



AZƏRBAYCAN PROKURORLUĞU

Elmi-praktiki jurnal

XÜSUSİ BURAXILIŞ

105 il

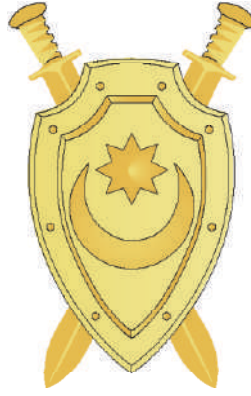
www.genprosecutor.gov.az





“Bizə xor baxanlar, torpağımıza göz dikənlər, uğurumuzu həzm edə bilməyənlər heç vaxt, heç vaxt unutmasınlar ki, “dəmir yumruq” yerindədir və hər zaman yerində olacaq! Heç kim bizimlə diktat və ultimatum dilində danışa bilməz! Bunu heç kim unutmasın! Onu da unutmasın ki, Qarabağ Azərbaycandır!”

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti



AZƏRBAYCAN PROKURORLUĞU

Təsisçi:

Azərbaycan Respublikasının
Baş Prokurorluğu

REDAKSİYA HEYƏTİ

Baş redaktor:

Heydər Məmmədov

Baş redaktorun müavini:

Mübariz Əhmədov

Redaksiya heyətinin üzvləri:

Tural Aslanov
Natiq Hüseynov
Aynur Osmanova
Erkin Əlixanov
Elnur Musayev
Vüqar Əliyev
Mahir Abbasov
Asəf Sarıkişiyev
Şəfahət İmranov

Məsul katib:

Talib Cəfərov

Redaksiyanın ünvanı:

Bakı şəhəri, Binəqədi rayonu, Dərnəgül
yaşayış sahəsi, 21-ci Dağlıq küçəsi,
3105-ci məhəllə.

Tel. / Faks: 361 14 02

www.genprosecutor.gov.az

Elmi-praktiki jurnal (Xüsusi buraxılış)

İyul - Sentyabr (2023-cü il)

“Kütləvi informasiya vasitələri haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununa müvafiq qaydada təsis edilmişdir.

Jurnal 2003-cü ildən etibarən rübdə bir dəfə dövrliliklə dərc edilir.

Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun 19 may 2021-ci il tarixli, 09/06 nömrəli əmri ilə “Azərbaycan Prokurorluğu” elmi-praktiki jurnalının redaksiya heyətinin yeni tərkibi təsdiq edilmişdir. “Azərbaycan Prokurorluğu” elmi-praktiki jurnalının fəaliyyəti üçün məsul qurum Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzidir.

Yazılardakı məlumatların doğruluğuna jurnalın redaksiya heyəti məsuliyyət daşımır.

Jurnalda dərc edilmiş məlumatlardan istifadə zamanı jurnala istinad etmək vacibdir.

Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun mətbəəsinə də səhifələnmiş və 350 nüsxə kağız, 150 nüsxə elektron daşıyıcıda çap edilmişdir.

Jurnalın çapına məsul: Rövşən Abdullayev

Texniki heyət: Samir Vahidov, Səttar Əliyev

Çapa imzalanmışdır: 18.10.2023

60x84 1/8 formatda 236 səhifə həcmindədir.

© “Azərbaycan Prokurorluğu”, 2023

I ÖLKƏDƏ

- 5** Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Qoşulmama Hərəkatının Əlaqələndirmə Bürosunun nazirlər görüşündə iştirak edib
- 9** Albaniya Prezidenti Bayram Beqay ölkəmizə rəsmi səfər edib
- 15** Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Belçikaya işgüzar səfər edib
- 16** Ölkə başçısı İlham Əliyev "Euronews" televiziyasına müsahibə verib
- 22** Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Macarıstana işgüzar səfər edib
- 25** Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev ölkəmizə rəsmi səfər edib
- 42** Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev xalqa müraciət edib
- 45** Qarabağda keçirilən lokal antiterror tədbirləri və suverenliyin tam bərpası

I AZƏRBAYCAN PROKURORLUĞU – 105

- 48** Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq sərəncamları bir qrup prokurorluq işçisinə ali xüsusi rütbələr və ali hərbi rütbə verilmiş, digər prokurorluq işçiləri isə təltif edilmişlər
- 49** Ölkəmizə rəsmi səfər çərçivəsində Türkiyənin Baş prokuroru Bəkir Şahinin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Şuşada və Füzulidə aparılan yenidənqurma işləri ilə tanış olublar
- 51** MDB-nin İcraiyyə Komitəsinin və MDB Baş prokurorlarının Əlaqələndirmə Şurasının nümayəndə heyətləri ölkəmizə işgüzar səfər edib
- 52** İran İslam Respublikasının Baş prokuroru ölkəmizdə işgüzar səfərdə olub
- 53** Baş prokuror Kamran Əliyevin və Belarus Respublikasının Baş prokuroru Andrey Şvedin iştirakı ilə görüş keçirilib
- 54** Baş prokuror Kamran Əliyev özbəkistanlı həmkarı ilə ikitərəfli görüş keçirib
- 56** Baş prokuror Kamran Əliyev Türkmənistan Baş prokurorunun müavini qəbul edib
- 57** Bakıda keçirilən beynəlxalq tədbirlərdə iştirak etmək üçün Qırğız Respublikasının Baş prokurorunun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ölkəmizdə olub
- 58** Rusiya Federasiyasının Baş prokuroru İqor Krasnov ölkəmizdə rəsmi səfərdə olub
- 59** Tacikistanın Baş prokuroru Yusuf Raxmon ölkəmizə işgüzar səfər edib
- 60** Baş prokuror Kamran Əliyev ölkəmizdə rəsmi səfərdə olan Qazaxıstan Respublikasının Baş prokuroru Berik Asilovla görüşüb
- 61** Baş prokuror Kamran Əliyev ölkəmizdə rəsmi səfərdə olan Türkiyənin Ədliyyə nazirinin müavini Hasan Yılmazı qəbul edib
- 62** Baş prokuror Kamran Əliyev İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının məsul şəxsləri ilə görüşüb
- 63** Xarici ölkələrin Baş prokurorları Fəxri Xiyabanı və Şəhidlər Xiyabanını ziyarət edib
- 64** Bakıda ilk dəfə MDB-yə üzv dövlətlərin Baş Prokurorlarının Əlaqələndirmə Şurasının növbəti iclası keçirilib
- 67** Bakıda İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərin Baş prokurorlarının 4-cü iclası keçirilib
- 69** Ulu öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 100 illiyi ilə əlaqədar xarici ölkələrin Baş prokurorlarının iştirakı ilə tədbir keçirilib

- 70** Prokurorluq əməkdaşları növbəti ağacəkmə kampaniyası keçirib
- 73** Baş prokuror şəhid olan prokurorluq əməkdaşlarının ailə üzvləri, prokurorluğun veteranları və vətən müharibəsində iştirak edən prokurorluq işçiləri ilə görüşüb
- 75** Prokurorluq orqanlarının yaradılmasının 105-ci ildönümünü münasibətilə tədbir keçirilib
- 78** Prokurorluq orqanlarında könüllü qanvermə aksiyası keçirilib
- 79** Prokurorluq əməkdaşları və prokurorluğun veteranlarının iştirakı ilə şahmat turniri keçirilib
- 80** Prokurorluğun veteranları gənc əməkdaşlarla görüşüb
- 81** Prokurorluq orqanlarının yaradılmasının 105-ci ildönümünə həsr edilmiş "Heydər Əliyev və Qanun" adlı hüquq müsabiqəsi keçirilib
- 83** Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun əməkdaşları şəhid ailələrini ziyarət ediblər
- 85** Naxçıvan Dövlət Universitetində "Gələcək peşəm: prokuror" adlı tədbir keçirilib
- 86** Naxçıvanda prokurorluq orqanlarının yaranmasının 105-ci ildönümü qeyd olunub
- 89** Bakı şəhəri Yasamal rayonunda ictimaiyyətin nümayəndələrinin iştirakı ilə prokurorluq işçilərinin peşə bayramı qeyd edilib

I PROKURORLUQDA

- 91** Baş prokuror Türk Dövlətləri Təşkilatının Baş katibi ilə görüşüb
- 92** Baş Prokuror Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunda əməliyyat müşavirəsi keçirib
- 94** Baş prokuror Naxçıvan hərbi prokurorluğunun əməkdaşları və hərbi qulluqçularla görüşüb
- 95** Baş prokuroru Kamran Əliyevin dəvəti ilə Türkiyə Respublikası Ali Məhkəməsinin nümayəndə heyəti Naxçıvan Muxtar Respublikasında işgüzar səfərdə olub
- 98** Naxçıvanda Azərbaycan və Türkiyə prokurorluqlarının sərhədyanı əməkdaşlığı mövzusunda konfrans keçirilib
- 100** Bakı şəhər prokurorluğunun 2023-cü ilin I yarımilinə həsr olunmuş əməliyyat müşavirəsi keçirilib
- 102** Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin 2023-cü ilin I yarımilinə həsr olunmuş geniş əməliyyat müşavirəsi keçirilib
- 104** Respublika Hərbi Prokurorluğunda geniş kollegiya iclası keçirilib
- 107** Baş Prokurorluqda cari ilin birinci yarısında görülmüş işlərin yekunları və qarşıda duran vəzifələrə dair Geniş Kollegiya iclası keçirilib
- 111** Moldova Respublikasının Baş prokuroru vəzifəsini icra edən İon Muntyanunun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ölkəmizdə işgüzar səfərdə olub
- 114** Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu ilə Moldova Respublikasının Baş Prokurorluğu arasında Anlaşma Memorandumu imzalanıb
- 116** Baş prokuror Kamran Əliyev İran İslam Respublikası Baş prokurorunun müavini Mehdi Əmiri İsfahaninin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib
- 119** Baş prokuror Kamran Əliyev Kəlbəcər və Laçına səfər edib
- 120** Baş prokuror ölkəmizin Beyrutdakı səfirliyinin binasına hücumla bağlı livanlı həmkarı ilə telefonla danışmış
- 121** Baş prokurorun rəhbərlik etdiyi geniş tərkibli nümayəndə heyəti Londonda işgüzar səfərdə olub

- 125** Baş prokuror Kamran Əliyev bölgələrdə vətəndaşları qəbul edib
- 133** Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzi və Daxili İşlər Nazirliyinin Polis Akademiyası arasında memorandum imzalanıb
- 134** Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzi və Macarıstan Respublikası Baş Prokurorluğunun Avropa və beynəlxalq əlaqələr idarəsi arasında memorandum imzalanıb
- 135** Baş Prokurorluq və Mediasiya Şurasının birgə təşkilatçılığı ilə konfrans keçirilib
- 136** “Azərbaycanda əmlakların bərpası və idarə edilməsi sistemində islahatlara dəstək” adlı Tvinning layihəsi üzrə təlimçilər üçün təlim keçirilib
- 137** Cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılmasına qarşı mübarizə ilə bağlı növbəti təlim keçirilib
- 138** Baş Prokurorluğun rəhbər heyəti inşası davam etdirilən Zəfər Parkında olub
- 140** Əməliyyat-axtarış fəaliyyətini həyata keçirən qurumların əməkdaşları Baş Prokurorluqda təşkil olunan kursda iştirak edib
- 141** “Heydər Əliyev İli” çərçivəsində Respublikanın Hərbi prokuroru Naxçıvanda hərbiçilərlə görüşüb
- 143** Ulu Öndərin 100 illik yubileyi münasibətilə Hərbi Prokurorluğun keçirdiyi silsilə tədbirlər Yevlax rayonunda davam etdirilib
- 144** Hərbi Prokurorluq Daxili Qoşunlarla birgə Ulu Öndərin 100 illik yubileyi münasibətilə Zaqatalada tədbir keçirib
- 145** Hərbi Prokurorluq Daxili Qoşunlarla birgə Bakı şəhərində Ulu Öndərin 100 illik yubileyi münasibətilə tədbir keçirib
- 146** Hərbi Prokurorluq Dövlət Sərhəd Xidməti ilə birgə Ulu Öndərin 100 illik yubileyi münasibətilə tədbirlər keçirib
- 147** Ulu Öndərin yubileyi münasibətilə Respublika Hərbi Prokurorluğu Müdafiə Nazirliyi ilə birgə növbəti tədbir keçirib
- 148** Ulu Öndərin 100 illik yubileyi münasibətilə Hərbi Prokurorluğun keçirdiyi növbəti tədbir Bakı şəhərində baş tutub
- 149** Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunda Baş prokurorun tapşırıq və göstərişlərin icra mexanizminə həsr edilmiş əməliyyat müşavirəsi keçirilib
- 150** Naxçıvan Muxtar Respublikasının tabe rayon (şəhər) prokurorluqlarında insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsinə həsr edilmiş seminarlar keçirilib
- 152** Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun gənc əməkdaşları Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş intellektual turnirdə iştirak edib
- 153** Lənkəran şəhərində Ulu Öndər Heydər Əliyevin 100 illiyinə həsr olunmuş konfrans keçirilib
- 155** Cəlilabad rayonunda Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 100 illiyinə həsr olunmuş konfrans keçirilib
- 156** Quba rayonunda Ümummilli lider Heydər Əliyevin 100 illiyinə həsr olunmuş konfrans keçirilib
- 157** “Heydər Əliyev İli” münasibətilə Şəmkirdə konfrans və “Açıq qapı günü” keçirilib
- 159** Şirvan şəhərində Ümummilli lider Heydər Əliyevin 100 illiyinə həsr olunmuş konfrans keçirilib

I BEYNƏLXALQ ƏLAQƏLƏR

- 160** Fələstin Dövlətinin Ramallah şəhərində keçirilmiş beynəlxalq konfransda prokurorluq əməkdaşları iştirak edib

- 161** Baş Prokurorluğun nümayəndəsi Malayziya Anti-Korrupsiya Komissiyası tərəfindən təşkil olunmuş təlimdə iştirak edib
- 162** Prokurorluq işçisi Hindistanda keçirilmiş “İqtisadi cinayətlər sahəsində istintaq” mövzusu üzrə təlimdə iştirak edib
- 163** Qazaxıstanın Astana şəhərində İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatının (OECD) Anti-Korrupsiya Şəbəkəsinə üzv ölkələrin hüquq mühafizə orqanlarının 13-cü iclası keçirilib
- 164** Baş Prokurorluğun əməkdaşları beynəlxalq mentorluq təlimində iştirak ediblər
- 165** Korrupsiyaya qarşı mübarizə və əmlakların bərpası sahəsində mütərəqqi beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi istiqamətində işlər davam etdirilir
- 166** “Azərbaycanda əmlakların bərpası və idarə edilməsi sistemində islahatlara dəstək” adlı Tvinning layihəsi üzrə rəhbər komitənin növbəti iclası keçirilib
- 167** Avropa Şurasının “HELP e-learning” platformasında praktik hüquqşünaslar üçün təşkil olunan distant kurs yekunlaşıb

I PROKURORLUQ VƏ CƏMIYYƏT

- 168** Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətinin məlumatları
- 172** Kamran Əliyev – Prokurorluq orqanlarının fəaliyyəti müasir tələblər səviyyəsində təkmilləşdirilir
- 180** Xanlar Vəliyev – Hərbi Prokurorluq ədalətin keşiyində
- 185** Ceyhun Kazımov – Ulu Öndərin dövlət quruculuğu siyasətində müasir Azərbaycan Prokurorluğunun yeri
- 189** Təbriz Musayev – Əməlin soyqırım hesab edilməsi üçün azı neçə soyqırım aktının törədilməsi kifayətdir?
- 196** Mətanət Əsgərova, Mayıl Bayramov – Ədalət mühakiməsinin elektron qaydada aparılması
- 203** Asiman Hacıyev – Korrupsiya ilə mübarizə sahəsində Malayziya modeli

I İKİ HÜQUQŞÜNAS – İKİ FƏRQLİ HÜQUQİ MÖVQE

- 205** Natiq Eyvazov – Rəqabətli bazar mühitində korrupsiya tipologiyaları
- 209** Sərdar İmanov – Qətimkan tədbirlərinin tətbiqində yaranan prosessual problemlərin həlli yolları
- 211** Behbud İsmayılov – Prokurorluqda qulluq keçməyə xitam verilmə əsaslarının təkmili məsələsi

I HƏMKARLARIMIZLA MÜSAHİBƏ

- 213** Türkiyə Ali Məhkəməsinin sədri Mehmet Akarcanın müsahibəsi

I PROKURORLUĞUN VETERANLARI

- 215** Naxçıvanda yaş həddinə çatmasına görə prokurorluqda qulluq keçməsinə xitam verilmiş əməkdaşa mükafatlar təqdim olunub
- 216** Prokurorluğun veteranı Zahid Vəliyevin müsahibəsi

I HÜQUQİ AKTLAR

- 222** Qanunvericiliyə dəyişikliklər

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Qoşulmama Hərəkatının Əlaqələndirmə Bürosunun nazirlər görüşündə iştirak edib



İyulun 5-də Bakı Konqres Mərkəzində Qoşulmama Hərəkatının Əlaqələndirmə Bürosunun "Qoşulmama Hərəkatı: meydana çıxan çağırışlarla mübarizədə birgə və qətiyyətli" mövzusunda nazirlər görüşü keçirilib.

Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Qoşulmama Hərəkatının Əlaqələndirmə Bürosunun nazirlər görüşünün iştirakçılarını salamlayaraq tədbiri açıq elan etdi.

Əvvəlcə Qoşulmama Hərəkatına üzv ölkələrin 2019-cu ildən bu günədək həyatını itirən rəhbərlərinin xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edildi.

Nazir Ceyhun Bayramov dedi ki, Kampala Sammitinə hazırlıq çərçivəsində nazirlərin bu görüşü 2019-cu ildə Bakıda Qoşulmama Hərəkatının Zirvə toplantısından sonra əldə edilən nailiyyətləri nəzərdən keçirməyə imkan yaradacaq. Həmçinin müxtəlif çağırışlara birgə yanaşmamızı və baxışımızı ifadə etmək imkanımız olacaq.

Sonra nazir Ceyhun Bayramov çıxış üçün sözü Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Qoşulmama Hərəkatının sədri İlham Əliyevə verdi.

Dövlətimizin başçısı görüşdə çıxış etdi.

Prezident İlham Əliyevin çıxışı

– Hörmətli nazirlər.

Xanımlar və cənablar.

Əziz qonaqlar.

Mən sizin hamınızı Bakıda Qoşulmama Hərəkatının Əlaqələndirmə Bürosunun nazirlər görüşündə salamlayıram.

Qoşulmama Hərəkatı ölkələrinin yekdil qərarı ilə Azərbaycan 2019-2022-ci illər üçün sədrliyi öz üzərinə götürdü və yenidən yekdil qərarla sədrliyimiz daha bir il uzadıldı.

Azərbaycan Qoşulmama Hərəkatına sədrliyi dövründə "Bandunq prinsipləri" əsasında ədaləti, beynəlxalq hüququ və üzv ölkələrin qanuni maraqlarını qətiyyətlə qorudu.

Beynəlxalq ictimaiyyət COVID-19 pandemiyası ilə necə mübarizə aparacağı barədə çaşqın vəziyyətdə olarkən, misli görünməmiş bu çağırışla mübarizədə global səyləri birləşdirən Qoşulmama Hərəkatı oldu.



2020-ci ilin mayında Azərbaycanın təşəbbüsü ilə təşkil edilmiş Qoşulmama Hərəkatının liderlər səviyyəsində onlayn sammiti 2020-ci ilin dekabrında BMT Baş Assambleyasının xüsusi sessiyasının keçir



rilməsi ilə nəticələndi. Bundan əlavə, Qoşulmama Hərəkatının bəzi zəngin ölkələr tərəfindən yürüdülmə "peyvənd millətçiliyi" nə güclü etirazı və bunun ardınca bütün ölkələr üçün peyvəndlərə ədalətli və universal çıxışla bağlı BMT qətnamələrinin qəbul edilməsi Qoşulmama Hərəkatının koronavirusla mübarizədə liderliyinə dəlalət edir.

Hərəkatın institusional inkişafı, xüsusən də müvafiq olaraq 2021-ci və 2022-ci illərdə Qoşulmama Hərəkatı Parlament Şəbəkəsinin və Qoşulmama Hərəkatı Gənclər Təşkilatının yaradılması Azərbaycanın sədrliyinin növbəti nailiyyətidir. Biz hazırda Qoşulmama Hərəkatının qadınlar platformasının yaradılması üzərində işləyirik. İnstitusional davamlılığa doğru atılan bu addımlarla biz növbəti sədrlərə mütləq uğurlu bir miras qoyacağıq.

Beynəlxalq ictimaiyyətin məsuliyyətli və fəal üzvü olaraq biz, həmçinin postpandemiya dövrü haqqında düşünməli olduq. Beləliklə, Azərbaycan bu ilin mart ayında Bakıda Qoşulmama Hərəkatının pandemiya sonrakı bərpaya həsr olunmuş növbəti sammitini uğurla təşkil etdi. Biz burada qlobal əhəmiyyətə malik məsələləri müzakirə etdik və pandemiya sonrakı dövrdə daha yaxşı bərpa üzrə fikirlərimizi bölüştükdük.

Ehtiyacı olan ölkələrə yardım göstərmək Azərbaycanın sədrliyinin digər prioriteti idi. Azərbaycan əksəriyyəti Qoşulmama Hərəkatına üzv olan 80-dən çox ölkəyə ya ikitərəfli qaydada, ya da Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı vasitəsilə COVID-19 ilə bağlı maliyyə və humanitar dəstək göstərib. Azərbaycan Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatına 10 milyon ABŞ dolları məbləğində könüllü töhfə verib. Biz, həmçinin beş ölkəni peyvəndlə təmin etmişik.

Yuxarıda qeyd etdiyim mart sammitində mən, həmçinin Afrika və inkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərinə postpandemiya dövründə bərpanı dəstəkləmək üçün iki qlobal çağırış elan etdim. Azərbaycan ilk donor kimi hər iki çağırış üçün bir milyon ABŞ dolları ayırdı.

Xanımlar və cənablar, multilateralizmin əsl müdafiəçisi və BMT-dən sonra ikinci böyük təsisat kimi Qoşulmama Hərəkatı yenidən formalaşan dünya nizamında öz yerini tapmalıdır. Biz "Bandunq prinsipləri" ətrafında qətiyyətlə dayanmalı, suverenliyin və ərazi bütövlüyünün pozulması, ölkələrin daxili işlərinə müdaxilə hallarına qarşı öz səsimizi ucaltmalıyıq. Hərəkatımızın dünya məsələlərində daha ön mövqedə olması mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Multilateralizm bizim güclü vasitəmizdir. Hazırda beynəlxalq təşkilatlar, xüsusilə BMT bəşəriyyətin gözləntilərinə cavab vermir. BMT-də ciddi islahatların aparılması qaçılmazdır. BMT Təhlükəsizlik Şurası keçmişin qalıdır və hazırkı reallıqları əks etdirmir. Biz Təhlükəsizlik Şurasında daha çox ölkənin təmsil olunması və coğrafi baxımdan daha ədalətli olması üçün onun tərkibinin genişləndirilməsinin tərəfdarıyıq. Şadam ki, bu gün bu ideya ilə bağlı dünyada artan konsensus vardır.

Əvvəllər qeyd etdiyim kimi, BMT Təhlükəsizlik Şurasında Qoşulmama Hərəkatına bir daimi yer verilməlidir. Zənnimizcə, Qoşulmama Hərəkatına, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına və Afrika İttifaqına sədrlik edən ölkələr BMT Təhlükəsizlik Şurasında veto hüququ ilə rotasiya əsasında yer almalıdırlar.

Azərbaycan neokolonializm meyillərinin artmasından olduqca narahatdır. Dekolonizasiya prosesi nəticəsində yaranmış Qoşulmama Hərəkatı keçmişin bu utancverici mirasına qarşı qətiyyətlə mübarizə aparmalı və onun tamamilə aradan qaldırılmasına öz töhfəsini verməlidir.

Neokolonializmi hələ də davam etdirən ölkələrdən biri Fransadır. Fransanın Avropadan kənarında idarə etdiyi ərazilər fransız müstəmləkə imperiyasının iyrənc qalıqlarıdır. Fransa Qəmər adalarının Mayot adası üzərində suverenliyinə, həmçinin Yeni Kaledoniya xalqının, o cümlədən özünün digər dənizasıırı icma və ərazilərində yaşayan xalqların hüquqlarına hörmət etməlidir. Mən öz haqq işlərini və azadlıq arzularını beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırmaq üçün Bakı nazirlər görüşü çərçivəsində tədbir keçirəcək Fransanın dənizasıırı icma və ərazilərindən olan hörmətli nümayəndələri salamlayıram.

Fransanın soyqırımlarla dolu hakimiyyəti dövründə 1,5 milyona yaxın əlcəzairli qətlə yetirilib. Hələ də Paris muzeyində əlcəzairli azadlıq döyüşçülərinin kəllə sümükləri müharibə qənimətləri kimi saxlanılır.



Bu, utancverici və iyrənc hərəkətdir. Biz Fransa prezidenti Emmanuel Makrondan həmin qəhrəmanların qalıqlarını Əlcəzairə təhvil verməsini tələb edirik.

Özünü yalandan insan haqlarının və beynəlxalq hüququn müdafiəçisi kimi qələmə verən Fransa hələ də digər ölkələrin daxili işlərinə qarışır. Fransa qoşunlarının bu yaxınlarda Mali və Burkina-Fasodan çıxarılması onun Afrikadakı amansız neokolonializm siyasətinin uğursuzluğa məhkum olduğunu bir daha göstərdi. Təəssüf ki, Fransa Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində erməni separatizmini dəstəkləyərək, geosiyasi rəqabət, xarici hərbi mövcudluq və "Orientalizm" müstəmləkəçilik siyasəti ilə Cənubi Qafqaz regionunda da eyni mənfur təcrübəni tətbiq etməyə çalışır.

Fransa XX əsrin ikinci yarısı boyunca Əlcəzairdə və özünün dənizasıırı ərazilərində – Sakit okeanda, Fransa Polineziyasında bir neçə nüvə silahı sınağı keçirmiş və bununla da global səviyyədə ətraf mühitin deqradasiyasına, yerli icmalarda ciddi sağlamlıq problemlərinə səbəb olmuşdur.

Fransa öz müstəmləkə keçmişinə, qanlı müstəmləkə cinayətlərinə və soyqırımını aktlarına görə Qoşulmama Hərəkatına üzv olan Afrika, Cənub-Şərqi Asiya ölkələrindən və digər ölkələrdən üzr istəməlidir.

Bir neçə gün əvvəl Niderland kralı ölkəsinin müstəmləkə keçmişinə və qul ticarəti ilə məşğul olduğuna görə rəsmən üzr istəyib. Biz onun fransız həmkarını da həmin hərəkəti etməyə çağırırıq. Heç vaxt olmaqdansa gec olması yaxşıdır. Əcdadları müstəmləkə siyasətinə məruz qalmış, qul kimi istifadə olunmuş, öldürülmüş, işgəncələr verilmiş və alçaldılmış insanlardan milyonlarla insanın qarşısında üzr istənilməsi yalnız Fransanın tarixi günahının etirafı olmayacaq, həm də Fransanın əlcəzairli yeniyetmənin vəhşicəsinə öldürülməsindən sonra qarşılaşdığı dərin siyasi, sosial və humanitar böhranın nəticələrinin aradan qaldırılmasına kömək edəcək.

Fransada, xüsusilə də mediada və internetdə müəyyən etnik azlıqlara qarşı davamlı və geniş şəkildə yayılmış irqçi, ayrı-seçkilik salan fikirlər, rəsmi şəxslər və parlamentin iki palatasının üzvləri tərəfindən irqi nifrət xarakterli çıxışlar getdikcə artmaqdadır. Bu yaxınlarda Əlcəzair əsilli 17 yaşlı yeniyetmənin Fransa polisi tərəfindən qətlə yetirilməsi bu ölkədə irqçiliyin və islamofobyanın daha bir əlamətidir. Bu baxımdan biz BMT-nin polisin atəş açmasını pisləyən və Fransanı



"hüquq-mühafizə orqanlarında irqçilik və ayrı-seçkiliyin dərin problemlərini ciddi şəkildə həll etməyə" çağıran bəyanatını dəstəkləyirik.

Fransa hətta Korsika dilinə qadağa qoyur və etnik azlıqlar konsepsiyasını qəbul etmir, lakin, eyni zamanda, özünü Azərbaycandakı erməni milli azlığının müdafiəçisi kimi göstərməyə çalışır. Bu, riyakarlıq və ikili standartlardan başqa bir şey deyil.

Fransa hakimiyyəti başqalarına mühazirə oxumağa cəhd etmək əvəzinə, öz ölkəsində bu cür narahatedici meyillərlə mübarizə aparmalıdır.

Əziz dostlar, iqlim dəyişikliyi, su qıtlığı, ərzaq təhlükəsizliyi, məcburi miqrasiya kimi məsələlər bizim daimi diqqətimizi tələb edir. İnkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətləri iqlim dəyişikliyinə təsirlərinə daha həssasdır və ekzistensial təhlükə ilə üzləşirlər. Miqrant qayıqlarının Aralıq dənizində qəzaya uğramasının dəhşətli fotoları xüsusilə narahatedicidir.

Fikrimizcə, mədəniyyətlərarası və dinlərarası dialoqun təşviqi bizim gündəliyimizdə öndə duran məsələlər olmalıdır. Biz geniş vüsət alan islamofobiya və ksenofobiya hallarından, həmçinin İslamın zorakılıq və terrorla eyniləşdirilməsi cəhdlərindən narahatıq. Danimarkada, Niderlandda, İsveçdə müqəddəs Quranın yandırılması, təhqir olunması və buna ifadə azadlığı adı altında bəraət qazandırılması tamamilə məsuliyyətsizlikdir, qəbul olunmazdır və bu, pislənilməlidir.

Xanımlar və cənablar, sədrliyimiz dövründə Azərbaycan xalqı üçün ən önəmli və yaddaqalan məqam Vətən müharibəsində bizim tarixi Qələbəmiz oldu. 2020-ci ildə Azərbaycan Ermənistanı döyüş meydanında məğlub edərək Ermənistanın 30 illik işğalına son qoydu. İşğalçı ölkə kimi Ermənistan kapitulyasiya aktını imzalamağa məcbur oldu. Bununla da Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü və tarixi ədaləti bərpa etdi, BMT Təhlükəsizlik Şurasının 1993-cü ildə qəbul etdiyi dörd qətnaməsinin icrasını özü təmin etdi. Azərbaycanın bu Qələbəsi beynəlxalq hüququn və ədalətin zəfəridir.

Otuz il əvvəl Ermənistan Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınan ərazilərinin təxminən 20 faizini işğal etdi, həm Ermənistanda, həm də Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində etnik təmizləmə həyata keçirdi. Bunun nəticəsində bir milyondan çox azərbaycanlı qaçqın və məcburi köçkünə çevrildi. Ermənistan 1992-ci ildə Xocalı şəhərində 613 azərbaycanlı, o cümlədən 106 qadını və 63 uşağı yalnız etnik mənsubiyyətinə görə vəhşicəsinə qətlə yetirdi.

Ərazilərimiz işğaldan azad edildikdən sonra Azərbaycan indi bir sıra nəhəng çağırışlarla üz-üzədir. Keçmişdə işğal altında olmuş ərazilərdəki dağıntıların miqyasından dəhşətə gəldik. Azərbaycanın şəhər və kəndləri Ermənistan tərəfindən qəsdən dağıdılmış, talan olunmuş, bütün mədəni və dini abidələr, məscidlər təhqir olunmuş, qarət edilmişdir. Ermənistan işğal etdiyi ərazilərdə urbisid, kultursid və ekosid törətmişdir.

İşğal altında olmuş ərazilərdəki 67 məsciddən 65-i dağıdılıb, qalanlarından isə donuz və inəklər üçün tövlə kimi istifadə edilib ki, bu da bütün dünya müsəlmanlarına qarşı təhqirdir.

Altmış min hektar meşəlik məhv edilmiş, kəsilmiş və daşınmışdır, torpaqlarımız və çaylarımız çirkləndirilmiş və zəhərləndirilmişdir.

Ermənistan indi isə Azərbaycanın Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə sərhədində transsərhəd ekoloji fəlakət törətməkdə davam edir. Bununla Ermənistan 1991-ci il Transsərhəd kontekstdə Ətraf Mühitə Təsirin Qiymətləndirilməsi Konvensiyasından (Espoo Konvensiyası) irəli gələn öhdəliklərini pozmuş olur. Bu Konvensiyada ölkələrin mənfə transsərhəd təsirlərdən qaçmaq üçün bir-biri ilə məsləhətləşmələr aparmasının vacibliyi açıq şəkildə qeyd edilir.

Ermənistanın işğalının digər mənfə fəsadı minalardır. Azərbaycan hazırda dünyada minalarla ən çox çirkləndirilmiş on ölkə sırasındadır. 2020-ci ilin noyabrında Vətən müharibəsi başa çatdıqdan sonra mina partlayışı nəticəsində təxminən 300 azərbaycanlı həlak olub və ya ağır yaralanıb. İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə baş verən hər bir mina partlayışı Ermənistanın törətdiyi hərbi cinayətlərin uzun siyahısının davamıdır. Mina problemi Ermənistan tərəfindən Azərbaycan xalqının fundamental insan hüquqlarının pozulmasıdır. 2020-ci ildə kapitulyasiyadan sonra da Ermənistan külli miqdarda mina istehsalını davam etdirirdi və onları Laçın sərhəd-gömrük buraxılış məntəqəsi yaradılana qədər Azərbaycanın Qarabağ bölgəsinə daşıyırdı.

Minalar yenidənqurma prosesini və keçmiş məcburi köçkünlərin azad edilmiş ərazilərə qayıdışını ləngidir. Bunu nəzərə alaraq, Azərbaycan humanitar minatəmizləmə üzrə xüsusi milli Dayanıqlı İnkişaf Məqsədi müəyyənləşdirib. Bundan başqa, Azərbaycan qlobal miqyasda humanitar minatəmizləmə səylərini də-

təkləyir və minatəmizləmənin 18-ci Dayanıqlı İnkişaf Məqsədi olması təklifini irəli sürmüşdür.

Əminəm ki, Qoşulmama Hərəkatının üzv dövlətləri səsimizi qlobal miqyasda eşitdirmək üçün Minaların Təsirinə Məruz Qalmış Ölkələrin Həmfikirlər Qrupununun yaradılması təklifimi dəstəkləyəcəklər.

Ermənistan, həmçinin Birinci Qarabağ müharibəsi nəticəsində işgəncələrə məruz qalan, öldürülən və kütləvi məzarlıqlarda basdırılan 4 minə yaxın itkin düşmüş azərbaycanlının taleyinin müəyyənləşdirilməsində tam şəffaflığı təmin etməli və əməkdaşlıq etməlidir.

Bütün bu çətinliklərə baxmayaraq, Azərbaycan işğaldan azad edilmiş 10 min kvadratkilometrlik ərazidə özünün maliyyə imkanları hesabına sıfırdan irimiqyaslı yenidənqurma işlərini uğurla həyata keçirir.

Münaqişə başa çatdıqdan az sonra Azərbaycan Ermənistanla bir-birinin suverenliyinin və ərazi bütövlüyünün qarşılıqlı tanınması əsasında sülh sazişi imzalamaq üçün beş əsas prinsipini təqdim edib.

Ermənistanın Qarabağı Azərbaycanın tərkib hissəsi kimi tanımağa məcbur olmasına baxmayaraq, Rusiya sülhməramlılarının müvəqqəti yerləşdirildiyi Azərbaycan ərazilərində hələ də Ermənistan silahlı qüvvələrinin qalıqları mövcuddur. Əgər Ermənistan həqiqətən də regionda çoxdan gözlənilən sülhdə maraqlıdırsa, onda onun silahlı qüvvələri Azərbaycanın Qarabağ bölgəsindən tamamilə çıxmalıdır. Bölgədəki erməni hərbi və yarımhərbi elementləri tərk-silah edilməlidir.

Ermənistan, həmçinin təxminən 3 il əvvəl imzaladığı kapitulyasiya aktında yer almış digər öhdəliyi olan və Azərbaycanın əsas hissəsini onun Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə bağlayacaq Zəngəzur dəhlizinin açılmasına mane olur.

Xanımlar və cənablar, fürsətdən istifadə edərək, işğal zamanı və işğaldan sonra Azərbaycanın ədalətli mövqeyini dəstəkləməkdə göstərdikləri prinsiplərin mövqeyə görə Qoşulmama Hərəkatı ölkələrinə dərin minnətdarlığımı bildirmək istəyirəm. Mən xüsusilə 2020-ci və 2022-ci illərdə Qoşulmama Hərəkatı ölkələrinin BMT Təhlükəsizlik Şurasında Azərbaycan əleyhinə olan birtərəfli və qərəzli bəyanatların qəbul edilməsinin qarşısını aldıkları iki hala istinad edirəm.

Mən, həmçinin Qoşulmama Hərəkatının bütün üzv dövlətlərinə həmrəyliklərinə və Azərbaycana sədrliyini uğurla həyata keçirmək üçün göstərdikləri dəstəyə görə təşəkkür etmək istədim.

Qoşulmama Hərəkatının Əlaqələndirmə Bürosunun Bakı nazirlər görüşünə uğurlar arzu edirəm. Əminəm ki, bu görüş səmərəli və nəticəyönlü müzakirələrlə yadda qalacaqdır.

Təşəkkür edirəm.

Nazirlər görüşü işini müzakirələrlə davam etdirib.



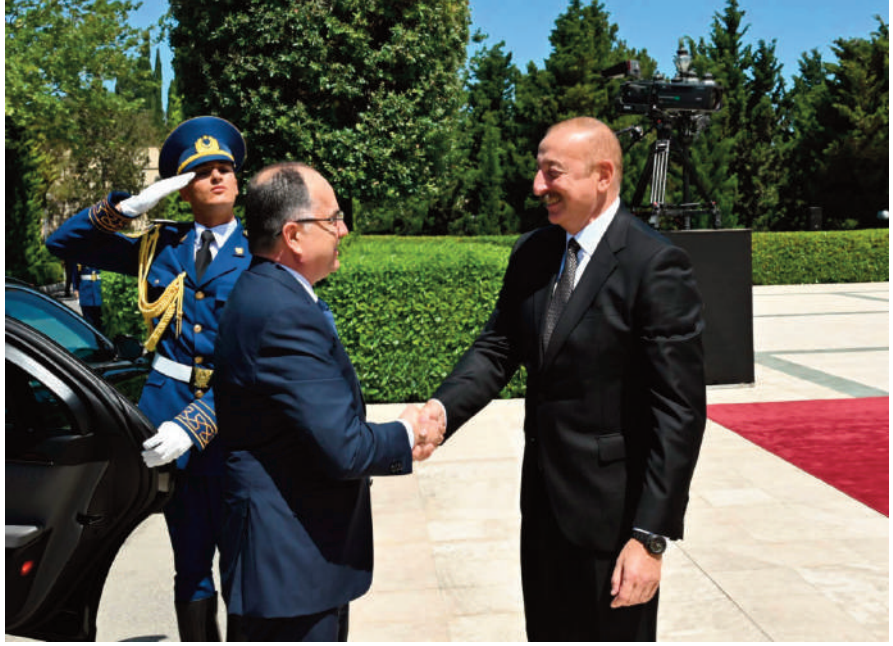
Albaniya Prezidenti Bayram Beqay ölkəmizə rəsmi səfər edib

Azərbaycan Respublikasına rəsmi səfərə gələn Albaniya Respublikasının Prezidenti Bayram Beqayın iyulun 7-də rəsmi qarşılanma mərasimi olub.

Hər iki ölkənin Dövlət bayraqlarının dalğalandığı meydan-da Albaniya Prezidentinin şərəfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülüb.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Albaniya Respublikasının Prezidenti Bayram Beqayı qarşıladı.

Fəxri qarovul dəstəsinin rəisi Albaniya Prezidentinə raport verdi.



Prezident Bayram Beqay Azərbaycan əsgərlərini salamladı.

Azərbaycan və Albaniya prezidentləri fəxri qarovul dəstəsinin qarşısından keçdilər.

Albaniya Respublikasının və Azərbaycan Respublikasının Dövlət himnləri səsləndirildi.

Azərbaycan nümayəndə heyəti Albaniya Prezidentinə, Albaniya nümayəndə heyəti isə Azərbaycan Prezidentinə təqdim olundu.

Fəxri qarovul dəstəsi hərbi marşın sədaları altında Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və Albaniya Prezidenti Bayram Beqayın qarşısından keçdi.

Dövlət başçıları rəsmi foto çəkildilər.



İyulun 7-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Albaniya Respublikasının Prezidenti Bayram Beqay ilə təkbətək görüşü keçirilib.

İyulun 7-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və Albaniya Respublikasının Prezidenti Bayram Beqayın geniş tərkibdə görüşü olub.

Qonaqları salamlayan **Prezident İlham Əliyev** dedi:

– Cənab Prezident, hörmətli qonaqlar, bir daha xoş gəlmisiniz. Cənab Prezident, rəsmi səfərinizlə



bağlı Sizi qəbul etməyimdən çox məmnunam. Əvvəlcə mənim ötən il Albaniyaya səfərim zamanı göstərilmiş qonaqpərvərliyə görə minnətdarlığımı ifadə etmək istəyirəm. Şadam ki, biz çox sıx dostluq münasibətləri qurmuşuq və ölkələrimiz arasında yüksək səviyyədə siyasi dialoqun olduqca yaxşı dinamikası var. Əlbəttə, bu, ölkələrimiz arasında əlaqələrin möhkəmləndirilməsi baxımından mühüm amildir. Mən bu münasibətləri əla adlandırardım və bu, beynəlxalq təsisatlarda qarşılıqlı dəstəkdə, enerji və iqtisadi inkişaf sahələrində praktiki fəaliyyətdə özünü göstərir.

Biz artıq Sizinlə ikitərəfli gündəliyimizə, regional məsələlərə, təhlükəsizlik mövzusunda və əməkdaşlıq məsələlərinə dair fikir mübadiləsi apardıq. İndi isə nümayəndə heyətlərinin iştirakı ilə dialoqumuz davam edəcəkdir.

Çox məmnunam ki, hazırda Azərbaycanla Albaniya yaxın dost və qardaş ölkələr olaraq bir yerdə işləyir, əməkdaşlığımızın perspektivləri həqiqətən də çox parlaqdır. Çünki burada bizim dostluğumuz, qarşılıqlı maraq və gələcəklə, eləcə də ikitərəfli münasibətlərin

irəli aparılması və əməkdaşlığın gücləndirilməsi ilə bağlı aydın baxış kimi möhkəm təməl var. Əlbəttə, əməkdaşlığın əsasını təşkil edən mühüm amil enerji sahəsinin inkişafı məsələləridir və biz artıq Sizinlə bu məsələyə toxunduq və nümayəndə heyətlərinin iştirakı ilə bu görüşdə də bu müzakirəni davam etdirəcəyik. Çünki bizim bu istiqamətdə daha çox planlarımız var və bu məsələlər mənim Albaniyaya səfərim çərçivəsində, həm də digər rəsmi şəxslər səviyyəsində müzakirə edilib.

Cənab Prezident, bir daha Azərbaycana xoş gəlmisiniz.

Prezident Bayram Beqay dedi:

– Möhtərəm Prezident, əziz dost.

Bu gün Sizinlə burada, gözəl Bakı şəhərində görüşməyimdən çox məmnunam. Eyni zamanda, Sizə mənə və nümayəndə heyətinə göstərilən çox isti qonaqpərvərliyə görə dərin təşəkkürümü bildirirəm. Əminəm ki, görüşlərimizin intensivliyi iki ölkə arasında qardaşlıq ruhuna əsaslanan dostluq və əməkdaşlıq əlaqələrini gücləndirməklə bağlı sadıqlığımızı və birgə iradəmizi bir daha təsdiq edir. Son illərdə bu əməkdaşlıq həm siyasi, həm də iqtisadi sahədə dinamik şəkildə inkişaf edib. Sizin də qeyd etdiyiniz kimi, bizim əla münasibətlərimiz var və çalışmalıyıq ki, iqtisadi sahədə də münasibətlər əla olsun. Şəxsən Sizin ölkələrimiz arasında əlaqələrin tarixinin yeni səhifəsinə sadıqlığınızı və töhfənizi yüksək qiymətləndirirəm. Bu il biz diplomatik münasibətlərin qurulmasının 30 illiyini qeyd edirik.

Bir daha təşəkkürümü bildirirəm.

İyulun 7-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Albaniya Respubli-





kasının Prezidenti Bayram Beqay mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər.

Əvvəlcə dövlətimizin başçısı bəyanatla çıxış etdi.

Prezident İlham Əliyevin bəyanatı



– Hörmətli cənab Prezident.

Hörmətli qonaqlar.

Xanımlar və cənablar.

Cənab Prezident, Azərbaycana xoş gəlmisiniz. Sizi rəsmi səfər çərçivəsində qəbul etmək imkanından olduqca məmnunam. Biz dəfələrlə, həm Bakıda, həm Tiranada görüşmüşük. İndi isə yenidən Bakıda rəsmi səfər zamanı görüşürük.

Biz Albaniya Prezidentinin rəsmi səfərinə çox bö-

yük önəm veririk. Əminəm ki, səfər ölkələrimiz arasında sıx ikitərəfli münasibətləri gücləndirəcək. Mən, həmçinin bu fürsətdən istifadə edərək, ötən il Albaniyaya səfərim zamanı mənə və nümayəndə heyətimə

göstərilmiş qonaqpərvərliyə görə, cənab Prezident, Sizə təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. Sizə təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. Mən, həmçinin qeyd etmək istəyirəm ki, ötən il Albanianın Baş nazirini iki dəfə qəbul etdik və bu ilin martında Prezident Azərbaycana işçi səfərə gəlmişdi. Təkcə bu səfərlər əlaqələrimizin nə qədər sıx, dialoqumuzun nə dərəcədə fəal olduğunu nümayiş etdirir.

Biz dostluq və qarşılıqlı dəstəyə əsaslanan ikitərəfli əlaqələrimizdə çox xüsusi dinamika yaratmışıq. Biz beynəlxalq təşkilatlarda fəal çalışırıq, ilk növbədə Birləşmiş Millətlər Təşkilatında və İslam Əməkdaşlıq Təşkilatında bir-birimizə dəstək veririk. Eyni zamanda, biz Azərbaycanın olmadığı təşkilatlarda ölkəmizi dəstəklədiyinə görə Albaniyaya çox minnətdarıq.

Ötən-ilkki Frankofoniya Sammitində Azərbaycana verdiyi dəstəyə görə mən cənab Prezidentə və Albaniya hökumətinə artıq öz minnətdarlığımı bildirdim. O vaxt Frankofoniya təşkilatının üzv dövlətlərindən biri yekun sənədə bir bəndi əlavə etmək və qəbul etdirməyə cəhd göstərdi. Bu, anti-Azərbaycan mahiyyəti olan bənd idi.

Albaniya həmin bəndi bloklayan ölkə oldu. Həmin



addım dostluğun, eləcə də ölkələrin ərazi bütövlüyü və suverenliyi kimi beynəlxalq hüququn əsas prinsiplərinə qəti sadiqliyin təzahürü oldu. Hətta Azərbaycan özünü müdafiə etmək fürsətinə malik olmadığı təşkilatlarda belə, bizim Albaniya kimi qardaş ölkəmiz var və o, bu dəstəyi verdi. Buna görə biz çox minnətdarıq.

Bu gün biz, əlbəttə, ölkələrimiz arasında gələcək siyasi münasibətləri, beynəlxalq təşkilatlarda birgə fəaliyyətimizi müzakirə etdik. Eyni zamanda, birmənalı olaraq gündəliyimizdə duran ticari, iqtisadi məsələləri, sərmayə imkanlarını nəzərdən keçirdik. Mən bir daha vurğuladım ki, Azərbaycan sərmayədarları Albaniyada istər turizm, istər kənd təsərrüfatı və ya hər hansı digər sahədə sərmayə layihələrini ciddi araşdırmağa hazırdırlar. Hesab edirəm ki, gələn aylarda bizim bu haqda daha çox məlumatımız olacaq və həmçinin münasibətlərimizdə yeni səhifə açılacaq. Bu vaxta qədər əməkdaşlığımızın əsas meyarı enerji sektoruna aid olub. Həmin əməkdaşlıq nəinki ölkələrimiz, o cümlədən böyük sayda digər ölkələr, xüsusən də Cənub Qaz Dəhlizinin hissəsi olan TAP üçün əhəmiyyətlidir. Həmin boru kəməri Albaniyanın ərazisindən keçir. Hazırda o, enerji təhlükəsizliyinin mənbəyidir, Azərbaycan və Avropa İttifaqının qaz təchizatı sahəsində fəal işini, eləcə də Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında imzalanmış Enerji sahəsində Strateji Tərəfdaşlıq sənədini nəzərə alsaq, bütün bunlar, təbii ki, ölkələrimiz arasında sıx əməkdaşlıq üçün mühüm meyarlardır. Çünki bir çox Avropa ölkələri üçün enerji təhlükəsizliyi həmçinin Cənub Qaz Dəhlizi vasitəsilə təmin edilir. Həmin ölkələrin sayı artır. Avropa İttifaqı bazarına Azərbaycanın təbii qaz ixracı artır. Həcmilər artır və onun coğrafiyası genişlənir.

Bu ilin sonunadək biz Avropa İttifaqına üzv olan daha çox sayda ölkələrin Azərbaycandan təbii qazı alacağını gözləyirik. Həmçinin əvvəlki təmaslarımızda müzakirə olunan mövzulardan biri Albaniyanın qazlaşdırılması layihəsi idi və sınaq layihəsi seçilmişdi. Bu gün bizə nümayəndə heyətlərinin üzvləri tərəfindən məlumat verildiyi kimi, işlər cədvələ uyğun gedir və ilin sonunadək bizdə artıq bu layihənin texniki-iqtisadi əsaslandırılması olacaq. Bundan sonra isə ümid edirəm ki, biz dərhal investisiyalara başlayacağıq. Bu, qazpaylayıcı şəbəkəsini qurmaq üçün Albaniyaya yatırılacaq xalis Azərbaycan investisiyası olacaq. Həmçinin biz infrastrukturumuzu Albaniyadan qonşu ölkələrə necə genişləndirəcəyimizi də müzakirə etdik.

Bizim indi Tiranada səfirliyimizin olması məni çox sevindirir. Bu, həmçinin mənim Albaniyaya səfərim zamanı qəbul edilmiş qərar idi və Bakıya qayıdan kimi növbəti gün qərar qəbul edilmişdir. Tiranadakı səfirliyimiz artıq öz fəaliyyətinə başlayıb. Bu, ikitərəfli

əlaqələrimizi inkişaf etdirmək üçün çox güclü qarşılıqlı siyasi iradənin mövcud olduğunu göstərir və tərəfimizdən qəbul edilən qərarların hamısı icra olunur.

Əminəm ki, cənab Prezidentin bugünkü səfərinə də eyni məsələni şamil etmək olar. Biz müntəzəm görüşlərin keçirilməsi barədə razılığa gəldik. Hər bir görüşdə biz hansı işlərin görüldüyünə nəzər salacağıq və gələcək addımlarımızı planşadəcəyik.

Bir daha, cənab Prezident, xoş gəlmisiniz. Sizə Azərbaycanda yaxşı vaxt keçirməyi arzu edirəm.

Sonra Albaniya Prezidenti bəyanatla çıxış etdi.

Prezident Bayram Beqayın bəyanatı



– Təşəkkür edirəm, hörmətli Prezident.

Möhtərəm Prezident Əliyev, səmimi qarşılıq və qonaqpərvəliynizə görə təşəkkür edirəm. Azərbaycanda olmaq və bir daha dostum Prezident Əliyevlə görüşmək məndə böyük məmnunluq hissi doğurur. Bu il ölkələrimiz arasında diplomatik əlaqələrin qurulmasının 30-cu ildönümü qeyd olunur. Hesab edirəm ki, bu əlaqələrdən fərhlənmək üçün bizim bir çox səbəbimiz var. Bu əlaqələr bu gün həmişəkindən daha yaxşı səviyyədədir. Buna görə bu əlaqələri daha da gücləndirmək üçün zəruri töhfə verdiyi üçün Prezident Əliyevə minnətdarlığımı bildirirəm. Ötən il Prezident Əliyev Tirananı ziyarət etdi və bu, Azərbaycan Prezidentinin Albaniyaya ilk səfəri idi.

Mən məmnunam ki, səfərin təsiri dərhal öz əksini tapdı. Çox çəkmədi və Azərbaycan parlamenti Tiranada səfirlik açmaq barədə qərar qəbul etdi. Eyni qaydada Albaniya da 2023-cü ildə Bakıda səfirliyin açılması ilə bağlı analoji qərar qəbul etdi. Hər iki qərar ölkələrimizi bir-birinə daha da yaxınlaşdıracaq, artıq mükəmməl olan əlaqələri, yüksək səviyyəli siyasi dialoqu daha da gücləndirəcək, eləcə də iqtisadi əməkdaşlığı və digər məsələləri daha da təşviq edəcək.

Bizim dostluğumuzun 30 illiyini qeyd etmək üçün



bir çox səbəblərimiz var. Mən iki ölkənin yaxınlaşması istiqamətində atılmış bəzi başqa uğurlu addımları Prezidentin diqqətinə çatdırdım. Mayda Albaniya ilə Azərbaycanın iqtisadi, sənaye və texnoloji əməkdaşlıq üzrə birgə işçi qrupunun iclası keçirildi. Bu işçi qrupu həyati əhəmiyyət kəsb edən digər sahələrdə də əlaqələri daha da dərinləşdirmək baxımından mühüm addım hesab olunur. Bu səbəbdən, bu işçi qrupunun əsasında 2024-cü ildə Bakıda keçiriləcək birgə hökumətlərarası komissiyanın yaradılmasına dair razılıq konstruktiv ruhun və iki ölkə arasında mövcud olan anlaşmanın aydın təəcəssümüdür. Bundan əlavə, bu ilin ilk ayında mənim təcrübələrin, ölkələrimizin və planetin gələcəyinə dair qabaqcıl baxışların mübadiləsi baxımından digər mühüm təşəbbüs olan Qlobal Bakı Forumunda iştirak etmək imkanım oldu. Prezident Heydər Əliyevin 100 illiyində Azərbaycanın inkişafı və gücləndirilməsinə dair müstəsna baxışı ölkənizə səfər edən hər kəs tərəfindən hiss olunur. Onun Azərbaycan üçün etdikləri tarixin yaddaşında əbədi yaşayacaq və ölkənizin gələcək inkişafına xidmət edəcək.

Möhtərəm Prezident Əliyev, Albaniya və Azərbaycan enerji sektorunda əməkdaşlıqla bir-birinə sıx bağlıdır. TAP artıq birləşmiş uğur hekayəsidir. Albaniyanın TAP-dan faydaları həm iqtisadi baxımından, həm də regional enerji çıxışı və qovşağı kimi strateji əhəmiyyətinin güclənməsi baxımından çox olub. Adriatik-İonik qaz kəməri Albaniyanın regionda qaz

paylayıcı kimi roluna daha çox töhfə verəcək. Mən Albaniyanın Azərbaycanla sıx əməkdaşlıq şəraitində ölkənin qazla təchiz olunması çərçivəsində qəti addımlar atmağa hazır olduğunu Prezidentin Əliyevin bir daha diqqətinə çatdırdım.

Albaniyanın qaz tranziti ölkəsi olması artıq reallıqdır. Albaniyanın qaz qəbul edən və nəql edən ölkə olması məqsədini qarşımıza qoymuşuq. Ölkəmiz buna nail olmağa və əməkdaşlığı daha da dərinləşdirməyə sadıqdır. Mən Prezident Əliyevə bildirdim ki, Albaniya Azərbaycanın regional enerji layihələrinin inkişafına artmaqda olan diqqətini alqışlayır və bu, Qərbi Balkan ölkələrini daha da yaxınlaşdıracaq. Eyni zamanda, bu, onların enerji təhlükəsizliyini gücləndirəcəkdir.

Bir az əvvəl biz, həmçinin xarici siyasətimizə dair vacib məsələlərə toxunduq. Mən Prezidentə bildirdim ki, ötən həftə Vaşinqtonda Azərbaycan və Ermənistan arasında keçirilən görüşləri diqqətlə izliyirdim. Albaniya Cənubi Qafqazda etibarlı tərəfdaşlar və beynəlxalq təşkilatların vasitəçiliyi ilə uzunmüddətli sülhün bərqərar olunmasını dəstəkləyib və dəstəkləyəcəkdir. Prezident Əliyevə dedim ki, Albaniya hər zaman Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinin icrasını dəstəkləyib. Hətta Qərbi Balkan regionunda da dialoq vacibdir ki, biz bir-birimizə keçmişin kini deyil, gələcəyin imkanları baxımından yanaşaq. Mən Qərbi Balkanlarda regional sabitliyin zəruri element olması ilə bağlı əminliyimi ifadə etdim. Serbiya və Kosovo mübahisənin həlli və



aralarında yeni əməkdaşlıq ruhunun yaradılması ilə bağlı danışıqlarında iştirak edən tərəflərdir. Tərəflərin öz aralarında və beynəlxalq forumlarda irəli sürdükəri arqumentlərə hörmət dayanıqlı sülhün bərqərar olması üçün istiqamətverici məqamlar olmalıdır. Münaqişə əvəzinə firavanlıq – bu, ikitərəfli və regional tərəqqi üçün kompas olmalıdır. Bu nə qədər tez baş versə, bizim xalqlarımız ondan bəhrələnəcək.

Biz Prezident Əliyevlə birlikdə Ukraynadaki müharibəni müzakirə etdik. Ukraynanın bərpasına həsr edilmiş konfransda ölkələrimizin iştirakı Ukraynanı dinc və inkişaf etmiş görməyimizlə bağlı iradəmizin göstəricisidir. Bu məqamda biz bir daha Ukraynanın ərazi bütövlüyünə dəstəyimizi ifadə edirik. Ağır dövrdə kömək göstərilməsi xalqlar və dövlətlər tərəfindən unudulmayan jestdir. 2019-cu ilin noyabrında baş vermiş faciəvi zəlzələdən sonra Azərbaycanın Albaniyaya olan dəstəyi də həmin qəbildəndir. Mən Prezident Əliyevə həmin çətin günlərdə yanımızda olduğuna görə bir daha təşəkkürümü bildirdim. Əsl dost dar gündə tanınar.

Albaniya və Azərbaycan arasında əməkdaşlıq həm də beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində özünü əks etdirir. Mən Prezident Əliyevə əminliyimi ifadə etdim ki, əməkdaşlığın hazırkı çox yaxşı tempi gələcəkdə

dəniyyətin xalqları və ölkələri nə dərəcədə yaxınlaşdırdığının təzahürü olacaqdır.

Turizmə gəldikdə, ölkələrimiz bu sahəni prioritet və iqtisadiyyatın çox vacib sektoru hesab edir. Bu səbəbdən əməkdaşlığın inkişafı və turizm baxımından Azərbaycanın sərmayə qoyuluşu arzuolunandır. Viza rejiminin ləğvi xalqlarımızın yaxınlaşdırılmasının daha bir yoludur. Qeyd etdiyim kimi, Prezident Əliyev vədlərini reallığa çevirən şəxsdir və o, bu gün mənə söylədi ki, bu, tezliklə həll ediləcəkdir. Təşəkkür edirəm, cənab Prezident.

Hörmətli əziz Prezident, Sizin Tiranaya səfərinizdən sonra ölkələrimiz qarşılıqlı xoş niyyət və əməkdaşlıq ruhunda vədlər və sadıqlıq ifadələrini konkret fəaliyyətə çevirməyə müvəffəq olub. Sizin səfəriniz, mənim bugünkü səfərim və son dövrdə yüksək səviyyəli dövlət rəsmilərimizin həyata keçirdikləri digər səfərlər ölkələrimiz arasında münasibətlərin möhkəmləndirilməsinə müsbət təkan verir.

Cənab Prezident, yekunda icazə verin yüksək qonaqpərvərliyə görə bir daha təşəkkürümü bildirim. Bakıda olmaq həqiqətən də məmnunedicidir. Sağ olun.



də saxlanılacaq. Albaniyada tezliklə Azərbaycan mədəniyyət həftəsi təşkil ediləcək. Əminəm ki, bu ay Albaniyanın şəhərlərinin dünyanın hər yerindən gələn turistlərlə dolu olan bir vaxtda Azərbaycan mədəniyyət həftəsi bayram ab-havasında keçəcəkdir. Bu isə mə-

İyulun 7-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və birinci xanım Mehriban Əliyevanın adından Albaniya Respublikasının Prezidenti Bayram Beqayın və birinci xanım Armanda Beqayın şərəfinə rəsmi lanç verilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Belçikaya işgüzar səfər edib



Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişelin dəvəti ilə iyulun 14-də Belçika Krallığına işgüzar səfərə gəlib.

Avropa İttifaqı Şurasının mənzil-qərargahında Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişel dövlətimizin başçısı İlham Əliyevi qarşılayıb.



Birgə foto çəkdirilib.

Sonra Prezident İlham Əliyevin Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişellə görüşü olub.

Prezident İlham Əliyev işgüzar səfərə dəvətə görə Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişelə minnətdarlığını bildirdi.

Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin normallaşması istiqamətində Şarl Mişelin göstərdiyi səylərə görə təşəkkürünü ifadə edən dövlətimizin başçısı Brüssel formatının səmərəli olduğunu vurğuladı.

Söhbət zamanı Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev, Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişel və Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın

iştirakı ilə sabah keçiriləcək üçtərəfli danışıqlar, həmçinin Ermənistan ilə Azərbaycan arasında sülh danışıqları ilə bağlı fikir mübadiləsi aparıldı.

İyulun 15-də Brüsseldə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişel və Ermənistan Respublikasının baş naziri Nikol Paşinyan ilə üçtərəfli görüşü olub.

Söhbət zamanı Ermənistanla Azərbaycan arasında münasibətlərin normallaşdırılması, sülh prosesi üzrə danışıqların davam etdirilməsi, sərhədlərin delimitasiyası, nəqliyyat kommunikasiyalarının açılması, Ermənistanın hərbi birləşmələrinin Azərbaycan ərazilərindən çıxarılması və qanunsuz hərbi birləşmələrin tərkislah edilməsi ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb.

Brüsseldə keçirilən bu danışıqlar Vaşinqton görüşünün davamı kimi qiymətləndirilib.





Ölkə başçısı İlham Əliyev “Euronews” televiziyasına müsahibə verib



Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyulun 22-də Şuşada “Euronews” televiziyasına müsahibə verib. Müsahibə avqustun 1-də “Euronews”da yayımlanıb.

Müxbir: Cənab Prezident Əliyev, bizi burada qəbul etdiyinizə görə Sizə çox minnətdarıq. Bu bölgə Cənubi Qafqazın yeni tarixində bəzi ən zorakı epizodların cərəyan etdiyi səhnə olub. Bununla belə, 2020-ci ildəki sülh razılaşmasından sonra gərginlik hələ də tam aradan qalxmayıb. Daimi düşmənçiliyi Siz nə ilə əlaqələndirirsiniz?

Prezident İlham Əliyev: Demək çətindir. Düşünürdüm ki, İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra vəziyyət fərqli olacaq. Biz sülh üçün hazır idik və əslində bir az gözlədik ki, beynəlxalq iştirakçılar bizə müəyyən yeni təkliflər versinlər. Anladığımız ki, bir növ boşluqdur. Heç kəs nə etməyi bilmirdi. 2020-ci il noyabrın 10-da Bəyanatı imzaladığımız zaman vəziyyət, əslində, dayanıqlı sülhü təmin etmirdi. O, sülh razılaşması deyildi, Bəyanat idi. Əslində, Ermənistanın kapitulyasiya aktı idi. Buna görə biz Ermənistanla münaqişənin yekun həll variantını tapmaq məqsədilə müəyyən təşəbbüslərlə çıxış etməyə başladığımız və ictimaiyyət qarşısında bunu açıqladıq. Elan etdik ki, sülh sazişi imzalanmalıdır. Amma yenə

boşluq yarandı. Sonra isə biz sülh sazişinin prinsiplərini müəyyən etdik. Onlar ərazi bütövlüyünün, suverenliyin və beynəlxalq sərhədlərin qarşılıqlı tanınması, sərhədlərin delimitasiyası, gücdən istifadə etməmə və ya güclə təhdid etməmə kimi beynəlxalq hüququn tam məlum prinsipləridir. Bu təklifi biz masa üzərinə qoyduq. Biz 30 illik işğaldan əziyyət çəkmiş və ədalətli güc hesabına bərpa etmiş ölkə olaraq yeni sülh prosesinin müəllifi olduq. Deməzdim ki, hər şey çox rəvan gedir. Amma biz hələ də nikbinik, çünki hazırda biz hər iki ölkənin xarici işlər nazirləri səviyyəsində çox fəal danışıqlar aparırıq.

Müxbir: Elə mən də onu soruşmaq istəyirdim. Sözlünüzü kəsdiyimə görə üzr istəyirəm. Siz bu yaxınlarda Brüsseldən qayıtmısınız. Sülh danışıqlarının növbəti raundu keçirildi. Bir çox insan tərəfindən bu danışıqlar Ermənistanla Azərbaycan arasında dayanıqlı sülhə aparacaq ümid kimi qarşılandı. Ən sonuncu raunddan sonra ümidli olmaq bizim tərəfdən düzgün olardı mı?

Prezident İlham Əliyev: Bəli, ümidli olmaq



yaxşıdır. Lakin deməliyəm ki, sülh danışıqları xarici işlər nazirləri tərəfindən aparılır. Brüsseldəki görüşlərimiz Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti tərəfindən təşkil olunur. Əslində, həmin görüşlər bizə çox həssas məsələlərə toxunmaq imkanını verir.

Müxbir: Məsələn.

Prezident İlham Əliyev:

Sərhədlərin gələcək parametrləri ilə bağlı məsələ, çünki Ermənistanla Azərbaycan arasında sərhəd müəyyən olunmamışdır. Çünki Sovet İttifaqının süqutu ərəfəsində biz təcavüzlə üzləşdik. İndi sərhəd necə olacaq? Yerlərdə real vəziyyət necə olacaq? Kommunikasiyalarla bağlı vəziyyət necə olacaq? Çünki İkinci Qarabağ müharibəsi nəticəsində Ermənistanın imzaladığı sənəddə onun öhdəliyi var ki, bizim eksklavımız olan Naxçıvana çıxışımız olsun. Lakin bu, hələ də baş vermir. Beləliklə, sülh sazişinin əsas bəndləri nazirlər tərəfindən tərtib edilir. Bizim görüş isə hesab edirəm ki, yaxşı mühit yaradır. Lakin əgər biz Ermənistan tərəfindən konstruktiv yanaşma görsək və ən vacibi isə əgər onlar ərazi bütövlüyümüzü mübahisələndirən bütün iddialarını kənara qoysalar, onda biz tezliklə, bəlkə də ilin sonunadək sülh variantını tapa bilərik.

Müxbir: Danışıqlar haqqında sonra daha çox söhbət edəcəyik. Lakin mənim üçün soruşmaq maraqlıdır ki, vəziyyəti nizamlamağa cəhd edən çox beynəlxalq iştirakçı olub. Avropa İttifaqı danışıqlar masasına nəyi gətirir?

Prezident İlham Əliyev: Əslində, 1992-ci ildən etibarən – hələ işğal dövründə aparılan danışıqlar zamanı Avropa İttifaqı vasitəçilik prosesinin bir hissəsi olmayıb. İndi bu, Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişelin təşəbbüsüdür. O, bizi dəvət etdi və biz dəvəti qəbul etdik. Çünki Azərbaycan ilə Avropa İttifaqının, eləcə də onunla Ermənistanın əməkdaşlıq səviyyəsini nəzərə alsaq, Avropa İttifaqının fəal olması təbiidir. Xüsusən də nəzərə alsaq ki, İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra Minsk qrupu, əslində, fəaliyyət göstərmirdi və indi də göstərmir. Beləliklə, müəyyən beynəlxalq qurum olmalı idi. Düşündüm ki, Avropa İttifaqı ən yaxşı vasitəçi ola bilər, çünki bizim onunla münasibətlərimiz qarşılıqlı hörmətə, etimada və maraqlara söykənir. Bir sözlə, həmin təşəbbüs hazırda çox fəal dialog formatına



çevrilir, çünki biz təkə Brüsseldə deyil, həmçinin Avropa Siyasi Birliyinin tədbiri çərçivəsində də görüşürük. Sonuncu dəfə görüş Kişineuda baş tutdu. Bunu vacib hesab edirəm, çünki vəziyyətin durğun olmasına imkan vermirik, durğunluq yaranarsa, yənidən bir növ fasiləyə keçərsə, onda biz hər hansı təhlükəli ssenaridən siqortalana bilmərik.

Müxbir: Sizin fikrinizcə, Qərbin, yəni Avropa İttifaqının və həmçinin Birləşmiş Ştatların artan vasitəçiliyi bu regionda daha əənəvi gücdə – Rusiyada qıcıq yarada bilərmi? Rusiyanın Ukrayna ilə məşğul olması faktı Azərbaycan ilə Ermənistanın ümumi razılığa gəlməsi üçün müəyyən imkan yaradırmı?

Prezident İlham Əliyev: Atəşkəs sazişinin, yəni 2020-ci il 10 noyabr tarixli Bəyanatın vasitəçisi nə Birləşmiş Ştatlar, nə də Avropa İttifaqı deyil, Rusiya olub. Ermənistanın baş naziri ilə ilk görüşlərim Rusiya tərəfindən bu ölkədə təşkil olunmuşdu. Rusiya-Ukrayna müharibəsindən sonra vəziyyət dəyişdi və biz gördük ki, Birləşmiş Ştatlar və Avropa daha fəal oldular. Əslində, prosesin kimin tərəfindən aparılacağı və ya prosesi kimin müəyyən dərəcədə inhisara götürəcəyi bizim üçün böyük fərq etmir. Nəticəyə gəlmək vacibdir. Biz sülh sazişi ilə nəticələnəcək təşəbbüs irəli sürən hər hansı tərəfi dəstəkləyəcəyik. Yeri gəlmişkən, xarici işlər nazirləri arasında Vaşinqtonda danışıqlar aparılıb. Hazırda biz bu ayın sonunda danışıqların raundunu Rusiyada keçirmək barədə Rusiyadan dəvət aldığımızı və bununla razılaşırdıq. Beləliklə, əgər hər hansı digər məkan olarsa, əlbəttə ki, biz razılaşaçağıq, çünki bizim üçün razılığa gəlmək və nəticə əldə etmək vacibdir. Əlbəttə, müəyyən siyasi rəqabəti, bəzi iştirakçıların daha fəal olmaq cəhdlərini anlayırıq, lakin biz bunu yalnız alqışlaya bilərik. Əgər sağlam rəqabət olarsa, onun yalnız yaxşı nəticələri olacaq.



Müxbir: Rusiya ilə uzun tarixi və əhatəli münasibətlərinizin olduğunu anlayıram. Sizin fikrinizcə, Rusiyanın hazırda bölgədəki təsiri necədir?

Prezident İlham Əliyev: Bilirsiniz, region haqqında demək mənim üçün çətindir, çünki Cənubi Qafqaz bölgəsi üç ölkədən ibarətdir. Biz Rusiyanın Cənubi Qafqazdakı qonşularımızla qarşılıqlı əlaqələrini, sadəcə, müşahidə edə bilərik. Azərbaycana gəldikdə isə elə də ciddi dəyişiklik yoxdur, çünki bizim Rusiya ilə münasibətlərimiz artıq tarazlaşdırılıb. Onlar bir-birimizin milli maraqlarının və əlbəttə ki, ərazi bütövlüyünün və suverenliyin tanınmasına əsaslanır. Rusiya Azərbaycanın qonşusu və tərəfdaşdır. Bizim nəzərəçarpan ticari dövriyyəimiz, daşımalar infrastrukturuna aid bir çox layihələrimiz var. Bu, xüsusən də indiki dövrə aiddir. Layihələr enerjinin inkişafına aiddir. Əlbəttə ki, mədəniyyət sahəsi də çox vacibdir.

Müxbir: Hazırda Siz məhz enerji sektorunda Qərblə bir çox razılaşmalar əldə etmişiniz. Elədirmi?

Prezident İlham Əliyev: Bəli, Qərblə razılaşmalar var. Lakin bu, uzun müddət əvvəl əldə edilib, o vaxt biz Bakıdan İtaliyaya vahid boru kəməri sistemini qurmaq təşəbbüsünü irəli sürdük. O, mərhələli şəkildə icra olundu və onun yekun mərhələsi iki ildən çoxdur yekunlaşıb. Artıq iki ildən çoxdur ki, Azərbaycan Avropanın mühüm qaz təchizatçısına çevrilib. Əlbəttə, Rusiyaya qarşı sanksiyalarla bağlı vəziyyət yeni ölçü yaradıb, çünki hazırda enerji sərvətlərimiz heç zaman olmadığı kimi zəruridir. Lakin istənilən addıma gəldikdə, biz onu bir çox il əvvəl imzalanmış müqavilələrimiz və planlarımız əsasında atırıq. Düzdür, hazırda Azərbaycandan əlavə qaz almaq üçün müraciət edən ölkələrin sayı daha çoxdur. Bunu etməyə hazırıq və artıq başlamışıq. Ötən il daha çox ölkə qazımızı almağa başladı. Bu, cari ildə də davam edəcək. Lakin yenə də Rusiya ilə münasibətlərimiz nöqtəyi-nəzərindən, Rusiya-Ukrayna müharibəsi başladıqdan sonra çox şey dəyişməyib.

Müxbir: Burada olan vəziyyət haqqında danışaq. Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsi, Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsi, ABŞ və Avropa İttifaqı hamısı Laçın dəhlizinin bağlı qaldığı təqdirdə, əhalinin potensial qaydada girova düşmək təhlükəsini qeyd edərək, həmin dəhlizdə hərəkət azadlığına dair zəmanətləri tələb ediblər. Hazırda Laçın dəhlizində baş verənlər haqqında nə deyə bilərsiniz?

Prezident İlham Əliyev: Laçın dəhlizi adlandırılan yol İkinci Qarabağ müharibəsinin bitməsindən sonra fəaliyyətini işğal vaxtında işləyən qaydada təxminən iki il davam etdirmişdir. Bir fərq var idi – o, rus sülhməramlılarının nəzarəti altında idi və bu, üçtərəfli

Bəyanatın bir hissəsi idi. Yəni, fəaliyyətdə dayanma, bizim tərəfimizdən hər hansı müdaxilə yox idi. Bununla belə, orada vəziyyət dəyişməyə başladı. Azərbaycanın vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələrinin dəhlizə müəyyən dərəcədə nəzarət etmək səyləri ötən il noyabrın əvvəlində Qarabağda təbii sərvətlərin yenidən qeyri-qanuni istismarı ilə bağlı idi. Mühəribədən sonra bu proses dayandırılmışdı, çünki qeyri-qanuni idi. Bu sərvət bizə məxsusdur. Bir neçə xarici şirkət qızıl və mis mədənlərimizi qeyri-qanuni olaraq istismar edirdilər. Biz işğal zamanı heç bir şey edə bilmirdik, lakin müharibə başa çatdıqdan sonra aydındır ki, bu fəaliyyət dayandırılmalı idi və dayandırıldı. Amma sonradan – noyabrda həmin proses yenidən başladı. Vətəndaş cəmiyyətinin nümayəndələri rus sülhməramlılarından xahiş etdilər ki, mədənlərdə nəyin baş verdiyini görmək üçün orada monitoring keçirsinlər. Biz gördük ki, dəmir və qızıl filizi yük maşınlarında rus sülhməramlılarının müşayiəti ilə Qarabağdan Ermənistanı daşınır. Həmin yerə getmək hüququmuz təmin edilmədi və beləcə vətəndaş cəmiyyətimizin nümayəndələri yola nəzarət etməyə başladılar. Amma yol yenə də bağlı deyildi, hərəkət azad idi.

Müxbir: Yəni, o, heç vaxt bağlanmamış, hərəkət heç zaman dayandırılmamışdır?

Prezident İlham Əliyev: Xeyr, xeyr!

Müxbir: Onda fikrinizcə, həmin təsisatlar xüsusən də Azərbaycandan niyə bunları soruşurlar? Onlar qeyd edirlər ki, Siz həmin sahənin ətraf hissəsinə cavabdehsiniz. Siz hərəkət etmək azadlığını təmin etməlisiniz. Sizcə, nəyə görə onlar Sizi hədəfləyirlər?

Prezident İlham Əliyev: Əslində, Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsi bizə öz ismarığını ünvanladı ki, hər hansı hərəkətin pozulmaması üçün biz vətəndaş cəmiyyətinin fəalları ilə danışaq. Biz bunu etdik. Biz Ermənistanla sərhədimizdə sərhəd-keçid məntəqəsini qurduqdan dərhal sonra, – bu, bizim legitim hüququmuzdur və heç kəs tərəfindən, o cümlədən Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsi tərəfindən mübahisələndirilmir, – biz burada Şuşadakı nümayəndəm vasitəsilə QHT nümayəndələri ilə danışdıq ki, həmin aksiyanı dayandırsınlar. Onlar bunu etdilər və getdilər. Hazırda da hərəkət etmək azadlığı bloklanmayıb. Aprelin 23-dən – sərhəd-keçid məntəqəsini qurduğumuz vaxtdan etibarən Qarabağın 2 mindən artıq sakini Ermənistanı asan şəkildə gedib-gəlib. Amma iyunun 15-də Ermənistan növbəti hərbi təxribata əl atdı və bizim sərhədçilərimizdən birini yaraladı.

Araşdırma aparıldığı üçün yol müvəqqəti olaraq bağlansa da, sonra təkrar açıldı. Qırmızı Xaç Komitəsi dava-dərmanın nəqlini və Ermənistanda müalicəyə



ehtiyacı olan xəstələrin təxliyəsinə bərpa etdi. Lakin əfsuslar olsun ki, Qırmızı Xaç Komitəsinin yük maşınlarının yoxlanılması zamanı siqaret, iPhone-lar və benzin kimi məhsulların qaçaqmalçılıqla keçirilməsi aşkar olundu. Qırmızı Xaç Komitəsi bunu etiraf etdi və bildirdi ki, onlar buna görə heç bir məsuliyyət daşımirlar, çünki...

Müxbir: Yük maşınları, sadəcə, sürücülər tərəfindən istifadə olunurdu...

Prezident İlham Əliyev: Bəli, lakin bu yük maşınlarının üzərində Qırmızı Xaçın emblemi var idi və sürücülərin uniformaları üzərində də emblemlər var idi. Beləliklə, yol yenidən bu şəkildə bağlandı və biz Qırmızı Xaç Komitəsindən buna son qoyulmasını və bizimlə daha konstruktiv işləməsinə xahiş etdik. Çünki əfsuslar olsun ki, bu günə kimi onların Qarabağdakı ofisi Bakı ofisinə yox, İrəvandakı ofisə təbedir. Bu da yolverilməzdir. Çünki bütün dünya Qarabağı Azərbaycanın bir hissəsi kimi tanıyır. Hətta Ermənistanın baş naziri dəfələrlə “Qarabağ Azərbaycandır” söyləyib. Bəs nəyə görə Qırmızı Xaç Komitəsinin Xankəndidəki ofisi Bakı ofisinə yox, İrəvandakı ofisə təbedir? Bu, bizim legitim tələbimizdir.

Müxbir: Laçın dəhlizi, sərhəd-keçid məntəqəsi və bu, çox mühüm keçid yolu məsələsinin indi sülhə əngəl olan əsas maneələrdən biri olduğunu deyərdinizmi?

Prezident İlham Əliyev: Mən belə düşünürəm. Çünki Laçın-Xankəndi yolundakı vəziyyət biz aprel ayının 23-də sərhəd-buraxılış məntəqəsi yaradanda dəyişdi. O vaxta kimi bizim sülh razılaşmasına gəlmək üçün iki il yarım vaxtımız var idi. Yeganə əngəl Ermənistanın rəsmi surətdə Qarabağı Azərbaycanın bir hissəsi olaraq tanımaq istəməməsi idi. Bəli, onlar bunu bəyanatlarla, şifahi bəyanatlarla edirdilər. Bu da mövqeyin ifadə edilməsinin bir yolu idi, lakin onlar sənədə imza atmalı idilər. Odur ki, mən bu iki məsələnin bir-biri ilə bağlı olduğunu düşünürəm. Çünki Ermənistanla aparılan sülh danışıqlarının uğurlu bir ssenari ilə yekunlaşacağına ümid edirəm və bunun yaxın aylarda baş verəcəyinə ümidvaram.

Müxbir: Düşünürəm ki, indi Sizə ünvanlayacağım suala artıq cavab vermişsiniz. Amma mən istənilən halda Sizin burada olduğunuza və Sizə sual vermək üçün çoxlu imkanımın olmayacağına görə yenə bu sualı Sizə vermək istəyirəm. 2020-ci ildə hər iki tərəfdən təxminən 5 min insan tələfatı oldu. Mən burada idim, mən Dağlıq Qarabağa gəlmişdim və həlak olmuş bir çox erməni əsgərlərinin anaları ilə görüşdüm. Həmçinin Azərbaycanda işləyən həmkarlarım sayəsində digər tərəfin, Sizin tərəfin ağrısı və acısının da şahidi oldum. Lakin mən müharibəyə və oğlunun

ölümünə görə siyasətçiləri günahlandırıdığını deyən bir ana ilə danışdığımı xatırlayıram. O, siyasətçilərin müharibə tələsinə düşmədən məsələləri diplomatik yolla həll etməli olduqlarını deyirdi. Siz missiyanızın nədən ibarət olduğunu deyərdiniz? Missiyanız müharibədə qalib gəlmək, yoxsa dayanıqlı sülhə nail olmaqdır?

Prezident İlham Əliyev: Müharibədə qalib gəlmək mənim həyatımın, siyasi həyatımın missiyası idi. Müharibə də uğurla başa çatdı. Biz bir çox amillərə – siyasi amillərə, işğal edilmiş ərazilərdə hərbiçilərimiz üçün bir neçə müdafiə səddinin keçilməsini çətinləşdirən uzunmüddətli infrastruktur layihələrinin olmasına baxmayaraq, müharibədə qalib gəldik. Bəzi yerlərdə onların minalarla dolu beş, digər yerlərdə isə yeddi müdafiə səddi var idi. Yəqin ki, Füzulidən gələndə yolun yuxarıya doğru getdiyini görmüsünüz. Bizim hərbiçilərimiz məhz bu yolla buraya gəlirlər. Sizin gəldiyiniz, sonradan “Zəfər yolu” adlandırdığım bu yol mövcud deyildi. Bu, bizim hərbiçilərimizin Şuşaya doğru necə irəliləməsinə göstərən yoldur. Onlar bu qayalı dağlara dırmaşırdılar. Beləliklə, bu amillərə, böyük erməni diasporuna malik bir çox ölkələrin güclü siyasi dəstəyinə baxmayaraq, biz düzgün olanı etdik. Biz ədaləti və ərazi bütövlüyümüzü bərpa etdik. Biz Ermənistanın torpağında savaşırdıq, öz torpağımızda vuruşduq və biz Zəfər çaldıq. Beləliklə, bu, bir nömrəli missiya idi və o, artıq tamamlandı. İndi isə biz sülh haqqında danışıq.

Otuzillik işğaldan əziyyət çəkmiş ölkəmizin işğal altında olan əraziləri tamamilə məhv edilmişdir. Şuşada qeyri-qanuni məskunlaşmalar olduğu üçün şəhər tamamilə dağıdılmamışdır. Onlar Orta Şərqdən olan erməniləri burada məskunlaşdırmaq istəyirdilər və burada bir neçə min erməni yaşayırdı. Məhz buna görə heç də bütün şəhərlər dağıdılmamışdır. Lakin Füzuli tamamilə yerlə-yeksan edilmişdir, Ağdamda da vəziyyət eynidir. Demək olar ki, bir milyon azərbaycanlı evindən məhrum olmuşdur. Bütün bu acılara baxmayaraq, biz qisas almadıq. Mən dedim ki, biz qisası döyüş meydanında alacağıq, lakin Ermənistan müharibənin ilk günündən mənim tələb etdiyim bütün ərazilərdən geri çəkilməyi tarixləri təqdim edən kimi biz dayandıq və sonra da sülh haqqında danışıqlara başladım. İndi sülh bizim gündəliyimizdədir. Ermənistan sülh istəyirsə, biz ona nail olacağıq. Çünki bizim Ermənistanla qarşı hər hansı bir ərazi iddiamız yoxdur. Biz onların da Azərbaycana qarşı ərazi iddialarının olmamasını istəyirik. Qarabağda, hazırda müvəqqəti olaraq rusiyalı sülhməramlıların nəzarəti altında olan ərazidə yaşayan insanlar Azərbaycanda yaşayırlar. Onlar ölkəmizdəki digər çoxsaylı



milli azlıqlar kimi Azərbaycan vətəndaşları olaraq yaşayacaqlarına və ya Azərbaycanı tərk edəcəklərinə dair seçim etməlidirlər. Bu, onların seçimidir. Biz bunu onların buranı tərk etməsini istədiyimizə və ya Ermənistanın bizi etnik təmizləmə siyasəti aparmaqda günahlandırdığına görə etmirik. Biz onlara seçim hüququ veririk. Çünki onlar heç bir hüquqi icazə olmadan ya Ermənistan vətəndaşları olaraq, ya da heç kim tərəfindən tanınmayan dırnaqarası "Dağlıq Qarabağ respublikası"nın vətəndaşları olaraq bizim ərazidə necə yaşaya bilərlər? Hesab edirəm ki, bu, legitim yanaşmadır. Bu yanaşma beynəlxalq təcrübəyə uyğundur. Bu yanaşma separatizmə qarşı mübarizə aparan bir çox Avropa ölkələrində gördüyümüz təcrübəyə uyğundur. İndi biz separatizmə qarşı mübarizə aparmaqda Ukraynaya kömək etmək üçün Avropa və Qərbin necə birləşdiyini görürük. Bəs bizə gəldikdə nəyə görə bizim separatizmə qarşı mübarizəmizə fərqli yanaşma sərgilənir? Nəyə görə Gürcüstanın separatçı regionları ilə bağlı yanaşması Qərb cəmiyyəti və siyasətçiləri tərəfindən tamamilə anlaşılır, lakin bizim eyni mənşədən olan separatizmə son qoymaq üçün legitim istəyimiz sual altına alınır? Nə üçün İspaniya Kataloniyaya referendum keçirməyə icazə vermir, baxmayaraq ki, onların sayı 5, yaxud 6 milyon nəfərdir və yaxınlıqda öz dövləti olan ermənilərdən fərqli olaraq, onların öz dövləti yoxdur. Nə üçün biz separatizmə dözməliyik? Biz bunu etməyəcəyik.

Müxbir: Siz artıq əhaliyə və dövlətlərə mesajlar, o cümlədən təminatlar vermişiniz ki, istəsələr onlara qalmağa icazə veriləcək, onlar qorunacaqlar və burada yaşamağa icazə veriləcək. Bu gün ola bilsin ki, bizi izləyən ermənilərə mesajınız varmı? Şərt deyil bu, hökumət olsun, mən bilirəm, Siz baş nazir Paşinyanla təmasdasınız və ona mesaj göndərmək üçün bizim kameralarımıza ehtiyacınız yoxdur. Bəs ola bilsin ki, bizi izləyən başqa ermənilərə gəlincə necə? Bu gün qarşı tərəfə mesajınız nədən ibarətdir?

Prezident İlham Əliyev: Mən bu barədə düşünməmişəm, çünki həyatımda ilk dəfədir ki, mənə bu sual verilir.

Müxbir: Həqiqətənmi?

Prezident İlham Əliyev: Bəli. Düşünürəm ki, mən sualı iki hissəyə bölərdim. Birincisi, əgər onlar mənim söylədiklərimə qulaq asırlarsa, mənim Ermənistandakı ermənilərə mesajım belədir ki, biz onların dövləti ilə sülh istəyirik, bizim Ermənistana qarşı ərazi iddialarımız yoxdur, baxmayaraq ki, müharibədən əvvəl yüz minlərlə azərbaycanlı Ermənistanda yaşayıb və bütövlüklə etnik təmizləməyə məruz qalıb, onların mədəni və dini irsi tamamilə

məhv edilib. Bununla belə, bizim heç bir ərazi iddialarımız yoxdur. Lakin biz düşünürük ki, Azərbaycan və Ermənistan əlaqələrini normallaşdıranda və diplomatik əlaqələr quranda, Ermənistandan zorla deportasiya olunmuş azərbaycanlıların qayıtmaq hüququ var. Onlara digər bir mesaj ondan ibarətdir ki, hazırkı geosiyasi vəziyyəti və qüvvələr balansını aydın dərk etmək lazımdır. Uzun illər ərzində Ermənistan liderləri öz xalqını inandırirdilər ki, onlar dünyanın ən güclü ordusuna sahibdirlər, əgər müharibə başlasa, onlar Bakıya gələcəklər, Azərbaycan öz torpaqları uğrunda döyüşməyəcək, azərbaycanlılar artıq işğalla barışıqlar. Bütün bu hekayələr tamamilə yanlış idi və təbliğatdan başqa bir şey deyildi. Beləliklə, müharibə bu hekayələri məhv etdi və bu, tək-cə bununla bitmədi. O, həmçinin Ermənistan dövlətinin çox sayda ideoloji sütunlarını dağıtdı. Onlar dərk etdilər ki, müharibəni uduzublar və çox güman ki, bu, onlar üçün psixoloji cəhətdən çox ağır oldu. İndi biz sülh istədiyimizi deyəndə, bu, ona görə deyil ki, biz zəif və sülh axtarıyıq. Xeyr, onlar bilirlər ki, biz xeyli güclüyük. Bu ona görədir ki, biz tarixin bu qara səhifəsinin bağlanmasını istəyirik. Biz nə bu gün, nə də gələcəkdə başqa bir müharibə istəmirik.

Erməni icmasına gəlincə, düşünürəm ki, onlar beynəlxalq ictimaiyyətin sülh təşəbbüslərinə qarşı çıxmamalıdırlar. Başa düşməlidirlər ki, əgər onlar Azərbaycanla sülh sazişi imzalamaq istəmərlərsə, gələcəkdə proqnozlaşdırılmayan vəziyyət olacaq. Gördüyümüz kimi, dünyada və regionda geosiyasi vəziyyət çox kəskin şəkildə dəyişir. Onların təhlükəsizliyi ilə bağlı ümidlərinin bir qismi tamamilə yoxa çıxdı. İndi onlar yeni təhlükəsizlik qarantları axtarırlar. Kim bu ərazidə döyüş meydanında Azərbaycanla qarşıdurma hazırdır, xüsusilə bizim müharibə zamanı nümayiş etdirdiklərimizdən və müharibədən sonra müdafiə imkanlarımızı artırdığımızdan sonra? Ermənilərə görə bizə qarşı döyüşməyə hazır olan kimsə varmı? Mən buna şübhə edirəm.

Mənim konkret olaraq bu vəziyyətdə Ermənistan hökumətinə artıq çatdırdığım başqa bir mesaj ondan ibarətdir ki, onlar üçün seçim ən yaxşı və qat-qat yaxşı arasında deyil. Onlar üçün seçim çox pis və qəbulolunan arasındadır ki, qəbulolunan seçim sağlam düşüncəyə, beynəlxalq hüquqa və azərbaycanlıların 30 il ərzində məhrum edildikləri öz torpaqlarında yaşamaq hüququnun tanınmasına əsaslanır. Qarabağdakı ermənilərə xatırlatmaq istərdim ki, biz onlarla təmaslara dərhal başladıq. Faktiki olaraq biz erməni əhalinin yaşadığı bir neçə kənddən keçən yeni Laçın yolunu tikməyə başlayanda xalqlar arasında təmaslar oldu. Mənə məlumat verildi ki, yolun



inşası ilə məşğul olan işçilərlə erməni icması arasında təmaslar qurulub və onlar demək olar dərhal dostlaşdılar. Əgər tikintinin birinci ayında rusiyalı sülhməramlılar hər iki tərəfin təhlükəsizliyini təmin edirdilərsə, sonradan onlar, sadəcə olaraq, çıxıb getdilər. Rusiya sülhməramlıları yox idi, onlar asanlıqla ünsiyyət qururdular. Beləliklə, bu, onu göstərir ki, sadə insanların əksəriyyətinin ürəyində bu nifrət yoxdur.

Qarabağdakı ermənilərə gəlincə, onlar qondarma liderlərinin arxasınca getməməlidirlər. Bu “liderlər”, – hazırkı və bundan əvvəlki “liderlər”, – onlara bütün bu müddət ərzində – müharibədən əvvəl, müharibə zamanı qalib gəldiklərini deyəndə yalan danışdılar. Hətta biz Şuşaya nəzarəti ələ alanda onlar deyirdilər ki, Şuşa onların nəzarəti altındadır. Onlar bunu çox yaxşı bilirlər. Onlar Xankəndidə hakimiyyəti ələ keçirmiş və əsas məqsədi öz maraqlarını güdmək olan bugünkü rejimin girovuna çevrilməməlidirlər.

Burada, Şuşada işğal dövründə tikilmiş üç villa var. Maraqlanırsınızsa, sizə onları göstərə bilərlər. Bu villalar Qarabağ ermənilərinin liderləri üçün tikilmişdi. Onlar bunu özləri üçün tikmişdilər. Şəhər tamamilə xarabalıqlar içərisində idi. Sizin indi gördükləriniz, o cümlədən bu “Qarabağ” hoteli, icra hakimiyyətinin binası, mehmanxanalar və hər şey bizim yenidənqurma prosesinin başlanğıcıdır. Onlar şəhərin ən yaxşı yerində özləri üçün 3 villa tikiblər.

O insanlar ki, bu gün həmin qondarma, tanınmamış respublikaya rəhbərlik edirlər. Qarabağ erməniləri başa düşməlidirlər ki, təhlükəsizlik təminatları, hüquqlarının, o cümlədən təhsil, mədəniyyət, dini, bələdiyyə hüquqlarının təmin edilməsi ilə Azərbaycan cəmiyyətinin bir hissəsi olaraq onlar normal həyat yaşayacaqlar. Onlar manipulyasiyanın girovu olmağa son qoyacaqlar. Həmçinin onlar başa düşməlidirlər ki, bizi saymamağa davam etsələr, bizim mövcud olmadığımız kimi davranmağa davam etsələr və ya “prezidenti”, “nazirləri”, “parlamentariləri” olan qondarma ölkədə yaşayırlarmış kimi davransalar, bu gün olduqları vəziyyət onların xeyrinə dəyişməyəcək. Bütün bunlar yalandır. Biz onlara normal həyat təklif edirik. Düşünürəm ki, onlar mənə qulaq assalar başa düşəcəklər və bilirlər ki, mən sözümə əməl edirəm.

Müxbir: Prezident İlham Əliyev, “Euronews”-a müsahibə verdiyiniz üçün təşəkkür edirik.

Prezident İlham Əliyev: Təşəkkür edirəm.

Müsahibədən sonra Prezident İlham Əliyev “Euronews”-un müxbirinə işğal dövründə Şuşada ermənilər tərəfindən gülləbaran edilmiş Azərbaycanın tanınmış şəxsiyyətləri Natəvan, Bülbül və Üzeyir Hacıbəylinin heykəlləri barədə məlumat verdi.



Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Macarıstana işgüzar səfər edib



Avqustun 20-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Macarıstanın Baş naziri Viktor Orbanın dəvəti ilə Budapeştə işgüzar səfərə gəlib.

Budapeştin Ferents List adına Beynəlxalq Hava Limanında Prezident İlham Əliyevi və birinci xanım Mehriban Əliyevanı Macarıstanın ədliyyə naziri Bentze Tujon və digər rəsmi şəxslər qarşıladılar.

Avqustun 20-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Budapeştdə Macarıstanın Baş naziri Viktor Orban ilə görüşü olub.

Görüşdə Macarıstanın Baş naziri Viktor Orban ölkəsinə səfərə dəvəti qəbul etdiyinə görə Prezident İlham Əliyevə minnətdarlığını bildirdi.



Prezident İlham Əliyev Macarıstanın Milli günü münasibətilə təbriklərini çatdırdı.

Dövlətimizin başçısı bu ilin yanvarında Macarıstana səfərini və səfər zamanı aparılmış səmərəli və əhatəli müzakirələrin vacibliyini vurğuladı, əldə edilmiş razılaşmaların uğurla həyata keçirilməsindən məmnunluğunu ifadə etdi.

Prezident İlham Əliyev Macarıstanın Baş nazirini Azərbaycana səfərə dəvət etdi.

Dəvət minnətdarlıqla qəbul olundu.

Görüş əsnasında Azərbaycan ilə Macarıstan arasında enerji, o cümlədən neft-qaz sahəsində əməkdaşlığın uğurla inkişaf etdiyi qeyd olundu, Azərbaycan qazının Macarıstan bazarına çatdırılmasının əhəmiyyəti vurğulandı. Qida sənayesi sahəsində Macarıstanın Azərbaycana investisiya qoyuluşu, əczaçılıq sənayesi sahələrində əməkdaşlıqla bağlı əldə olunmuş müsbət dinamika qeyd edildi, Macarıstan aviadaşıyıcısı vasitəsilə Bakı-Budapeşt reyslərinin həyata keçirilməsinin önəminə toxunuldu, ümumilikdə ikitərəfli əlaqələrin inkişafından məmnunluq ifadə olundu.

Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərində həyata keçirilən bərpa və quru-





culuq işlərində Macarıstan şirkətlərinin fəaliyyətə başlaması müsbət addım kimi qiymətləndirildi və bu istiqamətdə daha böyük imkanların olduğu vurğulandı. Elm-təhsil sahəsində əməkdaşlıq qeyd edildi, xüsusilə Macarıstanda azərbaycanlı tələbələrə ali təhsil üzrə təqaüdlərin verilməsi təqdir olundu, gələcəkdə peşə təhsili sahəsində də əməkdaşlıq məsələləri xüsusi vurğulandı.

Söhbət zamanı, həmçinin Azərbaycan, Gürcüstan, Rumıniya və Macarıstan hökumətləri arasında yaşıl enerji sahəsində strateji tərəfdaşlığa dair Sazişin imzalanmasının və Qara dənizin dibi ilə elektrik xəttinin çəkilməsi layihəsinin həyata keçirilməsi istiqamətində səylərin davam etdirilməsinin önəmi qeyd olundu, Orta Dəhlizin əhəmiyyəti və yükdaşımalara artması vurğulandı.

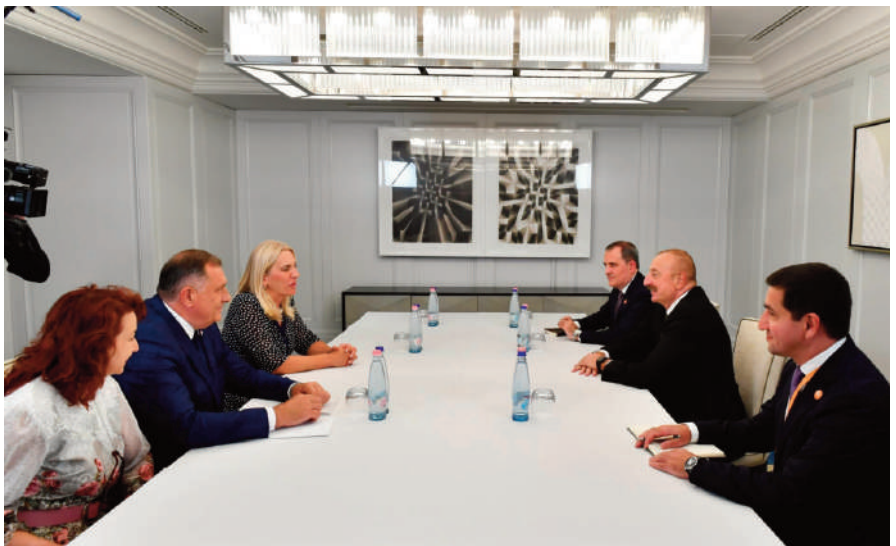
Görüşdə ölkələrimizin Türk Dövlətləri Təşkilatı və digər beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində uğurlu əməkdaşlığı qeyd edildi.

Avqustun 20-də Budapeştdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Bosniya və Herseqovinanın Rəyasət Heyətinin üzvü xanım Jelka Tsviyanoviç və Serb Respublikasının Prezidenti Milorad Dodik ilə görüşü olub.

Görüşdə Prezident İlham Əliyevin bu ilin aprelində Bosniya və Herseqovinə rəsmi səfəri və səfər zamanı aparılmış müzakirələrin önəmi vurğulandı, həmin səfər çərçivəsində Azərbaycan ilə Bosniya və Herseqovina arasında strateji tərəfdaşlıq haqqında Bəyannamənin imzalanmasının önəmi qeyd edildi.

Bəyannamədə qarşıya qoyulan vəzifələrin hazırda həyata keçirilməsi istiqamətində görülən işlər barədə fikir mübadiləsi aparıldı.

Söhbət zamanı münasibətlərimizin hərtərəfli inkişafından məmnunluq ifadə olundu, iqtisadi-ticari əlaqələrin və energetika sahəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsi perspektivləri müzakirə edildi. Xüsusilə enerji sahəsində əməkdaşlıq məsələləri ilə bağlı fikir mübadiləsi aparıldı, ölkələrimizin aidiyyəti nazirlikləri və təş-



kilatları arasında bu sahədə görüşlərin keçirildiyi bildirildi, qarşıya qoyulan iqtisadi və investisiya layihələrinin reallaşdırılması üzrə müzakirələrin aparıldığı qeyd olundu.



Avqustun 20-də Macarıstanın paytaxtı Budapeşt-dəki Milli Atletika Mərkəzində atletika üzrə dünya çempionatının kişilər arasında 100 metr məsafəyə qaçış yarışının finalı keçirilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Macarıstanın Baş naziri Viktor Orban ilə birlikdə finalı izləyiblər.

Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan, Serbiya Respublikasının Prezidenti Aleksandar Vuçič, Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyev, Türkmənistanın Prezidenti Sərdar Berdiməhəmmədov, Qırğız Respublikasının Prezidenti Sadır Japarov, Qətər Dövlətinin Əmiri Şeyx Təmmim bin Həməd Al Tani, Rusiya Federasiyasının Tatarıstan Respublikasının Rəisi Rüstəm Minnixonov, Bosniya və Herseqovinanın Rəyasət Heyətinin üzvü xanım Jelka Tsviyanoviç də yarışa baxıblar.



Atletika üzrə dünya çempionatı ilk dəfədir Budapeştdə keçirilir. Macarıstanın ev sahibliyi etdiyi ən böyük idman yarışları olan atletika üzrə dünya çempionatı avqustun 19-da start götürüb. Avqustun 27-dək davam edən bu mötəbər turnirdə 200-dən çox ölkədən 2000-dən artıq idmançı atletikanın 49 növü üzrə mübarizə aparıb. Azərbaycanı dünya çempionatında iki idmançı təmsil edib.

Atletika üzrə dünya çempionatı ilk dəfədir Budapeştdə keçirilir. Macarıstanın ev sahibliyi etdiyi ən böyük idman yarışları olan atletika üzrə dünya çempionatı avqustun 19-da start götürüb. Avqustun 27-dək davam edən bu mötəbər turnirdə 200-dən çox ölkədən 2000-dən artıq idmançı atletikanın 49 növü üzrə mübarizə aparıb. Azərbaycanı dünya çempionatında iki idmançı təmsil edib.



Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva avqustun 20-də Budapeştdə Macarıstanın Milli bayramı – Müqəddəs Stefan Günü münasibətilə verilən ziyafətdə iştirak ediblər.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Macarıstana işgüzar səfəri avqustun 21-də başa çatıb.

Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev ölkəmizə rəsmi səfər edib



Azərbaycan Respublikasına dövlət səfərinə gələn Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyevin avqustun 22-də rəsmi qarşılama mərasimi olub.

Hər iki ölkənin Dövlət bayraqlarının dalğalandığı meydanda Özbəkistan Prezidentinin şərəfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülmüşdü.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyevi və xanımı Ziroatxon Mirziyoyevanı qarşıladılar.

Fəxri qarovul dəstəsinin rəisi Özbəkistan Prezidentinə raport verdi.

Prezident Şavkat Mirziyoyev Azərbaycan əsgərlərini salamladı.

Dövlət başçıları fəxri qarovul dəstəsinin qarşısından keçdilər.

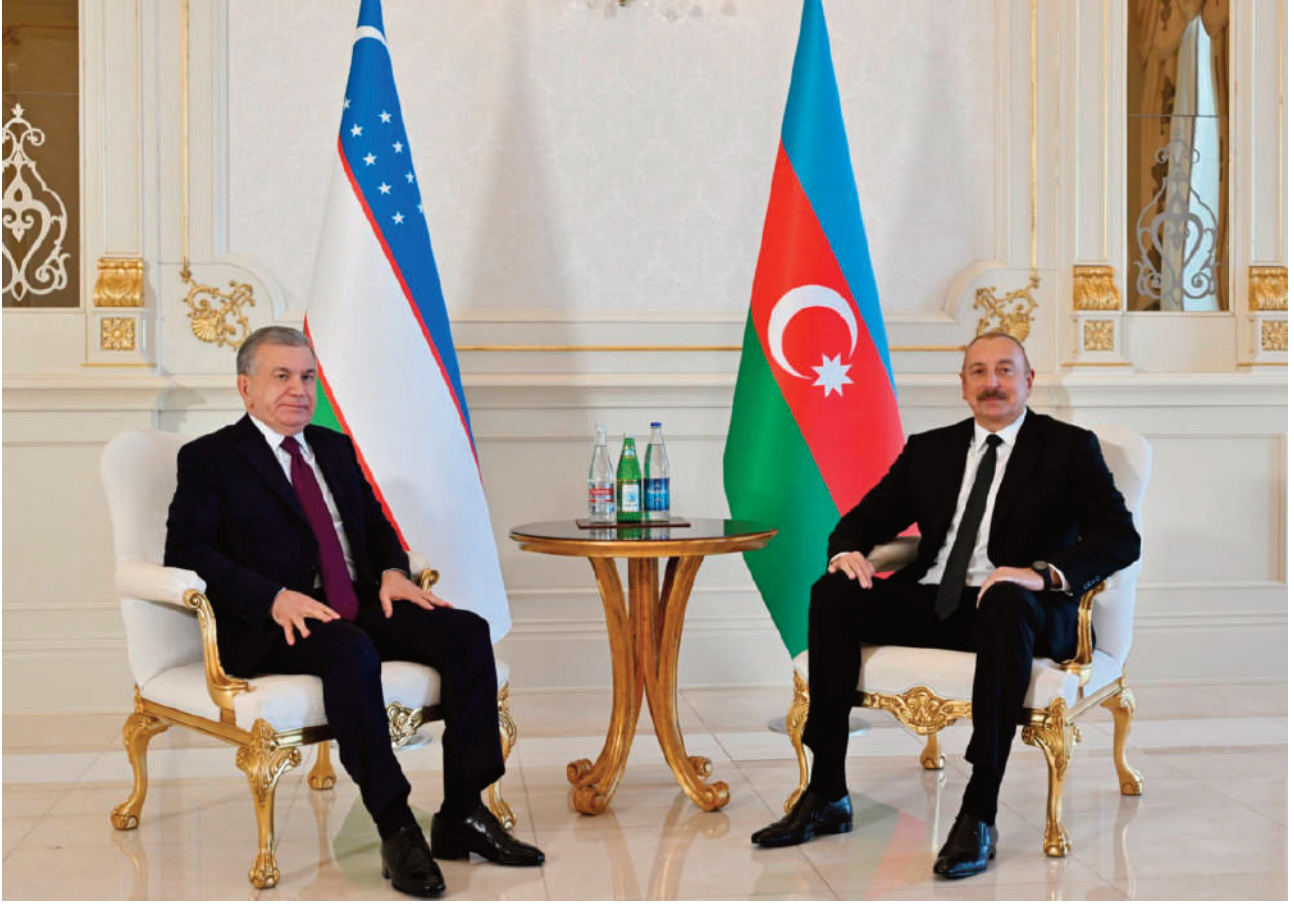
Özbəkistan Respublikasının və Azərbaycan Respublikasının Dövlət himnləri səsləndirildi.

Azərbaycan nümayəndə heyəti Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyevə və xanımı Ziroatxon Mirziyoyevaya, Özbəkistan nümayəndə heyəti isə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə və birinci xanım Mehriban Əliyevaya təqdim olundu.

Fəxri qarovul dəstəsi hərbi marşın sədaları altında Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyevin qarşısından keçdi.

Dövlət başçıları və xanımları birgə foto çəkdirdilər.





Avqustun 22-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyev ilə təkbətək görüşü olub.

Avqustun 22-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyev ilə geniş tərkibdə görüşü keçirilib.





Görüşdə çıxış edən **Prezident İlham Əliyev** dedi:

– Hörmətli Şavkat Miromonoviç, hörmətli qonaqlar, əziz dostlar, sizi Azərbaycanda salamlamağa şadam. Biz qarşılıqlı fəaliyyətimizin mühüm məsələlərinə dair artıq ətraflı müzakirələr aparmışıq. Bu gün geniş tərkibdə davam edəcəyik.

İlk növbədə, mənim dəvətimi qəbul etdiyinə və Azərbaycana dövlət səfərinə gəldiyinə görə Şavkat Miromonoviçə təşəkkürümü bildirmək istərdim. Özbəkistan Prezidenti seçkilərində qələbədən sonra bunun birinci dövlət səfəri olması bizim üçün xüsusilə sevindiricidir. İlk növbədə, Sizi inamlı qələbə münasibətilə bir daha təbrik etmək və ilk səfərinizi bizim ölkəmizə etdiyiniz üçün təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. Biz bunu qardaşlıq və dostluq, Azərbaycana hörmət əlaməti kimi qiymətləndiririk.

Ölkələrimizi qədim tarix birləşdirir və bu təməl qarşılıqlı fəaliyyətin inkişafı üçün əsasdır. Sevindirici haldır ki, bütün istiqamətlərdə əməkdaşlıq çox səmərəli və məhsuldar gedir. Düşünürəm ki, son vaxtlar ölkələrimiz arasında dövlətlərarası münasibətlər ən yüksək səviyyəyə çatıb. Özbəkistana dövlət səfərimi və mənə göstərilən qonaqpərvərliyi məmnunluqla xatırlayıram. Həmçinin demək istəyirəm ki, Özbəkistanın şahidi olduğum sürətli inkişafı, transformasiya, islahatlar, ölkənin Mərkəzi Asiya regionunun güclü sənaye dövlətinə çevrilməsi məndə dərin təəssürat yaratdı.

Əlbəttə, bir çox istiqamətlər üzrə ikitərəfli əməkdaşlıq üçün artıq ciddi baza yaradılıb. Bu, həm Sizinlə təmaslarımız, həm Azərbaycanda, həm də Özbəkistanda və başqa yerlərdə mütəmadi görüşlər, həmçinin dövlət strukturlarının nümayəndələri arasında sıx qarşılıqlı fəaliyyətdir. Onlar da fəal işləyirlər və düşünürəm ki, prezidentlərdən yaxşı nümunə götürürlər. Həmçinin bilirlər ki, Sizinlə danışdığımız kimi, biz bütün qərarların yerinə yetirilməsinin gedişinə nəzarət edəcəyik və bunu da uğurla edirik. Biz bu gün geniş tərkibdə görüşdə, – ötən ay hökumətlərarası komissiyanın iclası olub, – həmçinin beynəlxalq platformalarda, eləcə də energetika, nəqliyyat sahələri üzrə və bütövlükdə iqtisadi qarşılıqlı fəaliyyətdə görülmüş işlər barədə bizə məruzə edəcək nümayəndə heyətlərinin üzvlərinə söz verəcəyik.

Beləliklə, hörmətli Şavkat Miromonoviç, bir daha xoş gəlmisiniz.

Prezident Şavkat Mirziyoyev çıxış edərək dedi:

– Sağ olun, hörmətli İlham Heydər oğlu. Mən dəvətə, artıq Azərbaycan torpağına ayaq basdığımız andan nümayəndə heyətimizin bütün üzvləri ilə bərabər hiss etdiyimiz belə mehriban, dostcasına və qardaşcasına qəbula görə Sizə bir daha səmimi-qəlbdən təşəkkür edirəm.

Əlbəttə, Siz doğru qeyd etdiniz ki, yenidən Özbəkistan Prezidenti seçildikdən sonra Azərbaycana səfərim təsadüfi deyil. Çünki son 3-4 il ərzində biz Sizinlə birlikdə münasibətlərimizi tamamilə başqa səviyyəyə yüksəltmişik, həmçinin beynəlxalq müstəvidə. Bu, hər yerdə hamı tərəfindən qəbul edilir. Fikrimcə, Azərbaycan ilə strateji tərəfdaşlığın dərinləşdirilmiş həmin vektoru öz real bəhrələrini verir. Həm Azərbaycan, həm də Özbəkistan xalqları bunu görür.

Artıq dediyim kimi, bu il əlamətdar ildir. Çünki Ulu Öndər, Azərbaycanın rəhbəri, Azərbaycan xalqının oğlu Heydər Əliyevin yüzillik yubileyi Özbəkistanda çox yüksək səviyyədə keçirilib. Əlbəttə, bizdə – Özbəkistanda Heydər Əlirza oğlunun xatirəsinə tamamilə fərqli yanaşılır. Əslində, hesab edirəm ki, görülən bütün işləri Özbəkistan xalqı tamamilə başqa cür dəyərləndirir. Onu görə, onunla qarşılaşan, onunla işləyən yaşlı nəsil də bizim Özbəkistan gənclərinə çatdırıblar ki, əslində, Azərbaycanın və Özbəkistanın həyatın həmin çətin anlarında qarşıya qoyulan hədəflərə çatması, Azərbaycan və Özbəkistan rəhbərliyinin bir-birini başa düşməsi, çox şey əldə etməsi üçün Heydər Əlirza oğlu uzun illər əlindən gələni edib.

Görüşdə xarici işlər nazirləri, Azərbaycan Respublikası ilə Özbəkistan Respublikası arasında əməkdaşlıq üzrə Birgə hökumətlərarası komissiyanın sədri, energetika, nəqliyyat və kənd təsərrüfatı nazirləri verilmiş tapşırıqlara uyğun olaraq sahələr üzrə məruzələri təqdim etdilər.

Dövlət başçıları əlavə tapşırıqlar verdilər.

Görüşdə Azərbaycan ilə Özbəkistan arasında siyasi, iqtisadi, ticarət, sənaye, avtomobil istehsalı, metallurgiya, əczaçılıq, daşımalar və digər sahələrdə əməkdaşlıq məsələləri müzakirə edildi. Xüsusilə Azərbaycan ilə Özbəkistan arasında birbaşa aviareyslərin artmasından məmnunluq ifadə olundu, həftədə 15 reysin həyata keçirildiyi bildirildi.

Həmçinin beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində uğurlu əməkdaşlıq məsələləri müzakirə edildi. Qoşulmama Hərəkatına sədrliyin Özbəkistana verilməsi barədə qərarın Bakıda qəbul olunduğu vurğulandı.



Avqustun 22-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyevin geniş tərkibdə görüşü başa çatdıqdan sonra Azərbaycan-Özbəkistan sənədlərinin imzalanması mərasimi olub.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyev "Azərbaycan Respublikasının və Özbəkistan Respublikasının Ali Dövlətlərarası Şurasının yaradılması haqqında Müqavilə"ni imzaladılar.

Azərbaycanın Respublikasının iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cab-



barov və Özbəkistan Respublikasının investisiyalar, sənaye və ticarət naziri Laziz Kudratov "Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidməti ilə Özbəkistan Respublikasının Rəqabətin İnkişafı və İstehlakçıların Hüquqlarının Müdafiəsi üzrə Komitəsi arasında əməkdaşlıq haqqında Protokol"u imzaladılar.



Azərbaycan Respublikasının rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat nazirinin müavini Rəhman Hümətov və Özbəkistan Respublikasının nəqliyyat naziri İlhom Maxkamov "İcazə blanklarının elektron mübadiləsi üzrə informasiya sisteminin tətbiqi sahəsində əməkdaşlıq haqqında Protokol"u imzaladılar.

Azərbaycan Respublikasının mədəniyyət naziri Adil Kərimli və Özbəkistan Respublikasının mədəniyyət naziri Ozodbek Nazarbekov "Mədəniyyət sahəsində əməkdaşlıq haqqında Protokol"u imzaladılar.

Azərbaycan Respublikasının energetika naziri Pərviz Şahbazov və Özbəkistan Respublikasının energetika



naziri Jurabek Mirzamahmudov “Energetika sahəsində əməkdaşlığın dərinləşdirilməsi haqqında Saziş”i imzaladılar.

Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Özbəkistan Respublikasının xarici işlər naziri Baxtiyor Saidov “Azərbaycan Respublikası Təhlükəsizlik Şurasının Katibinin Xidməti ilə Özbəkistan Respublikasının Prezidenti yanında Təhlükəsizlik Şurasının Aparatı arasında əməkdaşlıq haqqında Memorandum”u imzaladılar.

Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Özbəkistan Respublikasının xarici işlər naziri Baxtiyor Saidov “Azərbaycan Respublikası və Özbəkistan Respublikası vətəndaşlarının vizasız gediş-gəlişi haqqında Sazişə əlavə və dəyişikliklərin edilməsi haqqında Protokol”u imzaladılar.

Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Özbəkistan Respublikasının xarici işlər naziri Baxtiyor Saidov “Gənclər siyasəti və idman sahələrində əməkdaşlıq haqqında Saziş”i imzaladılar.

Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Özbəkistan Respublikasının xarici işlər naziri Baxtiyor Saidov “Azərbaycan Respublikası ilə Özbəkistan Respublikası arasında media sahəsində əməkdaşlığın inkişafına dair Yol Xəritəsi”ni imzaladılar.

Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Özbəkistan Respublikasının xarici işlər naziri Baxtiyor Saidov “Azərbaycan Respublikası ilə Özbəkistan Respublikası arasında hərtərəfli strateji tərəfdaşlığın dərinləşdirilməsinə dair 2023–2024-cü illər üzrə Yol Xəritəsi”ni imzaladılar.

Qeyd edək ki, səfər çərçivəsində ümumilikdə 20 sənəd imzalanıb.

Avqustun 22-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyev mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər.

Əvvəlcə Azərbaycan Prezidenti bəyanatla çıxış etdi.

Prezident İlham Əliyevin bəyanatı

– Hörmətli Şavkat Miromonoviç, Hörmətli qonaqlar, əziz dostlar.

Şavkat Miromonoviç, Sizi Azərbaycanda bir daha səmimi-qəlbənd salamlayıram. Xoş gəlmisiniz!

Sizin Özbəkistan Prezidenti seçilməyinizdən sonra ilk dövlət səfərini





Azərbaycana etməyinizi çox yüksək qiymətləndiririk. Biz bunu çox yüksək qiymətləndiririk. Bu, bizim qardaşlığımızın, dostluğumuzun və Sizin ölkəmizə, xalqımıza münasibətinizin göstəricisidir. Qardaş Özbəkistan xalqı Sizə bir daha böyük etimad göstərib, Özbəkistanın inkişafında Sizin səylərinizə yenə layiqincə qiymət verib. Qardaş ölkə Sizin rəhbərliyiniz altında quruculuq yolu ilə uğurla irəliləyir. Mən Sizin rəhbərliyiniz altında Özbəkistanda ölkənin inkişafı, onun potensialının möhkəmlənməsi, müdafiə qabiliyyətinin güclənməsi, həmçinin beynəlxalq məsələlərdə nüfuzunun artması üçün həyata keçirilən böyük dəyişiklikləri dəfələrlə şəxsən görmək imkanına malik oldum.

Mən ötən il dövlət səfəri və beynəlxalq tədbirlər çərçivəsində üç dəfə Özbəkistanda – Daşkənddə, Səmərqənddə, Xivədə oldum. Bir daha demək istəyirəm ki, Sizin həyata keçirdiyiniz həmin dəyişikliklərin, islahatların nəticələrini əyani şəkildə gördüm. Ona görə də Sizin seçkilərdə qələbənzə tamamilə qanunauyğun idi və qardaş Özbəkistan xalqı ən düzgün seçimi etdi.

Seçkilərdən sonra Sizin ilk dövlət səfərinizi Azərbaycana etməyiniz bir daha bizim üçün böyük şərəfdir və Siz bizə böyük hörmət göstərirsiniz.

Bu gün biz aparılan danışıqlar çərçivəsində məsələlərin geniş spektrini müzakirə etdik. Təkcə onu deyərək bilərəm ki, bizim bu gün ünsiyyətimiz üç saatdan çox çəkdi. İstər təkbətək, istərsə də nümayəndə heyətlərinin üzvlərinin iştirakı ilə görüşlər çərçivəsində qarşılıqlı fəaliyyətimizin möhkəmlənməsi istiqamətində bütün nailiyyətlər ətraflı təhlil edildi, eləcə də bütün sahələrdə – beynəlxalq platformalarda birgə fəaliyyətdən, beynəlxalq təşkilatlarda üzvlük çərçivəsində qarşılıqlı fəaliyyətimizin möhkəmlənməsindən başlayaraq, energetika, nəqliyyat, qarşılıqlı iqtisadi fəaliyyət, humanitar məsələlərə də münasibətlərimizin gələcək inkişaf yolları müzakirə edildi və müəyyən olundu. Başqa sözlə desək, biz bu gün görüşlər və danışıqlar çərçivəsində, əslində, münasibətlərimizin inkişafının gələcəyini müəyyən etdik. Artıq əldə edilən nəticələr bizim düzgün yolda olduğumuzu göstərir.

Düşünürəm ki, bu gün bizə nümayəndə heyətlərinin üzvləri tərəfindən qarşıdakı iki-üç ildə gözləntilərimizlə bağlı məruzə olunan məsələlər ölkələrimiz arasında münasibətləri ən yüksək səviyyəyə qaldırmağımızı göstərir. Təsədüfi deyil ki, bu gün imzalanan sənədlərdən biri Ali Dövlətlərərası Şuranın yaradılması barədə müqavilədir. Bu, ölkələrimiz arasında münasibətlərin yüksək səviyyəsinin, qardaşlıq münasibətlərinin, eləcə də gündəliyin kifayət qədər geniş olmasının göstəricisidir.

Sənaye kooperasiyası ilə bağlı məsələləri ətraflı təhlil etdik. Ötən ay Şuşada Hökumətlərərası Komissiyanın növbəti iclası keçirildi. Komissiya qarşılıqlı əlaqə məsələlərinin bütün spektrini ətraflı şəkildə təhlil etdi. Enerji sahəsində yaxşı perspektivlər var. Bizim enerji şirkətlərimiz sıx qarşılıqlı fəaliyyətdədir. Biz nəqliyyat-logistika sahəsində yük axınının artmasını, ən əsası isə bu istiqamətdə əməkdaşlıq potensialının genişlənməsini müşahidə edirik. Bu gün biz bütün istiqamətlər üzrə uğurlu qarşılıqlı fəaliyyəti uzun illər üçün öncədən müəyyənləşdirəcək məsələləri müzakirə etdik.

Bu ay Azərbaycanda Özbəkistanın Mədəniyyət Günləri böyük uğurla keçdi. Azərbaycan tamaşaçıları qardaş xalqın nümayəndələrinin yüksək ustalığına və istedadına bir daha əmin oldular. Biz razılığa gəldik ki, bu cür tədbirlər müntəzəm keçirilsin, çünki bizim qarşılıqlı fəaliyyətimizin təməlini məhz nəhəng mədəni zəmin təşkil edir.

Xalqlarımız arasında qardaşlıq münasibətləri çoxəsrlik tarixə malikdir, bütün dostluq və qardaşlıq dövrü ərzində biz bir-birimizin yanında olmuşuq və bir-birimizi dəstəkləmişik.

Sabah biz Şavkat Miromonoviçin şəxsi təşəbbüsü ilə Azərbaycana bağlı olduğu məktəbin açılışında iştirak edəcəyik. Bu, Qarabağın bərpası işində xarici dövlətin ilk hədiyyəsidir və biz bu qardaşlıq, həmrəylik, dəstək jəstini çox yüksək dəyərləndiririk. Digər tərəfdən deyərdim ki, bu məktəb, əslində, bir təhsil sarayıdır. Mən may ayında Füzulidə olarkən tikintinin gedişi ilə tanış oldum və Özbəkistanın bizə təqdim etdiyi həmin dost töhfəsinin miqyasını əyani şəkildə gördüm. Məktəb özbək xalqının dahi oğlu Mirzə Uluqbəyin adını daşıyır və əminəm ki, bu, təkcə təhsil ocağı deyil, eləcə də bizim dost və qardaşlığımızın daha bir mərkəzi olacaq.

Bir neçə gün, daha dəqiq desək, dörd gün bundan əvvəl Füzuli şəhərinin ilk sakinləri - keçmiş köçkünlər doğma yurdlarına qayıdılar. Artıq yaxın zamanlarda - azı bir aydan sonra uşaqlar Özbəkistandan olan qardaşlarımızı tərəfindən hədiyyə edilən məktəbdə oxumağa başlayacaqlar.



Başqa sözlə desək, hətta barəsində indi danışdıqlarım bizim münasibətlərin xarakterini göstərir. Bu gün bizim müzakirə etdiyimiz əməkdaşlığın bütün istiqamətləri haqqında danışmağa ehtimal ki, minimum daha üç saat lazım olacaq. Buna görə də düşünürəm ki, ölkələrimizin təmsilçiləri bu gün də, sonra da artıq ünsiyyət prosesində, o cümlədən mətbuat nümayəndələri ilə də təəssüratlarını bölüşəcəklər. Həmçinin Azərbaycan və Özbəkistan ictimaiyyəti bugünkü danışıqların nəticəsini həm Azərbaycanda, həm də Özbəkistanda layihələrin praktiki icrasında görəcəklər. Əminəm ki, bir müddət əvvəl 500 milyon dollar nizamnamə kapitalı ilə yaradılan Birgə Investisiya Fondu bu məbləği çox sürətlə sərf edəcək və biz onu artırmalı olacağıq.

Bütün bunlar yenə də ondan xəbər verir ki, biz doğru yoldayırıq, prezidentlərin qarşıya qoyduqları vəzifələr yerinə yetirilir. Şavkat Miromonoviçlə bir neçə il əvvəl razılığa gəldiyimiz kimi, biz verilən bütün tapşırıqların icrasına mütəmadi rejimdə nəzarət edirik. Bu, uğurun əsas şərtlərindən biridir.

Hörmətli Şavkat Miromonoviç, bir daha Sizi salamlamaq, mənim dəvətimi qəbul edib Azərbaycana səfərə gəldiyiniz üçün təşəkkür etmək istəyirəm. Biz Sizinlə mart ayında Bakıda, Qoşulmama Hərəkatının Zirvə toplantısında görüşmüşük, ilin sonunadək mən yenə Özbəkistana getməyi planlaşdırıram. Beləliklə, biz müntəzəm görüşəcək və ölkələrimizin ictimaiyyətini yeni nailiyyətlər barədə məlumatlandıracağıq. Sağ olun.

Sonra Özbəkistan Prezidenti bəyanatla çıxış etdi.

Prezident Şavkat Mirziyoyevin bəyanatı

– Hörmətli İlham Heydər oğlu.

Əvvəlcə bizim üçün qardaş ölkə olan Azərbaycana səfərə dəvətinizə görə səmimi-qəlbədən minnətdarlığımı bildirmək istəyirəm. Siz, əlbəttə, bizim siyasi istiqamətimizin seçimini və strategiyasını düzgün qeyd etdiniz. Azərbaycan bizim üçün münasibətlərin tamamilə yeni mərhələyə yüksəldiyi ən yaxın ölkələrdən biridir. Mən birinci dövlət səfərimini edirəm, çünki biz həqiqətən də iki yaxın xalq, iki yaxın ölkəyə və şəxsi münasibətlərimiz əlaqələrimizi tamamilə yeni mərhələyə yüksəldib. Bu gün həm Özbəkistan, həm də Azərbaycan xalqları bu münasibətlərlə fəxr edir və bizim əlaqələrimizin, səfərlərimizin nəticələrini görürlər. Bu gün Özbəkistanın xarici siyasət vektoru da bizim proqramı praktiki olaraq zənginləşdirməyə istiqamətlənib.



Yaxın qonşular, yaxın ölkələr kimi biz Azərbaycanın uğurları və Sizin rəhbərliyinizlə həyata keçirilən müdrik siyasət ilə həmişə fəxr edir, onlara sevinirik. Həqiqətən Özbəkistanda Azərbaycanın beynəlxalq arenada nüfuzunu, ümumilikdə son illər ərzində bütün sahələrdə uğurlarını izləyir və qürur duyurlar. Belə ki, yaxın qonşular kimi çox sevinir və uğurlar arzu edirik. Bizim bugünkü səfərimiz də Sizinlə nəzərdə tutduğumuz və apardığımız çoxsaylı, ardıcıl dialoqun davamıdır. Siz də qeyd etdiyiniz kimi, bizim hər bir görüşümüz, hər bir danışığımız bugünkü çox ciddi çağırışlara ümumi baxışımız fonunda bizə ortaq məxrəcə gəlməyə imkan verir ki, iqtisadiyyatlarımız, xalqlarımız, həmçinin regionlarımız bu çağırışlardan ən az itki ilə çıxsın.

Odur ki, mən fürsətdən istifadə edərək, hörmətli media nümayəndələrinə İlham Heydər oğlunun indi dediklərini çatdırmaq istəyirəm. Əslində, bütün məsələlərlə bağlı sizə səmimiyyətlə, doğru şəkildə demək istərdim. Burada media nümayəndələri var, onlar bilirlər ki, biz bunu nadir ölkələrlə çox uzun müddət, ciddi şəkildə müzakirə edirik, çünki dediyimiz hər sözün, hər bir istiqamətin arxasında – siyasət, iqtisadiyyat, nəqliyyat, mədəni-humanitar sahələrdə də bizim arxamızda insanlarımız, xalqlarımız dayanır. Onlar görürlər, çalışırlar, sevinirlər. Bizdə hər bir istiqamət üzrə çox yaxşı perspektivlər mövcuddur.

Əgər vaxt olsaydı, İlham Heydər oğlunun dedi ki, biz sizə bütün layihələrdən danışdıq. Amma məncə, əslində, hələ çox görüşlərimiz olacaq, onlar barədə sizə söhbət açacağıq. Bunlar münasibətlərin fərqli səviyyəsini, sənayenin lokallaşdırılmasının, nəqliyyat logistikasının müxtəlif səviyyələrini təmin etmək üçün çox ciddi layihələrdir. Çünki bu gün bizim üçün, Özbəkistan üçün iqtisadiyyatımızda ümumilikdə nəqliyyat sahəsi çox ciddi komponentdir. Biz isə öz istiqamətimizi ən yaxın ölkə olan Azərbaycanla müəyyən edirik və hesab edirəm ki, bu, yeganə düzgün qərarıdır. Əgər bu gün bizim razılaşdığımız hər şey yerinə yetirilsə, həm Özbəkistan, həm də Azərbaycan iqtisadiyyatları üçün uğurlu olacaq.

İlham Heydər oğlunun dedi ki, bizim yaratdığımız Ali Dövlətlərarası Şura ən yüksək etimad səviyyəsi və razılığa gəldiyimiz həmin strateji istiqamətlərin ən yüksək səviyyədə davamıdır. Beləliklə, düşünürəm ki, mən ölkə Prezidenti seçildikdən sonra ilk səfərimdən çox məmnunam. Fikrimcə, bizim istiqamət vektorumuzu



bu gün Özbəkistan xalqı da görür. Onlar əlbəttə ki, bizə qiymət verirlər. Hansı qiyməti? Çox müsbət qiyməti, çünki bizdə olduqca çox istiqamət var və bütün bu istiqamətlər qəbul etdiyimiz 2030-cu ilin strategiyasına uyğundur, onlar bizim strategiyaya əlavə olunur. Bu baxımdan da biz İlham Heydər oğlu ilə olduqca çox əlavə məsələlər üzrə qeyri-standart qərarlar qəbul etdik və bu qərarlar bizim planlarımızın reallaşmasının sürətlənməsinə kömək edəcək.

Bu gün İlham Heydər oğlu qeyd etdi, mən də xüsusi vurğulamaq istərdim ki, kütləvi informasiya vasitələri bilsinlər, Azərbaycanda Özbəkistan Mədəniyyəti Günlərinin keçirilməsi tarixləri arasında fasilə, – mən rəqəmləri demək istəmirəm, – kifayət qədər böyük idi. Fikrimcə, bu rəqəmləri sizin çoxunuz bilirsiniz. Bilirsiniz ki, bundan sonra bizim 200-dən çox mədəniyyət, incəsənət nümayəndəsinin, ziyalıların əksəriyyətində tamamilə başqa əhvali-ruhiyyə yaranıb. Çünki onlar gördülər ki, Azərbaycan İlham Heydər oğlunun rəhbərliyi ilə son illər ərzində necə inkişaf edir və hansı problemlər həll olunur, bizim nə qədər çox ortaq dəyərlərimiz var, tarixi köklərimiz bir-birinə nə qədər çox yaxındır. Bu baxımdan fikrimcə, bu, bizim mədəni-humanitar əməkdaşlığımızın olduqca böyük vüsətinin başlanğıcıdır. Bu gün biz İlham Heydər oğlu ilə razılığa gəldik ki, əlaqələrimizin ayrıca proqramında hər il üçün nə edəcəyik. Sadəcə olaraq, insanlar bilməlidirlər ki, il ərzində bizdə belə mədəniyyət mübadiləsi olacaq. Sizə demək istəyirəm ki, bizdə heç vaxt belə olmayıb.

Nəqliyyat. Əgər aviasiya haqqında danışsaq, o halda bizdə həftədə 15 reys həyata keçirilir, biz isə bunu daha da artırmaq barədə razılığa gəldik. Bu, nəyi göstərir? Bir-birimizə daha çox gedib-gəldikcə biz tanıyıyıq, öyrənirik, görüşürük, yaxınlaşırıq.

Bir daha demək istəyirəm, mən məmnunam və mənə çox xoşdur ki, biz İlham Heydər oğlu ilə sizin dildə, necə deyərlər, eyni dalğadayıq. Biz həmişə olduğu kimi, bu dəfə də qəti razılığa gəldik və komandamızın üzvlərinə, yəni, nümayəndə heyətlərinin üzvlərinə tapşırıq verdik ki, nəzarət çox ciddi olacaq. Əgər bu nəzarət olmasaydı, haradasa biz cüzi nəzarət edə bilməsaydıq və ya hər dəfə soruşmasaydıq, o halda bugünkü kimi nəticələrimiz olmazdı. Əslində, bir az vaxt keçəcək, biz bütün istiqamətlərdə keyfiyyətcə tamamilə yeni səviyyəyə çıxacağıq.

Bir daha deyirəm, bugünkü görüşümüzdə şadam, ondan məmnunam. Bütün azərbaycanlı dostlarımıza daha çox görüşməyimizi arzulayıram. Hörmətli İlham Heydər oğlu ilə görüşlərimiz isə bizim razılışmalarımıza yalnız müsbət təsir göstərəcək və onlar öz həllini tapacaq. Öz növbəmdə bunu demək istəyirəm və kütləvi informasiya vasitələri bilməlidir ki, mən hər görüşümüzdən məmnun qalırım, çünki onların nəticəsi çox böyükdür.

İlham Heydər oğlu, bir müddət keçəcək bizə tərcüməçi lazım olmayacaq və ya burada iki dildə danışmağa ehtiyac qalmayacaq. Düşünürəm ki, biz eyni köklərə malik və bir-birimizlə ortaq dildə danışacağıq.

İlham Heydər oğlu, Sizə səmimiyyətlə demək istəyirəm, Azərbaycan dilində danışanda mən Sizi çox gözəl başa düşürəm. Mən Zirvə toplantılarında özbək dilində çıxış edəndə İlham Heydər oğlu da mənə deyir: "Mən Sizi tam başa düşürəm". Beləliklə, bu, çox şey deməkdir, biz bunu bilməli, qiymətləndirməli, sevməli və təbliğ etməliyik.



Avqustun 22-də Bakıda, "Gülüstən" sarayında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və birinci xanım Mehriban Əliyevanın adından Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyevin və xanımı Ziroatxon Mirziyoyevanın şərəfinə dövlət ziyafəti verilib.

Ziyafət zamanı təşkil olunan konsertdə Azərbaycan və Özbəkistan musiqilərindən nümunələr səsləndirilib.

Azərbaycan Respublikasında dövlət səfərində olan Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyev avqustun 23-də Füzuli rayonuna gəlib.

Hər iki ölkənin Dövlət bayraqlarının dalğalandığı Füzuli Beynəlxalq Hava Limanında ali qonağın şərəfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülüşdü.



Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyevi və xanımı Ziroatxon Mirziyoyevanı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva qarşıladılar.

Avqustun 23-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyev, xanımı Ziroatxon Mirziyoyeva Füzulidə inşa olunan Mirzə Uluqbəy adına 1 nömrəli tam orta məktəbin açılış mərasimində iştirak ediblər.



Dövlət başçıları və xanımları əvvəlcə yeni dərs ilində bu məktəbdə təhsilə başlayacaq şagirdlərlə və burada işləyəcək müəllimlərlə görüşüb söhbət etdilər.

Prezident İlham Əliyev: Salam uşaqlar, necəsiniz?

Uşaqlar: Salam, yaxşıyıq.

Qadın sakın: Xoş gördük, cənab Prezident.

Prezident İlham Əliyev: Salam, xoş gördük.

Prezident Şavkat Mirziyoyev: Salaməleyküm.

Qadın sakın: Salam, xoş gəlmisiniz.

Birinci xanım Mehriban Əliyeva: Güllər var, çiçəklər var, salam balalar, salam.

Qadın sakınlər: Salam, xoş gördük, Mehriban xanım.

Prezident İlham Əliyev: Uşaqlar, bu məktəbi mənim qardaşım, hörmətli Şavkat Miromonoviç Füzuli



şəhərinə hədiyyə edib. Xahiş edirəm ki, mənim qardaşımı səmimiyyətlə salamlayaq.

Məktəbin direktoru Həcər Mahmudova: Cənab prezidentlər, mən də icazənilə, Sizi burada olan müəllimlərimiz, şagirdlərimiz, valideynlərimiz adından salamlayıram. Sizləri bu möhtəşəm məktəbdə görməkdən qürur duyuruq. Otuz il öncə 26 yaşında bu şəhəri tərk edən sakini kimi mən demək olar ki, eyni tarixlərdə, – bir gün fərqi var, – buraya qayıtmışam. Bu anları bizə yaşatdığınıza görə Sizə təşəkkür edirik, qalib Ordumuza minnətdarıq. Bu gözəl məktəbi tikib bizə bəxş etdiyinə görə Özbəkistan Prezidenti cənab Şavkat Mirziyoyevə və onun təmsalında Özbəkistan xalqına minnətdarıq. Cənab Mirziyoyevdən xahiş edirik ki, bizim Füzuli sakinlərinin bu minnətdarlığını öz xalqına, özbək xalqına çatdırsın.

Prezident Şavkat Mirziyoyev: Çox sağ olun.

Həcər Mahmudova: Biz pedaqoji kollektivin üzvləri birlikdə sizləri əmin edirik ki, bu məktəbdə təhsil alacaq şagirdlərin gələcəkdə yüksək bilik-bacarığa, eyni zamanda, milli-mənəvi dəyərlərə sahib bir vətəndaş olaraq yetişməsində var qüvvəmizlə çalışacağıq. Sizə minnətdarıq, bir daha çox sağ olun.

Prezident Şavkat Mirziyoyev: Sağ olun.

Prezident İlham Əliyev: Sağ olun. Məktəbə Mirzə Uluqbəyin adı verilib.

Həcər Mahmudova: Bəli, Əmir Teymurun nəvəsi.

Prezident İlham Əliyev: Bəli, Əmir Teymurun nəvəsi, özbək xalqının böyük oğlunun adı verilib. Bu məktəb Özbəkistan-Azərbaycan dostluğunun, qardaşlığının bir mərkəzi olacaq.

Həcər Mahmudova: Biz buna çalışacağıq. Təşəkkür edirik Özbəkistan Prezidentinə, təşəkkür edirik özbək xalqına, minnətdarıq.

Prezident Şavkat Mirziyoyev: Sağ olun.



Dövlət başçıları məktəbin rəmzi açılışını bildirən lenti kəsdilər.

Prezident İlham Əliyev: Xeyirli, uğurlu olsun.

Prezident Şavkat Mirziyoyev: İnşallah, uğurlu olsun.

Sonra xatirə şəkli çəkildi.

Daha sonra dövlət başçılarına və xanımlarına məktəbdə yaradılan şərait barədə məlumat verildi.

Bildirildi ki, Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev tərəfindən özbək xalqı adından hədiyyə olaraq Füzulidə inşa edilən məktəb 960 şagird yerlikdir. Ötən il başlanılan tikinti işləri yüksək keyfiyyətlə həyata keçirilib. Üç hektar ərazidə inşa edilən məktəb binası iki mərtəbə və zirzəmidən ibarətdir. Məktəbdə 40 sinif otağı, 6 laboratoriya, 2 informatika otağı, 5 funksional tədris otağı, 500 yerlik akt zalı, idman zalı, 320 yerlik yeməkhana, kitabxana var. Məktəbin həyətəni ərazisində futbol meydançası, istirahət və keçiriləcək tədbirlər üçün yerlər, qaçış zolaqları, söhbətgahlar, nəzarət-buraxılış məntəqəsi, qazanxana, su çənləri, transformator yarımstansiyası inşa edilib. Tikinti işləri yüksək keyfiyyətlə həyata keçirilib.

Sonra görülən işlərlə bağlı məktəbin akt zalında videoçarx nümayiş etdirildi.

Qeyd edək ki, Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyevin "Azərbaycan bizim üçün yaxın dost və zamanın sınağından çıxmış etibarlı strateji tərəfdaşdır" sözlərinin təsdiqi olan bu məktəbin inşası qardaş ölkələrimiz arasında münasibətlərin yüksək səviyyəsindən xəbər verir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev də Özbəkistanın Füzuli rayonunda böyük məktəb inşa etmək təşəbbüsünü ölkələrimiz arasında həmrəyliyin, dostluğun, qardaşlığın növbəti addımı kimi qiymətləndirib.

Avqustun 23-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyev, xanımı Ziroatxon Mirziyoyeva Füzuli şəhərində MİDA yaşayış kompleksində yeni evlərə köçürülmüş sakinlərlə görüşüblər.

Sakinləri təbrik edən **Prezident İlham Əliyev** dedi:

– İlk növbədə, sizi təbrik edirəm, öz vətəninizə xoş gəlmisiniz. Otuz il Vətən həsrəti ilə yaşamış insanlar artıq öz dədə-baba torpağına qayıdıblar və burada yaşayırlar. Beş gün bundan əvvəl birinci qrup Füzuli sakinləri Füzulidə yerləşdi, gözəl evlərdə yerləşdi və bundan sonra burada rahat yaşayacaqsınız. Siz buna layiqsiniz.





Mən bu gün əziz qardaşım Şavkat Miromonoviç ilə birlikdə sizinlə görüşə gəlmişəm. Bildiyiniz kimi, hörmətli Prezidentin əmri ilə Füzulidə Mirzə Uluqbəyin adını daşıyan gözəl məktəb inşa edildi. Sizin uşaqlarınız, nəvələriniz artıq sentyabrın 15-dən başlayaraq bu məktəbdə oxuyacaqlar. Bu gözəl hədiyyəyə görə sizin adınızdan əziz qardaşıma bir daha təşəkkür edirəm.

Sizi bir daha ürəkdən təbrik edirəm. Burada rahat, xoşbəxt yaşayın!

Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyev dedi:



– Əziz dostum və qardaşım İlham Əliyev ilə Qarabağa, Füzuliyə səfərim ürəyimdəki böyük arzularımdan biri idi. Bu Qələbə üçün qardaşımın çiyinə çətin vəzifələr düşdü. Amma bu vəzifələr onun ədaləti və həqiqəti bərpa etmək üçün göstərdiyi bütün səylərin nəticəsidir ki, qardaşım Qarabağda Qələbə qazandı. Bu Qələbəni ancaq Vətəninin böyük övladı, xalqını sevən belə müdrik Prezident qazana bilər. Belə bir Prezident qardaşımızın varlığından qürur duyuruq.



Bizim böyük Qarabağda əsrlər boyu davam edən birliyimiz var. Babamız Əmir Teymurdan başlayan münasibətlərimiz indi də çox yaxşıdır. Qardaşımın Qələbəsindən sonra iki xalqın böyüklüyü, gələcəkdə də bir-biri ilə dostluğunu davam etdirməsi üçün bir məktəb tikdirmək arzusunda idim. Bu gün arzum gerçəkləşdi. Mən sizləri qayıdışınız və Qələbəniniz münasibətilə təbrik edirəm. Sizlərin gələcək həyatınızın firavanlığı üçün qardaşım İlham Heydər oğlu Azərbaycanın dünya birliyində ildən-ildən nüfuzunu artırır. Görülən işlər gözəl nümunədir və biz bu xəbərləri eşitməkdən, bu möhtəşəm işləri görməkdən ancaq xoşbəxtik.

Bu məktəb səmimi dostluğumuzun gələcəyinə bir abidə olacaq desəm, doğru olardı. Fərsətdən istifadə edərək, bu məktəbdə təhsil alan uşaqlarımızı ildə iki dəfə Uluqbəyin vətəninə, Özbəkistana, Səmərqəndə dəvət etdim. Qardaşımdan bir daha xahiş edirəm, uşaqlar valideynləri ilə gəlsələr, daha çox məmnun olaram.

Bizdə çox gözəl bir məsəl var ki, sevgi gözdədir. Bir-birimizi görə bildikcə sevgi artır. Birliyimiz səmimi, dostluğumuz əbədi olacaq. Bu, mənim istəyimdir. Mən sizi görməyimdən çox məmnunam. Bundan sonra sizə yalnız sülh, əmin-amanlıq və xoşbəxtlik arzulayıram. Sağ və salamat qalın.

Füzuli rayon sakini Elnur Nərimanzadə dedi: Möhtərəm cənab prezidentlər, Sizi Füzuli şəhərinin sakinləri adından salamlayıram.

1993-cü il avqustun 23-də, – mənim 3 yaşım var idi, – bu torpaq işğal olundu. Bu gün biz öz doğma yurdumuza qayıtmışıq. Cənab Prezidentimizin göstərişi ilə bu gözəl evlər tikilib, biz bu gözəl evlərə köçmüşük. Hazırda buradayıq, öz torpağımızdayıq, öz yurdumuzdayıq. Buna görə cənab Prezidentimizə təşəkkür edirik.



Bu gün, cənab Prezident Mirziyoyev, Sizə təşəkkür edirik ki, bizim üçün, övladlarımızın təhsil almaları üçün belə gözəl bir məktəb tikdirmisiniz. Çox sağ olun, minnətdarıq.

Prezident Şavkat Mirziyoyev: Sağ olun.

Sakin: Dostluğunuz, qardaşlığınız əbədi olsun! Sizi təbrik edirəm, çox sağ olun.

Prezident İlham Əliyev: Sağ olun, təbrik edirəm.

Sakinlər: Sağ olun. Allah Sizdən razı olsun. Çox minnətdarıq.

Prezident İlham Əliyev: Təşəkkürlər, sağ olun.

Sakinlər: Sağ olun.



Sonra dövlət başçılarına və xanımlarına Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyi tərəfindən tikilmiş yaşayış kompleksi barədə məlumat verildi.

Bildirildi ki, ümumi sahəsi 8,9 hektar olan kompleks 38 yaşayış binasından ibarətdir. Binalar 4, 5, 6 və 7 mərtəbəlidir. Bu binalarda ümumilikdə 846 mənzil olacaq ki, onlardan 318-nin ikiotaqlı, 430-nun üçotaqlı, 98-nin isə dördotaqlı olması nəzərdə tutulur.

Hazırda kompleksin inşası sürətlə və yüksək keyfiyyətlə davam etdirilir. Altı bina və 144 mənzildən ibarət birinci məhəllənin tikintisi cari il avqustun sonlarında başa çatdırılacaq. Altı bina və 123 mənzildən ibarət ikinci məhəllə isə sentyabrda təhvil veriləcək. Ümumilikdə 579 mənzildən ibarət daha 26 binanın tikintisi bu ilin sonlarında başa çatdırılacaq.

Burada bütün mənzillər tam təmirli, mətbəx mebeli və qaz plitəsi, su, qaz və elektrik sayğacları ilə təchiz olunaraq sakinlərin istifadəsinə veriləcək. Bütün binalar mərkəzləşdirilmiş qazanxana vasitəsilə istilik və liftlə təmin ediləcək.

Yaşayış binaları ilə yanaşı, ərazidə park, sosial-məişət obyektləri, yeraltı və yerüstü avtodayanacaqlar, giriş və çıxış pandusları, istirahət guşələri, uşaq oyun və idman meydançaları da yaradılacaq.

Sonda xatirə şəkilləri çəkdirildi.

Avqustun 23-də Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyev və xanımı Ziroatxon Mirziyoyeva Füzuli şəhərinin Baş planı ilə tanış olublar.

Qarabağ iqtisadi rayonuna daxil olan işğaldan azad edilmiş ərazilərdə (Şuşa rayonu istisna olmaqla) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Emin Hüseynov Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə, birinci xanım Mehriban Əliyevaya və Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyevə, xanımı Ziroatxon Mirziyoyevaya Füzulidə görülən və görülməli işlər barədə məlumat verdi.

Bildirildi ki, Baş planda 2040-cı ilədək Füzuli şəhərinin inzibati ərazisinin 1943 hektara, əhalisinin 50 min nəfərə çatdırılması nəzərdə tutulur. Şəhərdə rahat və müasir həyat şəraitinin təmin edilməsi üçün orta və azmərtəbəli yaşayış binaları, həyətyanı torpaq sahələri olan fərdi evlər inşa ediləcək, təhsil, səhiyyə, mədəniyyət, istehsalat müəssisələri, rekreasiya və digər təyinatlı zonalar yaradılacaq.

Yaşayış ərazilərinin sıxlığının müəyyənləşdirilməsində proqnozlaşdırılan əhali sayı ilə yanaşı, təklif edilən digər şəhər xidmətlərinin yerləşməsi də nəzərə alınıb. Məşğulluğun və sosial xidmətlərin təmini üçün



şəhərdə 9 ümumi və orta təhsil müəssisəsi, 13 məktəbəqədər təhsil müəssisəsi, peşə təhsili müəssisəsi, internat tipli musiqi məktəbi, xəstəxana, idman və sağlamlıq mərkəzi, mədəniyyət mərkəzi, inzibati mərkəz, idman kompleksinin inşası, Qələbə və Memorial park, 6 məhəllə parkı və şəhər meydanının, ərazisi 150 hektardan çox olan ekoparkın salınması planlaşdırılıb.

Diqqətə çatdırıldı ki, Baş planda Füzuli şəhərinin dayanıqlı inkişafı, ağıllı həllər əsasında qurulması və insanların sağlam həyatını təmin etmək üçün ən müasir şəhərsalma yanaşmaları tətbiq edilib.

Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyevə və xanımı Ziroatxon Mirziyoyevaya işğalçı Ermənistanın 30 il ərzində Füzuli rayonunun ərazisində törətdiyi dağıntılar, vandalizm aktları barədə də məlumat verildi.



Avqustun 23-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva, Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyev və xanımı Ziroatxon Mirziyoyeva Şuşa şəhərinə səfər ediblər.

Dövlət başçıları və xanımları əvvəlcə Saatlı məscidində olublar.

Özbəkistan Prezidentinə və xanımına məlumat verildi ki, məscid 1883-cü ildə memar Kərbəlayi Səfixan Qarabağinin layihəsi əsasında inşa olunub. XIX əsrin memarlıq abidəsi olan Saatlı məscidinin inşa edildiyi yerdə əvvəllər Molla Pənah Vaqifin dərs dediyi bir-birinə bitişik mədrəsə və məscid binaları olub. Şuşa şəhəri





işğal altında olduğu müddətdə digər məscidlər kimi, Saatlı məscidi də ermənilər tərəfindən dağıdılmışdı. 2021-ci ilin dekabrından məsciddə Heydər Əliyev Fondu tərəfindən bərpa işlərinə başlanılıb və bu ilin may ayında məscidin açılışı olub.

Sonra prezidentlər və xanımları Heydər Əliyev Fondu tərəfindən bərpa edilən Yaradıcılıq Mərkəzində “Heydər Əliyev və Qarabağ” sərgisinə baxdılar.

Prezidentin köməkçisi Anar Ələkbərov Özbəkistan Prezidentinə və xanımına Mərkəz və sərgi barədə məlumat verdi.

Bildirildi ki, Yaradıcılıq Mərkəzi Heydər Əliyev Fondu tərəfindən aparılan bərpa işlərindən sonra bu il mayın 10-da istifadəyə verilib. Bina ölkə əhəmiyyətli memarlıq abidəsi siyahısındadır.

Qeyd edildi ki, “Heydər Əliyev və Qarabağ” sərgisində Ulu Öndərin Qarabağda sosial, iqtisadi, siyasi və mədəni inkişaf sahələrindəki xidmətlərini əks etdirən nadir fotosəkillər, sənədlər və videomateriallar nümayiş olunur. Eləcə də sərgidə Ümummilli Liderin vaxtilə Qarabağa səfərlərinə, burada keçirdiyi görüşlərə, müxtəlif tədbirlərə aid fotolar yer alıb.

Diqqətə çatdırıldı ki, 1969-cu ildən etibarən Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun tarixində böyük dönüş dövrü başladı. Doğma xalqının böyük təəssübkeşi olan Heydər Əliyev mürəkkəb tarixi şəraitdə bölgə həyatının bütün sahələrində geniş islahatlar aparmağa nail oldu. 1979-cu il yanvarın 12-də Ümummilli Liderin iştirakı ilə Ağdam–Xankəndi dəmir yolu açıldı. Bu, Ulu Öndər Heydər Əliyevin Qarabağın Azərbaycanın digər



rayonlarının təsərrüfat və iqtisadi cəhətdən daha çox birləşdirilməsi baxımından strateji addımı və böyük tarixi xidməti idi. Ulu Öndər Şuşanın inkişafına da xüsusi əhəmiyyət verir və bu istiqamətdə ardıcıl tədbirlər həyata keçirirdi.

Sonra Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev, xanımı Ziroatxon Mirziyoyeva Azərbaycanın tanınmış şəxsiyyətləri Natəvan, Bülbül və Üzeyir Hacıbəylinin işğal dövründə Şuşada ermənilər tərəfindən gülləbaran edilmiş heykəllərinə baxdılar.

İşğal zamanı ermənilərin həmin heykəlləri Ermənistanı apararaq əritmək istədikləri qonaqların diqqətinə çatdırılıb.

Bildirilib ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə həmin heykəllər Ermənistandan alınaraq Azərbaycana gətirilib və Bakıda İncəsənət Muzeyinin həyətində saxlanılıb. Şuşa işğaldan azad olunduqdan sonra həmin heykəllər Prezident İlham Əliyevin göstərişi ilə əvvəlki yerlərinə qoyulub.

Sonra ali qonaq və xanımı Şuşanın Baş planı ilə tanış oldular.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Şuşa rayonunda xüsusi nümayəndəsi Aydın Kərimov şəhərin Baş planı barədə ali qonağa və xanımına məlumat verdi. Qeyd edildi ki, şəhərin Baş planı hazırlanarkən onun tarixi əzəmətinin qorunması əsas götürülüb. Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtında həyata keçirilən bütün layihələr tarixlə müasirliyin vəhdəti üzərində qurulub. Baş planda Şuşada orta, yüksək və qarışıq sıxlıqlı yaşayış binalarının inşası, şəhər mərkəzinin, yeni tikiləcək və qorunub saxlanılacaq tarixi binalar və abidələrin yerləri əksini tapıb. Hazırda Baş plan əsasında Şuşada bərpa və yenidənqurma işləri davam etdirilir.

Natəvan bulağı ilə tanışlıq zamanı qeyd olundu ki, Şuşa işğaldan azad edildikdən qısa müddət sonra istifadəyə verilən "Xan qızı" bulağı şəhərin məşhur məkanlarından biridir. Xan qızı Xurşidbanu Natəvan təkcə



şairə kimi deyil, xeyirxahlığı ilə də tanınırdı. Natəvanın vaxtilə şəhərə çəkdiyi su xətti "Xan qızı" bulağı adı ilə məşhur idi. İşğal dövründə suyu quruyan bulaq yenidən sakinlərin və şəhərin qonaqlarının istifadəsindədir.

Özbəkistan Prezidenti və xanımı Yuxarı Gövhər Ağa məscidi ilə də tanış oldular. Məlumat verildi ki, Yuxarı Gövhər Ağa məscidi ölkə əhəmiyyətli tarixi-mədəniyyət abidələri siyahısındadır. Şuşa şəhəri işğal altında olduğu müddətdə bu məscid ermənilər tərəfindən dağıdılmışdı. 2021-ci ilin sonlarından başlanan bərpa işlərindən sonra bu ilin mayında məscidin açılışı olub.

Sonra Özbəkistan Prezidenti və xanımı Bülbülün ev-muzeyində oldular.

Ali qonağa və xanımına məlumat verən Polad Bülbüloğlu bildirdi ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin göstərişi əsasında keçmiş Şuşa Şəhər Xalq Deputatları Sovetinin İcraiyyə Komitəsi 1982-ci il 31 avqust tarixli qərarı ilə Bülbülün doğulduğu və yaşadığı evin muzeyə çevrilməsi barədə qərar qəbul edib. Bina 1982-1983-cü illərdə təmir olunub, muzey ekspozisiyası qurulub və önündə inzibati bina inşa edilib. Ev-muzeyi 1992-ci ildə Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı erməni vandalizminə məruz qalaraq fəaliyyətini dayandırıb. Şuşa işğaldan azad olunduqdan sonra isə Bülbülün ev-muzeyində də bərpa işləri aparılıb və 2021-ci il avqustun 29-da muzeyin açılışı olub.



Mehmandarovların malikanə kompleksi ilə tanışlıq zamanı bildirildi ki, bu kompleks Mehmandarov nəslinin nümayəndələri tərəfindən XVIII əsrdə inşa olunub. Kompleksə böyük və kiçik yaşayış binaları, ailə məscidi və bulaq daxildir.

Diqqətə çatdırıldı ki, 2021-ci ilin oktyabrından etibarən Heydər Əliyev Fondu tərəfindən Mehmandarovların malikanə kompleksində, ərazidəki ailə məscidində və bulaqda təmir-bərpa işləri aparılıb. Evin həyətində XX əsrin əvvəllərinə aid tarixi fayton da dövrün texnologiyalarına uyğun bərpa edilib. Görülmüş işlərdən sonra



malikanə kompleksində muzey ekspozisiyası qurulub. “Qarabağ zadəganının evi” mövzusunda ekspozisiya tərtib edilərkən XIX əsrin sonu – XX əsrin əvvəllərində Qarabağ zadəganının evinin interyeri, ziyalı şəxsin həyat tərzinin xüsusiyyətləri əsas götürülüb. Zadəgan malikanəsinin qonaq otağı evin siması olduğundan burada ən müasir interyer elementlərindən istifadə edilib. Otaqda milliliyi nümayiş etdirən elementlər də var. İnteryerdə dövrün fotoçərçivələrinə salınmış məlumat və portretlər asılıb. İnteryer təəssüratını pozmamaları üçün foto və məlumatların çərçivələri dövrə uyğun hazırlanıb. Fotolar Şuşanın tanınmış zadəgan nəsillərinə – Mehmandarovlara, onlarla qohumluq əlaqəsi olan Rüstəmbəyovlara, Vəzirovlara, Qacarlara aiddir. Malikanədəki otaqları milli əşyalarla yanaşı, Avropasayağı məişət əşyaları da bəzəyir. Otaqlar dövrün eksponatları ilə XIX əsrin sonu – XX əsrin əvvəllərinə aid interyer qaydalarına uyğun tərtib edilib. Ekspozisiyanın tərtibatı zamanı 150-dən çox əntiq əşyadan istifadə olunub.

Sonra dövlət başçıları və xanımları Cıdır düzündə oldular.

Ali qonağa və xanımına məlumat verildi ki, Cıdır düzü Şuşanın rəməzlərindən biri, tarixən cıdır yarışlarının və Qarabağ xanlığı dövründən yerli türk əhalinin Novruz bayramını və digər el şənliklərini keçirdiyi ərazidir.

Şuşa ilə tanışlıq qonaqlarda dərin təəssürat doğurub.





Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev xalqa müraciət edib

Sentyabrın 20-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev xalqa müraciət edib.



– Əziz həmvətənlər.

Bildiyiniz kimi, dünən səhər erməni silahlı birləşmələrinin törətdikləri terror aktı nəticəsində 6 Azərbaycan vətəndaşı, onlardan ikisi mülki şəxs mina terrorunun qurbanı olmuşdur. Birinci dəfə deyil ki, bizə qarşı Ermənistan terror aktı törədir. İkinci Qarabağ müharibəsi başa çatandan sonra bu günə qədər 300-dən çox Azərbaycan vətəndaşı mina terrorunun qurbanı olmuşdur, ya da ki, ağır yaralanmışdır.

Dünənki terror aktı bu sıradan olan hadisə idi. Lakin sərhəd-buraxılış məntəqəsi qurulmayana qədər ikinci Qarabağ müharibəsindən sonra Ermənistandan Azərbaycanın Qarabağ bölgəsinə qanunsuz olaraq minalar gətirilmiş və müxtəlif yerlərdə basdırılmışdır. Bir müddət bundan əvvəl Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən aşkarlanmış minalar Rusiya sülhməramlı kontingentinin və Rusiya-Türkiyə Monitoring Mərkəzinin nümayəndələrinə göstərilmiş və onlardan ciddi tədbir görülməsi tələb edilmişdir. Bu minalar 2021-ci ildə Ermənistanda istehsal olunmuş minalardır. Yəni, bu, bir daha onu göstərir ki, ikinci Qarabağ müharibəsindən sonra məqsədyönlü şəkildə Azərbaycana qarşı terror aktlarını həyata keçirmək üçün bu minalar gətirilmişdir.

Azərbaycan dərhal lazımı addımlar ataraq düşməni layiqincə cəzalandırmışdır. Lokal xarakterli antiterror tədbirlərinə başlanıldı və qarşıda duran bütün vəzifələr cəmi bir gün ərzində yerinə yetirildi. Terrorçular cəzalandırıldı və bir daha Ermənistana göstərildi ki, onların istənilən təxribatına layiqli cavab veriləcəkdir.

Dünən təxminən saat 13:00 radələrində antiterror tədbirlərinin başlanması və uğurla başa çatması nəticəsində Azərbaycan öz suverenliyini bərpa etmişdir.

Qeyd etməliyəm ki, antiterror tədbirləri nəticəsində bizim hərbiçilərimiz böyük qəhrəmanlıq, şücaət, peşəkarlıq göstərmişlər. Ağır relyef şəraitində, düşmən tərəfindən uzun illər böyük mühəndislik işləri nəticəsində istehkamların mövcudluğu şəraitində, düşmən mövqelərinin təpələrdə, əlverişli yerlərdə yerləşdirilməsinə baxmayaraq, bizim hərbiçilərimiz bir daha qeyd etdiyim kimi, qəhrəmanlıq, peşəkarlıq göstərmişlər və qısa müddət ərzində bütün istiqamətlər üzrə əhəmiyyətli dərəcədə hərbi uğurlar əldə etmişlər. Ermənistan dövlətinin Azərbaycan ərazisində qanunsuz yerləşdirilmiş və Ermənistan dövlətinin öhdəliyinə baxmayaraq, bu günə qədər çıxarılmamış ordunun böyük hissəsi tamamilə məhv edilmişdir. Hərbi texnika məhv edilmişdir və sıradan çıxarılmışdır.

Əməliyyat başlamazdan əvvəl mənim tərəfimdən bütün hərbi birləşmələrimizə bir daha ciddi tapşırıq verilmişdir ki, aparılan antiterror tədbirləri nəticəsində Qarabağ bölgəsində yaşayan erməni əhalisi zərbə altına düşməməlidir və mülki əhali qorunmalıdır. Biz həm yüksək dəqiqliyə malik silahlardan istifadə edərək buna nail olduq, eyni zamanda, Silahlı Qüvvələrimizin peşəkarlığı nəticəsində mülki vətəndaşlar tamamilə özlərini siğortalı olmuş vəziyyətdə hiss etmişlər. Eyni zamanda, göstəriş verilmişdir ki, mülki infrastruktur da heç bir zərbə dəyməməlidir, ancaq hərbi infrastruktur sıradan çıxarılmalıdır. Bir daha demək istəyirəm ki, ordumuzun, bütün Silahlı Qüvvələrimizin peşəkarlığı, texniki imkanları bizə bu vəzifəni şərəflə yerinə yetirməyə şərait yaratmışdır və bir daha Azərbaycan əsgəri, zabiti həm yüksək peşəkarlıq, həm də yüksək mənəvi keyfiyyətlər göstərmişdir.

Bir daha qeyd etmək istəyirəm ki, aparılmış qısamüddətli lokal xarakterli antiterror tədbirləri nəticəsində, düşmənin silah və texnikalarının böyük hissəsi sıradan çıxarılmışdır. Onu da bildirməliyəm ki, Azərbaycan ərazisində qanunsuz olaraq Ermənistan ordusuna məxsus yüzdən çox tank və zirehli nəqliyyat vasitələri, zirehli texnika yerləşdirilmişdir. Radioelektron mübarizə vasitələri yerləşdirilmişdir. İki yüzdən çox top və artilleriya qurğuları, hava hücumuna qarşı ən müasir qurğular yerləşdirilmişdir. 2020-ci il 10 noyabr tarixli üçtərəfli Bəyanata zidd olaraq Ermənistan üç il ərzində



öz silahlı qüvvələrini, canlı qüvvəsini və texnikasını bizim ərazimizdən çıxarmamışdır. Halbuki dəfələrlə həm Ermənistan rəhbərliyi ilə təmaslar əsnasında, eyni zamanda, beynəlxalq tədbirlərdə yüksək kürsülərdən mən dəfələrlə bu məsələyə qayıdaraq Azərbaycan dövlətinin haqlı narazılığını ifadə etmişdim. 10 noyabr üçtərəfli Bəyanatı, əslində, Ermənistan dövlətinin kapitulyasiya aktı idi və bu kapitulyasiya aktına görə Ermənistan Azərbaycan ərazilərindən bütün silahlı qüvvələrini çıxarmalı idi. Ancaq bundan imtina edirdi.

Əfsuslar olsun ki, antiterror tədbirləri zamanı şəhidlərimiz olub. Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin. Yaralı əsgər, zabitlərimiz olub. Allah onlara şəfa versin. Onlar Vətən yolunda, haqq-ədalət yolunda, Azərbaycanın suverenliyi yolunda öz canlarını fəda etmişlər. Onların əziz xatirəsi bizim qəlbimizdə əbədi yaşayacaqdır.

Əməliyyatın uğurlu gedişatı təbii ki, Ermənistan dövlətini və onun himayəsi altında fəaliyyət göstərən qanunsuz xunta rejimini ciddi təşvişə salmışdır. Əməliyyatdan bir qədər sonra bizə vasitəçilər tərəfindən müxtəlif qeyri-müəyyən siqnallar gəlməyə başlamışdır və bizim Silahlı Qüvvələrimizin uğurlu irəliləyişi nəticəsində bu siqnallar daha intensiv xarakter almışdır. Bu gün səhər beynəlxalq tərəfdaşlardan bizə verilən məlumat ondan ibarət idi ki, qanunsuz silahlı birləşmələr, Ermənistan ordusunun bu birləşmələri artıq bizim şərtlərimizi qəbul etməyə hazırdılar. Bizim şərtlərimizi isə mən dünən mənə zəng etmiş Amerika Birləşmiş Ştatlarının Dövlət katibinə çatdırmışdım. Məndən soruşuldu ki, antiterror tədbirlərini dayandırmaq üçün nə lazımdır? Mən dedim ki, Ermənistan ordusunun bizim ərazimizdə qanunsuz məskunlaşmış birləşmələri silahları yerə qoymalı, tərksilah olunmalı, bizim ərazimizdən tamamilə çıxarılmalıdır və eyni zamanda, bütün silahları və texnikaları təhvil verməlidirlər. Ancaq o təqdirdə Azərbaycan antiterror tədbirlərini dayandıra bilər. Əks-təqdirdə sona qədər gedəcəyik və düşmən bizim gücümüzü də, qətiyyətimizi də yaxşı bilir.

Bu gün səhər saatlarında artıq bizə bildirildi ki, bizim şərtlərimiz qəbul edilib. Üstəgəl, bir neçə ay ərzində bizim nümayəndələrimizlə görüşdən imtina edən Qarabağda yaşayan erməni icmasının nümayəndələri bizimlə dediyimiz yerdə - Yevlax şəhərində görüşməyə hazırdılar. Mənim cavabım belə oldu ki, Azərbaycan hər zaman olduğu kimi, öz sözünə sadıqdır. Bunu dostlarımız da bilir, düşmənlərimiz də bilir. Bizim sözumüz imzamız qədər dəyərlidir və bizim şərtlərimiz qəbul olunarsa, təbii ki, tədbirlərimiz, hərbi tədbirlərimiz dayandırılacaq və bu gün saat 13-də atəşkəs elan edildi. Əfsuslar olsun ki, qarşı tərəf atəşkəsə tam əməl etməyib. Atəşkəs elan olunandan sonra da bizim mövqelərimiz atəş altına düşmüşdür. Buna baxmayaraq, prinsip etibarilə bizim şərtlərimiz tam qəbul olundu və onu da bildirməliyəm, indi saat yeddiyə beş dəqiqə işləyir.

Artıq qanunsuz erməni silahlı birləşmələrinin mövqelərdən çıxarılma prosesi başlamışdır. O cümlədən onlar bizim şərtimizi qəbul edərək silahların da təhvil verilməsinə başlamışlar. Sual olunur. Bu vəziyyətə gətirib çıxarmaq kimə xeyir gətirdi? Axı, İkinci Qarabağ müharibəsindən dərhal sonra biz haqlı narahatlığımızı ifadə edərək dəfələrlə Ermənistan rəhbərliyinə, onların xaricdəki havadarlarına və digər tərəflərə müraciət edərək deyirdik ki, Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycan ərazisində qalması qanunsuzdur və buna son qoyulmalıdır. Biz deyirdik ki, qanunsuz xunta rejimi öz əski parçasından artıq olmayan dirnaqarası bayraqlarını büküb cibinə qoyub bizim torpağımızdan çıxmalıdır. Bu, bizim suveren hüququmuzdur. Qarabağ Azərbaycan ərazisidir və bunu bütün dünya tanıyır, o cümlədən Ermənistan rəhbərliyi artıq bunu başa düşüb. Əgər vaxtilə "Qarabağ Ermənistandır və nöqtə" deyirdisə, indi "Qarabağ Azərbaycandır" deyir və nəinki deyir, hətta bizim ərazimizin ölçülərini də dilə gətirməyi unutmur. Düzdür, bunu öz xoşu ilə etməyib, bunu "dəmir yumruq" hesabına etməyə məcbur olub. Amma fakt göz qabağındadır. Ermənistan Qarabağı Azərbaycanın ayrılmaz hissəsi kimi tanıyandan sonra Qarabağda 30 il at oynadan kriminal rejimin hansı statusu ola bilər?! Hansı dövlət atributları ola bilər?! Hansı seçkilər ola bilər?! Bütün İkinci Qarabağ müharibəsi başa çatandan sonra əldə edilmiş üçtərəfli şifahi razılaşmalara rəğmən bu ayın 9-da Qarabağda saxta "seçkilər" keçirildi, saxta "prezident" seçildi, dirnaqarası prezident. Həmin o şəxs dərhal bəyan etdi ki, onlar statusun dalınca qaçacaqlar. Yəqin ki, mənim sözlərim onların yadından çıxıb. İkinci Qarabağ müharibəsi başa çatanda, Ermənistan ağ bayraq qaldıranda, diz çökəndə, kapitulyasiya aktına imza atanda mən demişdim ki, status cəhənnəmə getdi. Müharibədən bir müddət sonra biz status haqqında cəfəng ifadələri eşitmirdik. Amma görünür ki, bu qorxu onların canından yavaş-yavaş çıxdıqca yenidən revanşist qüvvələr baş qaldırır. Ona görə bütün bu amillər bir daha onu göstərir ki, qanunsuz kriminal xunta rejimi azğınlaşıb, harınlaşıb və qudurub. Unudub ki, onlar Azərbaycan ərazisində yaşayırlar. Ona görə bizim bütün addımlarımız legitimdir, hüquqidir, ədalətlidir və bütün addımlara görə biz həm məsuliyyət daşıyıyıq, həm qürur hissi keçiririk. Yenə də deyirəm, antiterror tədbirləri yüksək peşəkarlıqla, dəqiqliklə elə aparıldı ki, mülki əhali zərbə altına düşmədi, mülki infrastruktura zərər vurulmadı. Ancaq düşmən mövqeləri, onların silahları, texnikaları məhv edildi.

İndi isə əminəm ki, bölgəmizdə yeni vəziyyətin yaranması labüddür. Çünki kriminal xunta rejimi təslim olandan sonra bu gərginlik mənbəyi, bu zəhər yuvası artıq tarixdə qalır və Qarabağda yaşayan erməni əhalisi də nəhayət rahat nəfəs ala bilər. Bunu mən demişəm və bir daha demək istəyirəm, Qarabağın erməni əhalisi bizim vətəndaşlarımızdır. Sadəcə olaraq, erməni



millətçiləri, müharibə cinayətkarları, Ermənistanın və Qarabağın dırnaqarası rəhbərləri o insanları girov götürmüşdü, onların beyinlərini zəhərləmişdi. Azərbaycan haqqında, Azərbaycan xalqı haqqında olmanın yalanlarını uydurub onların beyinlərinə doldurmuşdur, onların beyinlərini zəhərləmişdir. Mən əminəm ki, Qarabağda yaşayan erməni əhalisi tezliklə yaxşılığa doğru dönüşü görəcək. Çünki bizim niyyətimiz sülh, qarşılıqlı anlaşma, qarşılıqlı hörmət əsasında birgə həyat qurmaqdır. Bizim erməni xalqı ilə heç bir problemimiz yoxdur, ədavətimiz də yoxdur.

Bütün haqsızlıqlara baxmayaraq, bütün kriminal Ermənistan rejimi tərəfindən törədilmiş cinayətlərə baxmayaraq, biz erməni xalqını bu cinayətlərdə heç vaxt günahlandırmamışıq. Xocalı soyqırımında, şəhərlərimizin, kəndlərimizin dağıdılmasında, qəbirlərin qazılmasında biz erməni xalqını günahlandırmamışıq. Biz kriminal rejimin ünsürlərini, başda duranlarını ittiham etmişik və biz onları məsuliyyətə cəlb edirik və edəcəyik. Bəziləri artıq öz layiqli cəzasını alıblar, bəziləri də alacaqlar.

Yevlax şəhərində mənim nümayəndəmlə Qarabağ icmasının nümayəndələrinin görüşü əsnasında biz öz baxışlarımızı, gələcək birgə yaşayış baxışlarımızı onlara çatdıracağıq. Onların bütün hüquqları təmin ediləcək – təhsil hüquqları, mədəniyyət hüquqları, din hüquqları, municipal seçki hüquqları. Yəni, Azərbaycan azad cəmiyyətdir, Azərbaycan çoxmillətli, çoxkonfessiyalı dövlətdir. Bu, bizim böyük sərvətimizdir. Azərbaycanda yaşayan hər bir xalqın nümayəndəsi bunu görür. Bunu izah etməyə ehtiyac yoxdur. Bu, bizim həyat tərzimizdir. Heç vaxt Azərbaycanda dini, milli zəmində ayrı-seçkilik olmayıb və olmayacaq, İkinci Qarabağ müharibəsi bir daha onu göstərdi. Bütün millətlərin nümayəndələri, bütün etnik qrupların, bütün konfessiyaların nümayəndələri bir yumruq kimi birləşdi – Azərbaycan uğrunda, ləyaqət uğrunda, Vətən uğrunda! Ona görə, bax, bu gözəl ab-hava, bu, təbii bir məkandır və biz Qarabağda yaşayan erməni əhalisini buna dəvət edirik. Biz müxtəlif sosial proqramlar icra etməyə hazırıq. Biz bütün Qarabağı və Şərqi Zəngəzuru yenidən qururuq, görün, nə qədər böyük işlər görürük, cəmi iki il ərzində. O bölgədə bəlkə də 30 il ərzində heç 1 faiz də iş görülməyib – elektrik stansiyaları, körpülər, tunellər, su anbarları, yaşayış binaları, kəndlər, şəhərlər qurulur. Cəmi iki il ərzində. Heç bir yardım almadan, özümüz. İkinci Qarabağ müharibəsi başa çatanda mən demişdim, biz Qarabağı və Şərqi Zəngəzuru cənnətə çevirəcəyik və çeviririk, hər gələn insan onu görür. Eyni şəraiti biz Xankəndidə, Ağdərədə, Xocavənddə, kəndlərdə yaradacağıq, Əsgəranda yaradacağıq. Bu, bizim əlimizdədir. Ona görə bizim təklifimiz budur və bu gün dönüş nöqtəsi idi. Xunta, qansoran zəlilər artıq tamamilə ifşa olundu və təslim oldu. Onlar ağ bayraq qaldırdılar!

Bu gün Qarabağda yaşayan sadə insanlar üçün yeni tarixi bir şans yaradılıb. O şans əldən verməsinlər. Biz buna hazırıq və Azərbaycan xalqı bilir, əminəm, erməni xalqı da bilir ki, mənim sözlüm sözdür. Biz bunu təklif edirik və ümid edirəm ki, bizim təklifimiz qəbul olunacaq. Çünki bu, məntiqə, tarixi ədalətə, beynəlxalq hüquqa, gələcək inkişafa əsaslanan və gələcək inkişafa hesablanan təklifdir.

Ermənistan bu dövr ərzində – dünən, bu gün deyər bilərəm ki, gözlənilmədən siyasi sərəştə göstərib və biz bunu qiymətləndiririk. Bunu önəmli amil kimi görürük və hesab edirəm ki, dünən və bu gün baş vermiş hadisələr, eyni zamanda, Azərbaycanla Ermənistan arasında gedən sülh prosesinə də müsbət təsir göstərəcək.

Mən ümid etmək istəyirəm ki, bizim atdığımız addımlar və antiterror tədbirlərinin nəticələri imkan verəcək ki, nəhayət sülh danışıqları üçün olan, Ermənistan tərəfindən qoyulan, verilən, təklif olunan, necə adlandırırınsız adlandırın, maneə aradan qalxa bilər. Bu, Cənubi Qafqazda yeni reallıq yaradacaq, uzunmüddətli sülh yaradacaq. Biz əmin olmalıyıq ki, qarşı tərəf revanşist fikirlərlə yaşamır və onlar da əmin olmalıdırlar ki, bizim onların torpağında gözümlər yoxdur. Biz onların ərazi bütövlüyünü tanıyırdıq və bunu bəyan etmişik, bütün ölkələrin ərazi bütövlüyünü tanıyırdıq. Biz, sadəcə olaraq, tələb edirdik həm onlardan, həm onların arxasında duran və onlar üçün dar məqamda onların yanında olmayan, uzaqda, Avropada yerləşən dırnaqarası erməni cəfəkeşləri bilsinlər – nə qədər uzaq dursalar bizim bölgəmizdən, o qədər də bölgə rahat nəfəs alacaq və biz bunu təklif edirik. Biz təklif edirik ki, Cənubi Qafqaz ölkələrinin gələcəyi sülhə, əmin-amanlığa, inkişafa söykənsin. Biz təklif edirik ki, bölgəmizdən uzaqda yerləşən, ancaq öz siyasi gündəliyini güdən və erməni xalqından bir alət kimi istifadə edən, onları istismar edən və dar gündə onları, necə deyərlər, satan qüvvələr, saxtakarlar, korrupsiyalaşmış siyasətçilər əl çəksinlər bizdən. Dünyanın o başında oturub bizə qarşı əsassız ittihamlar irəli sürənlər əl çəksinlər bizdən, qoysunlar Cənubi Qafqaz rahat nəfəs alsın. Bu bölgə əsrlər boyu davalar, savaşlar, qanlı toqquşmalar məkanı olmuşdur. Yetər artıq! Biz bunu tələb edirik və bir daha demək istəyirəm, Ermənistan dövlətinin dünən və bu gün sərgilədiyi mövqe ümidlər verir. Ümidlər verir ki, o gün uzaqda deyil – Azərbaycan və Ermənistan öz aralarında olan məsələləri tənzimləyəcək, sülh müqaviləsi imzalayacaq və Cənubi Qafqaz ölkələri üçtərəfli formatda gələcək əməkdaşlıq haqqında işləməyə başlayacaqlar. Ancaq bununla bərabər, onu da bildirməliyəm ki, bizə xor baxanlar, torpağımıza göz dikənlər, uğurumuzu həzm edə bilməyənlər heç vaxt, heç vaxt unutmazınlar ki, “dəmir yumruq” yerindədir və hər zaman yerində olacaq! Heç kim bizimlə diktat və ultimatum dilində danışa bilməz! Bunu heç kim unutmazın! Onu da unutmazın ki, Qarabağ Azərbaycandır!



Qarabağda keçirilən lokal antiterror tədbirləri və suverenliyin tam bərpası

2020-ci ilin 27 sentyabr tarixindən başlanmış və 44 gün davam edərək qələbəmizlə başa çatmış Vətən müharibəsindən sonrakı dövrdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev dəfələrlə xəbərdarlıq edirdi ki, ən kiçik təxribatın qarşısı çox qətiyyətlə alınacaq. Lakin bütün bunlara baxmayaraq düşmən təxribatları davam etdirirdi. Bunlardan sonuncusu Rusiya Federasiyasının sülhməramlı qüvvələrinin müvəqqəti yerləşdiyi Azərbaycan ərazilərində qanunsuz fəaliyyət göstərən Ermənistan silahlı qüvvələrinin 2023-cü il sentyabrın 19-da Xocavənd rayonunda minalardan istifadə etməklə diversiya hücumları törətməsi idi ki, bunun da nəticəsində də dördü polis, ikisi mülki şəxs olmaqla altı nəfər həmvətənimiz həlak olmuş, bundan əlavə ordumuzun mövqeləri atəşə tutulmaqla iki hərbi qulluqçumuz yaralanmışdır.

Həmçinin, sentyabrın 19-da Ermənistan silahlı qüvvələrinin Qarabağ bölgəsindəki birləşmələrinin kəşfiyyat-diversiya qrupları tərəfindən Əhməd bəyli-Füzuli-Şuşa avtomobil yolunda terror məqsədilə əvvəlcədən quraşdırılmış minanın partlaması nəticəsində Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinə məxsus nəqliyyat vasitəsinin sıradan çıxarılması nəticəsində mülki şəxs həlak olmuşdur.

Bu kimi faktlar onu göstərirdi ki, Ermənistanın Azərbaycana qarşı məqsədyönlü şəkildə apardığı terror siyasəti davam edir. Həmçinin ordumuz tərəfindən müşahidə edilirdi ki, düşmənin döyüş mövqelərinin şəxsi heyəti zirehli texnika, artilleriya qurğuları və digər atəş vasitələri ilə gücləndirilir, Azərbaycan Ordusunun bölmələrinə qarşı bəzən kəşfiyyat fəaliyyətlərinin həyata keçirilməsinə cəhdlər edilirdi. Azərbaycan tərəfi dəfələrlə bəyan edirdi ki, 10 noyabr 2020-ci ildə imzalanmış üçtərəfli bəyanatın müddəalarına zidd olaraq Azərbaycanın Qarabağ bölgəsindəki Ermənistan silahlı qüvvələrinin birləşmələrinin mövcudluğunu davam etdirməsi regionda sülh və sabitlik üçün ciddi təhlükə mənbəyidir.

Bütün bu hadisələr və dəfələrlə edilmiş xəbərdarlıqlara məhəl qoyulmaması 19 sentyabr 2023-cü il



MƏNDƏN SORUŞULDU Kİ, ANTİTERROR TƏDBİRLƏRİNİ DAYANDIRMAQ ÜÇÜN NƏ LAZIMDIR?

- Ermənistan ordusunun bizim ərazimizdə qanunsuz məskunlaşmış birləşmələri silahları yerə qoymalı, tərək-silah olunmalı,
- bizim ərazimizdən tamamilə çıxarılmalıdır və
- eyni zamanda, bütün silahları və texnikaları təhvil verməlidirlər.



tarixində saat 13 radələrində Azərbaycan Ordusu tərəfindən Rusiya sülhməramlı kontingentinin komandanlığı və Türkiyə-Rusiya Birgə Monitoring Mərkəzinin rəhbərliyi məlumatlandırmaqla lokal antiterror tədbirlərinin həyata keçirilməsinə səbəb olmuşdur. 23 saat 43 dəqiqə davam edən antiterror əməliyyatı çərçivəsində xüsusilə vurğulanmalıdır ki, Ermənistan silahlı qüvvələrinin birləşmələrinin ön xətt və dərinliklərində olan mövqeləri və atəş nöqtələri, döyüş vasitələri və hərbi təyinatlı obyektləri ordumuz tərəfindən yüksək dəqiqlikli silahların tətbiqi ilə sıradan çıxarılmış və düşmən ağ bayraq qaldırmağa məcbur edilmişdir.

Təsədüfi deyildir ki, lokal antiterror tədbirlərinin ilk saatlarından Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Nazirliyi yaşayış yerlərinin yaxınlığında atəş vasitələrinin Ermənistan silahlı qüvvələrinin birləşmələri tərəfindən yerləşdirilməsinə nəzərə alaraq, ərazidə olan mülki əhalini hərbi obyektlərdən kənar durmağa və Ermənistan silahlı qüvvələrinin birləşmələrinə dəstək olmamağa çağırırmışdır. Bütün bunlar sübut edir ki, ordumuzun məqsədi mülki əhali və mülki obyektlərə ziyan vurmaq deyil yalnız düşmənin hərbi infrastruktur



turlarının məhv etmək olmuşdur. Bunun nəticəsidir ki, bu əməliyyat zamanı bir nəfər də olsun mülki əhali və hər hansı bir mülki obyekt ziyan çəkməmişdir.

Bu lokal antiterror tədbirləri ilk növbədə Azərbaycanın Konstitusiyaya quruluşunun bərpasına yönəlmiş bir hərbi əməliyyat idi. Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında şanlı ordumuz düşməyə sonuncu dəfə öz yerini göstərməklə, ölkəmizin ərazisində tam suverenliyi bərpa etdi və düşmənin sonuncu dayanacağı olan ərazilərdəki mövqeləri darmadağın edildi.

Antiterror tədbirləri bitdikdən sonra Ali Baş Komandanın xalqa müraciəti xalqımızın nə qədər əzəmətli və ordumuzun nə qədər güclü bir ordu olduğunu bir daha bütün dünyaya nümayiş etdirdi. Həmçinin, Ali Baş Komandanın antiterror tədbirlərinin gedişində

əməliyyatın dayandırılması üçün irəli sürdüyü şərtlər də nə qədər qətiyyətli olduğumuzun bariz nümunəsi idi.

Lokal antiterror tədbirinin labüdlüyünə nəzər saldıqda daha bir nüansı bildirmək istəyərdim ki, Ermənistanın qanunsuz silahlı birləşmələrinin Qarabağda qalması böyük təhlükə və təxribatların davam etməsinə şərait yaradacaqdı. Çünki təxminən 10 min nəfər olduğu bildirilən və Ermənistanın maliyyələşdirdiyi bu qeyri-qanuni birləşmələr bölgədəki əhalinin, o cümlədən, mülki ermənilərin həyatlarını təhlükəyə atır, Azərbaycana qarşı cinayətlər törədirdi. Buna görə də, Azərbaycan öz torpaqlarında gələcək təxribatların qarşısını almaq üçün antiterror tədbirlərini keçirməsi artıq mütləq idi. Azərbaycanın Qarabağ ərazisində həyata keçirdiyi lokal xarakterli antiterror tədbirləri Ermənistana müharibə deyil, ölkəmizdə olan və ərazi bütövlüyünü təhdid edən qeyri-qanuni erməni silahlı birləşmələrinə qarşı tədbir idi.

Sonda qeyd edilməlidir ki, lokal antiterror tədbirləri

nəticəsində ölkəmiz öz suverenliyini tam təmin etmişdir. Bu günləri bizə yaşadan Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altındakı Silahlı Qüvvələrimiz xalqın inam yeridir. Xüsusilə vurğulanmalıdır ki, Azərbaycanda ordu quruculuğunun başlanması Ümummilli Lider Heydər Əliyevin ikinci dəfə 1993-cü ildə hakimiyyətə qayıdışından sonrakı dönm hesab edilir. Məhz şanlı ordumuz tərəfindən ölkənin suverenliyinin tam bərpasının da Ümummilli Liderin 100 illik ildönümünə təsadüf etməsi xalqımızın yaddaşında əbədi qalacaqdır. İndi tam əminliklə deyə bilərik ki, Azərbaycan öz dövlət suverenliyini tam bərpa etmişdir. Yaşasın Azərbaycan! Qarabağ Azərbaycandır!

Şəhidlərimizi qürurla anır, qazilərimize Uca Allahdan şəfa diləyirik!



AZƏRBAYCAN PROKURORLUĞU 105





Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq sərəncamları ilə bir qrup prokurorluq işçisinə ali xüsusi rütbələr və ali hərbi rütbə verilmiş, digər prokurorluq işçiləri isə təltif edilmişlər

Ölkəmizdə qanunun aliliyinin təmin olunması, cinayətkarlığa qarşı mübarizə, dövlət ittihamının müdafiəsi sahəsində xüsusi xidmətlərinə, vəzifə borcunu şərəf və ləyaqətlə yerinə yetirdiklərinə görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 30 sentyabr 2023-cü il tarixli 4102 nömrəli Sərəncamına əsasən 6 prokurorluq işçisinə ali xüsusi rütbə, 1 prokurorluq işçisinə isə ali hərbi rütbə verilmişdir.

Bundan başqa qanunçuluq və hüquq qaydasının möhkəmləndirilməsində, korrupsiyaya qarşı səmərəli mübarizənin və cinayət işlərinin ibtidai istintaqının aparılmasında, mərkəzləşdirilmiş informasiya-kommunikasiya sisteminin yaradılmasında, cinayətin törədilməsi nəticəsində vurulmuş maddi ziyanın ödənilməsi və xüsusi müsadirənin təmin edilməsində xüsusi fərqləndiklərinə və vəzifə borcunu ləyaqətlə yerinə yetirdiklərinə görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 30 sentyabr 2023-cü il tarixli 4103 nömrəli Sərəncamına əsasən 18 prokurorluq işçisi Azərbaycan Respublikasının medalları ilə təltif olunmuşdur. Belə ki, 4 prokurorluq işçisi “Tərəqqi” medalı ilə, 14 prokurorluq işçisi isə “Prokurorluq orqanlarında qulluqda fərqlənməyə görə” medalı ilə təltif edilmişdir.



Ölkəmizə rəsmi səfər çərçivəsində Türkiyənin Baş prokuroru Bəkir Şahinin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Şuşada və Füzulidə aparılan yenidənqurma işləri ilə tanış olublar



Bakıda keçiriləcək İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərin Baş prokurorlarının 4-cü iclasında iştirak etmək üçün Baş prokuror Kamran Əliyevin dəvətilə Türkiyənin Baş prokuroru Bəkir Şahin ölkəmizə rəsmi səfərə gəlib.

Sentyabrın 12-də Baş prokuror Kamran Əliyevlə türkiyəli həmkarı arasında baş tutan görüş zamanı iki dövlət arasında dostluq və əməkdaşlıq münasibətlərinin inkişafının dövlət başçıları İlham Əliyev və Rəcəb Tayyib Ərdoğanın birgə ciddi söyləri və sarsılmaz siyasi iradələri sayəsində strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəldiyi qeyd olunub.

Kamran Əliyev qonaqlara ölkəmizdə həyata keçirilən hüquq islahatları çərçivəsində prokurorluq orqanlarının fəaliyyətinin müasirləşdirilməsi istiqamətində aparılan köklü islahatlar barədə məlumat verib.

Səmimi qəbula görə öz təşəkkürünü bildiren nümayəndə heyətinin rəhbəri Bəkir Şahin təmsil etdiyi qurumun Azərbaycan ilə əlaqələrin inkişafına böyük önəm verdiyini bildirib.

Görüşdə cinayətkarlığa qarşı mübarizə sahəsində əməkdaşlıq üzrə faydalı fikir mübadiləsi aparılaraq, beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində qarşılıqlı fəaliyyətin səmərəliliyi ətrafında müzakirələr aparılıb.

Görüşdə, həmçinin Türkiyənin ölkəmizdəki səfiri Cahit Bağcı iştirak edib.

Səfər iştirakçıları Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qazanılan şanlı qələbə nəticəsində Şuşaya səfər etmək imkanı əldə etdiklərini, bu tarixi torpaqda olmaqdan sevinc və qürür hissi keçirdiklərini bildirib, Cıdır düzü, Yuxarı və Aşağı Gövhər Ağa məscidləri, Qala divarları, Gəncə qapısı və bir sıra tarixi-mədəni abidələri ziyarət edib, vandalizmin ağır nəticələrini təəssüf hissi ilə müşahidə edib, mədəniyyət paytaxtımızda görülmüş bərpa-quruculuq işləri ilə yaxından tanış olublar.





Səfər çərçivəsində həmçinin Füzuli rayonunda olan nümayəndə heyəti orada aparılan yenidənqurma işləri, həyata keçirilən məqsədyönlü və genişmiqyaslı layihələr, o cümlədən yeni salınmış yaşayış massivləri və digər sosial təyinatlı obyektlərin onlarda böyük təəssürat yaratdığını qeyd ediblər.

Qonaqlar Türkiyənin Vətən müharibəsində ölkəmizə göstərdiyi mənəvi-siyasi dəstəyin davamı olaraq quruculuq işlərində də qardaş ölkənin yaxından iştirakının önəmini vurğulayıblar.





MDB-nin İcraiyyə Komitəsinin və MDB Baş prokurorlarının Əlaqələndirmə Şurasının nümayəndə heyətləri ölkəmizə işgüzar səfər edib

13 sentyabr 2023-cü il tarixdə Bakıda keçiriləcək MDB Dövlətlərinin Baş Prokurorlarının Əlaqələndirmə Şurasının (BPƏŞ) 33-cü iclasında iştirak etmək üçün Baş prokuror Kamran Əliyevin dəvətilə MDB dövlətləri Baş prokurorlarının Əlaqələndirmə Şurası və İcraiyyə Komitəsinin təmsil edən nümayəndə heyətləri ölkəmizə işgüzar səfərə gəlib.

Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru ilə nümayəndə heyətinin rəhbərləri – İqor Malaşeviç və Vladimir Zimin arasında baş tutan ikitərəfli görüş zamanı təşkilatın işinin təkmilləşdirilməsi, təşkilata üzv olan dövlət arasında hüquqi müstəvidə qarşılıqlı münasibətlərin, cinayətkarlığa qarşı mübarizə, eləcə də qarşılıqlı beynəlxalq hüquqi yardım üzrə birgə fəaliyyətin inkişaf etdirilməsi, əməkdaşlığın gələcək perspektivləri üzrə müzakirələr aparılıb.

Baş prokuror Azərbaycanın Müstəqil Dövlətlər Birliyi çərçivəsində aktiv iştirak etdiyini, ölkəmizin bir çox postsovet ölkələri ilə səmimi dostluğa və qarşılıqlı maraqlara əsaslanan ikitərəfli siyasi, iqtisadi, mədəni və humanitar əlaqələr qurduğunu bildirərək, bu əlaqələrin təşkilat çərçivəsində də davam etdirilməsinin qarşılıqlı etimadın artmasına müsbət təsir göstərdiyini vurğulayıb.

Səmimi qəbula görə təşəkkürünü bildirən İqor Malaşeviç və Vladimir Zimin MDB-nin Baş katibi Sergey Lebedevin salamlarını çatdırıblar. Onlar təmsil etdikləri qurumun Azərbaycan ilə əlaqələrin inkişafına böyük önəm verdiyini, Azərbaycanın təşkilatın fəaliyyətində fəal iştirak etməklə daim təşkilatın işinə öz töhfəsini verdiyini bildiriblər.

Görüşdə cinayətkarlığa qarşı mübarizə sahəsində əməkdaşlıq, üzv dövlətlər arasında qarşılıqlı fəaliyyətin səmərəliliyi üzrə faydalı fikir mübadiləsi aparılıb.





İran İslam Respublikasının Baş prokuroru ölkəmizdə işgüzar səfərdə olub

Bakıda keçiriləcək İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərin Baş prokurorlarının 4-cü iclasında iştirak etmək üçün Baş prokuror Kamran Əliyevin dəvətilə İran İslam Respublikasının Baş prokuroru Mohammad Kazem Movahedi-Azad ölkəmizə işgüzar səfərə gəlib.

Sentyabrın 14-də Baş Prokurorluqda keçirilmiş görüş zamanı Azərbaycan və İran prokurorları arasında işgüzar əlaqələrin inkişaf etdirilməsinə yönələn tədbirlərin əhəmiyyətindən bəhs edən Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru ikitərəfli əməkdaşlığın bundan sonra da davam etdiriləcəyinə ümidvar olduğunu bildirməklə, Azərbaycanın Tehrandakı səfirliyinə qarşı terror aktı törətmiş şəxsin mühakimə edilməsi ilə bağlı İran prokurorluq orqanlarının açıqlamasını bu istiqamətdə mühüm addım kimi qiymətləndirib.

Səmimi qəbula görə təşəkkürünü bildiren Mohammad Kazem Movahedi-Azad hüquqi əməkdaşlıq sahəsində təmsil etdiyi qurumun Azərbaycanla əlaqələrin inkişafına böyük önəm verdiyini, həmçinin Baş prokuror kimi ilk xarici səfərini Azərbaycana etməsindən məmnun olduğunu, səfirliyimizə hücumla bağlı cinayət işinin nəzarətində olduğunu, həmin işin məhkəməyə göndərildiyini və iş üzrə ədalətli qərar qəbul ediləcəyini bildirib.

Görüşdə iki ölkə arasında hüquqi əməkdaşlıq, o cümlədən ekstradisiya, məhkumların verilməsi, narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsi, ekoloji hüquqpozmalər və digər maraq kəsb edən mövzular müzakirə edilərək bu sahədə məlumat mübadiləsinin vacibliyi vurğulanıb, faydalı fikir mübadiləsi aparılıb, eləcə də beynəlxalq platformalarda, o cümlədən İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı çərçivəsində əməkdaşlığın davam etdiriləcəyi bildirilib. Həmçinin İran İslam Respublikasında məhkum edilən Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı Fərid Səfərlinin barəsində cinayət işi müzakirə olunub.

Görüşdə ölkəmizin İran İslam Respublikasındakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Əli Əlizadə və İran İslam Respublikasının Azərbaycan Respublikasındakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Seyid Abbas Musəvi iştirak edib.



Baş prokuror Kamran Əliyevin və Belarus Respublikasının Baş prokuroru Andrey Şvedin iştirakı ilə görüş keçirilib

Bakıda keçiriləcək MDB Dövlətlərinin Baş Prokurorlarının Əlaqələndirmə Şurasının (BPƏŞ) 33-cü iclasında iştirak etmək üçün Baş prokuror Kamran Əliyevin dəvətilə Belarus Respublikasının Baş prokuroru Andrey Şved ölkəmizə işgüzar səfərə gəlib.

Sentyabrın 14-də Baş Prokurorluqda keçirilmiş görüş zamanı iki dövlət arasında dostluq və əməkdaşlıq münasibətlərinin inkişafının Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev və Belarus Prezidenti Aleksandr Lukaşenkonun birgə söyləri və siyasi iradələri sayəsində mümkün olduğu qeyd olunub.

Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru ölkəmizdə qanunun aliliyinin təmin olunması və hüquq qaydasının möhkəmləndirilməsi istiqamətində aparılan islahatlar barədə həmkarına məlumat verib.

Səmimi qəbula görə öz təşəkkürünü bildirən nümayəndə heyətinin rəhbəri Andrey Şved təmsil etdiyi qurumun Azərbaycan ilə qarşılıqlı səmərəli əlaqələrin inkişafına böyük önəm verdiyini bildirib.

Görüşdə cinayətkarlığa qarşı mübarizə sahəsində əməkdaşlıq, iki ölkənin hüquq mühafizə, o cümlədən prokurorluq orqanları arasında konkret cinayət işləri üzrə hüquqi yardımın göstərilməsi, eləcə də cinayət törətmiş şəxslərin ekstradisiyası və sair məsələlər ətrafında müzakirələr aparılıb.





Baş prokuror Kamran Əliyev özbəkistanlı həmkarı ilə ikitərəfli görüş keçirib



14 sentyabr 2023-cü ildə Baş Prokurorluqda keçirilmiş ikitərəfli görüşdə Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru tarixən xalqlarımızın milli köklərə söykənən münasibətlərinin siyasi, iqtisadi, mədəni və digər sahələrdə də müvəffəqiyyətlə inkişaf etdirildiyini, dövlət başçılarının apardıqları uzaqgörən xarici siyasət nəticəsində ölkələrimiz arasında əlaqələrin daha da möhkəmləndiyini vurğulayıb.

Bakıda keçiriləcək Müstəqil Dövlətlər Birliyi İştirakçı Dövlətlərinin Baş Prokurorlarının Əlaqələndirmə Şurasının 33-cü və İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərin Baş Prokurorlarının 4-cü iclasında iştirak etmək üçün Baş prokuror Kamran Əliyevin dəvətilə Özbəkistan Respublikasının Baş prokuroru Niqmatulla Yuldoşevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ölkəmizə işgüzar səfərə gəlib.

ləndiyini vurğulayıb.

Baş prokuror Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin həyata keçirdiyi strateji kursun və dövlət siyasətinin prioritetlərinə uyğun olaraq ölkəmizdə hüquq qaydasının möhkəmləndirilməsi və qanunun aliliyinin təmin olunması istiqamətində aparılan islahatlar barədə həmkarına məlumat verib.



Kamran Əliyev bildirib ki, işğaldan azad edilmiş Füzuli şəhərində qardaş Özbəkistan dövlətinin tikdiyi Mirzə Uluqbəy adına 1 nömrəli tam orta məktəbin keçən ay keçirilən açılış mərasimində hər iki ölkə rəhbərinin iştirakı xalqlarımız arasında olan qardaşlıq münasibətlərinin əyani sübutudur.

Göstərilən yüksək qonaqpərvərliyə görə minnətdarlığını bildiren Özbəkistan Respublikasının Baş prokuroru müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu, dahi siyasətçi və qüdrətli dövlət xadimi Heydər Əliyevin anadan olmasının 100-cü ildönümünün qeyd edildiyi dövrdə ölkəmizdə olmaqdan məmnunluğunu ifadə edərək Ulu Öndərin Azərbaycan və Özbəkistan arasındakı dostluq və strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinin banisi olduğunu qeyd edib.

Niqmatulla Yuldoşev iki ölkənin prokurorluq orqanları arasındakı əməkdaşlığın yüksək səviyyədə olduğunu diqqətə çatdıraraq, əlaqələrin daha da möhkəmləndirilməsinin vacibliyini vurğulayıb.

Görüşdə beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində qarşılıqlı fəaliyyətin səmərəliliyi, həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran bir sıra məsələlər ətrafında müzakirələr aparılıb.





Baş prokuror Kamran Əliyev Türkmənistan Baş prokurorunun müavinini qəbul edib



Bakıda keçiriləcək İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərin Baş prokurorlarının 4-cü iclasında iştirak etmək üçün Baş prokuror Kamran Əliyevin dəvətilə Türkmənistan Baş prokurorunun müavini Allanazar Nyazliyin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ölkəmizə səfər edib.

Baş Prokurorluqda keçirilmiş ikitərəfli görüşdə qonağı səmimi salamlayan Baş prokuror Türkmənistanın bizim üçün yaxın dost ölkə olduğunu qeyd edərək ölkələrimiz arasında münasibətlərin bütün sahələrdə yüksək səviyyədə inkişaf etdiyini vurğulayıb.

Baş prokuror hər iki ölkənin beynəlxalq və regional təşkilatlar, xüsusilə ortaq irsə əsaslanan Türk Dövlətləri Təşkilatı çərçivəsində sıx əməkdaşlıq etdiyini və möhkəm qarşılıqlı əlaqələr qurduğunu diqqətə çatdırıb.

Nümayəndə heyətinin rəhbəri Allanazar Nyazliyev qonaqpərvərliyə, səmimi qəbula görə təşəkkürünü bildirərək ölkəsinin prokurorluq orqanlarının Azərbaycan Respublikasının prokurorluq orqanları ilə əməkdaşlığa

daim önəm verdiyini, bu əməkdaşlığın gələcəkdə daha da möhkəmləndirilməsinin vacibliyini vurğulayıb.

Görüşdə hüquqi sahədə əməkdaşlıq üzrə faydalı fikir mübadiləsi aparılıb, qarşılıqlı səmərəli fəaliyyətin bundan sonra da uğurla davam etdiriləcəyinə əminlik ifadə olunub.

Görüşdə Azərbaycan Respublikasının Türkmənistanda fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Qismət Gözəlov və Türkmənistanın ölkəmizdəki fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Qurbanməmmət Elyasov da iştirak edib.



Bakıda keçirilən beynəlxalq tədbirlərdə iştirak etmək üçün Qırğız Respublikasının Baş prokurorunun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ölkəmizdə olub



Müstəqil Dövlətlər Birliyi (MDB) İştirakçı Dövlətlərinin Baş Prokurorlarının Əlaqələndirmə Surasının 33-cü və İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərin Baş prokurorlarının 4-cü iclasında iştirak etmək üçün Baş prokuror Kamran Əliyevin dəvətilə Qırğız Respublikasının Baş prokuroru Kurmankul Zuluşevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ölkəmizə işgüzar səfərə gəlib.

Sentyabrın 14-də Baş Prokurorluqda keçirilmiş ikitərəfli görüşdə qonağı səmimi salamlayan Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru eyni kökə, mədəniyyətə, qədim tarixi münasibətlərə və ənənələrə malik ölkələrimiz arasında dostluq və əməkdaşlıq münasibətlərinin daha da inkişaf edərək strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəldiyini, ikitərəfli münasibətlərin bir çox istiqamətlərdə uğurla inkişaf etdiyini diqqətə çatdırıb.

Vurğulanıb ki Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi dövründə Türkdilli dövlətlərlə, o cümlədən eyni kökə, mədəniyyətə, qədim tarixi münasibətlərə və ənənələrə malik Qırğız Respublikası ilə əməkdaşlıq daha da inkişaf etdirilib, dostluq və tərəfdaşlıq münasibətləri möhkəmləndirilib.

Azərbaycan və Qırğızıstan prokurorluqları arasında münasibətlərin müsbət dinamikasını vurğulayan Baş prokuror Kamran Əliyev bu əlaqələrin gələcəkdə də



inkişaf etdirilməsinin zəruriliyindən və perspektivlərindən danışılıb.

Azərbaycan Respublikası Prokurorluğu orqanları ilə əməkdaşlıqdan məmnunluğunu ifadə edən Kurmankul Zuluşev göstərilən yüksək qonaqpərvərliyə görə dərin minnətdarlığını bildirib.

Görüşdə cinayətkarlığa qarşı mübarizə sahəsində əməkdaşlıq üzrə faydalı fikir mübadiləsi aparılmış, beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində qarşılıqlı fəaliyyətin səmərəliliyindən, hüquqi əməkdaşlıq sahəsində mövcud müqavilə bazasının təkmilləşdirilməsindən danışılmış, tərəfləri maraqlandıran məsələlər müzakirə edilərək, iki ölkənin müvafiq orqanları arasında qarşılıqlı münasibətlərin bundan sonra da uğurla davam etdiriləcəyinə əminlik ifadə edilmişdir.



Rusiya Federasiyasının Baş prokuroru İqor Krasnov ölkəmizdə rəsmi səfərdə olub



və əməkdaşlıq münasibətlərinin möhkəmləndiyi, dövlət başçıların birgə səyləri və siyasi iradələri sayəsində ikitərəfli münasibətlərin bir çox istiqamətlərdə uğurla inkişaf etdiyi qeyd edilib.

Azərbaycan və Rusiya prokurorluqları arasında işgüzar əlaqələrin genişləndirildiyini vurğulayan Kamran Əliyev yeni əməkdaşlıq imkanlarının araşdırılmalı olduğunu, mövcud əlaqələrin gələcəkdə də inkişaf etdirilməsinin zəruriliyi və perspektivlərindən danışdı.

Səmimi qəbula görə öz təşəkkürünü bildirən nümayəndə heyətinin rəhbəri İqor Krasnov təmsil etdiyi qurumun Azərbaycanla əlaqələrin inkişafına böyük önəm verdiyini qeyd edərək, qanunun aliliyi və hüquq qaydasının möhkəmləndirilməsi məqsədilə birgə əməkdaşlığın əhəmiyyətindən bəhs edib.

Bkıda keçiriləcək MDB-yə üzv dövlətlərin Baş Prokurorlarının Əlaqələndirmə Şurasının 33-cü iclasında iştirak etmək üçün Baş prokuror Kamran Əliyevin dəvətilə Rusiya Federasiyasının Baş prokuroru İqor Krasnov ölkəmizə işgüzar səfərə gəlib.

Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru ilə Rusiyalı həmkarı arasında sentyabrın 14-də baş tutan ikitərəfli görüş zamanı ölkələrimiz arasında dostluq

Görüşdə cinayətkarlığa qarşı mübarizə sahəsində əməkdaşlıq üzrə faydalı fikir mübadiləsi aparılıb, iki ölkənin hüquq mühafizə, o cümlədən prokurorluq orqanları arasında konkret cinayət işləri üzrə hüquqi yardımın göstərilməsi, cinayət törətmiş şəxslərin ekstradisiyası, korrupsiyaya qarşı mübarizə, ekoloji hüquqpozmalar, elm-tədris və təcrübə mübadiləsi və sair məsələlər ətrafında müzakirələr aparılıb.



Tacikistanın Baş prokuroru Yusuf Raxmon ölkəmizə işgüzar səfər edib

Müstəqil Dövlətlər Birliyi (MDB) İştirakçı Dövlətlərinin Baş Prokurorlarının Əlaqələndirmə Şurasının 33-cü və İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərin Baş prokurorlarının 4-cü iclasında iştirak etmək üçün Baş prokuror Kamran Əliyevin dəvətilə Tacikistanın Baş Prokuroru Yusuf Raxmonun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ölkəmizə rəsmi səfərə gəlib.

Sentyabrın 15-də Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru ilə tacikistanlı həmkarı arasında baş tutan görüş zamanı iki dövlət arasında dostluq və əməkdaşlıq münasibətlərinin tarixi köklərə söykəndiyi, siyasi, iqtisadi, hüquqi, mədəni və digər sahələrdə də müvəffəqiyyətlə inkişaf etdirildiyi, dövlət başçılarının apardıqları uzaqgörən xarici siyasət nəticəsində ölkələr arasında əlaqələrin etibarlı əməkdaşlıq səviyyəsinə qalxmaqla dostluq prinsipinə əsaslandığı vurğulanıb.

Baş prokuror qeyd edib ki, ölkələrimiz arasında müxtəlif sahələrdə, o cümlədən beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində tərəfdaşlığın uğurla inkişaf etdirilməsində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev və Tacikistan Respublikasının Prezidenti Emoməli Rəhmon arasında olan qarşılıqlı etimad və dialoq mühüm rol oynayır.

Kamran Əliyev qonaqlara ölkəmizdə həyata keçirilən hüquqi islahatlar, xüsusilə prokurorluq orqanlarının fəaliyyətinin müasirləşdirilməsi və təkmilləşdirilməsi istiqamətində aparılan köklü islahatlar barədə məlumat verib.



Səmimi qəbula və qonaqpərvərliyə görə öz təşəkkürünü bildiren nümayəndə heyətinin rəhbəri Yusuf Raxmon təmsil etdiyi qurumun Azərbaycan ilə əlaqələrin inkişafına, Azərbaycanın prokurorluq orqanlarının cinayətkarlıqla mübarizədə formalaşdırılmış müsbət təcrübəsinin öyrənilməsinə böyük önəm verdiyini bildirib.

Görüşdə cinayətkarlığa qarşı mübarizə, eləcə də qarşılıqlı beynəlxalq hüquqi yardım sahəsində əməkdaşlıq üzrə faydalı fikir mübadiləsi aparılaraq, beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində qarşılıqlı fəaliyyətin səmərəliliyi ətrafında müzakirələr aparılıb.



Baş prokuror Kamran Əliyev ölkəmizdə rəsmi səfərdə olan Qazaxıstan Respublikasının Baş prokuroru Berik Asilovla görüşüb

Müstəqil Dövlətlər Birliyinə üzv Dövlətlərinin Baş Prokurorlarının Əla-qələndirmə Surasının 33-cü və İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərin Baş Prokurorlarının 4-cü iclasında iştirak etmək üçün Baş prokuror Kamran Əliyevin dəvətilə Qazaxıstan Respublikasının Baş prokuroru Berik Asilovun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ölkəmizə rəsmi səfərə gəlib.

Sentyabrın 15-də iki-tərəfli görüş zamanı Azərbaycanın Baş prokuroru vurğulayıb ki, etnik, tarixi, mədəni və dini ortaqlıqlar olan ölkələrimiz arasında son illərdə müxtəlif sahələrdə əlaqələrin inkişafı, ikitərəfli münasibətlərin kompleks şəkildə möhkəmlənməsi və yeni əməkdaşlıq imkanlarının yaranmasında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev və Qazaxıstan Respublikasının Prezidenti Kasım-Jomart Tokayev arasında olan qarşılıqlı etimad və dialoq mühüm rol oynayır.

Həmçinin, bütün sahələrdə olduğu kimi ölkələrimizin prokurorluq və hüquq-mühafizə orqanları arasında da əməkdaşlığın yüksək səviyyədə olduğunu bildirərək hüquqi yardım, ekstradisiya, prokurorların təlimi və digər əhəmiyyətli sahələrdə əlaqələrin bundan sonra da uğurla davam etdiriləcəyinə əminliyini ifadə etmişdir.

Səmimi qəbula görə öz təşəkkürünü bildirən nümayəndə heyətinin rəhbəri Berik Asilov təmsil etdiyi



qurumun Azərbaycan ilə əlaqələrin inkişafına böyük önəm verdiyini qeyd edib. O, iki ölkə arasında mövcud əlaqələrin yüksək səviyyədə olmasını və bunun məntiqi nəticəsi kimi xalqlarımızın üzləşdiyi bütün çətinliklərdə bir-birinə dəstək verdiyini diqqətə çatdırıb.

Görüşdə hüquqi sahədə əməkdaşlıq üzrə faydalı fikir mübadiləsi aparılıb, qarşılıqlı səmərəli fəaliyyətin bundan sonra da uğurla davam etdiriləcəyinə əminlik ifadə olunub.



Baş prokuror Kamran Əliyev ölkəmizdə rəsmi səfərdə olan Türkiyənin Ədliyyə nazirinin müavini Hasan Yılmazı qəbul edib



Bakıda keçiriləcək İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərin Baş prokurorlarının 4-cü iclasında iştirak etmək üçün Baş prokuror Kamran Əliyevin dəvətilə Türkiyənin Ədliyyə nazirinin müavini Hasan Yılmaz ölkəmizə rəsmi səfərə gəlib.

Sentyabrın 15-də Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru ilə Türkiyəli nazir müavini arasında baş tutan görüş zamanı iki dövlət arasında dostluq və qardaşlıq münasibətlərinin inkişafının dövlət başçıları cənab İlham Əliyev və cənab Rəcəb Tayyib Ərdoğanın birgə söyləri sayəsində ən yüksək müttəfiqlik səviyyəsinə yüksəlidiyi qeyd olunub.

Kamran Əliyev qonaqlara ölkəmizdə həyata keçirilən hüquq islahatları çərçivəsində prokurorluq orqanlarının fəaliyyətinin müasirləşdirilməsi istiqamətində aparılan köklü islahatlar barədə məlumat verib.

Səmimi qəbula görə öz təşəkkürünü bildirən nümayəndə heyətinin rəhbəri Hasan Yılmaz ölkələrimiz arasında hüquqi sahədə əlaqələrin yüksək səviyyədə inkişaf etməsi və səmərəli əməkdaşlığın həyata keçirildiyi bildirilib.

Görüşdə hüquqi sahədə əməkdaşlıq üzrə faydalı fikir mübadiləsi aparılaraq, iki ölkə arasında dostluq və tərəfdaşlıq münasibətlərinin bundan sonra da uğurla davam etdiriləcəyinə əminlik ifadə edilib.





Baş prokuror Kamran Əliyev İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının məsul şəxsləri ilə görüşüb



Baş prokurorla nümayəndə heyətinin rəhbəri – baş katibin müavini, səfir Jandos Asanov arasında sentyabrın 15-də baş tutan görüş zamanı təşkilatın işinin təkmilləşdirilməsi, təşkilata üzv olan dövlətlər arasında hüquqi müstəvidə qarşılıqlı münasibətlərin, cinayətkarlığa qarşı mübarizə, eləcə də qarşılıqlı beynəlxalq hüquqi yardım üzrə birgə fəaliyyətin inkişaf etdirilməsi, əməkdaşlığın gələcək perspektivləri mövzusunda müzakirələr aparılıb.

Kamran Əliyev qonaqlara ölkəmizdə həyata keçirilən hüquq islahatları çərçivəsində prokurorluq orqanlarının fəaliyyətinin müasirləşdirilməsi istiqamətində aparılan köklü islahatlar barədə məlumat verib.

Səmimi qəbula görə təşəkkürünü bildirən Jandos Asanov təmsil etdiyi qurumun Azərbaycan ilə əlaqələrin inkişafına böyük önəm verdiyini, Azərbaycanın təşkilatın fəaliyyətində fəal iştirak etdiyini və daim təşkilatın işinə öz töhfəsini verdiyini bildirib.

Bakıda keçiriləcək İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərin Baş prokurorlarının 4-cü iclasında iştirak etmək üçün Baş prokuror Kamran Əliyevin dəvətilə İƏT-in məsul şəxsləri ölkəmizə işgüzar səfərə gəlib.

Görüşdə cinayətkarlığa qarşı mübarizə sahəsində əməkdaşlıq üzrə faydalı fikir mübadiləsi aparılaraq, təşkilat üzvləri arasında qarşılıqlı fəaliyyətin səmərəliliyi ətrafında müzakirələr aparılıb.



Xarici ölkələrin Baş prokurorları Fəxri Xiyabanı və Şəhidlər Xiyabanını ziyarət edib



Müstəqil Dövlətlər Birliyi (MDB) İştirakç Dövlətlərinin Baş Prokurorlarının Əlaqələndirmə Surasının 33-cü və İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərin Baş prokurorlarının 4-cü iclasında iştirak etmək üçün Bakıda səfərdə olan ölkələrin Baş prokurorları, nümayəndə heyətlərinin rəhbərləri, beynəlxalq təşkilatların məsul əməkdaşları sentyabrın 15-də – Azərbaycan Prokurorluq orqanlarının yaradılmasının 105-ci ildönümünün qeyd edilməsi ərəfəsində Fəxri Xiyabana gələrək xalqımızın ümummilli lideri, müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu Heydər Əliyevin xatirəsini ehtiramla yad edib, eləcə də görkəmli oftalmoloq alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın məzarını ziyarət ediblər.



Daha sonra qonaqlar Şəhidlər Xiyabanını ziyarət edərək Azərbaycanın müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizədə canlarından keçmiş Vətən övladlarının xatirəsini anıb, “Əbədi Məşəl” abidəsinin önünə əklil qoymuşlar.

Bundan sonra Baş prokurorlar Mərkəzi Park ərazisində xatirə ağaclarının əkilməsi mərasiminə qatılıblar.





Bakıda ilk dəfə MDB-yə üzv dövlətlərin Baş Prokurorlarının Əlaqələndirmə Şurasının növbəti iclası keçirilib



Azərbaycan Prokurorluq orqanlarının yaradılmasının 105-ci ildönümünün qeyd edilməsi ərəfəsində – sentyabrın 15-də Bakıda Müstəqil Dövlətlər Birliyinə üzv dövlətlərin Baş Prokurorlarının Əlaqələndirmə Şurasının 33-cü iclası keçirilib.

İclasda Azərbaycan, Belarus, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Tacikistan, Özbəkistan və Rusiyanın Baş prokurorları, MDB Baş prokurorların Əlaqələndirmə Şurasının icraçı katibi, eləcə də MDB Katibliyi və MDB-nin Anti-terror mərkəzinin məsul şəxsləri iştirak edib.

Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru Kamran Əliyev dövlətimizin başçısı cənab İlham Əliyevin iclas iştirakçılarna müraciətini səsləndirib.

Daha sonra çıxış edən Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru təşkilat tarixində ilk dəfə olaraq yüksək səviyyəli tədbirin Bakıda təşkilindən məmnunluğunu ifadə edərək mötəbər iclasın iştirakçı ölkələrin prokurorluq orqanları arasında cinayətkarlıqla mübarizə, asayişin təmini, vətəndaşların hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi sahəsində əməkdaşlığın inkişafına əlavə təkan verəcəyini vurğulayıb.

MDB İcraiyyə Komitəsinin məsul əməkdaşı çıxış edərək təşkilati məsələlərlə bağlı məlumat vermişdir.

İclasda Belarus Respublikasının Baş prokuroru Andrey Şved təmsil etdiyi qurumun narkotik alverçilərinin göstərişi ilə vətəndaşlara qarşı zorakılıq xarakterli cinayətlər törətmiş şəxslərin cinayət məsuliyyətinə cəlb edilməsi təcrübəsi, Qazaxıstan Respublikasının Baş Prokuroru Berik Asılov Qazaxıstan prokurorluğunun cinayət prosesində vətəndaşların konstitusiyaya hüquqlarının müdafiəsi üzrə təcrübəsi, Qırğızıstan Respublikasının Baş prokuroru Zuluşev Toktoralyeviç yetkinlik yaşına çatmayanların hüquqlarının müdafiəsi sahəsində Qırğızıstan Respublikası prokurorluğunun təcrübəsi, Rusiya Federasiyasının Baş prokuroru İqor Krasnov dövlət əmlakının mühafizəsində prokurorluğun rolu haqqında, Tacikistan Respublikasının Baş prokuroru Yusuf Raxmon isə narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizə sahəsində Tacikistan Respublikası prokurorluğunun fəaliyyəti haqqında, Özbəkistan Respub-





likasının Baş prokuroru Niqmatilla Yuldaşev isə “Sahibkarlıq subyektləri və özəl investorlar üçün yaradılan geniş imkanlar” mövzusunda çıxışlar edib.

Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru Kamran Əliyev beynəlxalq tədbirdə “Beynəlxalq hüquqi əməkdaşlıq – Azərbaycan Respublikası prokurorluğunun fəaliyyətinin mühüm istiqamətlərindən biri kimi” mövzusunda çıxış edib.

Daha sonra, MDB-yə üzv dövlətləri arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsində müstəsna xidmətlərinə

görə Azərbaycan Respublikasının Baş Prokuroru Kamran Əliyevə “MDB ölkələrinin fəxri prokuroru” döş nişanı və təşkilat çərçivəsində fəaliyyəti qiymətləndirilən digər şəxslərə müvafiq mükafatlar təqdim edilmişdir.

Tədbirdə Əlaqələndirmə Şurasının 33-cü iclasının gündəliyində duran aktual məsələlər, o cümlədən növbəti iclasın keçirilmə yeri və vaxtı, habelə digər təşkilati məsələlərlə bağlı müvafiq qərarlar qəbul edilərək iştirakçılar tərəfindən imzalanıb.

Sonra xatirə şəkli çəkilib.





Bakıda İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərin Baş prokurorlarının 4-cü iclası keçirilib



Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin tapşırıq və göstərişlərinə uyğun olaraq Azərbaycan Prokurorluğu beynəlxalq tərəfdaşlarla və nüfuzlu təşkilatlarla səmərəli əməkdaşlığını davam etdirir.

Bu çərçivədə sentyabrın 15-də – Azərbaycan Prokurorluq orqanlarının yaradılmasının 105-ci ildönümünün qeyd edilməsi ərəfəsində Heydər Əliyev Mərkəzində 1992-ci ildən ölkəmizin üzv olmaqla səmərəli əməkdaşlıq, həmçinin 2023-cü ildən sədrlik etdiyi İqtisadi Əməkdaşlıq təşkilatına üzv dövlətlərin Baş prokurorlarının 4-cü iclası keçirilib.

Yüksək səviyyəli iclasda İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının Baş katibinin müavini, Türkiyə, Özbəkistan, İran, Qazaxıstan, Qırğız, Tacikistan Baş prokurorları, Türkiyə Respublikasının Ədliyyə nazirinin və Türkmənistan Respublikası Baş prokurorunun müavininin rəhbərlik etdikləri nümayəndə heyətləri, eləcə də Azərbaycanın İran İslam Respublikasında fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri, eyni zamanda Azərbaycan İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı yanında daimi nümayəndəsi Əli Əlizadə iştirak ediblər.

Qonaqları səmimi qəlbədən salamlayan Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru Kamran Əliyev Təşkilatın 4-cü iclasının müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin

memarı və qurucusu, dünyaşöhrətli siyasi xadim, Azərbaycan xalqının Ümummilləti Lideri Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə təsadüf etməsini tarixi hadisə adlandıraraq ulu öndərin İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı ilə əlaqələrə daim önəm verdiyini, bugün ölkəmizlə təşkilat arasındakı qarşılıqlı əlaqələrin yüksək səviyyədə inkişaf etməsinin məhz dahi şəxsiyyətin uzaqgörən siyasəti nəticəsində olduğunu vurğulayıb.

Kamran Əliyev müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra Azərbaycan dövlətinin ilk daxil olduğu qurumlardan birinin İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı olduğunu diqqətə çatdıraraq, bu təşkilata üzv olan ölkələrlə Azərbaycanı ortaq tarix, din, regional iqtisadi və siyasi maraqların birləşdirdiyini qeyd edib.

Çıxış edən İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının Baş katibinin müavini Jandos Asanov ölkəmizin sədrliyi dövründə Təşkilata üzv dövlətlərin Baş prokurorlarının 4-cü iclasının keçirilməsi münasibəti ilə iştirakçıları təbrik edərək bildirib ki, Azərbaycan regional və beynəlxalq iqtisadi təşəbbüsləri hər zaman dəstəkləyən və bu işlərə böyük töhfələr verən bir dövlət olaraq üzv olan dövlətlərlə bir sıra prioritet sahələr, o cümlədən ticarət, investisiya, enerji, ətraf mühit və cinayətkarlığa qarşı mübarizə sahələri üzrə əməkdaşlıq edir.



Baş prokuror Kamran Əliyev Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən hüquq islahatları, müxtəlif növ cinayətlərə qarşı mübarizədə ölkəmizin əldə etdiyi nailiyyətlər barədə iştirakçılara məlumat verib.

Bundan sonra nümayəndə heyətləri müxtəlif aktual mövzularda, o cümlədən narkotik qaçaqmalçılığı, kibercinayətkarlıq və digər cinayətlərə qarşı mübarizə, prokurorluğun fəaliyyətinin rəqəmsallaşdırılması sahə-

sində ölkələrinin əldə etdiyi müsbət nəticələr barədə çıxışlar edərək təcrübə mübadiləsi barədə müzakirələr ediblər.

Tədbirdə təşkilatı məsələlərə baxılaraq, iclasın yekunlarına dair protokol və bəyannamə qəbul edilib.

Sonda xatirə fotosu çəkdirilib.





Ulu öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 100 illiyi ilə əlaqədar xarici ölkələrin Baş prokurorlarının iştirakı ilə tədbir keçirilib



Heydər Əliyev Mərkəzində MDB Dövlətlərinin Baş Prokurorlarının Əlaqələndirmə Şurasının (BPƏŞ) 33-cü iclası və İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərin Baş prokurorlarının 4-cü iclasında iştirak etmək üçün ölkəmizdə səfərdə olan qonaqların iştirakı ilə Ulu öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 100 illiyi ilə əlaqədar tədbir keçirilmişdir.

Sentyabrın 15-də Ulu öndərin adını daşıyan Mərkəzdə keçirilən tarixi tədbirdə Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin xalqımız qarşısındakı tarixi və misilsiz xidmətləri, dövlətçiliyin qorunması istiqamətində həyata keçirdiyi uğurlu daxili və xarici siyasəti, ölkəmizin hərtərəfli inkişafı ilə bağlı gördüyü işlər barədə qonaqlara məlumat verilib.

Daha sonra Ulu öndər Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyətindən bəhs edən "Əfsanəvi insan" adlı sənədli film nümayiş etdirilib.



Prokurorluq əməkdaşları növbəti ağacəkmə kampaniyası keçirib



Prokurorluq işçilərinin peşə bayramı günü və prokurorluq orqanlarının yaranmasının 105-ci ildönümü ərəfəsində ənənəvi olaraq sentyabrın 23-də Baş Prokurorluq, Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsi, Hərbi Prokurorluq, Bakı şəhər və paytaxtın tabe rayon prokurorluqlarının





əməkdaşları Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin yaxından dəstəyi ilə növbəti ağacəkmə kampaniyası keçirib.

Tədbir çərçivəsində Abşeron rayonu ərazisində ümumilikdə 2 hektar ərazidə 1500-dən çox ağac əkilib. Aksiyanın gələcəkdə də davam etdirilməsi nəzərdə tutulur.





Baş prokuror şəhid olan prokurorluq əməkdaşlarının ailə üzvləri, prokurorluğun veteranları və vətən müharibəsində iştirak edən prokurorluq işçiləri ilə görüşüb

Sentyabrın 28-də prokurorluq orqanlarının yaranmasının 105-ci ildönümü ərəfəsində Baş Prokurorluqda şəhid olan prokurorluq əməkdaşlarının ailə üzvləri, prokurorluğun veteranları və vətən müharibəsində iştirak edən prokurorluq işçiləri ilə əhəməvi görüş keçirilib.

İlk öncə bu il anadan olmasının 100-cü il dönümünü qeyd etdiyimiz Azərbaycan Respublikasının qurucusu və memarı ulu öndər Heydər Əliyevin və ölkəmizin ərazi bütövlüyü və suverenliyi uğrunda canlarından keçən şəhidlərimizin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

Tədbiri giriş sözü ilə açan Baş prokuror Kamran Əliyev şəhid prokurorluq əməkdaşlarının ailə üzvlərinə dərin hörmətini ifadə edərək öz xidməti borcunu layiqincə yerinə yetirərək əsl qəhrəmanlıq nümunələri göstərən, şəhidlik zirvəsinə ucalan həmkarlarımızın ömür yolunun bu gün xidmət edən hər bir prokurorluq əməkdaşı üçün örnək olduğunu bildirib.

Tədbirdə çıxış edən sabiq Baş prokuror İsmət Qayıbovun oğlu İsmayıl Qayıbov, Qubadlı rayonunun sabiq prokuroru Nizami Ağayevin həyat yoldaşı İradə Ağayeva, Qubadlı rayon prokurorluğunun sabiq müstəntiqi Eyyub Vəliyevin həyat yoldaşı Flora Vəliyeva, Qazax hərbi prokurorluğunun sabiq müstəntiqi





tiqi Səbuhi Xasayevin anası Qeysun Babayeva, prokurorluğun veteranları Seyfulla Aslanov, Dürhəsən İmanov, həmçinin Vətən Müharibəsinin iştirakçısı, Sumqayıt şəhər prokurorluğunun müstəntiqi Xalq Dadaşzadə cənab Prezident İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın şəhid ailələri və müharibə iştirakçlarına diqqət və qayğısından söz açıb, onların sosial müdafiəsinin daha da yaxşılaşdırılması istiqamətində həyata keçirilən işlərdən bəhs edib, həmçinin göstərilən dəstək və qayğıdan məmnunluqlarını ifadə ediblər.

Tədbirə yekun vuran Baş prokuror prokurorluğun şəhid olmuş əməkdaşlarının ailələrinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi, onların problemlərinin vaxtında həlli ilə bağlı bundan sonra da daim işlər görülcəyini qeyd edib, prokurorluq orqanlarının onlara, həmçinin prokurorluğun veteranlarına hər zaman dəstək olacağını vurğulayıb.

Sonda tədbir iştirakçıları ilə birgə xatirə fotosəkli çəkdirilib.



Prokurorluq orqanlarının yaradılmasının 105-ci ildönümü münasibətilə tədbir keçirilib

M illi prokurorluq orqanlarının yaradılmasının 105-ci ildönümü münasibətilə Baş Prokurorluğun rəhbərliyi oktyabrın 1-də Fəxri xiyabana gələrək, Ulu öndər Heydər Əliyevin xatirəsini dərin ehtiramla yad edib, məzarı önünə gül dəstələri qoyub.

Həmçinin, görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyeva, tanınmış dövlət xadimi Əziz Əliyev və professor Tamerlan Əliyevin də xatirələri yad edilib, məzarları üzərinə gül dəstələri düzülüb.

Sonra Şəhidlər xiyabanı və ikinci Şəhidlər Xiyabanına gələn prokurorluğun kollektivi Azərbaycanın müstəqilliyi və azadlığı uğrunda şəhid olmuş qəhrəman Vətən övladlarının xatirəsinə dərin ehtiramlarını bildirib, “Əbədi məşəl” abidəsini ziyarət ediblər.

Daha sonra Baş Prokurorluğun inzibati binasında 1 oktyabr - Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun yaradılmasının 105-ci ildönümü münasibətilə tədbir keçirilib. Azərbaycanın müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olmuş qəhrəman vətən övladlarının əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edildikdən və Azərbaycan Respublikasının dövlət himni səsləndirildikdən sonra Baş prokuror Kamran Əliyev prokurorluq orqanlarında çalışan bütün əməkdaşları, veteranları, onların ailə üzvlərini peşə bayramı münasibətilə təbrik edib.

Baş prokuror bildirib ki, əlamətdar hadisədir ki, Prokurorluq orqanlarının yaradılmasının 105-ci ildönümü tədbirinin Azərbaycan dövlətinin qurucusu Ulu öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 100 illiyini qeyd etdiyimiz dövrə təsadüf edir.

Qeyd edilib ki, dahi şəxsiyyət Heydər Əliyevin hər il oktyabr ayının 1-nin Azərbaycan Respublikası prokurorluq işçilərinin peşə bayramı günü kimi qeyd

edilməsinə dair imzaladığı 17 iyul 1998-ci il tarixli Sərəncamı bu əlamətdar tarixi əbədləşdirməklə, reallığı bərpa etmiş və prokurorluğun demokratik və hüquqi cəmiyyətdə statusu məsələsinə dövlət səviyyəsində münasibət bildirmişdir. Azərbaycan Respublikası Prokurorluğu orqanlarının bu gün dünya





standartlarına uyğun fəaliyyəti qanunçuluq, hər kəsin qanun qarşısında hüquq bərabərliyi, insan və vətəndaş hüquqlarının təmin olunması prinsiplərinə əsaslanan, demokratik cəmiyyətdə özünəməxsus yer tutan orqan kimi formalaşması və prokurorluq orqanlarının konstitusion statusa malik olmaqla dövlət idarəetməsində mühüm əhəmiyyət daşımaları yalnız ulu öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında başlanan və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilən hüquq islahatları və hərtərəfli dövlət dəstəyi nəticəsində mümkün olmuşdur.

Vurğulanıb ki, üç il bundan öncə 30 il işğal altında olan torpaqlarımızın Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin müdrik rəhbərliyi, rəşadətli ordumuzun igidliyi ilə düşmən işğalından azad edilib, 2023-cü ilin sentyabrın 19-da başlayan və 24 saatdan da az davam edən lokal xarakterli antiterror tədbirlərinin başlanması və uğurla başa çatması nəticəsində isə Azərbaycanın öz suverenliyini bərpa olunub.

Daha sonra prokurorluq orqanlarının fəaliyyətindən danışan Baş prokuror qeyd edib ki, bu gün prokurorluq orqanları qanunların icra və tətbiq olunmasına



prokuror nəzarətini və ibtidai araşdırmaya prosessual rəhbərliyi həyata keçirilməklə, istintaq və dövlət ittihamının müdafiəsi sahəsindəki fəaliyyəti ilə dövlətin və cəmiyyətin qanunla qorunan mənafelərinin müdafiə edilməsində əhəmiyyətli rol oynayır.

Çıxışın sonunda əminliklə qeyd olunub ki, prokurorluq orqanlarının əməkdaşları göstərilən yüksək etimadı doğrultmaq üçün bütün səylərini səfərbər edəcək, bundan sonra da öz vəzifələrinə məsuliyyətlə yanaşaraq, ictimai asayişin təmin olunmasında və cəmiyyətin cinayətkar qəsdlərdən qorunmasında respublikanın digər hüquq-mühafizə orqanları ilə əlaqəli şəkildə yaxından iştirak edəcəkdir.

Daha sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin Sərəncamları ilə bir qrup prokurorluq əməkdaşının təltif olunması, həmçinin xidməti fəaliyyətdə fərqlənən əməkdaşların mükafatlandırılması mərasimi keçirilib.



Sonda milli prokurorluq orqanlarının yaradılmasının 105-ci il dönümünə həsr olunmuş, prokurorluq əməkdaşlarının gündəlik həyatından bəhs edən "İstintaq" adlı qısa metrajlı film izlənilib.



Prokurorluq orqanlarında könüllü qanvermə aksiyası keçirilib



Prokurorluq işçilərinin peşə bayramı günü və prokurorluq orqanlarının yaranmasının 105-ci ildönümü ərəfəsində ənənəvi olaraq qan köçürülməsinə ehtiyac duyan vətəndaşlarımıza dəstək vermək məqsədilə sentyabrın 22-də Baş Prokurorluğun mərkəzi aparatı, Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsi, Hərbi prokurorluq, Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğu, eləcə də rayon, şəhər prokurorluqları və ərazi hərbi prokurorluqlarının əməkdaşlarının iştirakı ilə könüllü qanvermə aksiyası keçirilib.

Milli Hematologiya və Transfuziologiya Mərkəzinin Qan Bankının birgə təşkilatçılığı ilə reallaşdırılan aksiyada ümumilikdə 192 nəfər prokurorluq əməkdaşı iştirak edib.





Prokurorluq əməkdaşları və prokurorluğun veteranlarının iştirakı ilə şahmat turniri keçirilib

Prokurorluq işçilərinin peşə bayramı günü və prokurorluq orqanlarının yaradılmasının 105-ci ildönümünün qeyd edilməsi ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu üzrə təsdiq edilmiş Tədbirlər planına əsasən prokurorluq əməkdaşları və prokurorluğun veteranlarının iştirakı ilə şahmat turniri təşkil edilmişdir.

İştirakçı sayının 16 olması ilə əlaqədar turnirin İsveç sistemi əsasında 7 turdan ibarət olması qərara alınmışdır. Prokurorluq orqanlarının yaradılmasının 105-ci ildönümünə həsr olunmuş və Baş Prokurorluqda təşkil edilmiş şahmat turnirinin ilk 3 turu 09.09.2023-cü ildə, növbəti 4 turu isə 23.09.2023-cü ildə FİDE-nin arbitri, əməkdar məşqçi Rasim Əliyevin hakimliyi ilə keçirilmişdir.

Maraqlı və rəqabət şəraitində baş tutmuş bu şahmat turnirinin qalibi prokurorluğun veteranı Məmmədov Ələmdar Məmməd oğlu olmuş, 2-ci yeri Səbail rayon prokurorluğunun müstəntiqi Nəcəfzadə Aydın Fuad oğlu, 3-cü yeri isə Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzinin Prokurorluq işçilərinin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi və peşə hazırlığının təşkili şöbəsinin böyük prokuroru Əli-zadə Çingiz Əlisafa oğlu tutmuşdur.





Prokurorluğun veteranları gənc əməkdaşlarla görüşüb



Sentyabrın 25-də Baş Prokurorluqda 1 oktyabr – prokurorluq işçilərinin peşə bayramı günü və Azərbaycan Prokurorluğunun yaranmasının 105-ci ildönümü ilə əlaqədar prokurorluğun veteranları və gənc prokurorluq işçiləri arasında görüş keçirilib.

Görüşdə veteranlar prokurorluq orqanlarındakı xatirələrini danışib, gənc prokurorluq işçiləri ilə öz bilik və təcrübələrini bölüşüb, hazırda prokurorluq orqanlarında aparılan dinamik islahatlar, maddi və texniki bazanın möhkəmləndirilməsi, xüsusilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən daim prokurorluq orqanlarına hərtərəfli qayğı və diqqətin göstərilməsi vurğulanıb və prokurorluq orqanlarında çalışmağın şərəfli, həmçinin bir o qədər çətin və məsuliyyətli olması qeyd edilib.

Eyni zamanda, prokurorluq orqanlarının fəaliyyətinin daha da təkmilləşdirilməsində veteran prokurorluq işçilərinin səmərəli təcrübəsinə daim ehtiyacın olması və gənc əməkdaşlarla gələcəkdə də görüşlərin keçirilməsinin faydalı olacağı bildirilib.





Prokurorluq orqanlarının yaradılmasının 105-ci ildönümünə həsr edilmiş “Heydər Əliyev və Qanun” adlı hüquq müsabiqəsi keçirilib

2023-cü il sentyabr ayının 25-də prokurorluq orqanlarının yaradılmasının 105-ci ildönümünə həsr edilmiş hüquq ixtisası üzrə təhsil alan tələbələr üçün Baş Prokurorluqda “Heydər Əliyev və Qanun” adlı hüquq müsabiqəsi keçirilib.

Müsabiqənin məqsədi – görkəmli siyasi və dövlət xadimi Heydər Əliyev irsinin tədqiqi, Ulu Öndərin qanunvericilik sahəsində həyata keçirdiyi tədbirlərin gənc nəsil tərəfindən öyrənilməsi, prokurorluq orqanları ilə ali təhsil müəssisələri arasında əməkdaşlıq əlaqələrinin genişləndirilməsi olmuşdur.

Keçirilmiş maarifləndirici yarışmada Mərkəzin tərəfdaşları: Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasının, Bakı Dövlət Universitetinin, Naxçıvan Dövlət Universitetinin, “ADA” Universitetinin, Milli Aviasiya Akademiyasının, Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin Heydər Əliyev adına Akademiyasının, Daxili İşlər Nazirliyinin Polis Akademiyasının və Dövlət Gömrük Komitəsi Akademiyasının tələbələri iştirak ediblər.

Müsabiqə Mərkəz tərəfindən məxfilik rejiminə əməl olunmaqla hazırlanmış və məhz Ulu Öndərin rəhbərliyi dövründə qəbul edilmiş normativ aktları əhatə edən suallar əsasında keçirilib.

Tədbiri Elm-Tədris Mərkəzinin Prokurorluq işçilərinin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi və peşə hazırlığının təşkili şöbəsinin rəisi, hüquq üzə fəlsəfə doktoru Nigar Qələndərli açıq elan etdikdən sonra Mərkəzin rəis müavini Talib Cəfərov salamlama nitqi ilə çıxış edib. Sonuncu iştirakçılara Ulu Öndərin hər zaman prokurorluq orqanlarına, onun əməkdaşlarına diqqət və qayğı ilə yanaşması, müasir prokurorluğun formalaşmasında əvəzədləməz rolu barədə geniş məlumat verib. Məhz Heydər Əliyevin müvafiq sərəncamına əsasən hər ilin oktyabr ayının 1-i prokurorluq işçilərinin peşə bayramı günü kimi qeyd olunduğunu, onun prokurorlar barədə kəlamını iştirakçıların diqqətinə çatdırıb.



Üç mərhələdən ibarət müsabiqənin yarımfinalına ali təhsil müəssisələrinin 5 tələbəsindən ibarət 8 komandası qoşulub. Cavabların qiymətləndirilməsi isə həmin təhsil ocaqlarının nümayəndələrindən ibarət Münsiflər heyəti tərəfindən həyata keçirilib. Müsabiqənin finalında iştirak hüququ əvvəlki mərhələdə yüksək bal toplamış 4 komanda qazanıb.

Finalda göstərdikləri nəticələrə görə Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin Heydər Əliyev adına Akademiyasının



komandası qaliblər sırasında 1-ci yerə, Bakı Dövlət Universitetinin komandası 2-ci yerə layiq görülüb. Müsabiqənin 3-cü yeri Naxçıvan Dövlət Universiteti ilə Polis Akademiyasının komandaları arasında bölüşüb. Müsabiqənin kapitanlar konkursunda isə qalib Daxili İşlər Nazirliyinin Polis Akademiyasının komanda kapitanı Süleymanlı Turqut Emin oğlu olub.

Maraqlı və rəqabət şəraitində keçirilmiş bu tədbir çərçivəsində iştirakçılar və azarkeşlər Milli Aviasiya Akademiyasının və Polis Akademiyasının istedadlı tələbələrini ifasında vətənpərvər mahnıları dinləyiblər, əvvəlki müsabiqələrdən hazırlanmış, eləcə də Mərkəzin fəaliyyətini əks edən videoçarxları seyr ediblər və sonda iştirakçılara müvafiq sertifikatlar təqdim edilib.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun əməkdaşları şəhid ailələrini ziyarət ediblər



Cari ilin sentyabr ayının 28-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun əməkdaşları prokurorluq orqanlarının yaradılmasının 105-ci ildönümünü ərəfəsində şəhid ailələrini ziyarət ediblər.





Ziyarət tədbirləri Naxçıvan Muxtar Respublikasının bütün inzibati ərazi vahidlərini əhatə etmiş və 45 şəhid ailəsinin üzvləri ilə görüşlər keçirilmişdir.

Görüşlər zamanı prokurorluq əməkdaşları şəhid ailələrinin qaygıları və problemləri ilə maraqlanmışlar, şücaətli və vətənpərvər övlad yetişdirdiklərinə görə şəhid valideynlərinə dərin minnətdarlıq bildirmişlər.



Naxçıvan Dövlət Universitetində “Gələcək peşəm: prokuror” adlı tədbir keçirilib

Cari ilin sentyabr ayının 29-da Naxçıvan Dövlət Universitetində Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğu əməkdaşlarının iştirakı ilə “Gələcək peşəm: prokuror” adlı panel müzakirə keçirilib.

Prokurorluq orqanlarının yaradılmasının 105-ci ildönümü ərəfəsində baş tutmuş panel müzakirənin moderatoru Naxçıvan Dövlət Universitetin Hüquq fənləri kafedrasının müəllimi Əziz Qasimov, qonaqları isə Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun şöbə rəisləri Faiq Səfərov və Anar Məmmədov, eləcə də Şərur rayon prokurorluğunun böyük müstəntiqi Jale İbrahimova olublar.

Panel müzakirədə çıxış edən prokurorluq əməkdaşları panel iştirakçılarında Azərbaycan Prokurorluğunun yaranma tarixi və inkişaf mərhələləri, müasir Azərbaycan Prokurorluğuna Ulu Öndər Heydər Əliyevin qayğısı, prokurorluğun müasirləşdirilməsi istiqamətində dövlət başçısı cənab İlham Əliyev tərəfindən həyata keçirilən tədbirlər, prokurorluğun dövlət təsisatları sistemindəki yeri və rolu, onun fəaliyyət istiqamətləri və fəaliyyətinin əsas prinsipləri, eləcə də prokurorluğa işə qəbul qaydaları barədə geniş məlumat veriblər.

Daha sonra tədbir tələbələrin sualları ətrafında müzakirələr aparılmaqla davam edib. Xüsusən Naxçıvan Dövlət Universitetinin hüquqşünaslıq ixtisasının tələbələri prokurorluğun cinayət-prosessual qanunvericiliyin tətbiqində roluna və prokurorluq orqanlarına qəbul olunmaq üçün meyarlara maraq göstəriblər.





Naxçivanda prokurorluq orqanlarının yaranmasının 105-ci ildönümü qeyd olunub



Cari ilin oktyabr ayının 1-i Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun əməkdaşları prokurorluq orqanlarının yaranmasının 105-ci ildönümünü qeyd ediblər. Tədbir iştirakçıları əvvəlcə Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin Naxçıvan şəhərinin baş meydanında əzəmətlə ucalan abidəsini ziyarət edib,





önünə gül dəstələri düzüb, dahi şəxsiyyətə ehtiramlarını bildiriblər. Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunda davam edən tədbirdə öncə prokurorluğun inzibati binasının foyesində Ulu Öndərin anadan olmasının 100 illiyi ilə əlaqədar yaradılan guşə ilə tanışlıq olub, görkəmli dövlət xadiminin büstü önünə gül dəstələri düzülüb. Guşədə Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin ölkəmizə rəhbərliyi dövründə etdiyi xarici səfərləri, o cümlədən Prezident cənab İlham Əliyevin Silahlı Qüvvələrin, prokurorluq orqanlarının əməkdaşları ilə keçirdikləri görüşləri əks etdirən fotolar yer alıb.

Tədbirdə əvvəlcə Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin və ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda canlarından keçən şəhidlərimizin əziz xatirələri bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

Naxçıvan Muxtar Respublikasının prokuroru, III dərəcəli dövlət ədliyyə müşaviri Sənan Paşayev çıxışında əməkdaşları təbrik edib, onlara qanunçuluq və



orqanlarının əsasının 1918-ci il oktyabrın 1-də qoyulmasına baxmayaraq, onun dövlət orqanı kimi formalaşması və inkişafı məhz Ümummilli Lider Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Ulu Öndərin 1993-cü ildə Azərbaycanda ali hakimiyyətə qayıdışından sonra respublikamızda qanunun aliliyi təmin olunub, və

təndaşların hüquq və azadlıqlarının yüksək səviyyədə müdafiəsi mühüm prinsip kimi elan edilib. Bu tədbirlərin tərkib hissəsi kimi 1995-ci il noyabrın 12-də qəbul edilmiş Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası məhkəmə hüquq islahatlarının həyata keçirilməsinə, habelə prokurorluq orqanlarının fəaliyyətinin keyfiyyətə yeniləşməsinə və demokratikləşməsinə möhkəm zəmin yaradıb.

Bildirilib ki, Ulu Öndərin rəhbərliyi ilə prokurorluq orqanlarında aparılan islahatların əsas



hüquq qaydasının möhkəmləndirilməsi, vətəndaşların hüquq və azadlıqlarının daha etibarlı müdafiəsi işində uğurlar arzulanıb. Qeyd edib ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 1998-ci il 17 iyul tarixli Sərəncamına əsasən hər il oktyabr ayının 1-i "Prokurorluq işçilərinin peşə bayramı günü" kimi qeyd olunur. Peşə bayramı gününün təsis edilməsi prokurorluq orqanlarına böyük qayğının ifadəsi olmaqla yanaşı, həm də prokurorluq işçilərinin fəaliyyətinə verilən qiymət kimi əhəmiyyətlidir. Azərbaycanda prokurorluq

məqsədi qanunçuluğun möhkəmləndirilməsindən, cinayətkarlığa qarşı mübarizənin gücləndirilməsindən və kadrların peşəkarlıq səviyyəsinin artırılmasından ibarət olub. Qarşıda duran bu və digər məqsədlərin həyata keçirilməsi baxımından 1999-cu il 7 dekabr tarixdə qəbul olunmuş "Prokurorluq haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu müstəsna əhəmiyyət daşıyır. Bu Qanun prokurorluğun fəaliyyətinin forma və metodlarının demokratik dəyərlərə uyğunlaşdırılması



baxımından hüquqi zəmin formalaşdırıb. “Prokurorluq orqanlarında qulluq keçmə haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun, “Prokurorluğa işə qəbul olunmaq üçün namizədlərlə müsabiqə keçirilməsi qaydaları haqqında” Əsasnamənin və digər normativ-hüquqi aktların təsdiq edilməsi isə prokurorluq orqanlarının fəaliyyətində hüquqi tənzimlənmə prosesini yeni mərhələyə yüksəldib.

Vurğulanıb ki, bu gün ölkəmizdə həyata keçirilən ardıcıl məhkəmə-hüquq islahatları hüquq sisteminin demokratik standartlara cavab verən səviyyədə formalaşmasına, insan hüquq və azadlıqlarının daha mötəbər formada qorunmasına, o cümlədən prokurorluq orqanlarının tam yeniləşərək müasir məzmunlu sivil bir orqana çevrilməsinə zəmin yaradıb. Ulu Öndərimizin siyasi kursunu uğurla davam etdirən ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə prokurorluq orqanlarının fəaliyyətinin daha da müasirləşdirilməsi və təkmilləşdirilməsi istiqamətində zəruri tədbirlər həyata keçirilib. Bu sahədə görülən işlərin bir mərhələsi olaraq Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 10 iyun tarixli Sərəncamı ilə Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun müasir tələblərə cavab verən yeni strukturu təsdiq edilib və bundan sonra Baş prokuror Kamran Əliyev tərəfindən Azərbaycan Prokurorluğunun tərkib hissəsi olan Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun da yeni strukturu formalaşdırılıb. Naxçıvan Muxtar

Respublikasının prokurorluq orqanları həmişə öz üzərində yüksək dövlət qayğısını hiss edib, ötən dövrdə Muxtar Respublika Prokurorluğunun, eləcə də rayon, şəhər prokurorluqlarının normal fəaliyyət göstərməsi üçün lazımi şərait yaradılıb. Əməkdaşlar yaradılan əlverişli şəraitdən səmərəli istifadə edərək insanların hüquq və azadlıqlarını qorumaqla, daxil olan müraciətlərə obyektiv və operativ şəkildə baxıb qanuni və əsaslı qərarlar qəbul etməklə, baş vermiş cinayət hadisələrinin vaxtında qeydə alınmasını, qanunlara riayət edilməsini təmin etməklə, möhtərəm Prezident tərəfindən həyata keçirilən davamlı inkişafa, məqsədyönlü və uğurlu islahatlara öz töhfəsini verməyə çalışırlar.

Tədbirdə Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun şöbə rəisi Faiq Səfərov, Kəngərli rayon prokuroru Talib Məmmədov və Sədərək rayon prokuroru Valid Mustafayev çıxış edərək prokurorluq orqanlarının keçdiyi şərəfli yoldan söhbət açıb, həmkarlarına bayram təbriklərini çatdırıblar.

Prokurorluq orqanlarının əməkdaşlarının bundan sonra da qanunçuluq və hüquq qaydasının möhkəmləndirilməsində, vətəndaşların hüquq və azadlıqlarının daha etibarlı müdafiəsində səylə çalışacaqlarını diqqətə çatdıran Naxçıvan Muxtar Respublikasının prokuroru Sənan Paşayev əməkdaşları bir daha peşə bayramı münasibətilə təbrik edib, bundan sonrakı fəaliyyətlərində uğurlar arzulayıb.





Bakı şəhəri Yasamal rayonunda ictimaiyyətin nümayəndələrinin iştirakı ilə prokurorluq işçilərinin peşə bayramı qeyd edilib

Prokurorluq orqanlarının yaradılmasının 105-ci ildönümü ilə əlaqədar Yasamal rayon prokurorluğunda tədbir keçirilib. Tədbirdə Yasamal rayon İcra Hakimiyyətinin və rayon prokurorluğunun əməkdaşları iştirak ediblər.

Tədbiri giriş sözü ilə rayon prokuroru Elman Süleymanov açdı. Ulu Öndər Heydər Əliyevin, Azərbaycanın müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olmuş qəhrəman vətən övladlarının əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edildi.

Yasamal rayon prokuroru Elman Süleymanov çıxış edərək bildirdi ki, prokurorluq orqanlarının yaradılmasının 105-ci ildönümü Azərbaycan dövlətinin qurucusu Ulu öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 100 ildiyini qeyd etdiyimiz dövrə təsadüf edir. Bu əlamətdar gün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin hakimiyyətə gəlməsinin 20-ci ildönümünə təsadüf edir. Ulu öndər Heydər Əliyevin hər il oktyabr ayının 1-nin Azərbaycan Respublikası prokurorluq işçilərinin peşə bayramı günü kimi qeyd edilməsinə dair imzaladığı 17 iyul 1998-ci il tarixli Sərəncamı bu əlamətdar tarixi əbədləşdirməklə, reallığı bərpa etmiş və prokurorluğun demokratik və hüquqi cəmiyyətdə statusu məsələsinə dövlət səviyyəsində münasibət bildirmişdir. Prokurorluq orqanlarına yüksək diqqət və qayğısını əsirgəməyən Prezident İlham Əliyevə dərin ehtiramını ifadə edən rayon prokuroru hər kəsi əmin et-



di ki, Azərbaycan Respublikasının Prokurorluğu bundan sonra da nizam-intizamın və qanunçuluğun daha da möhkəmləndirilməsi istiqamətindəki fəaliyyətini daim gücləndirəcək və üzərinə düşən bütün vəzifələri yüksək səviyyədə yerinə yetirəcəkdir. 3 il bundan öncə 30 il işğal altında olan torpaqlarımızın Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin müdrik rəhbərliyi, rəşadətli ordumuzun igidliyi ilə düşmən işğalından azad edilib, 2023-cü ilin sentyabrın 19-da başlayan və 24 saat da az davam edən lokal xarakterli antiterror tədbirlərinin başlanması və uğurla başa çatması nəticəsində isə Azərbaycan öz suverenliyini bərpa edib.



Çıxışın sonunda rayon prokuroru Elman Süleymanov bildirdi ki, rayon prokurorluğunun əməkdaşları bundan sonra da öz vəzifələrinə məsuliyyətlə yanaşaraq, ictimai asayişin təmin olunmasında və cəmiyyətin cinayətkar qəsdlərdən qorunmasında rayon İcra Hakimiyyəti və rayonun digər hüquq-mühafizə orqanları ilə əlaqəli şəkildə yaxından iştirak edəcəkdir.

Tədbirdə çıxış edən Yasamal rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Elşad Həsənov bildirdi ki, Azərbaycan Prokurorluğu yarandığı gündən xalqın və dövlətin mənafeyinə ləyaqətlə xidmət edib, asayişin və təhlükəsizliyin mühafizəsi, sabitliyin və əmin-amanlığın qorunması, cinayətkarlığa qarşı mübarizə kimi məsuliyyətli vəzifələri yüksək peşəkarlıqla yerinə yetirir. Ulu Öndər Heydər Əliyevin 17 iyul 1998-ci il tarixli Sərəncamı hakimiyyət orqanları sırasında xüsusi yeri olan prokurorluğa dövlət səviyyəsində qayğının ifadəsidir. Yasamal rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Elşad Həsənov vurğuladı ki, torpaqlarımız Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin müdrik rəhbərliyi, ordumuzun igidliyi ilə düşmən işğalından azad edildi və suverenliyimiz tam bərpa edildi. Hal-hazırda azad edilmiş Qarabağda prokurorluğun yeni inzibati binaları tikilir və istifadəyə verilir. Artıq Qarabağda yeni prokurorluqlar fəaliyyət göstərir. Qarabağa qayda-qanun, hüquq və ədalət qayıdır. Vaxtilə Azərbaycan dövlətinə və xalqına qarşı cinayətlər törətmiş erməni cəlladları isə bir-bir məsuliyyətə cəlb edilir.

Tədbir çərçivəsində Yasamal rayon İcra Hakimiyyətinin sərəncamı ilə təltif edilmiş rayonun ictimai-siyasi həyatında səmərəli fəaliyyətləri ilə fərqlənən rayon prokurorluğunun bir sıra əməkdaşlarına "Fəxri fərmanlar" təqdim edildi.

Sonda xatirə fotosu çəkildi.



Baş prokuror Türk Dövlətləri Təşkilatının Baş katibi ilə görüşüb

İyulun 6-da Baş prokuror Kamran Əliyev ölkəmizdə işgüzar səfərdə olan Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) Baş katibi Kubanıçbek Ömürəliyevlə görüşüb.

Qonağı salamlayan Baş prokuror Azərbaycanla TDT arasında əməkdaşlığın əhəmiyyətini vurğulayaraq qardaş və dost türkdilli ölkələrin müxtəlif qurumları, o cümlədən prokurorluq orqanları arasında əlaqələrin gücləndirilməsinin önəmli olduğunu bildirib.

Kamran Əliyev Vətən müharibəsi zamanı TDT tərəfindən ölkəmizin haqlı mövqeyi daim dəstəkləndiyinə görə təşəkkürünü ifadə edərək Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi və ölkəmizin Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın diqqəti ilə Qarabağda aparılan geniş quruculuq bərpə işləri haqda qonağı məlumatlandırıb.

2021-ci ilin noyabrın 1-də Azərbaycan və Türkiyə prokurorluqlarının təşəbbüsü ilə Bakıda TDƏŞ-ə üzv dövlətlərin Baş prokurorlarının ilk iclası və Baş prokurorlar Şurasının təsis edilməsinin əhəmiyyəti vurğulanaraq, ötən ilin avqust ayında ölkəmizin ev sahibliyi ilə Bakıda TDT üzv ölkələrin gənc prokurorları üçün hüquqi əməkdaşlıq mövzusunda beynəlxalq seminarın keçirilməsi qeyd olunub.

Baş katib Kubanıçbek Ömürəliyev yaradılmış platformanın TDT tərəfindən təqdir edildiyini və dəstəkləndiyini bildirərək türkdilli ölkələr arasında hərtərəfli əməkdaşlığın inkişafında, xüsusən də cinayətkarlığa qarşı mübarizədə təsis edilmiş Şuranın mühüm əhəmiyyətə malik olduğunu vurğulayıb.

Görüş zamanı qarşılıqlı maraq doğuran, o cümlədən Şuranın ikinci iclasının cari ilin noyabr ayında Ankara şəhərində keçirilməsi və sair məsələlər üzrə səmərəli fikir mübadiləsi aparılıb.





Baş prokuror Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunda əməliyyat müşavirəsi keçirib



İyulun 9-da Baş prokuror Kamran Əliyev Naxçıvana səfər edib.

Səfər çərçivəsində Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunda Baş Prokuror Kamran Əliyevin rəhbərliyi ilə Muxtar Respublika, Naxçıvan şəhər və digər tabe rayon prokurorluqlarının əməkdaşlarının iştirakı ilə 2023-cü ilin I yarımilinin yekunlarına dair əməliyyat müşavirəsi keçirilib.

Müşavirə iştirakçıları əvvəlcə Ulu öndər Heydər Əliyevin Naxçıvan şəhərindəki abidəsini ziyarət edərək önünə gül dəstələri qoyub, unudulmaz xatirəsini dərin ehtiramla yad edib.

Müşavirədə Kamran Əliyev tərəfindən giriş nitqi ilə çıxış edilərək, Azərbaycan Respublikasında 2023-cü ilin "Heydər Əliyev ili" elan olunması, Ulu öndər Heydər Əliyevin Naxçıvan Muxtar Respublikası və Azərbaycan Respublikasında rəhbər vəzifədə olduğu vaxtlarda həyata keçirdiyi siyasi fəaliyyət, həmin dönmədə məhkəmə-hüquq sisteminin təkmilləşdirilməsi, demokratik vətəndaş cəmiyyəti və hüquqi dövlətin təsis edilməsi, inkişafı istiqamətində gördüyü işlər, prokurorluq orqanlarının inkişafına verdiyi töhfə, habelə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında ölkəmizdə, o cümlədən məhkəmə və hüquq sistemində aparılmış islahatlar, işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə bərpa və yenidənqurma prosesləri ilə əlaqədar çoxsaylı infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsi ilə bağlı ətraflı məlumat verilib.



Daha sonra çıxışda Naxçıvan Muxtar Respublikasında cinayətkarlığın dinamikasına, cinayət mühakimə icraatında insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi sahəsində görülmüş işlərin vəziyyətinə toxunulmaqla əldə olunan uğurlar, habelə xidməti fəaliyyət zamanı yol verilmiş nöqsanlar müzakirə edilib.

Həmçinin, Naxçıvan Muxtar Respublikası prokuroru Sənən Paşayev Muxtar Respublikanın prokurorluq orqanları və digər-hüquq mühafizə orqanlarının istintaq, təhqiqat və əməliyyat orqanları tərəfindən 2023-cü ilin birinci yarımili ərzində görülmüş işlərin vəziyyəti barədə müşavirədə ətraflı məruzə ilə çıxış edib.

Əməliyyat müşavirəsinə yekun vuran Baş prokuror Kamran Əliyev prokurorluq orqanlarının digər hüquq mühafizə orqanları ilə əlaqəli şəkildə bundan sonra da üzərlərinə düşən vəzifələri layiqincə yerinə yetirəcəyinə əminliyini ifadə edərək, xidməti fəaliyyətin təkmilləşdirilməsi istiqamətində müvafiq tapşırıqlar verib.

Daha sonra Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun əməkdaşlarının iş şəraitilə yerində tanış olan Baş prokuror Kamran Əliyev "Elektron Prokurorluq İnformasiya Sistemi"nin tətbiqi ilə də yaxından maraqlanıb.

"Prokurorluğun bütün fəaliyyət istiqamətlərini vahid bir elektron platformada birləşdirən bu informasiya sisteminin tətbiqi insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının müdafiəsinə, prokurorluğa müraciət imkanlarının genişlənməsinə, prokurorluğun fəaliyyətinin səmərəliliyinin və şəffaflığının artırılmasına, süründürməçilik və sui-istifadə hallarının qarşısının alınmasına, aşkarlığın və operativliyin təmin edilməsinə, prokurorluq işçilərinin fəaliyyətinə nəzarətin effektivliyinin, eləcə də vətəndaş məmnunluğunun artırılmasına, elektron kargüzarlığın və elektron sənəd dövriyyəsinin təmin olunmasına xidmət edir" – deyərək Baş prokuror bildirib.

Bundan başqa, Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğu və Naxçıvan hərbi prokurorluğuna verilən yeni kriminalistik və xidməti avtomobillərə baxış keçirilib.

Sonda xatirə fotosəkilləri çəkdirilib.





Baş prokuror Naxçıvan hərbi prokurorluğunun əməkdaşları və hərbi qulluqçularla görüşüb



Baş prokuror Kamran Əliyev Naxçıvan Muxtar Respublikasına səfər çərçivəsində 09.07.2023-cü ildə Naxçıvan hərbi prokurorluğunun əməkdaşları və Müdafiə Nazirliyinin Sədərək rayonunda yerləşən N saylı hərbi hissəsinin hərbi qulluqçuları ilə görüşüb.

Görüş zamanı Baş Prokuror Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin müdrik rəhbərliyi ilə müstəqil Azərbaycanın bütün sahələrdə durmadan inkişaf etdiyini, günbəgün daha da qüdrətləndiyini bildirərək, bunun parlaq nümunəsi kimi 44 günlük Vətən müharibəsində Ali Baş Komandanın Müzəffər sərkərdəliyi altında xalqın və dövlətin sarsılmaz birliyi nəticəsində rəşadətli Ordumuzun torpaqlarımızı düşmən işğalından azad etdiyini vurğulayıb.

Prokurorluq orqanlarının tərkib hissəsi olan Hərbi prokurorluğun, o cümlədən Naxçıvan hərbi prokurorluğunun əməkdaşlarının qanunçuluq və hüquq qaydasının möhkəmləndirilməsi, cinayətkarlığa qarşı mübarizə, insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi sahəsində əldə etdiyi nailiyyətlər, 44 günlük Vətən mü-

haribəsi dövründə göstərdikləri fədakarlıqlar, həmçinin müharibədən sonrakı dövrdə üzərlərinə düşən vəzifəni layiqincə yerinə yetirmələri yüksək qiymətləndirilib.

Vurğulanıb ki, Naxçıvan hərbi prokurorluğunda yaradılan şərait, peşəkar və perspektivli kollektiv, onların səmərəli iş fəaliyyəti imkan verəcək ki, qarşıya qoyulan tapşırıqlar bundan sonra da layiqincə icra edilsin.

Hərbi prokurorluğun əməkdaşları xidmətlərinin daha səmərəli və peşəkar təşkil edilməsi üçün yaradılan yüksək şəraitə, eləcə də müasir maddi-texniki təminatla və təchizata görə Ali Baş Komandan İlham Əliyevə minnətdarlıqlarını bildirib.

Daha sonra Baş prokuror əsgər və zabitlərlə görüş keçirib.

Kamran Əliyev Prezident, Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə 44 günlük Vətən müharibəsində əldə edilmiş hərbi-siyasi Zəfərin əhəmiyyətindən bəhs edib.

Sonra bir qrup hərbi qulluqçuya qiymətli hədiyyələr təqdim olunub.





Baş prokuror Kamran Əliyevin dəvəti ilə Türkiyə Respublikası Ali Məhkəməsinin nümayəndə heyəti Naxçıvan Muxtar Respublikasında işgüzar səfərdə olub



Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru Kamran Əliyevin dəvəti ilə Türkiyə Respublikası Ali Məhkəməsinin sədri Mehmet Akarca və Ali Məhkəmənin Baş prokuroru Bekir Şahinin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti iyulun 10-da Naxçıvan Muxtar Respublikasında işgüzar səfərdə olub.

Nümayəndə heyəti ilk öncə xalqımızın Ümummilli lideri Heydər Əliyevin Naxçıvan şəhərinin mərkəzində ucaldılmış abidəsini ziyarət edərək əziz xatirəsini ehtiramla yad edib.

Heydər Əliyev Muzeyinə gələn qonaqlar Ümummilli Liderin həyat və fəaliyyətinə aid fotosəkil və eksponatlarla tanış olublar. Ulu Öndərin hər kəsə örnək olan çoxşaxəli siyasi fəaliyyəti, o cümlədən həyatının Naxçıvan mərhələsi haqqında xarici qonaqlara ətraflı məlumat verilib.





Daha sonra qonaqlar türk xalqının böyük öndəri Mustafa Kamal Atatürkün Naxçıvan şəhərində ucaldılan büstünü ziyarət edib, abidə önünə gül dəstələri qoyaraq, Mustafa Kamal Atatürkün xatirəsinə ehtiramlarını bildirib.

Tədbir iştirakçıları Naxçıvan şəhərindəki Şəhidlər xiyabanını da ziyarət etmiş, xiyabandakı "Ana abidəsi"nin önünə gül düzmüş, şəhidlərin xatirəsinə ehtiramını bildirmişlər.

Həmçinin qonaqlar şəhidlik zirvəsinə ucalanların məzarlarını və 1918-1920-ci illərdə erməni daşnakları ilə mübarizədə Naxçıvanın köməyinə gələn qardaş Türkiyə ordusunun bu torpaqlarda şəhid olmuş əsgərlərinin





xatirəsinə ucaldılmış abidəni ziyarət edərək tərgüllər qoymuşdur.

Səfər çərçivəsində Türkiyədən olan nümayəndə heyəti Baş prokuror Kamran Əliyev və Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəsi Fuad Nəcəfli arasında görüş keçirmişdir.

Görüş zamanı Naxçıvanda aparılan kompleks islahatlar, yenidənqurma işləri barədə ərtaflı müzakirə aparılmışdır.

Bundan sonra "Azərbaycan və Türkiyə prokurorluqlarının sərhədyanı əməkdaşlığı" mövzusunda konfrans keçirilib.

Konfransda Baş prokuror Kamran Əliyev qonaqları salamlayaraq bütün sahələrdə olduğu kimi ölkələrimizin prokurorluq, ədliyyə və məhkəmə orqanları arasında əməkdaşlığın yüksək səviyyədə olduğunu bildirdi.

Çıxış edən Azərbaycan Prezidentinin Naxçıvan Muxtar Respublikasında səlahiyyətli nümayəndəsi Fuad Nəcəfli konfransın əhəmiyyətindən bəhs edib.

Həmçinin konfrans zamanı Türkiyə Respublikası Ali Məhkəməsinin sədri Mehmet Akarca və Ali Məhkəmənin Baş prokuroru Bekir Şahin, o cümlədən digər mötəbər qonaqlar çıxışlar edib.

Səfər çərçivəsində qonaqlar Naxçıvanın zəngin tarixi-mədəni abidələri, Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğu və "Elektron Prokurorluq İnformasiya Sistemi", eləcə də, Muxtar Respublikanın Ali Məhkəməsinin fəaliyyəti ilə əyani tanış olublar.





Naxçivanda Azərbaycan və Türkiyə prokurorluqlarının sərhədyanı əməkdaşlığı mövzusunda konfrans keçirilib



Türkiyə arasında olan dostluğun, qardaşlığın nümunəsidir".

Bu fikirləri konfransda çıxış edən Baş prokuror Kamran Əliyev deyib.

Baş prokuror bildirib ki, Naxçivanda olduğu müddətdə türkiyəli həmkarları ilə bir sıra məsələlər müzakirə edilib. Daha çox müzakirə olunan məsələ



İyulun 10-da Azərbaycan və Türkiyə prokurorluqlarının sərhədyanı əməkdaşlığı mövzusunda konfrans keçirilib. Konfransda Baş prokuror Kamran Əliyev, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Naxçıvan Muxtar Respublikası üzrə səlahiyyətli nümayəndəsi Fuad Nəcəfli, Türkiyə Respublikası Ali Məhkəməsinin sədri Mehmet Akarca, Ali Məhkəməsinin Baş Prokuroru Bekir Şahin, Muxtar Respublikanın Mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının rəhbərləri və Ali Məhkəməsinin sədri, prokurorluq əməkdaşları və digər rəsmi şəxslər iştirak ediblər.

"Hər hansı ölkələr arasında belə konfransın keçirildiyini xatırlamıram. Bu da Azərbaycan və

Ermənistanın sərhədyanı bölgədə törətdiyi ekoloji cinayətdir.

Araz çayının hansı səviyyədə çirkləndirilməsi məlumdur və son zamanlar orada zavodun inşası ekoloji cinayətin törədilməsinə gətirib çıxarıb. Bunu cənab Prezident Qoşulmama Hərəkətində də dilə gətirdi və Ermənistanın hansı cinayətlər törətdiyini bir daha diqqətə çatdırdı. Bu zavodun inşası həm Türkiyə, həm də Azərbaycan üçün böyük problemlər yaradır və biz bunu beynəlxalq aləmə ekoloji cinayət kimi çatdırmışıq.

"Oxçuçayın Cənubi Qafqazın ikinci böyük çayı olan Araz çayına töküldüyünü nəzərə alsaq, onun çirklənməsi Araz çayının su ehtiyatlarının keyfiy-



yətinə də birbaşa təsir göstərir” – deyə Baş prokuror əlavə edib.

Baş prokuror bildirib ki, hazırda Ermənistan Sədərəklə sərhədyanı bölgədə, Arazdəyəndə 70

milyon dollarlıq iri metallurgiya zavodu inşa edir.

Metallurgiya zavodunun inşası və zəhərli maddələrin Cənubi Qafqazın ikinci böyük çayı olan Araz çayına tökülməsi böyük cinayətdir. Biz bunu dəfələrlə müzakirə etmişik və ötən iki gün ərzində türkiyəli həmkarlarımızla yenə də müzakirə etdik. Araz çayının çirklənməsi su ehtiyatlarının keyfiyyətinə, həmçinin bu zonada olan fauna və flora da birbaşa təsir göstərir.

Sədərək rayonunun yaxınlığında tikiləcək zavodun fəaliyyəti nəticəsində təkcə Araz çayı çirkləndirilməyəcək, həmçinin havaya buraxılan zəhərli qaz fauna və flora da ciddi təsir göstərəcək.

Metallurgiya zavodu fəaliyyətə başlayarsa, geniş zolaqda ətraf mühitin, ekosistemin pozulmasına, havanın zəhərli tullantılarla çirklənməsinə səbəb olacaq. Ermənistan yenə beynəlxalq hüquq norma və prinsiplərini, xüsusilə də BMT-nin Avropa İqtisadi Komissiyasının Transsərhəd kontekstdə ətraf mühitə təsirin qiymətləndirilməsi haqqında Konvensiyasının (Espo Konvensiyası) müddəalarını kobud surətdə pozur. Bu, Ermənistanın beynəlxalq ekoloji hüquq normalarına riayət etməməsi kimi ilk hal deyil.



Bakı şəhər prokurorluğunun 2023-cü ilin I yarımilinə həsr olunmuş əməliyyat müşavirəsi keçirilib



İyul ayının 15-də Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru Kamran Əliyevin rəhbərliyi ilə Bakı şəhərinin prokurorluq orqanları tərəfindən 2023-cü ilin birinci yarımilliyi ərzində cinayətkarlığa qarşı mübarizə, istintaq işi, prokuror nəzarəti sahələrində görülmüş işlərin vəziyyəti və qarşıda duran vəzifələrin müzakirəsinə həsr olunmuş geniş əməliyyat müşavirəsi keçirilmişdir.

Əvvəlcə müşavirə iştirakçıları Ümummilli Lider Heydər Əliyevin və ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda canlarını fəda etmiş şəhidlərimizin əziz xatirəsini bir dəqiqəlik sükutla yad etmişdir.

Müşavirəni giriş nitqi ilə açan Baş prokuror Kamran Əliyev 2023-cü ilin "Heydər Əliyev İli" elan edildiyini qeyd edərək müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu, görkəmli siyasi və dövlət xadimi Heydər

Əliyevin keçdiyi böyük, mənalı və şərəfli həyat yolu, zəngin və çoxşaxəli irsi barədə məlumat vermişdir.

Ulu öndərin siyasi kursunun layiqli davamçısı, dövlətimizin başçısı Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi və birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın yaxından iştirakı ilə müvəffəqiyyətlə həyata keçirilən siyasət nəticəsində bütün sahələrdə inkişaf və tərəqqinin qeydə alındığı vurğulanmışdır.

Ölkədə kriminogen durumun nəzarətdə saxlanması, sabitliyin

təmin olunması, vətəndaşların hüquq və mənafelərinin qorunması sahəsində paytaxtın prokurorluq orqanlarının qarşısında mühüm vəzifələr durduğu qeyd edilmişdir.

Müşavirədə çıxış edən Bakı şəhər prokuroru Elşən Abbasov 2020-ci ilin may ayından etibarən ölkə prokurorluğunda aparılan islahatlar nəticəsində prokurorluq orqanlarına olan etimadın artdığını bildirərək, hesabat dövründə paytaxtın prokurorluq orqanlarının digər hüquq mühafizə orqanları ilə birgə cinayətkarlığa qarşı mübarizə, vətəndaş məmnunluğunun təmin olunması, Baş prokurorun rəhbər göstərişlərinin icrası istiqamətində görülən işlər barədə məlumat vermişdir.

Qeyd olunmuşdur ki, 2023-cü ilin birinci yarımili ərzində Bakı şəhərinin prokurorluq və daxili işlər or-



qanları üzrə cəmi 8552 cinayət hadisəsi qeydə alınmış və onların 88,5%-nin açılması təmin olunmuşdur.

Bakı şəhərinin daxili işlər orqanları ilə birgə qarşılıqlı işgüzar münasibətlər qurulmaqla həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində 2023-cü ilin birinci yarım- ilində törədilən 24 qəsdən adam öldürmə və 11 qəsdən adam öldürməyə cəhd hadisələrinin, həmçinin ötən illərdən bağlı qalan 1 qəsdən adam öldürmə cinayətinin açılması təmin edilmişdir.

Özünü öldürmə həddinə çatdırma, qəsdən sağlamlığa ağır zərər vurma, oğurluq, soyğunçuluq, quldurluq, qaçaqmalçılıq, xuliqanlıq, narkotik vasitələrlə bağlı cinayətlərin sayı azalmış, iqtisadi sahədə, o cümlədən korrupsiya, qulluq mənafeyi və mülkiyyət əleyhinə olan cinayətlərin sayında isə artım müşahidə olunmuşdur.

Qeyd edilmişdir ki, ümumilikdə şəhərin prokurorluq orqanları tərəfindən hesabat dövründə 122 cinayət işinin ibtidai istintaqı tamamlanmış, onlardan 83 iş baxılması üçün müvafiq məhkəmələrə göndərilmişdir. Bakı şəhəri üzrə prokurorluq orqanları tərəfindən ibtidai istintaqı tamamlanmış cinayət işləri üzrə ümumilikdə dövlətə, fiziki və hüquqi şəxslərə vurulmuş 3 milyon 139 min 311 manat məbləğində maddi ziyanın 1 milyon 659 min 584 manatının və ya 52,9 %-nin ödənilməsi təmin olunmuşdur.

Hesabat dövründə xidməti, icra və əmək intizamının pozulması hallarına qarşı tələbkarlıq artırılmış, şəhər prokurorluq orqanları əməkdaşlarından 6 nəfər intizam məsuliyyətinə cəlb olunmuş, onlardan 1 nəfərə töhmət, 3 nəfərə şiddətli töhmət verilmiş, 1 nəfərə irad tutulmuş, 1 nəfər tutduğu vəzifədən azad edilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru Kamran Əliyev müşavirəyə yekun vuraraq Bakı şəhər prokurorluğunun struktur qurumları və tabe rayon prokurorluqlarının hər birinin fəaliyyətini təhlil edərək, daxili işlər və digər hüquq mühafizə orqanları ilə işgüzar münasibətlərin davam etdirilməsi, ötən illərdən bağlı qalan qəsdən adam öldürmə ci-



nayətlərinin açılması, maddi ziyanın ödənilməsi, ərizə və müraciətlərə baxılması zamanı vətəndaş məmnunluğunun təmin olunması, xidməti, icra və əmək intizamının möhkəmləndirilməsi sahəsində işlərin səmərəliliyinin daha da artırılması istiqamətində konkret tapşırıqlar vermişdir.



Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin 2023-cü ilin I yarımilinə həsr olunmuş geniş əməliyyat müşavirəsi keçirilib



İyul ayının 19-da Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru cənab Kamran Əliyevin rəhbərliyi ilə Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsi tərəfindən 2023-cü ilin birinci yarımili ərzində korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində görülmüş işlərin vəziyyəti və qarşıda duran vəzifələrin müzakirəsinə həsr olunmuş geniş əməliyyat müşavirəsi keçirilmişdir.

Əvvəlcə müşavirə iştirakçıları Ümummilli Lider Heydər Əliyevin və ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda canlarını fəda etmiş şəhidlərimizin əziz xatirəsini bir dəqiqəlik sükutla yad etmişdir.

Müşavirəni giriş nitqi ilə açan Baş prokuror Kamran Əliyev Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə bərpa-quruculuq işlərinin həyata keçirilməsi, soydaşlarımızın doğma yurd-yuvalarına qayıdışı, bu istiqamətdə görülən sistemli işlərdən bəhs edərək, paralel olaraq yenidənqurma və bərpa işlərində birinci Vitse-Prezident Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondunun da yaxından iştirak etdiyini xüsusilə vurğulamışdır.

Baş prokuror ötən yarımildə cinayətkarlıqla mübarizə, insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi sahəsində Baş idarənin Baş Prokurorluğun aidiyyəti struktur qurumları ilə birgə effektiv və səmərəli fəaliyyət göstərdiyini vurğulamışdır.

Müşavirədə hesabat məruzəsi ilə çıxış edən Baş prokurorun müavini - Baş prokuror yanında Korrupsiyaya



qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin rəisi Nazim Rəcəbov Baş İdarədə baxılmış müraciətlər, cinayət xarakterli məlumatlar, həyata keçirilmiş əməliyyat və qabaqlayıcı tədbirlər, onların müsbət nəticələri və digər əhəmiyyətli məlumatları müqayisəli şəkildə təhlil etməklə müşavirə iştirakçılarının diqqətinə çatdırmışdır.

Bildirilmişdir ki, qeyd olunan dövrdə Baş İdarəyə vətəndaşların 5387 müraciəti daxil olmuşdur.

Bundan başqa, əlaqəli dövlət qurumları ilə birgə yerinə yetirilmiş tədbirlər nəticəsində

vətəndaşlar tərəfindən "161-Qaynar xətt" əlaqə mərkəzinə daxil olmuş müraciətlərdən böyük əksəriyyətinin müsbət həll edilməsi təmin edilmiş, zəruri hallarda cinayət-hüquqi tədbirlər görülmüşdür.

Baş İdarə tərəfindən korrupsiyaya qarşı mübarizədə qabaqlayıcı tədbirlərin mühüm əhəmiyyəti nəzərə alınaraq, korrupsiya cinayətlərinə şərait yaradan halların aradan qaldırılması istiqamətində prokuror təsir tədbirlərinin tətbiqindən də müvafiq dövr ərzində istifadə edilmiş, yol verilmiş qanun pozuntularının səbəblərinin müəyyən edilməsi və gələcəkdə bir daha törədilməməsi üçün müxtəlif qurumlara 118 təqdimat göndərilmişdir. Həmin təqdimatlara əsasən bir sıra işçilər intizam məsuliyyətinə cəlb edilmiş və bu kimi digər zəruri tədbirlərin görülməsi təmin olunmuşdur.

Bununla yanaşı, müvafiq dövr ərzində Baş İdarədə 531 vətəndaşın qəbul edilməsi təmin edilmişdir ki, bunlardan 95-i Baş İdarə rəisi, 107-si Baş İdarə rəisinin



müavinləri, idarə və ya şöbə rəisləri, 329-u isə növbətçi prokurorlar tərəfindən qəbul olunmuşdur.

Qeyd edilən müddət ərzində Baş İdarədə 203 müraciət və digər məlumatlara cinayət xarakterli material kimi baxılmış, 166 (82%) material üzrə Cinayət Məcələsinin müxtəlif maddələri ilə cinayət işləri başlanmış, 37 (18%) material üzrə isə cinayət işinin başlanmasının rədd edilməsi haqqında qərarlar qəbul edilmişdir.

Əməliyyat qurumları tərəfindən 85 cinayət işi başlanılmış, keçirilmiş 19 əməliyyat-axtarış tədbiri nəticəsində korrupsiya cinayəti törədən 28 şəxs cinayət başında yaxalanmış, habelə axtarışda olan 18 nəfər saxlanılmışdır.

Hesabat dövrü ərzində Baş İdarə tərəfindən 218 şəxs barəsində 144 cinayət işi baxılması üçün məhkəmələrə göndərilmişdir. Həmin işlərdən 18 hüquqi şəxs barəsində cinayət-hüquqi tədbirlərin tətbiq edilməsi üzrə məhkəməyədək icraat aparılaraq, hüquqi şəxslər və rəhbərləri məhkəmə məsuliyyətinə verilmişdir. Məhkəmələrə göndərilmiş cinayət işlərinin mütləq əksəriyyəti üzrə ittiham hökmləri çıxarılmış, qalanları isə hazırda məhkəmə baxışındadır.

İstintaqı tamamlanmış cinayət işlərindən 136 şəxs barəsində 68 iş ağır cinayətlər məhkəmələrinə, 4 şəxs barəsində 4 iş hərbi, eyni zamanda 78 şəxs barəsində 72 cinayət işi isə rayon (şəhər) məhkəmələrinə göndərilmişdir.

Hesabat yarımili ərzində Baş idarə tərəfindən görülən tədbirlər nəticəsində özgə əmlakına vurulmuş 30 milyon 497 min 159 manat maddi ziyandan 11 milyon 788 min 890 manatının ödənilməsi təmin olunmuş, belə ki, dövlət mülkiyyətinə vurulmuş 19 milyon 4 min 029 manat ziyanın 7 milyon 160 min 911 manatı xüsusi mülkiyyətə vurulmuş 11 milyon 466 min 351 manat məbləğində maddi ziyanın 4 milyon 627 min 979 manatı ödənilmişdir.

Habelə, cinayət məsuliyyətindən azad olunmuş şəxslər tərəfindən mövcud qanunvericiliyin tələbinə uyğun olaraq dövlət büdcəsinə əlavə olaraq 1 milyon 849 min 526 manat məbləğində pul vəsaitinin ödənilməsi və zərərin ödənilməsi məqsədilə istintaqı başa çatdırılmış cinayət işləri üzrə 3 milyon 578 min 752 manat məbləğində əmlak üzərinə həbs qoyulması təmin olunmuşdur.



Qeyd edilmişdir ki, hesabat dövrü ərzində Baş İdarənin fəaliyyətinin və antikorrupsiya qanunvericiliyinin təkmilləşdirilməsi və bu sahədə beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi istiqamətində mühüm tədbirlər həyata keçirilmişdir.

Ümumilikdə ötən illər ərzində görülmüş işlərin nəticəsi kimi Avropa Şurasının Korrupsiyaya qarşı Dövlətlər Qrupu (GRECO), həmin təşkilatın Pulların Leqallaşdırılmasına və Terrorçuluğun Maliyyələşdirilməsinə Qarşı Mübarizə Tədbirlərinin Qiymətləndirilməsi üzrə Ekspertlər Komitəsi (MONEYVAL) və İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatının (OECD) Şərqi Avropa və Mərkəzi Asiya üzrə Anti-korrupsiya Şəbəkəsi də daxil olmaqla beynəlxalq təşkilatların hesabatlarında ölkəmizdə bu istiqamətdə həyata keçirilən bir sıra tədbirlər müsbət dəyərləndirilmişdir.

Baş prokuror Kamran Əliyev müşavirə zamanı çıxış edərək vətəndaşların müraciətlərinə baxılması, xüsusilə "161-Qaynar xətt" əlaqə mərkəzinin fəaliyyətinin daha da gücləndirilməsi, milli qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi işində yaxından iştirak etmə, prokuror təsir tədbirlərinin geniş tətbiqi, korrupsiyaya daha çox məruz qalan sahələrlə bağlı davamlı təhlillərin aparılması, digər hüquq mühafizə orqanları və Baş Prokurorluğun aidiyyəti struktur qurumları ilə birgə fəaliyyətin səmərəliliyinin artırılması, zəruri əməliyyat-axtarış tədbirlərinin həyata keçirilməsinin diqqətdə saxlanması, xidməti, icra və əmək intizamının möhkəmləndirilməsinə dair göstərişlərini vermişdir.



Respublika Hərbi Prokurorluğunda geniş kollegiya iclası keçirilib



İyulun 21-i Azərbaycan Respublikasının Hərbi Prokurorluğunda cinayətkarlığa qarşı mübarizə, qanunçuluq və hüquq qaydasının möhkəmləndirilməsi, insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının qorunması sahəsində 2023-cü ilin birinci yarımında görülmüş işlərin vəziyyətinin və qarşıda duran vəzifələrin müzakirəsinə həsr olunmuş geniş kollegiya iclası keçirilib.

Əvvəlcə Hərbi Prokurorluğun inzibati binasında yerləşən “Heydər Əliyev guşəsi”ndə Ulu Öndərin büstü önünə gül dəstələri düzülərək, dahi insanın parlaq xatirəsinə dərin ehtiram ifadə edilib.

Bundan sonra kollegiya iştirakçıları Ümummilli Lider Heydər Əliyevin və ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda canlarını fəda etmiş şəhidlərimizin əziz xatirəsinə bir dəqiqəlik sükutla yad edib.

Əməliyyat müşavirəsini açıq elan edən Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru Kamran Əliyev xalqımızın ümummilli lideri, müasir Azərbaycanın memarı və qurucusu Heydər Əliyevin müdrik siyasətini dövrün tələbləri ilə uzlaşdıraraq yüksək məharətlə davam etdirən dövlət başçısının rəhbərliyi ilə son 20 il ərzində ölkəmizdə bütün sahələrdə əldə olunmuş böyük uğurlardan, o cümlədən tarixi torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsindən, həmin ərazilərdə həyata keçirilən abadlıq-quruculuq işlərindən bəhs edərək, milləti və dövləti qarşısındakı misilsiz xidmətləri ilə bütün liderlərdən seçilən möhtərəm Prezident cənab İlham Əliyevin xalqın sonsuz sevgisini qazandığını xüsusi vurğulayıb. Habelə, əldə olunan uğurlarda, Vətənin çiçəklənməsində Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın çoxşaxəli fəaliyyətinin mühüm rolunu qeyd edib.

Daha sonra, hesabat məruzəsi ilə çıxış edən Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun müavini - Azərbaycan Respublikasının Hərbi pro-





kuroru Xanlar Vəliyev millətimizin və dövlətimizin xilaskarı Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycanın sürətli inkişaf strategiyasını müasir müstəvidə uğurla reallaşdıran cənab Prezident İlham Əliyevin mükəmməl siyasətindən, bu siyasətin reallaşmasında Birinci xanım Mehriban Əliyevanın dəstəyindən bəhs edərək bildirib ki, ötən dövrlərdə olduğu kimi 2023-cü ilin birinci yarımilində də Hərbi Prokurorluq orqanlarının fəaliyyəti Silahlı Qüvvələrdə nizam-intizamın davamlılığına, cinayətkarlığın və digər hüquq-qazidd əməllərin qarşısının alınmasına, qanunçuluq və hüquq qaydasının möhkəmləndirilməsinə, insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının qorunmasına yönəlib.

Vurğulanıb ki, cinayət işlərinin başlanmasının qanuniliyinə və əsaslılığına xüsusi diqqət yetirilməsi, icraatda olan işlər üzrə bütün halların hərtərəfli, tam və obyektiv araşdırılması istiqamətində həyata keçirilmiş fəaliyyət, tələb edilən səviyyədə prosesual rəhbərlik, eləcə də işçilərin peşəkarlığı və əzmi sayəsində qeydə alınmış cinayətlərin ümumilikdə 99,1%-i, o cümlədən bəzi qəbildən olan cinayətlərin 100%-i açılıb.

Həmçinin, insan hüquq və azadlıqlarının daha etibarlı müdafiəsi, nizam-intizamın və qanunçuluğun möhkəmləndirilməsi, eləcə də cinayətkarlığa qarşı mübarizə istiqamətində əldə olunan müsbət nəticələrdə Hərbi prokurorluq orqanları ilə Müdafiə Nazirliyi, Dövlət Sərhəd Xidməti, Daxili Qoşunlar və digər hərbi qurumlar, həmçinin qeyri-hökumət təş-

kilatları arasında yaranmış qarşılıqlı sağlam və işgüzar əlaqələrin də çox böyük əhəmiyyəti olub.

Hər il olduğu kimi, 2023-cü ilin birinci yarımilində də aidiyyəti dövlət orqanları ilə birgə hazırlanmış müvafiq tədbirlər planları əsasında mütəmadi olaraq hərbi qulluqçularla görüşlər təşkil olunmuş, onların qayğı və problemləri ilə maraqlanılmış, həmçinin fərdi qəbullar keçirilib. Eyni zamanda, bayramlarda və digər əlamətdar günlərdə hərbi hissələrin dislokasiya olduğu müvafiq rayonların icra hakimiyyəti orqanları ilə birgə hərbi qulluqçuların iştirakı ilə tədbirlər, o cümlədən bayram mərasimləri keçirilib.

Qeyd olunanlarla bərabər, Silahlı Qüvvələrdə ayrı-ayrı, xüsusən də ölümlə nəticələnən cinayətlərin qarşısının alınması məqsədilə hesabat dövründə məhkəmə və istintaq təcrübəsi ümumiləşdirilərək, müxtəlif vaxt-





larda Respublika Hərbi Prokurorluğunun kollegiya iclaslarında silahlı birləşmələrin rəhbər vəzifəli şəxslərinin iştirakı ilə müzakirə edilib, kollegiyaların qərarlarına əsasən zəruri tədbirlərin görülməsi təmin olunub.

Bütün bunların nəticəsində hesabat dövründə qeydə alınmış cinayətlər ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə ümumilikdə 16,8%, o cümlədən hərbi xidmət əleyhinə olan cinayətlər 42% azalıb.

Eyni zamanda 2022-ci ilin birinci yarımilə müqayisədə 2023-cü ilin birinci yarımilində qeydə alınmış:

- Qəsdən adam öldürmə cinayətləri 20%;
- Tabelikdə olan hərbi qulluqçuya qarşı zorakı hərəkətlər cinayətləri 47,6 %;
- Tabelik münasibətlərində olmayan hərbi qulluqçular arasında qarşılıqlı münasibətlərin nizamnamə qaydalarını pozma cinayətləri 13,7%;
- Hərbi xidmətdən yayınma cinayətləri 52,5 %;
- Hərbi hissəni və ya xidmət yerini özbaşına tərk etmə cinayətləri 56,2%;

- Qulluğa səhlənkar yanaşma cinayətləri 22,2%;
- Maşınları idarəetmə və istismar qaydalarını pozma cinayətləri 8,3%;
- Yol hərəkəti və nəqliyyat vasitələrinin istismarı qaydalarını pozma cinayətləri 52,4%;
- Özünü öldürməyə cəhd hadisələri 75% azalmışdır.

Kollegiya iclasında, hesabat dövrü ərzində görülmüş müsbət işlərlə yanaşı, "Prokurorluq haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda nəzərdə tutulmuş fəaliyyət istiqamətləri üzrə işin səmərəliliyinə mənfi təsir göstərən hallar da ətraflı təhlil olunmaqla, onların aradan qaldırılması üçün zəruri tədbirlərin görülməsi, işin effektivliyinin daim artırılması tələb edilib.

Daha sonra məruzə ətrafında çıxış edən şəxslər hesabat dövründə görülmüş işlər və qarşıda duran vəzifələrin yerinə yetirilməsi üçün həyata keçiriləcək tədbirlər barədə ətraflı məlumat vermişlər.

Kollegiya iclasına yekun vuran Baş prokuror Kamran Əliyev, prokurorluq orqanları əməkdaşlarının ulu öndər Heydər Əliyevin millətimizin və

dövlətimizin maraqlarına xidmət edən müdrik siyasətinin möhtərəm Prezident cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilməsində, onun rəhbərliyi ilə görülmüş böyük işlərdə və həyata keçirilən mütərəqqi islahatlarda yaxından iştirak edəcəklərini, dövlət müstəqilliyinin, ictimai-siyasi sabitliyin, əmin-amanlığın qorunması, qanunun aliliyinin təmin edilməsi üçün əllərindən gələni əsirgəməyəcəklərini, eləcə də dövlətimizin qüdrətlənməsinə xələl gətirə biləcək bütün hallara qarşı barışmaz mövqe tutacaqlarını bildirdi.

Baş prokuror həmçinin, Hərbi Prokurorluğun kollektivi tərəfindən Silahlı Qüvvələrdə hərbi intizamın, qanunçuluğun və hüquq qaydasının daha da möhkəmləndirilməsi istiqaməti üzrə fəaliyyətdə səmərəliliyin daim artırılması, bu sahədə aidiyyəti qurumlarla birgə maarifləndirmə, təşviqat-təbliğat tədbirlərinin davam etdirilməsi, cinayətkarlığa və digər qanun pozuntularına qarşı mübarizədə isə preventiv tədbirlərin gücləndirilməsinə dair göstərişlər verdi.



Baş Prokurorluqda cari ilin birinci yarısında görülmüş işlərin yekunları və qarşıda duran vəzifələrə dair Geniş Kollegiya iclası keçirilib

İyulun 25-də Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğunda Mərkəzi aparatın, Respublika Hərbi, Naxçıvan Muxtar Respublikası və Bakı şəhər prokurorluqlarının rəhbər heyətinin, rayon (şəhər) və ərazi hərbi prokurorlarının iştirakı ilə videokonfrans rejimində 2023-cü ilin birinci yarım- ilində prokurorluq orqanları tərəfindən cinayətkarlığa qarşı mübarizə, ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsində iştirak, qanunların icra və tətbiq olunmasına nəzarət, cinayət mühakimə və cinayət təqibindən kənar icraatlarda insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi və qanunla müəyyən edilmiş digər sahələrdə görülmüş işlərin vəziyyəti və qarşıda duran vəzifələrin müzakirəsinə həsr olunmuş Geniş Kollegiya iclası keçirilib.

Tədbirdən öncə Baş Prokurorluğun Kollegiya üzvləri müstəqil və müzəffər dövlətimizin qurucusu, Ümummilli lider Heydər Əliyevin büstü önünə əklil və gül dəstələri qoyub, unudulmaz xatirəsini ehtiramla yad edib.

Həmçinin, iştirakçılar tərəfindən Kollegiya iclasının başlanğıcında Ümummilli lideri Heydər Əliyevin, "1 Qarabağ" və "44 günlük Vətən" müharibəsində şəhid olmuş əsgər və zabitlərimizin ruhu bir dəqiqəlik sükütlə yad edilib, müharibədə yaralanan hərbiçilərimizə şəfa edilib.

Giriş nitqi ilə çıxış edən Baş prokuror Kamran Əliyev Azərbaycan xalqının və dövlətinin taleyində müstəsna xidmətləri ilə əbədlilik qazanan, bu il anadan olmasının 100 illiyini qeyd etdiyimiz Ulu öndər Heydər Əliyevin siyasi fəaliyyəti, dövlət və məhkəmə-hüquq sisteminin quruculuğu və inkişafındakı rolu, hüquqi dövlət və vətəndaş cəmiyyətinin bərqərar edilməsi istiqamətində həyata keçirdiyi islahatlardan bəhs edərək hər bir azərbaycanlının, vətəndaşımızın Heydər Əliyev ruhunu fəxr və hörmətlə andığını bildirib.

Çıxış zamanı Ümummilli lider Heydər Əliyev irsinin layiqli davamçısı və siyasi kursunun varisi, möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə güclü dövlət, sosialyönlü iqtisadiyyat və yüksək rifah cəmiyyəti konsepsiyasının inamla reallaşdırılması nəticəsində Azərbaycanın regional siyasi və iqtisadi gücə çevrildiyi qeyd edilib.



Vurgulanıb ki, beynəlxalq müstəvidə hökm sürən bir tərəfli, məqsədyönlü təzyiqləri siyasi iradə və bacarığı ilə nümayişkarənə şəkildə dəf etmiş və torpaqlarımızı 30 illik istiladan azad etməklə, dünya hərbi tarixinə ölkəmizin adını şanlı hərflərə həkk etdirmiş müzəffər Ali Baş komandanın rəhbərliyi və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın yaxından iştirakı ilə əbədi azadlığına qovuşmuş əzəli torpaqlarımızda analoqu olmayan quruculuq işləri uğurla davam etdirilir.



Əlavə edilib ki, Müzəffər Ali Baş Komandanın iştirakı ilə «Böyük Qayıdış» proqramının birinci mərhələsində yenidən qurulması nəzərdə tutulmuş 100 yaşayış məntəqəsindən 30-nun - 8 şəhər, 22 qəsəbə və kəndin təməli qoyulub. Təkcə Laçın şəhərində cəmi səkkiz ay ərzində şəhərin böyük hissəsi tamamilə bərpa edilib və Laçına həyat qayıdıb.

Baş prokuror diqqətə çatdırıb ki, torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi uğrunda gedən döyüşlərdə şəhidlik zirvəsinə ucalan qəhrəman əsgər və zabıtlərimizin ailələri, döyüşlər zamanı yaralanan hərbiçilər, eləcə də müharibə iştirakçıları Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın müstəsna diqqət və qayğısı ilə əhatə olunur, onların sosial problemlərinin aradan qaldırılması, yaşayış rifahlarının yaxşılaşdırılması daim diqqət mərkəzində saxlanılır.

Dünya siyasətində Azərbaycanın ədalətli və sadıq siyasi, habelə iqtisadi tərəfdaş olaraq tanınmaqla etibar qazandığını qeyd edən Baş prokuror vurğulayıb ki, BMT-dən sonra ən çox say tərkibinə malik siyasi təşkilat olan Qoşulmama Hərəkatının 2019-cu ildən etibarən keçirilmiş 4 iclasına və müstəsna hal olaraq bu il keçirilən iclasına Azərbaycan Prezidentinin sədrlik etməsi cənab Prezidentimizin apardığı uğurlu xarici siyasətin təzahürüdür.

Kollegiya iclasında dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə cari ilin birinci yarımilində ölkəmizin xarici siyasətdə əldə edilmiş uğurlarla yanaşı, ölkə daxili nailiyyətlərlə zəngin olduğu, bütün sahələrdə dinamik inkişaf tempinin müşahidə edilməklə ümumi daxili məhsulun, qeyri-neft iqtisadiyyatının və sənaye istehsalının yüksəldiyi, valyuta ehtiyatlarımızın artdığı diqqətə çatdırılıb.

Baş prokuror Kamran Əliyev prokurorluğun əsas fəaliyyət istiqamətləri üzrə görülən işlərə və statistik göstəricilərə istinad etməklə hesabat dövründə Respublikada kriminogen durumun nəzərdə saxlanıldığını, daxili işlər və digər hüquq mühafizə orqanları ilə əlaqəli şəkildə ölkəmizdə ictimai-siyasi sabitliyin qorunduğunu, cinayətkarlığa qarşı mübarizənin gücləndirilməsi sahəsində zəruri tədbirlərin görüldüyünü qeyd edib.

Bildirilib ki, cari ilin birinci yarımilində ölkə ərazisində 19.533 cinayət qeydə alınmaqla onların 88,3 faizinin açılması təmin edilmiş, ümumilikdə ölkə üzrə cəmi 9946 cinayət işinin istintaqı tamamlanmışdır ki, bunlardan 674-ü prokurorluq orqanlarında istintaq edilmişdir.

Bu müddət ərzində prokurorluq orqanları tərəfindən 452, ümumilikdə isə digər istintaq qurumları ilə birgə 8184 cinayət işinin ibtidai istintaqı yekunlaşdırılaraq



baxılması üçün məhkəmələrə göndərilmişdir ki, ibtidai istintaqı tamamlanmış cinayət işləri üzrə ümumilikdə 151 milyon 424 min manat məbləğində maddi ziyan vurulduğu müəyyən edilərək istintaq tədbirləri ilə onun 40,2 faizinin, yəni 60 milyon 860 min manat hissəsinin ödənilməsinə nail olunmuşdur.

Prokurorluq orqanlarında ibtidai istintaqı aparılaraq yekunlaşmış cinayət işləri üzrə ümumilikdə 43 milyon 136 min manat məbləğində maddi ziyan vurulduğu müəyyən edilərək istintaq tədbirləri ilə onun 40,4 faizinin, yəni 17 milyon 407 min manat hissəsinin ödənilməsinə nail olunmuşdur.

Xüsusi qeyd edilib ki, prokurorluqda aparılan müasir məzmunlu islahat tədbirlərinin davamı kimi qurumun maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, elmi-texniki nailiyyətlərdən istifadə etməklə fəaliyyətdə səmərəliliyinin artırılması işində müstəsna önəmə malik cənab Prezidentin 7 may 2021-ci il tarixli Fərmanında öz əksini tapmış "Elektron prokurorluq" informasiya sistemi artıq prokurorluq orqanlarının tam istifadəsinə verilmişdir və hazırda sistemin təkmilləşdirilməsi və digər informasiya sistemlərinə inteqrasiya istiqamətində işlər intensivliklə davam etdirilir.

Hesabat dövründə dövlət başçısının siyasi fəaliyyətinin prioritet istiqamətlərindən olan korrupsiyaya, rüşvətخورluğa qarşı barışmaz mübarizənin ötən dövrlərdə olduğu kimi davam etdirilərək Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsi tərəfindən ölkə vətəndaşlarını ciddi narahat edən korrupsiya cinayətlərinin və hüquqpozmalarının daha geniş yayıldığı idarəçilik və xidmət sahələri aşkar edilməklə təqsirli şəxslərin məhkəmə məsuliyyətinə verildiyi bildirilib.

Qeyd olunub ki, cari ilin birinci yarımilində korrupsiya hüquqpozmasına yol vermiş 218 şəxs barəsində 144 cinayət işinin istintaqı tamamlanaraq baxılması üçün məhkəmələrə göndərilmiş, 3 milyon 996 min manat məbləğində ziyanın ödənilməsi təmin edilib, 3 milyon 578 min manat məbləğində əmlak üzərinə həbs qoyulub.



Bundan əlavə, hesabat dövründə aparılmış araşdırmalar nəticəsində yol verilmiş qanun pozuntularının aradan qaldırılması və gələcəkdə bir daha təkrar törədilməməsi, həmçinin cinayətin törədilməsinə şərait yaran halların aradan qaldırılması məqsədilə aidiyyəti müəssisə və təşkilatların rəhbərlərinə 118 təqdimat verilib.

Həmin təqdimatlar üzrə 2 şəxs vəzifədən azad olunub, 2 halda vəzifəli şəxslərə xəbərdarlıq edilib, 5 işçiyə töhmət və ya şiddətli töhmət verilib, 22 halda isə təqdimat əmək kollektivinin iştirakı ilə geniş müzakirə olunaraq təqdimatda göstərilmiş qanun pozuntularının aradan qaldırılması, qanunvericiliyin tələblərinə ciddi əməl olunması, gələcəkdə bu kimi hallara yol verilməməsi üçün təxirəsalınmaz tədbirlərin görülməsi barədə müvafiq əməkdaşlara göstəriş verilib.

2023-cü ilin birinci yarımili ərzində Baş İdarədə fəaliyyət göstərən 161 sayılı "Qaynar xətt" əlaqə mərkəzinə daxil olmuş müraciətlərin 20-si üzrə Cinayət Məcələsinin müxtəlif maddələri ilə cinayət işləri başlanmış, digərləri üzrə prokuror təsir tədbiri aktlarından istifadə edilməklə aidiyyəti qurumlarla əlaqəli şəkildə qabaqlayıcı tədbirlərin görülməsi təmin edilib.

Bu müddət ərzində Baş İdarənin əməliyyat qurumları tərəfindən həyata keçirilən əməliyyat tədbirləri nəticəsində 28 şəxs cinayət başında yaxalanıb, əməliyyat üsul və vasitələrindən istifadə etməklə korrupsiya hüquqpozmaları barədə əldə edilmiş məlumatlar əsasında 85 cinayət işi başlanıb.

Hesabat dövründə Baş Prokurorluğun İstintaq idarəsi tərəfindən 42 şəxs barəsində 24 cinayət işinin ibtidai istintaqı aparılmaqla baxılması üçün məhkəmələrə göndərilmiş, bunlardan 10 şəxs barəsində 10 iş qəsdən adam öldürmə faktları ilə bağlı olubdur.

Kollegiya iclasında daxili işlər, dövlət təhlükəsizliyi orqanları və penitensiar xidmət ilə birgə keçirilmiş peşkar istintaq-əməliyyat tədbirləri ilə ötən illərdən bağlı qalmış qeyri-aşkar şəraitdə törədilmiş 4 qəsdən adam

öldürmə cinayətlərinin açılması təmin edilməklə hesabat dövründə onlardan 1-i üzrə təqsirli şəxslərin məhkəmə məsuliyyətinə verildiyi xüsusi vurğulanıb.

Həmçinin, daxili işlər orqanları ilə birlikdə qurulmuş səmərəli əməkdaşlıq və koordinasiya fəaliyyəti nəticəsində hesabat dövründə qeyri-aşkar şəraitdə baş vermiş qəsdən adam öldürmə cinayətlərinin isti izlərlə açılması, habelə digər ağır və xüsusilə ağır cinayətlər üzrə istintaqın peşəkarlıqla və keyfiyyətlə aparılması təmin edilib.

2023-cü ilin birinci yarımilində Respublika Hərbi Prokurorluğu tərəfindən Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin ordu quruculuğu sahəsində tapşırıqlarının icrası ilə əlaqədar Müdafiə Nazirliyi, Sərhəd Qoşunları və digər qurumlarla birlikdə zəruri tədbirlərin görüldüyü qeyd edilib.

Kollegiya iclasında Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunda cinayətkarlığa və hüquq pozuntularına qarşı mübarizə sahəsində digər hüquq mühafizə orqanları ilə əlaqəli şəkildə uğurlu göstəricilər əldə olunduğu, istintaq, təhqiqat və əməliyyat-axtarış fəaliyyətinə nəzarətin gücləndirildiyi, vətəndaşların müraciətlərinə baxılmasının diqqətdə saxlanıldığı bildirilib.

Cari ilin birinci yarımilində istintaq, təhqiqat və əməliyyat-axtarış fəaliyyətində qanunların icrasına nəzarətin səmərəliliyinin artırılması məqsədilə prosesual rəhbərlik və effektiv nəzarətin həyata keçirilməsini təmin edəcək mexanizmin təkmilləşdirilməsi üçün zəruri tədbirlər görülməklə cinayət işləri üzrə icraata xitam verilməsinə dair 310 qərar əsassız və qanunsuz hesab edilərək ləğv olunub.

2023-cü ilin birinci yarımili ərzində cinayət təqibindən kənar icraatlarla əlaqədar inzibati xəta haqqında protokol tərtib etmək səlahiyyətinə malik qurumlarla işgüzar əlaqələrin qurulması təmin olunmaqla 733 inzibati xəta haqqında iş üzrə icraatın başlanması haqqında qərar qəbul edilib.



Kollegiya iclasında qeyd edilib ki, ötən yarımda xidməti, icra və əmək intizamının daha da möhkəmləndirilməsi, fəaliyyətlərində qanunsuzluq hallarına və prokurorluq işçisinə yaraşmayan hərəkətlərə yol verən işçilərə münasibətdə tələbkarlıq artırılıb, aparılmış xidməti yoxlamalar nəticəsində müxtəlif xətalər törətdiklərinə görə 25 prokurorluq işçisi intizam məsuliyyətinə cəlb edilib ki, onlardan 16-na töhmət və ya şiddətli töhmət elan edilib, 7 nəfər vəzifədən azad edilib, 1 nəfərə irad tutulub, 1 nəfər isə prokurorluq orqanlarından xaric edilib.

Hesabat dövründə kadr işinin düzgün təşkili və onun müasir standartlar səviyyəsində daha da təkmilləşdirilməsi istiqamətində bir sıra tədbirlərin yerinə yetirildiyi, eləcə də prokurorluq orqanlarının vakant vəzifələrinin obyektiv meyarlarla və şəffaf prosedurlar əsasında gənc hüquqşünaslarla komplektləşdirilməsinin davam etdirildiyi diqqətə çatdırılıb.

Kollegiya iclasında xüsusi müsadirə, aktivlərin bərpası sahəsində görülmüş işlər vurğulanmaqla, bu sahədə beynəlxalq təcrübənin yaxından öyrənilməsi üçün zəruri tədbirlərin görüldüyü bildirilmişdir.

Hesabat dövründə prokurorluq orqanlarının beynəlxalq nüfuzunun artırılması istiqamətində xarici ölkələrin müvafiq orqanları və beynəlxalq təşkilatlarla əlaqələr genişlənilib, Baş Prokurorluğun Beynəlxalq hüquqi əməkdaşlıq idarəsinin həyata keçirdiyi tədbirlərlə ağır və xüsusilə ağır cinayətlərdə ittiham olunan 12 nəfər təqsirləndirilən şəxsin ölkə xaricindən ekstradisiyası təmin edilib.

Vurğulanıb ki, 2023-cü ilin birinci yarımında da vətəndaş müraciətlərinə baxılması və onların qəbulu işinin düzgün təşkili daim diqqətdə saxlanılmış, müraciətlərə baxılması və vətəndaşların qəbulu sahəsində nöqsanların aradan qaldırılması, şəhid ailələri və müharibə iştirakçılarının müraciətlərinə xüsusi həssaslıqla yanaşılması, informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının nailiyyətlərindən istifadə olunması, əməkdaşların peşə hazırlığının yüksəldilməsi istiqamətində zəruri tədbirlər görülmüşdür.

Hesabat dövründə Elm-Tədris Mərkəzi tərəfindən prokurorluq işçilərinin və digər hüquq mühafizə orqanlarının əməkdaşlarının peşə hazırlığının artırılması üçün təlimlərin keçirildiyi, bir sıra tədris-metodik vəsaitlərin hazırlandığı, habelə ölkəmizin hüquq ictimaiyyəti, aparıcı elm və təhsil müəssisələri, hüquq mühafizə orqanları akademiyaları ilə əməkdaşlıq əlaqələrinin daha da inkişafına töhfə verən Baş prokuror yanında Elmi-Məsləhət Şurasının növbəti iclası keçirilməklə geniş müzakirələr və faydalı fikir mübadiləsinin aparıldığı bildirilib.

Kollegiya iclasında hesabat dövrü ərzində görülmüş müsbət işlərlə yanaşı, fəaliyyət istiqamətləri üzrə işin səmərəliliyinə mənfi təsir göstərən hallar Baş Prokurorluğun müvafiq struktur qurumlarının rəhbərlərinin iştirakı ilə ətraflı təhlil olunmaqla, istintaq işi və ibtidai araşdırmaya prosessual rəhbərliyin həyata keçirilməsi, hüquqi və fiziki şəxslərə vurulmuş zərərin ödənilməsi, vətəndaş müraciətlərinə baxılması və onların qəbulu ilə əlaqədar işin təşkilinin daim diqqət mərkəzində saxlanması istiqamətində zəruri tədbirlərin görülməsi tələb olunub.

Xüsusilə Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olmuş və itkin düşmüş şəxslərin ailə üzvlərinin, yaxın qohumlarının, o cümlədən sağlamlığını itirmiş vətəndaşlarımızın müraciətlərinə təxirəsalınmadan baxılmaqla, onların dərhal qəbul edilmələrinin təmin edilməsi, bu kateqoriyadan olan şəxslərə diqqət göstərilməsinin vacibliyi vurğulanıb.

Baş Prokurorluğun əlaqədar struktur qurumları və müvafiq tabe prokurorlar tərəfindən daxili işlər orqanları ilə əlaqəli şəkildə cari ilin birinci yarımının nəticələrinə görə artımı müşahidə olunan cinayətlərin profilaktikası istiqamətində zəruri tədbirlərin görülməsi, eyni zamanda, cəzanın labüdlüyü prinsipinin təmin edilməsi məqsədilə bağlı qalmış cinayətlərin açılması və təqsirkar şəxslərin cinayət məsuliyyətinə cəlb olunması üçün müvafiq tədbirlərin görülməsinin zəruriliyi diqqətə çatdırılıb.

Daha sonra Sumqayıt şəhər, Laçın, Qazax rayon və Qubadlı hərbi prokurorları hesabat dövründə görülmüş işlərlə bağlı, Baş Prokurorluğun Kadrlar idarəsinin rəisi isə "Prokurorluq orqanlarında qulluq keçmə haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununa uyğun olaraq icrası həvalə olunmuş vəzifələrə təyinatlara razılıq verilməsi barədə məruzələrlə çıxış edib, müzakirələr ətrafında fikir mübadiləsi aparılmaqla qarşıda duran vəzifələrə dair tapşırıqlar verilib.

Kollegiya iclasına yekun vuran Baş prokuror Kamran Əliyev Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında ölkəmizdə həyata keçirilən uğurlu dövlətçilik siyasətini hərtərəfli dəstəkləyən prokurorluq orqanlarının bundan sonra da digər hüquq mühafizə orqanları ilə əlaqəli şəkildə ictimai-siyasi sabitliyin və əmin-amanlığın qorunması, cinayətkarlığa qarşı mübarizənin gücləndirilməsi, insan hüquq və azadlıqlarının etibarlı müdafiəsi üçün zəruri tədbirlərin görülməsini təmin edəcəyinə əminliyini ifadə edib.



Moldova Respublikasının Baş prokuroru vəzifəsini icra edən İon Muntyanunun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ölkəmizdə işgüzar səfərdə olub



Baş prokuror Kamran Əliyevin dəvəti ilə Moldova Respublikasının Baş prokuroru vəzifəsini icra edən İon Muntyanunun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ölkəmizdə işgüzar səfərdə olub.

İyulun 26-da nümayəndə heyətinin üzvləri Fəxri Xiyabana gələrək xalqımızın ümummilli lideri, müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu Heydər Əliyevin xatirəsini ehtiramla yad edərək məzarı önünə əklil qoyub, eləcə də görkəmli oftalmoloq alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın məzarını ziyarət edib.

Qonaqlar, həmçinin Şəhidlər xiyabanını ziyarət edərək Azərbaycanın müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizədə canlarından keçmiş Vətən övladlarının xatirəsini anıblar.

Səfər çərçivəsində moldovalı qonaqlar Baş Prokurorluğun yeni inzibati binasında və Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş idarəsində prokurorluğun struktur qurumlarının rəhbərləri ilə



görüş keçirib. Qonaqlara ölkəmizin prokurorluq orqanlarının mütəşəkkil cinayətkarlığa qarşı mübarizədə fəaliyyəti haqda geniş məlumat verilib.

Azərbaycan Respublikasında 2023-cü ilin "Heydər Əliyev ili" elan edilməsi ilə əlaqədar həyata keçirilən silsilə tədbirlərin davamı olaraq səfər çərçivəsində moldovalı qonaqlar Heydər Əliyev Mərkəzini ziyarət edərək, görkəmli dövlət xadiminin həyat və fəaliyyətini əks etdirən stendlərlə tanış olub, onlara Mərkəzdə yerləşən muzey və eksponatlar barədə ətraflı məlumat verilib.

Nümayəndə heyəti daha sonra Baş Prokurorluğun tarix muzeyi ilə tanış olub. Muzeydə Azərbaycan Prokurorluğunun zəngin tarixi, Azərbaycan-Beynəlxalq Prokurorlar Assosiasiyası münasibətlərini özündə əks etdirən ekspozisiyalar onlarda xüsusi təəssürat oyadıb.

Bundan başqa, nümayəndə heyəti "İçərişəhər" Muzey Mərkəzinin tərkibində fəaliyyət göstərən Şirvanşahlar Sarayı Kompleksi və Qız qalası ilə yaxından tanış olmuşlar. Qonağa bu tarixi məkanlar haqqında geniş məlumat verilib xatirə şəkilləri çəkilib.

Səfər çərçivəsində nümayəndə heyəti Ali Məhkəmənin və Məhkəmə Hüquq Şurasının sədri İnam Kərimov və Ədliyyə naziri Fikrət Məmmədovla görüşlər keçiriblər.



Tədbirlərdə Azərbaycanın Moldovadakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Qüdsi Osmanov və Moldovanın Azərbaycandakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Aleksandr Esaulenko iştirak ediblər.





Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu ilə Moldova Respublikasının Baş Prokurorluğu arasında Anlaşma Memorandumu imzalanıb



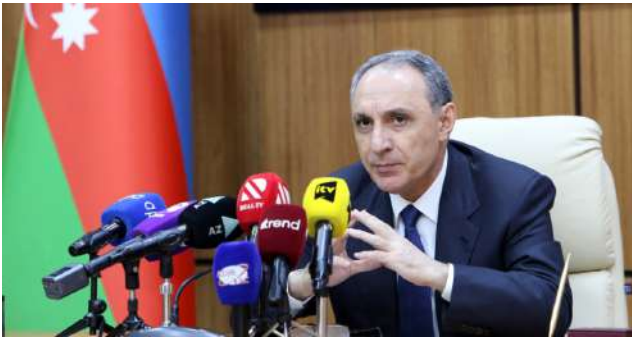
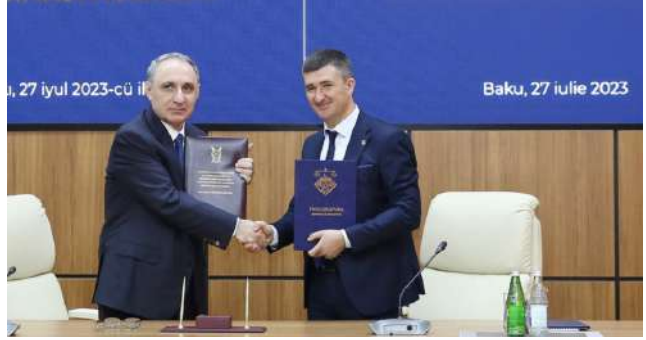
Azərbaycan Respublikası ilə Moldova Respublikası arasında dostluq və əməkdaşlıq münasibətləri bir çox istiqamətlərdə uğurla inkişaf edir. Bunu iyulun 26-da Baş Prokurorluqda Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu ilə Moldova Respublikasının Baş Prokurorluğu arasında keçirilmiş ikitərəfli görüşdə Baş prokuror Kamran Əliyev diqqətə çatdırıb.

Baş prokuror Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin həyata keçirdiyi strateji kursun və dövlət siyasətinin prioritetlərinə uyğun olaraq ölkəmizdə hüquq qaydasının möhkəmləndirilməsi və qanunun aliliyinin təmin olunması istiqamətində aparılan islahatlar barədə həmkarına məlumat verib.

Kamran Əliyev Vətən müharibəsi zamanı Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi və ölkəmizin Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın diqqəti ilə Qarabağda aparılan geniş quruculuq bərpa işləri haqda qonağı məlumatlandırıb.

Azərbaycan Respublikasının Prokurorluq orqanları ilə əməkdaşlıqdan məmnunluğunu ifadə edən Moldovanın Baş prokuroru vəzifəsini icra edən İon Muntyanu göstərilən yüksək qonaqpərvərliyə görə minnətdarlığını bildirib.

Azərbaycan və Moldova prokurorluqları arasında münasibətlərin müsbət dinamikasını vurğulayaraq bu əlaqələrin gələcəkdə də inkişaf etdirilməsinin zəruriliyindən və perspektivlərindən danışılıb.



Ölkələrimiz arasında müasir əlaqələrimizin təməli bu il 100 illik yubileyini qeyd etdiyimiz Ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən hələ sovetlər dövründə qoyulduğunu bildiren Baş prokuror vəzifəsini icra edən Muntyanu, Moldova Respublikasında da bu münasibətlə silsilə tədbirlərin keçirildiyini bildirib.

Görüşdə cinayətkarlığa qarşı mübarizə sahəsində əməkdaşlıq üzrə faydalı fikir mübadiləsi aparılaraq, beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində qarşılıqlı fəaliyyətin səmərəliliyi ətrafında müzakirələr aparılıb.

Sonra "Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu ilə Moldova Respublikasının Baş Prokurorluğu arasında

Əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu"nun imzalanması mərasimi keçirilib.

Mərasimdə Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru Kamran Əliyev və Moldova Respublikasının Baş prokuroru vəzifəsini icra edən İon Muntyanunun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətləri iştirak edib.

Baş prokurorlar ölkələrimiz arasında hüquqi əməkdaşlığın gücləndirilməsi, mövcud əlaqələrin gələcəkdə daha da intensivləşdirilməsi, hüquqi əlaqələrin dərinləşdirilməsi məqsədilə "Əməkdaşlıq haqqında" Anlaşma Memorandumu imzalayıblar.

Sonda xatirə fotosəkli çəkilib.



Baş prokuror Kamran Əliyev İran İslam Respublikası Baş prokurorunun müavini Mehdi Əmiri İsfahaninin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib



Avqustun 8-də İran İslam Respublikası Baş prokurorunun təhlükəsizlik və siyasi məsələlər üzrə müavini Mehdi Əmiri İsfahaninin rəhbərlik etdiyi, xarici işlər və digər aidiyyəti dövlət qurumlarının əməkdaşlarından ibarət nümayəndə heyətinin ölkəmizə işgüzar səfəri başlayıb.

İlk növbədə nümayəndə heyəti Fəxri Xiyabana gələrək xalqımızın ümummilli lideri, müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu Heydər Əliyevin xatirəsini ehtiramla yad edib, görkəmli oftalmoloq alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın məzarını ziyarət edib. Qonaqlar, həmçinin Şəhidlər xiyabanını ziyarət edərək Azərbaycanın müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizədə canlarından keçmiş Vətən övladlarının xatirəsini anıblar.

Nümayəndə heyətini qəbul



edən Kamran Əliyev ötən il avqustun 30-da İran İslam Respublikasına səfəri çərçivəsində prokurorluq və ədliyyə orqanlarının rəhbər şəxslərlə qarşılıqlı görüşlərdə hər iki ölkə vətəndaşlarının hüquqlarının qorunması, sərhəd, gömrük, ekoloji, cinayət işləri üzrə hüquqi yardım, ekstradisiya, humanitar və digər məsələlər barədə aparılan müzakirələrin qurumlararası fəaliyyətə müsbət təsirini qeyd edib.

Kamran Əliyev İran İslam Respublikasının Baş prokuroru Məhəmməd Cəfər Müntəzirinin Ali Məhkəməsinin sədri, Məhəmməd Mohadinin isə ölkənin Baş prokuroru təyin edilməsi münasibətilə həmkarlarına təbriklərini çatdırıb.

Qəbul zamanı cari il yanvarın 27-də ölkəmizin İrandakı səfirliyinə qarşı törədilmiş terror aktı ilə əlaqədar Azərbaycan və İranın aidiyyəti qurumlarında istintaq olunan cinayət işləri barədə qarşılıqlı fikir mübadiləsi aparılıb.

Baş prokuror İran tərəfindən cinayət işinin tam və hərtərəfli araşdırılmasının, bütün iştirakçıların müəyyən edilərək məsuliyyətə cəlb olunmasının, habelə, hüquq-mühafizə orqanları əməkdaşlarının hadisə vaxtı göstərdiyi fəaliyyətsizliyin, bu terror aktının törədilməsinin səbəb və halla-





rının yoxlanılmasının, cinayəti törətmiş və cinayətlə əlaqəsi olan bütün şəxslərə qanunla nəzərdə tutulmuş layiqli cəzanın verilməsinin zəruriliyini vurğulayıb.

Mehdi Əmiri İsfahani cari ilin yanvar ayında Azərbaycanın Tehrandakı səfirliyinə edilmiş hücumdan təəssüf hissi keçirdiyini bildirirək, Azərbaycan xalqına, hadisə nəticəsində şəhid olmuş və zərərçəkmiş şəxslərin ailə üzvlərinə başsağlığı verir. Bundan başqa, o, cinayət işinin istintaqının gedişatı barədə ətraflı məlumat verərək qısa müddət ərzində istintaqın tamamlanaraq iş üzrə qanuni qərarın qəbul olunmasının təmin ediləcəyini və təqsirli şəxslərin layiqli cəza alacağını bildirib.

Daha sonra nümayəndə heyəti Baş Prokurorluğun yeni inzibati binası, həmçinin Zəfər muzeyi ilə tanış olub.

Səfər çərçivəsində nümayəndə heyəti prokurorluq və aidiyyəti istintaq qurumlarının iştirakı ilə görüşlər keçirərək cinayət işinin istintaqı və digər aidiyyəti məsələlərlə bağlı müzakirələr aparıb.



Baş prokuror Kamran Əliyev Kəlbəcər və Laçına səfər edib



Avqustun 16-da Baş prokuror Kamran Əliyevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Kəlbəcər və Laçın rayonlarında səfərdə olub.

Səfərdə nümayəndə heyətini Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonuna daxil olan Laçın rayonunda Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Məsim Məmmədov və Müdafiə Nazirinin müavini - Quru Qoşunlarının komandanı Ənvər Əfəndiyev müşayiət edib.

Səfər çərçivəsində nümayəndə heyəti Kəlbəcər rayon, Kəlbəcər və Qubadlı hərbi prokurorluqlarının əməkdaşları ilə görüşlər keçirib, onların iş şəraiti ilə yaxından tanış olub.

Görüşlərdə çıxış edən Baş prokuror Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin prokurorluq orqanlarının inkişafına daim diqqət göstərdiyini vurğulamaqla, işğaldan azad edilmiş rayonlarda xidmət edən prokurorluq əməkdaşlarının fəaliyyətinin daha səmərəli və peşəkar təşkil edilməsi üçün maddi-texniki təminat və təchizatın günbəgün daha da yaxşılaşdırıldığını bildirib, onlara tapşırıq və tövsiyələrini verib.

Həmçinin, səfər çərçivəsində Baş prokurorun rəhbərliyi ilə nümayəndə heyəti Kəlbəcər və Laçın rayonlarında yerləşən hərbi hissələrdə hərbiçilərlə görüşüb, onların xidmət və məişət şəraiti ilə maraqlanıb.

Baş prokuror Kamran Əliyev Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə 44 günlük Vətən müharibəsində əldə edilmiş hərbi-siyasi zəfərin əhəmiyyətindən bəhs edib.

Daha sonra xidmətdə fərqlənən hərbi qulluqçulara Baş Prokuror tərəfindən qiymətli hədiyyələr təqdim olunub.

Bundan başqa, səfər zamanı Baş prokuror və nümayəndə heyəti Kəlbəcər və Laçın rayonlarında həyata keçirilən infrastruktur layihələr, tikinti və quruculuq işləri ilə yaxından tanış olublar.



Baş prokuror ölkəmizin Beyrutdakı səfirliyinin binasına hücumla bağlı livanlı həmkarı ilə telefonla danışılıb



Bir çox yerli və xarici media resurslarında avqustun 29-da Azərbaycan Respublikasının Livan Respublikasındakı Səfirliyi qarşısında aksiya keçirən 50-yə yaxın erməni əsilli şəxsin səfirliyin inzibati binasının ətrafındakı hasara zərbələr endirib, özləri ilə gətirdikləri içərisində boya olan və partlayıcı bərkidilmiş şüşələri, eləcə də bərk cisimləri səfirliyin inzibati binasına atmalarını əks etdirən videogörüntülər yayılıb.

Qeyd olunan məsələ ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının Baş Prokuroru Kamran Əliyev Livan Respublikasının Baş Prokuroru Qassan Ueydat ilə telefon danışığı aparıb.

Danışığ zamanı beynəlxalq norma və prinsiplərə, eyni zamanda daxili qanunvericiliyə uyğun olaraq hərtərəfli, tam və obyektiv istintaq aparılmaqla təqsirkar şəxslərin dairəsinin müəyyən edilərək cinayət məsuliyyətinə cəlb edilmələri istiqamətində zəruri və təxirəsalınmaz tədbirlərin görülməsi xahiş olunub.

Həmçinin, qeyd olunan faktın istintaqı ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının dəstəyi və əməkdaşlığı təklif olunub.

Tərəflər məsələ ilə bağlı koordinasiyalı fəaliyyətin aparılacağı barədə razılığa gəlib.



Baş prokurorun rəhbərlik etdiyi geniş tərkibli nümayəndə heyəti Londonda işgüzar səfərdə olub

Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru Kamran Əliyevin rəhbərlik etdiyi geniş tərkibli nümayəndə heyəti Beynəlxalq Prokurorlar Assosiasiyasının 28-ci illik konfransı və ümumi yığıncağında iştirak etmək məqsədilə Londonda işgüzar səfərə gedib.

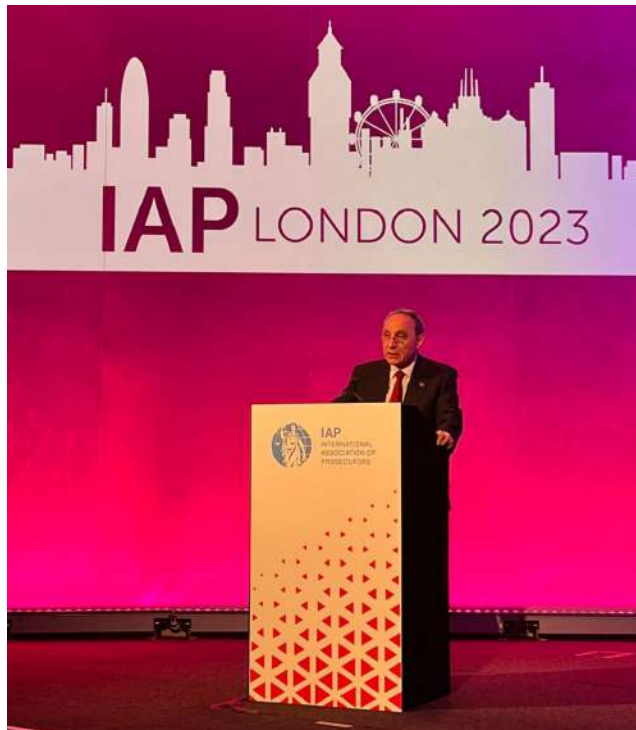
Nümayəndə heyəti ölkəmizin Birləşmiş Krallıqdakı səfirliyinə gələrək xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin büstünü ziyarət edib, əziz xatirəsi ehtiramla yad olunub. Daha sonra səfirliyin əməkdaşları ilə görüş keçirilib.

Konfransın açılış mərasimində İngiltərə və Uelsin Baş prokuroru Viktoriya Prentis, Kral Prokurorluq Xidmətinin rəhbəri Maks Hill və Beynəlxalq Prokurorlar Assosiasiyasının Prezidenti Xuan Batista Mahikes qonaqları salamlayaraq konfransın cinayətkarlığın müasir təzahürlərinə qarşı mübarizədə beynəlxalq əməkdaşlığın uğurla davam etdirilməsinə müsbət töhfə verəcəyini vurğulayıblar, tədbirin işinə uğurlar arzu ediblər.

Sentyabrın 25-də Konfransın plenar sessiyasında çıxış edən Baş prokuror Kamran Əliyev ölkəmizin prokurorluq orqanlarında aparılan genişmiqyaslı islahatlardan danışıraq müasir dövrdə prokurorluğun cinayətkarlıqla mübarizədə rolundan və bu sahədə beynəlxalq əməkdaşlığın önəmindən danışıb.

Bundan başqa, konfrans çərçivəsində Kamran Əliyev Türkiyə, Səudiyyə Ərəbistanı, Fələstin, Tayland, Gürcüstan, Lixtenşteyn, Moldova, Tacikistan və digər dövlətlərin baş prokurorları və nüfuzlu beynəlxalq təşkilatların rəhbər şəxsləri ilə görüşlər keçirib. İkitərəfli hüquqi əlaqələrin genişləndirilməsi məsələləri müzakirə olunmaqla yanaşı, Baş prokuror sentyabr ayının 19-da Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində aparılan lokal anti-terror tədbirləri barədə həmkarlarını məlumatlandırıb.



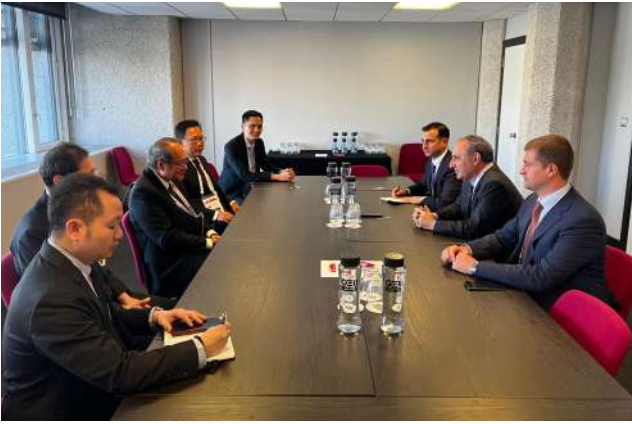


Baş prokurorun Londona işgüzar səfəri çərçivəsində Birləşmiş Krallığın Milli Cinayət Agentliyində (NCA) ikitərəfli görüş keçirilib. Əməliyyatlar üzrə Baş direktor Rob Consla keçirilmiş görüşdə ölkələrimiz arasında transmilli cinayətkarlıqla, o cümlədən narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsi, insan alveri və sair mütəşəkkil cinayətlərə qarşı effektiv mübarizə məsələləri müzakirə olunub.

Görüşdə ölkəmizin Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığındakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Elin Süleymanov iştirak edib.

Assosiasıyanın təntənəli Bayraq mərasimində çıxış edən Baş prokuror təşkilatın bayrağını rəsmən qəbul edərək, tədbir iştirakçılarını 2024-cü ilin sentyabrında Bakı şəhərində keçiriləcək ümumdünya prokurorlarının 29-cu konfransına dəvət edib. Daha sonra ölkəmizin, o cümlədən paytaxtımızın milli-mədəni və tarixi





abidələrini əks etdirən videoçarx tədbir iştirakçılarında nümayiş etdirilməklə broşürlər, eləcə də, məlumat kitabçaları paylanılıb.

Səfər çərçivəsində Baş prokuror Britaniyanın Kral Prokurorluq Xidmətinin rəhbəri Maks Hill ilə görüşüb. Hüquq mühafizə orqanlarımız arasında əlaqələrin genişlənməsinin zəruriliyi, mütəşəkkil cinayətkarlıqla, xüsusən qanunsuz miqrasiya, insan alveri və narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsi ilə mübarizə sahəsində əməkdaşlıq məsələləri müzakirə edilib.

Kamran Əliyev ötən ilin avqustun 4-də Azərbaycanın Londondakı səfirliyinin inzibati binasına hücum edən radikal dini qruplaşma üzvlərinin cinayət məsuliyyətinə cəlb edilərək məhkum edilmələri və bu məsələdə Azərbaycan prokurorluğu ilə sıx əməkdaşlığa görə təşəkkür ifadə edib.

Baş prokurorun Krallığın Daxili İşlər Nazirliyinin Ekstradisiya məsələləri üzrə rəhbəri Harj Dersi ilə görüşündə isə cinayət törətməkdə təqsirləndirilərək beynəlxalq axtarışa verilmiş şəxslərin təhvil verilməsi məsələləri müzakirə edilib, bu sahədə birgə fəaliyyət və sıx əməkdaşlıq edilməsi barədə razılıq əldə olunub.

Bundan başqa, Kamran Əliyev Sinqapurun Baş prokuroru Lüsyen Vonq ilə görüşündə həmkarına Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin həyata keçirdiyi genişmiqyaslı islahatlar nəticəsində ölkədə korrupsiyaya qarşı sistemli mübarizənin aparılması istiqamətində görülən işlər barədə ətraflı məlumat verərək, bu sahədə Sinqapurun mövcud müsbət təcrübələrin öyrənilməsi və tətbiq edilməsində maraqlı olduğunu bildirib.

Lüsyen Vonq uğurla reallaşan qarşılıqlı əməkdaşlığa görə təşəkkürün ifadə edib, 2024-cü ildə ölkəmizdə keçiriləcək ümumdünya prokurorlarının konfransına hazırlıq işləri ilə maraqlanıb.





Həmçinin, Baş prokuror ABŞ, Braziliya, Avstriya, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, Ukrayna, Monqolustan və digər ölkələrdən olan həmkarları ilə görüşlər keçirib, sentyabr ayının 19-da Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində aparılan lokal anti-terror tədbirləri barədə onları məlumatlandırıb.

Konfrans çərçivəsində ölkəmizin sədrliyi ilə Assosiasiyanın Anti-Korrupsiya Prokurorları Şəbəkəsinin xüsusi maraq qrupunun növbəti sessiyası keçirilib. Korrupsiya hüquqpozmalarına

qarşı mübarizə sahəsində beynəlxalq əməkdaşlıq, paralel maliyyə istintaqı və aktivlərin bərpası mövzularında keçirilmiş tədbirdə beynəlxalq ekspertlər qismində bir sıra ölkələrin prokurorluq orqanlarının rəhbər vəzifəli şəxsləri və digər nümayəndələri iştirak ediblər. Sessiyada Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin məsul əməkdaşı İsfəndiyar Hacıyev sədrlik edərək Assosiasiyanın "Xidmətlərə görə" təltifinə layiq görülüb.

Səfər çərçivəsində heyət üzvlərimiz bir sıra ölkələrdən olan həmkarları ilə işgüzar görüşlər keçirərək əməkdaşlıq perspektivləri haqda fikir mübadiləsi aparıblar.





Baş prokuror Kamran Əliyev bölgələrdə vətəndaşları qəbul edib

NAXÇIVAN MUXTAR RESPUBLİKASI



İyulun 11-də Baş prokuror Kamran Əliyev Naxçıvan Muxtar Respublikası prokurorluğunun inzibati binasında Naxçıvan şəhər, Babək, Culfa, Kəngərli, Ordubad, Şahbuz və Şərur rayonlarından olan vətəndaşları qəbul edib.

Qəbulda iştirak edən 70 nəfər vətəndaşın müraciətində qaldırdıqları məsələlərin, o cümlədən konkret cinayət işlərinin istintaqı və törədilmiş cinayətlər barədə məlumatların araşdırılması zamanı yol verilmiş qanun pozuntularının, məhkəmədə baxılan cinayət işləri üzrə dövlət ittihamının müdafiəsi, mülki xarakterli mübahisələrin və sosial problemlərə aid müraciətlərin bilavasitə prokurorluqda və ya aidiyyəti icra orqanlarında operativ həlli üçün Kamran Əliyev müvafiq göstərişlər verib.





BİLƏSUVAR RAYONU



İyulun 18-i Baş prokuror Kamran Əliyev Biləsuvar rayon prokurorluğunun inzibati binasında Biləsuvar, Cəlilabad, Neftçala və digər rayonlardan olan vətəndaşları qəbul edib.

Qəbuldan əvvəl Baş prokuror xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin şəhərin mərkəzində ucaldılmış abidəsini ziyarət edib, gül dəstələri düzərək əziz xatirəsini ehtiramla yad edib.

Qəbulda iştirak edən 91 nəfər vətəndaşın müraciətində konkret cinayət işlərinin istintaqı və törədilmiş cinayətlər barədə məlumatların araşdırılması zamanı yol verilmiş qanun pozuntuları, məhkəmədə baxılan cinayət işləri üzrə dövlət ittihamının müdafiəsi, mülki xarakterli mübahisələr, habelə sosial problemlərlə bağlı qaldırdığı məsələlərin bilavasitə prokurorluqda və ya aidiyyəti icra orqanlarında operativ həlli üçün Kamran Əliyev müvafiq göstərişlər verib.

TOVUZ RAYONU



İyulun 24-ü Baş prokuror Kamran Əliyev Tovuz rayon prokurorluğunun inzibati binasında Tovuz, Şəmkir, Gədəbəy, Ağstafa, Qazax və digər rayonlardan olan vətəndaşları qəbul edib.



Qəbuldan əvvəl Baş prokuror xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin şəhərin mərkəzində ucaldılmış abidəsini ziyarət edərək əziz xatirəsini ehtiramla yad edib.

Qəbulda iştirak edən 27 nəfər vətəndaşın müraciətində konkret cinayət işlərinin istintaqı və törədilmiş cinayətlər barədə məlumatların araşdırılması zamanı yol verilmiş qanun pozuntuları, məhkəmədə baxılan cinayət işləri üzrə dövlət ittihamının müdafiəsi, mülki xarakterli mübahisələr, habelə sosial problemlərlə bağlı qaldırdığı məsələlərin bilavasitə prokurorluqda və ya aidiyyəti icra orqanlarında operativ həlli üçün Kamran Əliyev müvafiq göstərişlər verib.

QUBA RAYONU



Avqustun 4-də Baş prokuror Kamran Əliyev Quba rayon prokurorluğunun inzibati binasında Quba, Qusar, Xaçmaz və digər rayonlardan olan vətəndaşları qəbul edib.

Qəbuldan əvvəl Baş prokuror xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin şəhərin mərkəzində ucaldılmış abidəsini ziyarət edərək əziz xatirəsini ehtiramla yad edib.



Qəbulda iştirak edən 23 nəfər vətəndaşın müraciətində konkret cinayət işlərinin istintaqı və törədilmiş cinayətlər barədə məlumatların araşdırılması zamanı yol verilmiş qanun pozuntuları, məhkəmədə baxılan cinayət işləri üzrə dövlət ittihamının müdafiəsi, mülki xarakterli mübahisələr, habelə sosial problemlərlə bağlı qaldırdığı məsələlərin bilavasitə prokurorluqda və ya aidiyyəti icra orqanlarında operativ həlli üçün Kamran Əliyev müvafiq göstərişlər verib.

SAMUX RAYONU

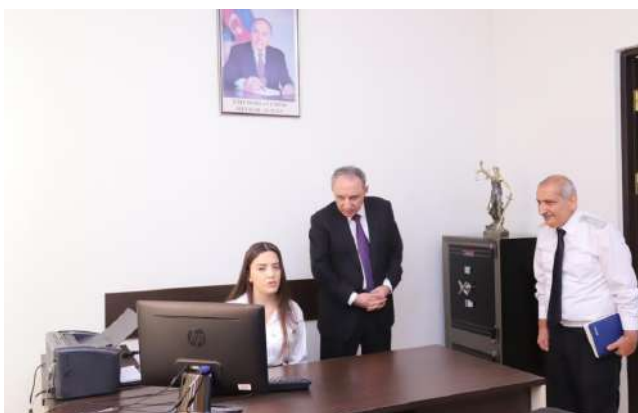


Avqustun 17-də Baş prokuror Kamran Əliyev Samux rayon prokurorluğunun inzibati binasında Samux, Daşkəsən, Kəlbəcər, Göygöl və digər rayonlardan olan vətəndaşları qəbul edib.

Qəbuldan əvvəl Baş prokuror xalqımızın Ümum-millî Lideri Heydər Əliyevin şəhərin mərkəzində ucaldılmış abidəsini ziyarət edərək əziz xatirəsini ehtiramla yad edib.

Qəbulda iştirak edən 12 nəfər vətəndaşın müraciətində konkret cinayət işlərinin istintaqı və törədilmiş cinayətlər barədə məlumatların araşdırılması zamanı yol verilmiş qanun pozuntuları,





məhkəmədə baxılan cinayət işləri üzrə dövlət ittihamının müdafiəsi, mülki xarakterli mübahisələr, habelə sosial problemlərlə bağlı qaldırıldığı məsələlərin bilavasitə prokurorluqda və ya aidiyyəti icra orqanlarında operativ həlli üçün Kamran Əliyev müvafiq göstərişlər verib.



QAX RAYONU



Avqustun 25-də Baş prokuror Kamran Əliyev Qax rayon prokurorluğunun inzibati binasında Qax, Şəki, Balakən, Zaqatala və digər rayonlardan olan vətəndaşları qəbul edib.



Qəbuldan əvvəl Baş prokuror xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin şəhərin mərkəzində ucaldılmış abidəsini ziyarət edərək əziz xatirəsini ehtiramla yad edib.

Qəbulda iştirak edən 25 nəfər vətəndaşın müraciətində konkret cinayət işlərinin istintaqı və törədilmiş cinayətlər barədə məlumatların araşdırılması zamanı yol verilmiş qanun pozuntuları, məhkəmədə baxılan cinayət işləri üzrə dövlət ittihamının müdafiəsi, mülki xarakterli mübahisələr, habelə sosial problemlərlə bağlı qaldırdığı məsələlərin bilavasitə prokurorluqda və ya aidiyyəti icra orqanlarında operativ həlli üçün Kamran Əliyev müvafiq göstərişlər verib.

ŞABRAN RAYONU

Sentyabrın 1-də Baş prokuror Kamran Əliyev Şabran rayon prokurorluğunun inzibati binasında Şabran, Siyəzən, Xızı və digər rayonlardan olan vətəndaşları qəbul edib.

Qəbuldan əvvəl Baş prokuror xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin şəhərin mərkəzində ucaldılmış abidəsini ziyarət edərək əziz xatirəsini ehtiramla yad edib.



Qəbulda iştirak edən 23 nəfər vətəndaşın müraciətində konkret cinayət işlərinin istintaqı və törədilmiş cinayətlər barədə məlumatların araşdırılması zamanı yol verilmiş qanun pozuntuları, məhkəmədə baxılan cinayət işləri üzrə dövlət ittihamının müdafiəsi, mülki xarakterli mübahisələr, habelə sosial problemlərlə bağlı qaldırdığı məsələlərin bilavasitə prokurorluqda və ya aidiyyəti icra orqanlarında operativ həlli üçün Kamran Əliyev müvafiq göstərişlər verib.

Qəbullardan sonra Baş prokuror əməkdaşlarla görüşlər keçirməklə onlara konkret tapşırıqlar verib, vətəndaşların müraciətlərinə obyektiv baxılması və qəbulu işinin düzgün təşkilinə görə təbriklərləndirən və fərdi məsuliyyət daşdıqlarını diqqətə çatdırıb.

Həmçinin, Baş prokuror Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 7 may 2021-ci il tarixli Fərmanı əsasında yaradılan və Azərbaycan Respublikası prokurorluq orqanlarının fəaliyyətində müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqini təmin edən "Elektron prokurorluq" informasiya sisteminin fəaliyyəti ilə yerində tanış olaraq işin daha da təkmilləşdirilməsi və səmərəliliyin artırılmasına dair əməkdaşların təkliflərini dinləyib, eləcə də müzakirələr aparılmaqla müvafiq göstərişlər verib.

Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzi və Daxili İşlər Nazirliyinin Polis Akademiyası arasında memorandum imzalanıb

Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzi ilə ölkəmizin elm, ali təhsil müəssisələri, ixtisaslaşdırılmış xüsusi təyinatlı akademiyaları arasında əməkdaşlıq əlaqələrinin daha da inkişaf etdirilməsi istiqamətində tədbirlər davam etdirilir.

Keçən müddət ərzində Mərkəzlə ölkəmizin xüsusi ixtisaslı ali təhsilli zabit kadrlar hazırlayan, fundamental və tətbiqi elmi tədqiqatlar aparan dövlət təhsil müəssisələrindən olan Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Polis Akademiyası ilə birgə bir çox tədris, elmi-tədqiqat, əməkdaşlıq tədbirləri reallaşdırılıb, peşə hazırlığının təşkili sahəsində mühüm birgə nailiyyətlər əldə edilib.

İyulun 14-də Mərkəzin əməkdaşları və prokurorluğun veteranı Polis Akademiyasını ziyarət edərək, Akademiyanın fəaliyyəti, tədris prosesi, maddi-texniki bazası, tətbiq edilən müasir təhsil metodları ilə yaxından tanış olub.

Tədbiri giriş sözü ilə açan Daxili İşlər Nazirliyinin Polis Akademiyasının rəisi Canpolad Daanov Akademiyanın təhsil, peşə hazırlığı sahəsində əldə etdiyi yüksək nailiyyətlər, tətbiq edilən innovativ metodlar, təhsil müəssisəsinin beynəlxalq əlaqələri barədə ətraflı məlumat verərək, prokurorluq orqanları ilə tədris sahəsində əməkdaşlıq əlaqələrindən məmnunluğunu ifadə edib.

Elm-Tədris Mərkəzinin rəisi Mübariz Əhmədov Akademiya ilə birgə təşkil edilən təlimlərin, elmi konfrans və tədqiqatların hər iki qurum əməkdaşlarının peşə hazırlığına mühüm töhfə verəcəyini bildirib.

Tədbir çərçivəsində Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzi və Daxili İşlər Nazirliyinin Polis Akademiyası arasında birgə əməkdaşlıq haqqında anlaşma memorandumu imzalanıb.

Memorandum mövcud əməkdaşlıq əlaqələrinin daha da intensivləşdirilməsinə, kadr hazırlığına, birgə elmi-tədqiqatların aparılmasına öz mühüm töhfəsini verəcək.





Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzi və Macarıstan Respublikası Baş Prokurorluğunun Avropa və beynəlxalq əlaqələr idarəsi arasında memorandum imzalanıb



Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzi və Macarıstan Respublikası Baş Prokurorluğunun Avropa və Beynəlxalq əlaqələr idarəsi arasında ikitərəfli əməkdaşlıq haqqında anlaşma memorandumunu imzalanıb.

Prokurorluq orqanları tərəfindən tədrisin təşkili sahəsində mövcud beynəlxalq əməkdaşlıq imkanlarının inkişaf etdirilməsi hər zaman diqqət mərkəzində saxlanılır.

Ötən ilin dekabr ayında imzalanmış Ədalət Mühakiməsi Tədrisi üzrə Türk dövlətləri Şəbəkəsinin təsis edilməsi haqqında Anlaşma Memorandumu çərçivəsində Şəbəkəyə üzv və müşahidəçi dövlətlərlə əməkdaşlığın daha da gücləndirilməsi istiqamətində müvafiq işlər davam etdirilir.

Belə ki, Şəbəkədə müşahidəçi qismində təmsil olunan Macarıstan Respublikası Baş Prokurorluğunun nümayəndələri ilə danışıqlar aparılmış və nəticədə həmin qurumun prokurorluq işçilərinin ixtisasartırılması işində aparıcı rol oynayan Avropa və Beynəlxalq əlaqələr idarəsi ilə Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzi arasında Anlaşma Memorandumunun imzalanması qərara alınmaqla, bu məqsədlə cari il iyulun 24-də hər iki qurumun nümayəndələrinin iştirakı ilə onlayn formatda görüş keçirilib.

Onlayn görüşdə Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzinin rəisi Mübariz Əhmədov və Mərkəzin əməkdaşları iştirak edib.

Görüşün nəticələrinə uyğun olaraq, Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzi və Macarıstan Respublikası Baş Prokurorluğunun Avropa və Beynəlxalq əlaqələr idarəsi arasında ikitərəfli əməkdaşlıq haqqında anlaşma memorandumunu imzalanıb.

Memorandum hər iki quruma geniş əməkdaşlıq imkanları açmaqla, birgə təlim proqramlarının hazırlanması, hüquq elminin və təcrübəsinin aktual məsələləri üzrə qarşılıqlı məsləhətləşmələrin aparılmasını, birgə elmi araşdırmaların təşkili və aparılması üçün tərəfdaşlıq tədbirlərini nəzərdə tutur.

Eyni zamanda, memorandum əməkdaşlıq əlaqələrinin inkişafı coğrafiyasında Avropa məkanında fəaliyyət göstərən nüfuzlu təsisatlarla əlaqələr baxımından xüsusi önəm kəsb edir.



Baş Prokurorluq və Mediasiya Şurasının birgə təşkilatçılığı ilə konfrans keçirilib

Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu və Mediasiya Şurası arasında əməkdaşlığa dair təsdiqlənmiş Fəaliyyət Planı üzrə silsilə tədbirlərin keçirilməsi nəzərdə tutulub.

Tədbirlər qurumlar arasında əməkdaşlıq əlaqələrinin qurulması, kommunikasiyanın həyata keçirilməsi, mediatorların peşə hazırlığının artırılması məsələlərini əhatə edir.

Nəzərdə tutulmuş silsilə tədbirlərin birincisi iyulun 26-da Baş Prokurorluqda maarifləndirici konfrans formatında keçirilib.

“Əsas insan hüquq və azadlıqların qorunmasında prokurorluq və mediasiya orqanlarının rolu” mövzusunda keçirilən konfransda Baş Prokurorluğun idarə rəisləri Elnur Musayev və Mübariz Əhmədov, Mediasiya Şurasının İdarə heyətinin sədri Nadir Adilov, prokurorluq əməkdaşları, mediatorlar, eləcə də media nümayəndələri iştirak edib.

Konfrans iştirakçılarını salamlayan Elnur Musayev və Nadir Adilov prokurorluqla və Mediasiya Şurası arasında əməkdaşlıq barədə məlumat verib, Mübariz Əhmədov isə mediatorların peşə hazırlığının artırılması məqsədilə nəzərdə tutulan tədbirlər barədə danışıb.



Konfransda iştirak edən 100-ə yaxın mediatorlarla əsas insan hüquq və azadlıqların qorunmasında mediatorların fəaliyyəti, cinayət mühakimə icraatı zamanı mediasiyaya aid məlumatların açıqlanması qaydası və Baş Prokurorluqla əməkdaşlıq imkanları barədə müzakirələr aparılıb.





“Azərbaycanda əmlakların bərpası və idarə edilməsi sistemində islahatlara dəstək” adlı Tvinning layihəsi üzrə təlimçilər üçün təlim keçirilib



Cari ilin 05 sentyabr tarixindən etibarən Avropa İttifaqının dəstəyi ilə həyata keçirilən və Baş Prokurorluğun benefisiar olduğu “Azərbaycanda əmlakın bərpası və idarə edilməsi sistemində islahatlara dəstək” adlı Tvinning layihəsi çərçivəsində prokurorluq əməkdaşlarının müvafiq cinayət işləri üzrə qanunsuz yolla əldə edilmiş əmlakların aşkar edilməsi, izlənməsi, idarə edilməsi və bərpasını ehtiva edən bütün elementlərin dərinədən öyrənmələrinə yönəlmiş və 10 gün davam edəcək təlimə start verilib.



Tədrisdə Belçika Krallığının Həbs və müsadirə üzrə mərkəzi ofisinin (COSC) rəhbəri Jan Mişel Verelest, Litva Respublikasının Xüsusi istintaq Xidmətinin əməkdaşları Liliya Lavinskiene və Robertas Simulevičius, eyni zamanda həmin ölkənin Baş Prokurorluğunun əməkdaşı Tomas Dzikas ekspert qismində iştirak edir.

Təlimə iştirakçı kimi Baş Prokurorluğun müxtəlif idarə və şöbələrindən cəlb olunan 25 əməkdaş daha sonra prokurorluğun bütün digər struktur qurumları üçün aktivlərin bərpası və idarə edilməsi mövzusunda real vaxt rejimi və əyani təşkil ediləcək tədris prosesində təlimçi qismində çıxış edəcəklər.



Cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılmasına qarşı mübarizə ilə bağlı növbəti təlim keçirilib

Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzində cari ilin sentyabrın 20 və 21-də “Cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılması əməli üzrə istintaq: sübutetmənin xüsusiyyətləri” mövzusunda təlim keçirilib.

Təlimdə birinci və apelyasiya məhkəmələrini təmsil edən hakimlər, prokurorluq, daxili işlər və vergi orqanlarının müstəntiqləri iştirak edib.

Tədris prosesinə Baş Prokurorluğun işçiləri ilə yanaşı, Maliyyə Monitorinqi Xidmətinin və İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin əməkdaşları təlimçi qismində cəlb olunub.

Təlim çərçivəsində cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılmasına qarşı mübarizə sahəsində həyata keçirilmiş dövlət proqramları, ölkəmizin qoşulduğu beynəlxalq təşəbbüslər və bu sahədə ixtisaslaşmış beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq barədə dinləyicilərə geniş məlumat verilib.

Həmçinin, təlim zamanı Cinayət Məcəlləsinin 193-1 maddəsi ilə nəzərdə tutulmuş əməlin tövsifi aspektləri, bu cür əməllərin istintaqda sübutetmə xüsusiyyətləri, maliyyə istintaqının və predikativ cinayətlər üzrə paralel maliyyə araşdırmasının aparılması qaydası, vergi cinayətlərinin ibtidai araşdırılması çərçivəsində bu cür əməllərin aşkarlanması və digər aktual mövzular üzrə tədris keçirilib.

Tədbirin sonunda iştirakçıları maraqlandıran suallar ətrafında müzakirələr aparılıb.





Baş Prokurorluğun rəhbər heyəti inşası davam etdirilən Zəfər Parkında olub



Sentyabrın 27-də "Anım Günü" münasibətilə Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğunun rəhbər heyəti Bakıda inşası davam etdirilən Zəfər parkında olub.





Prokurorluq əməkdaşları Parkdakı xatirə daşının önünə gül dəstələri düzərək Vətənimiz uğrunda canlarından keçən şəhidlərimizin əziz xatirəsini ehtiramla anıblar.





Əməliyyat-axtarış fəaliyyətini həyata keçirən qurumların əməkdaşları Baş Prokurorluqda təşkil olunan kursda iştirak edib



Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun müvafiq Sərəncamına uyğun olaraq Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzində cari ilin 27–29 sentyabr tarixlərində əməliyyat-axtarış fəaliyyətini həyata keçirən daxili işlər, vergi, gömrük, sərhəd orqanlarının və digər qurumların əməkdaşları üçün “Əməliyyat-axtarış fəaliyyəti subyektləri tərəfindən əməliyyat-axtarış tədbirlərinin həyata keçirilməsi zamanı qanunvericiliyə, insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarına riayət edilməsi” mövzusunda kurs təşkil edilib.

Tədris tədbirinə təlimçi qismində Baş Prokurorluğun, Daxili İşlər Nazirliyinin və Dövlət Gömrük Komitəsinin müvafiq sahədə nəzəri və praktiki biliklərə malik təcrübəli işçiləri cəlb edilib.

Mühazirə, təqdimat, təcrübə mübadiləsi və sair formada həyata keçirilmiş kurs çərçivəsində əməliyyat-axtarış fəaliyyətini həyata keçirən 39 əməkdaşa əməliyyat-axtarış fəaliyyətinin ümumi məsələləri ilə yanaşı, bu fəaliyyətin informasiya təminatı, kriminalistik və əməliyyat uçotları, eləcə də kibercinayətlər və digər aktual cinayətlər üzrə bu tədbirlərin taktiki xüsusiyyətləri kimi praktiki əhəmiyyət kəsb edən mövzular tədris edilib.



“Heydər Əliyev İli” çərçivəsində Respublikanın Hərbi prokuroru Naxçivanda hərbiçilərlə görüşüb



Cari ilin sentyabr ayının 1-də Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun müavini – Respublika Hərbi prokuroru, ədliyyə general-leytenantı Xanlar Vəliyev və Azərbaycan Respublikası Müdafiə nazirinin müavini – Əlahiddə Ümumqoşun Ordusunun Komandanı, general-polkovnik Kərəm Mustafayev Naxçivanda yerləşən hərbi hissələrdə xidmət edən hərbi qulluqçularla görüşüblər. Görüşdə Respublika Hərbi Prokurorluğunun, ərazi hərbi prokurorluqlarının

rəhbər vəzifəli şəxsləri və Müdafiə Nazirliyinin yüksək rütbəli zabitləri iştirak ediblər.

Görüş iştirakçıları xalqı və dövləti qarşısında milsiz xidmətləri olan Ulu Öndər Heydər Əliyevin, ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda canlarını fəda etmiş şəhidlərimizin əziz və unudulmaz xatirələrini bir dəqiqəlik sükutla yad edib, qazilərə şəfa diləyiblər.

Hərbiçilərə ən xoş arzularını ifadə edən Respublikanın Hərbi prokuroru Xanlar Vəliyev əvvəlcə 2023-cü ilin





“Heydər Əliyev İli” olduğunu vurğulayaraq, nəhəng şəxsiyyətin dünya tarixindəki rolundan, eləcə də mil-ləti və Vətəni qarşısındakı müstəsna xidmətlərindən bəhs edən nitqlə çıxış edib. Ədliyyə general-leytenantı

Tədbirin sonunda üzərilərinə düşən vəzifələri nümunəvi icra etməklə xidmətdə fərqlənənlərə qiymətli hədiyyələr təqdim edilib.

Xanlar Vəliyev çıxışında, həmçinin bildirib ki, müasir Azərbaycanın me-marı və qurucusu, xalqımızın Ümum-milli Lideri Heydər Əliyevin mü-kəmməl siyasətini dövrün tələblərinə uyğun uğurla davam etdirən Prezi-dent İlham Əliyevin zəngin elmi bi-likləri, müdrik siyasi strategiyası, sarsılmaz qətiyyəti və yorulmaz fəaliyyəti ilə xalqın dərin düşüncəsi və əzmkarlığının vəhdəti sayəsində bütün dünyada baş verən mənfi proseslərə rəğmən, dövlətimiz qü-drətlənir, işğaldan azad olunmuş əra-zilərimiz də daxil olmaqla region-larımız hərtərəfli inkişaf edir və əhalinin rifahının daha da yaxşı-laşdırılması prosesinin davamlılığı uğurla təmin olunur.

Hərbi prokuror Xanlar Vəliyev bildirib ki, son illər Prezident İlham Əliyevin yüksək diqqət və qayğısı sayəsində müasir tələblərə cavab verməklə, istənilən döyüş tapşırığını ən yüksək səviyyədə yerinə yetir-məyə qadir olan Azərbaycan Silahlı Qüvvələri formalaşmış. Vətən müha-ribəsinə toxunan Xanlar Vəliyev Mü-zəffər Ali Baş Komandan İlham Əli-yevin mahir diplomatiyasından və yüksək sərkərdəlik məharətindən, Birinci vitse-prezident Mehriban Əli-yevanın dəstəyindən, xalqımızın əzmkarlığından, Silahlı Qüvvələri-mizin misilsiz rəşadətindən, hərbi-çilərimizin qəhrəmanlığından danı-şaraq əldə olunan möhtəşəm tarixi Qələbəni Prezident-Xalq birliyinin şərtləndirdiyini xüsusi vurğulayıb.

Tədbir çərçivəsində general-pol-kovnik Kərəm Mustafayev və digər natiqlər maraqlı və məzmunlu çı-xışlar ediblər.

Ardınca hüquqi maarifləndirici mövzularda çıxışlar olunub, hərbi qulluqçuların sualları cavablandırılıb. Eyni zamanda onların qayğı və problemləri, məişət şəraitləri ilə maraqlanılib.



Ulu Öndərin 100 illik yubileyi münasibətilə Hərbi Prokurorluğun keçirdiyi silsilə tədbirlər Yevlax rayonunda davam etdirilib

Yevlax rayonunda yerləşən N saylı hərbi hissədə Müdafiə Nazirliyi ilə birgə 15.06.2023-cü ildə keçirilən tədbirdən əvvəl Ümummilli Lider Heydər Əliyevin və şəhidlərin əziz və unudulmaz xatirələri bir dəqiqəlik sükutla anılıb, Allahdan onlara rəhmət, qazilərə şəfa arzulanıb.

Mərasimdə çıxış edən Hərbi prokurorun böyük köməkçisi, mətbuat xidmətinin rəhbəri Fırad Əliyev və Hərbi Prokurorluğun İstintaq idarəsinin rəisi Bəhrüz Əhmədov əvvəlcə Baş prokuror Kamran Əliyevin və Hərbi prokuror Xanlar Vəliyevin salamlarını şəxsi heyətə çatdırıb. Bundan sonra həmin şəxslər, eləcə də hərbcilər müstəqillik yolumuzu və firavan



gələcəyimizi işıqlandıran, xalqını zamanın sərt sınaqlarından yüksək məharətlə çıxararaq, hər bir çətin vəziyyətdən ən düzgün çıxış yolu tapan nəhəng tarixi şəxsiyyət Heydər Əliyevin şərəfli və mənalı ömründən, çoxşaxəli və zəngin fəaliyyətindən, ölkəmizin qüdrətlənməsində, xalqın rifahının yüksəldilməsində müstəsna xidmətlərindən və dünya siyasətinə verdiyi töhfələrdən bəhs ediblər.

Çıxışçılar, eyni zamanda, Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycanın parlaq gələcəyinə hesablanmış mükəmməl siyasətini yeni müstəvidə zamanın tələblərinə uyğun şəkildə uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə son 20 ilə yaxın müddət ərzində ölkəmizdə görülmüş misilsiz işlərdən, həyata keçirilmiş hərtərəfli köklü islahatlardan, bütün sahələrdə əldə olunmuş uğurlardan, o cümlədən qüdrətli Silahlı Qüvvələrimizin formalaşmasından, bu uğurların əldə olunmasında Azərbaycanın

Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın dəstəyindən və xalqın əzmkarlığından danışıblar.

Çıxışlarda, həmçinin Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə qazanılmış tarixi qələbə xüsusi vurğulanmaqla, Vətən müharibəsindən, o dövrdə prokurorluğun, o cümlədən hərbi prokurorluğun Silahlı Qüvvələrlə qarşılıqlı səmərəli fəaliyyətindən bəhs edilib, qürur dolu 44 günün unudulmaz təəssüratları xatırlanıb.



Hərbi Prokurorluq Daxili Qoşunlarla birgə Ulu Öndərin 100 illik yubileyi münasibətilə Zaqatalada tədbir keçirib



Zaqatala rayonunda yerləşən “N” sayılı hərbi hissədə Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunları ilə birgə 13.07.2023-cü il tarixdə keçirilən tədbirdən əvvəl Ümummilli Lider Heydər Əliyevin abidəsinin və şəhidlər guşəsinin önünə gül dəstələri düzülərək əziz və unudulmaz xatirələri bir dəqiqəlik sükutla yad edilib, Allahdan onlara rəhmət, qazilərə şəfa arzulanıb.

Mərasimdə çıxış edən Hərbi prokurorun böyük köməkçisi, mətbuat xidmətinin rəhbəri, baş ədliyyə müşaviri Firad Əliyev və Hərbi Prokurorluğun Dövlət İttihamının Müdafiəsi üzrə şöbəsinin rəisi, ədliyyə polkovniki Səfər Əhmədov əvvəlcə Baş prokuror Kamran Əliyevin və Hərbi Prokuror Xanlar Vəliyevin salamlarını şəxsi heyətə çatdırıb. Bundan sonra, həmin şəxslər Zaqatala hərbi prokuroru, ədliyyə polkovnik-leytenantı Emin Quliyev, eləcə də hərbcilər müstəqillik yolumuzu və firavan gələcəyimizi işıqlandıran, xalqını zamanın sərt sınaqlarından yüksək məharətlə çıxararaq, hər bir çətin vəziyyətdən ən düzgün çıxış yolu tapan nəhəng tarixi şəxsiyyət Heydər Əliyevin şərəfli və mənalı ömründən, çoxşaxəli və zəngin fəaliyyətindən, ölkəmizin qüdrətlənməsində, xalqın rifahının yüksəldilməsində müstəsna xidmətlərindən və dünya siyasətinə verdiyi töhfələrdən bəhs ediblər.

Çıxışçılar, eyni zamanda, Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycanın parlaq gələcəyinə hesablanmış mü-



kəmməl siyasətini yeni müstəvidə zamanın tələblərinə uyğun şəkildə uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə son 20 ilə yaxın müddətdə ölkəmizdə görülmüş misilsiz işlərdən, həyata keçirilmiş hərtərəfli köklü islahatlardan, bütün sahələrdə əldə olunmuş uğurlardan, o cümlədən qüdrətli Silahlı Qüvvələrimizin formalaşmasından, bu uğurların qazanılmasında Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın dəstəyindən və xalqın əzmkarlığından danışıblar.

Çıxışlarda, həmçinin Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə qazanılmış tarixi Qələbə xüsusi vurğulanmaqla, Vətən müharibəsindən, o dövrdə prokurorluğun, həmçinin Hərbi Prokurorluğun Silahlı Qüvvələrlə, o cümlədən Daxili Qoşunlarla qarşılıqlı səmərəli fəaliyyətindən bəhs edilib, qürur dolu 44 günün unudulmaz təəssüratları xatırlanıb.



Hərbi Prokurorluq Daxili Qoşunlarla birgə Bakı şəhərində Ulu Öndərin 100 illik yubileyi münasibətilə tədbir keçirib

Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunlarının Ali Hərbi Məktəbində 30.07.2023-cü ildə keçirilən tədbirdə əvvəlcə Ulu Öndər Heydər Əliyevin və ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olanların xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad olunub.

Azərbaycan Hərbi prokurorunun müavini Mehdi Hüseynzadə və Hərbi prokurorunun böyük köməkçisi Firad Əliyev, Daxili Qoşunların Ali Hərbi Mə-



təbinin rəisi İlqar Məmmədov və digər çıxışçılar tarixi şəxsiyyət, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyətindən bəhs ediblər. Çıxış edənlər müstəqillik yolumuzu və fırvan gələcəyimizi işıqlandıran, xalqını zamanın sərt sınaqlarından yüksək məharətlə çıxararaq, hər bir çətin vəziyyətdən ən düzgün çıxış yolu tapan Ulu Öndər Heydər Əliyevin şərəfli və mənalı ömründən danışdıblar, onun çoxşaxəli və zəngin fəaliyyətindən, ölkəmizin qüdrətlənməsində, xalqın rifahının yüksəldilməsində müstəsna xidmətlərindən və dünya siyasətinə verdiyi töhfələrdən söz açıblar.

Çıxışçılar Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycanın parlaq gələcəyinə hesablanmış mükəmməl siyasətini yeni müstəvidə zamanın tələblərinə uyğun şəkildə uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə son 20 ilə yaxın müddətdə ölkəmizdə görülmüş misilsiz işlərə də toxunublar. Həyata keçirilən hərtərəfli köklü islahatlardan, bütün sahələrdə əldə olunan uğurlardan, o cümlədən

qüdrətli Silahlı Qüvvələrimizin formalaşmasından, bu uğurların qazanılmasında Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevanın da dəstəyindən və xalqın əzmkarlığından danışdıblar.

Çıxışlarda, həmçinin Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə qazanılan tarixi Qələbə xüsusi vurğulanıb, Vətən müharibəsindən, o dövrdə prokurorluğun, həmçinin Hərbi Prokurorluğun Silahlı Qüvvələrlə, o cümlədən Daxili Qoşunlarla qarşılıqlı səmərəli fəaliyyətindən bəhs edilib, qürur dolu 44 günün unudulmaz təəssüratları xatırlanıb.



Hərbi Prokurorluq Dövlət Sərhəd Xidməti ilə birgə Ulu Öndərin 100 illik yubileyi münasibətilə tədbirlər keçirib



Lənkəran və Cəlilabad rayonlarında yerləşən “N” sayılı hərbi hissələrdə 03.08.2023-cü il tarixlərdə keçirilən tədbirlərdən öncə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin abidəsinin və şəhidlər guşəsinin önünə gül dəstələri düzülərək, əziz və unudulmaz xatirələri bir dəqiqəlik sükutla yad edilib, Allahdan onlara rəhmət, qazilərə şəfa arzulanıb.

Mərasimlərdə çıxış edən Azərbaycan Respublikası Hərbi prokurorunun böyük köməkçisi, mətbuat xidmətinin rəhbəri Firad Əliyev əvvəlcə Baş prokuror Kamran



Əliyevin və Hərbi prokuror Xanlar Vəliyevin salamlarını şəxsi heyətə çatdırıb. Bundan sonra, Lənkəran hərbi prokuroru Elşən Əli-Məmmədov, polkovnik Rauf Abdullayev, polkovnik Əli Əliyev və digər çıxışçılar müstəqillik yolumuzu və fırvan istiqbalımızı nurlandıran, xalqını zamanın sərt sınaqlarından yüksək məharətlə çıxararaq, hər bir çətin vəziyyətdən ən düzgün çıxış yolu tapan böyük tarixi şəxsiyyət Heydər Əliyevin şərəfli və mənalı ömründən, çoxşaxəli və zəngin fəaliyyətindən, dövlətimizin qüdrətlənməsində, xalqın rifahının yüksəldilməsində misilsiz xidmətlərindən və dünya siyasətinə verdiyi töhfələrdən bəhs ediblər.

Çıxışçılar, eyni zamanda, Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycanın parlaq gələcəyinə hesablanmış mükəmməl siyasətini yeni müstəvidə dövrün tələblərinə uyğun şəkildə uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə son 20 ilə yaxın müddət ərzində ölkəmizdə

görülmüş misilsiz işlərdən, həyata keçirilmiş hərtərəfli köklü islahatlardan, bütün sahələrdə əldə olunmuş uğurlardan, o cümlədən qüdrətli Silahlı Qüvvələrimizin formalaşmasından, bu uğurların əldə olunmasında Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın dəstəyindən və xalqın əzmkarlığından danışdılar.

Tədbirlərdə, həmçinin Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə qazanılmış tarixi Qələbə xüsusi vurğulanmaqla, Vətən müharibəsindən, o dövrdə prokurorluğun, həmçinin Hərbi Prokurorluğun Silahlı Qüvvələrlə, o cümlədən Dövlət Sərhəd Xidməti ilə qarşılıqlı səmərəli fəaliyyətindən bəhs edilib, iftixar dolu 44 günün unudulmaz təəssüratları xatırlanıb.

Mərasimlərdən sonra, hərbi qulluqçular qarşısında hüquqi maarifləndirici məzmunlu çıxışlar olunmuş, onları maraqlandıran suallar cavablandırılmış, eləcə də hərbiçilərin qayğı və problemləri ilə maraqlanıb.19.08.2023-



Ulu Öndərin yubileyi münasibətilə Respublika Hərbi Prokurorluğu Müdafiə Nazirliyi ilə birgə növbəti tədbir keçirib



cü ildə Respublika Hərbi Prokurorluğunun Müdafiə Nazirliyi ilə birgə N sayılı hərbi hissədə keçirilən tədbirdən əvvəl Ümummilli Lider Heydər Əliyevin və şəhidlərin əziz və unudulmaz xatirələri bir dəqiqəlik sükutla anılıb, Allahdan onlara rəhmət, qazilərə şəfa arzulanıb.

Mərasimdə çıxış edən Respublika Hərbi Prokurorluğunun əməkdaşları Fırad Əliyev, Fərid Şükürov və Samir Əzimzadə əvvəlcə Baş prokuror Kamran Əliyevin və Hərbi prokuror Xanlar Vəliyevin salamlarını şəxsi heyətə çatdırıb. Bundan sonra, prokurorluq işçiləri ilə yanaşı hərbcilər Təbriz Mirzəyev, Aqil İsmayılov, eləcə də "Vətənpərvərliyin təbliğinə dəstək" İctimai Birliyinin sədri Şəmistan Əlizamanlı, qazi Rey Kərimoğlu və digər şəxslər müstəqillik yolumuzu və fırvan gələcəyimizi işıqlandıran, xalqını zamanın sərt sınaqlarından yüksək məharətlə çıxararaq, hər bir çətin vəziyyətdən ən düzgün çıxış yolu tapan nəhəng tarixi şəxsiyyət Heydər Əliyevin şərəfli və mənalı ömründən, çoxşaxəli və zəngin fəaliyyətindən, ölkəmizin qüdrətlənməsində, xalqın rifahının yüksəldilməsində müstəsna xidmətlərindən və dünya siyasətinə verdiyi töhfələrdən bəhs ediblər.

Çıxışçılar Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycanın parlaq gələcəyinə hesablanmış mükəmməl siyasətini yeni müstəvidə zamanın tələblərinə uyğun şəkildə uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə son 20 ilə yaxın müddətdə ölkəmizdə görülmüş misilsiz işlərdən, həyata keçirilmiş hərtərəfli köklü islahatlardan, bütün sahələrdə əldə olunmuş uğurlardan, o cümlədən qüdrətli Silahlı Qüvvələrimizin formalaşmasından, bu uğurların qazanılmasında



Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın dəstəyindən və xalqın əzmkarlığından danışıblar.

Həmçinin Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə qazanılmış tarixi Qələbə xüsusi vurğulanmaqla, Vətən müharibəsindən, o dövrdə prokurorluğun, o cümlədən Hərbi Prokurorluğun Silahlı Qüvvələrlə qarşılıqlı səmərəli fəaliyyətindən bəhs edilib, qürur dolu 44 günün unudulmaz təəssüratları xatırlanıb.

Tədbir çərçivəsində Şəmistan Əlizamanlı vətənpərvər mahnılar oxuyub.

Tədbirdən sonra, hərbi qulluqçular qarşısında hüquqi maarifləndirici məzmunlu çıxışlar olunub, onları maraqlandıran suallar cavablandırılıb, eləcə də hərbcilərin qayğı və problemləri ilə maraqlanılib.



Ulu Öndərin 100 illik yubileyi münasibətilə Hərbi Prokurorluğun keçirdiyi növbəti tədbir Bakı şəhərində baş tutub



14.09.2023-cü il tarixdə Müdafiə Nazirliyi ilə birgə Bakı şəhərində yerləşən N sayılı hərbi hissədə keçirilən

tədbirdən əvvəl Ümummilli Lider Heydər Əliyevin və şəhidlərin əziz və unudulmaz xatirələri bir dəqiqəlik sükutla anılıb, qazilərə şəfa arzulanıb.

Mərasimdə çıxış edən Respublika Hərbi Prokurorluğunun əməkdaşları Fırad Əliyev və Samir Əzimzadə əvvəlcə Baş prokuror Kamran Əliyevin və Hərbi Prokuror Xanlar Vəliyevin salamlarını şəxsi heyətə çatdırıblar. Bundan sonra “Vətənpərvərliyin təbliğinə dəstək” İctimai Birliyinin sədri Şəmistan Əlizamanlı, eləcə də hərbiçilər və digər şəxslər müstəqillik yolumuzu və fırvan gələcəyimizi işıqlandıran, xalqını zamanın sərt sınaqlarından yüksək məharətlə çıxararaq, hər bir çətin vəziyyətdən ən düzgün çıxış yolu tapan nəhəng tarixi şəxsiyyət Heydər Əliyevin şərəfli və mənalı ömründən, çoxşaxəli və zəngin fəaliyyətindən, ölkəmizin qüdrətlənməsində, xalqın rifahının yüksəldilməsində müstəsna xidmətlərindən və dünya siyasətinə verdiyi töhfələrdən bəhs ediblər.

Çıxışçılar, eyni zamanda, Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycanın parlaq gələcəyinə hesablanmış mükəmməl siyasətini yeni müstəvidə zamanın tələblərinə uyğun şəkildə uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə son 20 ilə yaxın müddətdə ölkəmizdə görülmüş misilsiz işlərdən, həyata keçirilmiş hətərəfli köklü islahatlardan, bütün sahələrdə qazanılmış uğurlardan, o cümlədən qüdrətli Silahlı Qüvvələrimizin formalaşmasından, bu uğurların əldə olunmasında Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın dəstəyindən və xalqın əzmkarlığından danışıblar.

Çıxışlarda, həmçinin Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə qazanılmış tarixi qələbə xüsusi vurğulanmaqla, Vətən müharibəsindən, o dövrdə prokurorluğun, o cümlədən hərbi prokurorluğun Silahlı Qüvvələrlə qarşılıqlı səmərəli fəaliyyətindən bəhs edilib, qürur dolu 44 günün unudulmaz təəssüratları xatırlanıb.

Tədbir çərçivəsində iştirakçılar Şəmistan Əlizamanlının ifasında vətənpərvər mahnılarını dinləyiblər.

Tədbirdən sonra hərbi qulluqçular qarşısında hüquqi maarifləndirici məzmunlu çıxışlar olunub, onları maraqlandıran suallar cavablandırılıb,

eləcə də hərbiçilərin qayğı və problemləri ilə maraqlanıb.



Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunda Baş prokurorun tapşırıq və göstərişlərinin icra mexanizminə həsr edilmiş əməliyyat müşavirəsi keçirilib



Cari ilin iyul ayının 31-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunda Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru cənab Kamran Əliyevin sədrliyi ilə 09.07.2023-cü ildə “Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğu orqanlarında 2023-cü ilin birinci yarımili ərzində cinayətkarlığa qarşı mübarizə, ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsində iştirak, qanunların icra və tətbiq olunmasına nəzarət, cinayət mühakimə və cinayət təqibindən kənar icraatlarda insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi və qanunla müəyyən edilmiş digər sahələrdə görülmüş işlərin vəzifəyəti və qarşıda duran vəzifələrin müzakirəsi” ilə bağlı keçirilmiş əməliyyat müşavirəsinin protokolundan çıxarışın, eləcə də Baş Prokurorluqda cari ilin birinci yarısında görülmüş işlərin yekunları və qarşıda duran vəzifələrə dair Geniş Kollegiya iclasında Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru tərəfindən verilmiş tapşırıq və göstərişlərin icra mexanizminin müzakirəsi mövzusunda əməliyyat müşavirəsi keçirilib.

Əməliyyat müşavirəsində Naxçıvan Muxtar Respublikasının prokuroru, baş ədliyyə müşaviri Sənan Paşayev qeyd etdi ki, Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru tərəfindən Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğu orqanlarında 2023-cü ilin birinci yarımili ərzində görülmüş işlər qənaətbəxş hesab edilməklə yanaşı, cənab Kamran Əliyev tərəfindən qarşımıza bir sıra tapşırıqlar da qoyulmuşdur. Həmin tapşırıqlara əsasən Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğu orqanlarında əvvəlki illərdən bağlı qalmış cinayət işləri öyrənilməli, açılma ehtimalı olan cinayət işləri xüsusi ilə nəzarətdə saxlanılmalı, bu istiqamətdə zəruri əməliyyat-istintaq tədbirlərinin icrası təmin edilməli, maddi ziyanla əlaqədar istintaq edilən cinayət işləri üzrə dövlət, bələdiyyə və şəxsi mülkiyyətə vurulmuş ziyanın ödəndirilməsi istiqamətdə bütün zəruri prosessual hərəkətlərin icrası təmin edilməli, istintaq, təhqiqat və əməliyyat-axtarış fəaliyyətində qanunların icrasına

gündəlik nəzarət təmin olunmaqla, yol verilmiş nöqsanların vaxtında müəyyən edilməsi və aradan qaldırılması, eləcə də bu istiqamətdə yazılı göstərişlərin verilməsi təmin edilməli, müraciətlərə baxılmasının, cinayət təqibi ilə bağlı materiallar üzrə araşdırmaların və cinayət işlərinin istintaqının intensivliyi artırılmalıdır.

Qeyd olundu ki, 2022-ci illə müqayisədə muxtar respublika üzrə qeydə alınmış cinayət hadisələrinin sayında kəskin artımın olması, o cümlədən narkotik vasitə və psixotrop maddələrin qanunsuz dövriyyəsi ilə bağlı cinayətlərin sayında müşahidə olunan artım nəzərə alınmaqla əhali arasında maarifləndirmə işlərinin aparılması və bu istiqamətdə profilaktiki tədbirlərin görülməsi təmin edilməlidir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğu orqanlarının rəhbər şəxsləri tərəfindən müvafiq qurumların iştirakı ilə yerlərdə vətəndaşların qəbulu həyata keçirilməli, cinayət təqibindən kənar məsələlərə, xüsusən əhalinin ciddi narazılığına səbəb ola biləcək hallara, sosial və digər problemlərə həssas münasibət göstərilməsi təmin edilməli, şəhid ailələrinin, birinci “Qarabağ” və “44 günlük Vətən” müharibəsi iştirakçılarının, əlillərinin müraciətlərinə xüsusi qayğı və diqqətlə yanaşılmaqla, vətəndaşların qəbulu zamanı nəzakət qaydalarına ciddi riayət olunmalıdır.

Prokurorluq əməkdaşlarından xidməti fəaliyyət və xidmətdəkənar vaxtlarda “Azərbaycan Respublikası Prokurorluğu İşçilərinin Etik Davranış Kodeksi”nin tələblərinə ciddi əməl etmələri tələb olunmalı, əməkdaşlar nəzəri bilik və peşə bacarıqlarını, o cümlədən xarici dil biliklərini artırmalıdırlar.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun əməkdaşları 2023-cü ilin ikinci yarımilində səlahiyyət hədləri daxilində bütün zəruri imkanlardan səmərəli istifadə etməklə qarşıya qoyulmuş tapşırıqların icrasını vaxtında təmin etməlidirlər.

Muxtar Respublika prokuroru qeyd etdi ki, cari ilin ikinci yarımilində də Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin 100 illik yubileyi ilə bağlı silsilə tədbirlərin keçirilməsi diqqətdə saxlanılmalıdır.

Məruzə ətrafında Naxçıvan Muxtar Respublikası prokurorunun müavini Amil Rəhimov, Prokurorluğun Sənədlərlə və müraciətlərlə işin təşkili şöbəsinin rəisi Nihad Abbasov, Cinayət təqibindən kənar icraatlar şöbəsinin rəisi Anar Məmmədov, Naxçıvan şəhər prokuroru Elsevər Quliyev çıxış edərək, Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru yanında 09.07.2023-cü il tarixdə keçirilmiş əməliyyat müşavirəsinin protokolundan çıxarılda qeyd olunan tapşırıqları diqqətdə saxlamaqla icrasını təmin etmək məqsədilə bütün səy və bacarıqlarından səmərəli istifadə edəcəklərini bildirdilər.



Naxçıvan Muxtar Respublikasının tabe rayon (şəhər) prokurorluqlarında insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsinə həsr edilmiş seminarlar keçirilib



Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun Hüquqi təminat və insan hüquqları məsələləri şöbəsinin təşkilatçılığı ilə cari ilin iyul ayının 21-də Babək rayon prokurorluğunda “İnsan hüquqlarının və əsas azadlıqlarının müdafiəsi haqqında” Avropa Konvensiyasının 8-ci maddəsində təsbit olunmuş şəxsi və ailə həyatına hörmət hüququnun müdafiəsi” mövzusunda seminar keçirilib. Seminarda Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun Hüquqi təminat və insan hüquqları məsələləri şöbəsinin rəisi Faiq Səfərov qeyd edib ki, Konvensiyada qeyd olunmuş hüquq və azadlıqlardan biri də şəxsi və ailə həyatına hörmət hüququdur. Bu hüquq Konvensiyanın 8-ci maddəsində öz əksini tapıb. Konvensiyanın bu maddə-

sində qeyd olunur ki, hər kəs öz şəxsi və ailə həyatına, mənzilinə və yazışma sirlirinə hörmət hüququna malikdir. Milli təhlükəsizlik və ictimai asayiş, ölkənin iqtisadi rifah maraqları naminə, iğtişaş və ya cinayətlərin qarşısını almaq üçün, sağlamlığı yaxud mənəviyyatı qorumaq üçün və ya digər şəxslərin hüquq və azadlıqlarını müdafiə etmək üçün qanunla nəzərdə tutulmuş və demokratik cəmiyyətdə zəruri olan hallar istisna olmaqla, bu hüququn həyata keçirilməsinə dövlət hakimiyyəti orqanları tərəfindən müdaxiləyə yol verilmir. Konvensiyanın 8-ci maddəsinin quruluşu qeyd-şərtlə tətbiq edilən digər maddələrin quruluşu kimidir: birinci bənddə bu maddənin təmin etdiyi hüquqların məzmunu əks olunub, ikincidə bənddə isə bu maddənin təmin etdiyi hüquq və azadlıqların həyata keçirilməsini məhdudlaşdırmaq üçün iştirakçı dövlətin istinad edə biləcəyi ümumi şərtlər və konkret əsaslar öz əksini tapıb. Sonda mövzu ilə bağlı suallar cavablandırılıb.

Cari ilin avqust ayının 22-də Naxçıvan şəhər prokurorluğunda “Avropa İnsan Hüquqları Konvensiyasının 6-cı maddəsinin – ədalətli məhkəmə araşdırılması hüququnun cinayət hüququ aspekti” mövzusunda seminar keçirilib. Seminarda Faiq Səfərov diqqətə çatdırıb ki, Konvensiyanın maddələrində qeyd olunmuş hüquqlar və azadlıqlardan biri də ədalətli məhkəmə araşdırılması hüququdur. Konvensiyanın 6-cı maddəsində qeyd olunur ki, hər kəs, onun mülki hüquq və vəzifələri müəyyən edilərkən və ya ona qarşı hər hansı cinayət ittihamı irəli sürülərkən, qanun əsasında yaradılmış müstəqil və qərəzsiz məhkəmə vasitəsi ilə, əgəlabatan müddətdə işinin ədalətli və açıq araşdırılması hüququna malikdir. Məhkəmə qərarı açıq elan edilir, lakin demokratik cəmiyyətdə əxlaq, ictimai qayda və ya milli təhlükəsizlik mülahizələrinə görə,



həmçinin yetkinlik yaşına çatmayanların maraqları və ya tərəflərin şəxsi həyatının müdafiəsi bunu tələb etdikdə, yaxud məhkəmənin fikrincə aşkarlığın ədalət mühakiməsinin maraqlarını poza biləcəyi xüsusi hallar zamanı ciddi zərurət olduqda mətbuat və ictimaiyyət bütün proses boyu və ya onun bir hissəsində məhkəmə iclasına buraxılmaya bilər. 6-cı maddə mülki hüquq və vəzifələr və "cinayət ittihamı", məhkəməyə müraciət hüququnu özündə ehtiva edir. Sonda mövzu ilə bağlı suallar cavablandırılıb.

Cari ilin sentyabr ayının 8-də Ordubad rayon prokurorluğunda Birləşmiş Millətlər Təşkilatının "İşgəncə və digər qəddar, qeyri-insani, yaxud ləyaqəti alçaldan davranış və cəza növlərinə qarşı Konvensiyası" mövzusunda keçirilmiş seminarada Faiq Səfərov bildirib ki, bu Konvensiyası BMT-nin Baş Məclisinin 10.12.1984-cü il tarixli 39/46 sayılı qətnaməsi ilə qəbul edilmiş, imzalanmaq, təsdiq və qoşulmaq üçün açıq olan bu beynəlxalq saziş 26.06.1987-ci ildə qüvvəyə minmişdir. Bu Konvensiyanın iştirakçı dövlətləri BMT-nin Nizamnaməsində elan edilmiş prinsipləri, o cümlədən müvafiq surətdə insana məxsus ləyaqətin və insan birliyinin bütün üzvlərinin bərabər və bölünməz hüquqlarının tanınmasının bütün dünyada azadlığın, ədalətin və sülhün əsası olduğunu, habelə bu hüquqların insana məxsus ləyaqətdən irəli gəldiyini qəbul etməlidirlər. Sonda mövzu ilə bağlı müzakirələr aparılmışdır.

Cari ilin sentyabr ayının 18-də Culfa rayon prokurorluğunda "İnsan hüquqları və əsas azadlıqlarının müdafiəsi haqqında" Avropa Konvensiyasının 5-ci maddəsində təsbit olunmuş azadlıq və toxunulmazlıq hüququ" mövzusunda seminar keçirilib. Seminarada Faiq Səfərov Konvensiyanın 5-ci maddəsinin başlıca məqsədi fərdin fiziki azadlığını qanunsuz həbslərdən qorumaqdan ibarət olduğunu bil-



dirib. Məsələyə izah verilərək qeyd edilib ki, hətta şəxs özü könüllü olaraq həbsxanaya salınmaq üçün müraciət etsə belə, bu hüququn qorunmasının ona verdiyi imtiyazı itirə bilməz. Seminar çərçivəsində Konvensiyanın 5-ci maddəsindən irəli gələn tələblər müzakirə obyektinə olub.



Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun gənc əməkdaşları Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş intellektual turnirdə iştirak edib



Cari ilin sentyabr ayının 19 və 20-i Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş “Gənc dövlət qulluqçularının II Çoxnövçülük Kuboku” adlı intellektual turnir keçirilib. Azərbaycan Respublikasının Gənclər Fondunun və Naxçıvan Muxtar Respublikası Gənclər Fondunun birgə təşkilatçılığı keçirilən bu turnir Naxçıvan Şahmat Mərkəzində baş tutub.



Əvvəlcə ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda canlarından keçən şəhidlərin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

Gənc dövlət qulluqçularının II Çoxnövçülük Kubokunda 30 dövlət orqanından 180 gənc dövlət qulluqçusunun iştirak etdiyi yarışda Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun gənc əməkdaşları “Prokurorluq” komandası olaraq iştirak edib. İki gün davam edən yarışda müxtəlif mövzulara həsr edilən 3 mərhələdə mübarizə aparılıb.

Prokurorluğu təmsil edən komanda yarışda III yerə layiq görüldüyü üçün diplom və qiymətli hədiyyə ilə mükafatlandırılıb.



Lənkəran şəhərində Ulu Öndər Heydər Əliyevin 100 illiyinə həsr olunmuş konfrans keçirilib



Möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyevin 29 sentyabr 2022-ci il tarixli Sərəncamı ilə Azərbaycan Respublikasında 2023-cü ilin "Heydər Əliyev İli" elan edilməsi ilə əlaqədar həyata keçirilən silsilə tədbirlərin davamı olaraq, cari ilin iyun ayının 23-də Lənkəran rayon prokurorluğunun inzibati binasında Ulu Öndər Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş konfrans keçirilib.

Konfransda Lənkəran, Masallı, Astara, Lerik, Yardımlı rayon prokurorları, Lənkəran hərbi prokuroru ilə yanaşı, Lənkəran şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı, prokurorluq əməkdaşları, hüquq mühafizə orqanlarının rəhbərləri və ictimaiyyət nümayəndələri iştirak edib.

Konfrans iştirakçıları əvvəlcə Ulu Öndər Heydər Əliyevin abidəsini və Şəhidlər Abidə Kompleksini ziyarət edərək abidə önünə və şəhid məzarlarına tər gül dəstələri düzüb, müstəqilliyimizin memarı, müdrik dövlət xadimi Ulu Öndər Heydər Əliyevə olan hörmət və ehtiram ifadə edilib, Lənkəran rayon Heydər Əliyev Mərkəzində Ümummilli Lider Heydər Əliyevin zəngin dövlətçilik irsini, həyat və fəaliyyətini özündə əks etdirən eksponat və fotoştendlərlə tanış olublar.



Tədbir başlamazdan öncə Ulu Öndərin və ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda qəhrəmancasına şəhid olmuş şəxslərin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edildikdən sonra Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib.

Konfransı açıq elan edən Lənkəran rayon prokuroru Taryel Ələkbərov müasir Azərbaycan dövlətinin banisi, görkəmli dövlət xadimi Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin şəxsiyyəti, onun zəngin siyasi və idarəçilik fəaliyyəti, hüquqi dövlət quruculuğu, dahi liderin rəhbərliyi altında bütün sahələrdə olduğu kimi prokurorluq



qurumlarında aparılmış köklü islahatlar və prokurorluğa dövlət qayğısı, eləcə də ölkəmizin beynəlxalq müstəvidə tanınmasında göstərdiyi xidmətləri mövzusunda çıxış edib.

Konfransda Lənkəran şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Taleh Qaraşov və rayon ziyalı İbrahim Quliyev Ulu Öndər Heydər Əliyevin zəngin siyasi və dövlət quruculuğu sahəsində əvəzolunmaz fəaliyyəti, Ulu Öndərin siyasi hakimiyyətdə olduğu dövrdə Lənkəranla bağlı gördüyü işlər mövzularında çıxış edib, dahi liderlə olan xatirələrini konfrans iştirakçıları ilə bölüşüblər.

Tədbirdə çıxış edən Lerik rayon prokuroru Akif Rzayev və Lənkəran hərbi prokuroru Elşən Əli-Məmmədov Ulu Öndər Heydər Əliyev həyat və fəaliyyətindən bəhs edən çıxışlar ediblər.

Konfrans iştirakçıları Baş Prokurorluğun təşəbbüsü ilə ərsəyə gəlmiş Ümummilli Liderin xatirəsinə həsr olunan "Böyük şəxsiyyət...3 ştrixdə" adlı sənədli filmə baxıblar.

Sonda xatirə fotosəkilləri çəkilmişdir.



Cəlilabad rayonunda Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 100 illiyinə həsr olunmuş konfrans keçirilib

Azərbaycan Respublikasında 2023-cü ilin "Heydər Əliyev ili" elan edilməsi ilə əlaqədar həyata keçirilən silsilə tədbirlərin davamı olaraq iyulun 14-də Cəlilabad rayonunda Ulu Öndər Heydər Əliyevin 100 illiyinə həsr olunmuş konfrans keçirilib.

Konfransda Cəlilabad, Neftçala, Salyan və Biləsuvar rayon prokurorluqlarının əməkdaşları, hüquq mühafizə və digər dövlət hakimiyyəti orqanlarının nümayəndələri iştirak edib.

Konfrans iştirakçıları əvvəlcə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin abidəsi önünə gül dəstələri qoyaraq, unudulmaz xatirəsini ehtiramla yad edib.



Tədbir başlamazdan öncə Ulu Öndər Heydər Əliyev və vətənimizin azadlığı uğrunda canlarını qurban verən şəhidlərimizin əziz xatirəsi konfrans iştirakçıları tərəfindən bir dəqiqəlik sükutla yad olunub, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib.

Tədbirdə açılış nitqi ilə çıxış edən Cəlilabad rayon prokuroru Vahid Məmmədov müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin xalqımız qarşısındakı tarixi xidmətləri, hüquqi dövlət quruculuğu istiqamətində həyata keçirdiyi uğurlu siyasət barədə çıxış edib.

Daha sonra Cəlilabad rayon İcra Hakimiyyəti başçısı Rafiq Cəlilov, Neftçala rayon prokuroru Nəşif Nəcəfov, Salyan rayon prokuroru Rəşad Mansurov və Biləsuvar

rayon prokuroru Camal Bağırovun Ümummilli Liderin dövlətçiliyin qorunması, iqtisadiyyatın inkişafı, prokurorluq orqanlarına qayğısı, gənclər siyasəti, respublikamıza, xüsusilə Cəlilabad rayonuna diqqət və qayğısı barədə çıxışları dinlənilib.

Konfrans iştirakçıları Baş Prokurorluğun təşəbbüsü ilə ərsəyə gəlmiş Ümummilli Liderin xatirəsinə həsr olunan "Böyük şəxsiyyət... 3 ştrixdə" adlı sənədli filmə baxıblar.

Sonda xatirə fotosəkli çəkilib.





Quba rayonunda Ümummilli lider Heydər Əliyevin 100 illiyinə həsr olunmuş konfrans keçirilib



Azərbaycan Respublikasında 2023-cü ilin "Heydər Əliyev ili" elan edilməsi ilə əlaqədar həyata keçirilən silsilə tədbirlərin davamı olaraq avqustun 1-də Quba rayonunda Ulu Öndər Heydər Əliyevin 100 illiyinə həsr olunmuş konfrans keçirilib.

Konfransda Quba, Qusar və Xaçmaz rayon prokurorluqlarının əməkdaşları, hüquq-mühafizə və digər dövlət hakimiyyət orqanlarının nümayəndələri iştirak edib.

Konfrans iştirakçıları əvvəlcə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin abidəsini ziyarət edərək unudulmaz xatirəsini ehtiramla yad ediblər.

Tədbir başlamazdan öncə Ulu Öndər Heydər Əliyev və Vətənimizin azadlığı uğrunda canlarını qurban verən şəhidlərimizin əziz xatirəsi konfrans iştirakçıları tərəfindən bir dəqiqəlik sükutla yad olunub, sonra isə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib.

Tədbirdə açılış nitqi ilə çıxış edən Quba rayon prokuroru Namiq Muradov müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu Ümummilli lider Heydər Əliyevin xalqımız qarşısındakı tarixi xidmətləri, hüquqi dövlət quruculuğu istiqamətində həyata keçirdiyi uğurlu siyasəti barəsində çıxış edib.

Daha sonra Quba rayon İcra Hakimiyyəti başçısının səlahiyyətlərini müvəqqəti icra edən Tariyel İbrahimov, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Quba filialının direktoru Yusif Aliyev, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü, şair Ramiz Qusarçaylı, Quba Rayon İcra Hakimiyyəti yanında İctimai Şuranın sədri Laçın Səfərəliyev və Quba Rayon Ağsaqqallar Şurasının sədri İldırım Məmmədovun Ümummilli Liderin dövlətçiliyin qorunması, iqtisadiyyatın inkişafı, prokurorluq orqanlarına qayğısı, gənclər siyasəti, Respublikamıza, xüsusilə Quba rayonuna diqqət və qayğısı barəsində çıxışları dinlənilib.

Konfrans iştirakçıları Baş Prokurorluğun təşəbbüsü ilə ərsəyə gəlmiş Ümummilli liderin xatirəsinə həsr olunan "Böyük şəxsiyyət...3 ştrixdə" adlı sənədli filmə baxıblar.

Sonda xatirə fotosəkili çəkilib.



“Heydər Əliyev İli” münasibətilə Şəmkirdə konfrans və “Açıq qapı günü” keçirilib



Azərbaycan Respublikasında 2023-cü ilin “Heydər Əliyev İli” elan edilməsi ilə əlaqədar həyata keçirilən silsilə tədbirlərin davamı olaraq, avqustun 25-də Şəmkir şəhərində “Heydər Əliyev siyasəti: Müasir dövlət quruculuğu” adlı konfrans keçirilib.

Konfrans iştirakçıları əvvəlcə ümummillə lider Heydər Əliyevin Şəmkir şəhərinin mərkəzində ucaldılmış abidəsini ziyarət edib.

Şəmkir rayon Şəhidlər Xiyabanına gələn konfrans iştirakçıları Azərbaycanın müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olan qəhrəman Vətən övladlarının xatirəsinə ehtiramlarını bildirib, məzarları üzərinə gül dəstələri qoyub.

İştirakçılar Şəmkir rayon Heydər Əliyev mərkəzinin Muzey hissəsində Ulu öndərin zəngin dövlətçilik irsini, həyat və fəaliyyətini özündə əks etdirən eksponat və fotostendlər ilə tanış olub.

Tədbir başlamazdan öncə Ulu Öndər Heydər Əliyev və vətənimizin azadlığı uğrunda canlarını qurban verən şəhidlərimizin əziz xatirəsi konfrans iştirakçıları tərəfindən bir dəqiqəlik sükutla yad olunub, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib.

Tədbirdə çıxış edən Baş Prokurorluğun idarə rəisi Ceyhun Kazimov müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu, dahi lider Heydər Əliyevin



mövcud iqtisadi inkişafın və hərtərəfli tərəqqinin əldə olunmasındakı rolundan bəhs edib.

Dahi lider Heydər Əliyevin müasir dövlət quruculuğu siyasəti barədə danışan Ceyhun Kazımov uğurlu siyasətin bu gün də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən davam etdirildiyini qeyd edib.

Konfrans zamanı çıxış edən Şəmkir rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Rəşad Tağıyev işgüzar tədbirin Şəmkir şəhərində təşkilindən məmnunluğunu ifadə edib.

Konfransda, həmçinin, Milli Məclisin deputatı Nurlan Həsənov, Şəmkir rayon prokuroru Azər Hətəmov, Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətinin böyük prokuroru Kənan Zeynalov, Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat Xidmətinin rəisi Anar Eyvazov və digərləri fenomenal şəxsiyyət Heydər Əliyevin xilaskarlıq missiyası, zəngin dövlətçilik irsi mövzularında çıxış edib.

Tədbir iştirakçıları “Böyük şəxsiyyət... 3 ştrixdə” sənədli filminə baxıb.

Daha sonra dövlət qurumları ilə qeyri-hökumət təşkilatları və bölgə mediası arasında operativ və səmərəli əməkdaşlığın qurulması məqsədilə fikir mübadiləsi aparılıb.



Azərbaycan Respublikasında 2023-cü ilin “Heydər Əliyev ili” elan edilməsi ilə əlaqədar həyata keçirilən silsilə tədbirlərin davamı, o cümlədən prokurorluq orqanlarının fəaliyyətinə olan ictimai maraq nəzərə

alınaraq avqustun 25-də Şəmkir rayon prokurorluğunda “Açıq qapı günü” keçirilib.

Tədbirdə media qurumları və qeyri-hökumət təşkilatlarının nümayəndələri, eləcə də dövlət qurumları və hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşları iştirak edib.

İnzibati binanın infrastrukturu barədə məlumatlandırılan iştirakçılar binada əməkdaşlar üçün yaradılmış iş şəraiti ilə tanış olub.

İştirakçılara, həmçinin, “Elektron prokurorluq” informasiya sistemi əyani olaraq nümayiş olunub.

Kriminalistik avtomobil və avadanlıqlarla tanış olan qonaqlara istintaq hərəkətlərinin keçirilməsi zamanı müasir texnikadan istifadənin əhəmiyyəti izah olunub.

Sonda xatirə fotosəkli çəkilib.





Şirvan şəhərində Ümummilli lider Heydər Əliyevin 100 illiyinə həsr olunmuş konfrans keçirilib



Azərbaycan Respublikasında 2023-cü ilin "Heydər Əliyev ili" elan edilməsi ilə əlaqədar həyata keçirilən silsilə tədbirlərin davamı olaraq sentyabrın 1-də Şirvan şəhərində Ulu Öndər Heydər Əliyevin 100 illiyinə həsr olunmuş konfrans keçirilib.

Konfransda Şirvan şəhər, Sabirabad, Saatlı və Hacıqabul rayon prokurorluqlarının əməkdaşları, hüquq-mühafizə və digər dövlət hakimiyyət orqanlarının nümayəndələri iştirak edib.

Konfrans iştirakçıları əvvəlcə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin abidəsi önünə gül dəstələri qoyaraq unudulmaz xatirəsini ehtiramla yad ediblər.

Tədbir başlamazdan öncə Ulu Öndər Heydər Əliyev və Vətənimizin azadlığı uğrunda canlarını qurban verən şəhidlərimizin əziz xatirəsi konfrans iştirakçıları tərəfindən bir dəqiqəlik sükutla yad olunub, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib.

Tədbirdə açılış nitqi ilə çıxış edən Şirvan şəhər prokuroru Kamal Talibov müstəqil Azərbaycan dövlətinin



memarı və qurucusu Ümummilli lider Heydər Əliyevin xalqımız qarşısındakı tarixi xidmətləri, hüquqi dövlət quruculuğu istiqamətində həyata keçirdiyi uğurlu siyasət barəsində çıxış edib.

Daha sonra Şirvan şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı İlqar Abbasov, Milli Məclisin deputatı İltizam Yusifov, Şirvan Apellasiya Məhkəməsinin sədri Vəli Abdullayev, YAP Şirvan şəhər şöbəsinin rəhbəri Zahid Qəhrəmanov, "İşıq" qəzetinin baş redaktoru Fəxrəddin Rəhimov və şəhid atası Alim Zülfüqarov Ümummilli Liderin dövlətçiliyin qorunması, iqtisadiyyatın inkişafı, prokurorluq orqanlarına qayğısı, gənclər siyasəti, respublikamıza, xüsusilə Şirvan şəhərinə diqqət və qayğısı barəsində çıxışları dinlənilib.

Konfrans iştirakçıları Baş Prokurorluğun təşəbbüsü ilə ərsəyə gəlmiş Ümummilli liderin xatirəsinə həsr olunan "Böyük şəxsiyyət... 3 ştrixdə" adlı sənədli filmə baxıblar.





Fələstin Dövlətinin Ramallah şəhərində keçirilmiş beynəlxalq konfransda prokurorluq əməkdaşları iştirak edib



Cari ilin 06-08 iyul tarixlərində Fələstin Dövlətinin Ramallah şəhərində İtaliya İnkişaf və Əməkdaşlıq Agentliyinin dəstəyi ilə “Qanunun aliliyinin gücləndirilməsində beynəlxalq əməkdaşlığın rolu” mövzusunda həsr olunmuş beynəlxalq konfrans keçirilib.

Bir çox ölkə və beynəlxalq təşkilatların təmsilçilərinin iştirak etdiyi tədbirdə ölkəmizi Azərbaycan Respublikasının Baş prokurorunun xüsusi tapşırıqlar üzrə böyük köməkçisi İlqar Səfərov və Beynəlxalq hüquqi əməkdaşlıq idarəsinin prokuroru Fuad Hüseynovdan ibarət nümayəndə heyəti təmsil edib.

Həmçinin, Konfransda Avropa İttifaqının Cinayət Ədliyyəsi üzrə Əməkdaşlıq Agentliyinin (Eurojust) prezidenti Ladislav Hamran, Avropa Məhkəmə Şəbəkəsinin baş katibi Hugh Dockry və digər mötəbər qonaqlar iştirak edərək, qanunun aliliyinin tətbiqi, kibercinayət, yetkinlik yaşına çatmayanlara qarşı törədilən cinayətlərlə bağlı aparılan cinayət təqibinin xüsusiyyətləri haqqında və digər mövzularda çıxış ediblər.

Tədbir çərçivəsində Baş Prokurorluğun nümayəndə heyəti ilə Fələstin Dövlətinin Baş prokuroru Akram Hasan Al-Hateb arasında baş tutan görüşdə Konfransın qarşılıqlı münasibətlərin inkişafında vacib rol oynadığı qeyd edilərək, cinayətkarlığa qarşı mübarizədə əməkdaşlığın genişləndirilməsinin və bu istiqamətdə birgə səy göstərilməsinin əhəmiyyəti vurğulanıb.



Baş Prokurorluğun nümayəndəsi Malayziya Anti-Korrupsiya Komissiyası tərəfindən təşkil olunmuş təlimdə iştirak edib

Malayziya Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi tərəfindən icra olunan "Malayziya Texniki Əməkdaşlıq Proqramı" çərçivəsində iyulun 31-dən avqustun 5-dək Malayziya Anti-Korrupsiya Komissiyası tərəfindən Malakka şəhərində "Korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində strateji idarəetmə" mövzusunda təlim təşkil olunub.

Təlimdə Baş Prokurorluğu Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin mühüm işlər üzrə müstəntiqi Asiman Hacıyev təmsil edib.

Tədbir çərçivəsində Malayziya Anti Korrupsiya Akademiyasının direktoru Dato Haji Idris Bin Zaharudin və Malayziya Anti Korrupsiya Komissiyasının müavini Dato İndera Junipah binti Wandi ilə görüş keçirilib.

Təlim zamanı çirkli pulların yuyulması ilə əlaqədar istintaq olunan cinayət işləri üzrə beynəlxalq əməkdaşlıq, Malayziya Anti-Korrupsiya Komissiyası tərəfindən aparılan təhqiqat, istintaq və əməliyyat tədbirləri, xüsusi müsadirə məsələlərin icrası mexanizmləri, korrupsiya risklərinin qarşısının alınması sahəsində görülən işlər və digər mövzularda mühazirələr keçirilib.

İnteraktiv qaydada keçirilən təlim zamanı Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu tərəfindən həyata keçirilən islahatlar, yaradılmış yeni idarələrin fəaliyyət istiqamətləri və korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində icra olunmuş tədbirlər barədə ətraflı məlumat verilib.





Prokurorluq işçisi Hindistanda keçirilmiş "İqtisadi cinayətlər sahəsində istintaq" mövzusu üzrə təlimdə iştirak edib

Cari ilin 21 avqust–01 sentyabr tarixlərində Hindistanın Texniki və İqtisadi Əməkdaşlıq (ITEC) proqramı çərçivəsində həmin ölkənin Mərkəzi istintaq bürosu (CBI) tərəfindən "İqtisadi cinayətlər sahəsində istintaq" mövzusu üzrə təlim təşkil edilib.

Hindistanda bütün kateqoriya cinayətləri, o cümlədən mülkiyyət əleyhinə, iqtisadi fəaliyyət sahəsində və korrupsiya cinayətləri, eyni zamanda həmin cinayətlər üzrə maliyyə istintaqını aparmaq səlahiyyətinə malik olan həmin büro tərəfindən keçirilmiş və ümumilikdə 15 ölkədən 22 iştirakçısı olan 2 həftəlik əyani təlimdə Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğunu Xüsusi müsadirə məsələlərinin əlaqələndirilməsi idarəsinin prokuroru Əhməd Həsənov təmsil edib. Tədris turunun məqsədi yuxarıda qeyd edilən kateqoriyalar üzrə cinayətlərə qarşı Hindistan dövləti tərəfindən aparılan mübarizəyə dair müsbət təcrübənin digər ölkələrlə bölüşdürülməsi olmuşdur.



Tədris zamanı ekspert qismində iştirak edən Mərkəzi istintaq bürosunun əməkdaşları, həmçinin polis zabitləri beynəlxalq təcrübəyə əsaslanan maliyyə pozuntularına səbəb olan hallar, yaranma mənbəyi və bu kateqoriya cinayətlər üzrə istintaq zamanı araşdırılmalı məqamlar barədə ətraflı məlumat verib.

Eyni zamanda, tədris müddətində təlimçilər tərəfindən çirkli pulların yuyulması mexanizmi, kibernetik cinayətlər üzrə rəqəmsal sübutların toplanılması, kölgə iqtisadiyyatı, qabıq şirkətlərin müəyyən edilməsi üçün görülməli tədbirləri əhatə edən mühazirələr de-

yilib.

Bundan əlavə, son zamanlar, Hindistan da daxil olmaqla, digər ölkələrdə də geniş hal alan mobil telefon dələduzluğu və ya rəqəmsal dələduzluq adlanan cinayətin ölkədən kənar, bəzən isə hətta üçüncü ölkələrdə törədilməsi səbəbindən araşdırmaların aparılmasında qarşılıqlı hüquqi yardımın labüdlüyyəsinə əsaslanan bir neçə mühazirə ilə çıxışlar olub.





Qazaxıstanın Astana şəhərində İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatının (OECD) Anti-Korrupsiya Şəbəkəsinə üzv ölkələrin hüquq mühafizə orqanlarının 13-cü iclası keçirilib



işlər üzrə böyük müstəntiqi Emin Vəliyev təmsil etmişlər.

Tədbirdə təşkilata üzv ölkələr arasında korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində qarşılıqlı əməkdaşlıq əlaqələrinin gücləndirilməsi, sözügedən sahədə mövcud istintaq təcrübəsi, yüksək vəzifəli şəxslər tərəfindən törədilmiş korrupsiya hüquq-

pozmaları ilə bağlı aparılmış cinayət işlərinin istintaq metodikası, müvafiq sahədə əmlakın müsadirəsi məsələləri və digər mövzular ətrafında geniş fikir mübadiləsi aparılmışdır.

Görüşdə təqdimatla çıxış edən nümayəndələrimiz ölkəmizdə korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində həyata keçirilmiş effektiv islahatlar, cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılması və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə sahəsində qabaqcıl beynəlxalq təcrübə nəzərə alınmaqla qəbul edilmiş müvafiq qanunvericilik aktları, xüsusi mü-

Cari ilin 6-8 sentyabr tarixlərində Qazaxıstan Respublikasının Astana şəhərində İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatının (OECD) Şərqi Avropa və Mərkəzi Asiya regionu üzrə Anti-Korrupsiya Şəbəkəsinə üzv ölkələrin hüquq mühafizə orqanlarının 13-cü iclası keçirilmişdir.

İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı və Birləşmiş Millətlər Təşkilatının nümayəndələri, habelə, 25 müxtəlif ölkənin hüquq-mühafizə orqanlarının nümayəndələrinin iştirak etdiyi tədbirdə ölkəmizi Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun İstintaq idarəsinin rəis müavini Nazim Rəşidov və Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin İstintaq idarəsinin mühüm

sadirə institutunun inkişafı istiqamətində görülmüş işlər və digər mühüm məsələlər barədə tədbir iştirakçılarını məlumatlandırmışlar.





Baş Prokurorluğun əməkdaşları beynəlxalq mentorluq təlimində iştirak ediblər



Macaristanın Budapeşt şəhərində Avropa Şurası və Avropa İttifaqının “Yaxşı idarəçilik üzrə proqramı”nın (PGG) “Altı Şərq Tərəfdaşları ölkəsində zorakılıq qurbanı olan qadınların ədliyyəyə çıxışının təkmilləşdirilməsi” layihəsi çərçivəsində sentyabrın 5-7-də “Qadınların Ədliyyəyə Çıxışı” üzrə prokurorlar və hakimlər üçün mentorluq təlimi keçirilib.

Təlimə Azərbaycan, Gürcüstan, Moldova, Ukrayna və digər ölkələrdən nümayəndələr cəlb ediliblər.

Azərbaycan Respublikasının nümayəndə heyətində Baş Prokurorluqdan Hüquqi təminat və insan hüquqları məsələləri idarəsinin rəis

müavini, Avropa Şurası tərəfindən seçilmiş HELP milli təlimçisi Günay Əyyubova və Elm-Tədris Mərkəzinin Strateji planlaşdırma və risklərin müəyyən edilməsi şöbəsinin böyük prokuroru Nigar Əskərova təmsil olunublar.

Təlim zamanı qadınların ədalət mühakiməsinə çıxışı, qadınların təcrübədə qarşılaşdıqları ədalət mühakiməsi qarşısındakı maneələr, bu maneələrin aradan qaldırılmasında hüquqşünasların rolu, gender qərəzliyi və gender stereotipləri, mentorluğun ümumi əsası, fərqli mentorluq üslubları, dilemmalar üzrə sorğunun aparılması (Noracle) və digər mövzular tədris edilib. İştirakçılar Mentorluq Proqramının Təlimat Bələdçisi və digər tədris materialları ilə təmin olunublar.

Layihənin davamı olaraq, 2023-2024-cü illərdə seçilmiş mentorların milli səviyyədə mentor təlimlərinin təşkil edilməsi nəzərdə tutulub.



Korrupsiyaya qarşı mübarizə və əmlakların bərpası sahəsində mütərəqqi beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi istiqamətində işlər davam etdirilir

Cari ilin 04-15 sentyabr tarixlərində Hindistanın Texniki və İqtisadi Əməkdaşlıq (ITEC) proqramı çərçivəsində həmin ölkənin Mərkəzi İstintaq Bürosunun Akademiyası tərəfindən "Korrupsiya cinayətlərinin istintaqı və əmlakların bərpası" mövzusunda təlim keçirilib.

Ümumilikdə 12 ölkədən 20 nümayəndənin iştirak etdiyi 2 həftəlik əyani təlimdə Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin böyük prokuroru Ziya Hacıyev iştirak edib.

Tədris zamanı hakimlər, habelə müvafiq sahədə çalışan prokurorluq və polis əməkdaşları tərəfindən korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində beynəlxalq hüquqi mexanizmlər, əsasən də Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Korrupsiya əleyhinə Konvensiyasının təqdim etdiyi imkanlardan istifadə etməklə həyata keçirilən beynəlxalq hüquqi əməkdaşlığa dair müsbət təcrübə qeyd edilib, həmin əməkdaşlığın korrupsiya cinayətlərinin qarşısının alınması, aşkarlanması və cəzalandırılmasında, habelə cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın bərpasındakı rolu barədə geniş məlumat verilib.



Bundan əlavə, tədris kursu qanunsuz varlanma, əmlak bəyannamələrində təqdim olunmuş məlumatların təhlili, benefesiər mülkiyyətçinin müəyyən edilməsi, korrupsiya hüquqpozmaları ilə əlaqədar daxil olmuş məlumatların yoxlanılması və əməliyyat tədbirlərinin keçirilməsinin xüsusiyyətləri kimi mövzuları əhatə edib.




C.B.I. ACADEMY, GHAZIABAD (INDIA)

Course on Investigation of Corruption Related Cases and Asset Recovery for Officers of Foreign LEAs Under ITEC
Scheme of Ministry of External Affairs Government of India at CBI Academy, Ghaziabad, India from 04.09.2023 to 15.09.2023






SITTING ROW : L.R. Ms. Milka Pedzai; Mrs. Ashley Tabvuma Mandaba; Mr. Sandeep Kr. Sharma; SP(Trg.); Mr. Mohit Gupta, IPS, DIG(Trg.); Mr. N. M. Singh, Joint Director(Trg.); Mr. J. S. Emmanuel, SP(Admin); Mr. Mukesh Kumar, DSP/CC; Ms. Ishika Lal; Mrs. Elizabeth Kgosietsile.

STANDING 1st ROW : L.R. Mrs. Ambika Rai; Mrs. Suman Lata; Mr. Sabridin Kamolov; Mr. Parash Panthi; Mr. Ferradji Imed Eddine; Mr. Dennis Lekaya; Mr. Ziya Hajiyev; Mr. Bintu Zephania; Mr. Mutiu Aderibigbe Adewale; Ms. Aishath Nawaal Nizar.

STANDING 2nd ROW : L.R. Mr. Tripurari Kumar, ACC; Mr. Inayath Ameen; Mr. Jean Xavier Ouangul; Mr. Rajendra Kumar Upadhyaya; Mr. Mohammed Sabry Saldeen; Mr. Hotamshoh Husainov; Mr. Lira Matjeane.



“Azərbaycanda əmlakların bərpası və idarə edilməsi sistemində islahatlara dəstək” adlı Tvinning layihəsi üzrə rəhbər komitənin növbəti iclası keçirilib



Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun benefisiar olduğu “Azərbaycanda əmlakın bərpası və idarə edilməsi sistemində islahatlara dəstək” adlı Tvinning layihəsinin icrası uğurla davam edir.

Bununla əlaqədar, Layihə üzrə tərəfdaş qurum – Litva Respublikasının Xüsusi istintaq xidmətinin direktorunun birinci müavini, eyni zamanda tərəfdaş ölkənin layihə rəhbəri Jovitas Raškevičiusun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti cari ilin 20–21 sentyabr tarixlərində Bakı şəhərində olub.

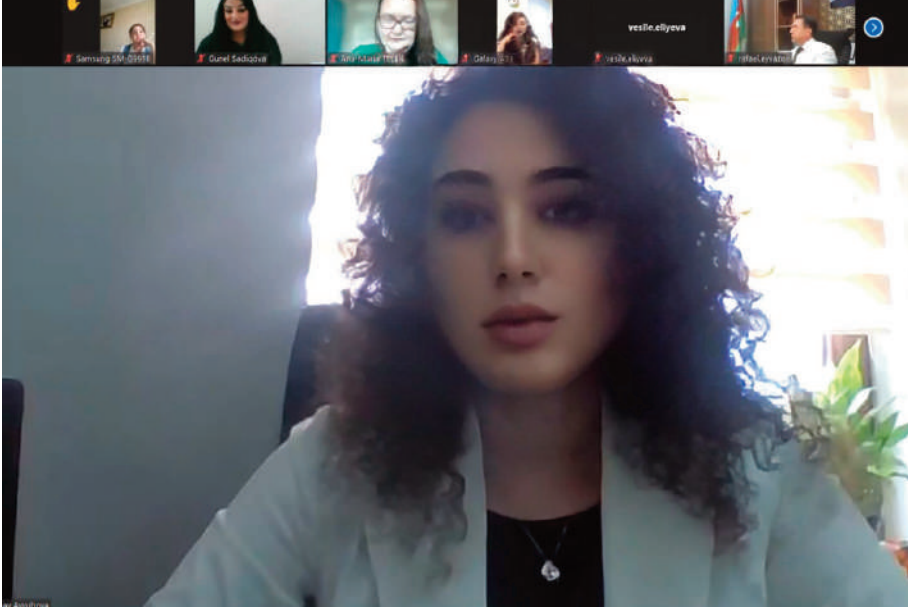
Səfər çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının Baş prokurorunun müavini Elmar Camalovla tərəfdaş qurumun nümayəndələri arasında görüş keçirilib və “Tvinning” layihəsi və qarşılıqlı əməkdaşlıq məsələlərinə dair müzakirələr aparılıb.

Həmçinin, Layihə üzrə Rəhbər Komitənin 6-cı görüşü keçirilib. Görüş zamanı layihənin uğurla sona çatdırılmış komponentləri üzrə ötən müddət ərzində görülmüş işlər müzakirə olunub və növbəti aylarda icra olunmalı bir sıra məsələlər komitənin rəhbər şəxsləri tərəfindən razılaşdırılıb.





Avropa Şurasının “HELP e-learning” platformasında praktik hüquqşünaslar üçün təşkil olunan distant kurs yekunlaşıb



Avropa Şurası və Ədliyyə Nazirliyinin Ədliyyə Akademiyası ilə əməkdaşlıq çərçivəsində Baş Prokurorluğun Hüquqi təminat və insan hüquqları məsələləri idarəsinin rəis müavini, HELP milli tyutoru Günay Əyyubova tərəfindən Avropa Şurasının “HELP e-learning” platforması üzərindən 38 praktik hüquqşünas üçün (5 hakim, 6 hakimliyə namizəd, 3 prokuror və 24 vəkil) “Cinayət prosesində prosesual təminatlar və qurbanların hüquqları” mövzusunda təşkil edilən 2 aylıq distant kursa yekun vurulub.

Distant kursda ədalətli məhkəmə araşdırma-

sının ümumi aspektləri, institusional zəmanətlər, prosesual təminatlar, ədalətlik (sübutların qiymətləndirilməsi, mübahisəli prosedurlar, tərəflərin bərabərliyi, əsaslandırma), ictimai dinləmə, təqsirləndirilən şəxsə qərəzsiz yanaşma, sübut etmə yükü, təqsirkarlığa açıq istinadlar, pozuntulara qarşı vasitələr, xüsusi hüquqlar (məlumat almaq hüququ, susmaq və özünü ittiham etməmək hüququ, vəkilə müraciət hüququ, hüquqi yardım hüququ, tər-

cümə hüququ, şahidləri dindirmək hüququ, məhkəmədə iştirak etmək hüququ, apellyasiya hüququ, effektiv hüquqi müdafiə hüququ), həbsdən müdafiə, qurbanların hüquqları, ehtiyacları və digər aspektlər tədris olunub.

Tyutor tərəfindən iştirakçıların əldə etdikləri bilikləri “HELP e-learning” platforması üzərindən hər Modul üzrə test, sual, kəzəş tapşırıqları əsasında yoxlanılaraq qiymətləndirilib. Yekunda 22 nəfər müvəffəqiyyət əldə edib. Yüksək nəticə nümayiş etdirən şəxslərə Avropa Şurasının sertifikatları təqdim ediləcək.





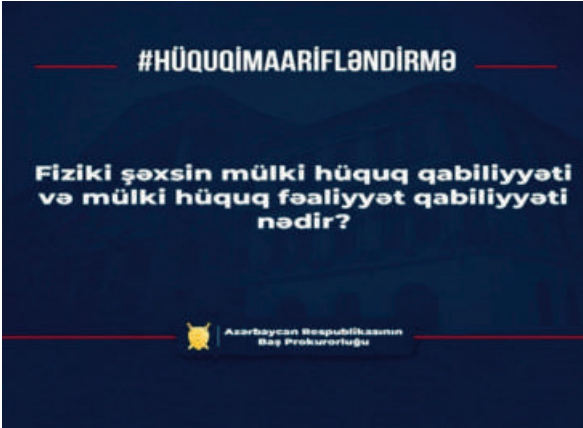
Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətinin məlumatları

#SORĞUYACAVAB – Şəxsin istirahət mərkəzində ölməsi faktı ilə bağlı araşdırma aparılır

Baş prokurorluğun Mətbuat xidmətinə daxil olmuş sorğuya cavab olaraq bildirilir ki, iyulun 2-si saat 17 radələrində 1963-cü il təvəllüdlü Xanım Tağıyevanın Xaçmaz rayonunun İstisu qəsəbəsi ərazisində yerləşən istirahət mərkəzlərindən birində ölməsi faktı ilə bağlı Xaçmaz rayon prokurorluğunda araşdırma aparılır. Ölümün səbəbi təyin olunmuş məhkəmə-tibbi ekspertizasının rəyi əsasında müəyyən ediləcək. Hadisə üzrə tam, hərtərəfli və obyektiv araşdırma aparılmaqla nəticəsi barədə müvafiq qərarın qəbul edilməsi təmin olunacaq.



#hüquqimaarifləndirmə – Fiziki şəxsin mülki hüquq qabiliyyəti və mülki hüquq fəaliyyət qabiliyyəti nədir



Mülki hüquq qabiliyyəti: qüvvədə olan mülki qanunvericiliyə əsasən fiziki şəxsin mülki hüquq qabiliyyəti insanın mülki hüquqlara malik olmaq və mülki hüquq vəzifələri daşımaq qabiliyyətidir.

Bütün fiziki şəxslərin mülki hüquq qabiliyyəti eyni dərəcədə tanınır və hüquq qabiliyyətindən məhrum etmə yolverilməzdir.

Hüquq qabiliyyəti onun doğulduğu an əmələ gəlir və ölümü ilə xətm edilir. Beyinin fəaliyyətinin dayanması ölüm anı sayılır.

Mülki hüquq fəaliyyət qabiliyyəti:

Fiziki şəxsin mülki hüquq fəaliyyət qabiliyyəti dedikdə isə şəxsin öz hərəkətləri ilə mülki hüquqlar əldə etmək və həyata keçirmək, özü üçün mülki vəzifələr yaratmaq

və icra etmək qabiliyyəti başa düşülür. Qanunvericiliyə əsasən:

- 7 yaşınadək olan yetkinlik yaşına çatmayanların (azyaşlılar) fəaliyyət qabiliyyəti yoxdur;
- 7 yaşından 18 yaşınadək olan yetkinlik yaşına çatmayanların məhdud fəaliyyət qabiliyyəti vardır;
- Fiziki şəxs yetkinlik yaşına, yəni 18 yaşına çatdıqda mülki hüquq fəaliyyət qabiliyyəti tam həcmdə əmələ

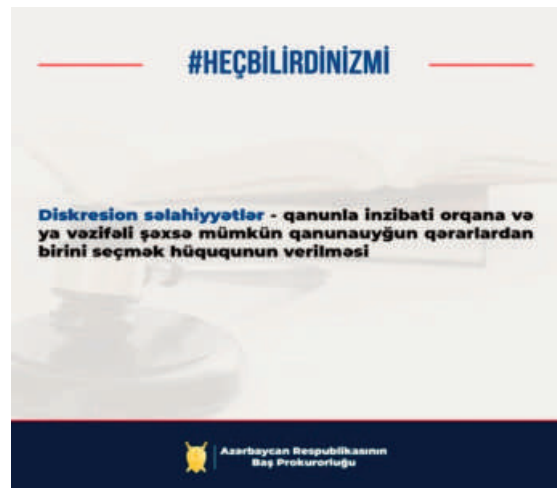
gəlir.

#heçbilirdinizmi – Diskresion səlahiyyətlər, Kontradiktor icraat, Aralıq inzibati akt

Diskresion səlahiyyətlər – qanunla inzibati orqana və ya vəzifəli şəxsə mümkün qanunauyğun qərarlardan birini seçmək hüququnun verilməsi.

Kontradiktor icraat – İnzibati məhkəmə icraatının çəkişmə əsasında həyata keçirilməsi.

Aralıq inzibati akt – konkret icraatın təşkili və həyata keçirilməsi ilə bağlı inzibati orqan tərəfindən qəbul edilən akt.





10 il əvvəl Rusiyada qəsdən adam öldürməkdə təqsirləndirilən şəxs barəsində cinayət işi məhkəməyə göndərilib 18.07.2023



01 aprel 2013-cü il tarixdə Rusiya Federasiyasının Volqoqrad şəhərinin Krasnoarmeyski rayonunda Rusiya vətəndaşı Abdulov Ravil Amiroviçin öldürülməsi faktı ilə bağlı Volqoqrad şəhər Krasnoarmeyski rayon İstintaq şöbəsi tərəfindən başlanmış cinayət işi üzrə aparılmış istintaq tədbirləri nəticəsində cinayətin Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı Kazimov Nazim Məhəmməd oğlu tərəfindən törədilməsi və sonuncunun Azərbaycan Respublikası ərazisində olması müəyyən edildiyindən iş istintaqın davam etdirilməsi üçün Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğu vasitəsilə Goranboy rayon prokurorluğuna göndərilib.

İstintaqla Nazim Kazimovun qısqanclıq zəminində aralarında yaranmış mübahisə zamanı Ravil Abdulova bıçaqla çoxsaylı xəsarətlər yetirərək onu qəsdən öldürməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Toplanmış sübutlar əsasında Nazim Kazimova Cinayət Məcəlləsinin 12.1, 120.1-ci (qəsdən adam öldürmə) maddəsilə ittiham elan olunaraq cinayət işi baxılması üçün Gəncə Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə göndərilib.

Baş Prokurorluq Ermənistanın ekoloji cinayətləri barədə İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı və Avropa Şurasına müraciət edib 01.08.2023

Araz çayının və Oxçuçayın Ermənistan Respublikası ilə həmsərhəd bölgədə çirkləndirilməsinə dair məlumatlar üzrə Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunda araşdırma davam etdirilir.

Ermənistanın iri mədən müəssisələri – Qacaran mis-molibden zavodu və Qafan filiz emalı kombinatı tərəfindən transsərhəd Oxçuçayın intensiv şəkildə çirkləndirilməsi, Yerasx (Arazdəyən) kəndində iri metallurgiya zavodunun Azərbaycan tərəfi ilə məsləhətləşmələr aparılmadan tikilməsi, bu zaman ətraf mühitin mühafizəsi normalarının pozulması əlavə tədbirlərin görülməsini zəruri edib.

Bununla əlaqədar Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru tərəfindən İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı və Avropa Şurasına müraciət ünvanlanıb.

Müraciətdə BMT-nin Transsərhəd Su Məcəraları və Beynəlxalq Göllərin mühafizəsi və Espoo (Ətraf Mühitə təsirin ölçülməsi) konvensiyalarının, eləcə də, ətraf mühitin mühafizəsinin tələblərinə dönmədən riayət edilməsi, dağ-mədən obyektlərinin işinin düzgün təşkili normalarına əməl olunması və ətraf mühitə dəymiş ziyanın müəyyənləşdirilməsində ölkəmizin səlahiyyətli qurumları ilə əməkdaşlığın vacibliyi vurğulanıb.



Prokurorluq orqanları tərəfindən tibb müəssisələrində baş verən qanunsuzluqlarla bağlı kompleks tədbirlər davam etdirilir 23.08.2023



"Füzuli Rayon Mərkəzi Xəstəxanası" publik hüquqi şəxsində baş verən qanunsuzluqlarla bağlı daxil olmuş müraciət əsasında rayon prokurorluğunda araşdırma aparılıb.

Araşdırma zamanı qeyd olunan hüquqi şəxsin tabeliyində olan Ailə Sağlamlıq Mərkəzləri və Həkim-Tibb məntəqələrinin, o cümlədən PHŞ-yə birləşdirilmiş Füzuli Müalicə Diaqnostika Mərkəzinin ayrı-ayrı vəzifəli şəxsləri tərəfindən 2020-ci ilin yanvar ayının 1-dən 2023-cü ilin mart ayınadək olan dövr ərzində işçilərə qanunla nəzərdə tutulandan artıq əmək haqqı ödənilməsi, tibbi avadanlıqların satılması, xəstəxananın balansında olan nəqliyyat vasitələrinə normadan artıq yanacaqın məxaricə



silinməsi və digər yollarla külli miqdarda dövlət əmlakının mənimsənilməsi və israf edilməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Fakta görə Füzuli rayon prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsilə cinayət işi başlanaraq istintaq aparılır.

**26 il əvvəl törədilmiş qəsdən adam öldürmə cinayəti üzrə təqsirləndirilən şəxs ifşa olunaraq məhkəməyə verilib
22.08.2023**

1933-cü il təvəllüdlü Zoyaxanım Rzayevanın 1997-ci il yanvarın 24-də yaşadığı evdə qəsdən öldürülməsi faktı üzrə ötən illərdən bağlı qalmış cinayət işinin açılması təmin edilib.

Prokurorluq, Daxili işlər orqanları və Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar xidməti tərəfindən həyata keçirilmiş məqsədyönlü və koordinasiyalı tədbirlər nəticəsində Kərim Kərimli tərəfindən aralarında yaranmış mübahisə zəmnində Zoyaxanım Rzayevanın xüsusi amansızlıqla qəsdən öldürməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Kərim Kərimliyə 1 sentyabr 2000-ci il tarixə kimi qüvvədə olmuş Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 94-cü maddəsinin 6-cı bəndi (xüsusi amansızlıqla qəsdən adam öldürmə) və hazırda qüvvədə olan Cinayət Məcəlləsinin 178.2.4-cü (xeyli miqdarda ziyan vurmaqla dələduzluq maddəsi ilə yekun ittiham elan edilərək cinayət işi baxılması üçün Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə göndərilib.



**Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu, Daxili İşlər Nazirliyi
və Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin Mətbuat xidmətlərinin birgə məlumatı
19.09.2023**



19 sentyabr 2023-cü il tarixdə Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) əməkdaşlarının olduğu "Kamaz" markalı nəqliyyat vasitəsi həmin gün Əhmədbəyli-Füzuli-Şuşa yolunun Xocavənd rayonundan keçən 58-ci kilometrliyində Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi əməkdaşlarının öldürülməsi ilə nəticələnmiş terror hadisəsinin baş verdiyi yer istiqamətində hərəkət edərkən saat 04:30 radələrində Xocavənd rayonunun Tağavərd kəndi ərazisində yeni inşa olunan tunnel yolunda sülhməramlıların müvəqqəti yerləşdiyi ərazidə fəaliyyət göstərən qanunsuz erməni silahlı birləşmələrinin təxribat-diversiya qrupu tərəfindən yerləşdirilmiş minaya düşərək partlamış, törədilmiş terror aktı nəticəsində DİN-in əməkdaşları olan 05.02.1994-cü il təvəllüdlü Camalzadə Asim Knyaz oğlu, 08.07.1987-ci il təvəllüdlü Şirinov Ramil Arif oğlu, 12.07.1991-ci il təvəllüdlü Mahmudov Seymur Elsevər oğlu və 21.07.1998-ci il təvəllüdlü Zamanov Xəzər Azər oğlu hadisə yerində həlak olmuşlar.

Faktla bağlı Azərbaycan Respublikası Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin İstintaq baş idarəsində Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 214.2.1, 214.2.2, 214.2.3 (mütəşəkkil dəstə tərəfindən təkrar odlu silahdan,



partlayıcı maddələrdən və qurğulardan istifadə etməklə terrorçuluq), 120.2.1, 120.2.3, 120.2.4, 120.2.7, 120.2.10, 120.2.11, 120.2.12 (mütəşəkkil dəstə tərəfindən, ümumi təhlükəli üsulla, təkrar, zərər çəkmiş şəxsin xidməti vəzifəsini yerinə yetirməsi ilə əlaqədar, milli ədavət və düşmənçilik niyyəti ilə iki və ya daha çox şəxsi terrorçuluqla əlaqədar öldürmə), 228.3 (mütəşəkkil dəstə tərəfindən təkrar qanunsuz olaraq odlu silah, onun komplekt hissələrini, döyüş sursatı, partlayıcı maddələr və qurğular əldə etmə, saxlama, daşıma və gəzdirmə) və digər maddələri ilə cinayət işi başlanmışdır.

Cinayət işi üzrə birgə istintaq-əməliyyat tədbirləri həyata keçirilir, gedişatı barədə ictimaiyyətə əlavə məlumatın verilməsi təmin ediləcəkdir.

Arayik Harutunyan cinayət məsuliyyətinə cəlb edilmişdir 05.10.2023



Azərbaycan Respublikasının Qarabağ ərazisində fəaliyyət göstərmiş qanunsuz erməni silahlı birləşmələrinin törətdikləri sülh və insanlıq əleyhinə, müharibə, terrorçuluq və digər cinayətlərin araşdırılması ilə bağlı başlanmış cinayət işləri üzrə Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu və Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti tərəfindən kompleks tədbirlər həyata keçirilir.

Araşdırmalar zamanı Azərbaycanın Xankəndi şəhərində anadan olmuş, 1973-cü il təvəllüdü Harutunyan Arayik Vladimiroviç tərəfindən Azərbaycan Respublikasının ərazisində qondarma "Dağlıq Qarabağ Respublikasının prezidenti" və digər adlar altında təcavüzkar müharibənin aparılmasında iştirak etməsinə, muzzdların yığılmasına, onlara təlim keçirilməsinə və maliyyələşdirilməsinə, həmçinin onlardan hərbi münaqişədə və hərbi əməliyyatlarda istifadə edilməsinin təşkil olunmasına, silahlı münaqişə zamanı beynəlxalq humanitar hüquq normalarının pozulmasına, silahlı münaqişə dövründə cinayətkar əmr verilməsinə əsaslı şübhələr

müəyyən edilmişdir.

Bundan başqa, Arayik Harutunyan tərəfindən Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmayan silahlı birləşmələrin formalaşdırılmasına və fəaliyyətinin təşkilinə, cinayətkar birlik halında həmin birləşmələrin silah, onun komplekt hissələri, döyüş sursatı, partlayıcı maddələr, hərbi texnika və əsgəri ləvazimatla təchizinə, bunlardan istifadə hazırlığı üzrə təlimlərin təşkil edilməsinə, eləcə də qaçaqmalçılıq yolu ilə ölkəmizə gətirilməsinə və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə əsaslı şübhələr müəyyən olunmuşdur.

İstintaq-əməliyyat tədbirləri nəticəsində, həmçinin, Arayik Harutunyan tərəfindən terror aktlarının törədilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının ərazilərinin davamlı şəkildə minalanması, cəbhə zonasından kənarında yerləşən, əhalinin sıx məskunlaşdığı Azərbaycan Respublikasının Gəncə şəhəri və Bərdə rayonunun yaşayış məntəqələri və mülki obyektlərini hədəfə alaraq ballistik və digər növ raketlər atılmaqla çoxsaylı mülki şəxslərin öldürülməsi və onlara müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətlərinin yetirilməsi, mülki və hərbi infrastruktura ağır nəticələrə səbəb olan ziyan vurulması ilə nəticələnən terror hücumlarının təşkil olunması və digər çoxsaylı cinayətlər törədilməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilmişdir.

Arayik Harutunyan 2020-ci il oktyabrın 28-də Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələri ilə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb edilmiş, barəsində məhkəmənin qərarı əsasında həbs qətimkan tədbiri seçilərək beynəlxalq axtarışa verilmişdir.

Cari il oktyabrın 3-də Arayik Harutunyan Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti tərəfindən Xankəndi şəhərində saxlanılmış, ona Cinayət Məcəlləsinin 100, 116, 117, 120, 214, 214-1, 214-3, 218, 279-cu və digər maddələri ilə ittiham elan edilmişdir.

Hazırda Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti və Baş Prokurorluq tərəfindən zəruri və təxirəsalınmaz istintaq-əməliyyat tədbirləri davam etdirilir.



Prokurorluq orqanlarının fəaliyyəti müasir tələblər səviyyəsində təkmilləşdirilir

"İnanıram ki, mənim axıra çatdıra bilmədiyim taleyüklü məsələləri, planları, işləri sizin köməyiniz və dəstəyinizlə İlham Əliyev başa çatdıra biləcək. Mən ona özüm qədər inanıram və gələcəyinə böyük ümidlər bəsləyirəm"

*Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri
Heydər Əliyevin 1 oktyabr 2003-cü
il tarixdə xalqa müraciətindən*

"Mən bu gün bu yüksək kürsüdən əziz Prezidentimiz cənab Heydər Əliyevə müraciət edərək deyirəm: Əziz Prezident, əsərin olan müasir Azərbaycanı gücləndirəcəyik, zənginləşdirəcəyik, hərtərəfli inkişaf etdirəcəyik, Sizin yolunuzla yeni qələbələrə doğru gedəcəyik"

*Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
cənab İlham Əliyevin 31 oktyabr 2003-cü ildə
keçirilən andiçmə mərasimindəki nitqindən*

Şərəfli və mənalı ömrünü bütövlükdə millətə və vətəninə həsr edən, müstəqil dövlətimizin banisi Heydər Əliyevin 20 il öncə bu günümüzün və gələcəyimizin əsasını qoyan vəsiyyəti, canından artıq sevdiyi xalqına müraciətində növbəti inamın dəqiq ünvanını göstərməsi Qurtuluşdan başlanan möhtəşəm qələbə yolunun tarixi başlanğıcını təşkil etmişdir.

Ölkəmizin hər yerində və onun hüdudlarından kənarında hər bir azərbaycanlının yüksək ehtiram və dərin minnətdarlıq hissi ilə 100 illik yubileyini qeyd etdiyi dünya miqyaslı siyasətçi, əbədiyaşar lider Heydər Əliyevin milli dövlətçilik məktəbinin ən layiqli yetirməsi, Ulu Öndərin azərbaycançılıq məfkurəsini dərinləndirən mənimsəmiş, Zəfər salnaməsinin memarı cənab İlham Əliyevin 20 illik əvəzolunmaz siyasi fəaliyyəti tarixin ən qüdrətli Azərbaycanını ərsəyə gətirmişdir.

"Xoşbəxt adamam ki, ata vəsiyyətini yerinə yetirdim... Şəhidlərimizin, Ulu Öndərin ruhu şaddır" sözlərilə dahi şəxsiyyətin inamının və uzaqqörən seçiminin nə qədər düzgün olduğunu əyani şəkildə təsdiq edən Müzəffər Ali Baş Komandanın həyata keçirdiyi düşünülmüş pragmatik daxili və xarici siyasət, təkmil və uzaqqörən inkişaf strategiyası ölkəmizin dayanıqlı və davamlı tərəqqisi, dünyada yüksək nüfuz və söz sahibi olan dövlət kimi qəbul edilməsi ilə nəticələnmişdir.



Dürüst və dönməz siyasi iradə nümayiş etdirən yeni dövrün yeni lideri, ölkəni və xalqı zirvələrə aparan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanın regionun siyasi, iqtisadi və mədəni mərkəzinə, global enerji və nəqliyyat qovşağına çevrilməsi layiqli vərislik missiyasının təntənəsini nümayiş etdirən amillərdir. Xüsusi qeyd edilməlidir ki, müasir inkişafın Azərbaycan modelinin müəllifinin uzaqqörən və məqsədyönlü fəaliyyətində onun ən yaxın silahdaşı, Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Ulu Öndərin adını daşıyan Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın ölkədə həyata keçirilən çoxşaxəli islahatlara dəyərli töhfələri müstəsna önəmə malik olmuşdur.

Zəfərlərlə, qələbələrlə və tarixi nailiyyətlərlə zəngin 20 illik zaman kəsiyi sübut etdi ki, hər bir azərbaycanlının Prezidenti İlham Əliyev nəinki Ümummilli Liderin etimadını doğrultdu, eləcə də bütün Azərbaycan xalqının əbədi inamını və sarsılmaz dəstəyini qazandı. Bu birlik, bu həmrəylik isə yeni-yeni hədəflərə və uğurlara yol açır.

Müasir və müstəqil dövlət quruculuğu

Görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin böyük siyasətinin yaxın əhatəsində olan bir şəxsiyyət kimi zəngin dövlətçilik məktəbi keçmiş cənab İlham Əliyev xalqımızın xoşbəxt gələcəyinə istiqamətlənmiş azərbaycançılıq, dünyəvilik, müasirlik kimi ideyalar üzərində qurulmuş dövlət quruculuğu proseslərini qətiyyətlə, ardıcılıqla və müasirlik prinsipləri ilə həyata keçirmişdir. Qüdrətli dövlət, güclü iqtisadiyyat və yüksək rifah amillərinə əsaslanan konsepsiyası ilə müstəqil Azərbaycanın yeni quruculuq salnaməsinə imza atan, yeni mərhələdə ölkəmizin və cəmiyyətimizin müasirləşdirilməsinin baş memarı olan islahatçı



Lider dövlətimizi yeni epoxanın yüksək tələbləri səviyyəsində, hərtərəfli şəkildə irəliyə doğru inkişaf etdirməyin nümunəsini bütün dünyaya göstərmişdir. Dövrün çağırışları və müasir Azərbaycan reallıqlarının ustalıqla təhlili köklü dövlətçilik ənənələrinin qorunub saxlanılmasına, dövlət strukturunun böyük sürətlə inkişaf etdirilərək qabaqcıl standartlara uyğunlaşdırılmasına, dövlətin idarə olunmasının ən effektiv forma və metodlarının uğurla tətbiqinə səbəb olmuşdur.

Milli dövlət quruculuğunun bünövrəsini təşkil edən Konstitusiyanın müvafiq maddələrində 18 mart 2009-cu il və 26 sentyabr 2016-cı il tarixli referendumlarla cəmiyyətin müasir dövrlə uzlaşan inkişaf xüsusiyyətlərini, obyektiv sosial tələbata çevrilən yenilikləri, o cümlədən insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının daha səmərəli müdafiə mexanizmlərini ehtiva edən əlavələr dövlət quruculuğu sisteminin təkmilləşməsinə töhfələr vermişdir. Bu baxımdan dövlətimizin demokratik simasının yeni və mütərəqqi əlaməti kimi xarakterizə edilən, idarəetmənin səmərəliyi və çevikliyini artıran Birinci Vitse-Prezident institutu yaradılmaqla, ölkəmizin ictimai-siyasi, sosial və mədəni həyatında uzun müddət oynadığı vacib və fəal rolunu nəzərə alınaraq Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyevanın bu mühüm dövlət vəzifəsinə təyinatı dövlətçiliyin qorunması və qüdrətlənməsi naminə atılmış önəmli və strateji addım olmuşdur.

Ölkəmizdə demokratikləşmə proseslərinin genişləndirilməsi, cəmiyyətdə bərqərar olan sabitliyin və təhlükəsizliyin, yüksək tempə gedən inkişafın möhkəmləndirilməsi məqsədlərinə xidmət edən Konstitusiya islahatları ilə yanaşı, müstəqil siyasətin təmin edilməsinə xidmət edən milli qanunvericiliyin ən yüksək standartlar əsasında təkmilləşdirilməsi ötən müddətdə davamlı xarakter kəsb etmişdir. Bu illər ərzində müxtəlif yönümlü siyasi partiyaların, ictimai təşkilatların və çoxsaylı mətbu orqanlarının fəaliyyəti, vicdan və söz azadlığının müdafiəsi sahəsində əsaslı irəliləyişlər əldə edilmiş, ölkəmizdə makroiqtisadi sabitliyin qorunması, sahibkarlığın inkişafı, maliyyə-bank sisteminin müasirləşdirilməsi, ticarətin liberallaşdırılması və əhalinin etibarlı sosial müdafiəsi təmin olunmaqla şəhərlərimizin və regionlarımızın infrastrukturunun yenilənməsi geniş vüsət almışdır.

Qanunların aliliyinin təmin olunduğu hüquqi dövlət və fəal vətəndaş cəmiyyətinin bir-biri ilə sıx vəhdət təşkil etdiyi, mərkəzində Azərbaycan vətəndaşının durduğu dövlət siyasətinin təməl prinsipləri kimi vətəndaş-məmur münasibətlərinin sağlamlaşdırılması, idarəetmədə şəffaflığın təmin edilməsi,

səmərəli antikorrupsiya platforması hesab olunan "ASAN xidmət" şəbəkəsinin və "DOST" mərkəzlərinin yaradılması, bütün dövlət orqanlarının fəaliyyətində elektron xidmətlərin və müasir informasiya texnologiyalarının tətbiqinin genişləndirilməsi, aidiyyəti qurumların praktiki müstəvidə effektiv fəaliyyətinin təmin olunması istiqamətində həyata keçirilən islahatlar hüquqi dövlət quruculuğunun hərtərəfli təminatı rolunda çıxış etmişdir.

Bu gün regionda reallaşdırılan bütün beynəlxalq, irimiqyaslı layihələrin Azərbaycanın iştirakı, onun milli maraqlarının nəzərə alınması ilə həyata keçirilməsinə nail olan Prezidentin imzaladığı "Azərbaycan Respublikasında iqtisadi rayonların yeni bölgüsü haqqında" tarixi fərmanla Şərqi Zəngəzur və Qarabağ iqtisadi rayonlarının yaradılması dövlətçiliyimizin daha da möhkəmləndirilməsinə xidmət etməklə ölkəmizdə keyfiyyətə yeni mərhələnin əsasını qoymuşdur. Tariximizə və dövlətçiliyimizə qızıl həflərlə yazılan, milli qürur və ləyaqət hissini bərpa edən Zəfərlə təməli qoyulmuş Böyük Qayıdış, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə həyata keçirilən misli görünməmiş sürətli bərpa-quruculuq işləri, genişmiqyaslı infrastruktur layihələri, "ağıllı şəhər", "ağıllı kənd" konsepsiyalarının tətbiqi əhalinin dayanıqlı məskunlaşmasına və davamlı iqtisadi aktivliyinin təmin olunmasına, regionda sabitliyin və təhlükəsizliyin inkişafına şərait yaradır. Xüsusilə Qarabağın mirvarisi, mədəniyyət paytaxtımız Şuşa şəhərinin tarixi əzəmətinin və şöhrətinin bərpası istiqamətində görülən işlər, sosial-iqtisadi obyektlərin inşası, yaşayış, turizm, təhsil komplekslərinin təməlinin atılması şəhərin siyasi-mədəni ruhunun özünə qaytarılmasında müstəsna rol oynayır.

Qısa zaman kəsiyi ərzində Füzuli və Zəngilanda beynəlxalq hava limanlarının istifadəyə verilməsi, postsovet məkanında ən yüksək dağlıq ərazidə yerləşən hava limanlarından biri olacaq Laçın Beynəlxalq Hava Limanının tikintisi, yeni avtomobil və dəmir yollarının çəkilişi, sənaye parklarının, yaşayış məntəqələrinin təməllərinin atılması əzəli torpaqlarımıza əbədi qayıdışın təminatı olmaqla, quruculuq Zəfərinin meydanına çevrilmiş Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun dirçəlişi bir daha bütün dünyaya Azərbaycan xalqının, dövlətinin böyük potensialını, onun qüdrətli liderinin qətiyyətini və əzmini göstərmişdir.

Əbəs yerə deyil ki, son illər ölkəmiz "Avroviziya" Mahnı Müsabiqəsi, ilk Avropa Oyunları, IV İslam Həmrəyliyi Oyunları, "Formula 1" yarışları, Futbol üzrə Avropa Çempionatının final mərhələsinin bir neçə oyunu, çoxsaylı beynəlxalq forum, simpozium, konfranslar və digər mühüm beynəlxalq tədbirlərə evsahibliyi edərək zəngin mədəniyyətə, özünəməxsus



dəyərlərə və ictimai-siyasi sabitliyə malik ölkə olduğunu nümayiş etdirmişdir.

Dövlətimizin nüfuzu və qüdrətini yorulmaz fədakarlığı və müdrik siyasi erudisiyası ilə daim zirvələrə doğru aparən xalqımızın böyük rəğbət və əbədi etimad göstərdiyi alternativsiz lider cənab İlham Əliyevin bildirdiyi kimi, "Siyasi və iqtisadi müstəqillik imkan verdi ki, biz öz həyatımızı bildiyimiz kimi quraq, Azərbaycan xalqının qədim ənənələri, dəyərləri əsasında dövlət quraq və bu dövlətdə rahat yaşayaq. Bu gün dünyada gedən proseslər hər birimizin gözü önündədir. Azərbaycan sabitlik, təhlükəsizlik diyarıdır, deyə bilərəm ki, adasıdır. Bunu artıq bütün dünya görür və bilir".

İqtisadi inkişafın davamlılığı və dinamikliyi

Ulu Öndər Heydər Əliyevin "İqtisadiyyatı güclü olan dövlət hər şeyə qadirdir" tezi üzərində qurulan, təməl daşını uzaqgörən yeni neft strategiyası təşkil edən müasir tərəqqi və milli inkişaf modelinin yaradılmasına nail olan kamil siyasi xadim cənab İlham Əliyev rəhbərliyinin elə ilk illərində respublikamızı postsovet iqtisadi ölkəsi fazasından çıxararaq yüksək inkişaf göstəriciləri əldə edən innovativ və modern iqtisadiyyata malik dövlətə çevirmişdir.

Ölkədə reallaşdırılan dərinləşən düşüncülük iqtisadi konsepsiya nəticəsində dövlətin maliyyə imkanları genişlənməmiş, şaxələndirmə siyasətinin uğurla həyata keçirilməsi hesabına iqtisadiyyatda qeyri-neft sektorunun payı əsaslı şəkildə yüksəlmiş, azad sahibkarlığın təşviq olunması sayəsində əlverişli biznes mühiti yaradılmışdır.

Dönməz iradəsi və liderliyi sayəsində Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft boru xətti, Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəməri, Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu, "Cənub qaz dəhlizi" kimi transmilli meqalayihələri reallığa çevirən dövlət başçısının planetar təfəkkürü və mürəkkəb qlobal prosesləri düzgün qiymətləndirməsi sayəsində Azərbaycan geosiyasi məkanımızın inkişafında keyfiyyətə yeni iqtisadi modeli formalaşdıran, Avropa və Asiya arasında siyasi və ticarət əlaqələrinin genişləndirilməsində mühüm rol oynayan logistik mərkəzlərdən birinə çevrilmişdir.

Son 20 ilin reallıqları fonunda xüsusi templə dəyişən və inkişaf edən milli iqtisadiyyatda regionların davamlı və tarazlı inkişafına da xüsusi önəm verilmiş, yerlərdə həyatın yeni keyfiyyət mərhələsinə yüksəlməsi məqsədilə qəbul edilmiş dövlət proqramları kəndlərimizin, qəsəbə və şəhərlərimizin simasını köklü şəkildə dəyişmiş, bölgələrin sosial-iqtisadi potensialının artmasına, infrastruktur təminatının, biznes və investisiya mühitinin yaxşılaşmasına və

əhalinin rifahının yüksəlməsinə geniş imkanlar açmışdır.

Ərzaq təhlükəsizliyinin təmini istiqamətində ölkənin milli ərzaq sisteminin də iqtisadi baxımdan müstəqilliyi əsas prioritetlərdən biri olmaqla xüsusən ənənəvi kənd təsərrüfatı sahələrinin, bitkiçilik və heyvandarlığın inkişafı, müasir texnologiyalara əsaslanmaqla aqroparkların yaradılması, fermerlərə dövlət dəstəyinin genişləndirilməsi, güzəştli kreditlərin ayrılması ərzaq məhsulları ilə özünü təmin etmə səviyyəsinin daha da yaxşılaşdırılmasına səbəb olmuşdur.

C.Kennedi və R.Reyqan da daxil olmaqla dörd ABŞ prezidentinə məsləhətlər vermiş, liderlik mövzusunda onlarla kitab yazmış siyasətşünas Uorren Bennisin "İdarəçi işləri doğru, lider isə doğru işləri görür" sözlərinin ən sərrast ifadəsi məhz cənab Prezidentin həyata keçirdiyi islahatlar kursunda özünü büruzə vermişdir. Bunun nəticəsidir ki, qlobal iqtisadi çağırışlara uyğun müasir konseptual yanaşmalarla daha da təkmilləşdirilmiş və strateji məqsədlərə uyğun sərbəst bazar münasibətlərinin, özünüinkişaf qabiliyyətinə malik diversifikasiya edilən milli iqtisadiyyatın təşəkkülü son dövrlər dünyanı bürüyən dərin maliyyə böhranlarının mənfi təsirlərinin Azərbaycandan demək olar ki, yan ötməsini şərtləndirən amillərdən biri olmuşdur.

Davamlı və dinamik inkişaf məntiqinə əsaslanan bu siyasətin həyata keçirilməsi nəticəsində artan maliyyə imkanları maaş və pensiyaların artımı, sosial müdafiə tədbirlərinin gücləndirilməsi ilə müşayiət olunmaqla əhalinin həyat səviyyəsi ciddi şəkildə yaxşılaşdırmış, yoxsulluq həddini təxminən 10 dəfə azaltmışdır. Bütün bunlar fəaliyyətini xalqa xidmət prinsipi üzərində quran cənab Prezidentin həyata keçirdiyi siyasətin mərkəzində Azərbaycan vətəndaşının dayandığını bir daha əyani şəkildə təsdiq etmişdir. 2020-ci ildən etibarən yeni vüsət alan sosial islahatlar, o cümlədən maaşların, pensiyaların, əhalinin müxtəlif kateqoriyalarına ödənilən müavinət və yardımların əsaslı şəkildə artırılması, sosial evlərin tikintisi, şəhid ailələri, Qarabağ müharibəsi əlilləri, məcburi köçkünlərin daha geniş şəkildə dövlətin qayğısı ilə əhatə olunması da diqqət çəkən məqamlardır.

Sosial-iqtisadi sahədə müşahidə olunan inkişaf tempi ölkəmiz üçün yeni sahələrin yaranması və inkişafını da şərtləndirmişdir. Kommersiya tərəfi ilə yanaşı, milli təhlükəsizliyin təmin olunmasına xidmət edən ilk telekommunikasiya peykinin orbitə çıxarılması innovativ və dünya üzrə ən gəlirlili sənaye sahələrindən biri olan peyk sənayesinin inkişafının əsasını qoymaqla



Azərbaycanın azsaylı kosmik ölkələr sırasına daxil olmasına səbəb olmuşdur.

Dövlətimizin gələcək onilliklər üçün dinamik tərəqqisini şərtləndirən yeni intibah mərhələsinin banisi cənab İlham Əliyevin müəllifi olduğu özünəməxsus inkişaf modelinin ən uğurlu təqdimatını isə ölkənin sürətli və hərtərəfli inkişafının nümunəsində nəinki Azərbaycan vətəndaşları, habelə müxtəlif dövlətlərdə məskunlaşmış soydaşlarımız böyük qürur və iftixarla müşahidə edirlər.

Müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra ağır hərbi məğlubiyət, iqtisadi və siyasi böhranlar yaşamağa məhkum edilmiş Azərbaycanın son 20 il ərzində iqtisadiyyatının və sənayesinin 3 dəfədən çox artması, kənd təsərrüfatının 2 dəfə çoxalması, xarici ticarət dövriyyəsinin 7 dəfə yüksəlməsi, ixracın 9, qeyri-neft ixracının isə 7 dəfə artması, valyuta ehtiyatlarımızın 70 milyard dollara çatması heç şübhəsiz ki, yalnız nəhəng siyasət ustasının gerçəkliyə çevirəcəyi böyük möcüzədir.

Müzəffər ordunun formalaşdırılması

Ölkəmizin siyasi və iqtisadi müstəqilliyinə nail olunması istiqamətində görülən işlərə paralel olaraq atəşkəs əldə edildikdən sonra işğal edilmiş torpaqlarımızı azad etməyə və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü qoruyub saxlamağa qadir olan güclü və nizami ordunun formalaşdırılması naminə müdrik dövlət xadimi Heydər Əliyevin səyi ilə Silahlı Qüvvələrin döyüş qabiliyyətinin və döyüş ruhunun yüksəldilməsi, maddi-texniki təminatının yaxşılaşdırılması, kadr potensialının artırılması münaqişənin istənilən yolla aradan qaldırılması üçün ilkin şəraiti yaratmışdır.

20 il öncə andiçmə mərasimində "Azərbaycan heç vaxt bu vəziyyətlə, torpaqlarının işğal altında qalması ilə barışmayacaq... Azərbaycan öz doğma torpaqlarını nəyin bahasına olursa-olsun azad edəcək" sözləri ilə əslində elə o vaxtdan tarixi ədalətin gec-tez bərpa olunacağını bəyan edən Yenilməz Sərkərdənin mükəmməl ordu quruculuğu strategiyası Zəfərə aparan şərəfli yolun ilk işarəsi, yüzminlərlə soydaşımızın ümid qiğılıcıları idi.

Bu müddətdə ölkə başçısının həyata keçirdiyi köklü islahatların və kompleks tədbirlərin nəticəsi olaraq ordunun maddi-texniki bazası möhkəmləndirilmiş, arsenalı ən müasir silah-sursat və hərbi texnika ilə zənginləşdirilmiş, milli müdafiə sənayesi yaradılmaqla hərbi qulluqçuların nəzəri və peşə bilikləri, mənəvi-psixoloji hazırlığı artırılmış, bir sözlə, müasir tələblərə tam cavab verən, istənilən döyüş tapşırığını ən yüksək səviyyədə yerinə yetirməyə qadir Azərbaycan Silahlı Qüvvələri formalaşmışdır.

Qalib Liderin torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi kimi ağırlı və çətin missiyanı ilk gündən üzərinə götürərək "Güclü ordu – güclü dövlət" konsepsiyasının fundamental bazisi olan iqtisadi güc və təkmil xarici siyasətlə müasir ordu quruculuğunu vəhdət halına salması qələbənin əldə edilməsini qaçınılmazlığa çevirmişdir.

Xalqımızın, Ordumuzun özünə inamını artıran 2016-cı ilin Aprel döyüşləri, eləcə də 2018-ci ildəki Günnüt əməliyyatları böyük qələbənin carçısı olmaqla bəşər hərbi tarixində xüsusi yer tutan Vətən müharibəsi Prezident İlham Əliyevin daha bir keyfiyyətini – sərkərdəlik məharətini bütün dünyaya nümayiş etdirmiş oldu. Son 30 ildə həyatın bütün sahələrində əldə olunmuş uğurlarla, dinamik inkişafı bilavasitə bağlı olan, ölkəmizin regional liderliyini birmənalı təsbit etməklə yeni geosiyasi reallıqlar yaratmış Böyük Zəfərlə bitən İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra da Silahlı Qüvvələrin modernləşdirilməsi prosesi intensiv xarakter daşımışdır. Dövlətin qüdrətinin nümunəsi, xalqın iftixar yeri, Qalib ölkənin Zəfər simvolu olan Azərbaycan Ordusu Ali Baş Komandanın "Qarabağ Azərbaycandır və nida işarəsi" sözlərini şərəflə reallaşdıraraq postmüharibə vəziyyətində də istənilən döyüş tapşırığını ən yüksək səviyyədə yerinə yetirməyə qadir olduğunu göstərmişdir.

Uğurların əldə edilməsində aparılmış islahatlarla yanaşı, hərbi qulluqçuların xidmət şəraitinin müasirləşdirilməsi, hər cür infrastrukturunu olan hərbi şəhərciklərin tikilməsi, hərbi qulluqçuların sosial və məişət məsələlərinin həlli, əməkdaşlarının davamlı olaraq artırılması, imtiyaz və güzəştlərin miqyasının genişləndirilməsi xüsusi rol oynamışdır. Prezident İlham Əliyevin və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın şəhid ailələri, müharibə əlilləri və veteranları ilə mütəmadi olaraq görüşmələri, onların qayğıları ilə maraqlanmaları, problemlərini həll etmələri vətən uğrunda xidmətləri olan insanlara qarşı yüksək diqqətin təcəssümü olmaqla bərabər, hərbi qulluqçularımızda da böyük ruh yüksəkliyi yara-daraq qələbə əzmini artırmışdır.

Müharibədən sonra da bu diqqət ən yüksək səviyyədə göstərilməklə torpaqlarımızın erməni işğalçılarından azad edilməsi uğrunda gedən döyüşlərdə şəhidlik zirvəsinə ucalan qəhrəman Vətən oğullarının ailələri, döyüşlər zamanı yaralanan qazilər, eləcə də müharibə iştirakçıları Ali Baş Komandan İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın müstəsna qayğısı ilə əhatə edilmişdir. Onların maddi-sosial problemlərinin aradan qaldırılması istiqamətində yaralananların və şəhid ailələrinin təminatına dəstək məqsədilə "YAŞAT" fondunun yaradılması müstəsna əhəmiyyətə malikdir.



Milli maraqlara əsaslanan qətiyyətli və uzaqgörən xarici siyasət

Dünya diplomatiyası tarixində xüsusi imzası olan böyük şəxsiyyət Heydər Əliyev çətin və mürəkkəb geosiyasi şəraitdə Azərbaycanın müstəqil dövlət quruculuğu konsepsiyasını yaratmaqla xarici siyasətinin strateji məqamlarını müəyyənləşdirmiş, mükəmməl diplomatik fəaliyyəti ilə onu reallaşdırmağın səmərəli nümunəsini göstərmişdir. Özünəməxsus ənənələrə malik olan Azərbaycan diplomatiyasının dövrün tələblərinə uyğun xarici siyasət kursunu müəyyənləşdirmək və onu reallaşdırmaq üçün əsaslandırılmış diplomatik fəaliyyət konsepsiyasının yaradılması vəzifəsinin öhdəsindən böyük ustalıqla gələn Ulu Öndərin milli dövlətçilik xəttini öz siyasi-diplomatik fəaliyyətində uğurla davam etdirən strateji təfəkkür sahibi cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizin dünya birliyində mövqelərinin yüksəlməsi təmin edilmişdir. Hələ Avropa Şurası Parlament Assambleyasında ölkəmizin nümayəndə heyətinə başçılıq edəndə yeni təfəkkür sahibi kimi parlaq çıxışlar edən, bəyanatlar verən cənab İlham Əliyev global səviyyədə düşünmək, mesajlar vermək potensialına malik bir siyasətçi kimi qəbul olunmuşdur.

Tarixi hədəflərimizi reallığa çevirən qətiyyətli liderin pragmatik xarakteri ilə səciyyələnən xarici siyasəti Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə mövqelərinin əhəmiyyətli dərəcədə möhkəmlənməsinə, milli dövlətçilik maraqlarının ləyaqətlə qorunması mənafeyinə xidmət göstərmişdir. Sürətlə dəyişən dünyanın geosiyasi reallıqlarına adekvat olaraq iti fəhmi və sistemli analiz qabiliyyəti ilə ölkəmizin beynəlxalq gündəliyini müstəqil, çoxvektorlu və hücum taktikasına əsaslanmaqla həyata keçirən siyasət grossmeysteri Azərbaycanın müxtəlif güc mərkəzlərindən bərabər məsafədə mövqe seçməsinə, ikitərəfli münasibətlərin qarşılıqlı etimad və hörmət prinsipi üzərində qurulmasına nail olmuşdur.

Beynəlxalq siyasətin aktoru statusuna yüksəlmiş dövlət başçısının zərgər dəqiqliyi ilə hesablanmış uzaqgörən addımlarının nəticəsidir ki, 2011-ci ildə Azərbaycanın Birləşmiş Millətlər Təşkilatından sonra 120 üzvlə dünya dövlətlərinin təmsil olunduğu ən böyük siyasi təsisat olan Qoşulmama Hərəkatına üzv olmasına nail olmaqla elə həmin il 155 ölkənin, xüsusilə hərəkatda təmsil edilən dövlətlərin də dəstəyi ilə BMT Təhlükəsizlik Şurasının qeyri-daimi üzvlüyünə seçilməsi müstəqilliyinin 20 yaşını qeyd edən bir dövlət üçün heyranlıq doğuran nailiyyət idi.

Ölkəmizin diplomatiya tarixinə qızıl hərflərlə yazılmış bu şanlı səhifənin müəllifi Prezident İlham Əliyevin hər dövlət başçısına nəsib olmayan dərin zəkası, yüksək intellekti və ikitərəfli münasibətləri ali səviyyədə qurmaq istedadı cəmi 5 il sonra – 2016-cı ildə keçirilmiş Qoşulmama Hərəkatının Zirvə Görüşündə növbəti sammitin Bakı şəhərində keçirilməsi və 2019–2022-ci illər üzrə sədrliyin Azərbaycana həvalə edilməsi barədə yekdil qərarın qəbul edilməsi ilə nəticələnmişdir.

Əlbəttə ki, Prezident İlham Əliyevin diplomatik məharəti hesabına həyata keçirdiyi prinsipial və qətiyyətli xarici siyasət ilk növbədə işğal faktorunun aradan qaldırılmasına, münasibətlərin sülh yolu ilə həllini tapmasına istiqamətlənmişdirsə də, sonrakı hadisələr dövlət başçısının torpaqlarımızın hərbi yolla azad ediləcəyi halda dünya birliyi tərəfindən dəstəyini də qazanmağa yönələn uzaqgörən müdrik siyasət həyata keçirməsinin şahidi olur. Milli təfəkkürlə bəşəri düşüncəni birləşdirən, gerçəkliklə global baxışları uzlaşdıran görkəmli siyasi liderin Ağdam, Kəlbəcər və Laçın rayonlarının bir güllə atılmadan, bir nəfər şəhid vermədən işğaldan azad edilməsinə nail olması heç şübhəsiz ki, torpaqlarımızı azad etmək kimi müqəddəs vəzifəni şərafətlə yerinə yetirmiş ölkə başçısının hərbi qələbəsinə bərabər diplomatik Zəfəri idi. Dahi alman mütəfəkkiri Fridrix Nitsşenin "Şəxsiyyətləri tarix yaratmır, şəxsiyyət tarixi yaradır" sözlərinin danılmaz timsalı olan cənab Prezidentin "Dəmir yumruğu" ilə qazanılmış hərbi-siyasi qalibiyyət bütövlükdə regionun mənzərəsini dəyişməklə yanaşı, şərtlərin dövlətimiz tərəfindən dikte edilməsinə, dünyanın əsas güc mərkəzləri tərəfindən də müstəqil və qətiyyətli siyasətin ehtiramla qarşılanması səbəb olmuşdur.

Öz miqyası və əhəmiyyəti baxımından bölgəmizin sərhədlərini aşan Zəfərimiz türk birliyinin formalaşması prosesinə də mühüm töhfə olmaqla iki qardaş ölkə Türkiyə və Azərbaycan arasında imzalanmış müttəfiqlik haqqında müstəsna siyasi və tarixi önəmə malik Şuşa Bəyannaməsi dövlətimiz və regionumuz üçün yeni gerçəkliklər yaratmışdır.

Avrasiya məkanının enerji təhlükəsizliyinin təmin olunması istiqamətində də Azərbaycan ilə Avropa İttifaqı arasında enerji sahəsində, həmçinin bir sıra Avropa ölkələri ilə "yaşıl enerji"nin inkişafı və ötürülməsi sahəsində strateji anlaşmalar beynəlxalq aləmlə bərabərhüquqlu və qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığa əsaslanan, Avroatlantik məkanda cərəyan edən proseslərə çevik və adekvat reaksiya nümayiş etdirən ölkəmizin mövqeyinin daha da möhkəmlənməsinə və nüfuzunun artmasına xidmət etmişdir.



Ölkəmizi böyük ləyaqətlə təmsil etmək vəzifəsini yüksək səviyyədə gerçəkləşdirən dövlət başçısının bölgədə davamlı sülh, sabitlik və əməkdaşlıq mühitinin formalaşdırılması naminə Ermənistanın siyasi rəhbərliyi ilə apardığı danışıqlar və razılaşmalar Azərbaycanın milli maraqlarına tam cavab verməklə çox mühüm diplomatik uğur kimi qiymətləndirilmişdir.

Mürəkkəb geosiyasi coğrafi mövqedə Azərbaycana müstəsna dividendlər gətirən dövlət başçısının tarazlaşdırılmış xarici siyasət doktrinasının özəlliyi aspektində ölkəmizin Şərqlə Qərb, müsəlman dünyası ilə xristian dünyası arasında bir körpü rolunun önə çəkilməklə multikultural dəyərlərin, tolerantlıq ənənələrinin dünyaya təqdim edilməsi işində Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə əsas qoyulmuş "Bakı prosesi" ölkəmizin dinlər və mədəniyyətlərarası dialoq məkanına çevrilməsinə rəvac vermişdir.

Bütün bu nailiyyətlər isə unikal şəxsi keyfiyyətlərə malik cənab İlham Əliyevin qlobal proseslərdə xüsusi yeri, nüfuzu, tutduğu mövqe, beynəlxalq müstəvidə özünü göstərən problemlərin yoluna qoyulmasına verdiyi töhfələr, irəli sürdüyü təşəbbüslərin əyani göstəriciləridir.

Müasirləşən Azərbaycan prokurorluğu

Xilaskarlıq və inkişaf missiyası ilə əbədilik qazanan Heydər Əliyev tərəfindən hüquqi dövlət quruculuğu konsepsiyasının gerçəkləşdirilməsi bütün digər dövlət qurumları kimi prokurorluğun da fəaliyyətində əsaslı dönüş yaratmış, onun kadr korpusunun sağlamlaşdırılması və əməkdaşların məsuliyyət hissəsinin artırılması təmin edilmiş, maddi-texniki bazasının daha da möhkəmləndirilməsi istiqamətində ardıcıl tədbirlər görülmüşdür.

"Respublika Prokurorluğu və baş prokuroru Azərbaycan dövlətçiliyinin əsas sütunlarından biridir" sözləri ilə prokurorluğun fəaliyyətinə və dövlət sistemində tutduğu rola ali səviyyədə dəyərini verən Ulu Öndər hələ sovetlər dönəmində "Qoy ədalət zəfər çalsın!" şüarı ilə cəmiyyətdə ədalətin təntənəsini qarşısına məqsəd qoymuş, görkəmli şəxsiyyətin ali məktəblərin hüquq fakültəsinə qəbulla bağlı apardığı islahatlar hüquq-mühafizə, xüsusilə də prokurorluq orqanlarının sonrakı illərdə yüksək peşəkar səviyyəyə çatmasında mühüm önəm daşımışdır.

Qətiyyəti, prinsiplial mövqeyi və dəmir iradəsi sayəsində ölkəni dağılmaq təhlükəsindən xilas edən liderin dövlət quruculuğu prosesində də bilavasitə rəhbərliyi ilə hazırlanmış Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında prokurorluq orqanlarına konstitusion statusun verilməsi müdrik dövlət xadiminin quruma olan böyük inamının təzahürü kimi qiymətləndiril-

mişdir. Sonrakı mərhələdə prokurorluğun hüquq sistemindəki yerinin və rolunun daha da gücləndirilməsində "Prokurorluq haqqında" Qanunun qəbulu, yeni Cinayət-Prosessual Məcəllənin qüvvəyə minməsi və 2002-ci ildə keçirilmiş referendumla prokurorluğa qanunvericilik təşəbbüsü hüququnun verilməsi də müstəsna əhəmiyyətə malik olmuşdur.

Ümummillə Liderin sərəncamı ilə oktyabrın 1-nin ölkədə Prokurorluq İşçilərinin Peşə Bayramı Günü elan edilməsi prokurorluğa olan diqqət və qayğının davamıdır. Bu gün prokurorluğun kollektivi, veteranları və hüquq ictimaiyyəti tərəfindən milli prokurorluq orqanlarının yaranmasının 105-ci ildönümü əlamətdar bir hadisə kimi böyük ruh yüksəkliyi ilə qeyd edilir.

Əlbəttə, bir çox dövlət təsisatı kimi prokurorluq orqanlarının da təkmilləşdirilməsi, prokurorluq işçilərinin əməyinin fərqləndirilməsi, yeni informasiya texnologiyalarının tətbiqinə başlanılması, əməkdaşların sosial-maddi vəziyyətinin əhəmiyyətli dərəcədə yaxşılaşdırılması Heydər Əliyev irsinə layiqli varislik nümunəsini göstərən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin çağdaş dövrün tələblərinə uyğun apardığı hüquqi dövlət quruculuğu islahatları ilə mümkün olmuşdur.

Bu baxımdan dövlət başçısının 27 sentyabr 2008-ci il tarixli sərəncamı ilə "Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun fəaliyyətinin müasirləşdirilməsinə dair 2009-2011-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nın təsdiq edilməsi milli prokurorluq orqanlarının müasirləşməsində xüsusi önəm daşımışdır. Cinayətkarlığa qarşı mübarizədə əsrimizin sosial bəlası hesab edilən korrupsiya və rüşvətxorluğa qarşı mübarizənin yeni müstəvidə aparılması məqsədilə ixtisaslaşmış cinayət təqibi orqanının – Azərbaycan Respublikasının baş prokuroru yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin yaradılması və həmin orqana korrupsiya hüquqpozmaları ilə bağlı əməliyyat-axtarış fəaliyyətinin də həyata keçirilməsi ilə əlaqədar əlavə səlahiyyətlərin verilməsi prokurorluğa ölkə başçısının inam və etimadı, qurumun cəmiyyətdəki roluna verilən əhəmiyyətin təzahürü kimi xüsusi vurğulanmalıdır.

Prokurorluq orqanları Prezident İlham Əliyevin diqqət və qayğısı ilə əhatə olunmuşdur. Dövlət başçısının 30 sentyabr 2013-cü ildə Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin, həmçinin 8 fevral 2021-ci ildə Baş Prokurorluğun yeni inzibati bina kompleksinin açılışında iştirakı isə prokurorluq orqanlarının fəaliyyətinin ən müasir tələblər səviyyəsində təkmilləşdirilməsi, infrastrukturunun yaxşılaşdırılması istiqamətində həyata keçirilən islahatların ardıcılığını nümayiş etdirir.



Bu gün dövlət başçısının dəstəyi ilə prokurorluqda hesabatlılığın və şəffaflığın təmin edilməsi, elmi-texniki nailiyyətlərin tətbiqi, maddi-texniki bazanın və əməkdaşların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi, işin səmərəliliyinin artırılması və çatışmazlıqların təxirə salınmadan aradan qaldırılması istiqamətində mütəmadi islahat tədbirləri həyata keçirilməkdədir.

Müstəqil dövlətimizin müntəzəm irəliləyişlərlə müşahidə olunan dayanıqlı və davamlı tərəqqisinə adekvat islahatların ilkin mərhələsinin təməli 1 may 2020-ci ildə dövlət başçısının baş prokuror vəzifəsinə təyinatla əlaqədar keçirdiyi qəbulda verdiyi tapşırıq və tövsiyələrə uyğun beynəlxalq standartlara və milli dövlətçilik maraqlarına əsaslanmaqla aparılmış dəyişikliklər olmuşdur. Çağdaş yanaşmanı və ən yaxşı təcrübələri önə çəkməklə qısa zaman kəsiyində aparılmış struktur və kadr dəyişiklikləri, istintaqın və prosesual rəhbərliyin keyfiyyətinin artırılması, dövlət ittihamının müdafiəsi işinin təkmilləşdirilməsi, ictimai və dövlət maraqlarının qorunması, cinayət yolu ilə əldə olunmuş əmlakın bərpası sahələrində real nəticələrin əldə edilməsi məqsədilə kompleks tədbirlər həyata keçirilmişdir.

Təkcə onu demək kifayətdir ki, həmin görüşdən keçən müddət ərzində ötən illərdən bağlı qalmış qeyri-aşkar şəraitdə törədilmiş 35 qəsdən adam öldürmə cinayətinin daxili işlər, dövlət təhlükəsizliyi və penitensiar xidmət orqanları ilə birgə keçirilmiş peşəkar istintaq-əməliyyat tədbirləri ilə açılması təmin edilməklə təqsirli şəxslər ifşa edilmişdir. Xüsusi vurğulanmalıdır ki, Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən "Dəmir yumruq" hərbi əməliyyatları zamanı da cəmiyyətimizlə bərabər səfərbər olan prokurorluq orqanları üzərlərinə düşən vəzifələri layiqincə yerinə yetirməklə döyüş əməliyyatlarının aparıldığı şəraitdə mümkün istintaq hərəkətlərini həyata keçirmiş, digər zəruri tədbirlər görmüşlər.

Qazanılmış böyük qələbədən dərhal sonra işğaldan azad edilmiş ərazilərdə talan edilmiş, dağıdılmış yaşayış məntəqələrinə, tarixi, dini-mədəni abidələrə və digər əmlaklara dəymiş ziyanın müəyyən edilməklə beynəlxalq məhkəmələrə müraciət olunması, eləcə də ekologiya və yerin təkinin istismarı qaydalarının kobud şəkildə pozulmasında iştirakı olmuş bütün təqsirli şəxslərin beynəlxalq hüquq normaları çərçivəsində məsuliyyətə cəlb edilməsi istiqamətində zəruri istintaq-əməliyyat tədbirləri aparılmışdır.

Qeyd edilməlidir ki, Azərbaycanın suverenliyini və təhlükəsizliyini qorumaq üzrə təməl hüququ çərçivəsində Laçında sərhəd nəzarət-buraxılış məntəqəsinin yaradılması istər Birinci Qarabağ, istərsə də

Vətən müharibəsi zamanı ölkəmizin ərazi bütövlüyünə qarşı sülh və bəşəriyyət əleyhinə cinayət əməllərinə yol vermiş şəxslərin ədalət mühakiməsi qarşısında cavab vermələrinə müstəsna töhfə olmuşdur. Prezidentin 1 aprel 2021-ci il tarixli "İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə yeni hərbi prokurorluqların yaradılması haqqında" sərəncamı ilə Qubadlı, Kəlbəcər Hərbi Prokurorluğu və Qarabağ Hərbi Prokurorluğunun əsasında Ağdam Hərbi Prokurorluğunun yaradılması, o cümlədən qısa zaman kəsiyində müasir tələblərə cavab verən Qubadlı və Kəlbəcər hərbi prokurorluqlarının inzibati binalarının istifadəyə verilməsi də mühüm əhəmiyyət kəsb etmişdir.

Azərbaycanın Qarabağ bölgəsindəki genişmiqyaslı hərbi təxribatlar və terror hücumlarının qarşısının alınması məqsədilə sentyabrın 19-da ordumuz tərəfindən başlatılan və 24 saatdan da az davam edən lokal xarakterli antiterror tədbirləri dinc əhalinin təhlükəsizliyinin təmin olunmasına və Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya quruluşunun, qanunçuluğun və hüquq qaydalarının bərpa edilməsinə xidmət etmişdir.

Ötən müddətdə korrupsiya hallarının aradan qaldırılmasında ölkə başçısının qeyd olunan görüşdə "Azərbaycan cəmiyyətində korrupsiya və rüşvətخورluq olmamalıdır... biz çalışmalıyıq ki, korrupsiya və rüşvətخورluq üçün meydanı həm inzibati yollarla, həm də institusional üsullarla daraldaq" sözləri əsas götürülməklə bu sahədə kəsərli addımların atılması təmin edilmiş, quruculuq işlərinə, sosial, iqtisadi və siyasi sahədə aparılan islahatlara kölgə salan, habelə əhalinin haqlı narazılığına səbəb olan neqativ təzahürlərə qarşı sistemli və qətiyyətli mübarizə tədbirləri davam etdirilmişdir. Bu sahədə bir-birini tamamlayan, yeni baxış və vəzifələrin icrasını nəzərdə tutan mexanizmlərin ardıcılığı məqsədilə Prezidentin 4 aprel 2022-ci il tarixli sərəncamı ilə yeni inkişaf mərhələsinin doğurduğu zərurətdən irəli gələn növbəti konseptual sənədin - "Korrupsiyaya qarşı mübarizənin gücləndirilməsinə dair 2022-2026-cı illər üçün Milli Fəaliyyət Planı"nın qəbul edilməsi ölkə başçısının siyasi iradəsinin növbəti əyani təsdiqi olmaqla, prokurorluq orqanları qarşısında da yeni vəzifələr müəyyən etmişdir.

Bir əsrdən artıq tarixə malik Azərbaycan Prokurorluğunda aparılan müasir məzmunlu islahat tədbirlərinin davamı kimi qurumun maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, eləcə də elmi-texniki nailiyyətlərdən istifadə etməklə fəaliyyətdə səmərəliliyinin artırılması işində müstəsna önəmə malik Prezidentin 7 may 2021-ci il tarixli fərmanı ilə "Elektron Prokurorluq" İnformasiya Sisteminin yara-



dılması bir daha ölkə başçısının quruma olan inam və etimadının göstəricisi olmuşdur. Artıq cari ilin mart ayından bütün prokurorluq orqanlarında daxil olmuş sənədlərin elektron qeydiyyatı aparılmaqla vətəndaşların müraciətlərinə daha operativ baxılması təmin edilmiş, qabaqcıl informasiya və kommunikasiya texnologiyalarından istifadə olunmaqla struktur qurumlar və tabe prokurorluqlar arasında sənəd mübadiləsinin "kağızsız" qaydada aparılması təşkil edilmişdir.

Qarşıdakı dövəndə "Elektron prokurorluq" informasiya sisteminin ölkə başçısının 1 avqust tarixli fərmanı ilə yaradılmış Rəqəmsal Sənəd Dövriyyəsi alt-sisteminə inteqrasiyası bu sahədə vacib vəzifələrdən biri kimi müəyyən edilməklə digər dövlət orqanları ilə sənəd mübadiləsinin real vaxt rejimində qurulmasına, qurumlararası yazışmalar zamanı vaxt itkisinin minimuma endirilməsinə səbəb olacaqdır.

Prokurorluq işçilərinin fəaliyyətinin xüsusiyyətinə, bu orqanın yerinə yetirdiyi vəzifələrin ictimai əhəmiyyətinə diqqət çəkən ölkə başçısının "Əsas məqsədimiz dövlətçiliyə sadıq, qanunun aliliyinə hörmət edən, sağlam mənəviyyətə, geniş dünyagörüşünə, yüksək nəzəri biliklərə malik yeni nəsil prokurorluq əməkdaşlarının formalaşdırılmasıdır" çağırışı prokurorluq orqanlarında kadr tərkibinin gənc mütəxəssislər hesabına komplektləşdirilməsində əsas meyar kimi qəbul edilmişdir. Bu məqsədlə işə qəbulla bağlı son illər keçirilmiş müsabiqələrlə prokurorluğun kadr korpusunun yenilənməsi təmin edilmiş, xüsusilə də rəhbər heyətin gənc, istedadlı kadrlarla komplektləşdirilməsi istiqamətində çox ciddi addımlar atılmışdır. Əməkdaşların nəzəri bilik və praktiki bacarıqlarının artırılmasında, yeni nəsil prokurorların formalaşdırılmasında beynəlxalq təcrübənin əhəmiyyəti nəzərə alınmaqla 3 prokurorluq işçisi Beynəlxalq Prokurorlar Assosiasiyasına, Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsinə və Avropa Şurasının İnsan Hüquqları və Qanunun Aliliyi Baş Direktoratlığına ezam olunmuşlar.

Əməkdaşların bilik və bacarıqlarının artırılması, yüksək peşə hazırlığı səviyyəsinin təmin edilməsi məqsədilə yenidən təşkil olunmuş Baş prokuror yanında Elmi-Məsləhət Şurasının fəaliyyəti də bu cəhətdən mühüm əhəmiyyət kəsb etmiş, prokurorluq işçiləri ilə yanaşı, hüquqşünas alimlər, dövlət qurumlarının əməkdaşları və digər hüquq-mühafizə orqanlarının təcrübəli işçilərindən ibarət şura prokurorluq orqanlarının fəaliyyətinin elmi-nəzəri təminatının gücləndirilməsində xüsusi önəmə malik olmuşdur.

Cinayətkarlığın yeni formalarının qarşısının dövlətlərin birgə səyi nəticəsində alınması istiqamətində beynəlxalq tərəfdaşlarla əlaqələrin inkişafına mühüm

əhəmiyyət verilərək ekstradisiya, hüquqi yardım və digər sahələr üzrə əməkdaşlıq diqqətdə saxlanılmış, qarşılıqlı münasibətlərin qurulması və inkişafı prokurorluğun insan hüquqlarının müdafiəsi və müstəqil dövlətimizin hüquqi əlaqələrinin möhkəmlənməsinə xidmət edən fəaliyyətinin əsasını təşkil etmişdir. Prezidentin dəstəyi ilə 1 noyabr 2021-ci ildə Bakıda keçirilmiş Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasına üzv Dövlətlərin Baş Prokurorları Şurasının ilk iclasında Şuranın Əsasnaməsi imzalanmışdır. Bununla təsis edilən Baş Prokurorlar Şurası türkdilli ölkələr arasında dostluq və qardaşlıq münasibətlərinin inkişafına, əməkdaşlığın yüksəlməsinə xidmət etməyə başlamışdır.

Bir neçə gün öncə ölkəmizin evsahibliyi ilə keçirilmiş MDB-yə üzv dövlətlərin Baş Prokurorlarının Əlaqələndirmə Şurasının, həmçinin İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərin baş prokurorlarının iclasları region dövlətlərinin prokurorluqları ilə ikitərəfli əlaqələrin yeni müstəvidə davam etdirilməsinə hərtərəfli zəmin yaratmışdır.

Həyata keçirilmiş tədbirlərin və prokurorluq orqanlarının beynəlxalq aləmdə nüfuzunun yüksəlməsinin nəticəsidir ki, Beynəlxalq Prokurorlar Assosiasiyasının İcraiyə Komitəsinin 2021-ci ildə keçirilmiş iclası zamanı 2024-cü ilin sentyabr ayında təşkilatın 29-cu illik konfransı və ümumi yığıncağının Bakı şəhərində keçirilməsinə dair təklif qəbul edilmişdir.

Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin ordu quruculuğu sahəsində tapşırıqlarının icrası ilə əlaqədar Respublika Hərbi Prokurorluğu tərəfindən Müdafiə Nazirliyi, Dövlət Sərhəd Xidməti, Daxili Qoşunlar və digər qurumlarla birlikdə görülmüş işlər nəticəsində hərbi intizamın möhkəmləndirilməsi, cinayətkarlığın və digər hüquqazidd əməllərin qarşısının alınması, ordu quruculuğuna mənfi təsir edəcək nöqsanların və qanun pozuntularının vaxtında aşkarlanaraq aradan qaldırılması diqqət mərkəzində saxlanılmışdır.

Məsuliyyətini dərindən dərk edən prokurorluq işçiləri üzərlərinə düşən vəzifələri layiqincə icra edəcək, ictimai-siyasi sabitliyin və dövlətçiliyimizin qorunması, qanunçuluğun möhkəmləndirilməsi, insan hüquq və azadlıqlarının təmin edilməsi naminə lazımi tədbirlərin görülməsini təmin edəcəklər.

Kamran ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru,
I dərəcəli dövlət ədliyyə müşaviri, Beynəlxalq
Prokurorlar Assosiasiyasının vitse-prezidenti,
hüquq elmləri üzrə fəlsəfə doktoru



Hərbi Prokurorluq ədalətin keşiyində

Müdrək liderin və əzmkar xalqın Azərbaycanı durmadan çiçəklənir

Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin uzaqqörən siyasətini dövrün tələblərinə uyğun reallaşdıran Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin yüksək erudisiyası, mükəmməl siyasi strategiyası və yorulmaz fəaliyyəti ilə xalqın müdrəkliyinin və əzmkarlığının vəhdəti sayəsində dövlətimizin daha da qüdrətlənməsi və əhalinin rifahının hərtərəfli yaxşılaşdırılması prosesinin davamlılığı uğurla təmin olunur. Dünyada gedən mürəkkəb proseslərə, ümumbəşəri ciddi problemlərə, çoxsaylı qlobal çətinliklərə, eləcə də müharibədən yeni çıxmış və antiterror əməliyyatları keçirən ölkə olmasına, həmçinin post-pandemiya dövrünü yaşamasına rəğmən Respublikamızda iqtisadiyyat güclənir, bütün sahələrdə mütəmadi olaraq mütərəqqi islahatlar həyata keçirilir və hər bir istiqamət üzrə ardıcıl uğurlar əldə edilir. Eyni zamanda, regionlarımızın tarazlı inkişafı ilə bərabər, lider-xalq ordu birliyinin nəticəsində hərbi və siyasi-diplomatik yolla işğaldan azad edilmiş əzəli ərazilərimizdə abadlıq-quruculuq işləri sürətlə davam etdirilir. Belə ki, Respublikamızın digər bölgələrinin sürətli tərəqqisi ilə yanaşı, vaxtilə ermənilər tərəfindən viran qoyulmuş kənd və şəhərlərimizdə sürətli abadlıq-quruculuq işləri aparılır və həyata keçirdiyi siyasətin prioritet istiqamətlərindən olan bu proses dövlət başçısının şəxsi nəzarəti ilə reallaşdırılır ki, bunun da nəticəsində Vətənin hər bir guşəsi gülüstana çevrilir və Azərbaycan durmadan çiçəklənir. Hazırda geniş tikinti-quruculuq meydanına çevrilən Qarabağ və Şərqi Zəngəzürdə dövlət başçısının tapşırıqları və tövsiyələri əsasında “ağıllı şəhər” və “ağıllı kənd” konsepsiyalarının reallaşdırılması, bütün infrastrukturların yenidən qurulması, avtomobil və dəmir yollarının, elektrik, su və qaz xətlərinin çəkilməsi, hava limanlarının, tunellərin, körpülərin, müasir yaşayış komplekslərinin, məktəblərin, xəstəxanaların, su-elektrik stansiyalarının tikilməsi prosesi müvəffəqiyyətlə həyata keçirilir ki, bu da dünya iqtisadiyyatında böyük problemlərin yarandığı bir dövrdə Respublikamızın qüdrətini və iqtisadi gücünü sübut edən növbəti bariz nümunədir. Son dövrlər yüzlərlə azərbaycanlı ailəsinin öz dədə-baba yurdlarına qayıtmasının şahidi oluruq ki, bütün bunlar təbii olaraq hər birimizi iftixarlandırır.

Məlum olduğu kimi, Möhtərəm Prezident cənab İlham Əliyev Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyeva ilə birlikdə mütəmadi olaraq işğaldan azad

Azərbaycan Prokurorluğu bundan sonra da Azərbaycan dövlətçiliyinə sadıq olaraq, Azərbaycanın müstəqilliyinin möhkəmlənməsi və inkişaf etməsi prosesində fəal iştirak edəcək və Azərbaycanda qanunun aliliyinin təmin olunmasında öz xidmətlərini göstərəcəkdir.

*Azərbaycan Xalqının Ümummilli Lideri
Heydər Əliyev*

Əminəm ki, Azərbaycan Prokurorluğunun əməkdaşları bundan sonra da qanunçuluğun, insan hüquq və azadlıqlarının etibarlı müdafiəsini təmin edəcək, cinayətkarlığa qarşı mübarizədə əzmkarlıq nümayiş etdirəcək və onların üzərinə düşən vəzifələri layəqətlə yerinə yetirəcəklər

*Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Müzəffər Ali Baş Komandan
İlham Əliyev*

olunmuş tarixi ərazilərimizə səfər edərək, yenidənqurma işləri ilə şəxsən tanış olur, bir neçə müxtəlif infrastruktur layihələrinin təməlqoyma və açılış mərasimlərində iştirak edir, bununla əlaqədar öz dəyərli məsləhətlərini verir. Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə rəhbəri olduğu və Ulu Öndərin xeyirxah ideyalarını layiqincə davam etdirən Heydər Əliyev Fondu tərəfindən tariximədəni və dini abidələrimizin bərpa edilməsi də bu istiqamətdə görülən böyük işlərdəndir. Dövlət başçısının ailə üzvləri ilə birlikdə işğaldan azad olunmuş ərazilərə çoxsaylı səfərləri, səfər boyu sevinc və qürur dolu davranışları, səmimi paylaşımları bu vətənpərvər insanların torpağa, yurda, vətənə və xalqa bağlılığının izharıdır.

Dövlətimizin hərtərəfli qüdrətlənməsində və əldə olunan ardıcıl uğurlarda, eləcə də beynəlxalq əlaqələrimizin inkişaf etdirilməsində, milli-mənəvi dəyərlərimizin və mədəniyyətimizin bütün dünyaya tanıtılmasında zəngin biliklərə, dərin düşüncəyə və yüksək idarəçilik qabiliyyətinə malik, hər bir məqamda dövlət başçısının yanında olan Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının sədr müavini, Heydər Əliyev Fondunun və Azərbaycan Mədəniyyət Fonduunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın çoxşaxəli fəaliyyətinin özünəməxsus rolu vardır. Onun Respublikamızda təhsilin, elmin, səhiyyənin, mədəniyyətin, idmanın və digər sahələrin inkişafında xidmətləri, müxtəlif istiqamətlərdə gördüyü əhəmiyyətli işlər dövlətimizin tərəqqisinə və xalqın rifahının yaxşılaşdırılmasına böyük dəstəkdir.

Fərəhləndirici və qürurvericidir ki, dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə son 20 ildə ölkəmiz misli görünməmiş uğurlar əldə edir və bu müsbət tendensiya yüksələn xətlə davam etməkdədir. Bütün bunları şərtləndirən ən mühüm amil isə sarsılmaz xalq-iqtidar birliyidir.



Prokurorluq hər zaman Ulu Öndərin qayğısı ilə əhatə olunmuşdur

Prokurorluq işçisi olaraq, hər şeydən əvvəl onu qeyd etmək istədim ki, Azərbaycan Prokurorluğu 80 il ərzində dövlətin etibarlı sütunlarından biri kimi fəaliyyət göstərsə də, prokurorluq işçilərinin peşə bayramının qeyd edilməsinə dövlət tərəfindən heç bir təşəbbüs göstərilməmiş, bununla əlaqədar hər hansı rəsmi tədbir görülməmişdir. Məhz Ulu Öndər Heydər Əliyevin imzaladığı 17 iyul 1998-ci il tarixli Sərəncam ilə “1 oktyabr – Prokurorluq işçilərinin peşə bayramı günü” təsis edilmişdir ki, bu da prokurorluğa dövlət səviyyəsində göstərilən qayğının ifadəsi olmuşdur.

Sirr deyil ki, Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun dövlətçiliyin maraqlarına, qanunun aliliyinin, insan və vətəndaş hüquqlarının müdafiəsinə xidmət edən sivil bir qurum kimi formalaşması, onun fəaliyyətinin hərtərəfli təminatı üçün qanunverici, maddi və sosial bazanın yaradılması Ümummilli Lider Heydər Əliyevin böyük dəstəyi sayəsində mümkün olmuşdur. Müstəqil Respublikamızın Ali Qanununda ilk dəfə olaraq ölkəmizin dövlət quruluşu sistemində prokurorluğun layiqli yerinin müəyyənləşdirilməsi, məhkəmə hakimiyyəti sistemində daxil olan prokurorluq orqanlarının statusu, təşkili və fəaliyyət prinsipləri, səlahiyyət dairəsi və vəzifələrinin qanunvericilik qaydasında təsbit edilməsi Ulu Öndər Heydər Əliyevin bilavasitə tapşırıq və göstərişlərinin icrasının nəticəsi idi. 19 sentyabr 2002-ci il tarixdə qüvvəyə minmiş “Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına dəyişikliklər edilməsi haqqında” referendum aktı ilə prokurorluğa qanunvericilik təşəbbüsü hüququnun verilməsi isə dövlətdə və cəmiyyətdə prokurorluğun rolunu daha da artırmışdır. Beləliklə də, həyata keçirilən möhtəşəm islahatlar çərçivəsində görülən nəhəng işlər sayəsində və təməl prinsiplərin mövcud tələblərlə uzlaşdırılması ilə hazırlanmış hüquqi baza əsasında Azərbaycan Prokurorluğu struktur və mahiyyət baxımından tamamilə yenidən qurularaq, yüksək nəzəri bilikli və peşəkar kadrlarla komplektləşdirilməklə, səlahiyyətləri, vəzifələri və fəaliyyəti beynəlxalq standartlara uyğun formalaşdırılmış müasir dövlət təsisatına çevrilmişdir. Ümummilli Liderin prokurorluq işçilərinin rifahına xidmət edən “Azərbaycan Respublikası Prokurorluq orqanları işçilərinin maddi və sosial təminatı haqqında” 8 oktyabr 2002-ci il tarixli Sərəncamı isə prokurorluq işçiləri tərəfindən sonsuz sevinc hissləri ilə qarşılanmaqla, onlarda böyük ruh yüksəkliyi yaratmışdır. Müstəqil Azərbaycanın Hərbi Prokurorluq orqanlarının formalaşması prosesində, fəaliyyət istiqamətlərinin və səlahiyyətlərinin qanunvericiliklə müəyyən edilməsində yeni mərhələ də Ulu Öndərin hakimiyyətə qayıdışından sonra başlamışdır. Məhz Onun təşəbbüsü ilə Hərbi Prokurorluğun fəaliyyətini tənzimləyən qanunlar qəbul edilmiş və milli Hərbi Prokurorluq orqanlarının təkmilləşdirilməsi üçün bir sıra digər mühüm əhəmiyyətli işlər görülmüşdür. Nəhəng şəxsiyyət Heydər Əliyevin prokurorluğun, özünün də dediyi kimi, çətin və şərəfli işini, həmçinin döv-

lətçiliyə olan sədaqətini dəyərləndirməklə, onun fəaliyyətinə yüksək qiymət verməsi prokurorluğun uğurlarını şərtləndirmişdir. Yeri gəlmişkən, məlum olduğu kimi, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 29 sentyabr 2022-ci il tarixli Sərəncamı ilə 2023-cü il Azərbaycan Respublikasında “Heydər Əliyev İli” elan edilmişdir. Müasir Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu Heydər Əliyevin 100 illik yubileyi həm ölkəmizdə, həm də respublikamızdan kənarında istər millətimizin nümayəndələri, istərsə də əcnəbilər tərəfindən böyük qürur və sonsuz sevinc hissləri ilə qeyd olunur. Prokurorluq işçiləri də öz növbələrində “Heydər Əliyev İli” ilə əlaqədar yüksək iftixar və fərəh hisslərlə silsilə tədbirlər keçirir və bununla bağlı müvafiq işlər görürlər. Vurğulanmalıdır ki, hər il olduğu kimi, bu il də 03 may 2023-cü il tarixdə Azərbaycan Respublikasının Hərbi Prokurorluğunda, 06 may 2023-cü il tarixdə isə Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğunda millət vəkillərinin, ictimaiyyət və kütləvi informasiya vasitələri nümayəndələrinin iştirakı ilə Ümummilli Liderin doğum gününün növbəti ildönümü, 100 illik yubileyi təntənəli surətdə qeyd olunmuş, dahi insanın əziz və unudulmaz xatirəsi hörmətlə yad edilmişdir. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, Hərbi Prokurorluq Müdafiə Nazirliyi, Dövlət Sərhəd Xidməti, Daxili Qoşunlar və digər dövlət orqanları, həmçinin qeyri-hökumət təşkilatları ilə birlikdə Ulu Öndərin 100 illik yubileyi münasibəti ilə mənim təşəbbüsum və iştirakım ilə Naxçıvanda keçirilən tədbir də daxil olmaqla, il ərzində 11 tədbir keçirmiş və hazırda bu tədbirlər uğurla davam etdirilir.

Möhtərəm Prezident Prokurorluğa daim ali diqqətində saxlayır

Dərin minnətdarlıq hissləri ilə qeyd edilməlidir ki, prokurorluğa hərtərəfli diqqət və yüksək qayğı göstərilməsi ənənəsi dövlət başçısı tərəfindən davam etdirilir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin Hərbi Prokurorluq orqanlarının işinin daha səmərəli təşkil olunması, cinayətkarlığa və hüquq pozuntularına qarşı mübarizənin effektivliyinin artırılması məqsədilə imzaladığı “Azərbaycan Respublikasının bəzi qanunvericilik aktlarına dəyişikliklər və əlavələr edilməsi haqqında” 30 sentyabr 2005-ci il tarixli Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə Hərbi Prokurorluğa Silahlı Qüvvələrdə törədilən və hazırlanan cinayətlərin qarşısının alınmasında mühüm əhəmiyyətə malik əlavə səlahiyyətlərin verilməsi və buna uyğun olaraq mövcud strukturda müvafiq dəyişikliklər edilməklə yeni qurumların yaradılması Hərbi Prokurorluğun müasir tələblərə uyğun dövlət orqanı kimi formalaşdırılması istiqamətində Ümummilli Liderin təşəbbüsü ilə görülən böyük işlərin məntiqi davamı olmuşdur.

Möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkədə həyata keçirilən mükəmməl siyasət sayəsində dövlətimizin sürətlə hərtərəfli qüdrətlənməsi, iqtisadiyyatımızın durmadan güclənməsi prokurorluğa kifayət qədər maddi vəsait ayrılmasına rəvac vermişdir



ki, bu da maddi təminatın, eləcə də işçilərin sosial müdafiəsinin daha da güclənməsinə zəmin yaratmışdır. Ölkə rəhbərinin 27 sentyabr 2008-ci il tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş «Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun fəaliyyətinin müasirləşdirilməsinə dair 2009-2011-ci illər üçün Dövlət Proqramı» prokurorluğa olan dövlət qayğısının növbəti əyani sübutu olmuşdur. «Prokurorluq işçilərinin sosial müdafiəsini gücləndirmək və prokurorluq orqanlarının maddi-texniki bazasını möhkəmləndirmək məqsədilə Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun xəzinə hesabına köçürülən vəsaitdən istifadə Qaydası»nın təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 16 iyul 2021-ci il tarixli Fərmanı bunun növbəti bariz nümunəsi olmaqla, işçilərin fəaliyyətinin stimullaşdırılmasına, nəticədə işin səmərəliliyinin artırılmasına rəvac vermişdir. Təsadüfi deyildir ki, Hərbi Prokurorluğun və işçilərinin fəaliyyəti ilə bağlı vətəndaşların minnətdarlığını ifadə edən məktubların sayı durmadan artmaqdadır.

Hər kəsə məlumdur ki, cənab İlham Əliyevin prezidentlik dövrü hərtərəfli köklü islahatların aparılması, ölkə üçün mühüm strateji əhəmiyyət kəsb edən müxtəlif inkişaf proqramlarının hazırlanaraq müvəffəqiyyətlə icra edilməsi, dövlət idarəçilik strukturlarının təkmilləşdirilməsi, uğurlu kadr təyinatlarının həyata keçirilməsi, bir sözlə bütün sahələrdə tərəqqi prosesinin vüsət alması ilə səciyyələnmişdir.

Dövlət başçısı demişdir: «...Biz islahatlar aparmaqla ölkəmizi gücləndiririk və ölkəmizin gələcək dayanıqlı inkişafını şərtləndiririk. Tərəqqi islahatsız mümkün deyil. Bu gün Azərbaycanın hər sahəsində islahatların nəticələri vətəndaşlar tərəfindən yüksək qiymətləndirilir. Bütün sahələrdə olduğu kimi, prokurorluq orqanlarında da daha genişmiqyaslı islahatlara ehtiyac var. Ümid edirəm ki, Azərbaycan Respublikasının Prokurorluğu bu islahatların aparılmasında uğurlar qazanacaq...».

Ölkədə gedən demokratik proseslər prokurorluq orqanlarında da müvafiq islahatların həyata keçirilməsinə vəsilə olmuşdur. Möhtərəm Prezidentin müdrik kəlamları rəhbər tutulmaqla prokurorluq orqanlarında da əsaslı struktur və kadr islahatları həyata keçirilərək ədalətli meyarlara və şəffaf prosedurlara əsaslanan mütərəqqi dəyişikliklərin reallaşdırılması istiqamətində mühüm işlər görülmüş və hazırda bu işlər uğurla davam etdirilir.

Hərbi Prokurorluğun səmərəli fəaliyyəti uğurları şərtləndirir

Ötən illərdə olduğu kimi, bu ilin keçən dövrü ərzində də Hərbi Prokurorluq orqanlarının fəaliyyəti səmərəli olmuş, qarşıya qoyulan məqsədlərə nail olmaq üçün əməkdaşlar əzmlə çalışmışlar. Cinayət işlərinin başlanmasının qanuniliyinə və əsaslılığına xüsusi diqqət yetirilməsi, icraatda olan işlər üzrə bütün halların hərtərəfli, tam və obyektiv araşdırılması istiqamətində həyata keçirilmiş fəaliyyət, tələb edilən səviyyədə pro-

sessual rəhbərlik, eləcə də işçilərin peşəkarlığı və zəhməti sayəsində ötən səkkiz ay ərzində qeydə alınmış cinayətlərin 99%-i açılmışdır. Qeyd etmək lazımdır ki, açılan işlərin sırasında 30 ilə yaxın müddətdə bağlı qalmış xuliqanlıq niyyəti ilə qəsdən adam öldürmə cinayəti də olmuşdur. Belə ki, əsgər P.H.İsgəndərovun 19 may 1995-ci il tarixdə Ağstafa rayonu ərazisində odlu silahdan atılmış atəşlər nəticəsində ölməsi faktına görə başlanılmış və sonradan icraatı dayandırılmış cinayət işi üzrə icraat təzələnərək, istintaqın davam etdirilməsi Azərbaycan Respublikası Hərbi Prokurorluğunun İstintaq idarəsinə həvalə olunmuş və həmin idarədə məharətlə aparılan istintaq zamanı əsgər P.H.İsgəndərovun hərbi qulluqçu yoldaşı əsgər H.H.İsaxanov tərəfindən xuliqanlıq niyyəti ilə qəsdən öldürülməsinə əsaslı şübhələr müəyyən olduğundan, sonuncu cinayət məsuliyyətinə cəlb edilərək, onun məhkəmə qarşısına çıxarılması təmin edilmiş və barəsində ittiham hökmü çıxarılmışdır.

Yeri gəlmişkən, onu da qeyd etmək lazımdır ki, 2005-ci ildən başlamaqla, əvvəlki illərdə də Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələrində 1992-2004-cü illərdə törədilmiş qəsdən adam öldürməyə cəhd, qəsdən adam öldürmə və digər ağır, xüsusilə ağır cinayət hadisələri ilə bağlı həmin dövrdə başlanılmış, uzun müddət istintaq aparılmasına baxmayaraq, səriştəsizlik və bəzi hallarda isə yarıtmaz fəaliyyət ucbatından iş üzrə ibtidai araşdırmanın yekunlaşdırılması mümkün olmadığından təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb edilməli olan şəxsin müəyyən edilməməsi əsası ilə icraatı dayandırılmış cinayət işlərinin təcrübəli əməkdaşlar tərəfindən öyrənilməklə, bir neçəsi üzrə icraatın təzələnərək ibtidai istintaqın davam etdirilməsi, yekun qərarların qəbul olunması, bununla da ibtidai araşdırmanın qurtarması təmin edilmişdir. Belə ki, icraatı təzələnməmiş işlər üzrə düzgün qurulmuş istintaq metodikası və taktikası, səriştəli aparılan istintaq hərəkətləri, istintaqçıların peşəkarlığı və əzmi, eləcə də məharətlə həyata keçirilmiş prosessual rəhbərlik sayəsində 25-dən artıq cinayət işinin ibtidai araşdırmasının yekunlaşdırılmasına, o cümlədən cinayət törətmiş şəxslərin ifşa olunmasına, faktlara və şəxslərin əməllərinə hüquqi qiymət verilməsinə nail olunmuşdur.

Hərbi Prokurorluğun fəaliyyətindən bəhs edərkən qeyd etmək zəruridir ki, Azərbaycan Respublikasının Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyasının, Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Arxeologiya, Etnoqrafiya və Antropologiya İnstitutunun, Səhiyyə Nazirliyinin Məhkəmə-Tibbi Ekspertiza və Patoloji Anatomiya Birliyinin, Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin, Fövqəladə Hallar Nazirliyinin, Minatəmizləmə Agentliyinin əməkdaşları ilə birlikdə həyata keçirilən axtarış tədbirləri nəticəsində işğaldan azad olunmuş ərazilərdə aşkar edilmiş kütləvi məzarlıqlardan ümumilikdə ən azı 508 şəxsə aid meyit qalıqları tapılaraq götürülmüşdür.



Azərbaycan Respublikasının Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyası tərəfindən Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin iştirakı ilə itkin düşmüş şəxslərin ailə üzvlərindən bioloji nümunələr götürülmüş və həmin nümunələrdən çıxarılan genetik profillərin aşkar edilmiş insan meylit qalıqlarından çıxarılmış genetik profillərlə eyniləşdirmə aparılması, habelə təqdim edilən sümüklərin insana aid olub-olmaması, neçə şəxsə mənsub olması, ölümün səbəbi və sair suallara aydınlıq gətirilməsi üçün Respublika Hərbi Prokurorluğu tərəfindən 349 məhkəmə tibbi-kriminalistik ekspertizası və 305 məhkəmə molekulyar-genetik ekspertizası təyin edilmişdir.

Qeyd olunmalıdır ki, 21 iyul 2023-cü il tarixdə Azərbaycan Respublikasının Hərbi Prokurorluğunda keçirilmiş 2023-cü ilin birinci yarımilində cinayətkarlığa qarşı mübarizə, qanunçuluq və hüquq qaydasının möhkəmləndirilməsi, insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının qorunması sahəsində görülmüş işlərin vəziyyətinin, eləcə də qarşıda duran vəzifələrin müzakirəsinə həsr olunmuş geniş kollegiya iclasına Baş prokuror Kamran Əliyevin gəlməsi, həmçinin Hərbi Prokurorluğun fəaliyyətini yüksək qiymətləndirməsi, kollektivin qayğı və problemləri ilə maraqlanması işçilərə verilən dəyərin növbəti bariz nümunəsi olmaqla, əməkdaşlarda böyük ruh yüksəkliyi yaratmışdır.

Hərbi Prokurorluğun Silahlı Qüvvələrlə sıx işgüzar əlaqələri hüquq qaydalarını hərtərəfli möhkəmləndirir

Silahlı Qüvvələrdə nizam-intizamın, qanunçuluğun və hüquq qaydalarının möhkəmləndirilməsi istiqamətində əldə edilmiş müsbət nəticələrdə Hərbi prokurorluq orqanları ilə Müdafiə Nazirliyi, Dövlət Sərhəd Xidməti, Daxili Qoşunlar və digər dövlət orqanları, həmçinin qeyri-hökumət təşkilatları arasında yaranmış qarşılıqlı sağlam və işgüzar münasibətlərin də böyük rolu vardır. Hərbi Prokurorluğun kollektivi fəaliyyət istiqamətləri üzrə əsas vəzifələrinin icrası ilə yanaşı, insan hüquq və azadlıqlarının daha etibarlı müdafiəsinin təmin edilməsi və bununla əlaqədar həyata keçirilən tədbirlərin səmərəliliyinin artırılması məqsədilə adları çəkilən qurumlarının əməkdaşları ilə birgə bir sıra digər işlər də görür. Azərbaycan ordusunda və başqa silahlı birləşmələrdə insan hüquq və azadlıqlarının qorunmasını, qanunçuluğun və hüquq qaydasının möhkəmləndirilməsini təmin etmək məqsədilə hər il aidiyyəti dövlət qurumları ilə birgə hazırlanmış "Hüquq qaydalarının və hərbi intizamın möhkəmləndirilməsinə dair", "Cinayətkarlığa qarşı mübarizəyə dair", "Cinayət hadisələrinin qarşısının alınmasına dair", "Hərbi qulluqçularda vətənpərvərlik hisslərinin gücləndirilməsinə dair" və sair mövzular üzrə tədbirlər planları əsasında mütəmadi olaraq hərbi qulluqçularla görüşlər təşkil olunur, həmçinin onların fərdi qəbulları keçirilir. Eyni zamanda, milli və rəsmi dövlət bayramlarında, digər əlamətdar günlərdə hərbi hissələrin, xüsusən də ön xətdə yerləşən

bölmələrin dislokasiya olunduğu müvafiq rayonların icra hakimiyyəti orqanları ilə birgə hərbi qulluqçular və valideynlərinin iştirakı ilə tədbirlər, o cümlədən bayram mərasimləri keçirilir və xidmətdə fərqlənənlərə hədiyyələr təqdim olunur.

Yeri gəlmişkən qeyd edim ki, bu il ərzində Baş prokuror cənab Kamran Əliyevlə birlikdə ön xətdə yerləşən hərbi hissə və bölmələrdə xidmət aparan hərbi qulluqçularla görüşmək məqsədilə Qubadlı, Laçın və digər rayonlara uğurlu səfərimiz baş tutmuşdur. Eyni zamanda Müdafiə nazirinin müavini-Quru Qoşunları komandanı Ənvər Əfəndiyevlə birlikdə Müdafiə Nazirliyinin tabeliyində olan təmas xəttində yerləşən müvafiq hərbi hissələrə, həmçinin, Müdafiə nazirinin müavini-Əlahiddə Ümumqoşun Ordusunun komandanı Kərəm Mustafayevlə birlikdə Naxçıvanda ermənilərlə üz-üzə dayanan hərbi hissə və bölmələrə getməklə, orada xidmət aparan hərbi qulluqçularla görüşlər keçirmişik. Onu da qeyd edim ki, müntəzəm olaraq Hərbi Prokurorluğun rəhbər işçiləri, o cümlədən Respublika Hərbi prokurorunun müavinləri, böyük köməkçiləri, idarə, şöbə rəisləri, ərazi hərbi prokurorları da aidiyyəti dövlət qurumlarının müvafiq yüksək vəzifəli şəxsləri ilə birlikdə ön xətdə xidmət aparan hərbi qulluqçularla görüşmək məqsədilə müvafiq hərbi hissələrə səfərlər edirlər. Mənim və aidiyyəti qurumların rəhbər vəzifəli şəxslərinin iştirakı ilə keçirilənlər də daxil olmaqla, bütün görüşlər zamanı hərbi qulluqçuların milli və döyüş ruhunun daha da yüksəldilməsi, onlarda vətənpərvərlik hisslərinin dərinlənəndən aşılması, hüquqi biliklərinin artırılması istiqamətində söhbətlər aparılır, verilən suallar ətraflı cavablandırılır, şəxsi heyətin hərtərəfli maarifləndirilməsi ilə əlaqədar zəruri tədbirlərin görülməsi təmin edilir, eyni zamanda xidməti vəzifələrini nümunəvi icra edənlər müxtəlif hədiyyələrlə mükafatlandırılır. Səfərlər əsnasında, həmçinin hərbi qulluqçuların qayğı və problemləri, eləcə də yaşayış, məişət və xidmət şəraiti ilə maraqlanırlar.

Sözsüz ki, sadalananlarla kifayətlənməmiş, həmçinin İnsan hüquq və azadlıqlarının daha etibarlı müdafiəsinə və bununla əlaqədar görülməli işlərin səmərəliliyini artırmaq məqsədilə Hərbi Prokurorluq tərəfindən müxtəlif istiqamətlər üzrə bir neçə metodiki tövsiyələr və digər maarifləndirici vəsaitlər də hazırlanaraq, hərbi qulluqçulara çatdırılmışdır ki, bu da sözügedən məsələyə töhfələr verməkdədir.

Beləliklə də, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Silahlı Qüvvələrdə aparılmış köklü islahatlar və görülmüş nəhəng işlər, eləcə də Azərbaycan Ordusu və başqa silahlı birləşmələrlə Hərbi Prokurorluğun birgə səmərəli fəaliyyəti son illər ölkədə hərbi xidmət əleyhinə olan cinayətlərin və hərbi qulluqçular tərəfindən törədilən digər cinayətlərin sayının əhəmiyyətli dərəcədə azalması ilə nəticələnmişdir. Bu uğurlu tendensiya davam edir.

Belə ki, 2022-ci ilin 8 ayı ilə müqayisədə 2023-cü ilin eyni dövründə qeydə alınmış cinayətlər ümumilikdə 8,7%, hərbi xidmət əleyhinə olan cinayətlər 31,9% azalmışdır.



Eləcə də, Qəsdən adam öldürmə cinayətləri 33,3%; Tabelik münasibətlərində olmayan hərbi qulluqçular arasında qarşılıqlı münasibətlərin nizamnamə qaydalarını pozma cinayətləri 15,2%; Hərbi xidmətdən yayınma cinayətləri 42,7 %; Maşınları idarəetmə və istismar qaydalarını pozma cinayətləri 14,3% və özünü öldürməyə cəhd hadisələri 66,7 % azalmışdır.

Möhtəşəm antiterror əməliyyatı və Hərbi Prokurorluğun bununla əlaqədar fəaliyyəti

Məlum olduğu kimi, 19 sentyabr 2023-cü il tarixdə Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin növbəti təxribatlarının qarşısını almaq məqsədi ilə Azərbaycan lokal xarakterli antiterror əməliyyatlarına başlamış və Müzəffər Ali Baş Komandanın mükəmməl siyasətinin və sarsılmaz qətiyyətinin, dövlətimizin qüdrətinin, Silahlı Qüvvələrimizin gücünün, hərbi qulluqçularımızın şücaətinin və xalqımızın qəhrəmanlığının vəhdəti nəticəsində sözügedən əməliyyatlar uğurla həyata keçirilmişdir. Silahlı Qüvvələrimizin rəşadəti və hərbcilərimizin gücü bir daha sübut etdi ki, cənab Prezidentin dediyi kimi: “Dəmir yumruq yerindədir”. Fürsətdən istifadə edib, uca Allahdan bütün şəhidlərimizə rəhmət, yaralılarımıza isə şəfa diləyirəm.

Qeyd etmək lazımdır ki, prokurorluq, o cümlədən hərbi prokurorluq orqanlarının əməkdaşları hər zaman olduğu kimi, antiterror əməliyyatları keçirilən müddətdə də istər xidmət yerində, istərsə də ezam olunduqları müvafiq ərazilərdə həm xidməti vəzifələrinin icrası ilə bağlı, həm də vicdanlı bir vətəndaş kimi üzərlərinə düşənləri layiqincə yerinə yetirmişlər. İşin səmərəliliyini daha da artırmaq və qarşıya çıxan məsələləri operativ həll etmək məqsədilə 19 sentyabr 2023-cü il tarixdən Respublika Hərbi Prokurorluğunda Operativ qərargah yaradılmış, ayrı-ayrı vaxtlarda Respublika Hərbi prokurorunun müavinləri də daxil olmaqla Mərkəzi Aparatın rəhbər və digər işçilərindən ibarət qruplar, həmçinin müvafiq ərazi hərbi prokurorluqlarının əməkdaşları antiterror əməliyyatları aparılan bölgələrə ezam olunaraq, vəzifə funksiyalarını yerinə yetirməklə bərabər, müşahidələr apararaq və hərbi qulluqçuları dinləyərək hər hansı nöqsan, çatışmazlıq və problem aşkar edildiyi təqdirdə onların aradan qaldırılması məqsədilə səlahiyyətləri çərçivəsində müvafiq tədbirlər görmüş, eləcə də zəruri hallarda Hərbi Prokurorluğun funksiyalarına aid olmayan problemlərin yerində həll olunması məqsədilə aidiyyəti üzrə müraciətlər edərək cavabdeh qurumların və şəxslərin qarşısında məsələ qaldırılmasını təmin etmişlər. Eyni zamanda, müvafiq tibb müəssisələrində müalicə alan hərbi qulluqçuların səhhəti və müalicələrinin gedişi ilə mütəmadi olaraq maraqlanılmış, diqqət və qayğı göstərilmişdir. Söz düşmüşkən, hər il olduğu kimi, bu il də iyun ayının 24-də Azərbaycan Respublikasının Hərbi Prokurorluğunda Vətən müharibəsi iştirakçıları, o cümlədən qazilər ilə görüş keçirilmiş, onların qayğı və problemləri ilə maraqlanılmışdır. Qazilərə və şəhid ailələrinə ehtiram, diqqət və qayğı göstərməyi hər bir prokurorluq işçisi özünə borc bilir.

Vurğulanmalıdır ki, son günlər erməni silahlı birləşmələri tərəfindən törədilmiş cinayət faktları əsasında

Hərbi Prokurorluq orqanlarında Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 29, 120.2.7-ci (iki və ya daha çox şəxsi qəsdən öldürməyə cəhd); 29,120.2.12-ci (Milli, irqi, dini ədavət və ya düşmənçilik niyyəti ilə qəsdən adam öldürməyə cəhd); 120.2.7-ci (iki və ya daha çox şəxsi qəsdən öldürmə); 120.2.11-ci (Quldurluq, hədə-qorxu ilə tələb etmə, terrorçuluq və ya banditizmlə əlaqədar qəsdən öldürmə); 120.2.12-ci (Milli, irqi, dini ədavət və ya düşmənçilik niyyəti ilə qəsdən adam öldürmə); 214.2.1-ci (qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs, mütəşəkkil dəstə və ya cinayətkar birlik (cinayətkar təşkilat) tərəfindən terrorçuluq, yəni ictimai təhlükəsizliyi pozmaq, əhali arasında vahimə yaratmaq, yaxud dövlət hakimiyyət orqanları və ya beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən qərar qəbul edilməsinə təsir göstərmək məqsədilə insanların həlak olması, onların sağlamlığına zərər vurulması və ya başqa ictimai təhlükəli nəticələrin baş verməsi təhlükəsi yaradan partlayış, yanğın və ya digər hərəkətlər (terror aktı) törətmə, habelə həmin məqsədlə bu cür hərəkətlərin törədiləcəyi ilə hədələmə); 279.3-cü (Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmayan silahlı birləşmələr və ya qruplar yaratma, eləcə də onların yaradılmasında və fəaliyyətində iştirak etmə, onları silahlı, döyüş sursatı ilə, partlayıcı maddələrlə, hərbi texnika ilə, yaxud əsgəri ləvazimatla təchiz etmə adamların həlak olmasına və ya digər ağır nəticələrə səbəb olduqda) və digər maddələri ilə 6 cinayət işi başlanılmış və mövcud şəraitdə mümkün olan zəruri istintaq-əməliyyat hərəkətləri intensiv şəkildə həyata keçirilmişdir. Müvafiq dövlət qurumlarının köməyindən istifadə edilməklə antiterror əməliyyatlarında həlak olmuş şəxslərin qısa müddət ərzində şəxsiyyətlərinin müəyyən olunaraq aidiyyəti üzrə təhvil verilməsi üçün zəruri tədbirlərin görülməsi də təmin edilmişdir.

Göründüyü kimi, Hərbi Prokurorluq orqanları öz fəaliyyətini uğurla davam etdirir. Əminəm ki, Hərbi Prokurorluğun kollektivi bundan sonra da Ulu Öndər Heydər Əliyevin müdrik siyasətinin möhtərəm Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilməsində, onun rəhbərliyi ilə görülən böyük işlərdə və həyata keçirilən mütərəqqi islahatlarda yaxından iştirak edəcək, dövlət müstəqilliyinin, ictimai-siyasi sabitliyinin, əmin-amanlığın qorunması, qanunun aliliyinin təmin edilməsi, insan hüquq və azadlıqlarının etibarlı müdafiəsi, Silahlı Qüvvələrdə nizam-intizamın, qanunçuluğun və hüquq qaydasının daha da möhkəmləndirilməsi, qanun pozuntularının qarşısının alınması və aradan qaldırılması istiqamətindəki fəaliyyətinin səmərəliliyini daim artırmaq üçün ləyaqətlə çalışaraq üzərinə düşən vəzifələri layiqincə yerinə yetirəcəkdir.

Xanlar Vəliyev
Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun
müavini – Azərbaycan Respublikasının Hərbi
prokuroru, ədliyyə general-leytenantı,
respublikanın əməkdar hüquqşünası,
hüquq üzrə fəlsəfə doktoru



Ulu Öndərin dövlət quruculuğu siyasətində müasir Azərbaycan Prokurorluğunun yeri



Müasir Azərbaycan dövlətinin qurucusu və memarı, dahi Azərbaycanlı, ulu öndər Heydər Əliyevin misilsiz xidmətləri xalqımız tərəfindən unudulmur, həmişə fəxrlə anılır və onun 100 illik yubileyi günlərində də təntənəli surətdə qeyd olunur.

Siyasi lider kimi unikal xüsusiyyətlərə malik dahi Ulu Öndər müasir Azərbaycan dövlətinin banisi kimi tarixə silinməz imza atmışdır. Uzaqgörən daxili və xarici siyasəti nəticəsində Azərbaycanın nüfuzunu beynəlxalq səviyyəyə qaldıran, Azərbaycanı dünyaya tanıdan Heydər Əliyev adını dünyanın hansı nöqtəsində olmasından asılı olmayaraq eşidən hər bir Azərbaycanlı bu gün də sevinc və qürur hissi keçirir. Çünki Ulu Öndər rəhbərlik etdiyi dövrdə ölkənin elə bir sahəsi yoxdur ki, həmin sahədə islahatlar aparılmasın, ölkənin ictimai, siyasi, iqtisadi və mədəni həyatının bütün sahələrində böyük işlərə imza atmasın.

1991-ci ildə dövlət müstəqilliyini bərpa edən Azərbaycan müstəqilliyinin ilk illərində çox çətin sınaqdan keçirdi. Hakimiyyət üstündə çəkişmələr, cəbhədəki məğlubiyyətlər, ölkə daxilində xaos – məhz belə bir çətin vəziyyətdə xalqın çağırışı ilə xilaskar kimi hakimiyyətə gələn ulu öndər peşəkar siyasi qabiliyyəti, idarəçilik təcrübəsi ilə müdrik dövlət xadimi kimi ölkəni bu çətin vəziyyətdən çıxartdı və ictimai-siyasi stabilliyə nail oldu. Apardığı qətiyyətli siyasət nəticəsində ölkəmizdə Milli Ordu formalaşdırıldı, müasir dövrün tələblərinə cavab verə biləcək Silahlı Qüvvələrin formalaşmasının bünövrəsi məhz ümummillə lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyuldu.

Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəlişi ilə iqtisadi inkişafın əsası qoyuldu, dövlət idarəçiliyi mexanizmi yenidən yaradıldı, siyasi-hüquqi-iqtisadi və digər sahələr üzrə genişmiqyaslı islahatlar dövrü başlandı. Təsədüf deyil ki, 1993-cü ilin 15 iyun tarixi Azərbaycan

tarixinə “Milli Qurtuluş Günü” olaraq qızıl hərflərlə yazıldı.

Ulu öndər Azərbaycanı beynəlxalq səviyyədə tanımaq, söz sahibi etmək üçün Azərbaycanı dünyanın güclü dövlətlərinin və beynəlxalq təşkilatlarının maraq dairəsinə çevirməyi bacardı.

Dağlıq Qarabağda erməni separatizmi məsələsi, onun ağır nəticələrini aradan qaldırmaq, dövlətin ərazi bütövlüyünü və təhlükəsizliyini təmin etmək, dünya birliyi ilə siyasi və iqtisadi inteqrasiyaya girmək onun diplomatiyası qarşısında çox mühüm vəzifələr qoyurdu. Beynəlxalq birliyi Azərbaycan ilə qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq əlaqələrinin qurulması zəruriliyinə inandırmaq, milli maraqları dünya dövlətlərinin kəşifən və toqquşan mənafeləri ilə uzlaşdırmaq, Azərbaycanın müstəqilliyinə və təhlükəsizliyinə beynəlxalq təminat almaq üçün xeyli işlər görülməli idi.

Belə ki, Ulu Öndər bunu bacardı və yüksək siyasi iradə, qətiyyət və diplomatik ustalığı göstərərək 1994-cü ilin 20 sentyabrında “Əsrin müqaviləsini”nin imzalanmasına nail olaraq Azərbaycana dünyaya qapıları açdı və bununla da yeni investisiyaların qoyulmasına müvəffəq oldu.

Ulu Öndər mühüm coğrafi-strateji məkanda yerləşən Azərbaycanın malik olduğu mövqedən ölkəsinin iqtisadi və siyasi maraqlarının təmin olunması üçün məharətlə istifadə etdi.



7-8 sentyabr 1998-ci ildə 32 dövlətin və 13 beynəlxalq təşkilatın nümayəndələrinin iştirakı ilə tarixi “Böyük İpək yolu”nun bərpası üzrə keçirilmiş Bakı beynəlxalq konfransı Azərbaycanın qazandığı ən mühüm nailiyyətlərindən biri oldu. Şərqlə Qərb arasında mühüm körpü rolunu oynayan Azərbaycanın Avropa-Qafqaz-Asiya nəqliyyat dəhlizinin inkişaf etdirilməsində aparıcı yer tutması respublikanın dünya ölkələri ilə inteqrasiyasının daha da dərinləşməsinə xidmət etdi.

Nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlara üzv seçilən Azər-



baycan tək cə qonşu ölkələr ilə deyil, artıq ABŞ, Avropa ölkələri ilə əməkdaşlıqda yeni mərhələyə qədəm qoydu. Belə ki, Ulu Öndər tərəfindən həyata keçirilən ardıcıl siyasət nəticəsində Azərbaycan 2001-ci ildə Avropa Şurasına üzv qəbul edilmiş, Avropa Birliyi, NATO və başqa təşkilatlarla sıx əlaqələr yaratmışdır.

Hazırda cənab Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilən həmin siyasətin nəticəsidir ki, Azərbaycan Avroatlantik məkanda önəmli tranzit ölkəyə və iri iqtisadi layihələrin təşəbbüsçüsünə və təşkilatçısına çevirilmişdir. Azərbaycan bir sıra beynəlxalq təşkilatlarda mühüm söz sahibidir, ölkəmizdə beynəlxalq tədbirlər, sammitlər, forumlar, yarışlar ən yüksək səviyyədə təşkil olunur.

Qürurverici haldır ki, BMT Baş Assambleyasından sonra ən böyük beynəlxalq təsisat olan Qoşulmama Hərəkatına 2019-cu ildən 3 illik müddətə sədrliyi Azərbaycan həyata keçirir. Sədrliyin müddəti 2022-ci ildə daha bir il müddətinə uzadılmışdır.

Bu gün cənubi Qafqaz regiondakı əhəmiyyətli heç bir layihə Azərbaycansız reallaşa bilməz. Azərbaycan "Cənub" qaz dəhlizinin "təminedicisi və iştirakçısı" olaraq Türkiyə, Rusiya, Gürcüstan və sair ölkələrə qaz ixrac edən bölgədəki tək ölkədir.

Ulu öndər Heydər Əliyevin xalqımız və dövlətimiz qarşısındakı əsas xidmətlərindən biri də onun tərəfindən müasir hüquqi dövlət quruculuğunun əsasının qoyulmasıdır. Bu istiqamətdə görülmüş işlər dövlət və cəmiyyət həyatının bütün sahələrini əhatə etməklə, ölkəmizin hüquqi sistemə müasirlik gətirdi.

Qeyd olunmalıdır ki, həmin dövrdə ölkəmizdə müxtəlif sahələr üzrə islahat komissiyaları yaradılsa da, hüquqi dövlət quruculuğuna və hüquq sistemə müstəsna dəyər verən Ulu öndər Hüquqi İslahat Komissiyasına və bu sahədə islahatlara bilavasitə özü rəhbərlik etdi.

Təsədüfi deyil ki, zəngin dövlətçilik təcrübəsinə malik olan böyük strateq Heydər Əliyev Azərbaycanda müasir dövlət quruculuğunun yaradılması ideyasını 1995-ci ildə ilk milli Konstitusiyayı hazırlamaqla gerçəkləşdirdi.

Konstitusiyamızda demokratik hüquqi dövlətin bütün prinsipləri, o cümlədən qanunun aliliyi və hakimiyyət bölgüsü prinsipləri təsbit olunaraq, məhkəmə hakimiyyəti dövlət hakimiyyətinin müstəqil qolu kimi qanunverici və icra hakimiyyəti ilə eyni statusu əldə etdi, insan haqlarının təmini dövlətin ali məqsədi kimi bəyan edildi.

Konstitusiyanın qəbulundan sonra məhkəmələrin, hüquq mühafizə orqanlarının fəaliyyətinin müasir dövrün tələblərinə uyğunlaşdırılması üçün həyata keçirilən hüquqi islahatlar çərçivəsində əhəmiyyətli qərarlar qəbul olundu, bu sahəni tənzimləyən normativ-hüquqi baza yaradıldı.

Hüquq islahatları sahəsində çox əhəmiyyətli sənədlərdən biri də Heydər Əliyevin 1996-cı il iyunun 8-də imzaladığı "Avropa Şurası və Azərbaycan Respublikası arasında əməkdaşlıq proqramının həyata keçirilməsi haqqında" Sərəncamıdır. Bu sənədə əsasən beynəlxalq standartlara uyğun "Konstitusiyaya Məhkəməsi haqqında", "Məhkəmələr və hakimlər haqqında", "Prokurorluq haqqında", "Polis haqqında", "Əməliyyat-axtarış fəaliyyəti haqqında" və hüquq sisteminin mahiyyətini müəyyən edən digər qanunlar və bütün əsas Məcəllələrin layihələri hazırlandı və nüfuzlu beynəlxalq qurumlarda ciddi ekspertizadan sonra Milli məclisdə müzakirə edilərək qəbul olundu.

Gömrük Məcəlləsi, Əmək Məcəlləsi, Cinayət Məcəlləsi, Cinayət-Prosessual Məcəlləsi, İnzibati Xətalər Məcəlləsi, Vergi Məcəlləsi və sair Məcəllələrin layihələrinin ayrı-ayrı hissələri Ulu Öndərin rəhbərliyi altında keçirilmiş müşavirələrdə müzakirə edilmişdir.

Ulu öndər Heydər Əliyevin idarəçiliyi zamanından başlayaraq ölkəmizdə insan hüquqlarının müdafiəsi, qanunların aliliyinin qorunması məsələsi dövlətçilik fəaliyyətinin prioritet sahələrindən birinə çevrilib.

İnsan hüquqlarının qorunması və müdafiəsini ən ümdə məsələ hesab edən Ulu Öndərin 9 avqust 1994-cü il tarixli "Cinayətkarlığa qarşı mübarizənin gücləndirilməsi, qanunçuluğun və hüquq qaydasının möhkəmləndirilməsi tədbirləri haqqında" Fərmanı cinayətkarlığa qarşı mübarizədə, qanunçuluğu və hüquq qaydasını möhkəmləndirməsində əsaslı dönüş yaratdı.

Cinayət törədən şəxslərin cəzalanmalı olması ilə yanaşı, onların islah olunması, cəmiyyətə reintegrasiya olunmasını əhəmiyyətli hesab edən, bununla da humanizm prinsiplərini rəhbər tutan Ulu Öndərin rəhbərliyi dövründə əfv və amnistiya təsisatları yaradılmış, 1995-2003-cü illərdə 7 amnistiya aktı və 32 əfv Fərmanı qəbul edilmişdir. Bu amnistiya aktları 77 mindən çox insana şamil edilmişdir.

Eyni zamanda, Heydər Əliyevin humanizminin nəticəsi olaraq Azərbaycan Şərqdə ilk olaraq ölüm cəzasını ləğv edən ölkə kimi tarixə düşmüşdür.

Humanizm siyasətinin davamı olaraq ölüm cəzasının tamamilə qadağan edilməsi istiqamətində səy-



lər nəzərə alınaraq, 2023-cü il fevralın 3-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin “İnsan hüquqlarının və əsas azadlıqların müdafiəsi haqqında” Konvensiyanın ölüm cəzasının bütün hallarda ləğvinə dair 13 nömrəli Protokolumun Azərbaycan Respublikası adından imzalanması ilə bağlı Sərəncamı ilə müvafiq tapşırıqlar verilmiş və cari ilin martın 8-də Strasburqda müvafiq Protokol imzalanmışdır.

Bu addımla dövlətimizin başçısı siyasətinin mərkəzində insan faktorunun durduğunu və yaşamaq hüququnu ən yüksək səviyyədə təmin etmək iradəsini bir daha nümayiş etdirmişdir.

İnsan hüquq və azadlıqlarının qorunmasını ali vəzifə kimi qarşıya qoyan Ulu Öndər tərəfindən atılan humanist addımlar Prezident İlham Əliyev və Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyeva tərəfindən bu gün də davam etdirilir. Ölkə rəhbərinin əfv sərəncamı, Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə qəbul edilən amnistiya aktları Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən əsas qoyulmuş siyasətin bu gün də qətiyyətlə davam etdirildiyinin nümunəsidir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə qəbul edilmiş amnistiya aktları 57 mindən çox şəxsə şamil edilmiş, imzaladığı əfv sərəncamları 6700-ə yaxın şəxsi əhatə etmişdir. Həmçinin, qanunvericilikdə edilmiş konseptual dəyişikliklər nəticəsində bir çox əməl dekriminallaşdırılmış, şəxsin cəmiyyətdən təcrid edilməsi ilə əlaqədar olmayan alternativ cəza və prosessual məcburiyyət tədbirlərinin tətbiqi əhəmiyyətli dərəcədə genişləndirilmişdir.

Eyni zamanda, Ulu Öndərin 100 illiyi münasibəti ilə imzalanmış 801 nəfəri əhatə edən 2023-cü il 8 may tarixli əfv sərəncamı cənab prezident İlham Əliyev tərəfindən atılmış humanist addım olmaqla yanaşı, dövlət siyasətinin əsasını insan amilinin təşkil etdiyi faktını bir daha təsdiq edir.

Ulu öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə hüquqi dövlət quruculuğu prosesi çərçivəsində dövlət orqanlarında əsaslı islahatlar aparıldı, hüquq mühafizə orqanların fəaliyyətində köklü mütərəqqi dəyişikliklərə başlandı. Bu dəyişikliklər prokurorluq, məhkəmə sistemindən də yan keçmədi.

Ulu öndər Heydər Əliyev prokurorluğun dövlət quruluşu sistemində xüsusi yeri olduğunu bəyan etməklə, müəllifi olduğu Konstitusiyada ayrıca maddə həsr



etməklə prokurorluğu məhkəmə hakimiyyəti sistemində daxil olan və Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun tabeliyinə əsaslanan vahid mərkəzləşdirilmiş orqan kimi təsbit edərək konstitusion status verməsi ilə prokurorluğun hüquqi statusu və dövlət hüquq sistemində yeri və əsas fəaliyyət istiqamətləri müəyyən olundu.

Davamı olaraq hüquqi bazanın formalaşdırılması üçün “Prokurorluq haqqında”, “Prokurorluq orqanlarında qulluq keçmə haqqında” kimi qanunların qəbul edilməsi prokurorluğun hüquq sistemində yerinin möhkəmləndirilməsi üçün görülən düşünülmüş siyasətin nəticəsidir.

Prokurorluğun demokratik və hüquqi cəmiyyətdə rolunu nəzərə alaraq Ulu Öndər hər il 1 oktyabrın Azərbaycan Respublikasında Prokurorluq işçilərinin peşə bayramı günü kimi qeyd edilməsi barədə 17

iyul 1998-ci il tarixli sərəncam imzaladı. Bu, prokurorluq işçilərinin məsul və şərəfli fəaliyyətinə dövlətin və cəmiyyətin etimad və rəğbətini bariz ifadəsidir.

Ulu öndər Heydər Əliyevin 26 aprel 2000-ci ildə prokurorluğun rəhbər işçiləri ilə keçirdiyi müşavirədən sonra prokurorluq orqanları qarşısında qoyulmuş vəzifələrin yerinə yetirilməsi ilə bağlı aparılmış hərtərəfli islahatlar nəticəsində Azərbaycan Prokurorluğu struktur və mahiyyət baxımından tam yenidən qurulmuşdur.

Ümummillə lider Heydər Əliyevin 19 iyun 2001-ci il tarixli, 509 nömrəli fərmanı ilə “Prokurorluğa işə qəbul olunmaq üçün namizədlərlə müsabiqə keçirilməsi qaydaları haqqında Əsasnamə” təsdiq edilməklə prokurorluq orqanlarına işə qəbulun şəffaf prosedurlar əsasında müsabiqə yolu ilə aparılması qaydaları müəyyən edilmişdir.





2002-ci ildə həmin qaydada keçirilmiş ilk müsabiqə əsasında prokurorluq orqanlarına qulluğa qəbul edilmiş şəxslərdən biri kimi Ulu öndərin bu təşəbbüsünün əhəmiyyətinin böyük fəxr və minnətdarlıq hissi ilə anmaqla, heç vaxt unutmayacağıq.

Eyni zamanda qeyd etmək istərdim ki, 2002-ci il sentyabrın 19-da qüvvəyə minmiş "Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında dəyişikliklər edilməsi haqqında" referendum aktına əsasən prokurorluğa qanunvericilik təşəbbüsü hüququ verilməklə hüquq sisteminin inkişafında prokurorluğun rolunun gücləndirilməsi istiqamətində mühüm addım atılmışdır.

Həyata keçirilən hüquqi dövlət quruculuğu prosesi və genişmiqyaslı hüquq islahatları ədalətli cəmiyyətin və demokratik hüquqi dövlətin qurulmasına yönəldi.

Məhz Heydər Əliyevin nadir və iti dövlətçilik zəkası, cəsarəti və sarsılmaz iradəsi ilə müasir Azərbaycanda demokratik, dünyəvi və hüquqi dövlətin yaradılmasına müvəffəq olundu.

Ulu Öndər hüquqi dövlət quruculuğunun Azərbaycan modelini yaratdı.

Bütün sahədə aparılan uğurlu islahatlar fonunda Ulu Öndərin ən böyük arzusu Qarabağın işğaldan azad olunması idi. Bugünkü uğurumuz vaxtında Ulu Öndər tərəfindən aparılan məqsədyönlü siyasətin ləbüb nəticəsi idi.

Ulu öndərin təməlini qoyduğu islahatları, onun ideya və əməllərini uğurla davam etdirən cənab Prezident İlham Əliyevin hərtərəfli yanaşması ilə Azərbaycan bu gün iqtisadi və hərbi baxımdan qüdrətli ölkəyə, regionda və dünyada öz mövqelərini inamla möhkəmləndirən nüfuzlu dövlətə çevrilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin siyasi iradəsi ilə ölkəmizin hüquq sisteminin daha da müasirləşdirilməsi və zəruri standartlara uyğunlaşdırılması prosesi bu gün də davam etdirilməkdədir.

Ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən dövlətçiliyin əsas sütunlarından biri kimi qəbul edilən Azərbaycan Prokurorluğuna olan böyük etimad və inam cənab Prezident İlham Əliyev tərəfindən daha da artırıldı.

Belə ki, Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru cənab Kamran Əliyevin təyinatından sonrakı dövrdə cənab Prezidentin verdiyi göstərişlərdən irəli gələn vəzifələrin icrası ilə bağlı prokurorluğun fəaliyyət istiqamətləri və səlahiyyətlərinin genişləndirilməsi, habelə təminat məsələlərinə dair bir sıra tədbirlər görüldü, işin səmərəliliyinin artırılması, fəaliyyətin müasir dövrün tələbləri səviyyəsində qurulması istiqamətində ciddi struktur və kadr islahatları həyata keçirildi.

Xüsusilə qeyd etməliyik ki, Ulu Öndərin arzu və istəkləri, dövlət quruculuğu ilə bağlı ideyaları və əsasını qoyduğu islahatları Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadətli Ordumuz

tərəfindən 44 günlük İkinci Qarabağ müharibəsində düşmən üzərində qazanılan şanlı Zəfərlə nəticələndi. Bu Zəfər Heydər Əliyev siyasətinə bir daha əbədiyaşarlıq gətirdi.

Böyük Qələbə cənab Prezidentin möhkəm iradəsi, müdrik diplomatiyası, yaratdığı güclü iqtisadiyyat, ordu quruculuğu sahəsində həyata keçirdiyi uğurlu siyasət, habelə memarı və Ali Baş Komandanı olduğu Silahlı Qüvvələrimizin fədakarlığı sayəsində mümkün oldu.

Həmçinin vurğulamaq lazımdır ki, uzun illərdən sonra torpaqlarımıza qovuşmaqda əvəzsiz xidmətləri olmuş Vətən müharibəsinin iştirakçıları, şəhid ailələri və qazilər hər zaman Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın xüsusi qayğısı ilə əhatə olunur. Bu istiqamətdə hazırda da "Heydər Əliyev" Fondu və "YAŞAT" Fondu tərəfindən müstəsna əhəmiyyətə malik işlər görülür.

Bu gün azad edilən əzəli torpaqlarımız cənab Prezidentin müasir inkişaf konsepsiyası ilə yenidən qurulur. Cənab Prezidentin işğaldan azad edilmiş ərazilərə hər səfəri böyük ictimai izlənməklə, həmin torpaqlarda həyata keçirilən sürətli yenidənqurma işləri minlərlə soydaşımızın öz dədə-baba yurdlarına qayıdaraq orada əbədi yaşamaq arzusunun artıq reallaşdırılmışdır.

Eyni zamanda bildirmək istərdim ki, Qarabağda prokurorluq orqanlarının fəaliyyətinin daha səmərəli təşkilini təmin etmək məqsədilə ölkə başçısının Sərəncamı ilə yeni yaradılmış hərbi prokurorluqların, habelə işğaldan azad edilmiş ərazilər üzrə rayon prokurorluqlarının müvafiq ərazilərdə fəaliyyətinin təmin edilməsi özündə Qarabağa Böyük Qayıdışa dair dövlət siyasətinin həyata keçirilməsini təcəssüm etdirir.

Sonda tam əminliklə söyləyə bilərik ki, bu gün dəhi şəxsiyyət Heydər Əliyev cismən aramızda olmasa da hələ çox-çox illər sonra da gələcək nəsillər Heydər Əliyevin misilsiz əməyi və ideyaları, cənab Prezidentin yorulmaz və hərtərəfli fəaliyyəti nəticəsində ərsəyə gəlmiş Qalib Azərbaycan Dövlətinin bəhrəsini görəcək və hər iki şəxsiyyətin müasir hüquqi dövlət quruculuğuna verdiyi dəyərin və bu sahədə əvəzsiz xidmətlərinin şahidi olacaqlar.

Bu yolda vətəninə sevən xalqımızın hər bir nəfəri cənab Prezident İlham Əliyevin ətrafında "Dəmir Yumruq" kimi birləşərək müstəqil Azərbaycanın parlaq gələcəyi naminə əzmlə çalışacaqdır.

Ceyhun Kazımov
Baş Prokurorluğun Ədliyyə, gömrük və vergi orqanlarının istintaq, təhqiqat və əməliyyat-axtarış fəaliyyətində qanunların icrasına nəzarət idarəsinin rəisi, III dərəcəli dövlət ədliyyə müşaviri



Əməlin soyqırım hesab edilməsi üçün azı neçə soyqırım aktının törədilməsi kifayətdir?

1 Giriş

ABŞ Dövlət Departamentinin sabiq mətbuat katibi Christine Shelly Ruandada soyqırım cinayətinin törədilməsi barədə məlumat verərkən müxbirlərdən biri “əməlin soyqırım kimi qiymətləndirilməsi üçün neçə aktın törədilməsi” olmasına dair sual vermiş, Shelly isə bu suala cavab verə bilməmişdir [1]. Qeyd edilən sualın cavablandırılması soyqırım cinayətinin mahiyyətinin aşkarlanması baxımından ən problemlı nəzəri-praktiki xüsusiyyətləri özündə ehtiva edir və bu məqalə həmin xüsusiyyətlərin araşdırılmasına həsr edilmişdir. Göstərilən sualı cavablandırmaq daha geniş həcmli tədqiqat tələb etsə də hazırkı məqalədə bu məsələ müxtəsər şəkildə müzakirə olunacaq, nəzəri problemlər və ziddiyyətlərdən daha çox beynəlxalq cinayət hüququnda ümumqəbul edilmiş tezislər diqqətə çatdırılacaqdır.

Bundan başqa göstərilən sualın cavablandırılması “Soyqırım cinayətinin qarşısının alınması və cəzalandırılması haqqında” Konvensiyanın (bundan sonra Soyqırım Konvensiyası) II maddəsində [2] nəzərdə tutulmuş “qismən” sözünün şərh edilməsi ilə də sıx bağlıdır. Qeyd edilən maddədə soyqırım cinayətinin anlayışı aşağıdakı məzmununda təsbit edilmişdir:

“Bu Konvensiyada soyqırım hər hansı milli, etnik, irqi və ya dini qrupun bir qrup kimi tamamilə və ya qismən məhv edilməsi niyyətilə törədilən aşağıdakı hərəkətlərdən biridir:

- a) qrup üzvlərini öldürmə;
- b) qrup üzvlərinə ağır bədən və psixi zərər yetirmə;
- c) qəsdən qrupun tamamilə və ya qismən fiziki məhvina yönəlmiş həyat şəraiti yaratma;
- d) qrup daxilində doğumun qarşısını almaq niyyətli tədbirlər qoyma;
- e) bir qrupa mənsub uşaqları zorla başqa qrupa keçirmə” [3].

Sintaktik baxımdan yanaşıldıqda sadalanan soyqırım aktlarından hər hansı birinin (məsələn, qrup üzvünün öldürmə) qrupu məhz “tamamilə və ya qismən məhv etmək niyyəti” ilə törədilməsi soyqırım tərkibini yaradır. İlk baxışdan təqsirləndirilən şəxsin hər hansı qrupu tamamilə və ya qismən məhv etmək niyyəti ilə hətta bir nəfər qrup üzvünü öldürməsinin soyqırım kimi tövsif ediləcəyi qənaəti hasil olur. Lakin məsələ bu qədər sadə deyil. Belə ki, Keçmiş Yuqoslaviya üzrə Beynəlxalq Cinayət Tribunalının (YBCT) *Prokuror v Goran Jelisić* [4] işində əsirlərin saxlandığı düşərgənin komandiri olmuş təqsirləndirilən şəxs Goran Jelisić özünü məhkəməyə “Serb Adolfu” kimi təqdim edərək özünü Hitlerlə müqayisə etmiş, müsəlmanlara nifrətini açıq şəkildə bəyan edərək təxminən 70-dən artıq

qəsdən adam öldürmə əməllərini məhz həmin qrupu qismən məhv etmə niyyəti ilə törətdiyini bəyan etmişdir. Buna baxmayaraq, YBCT onun əməllərini soyqırım hesab etməmişdir. Bu zaman sual olunur ki şəxs hər hansı qrupu tamamilə və ya qismən məhv etmək niyyəti ilə cinayət törətdiyini etiraf etdiyi halda onun əməli niyə soyqırım kimi tövsif edilməmişdir? Bu məqalədə məhz bu sual da cavablandırılacaqdır.

Göstərilən nəzəri məsələləri tədqiq edən məqalə giriş, nəticə və beş hissədən ibarətdir. Soyqırımın xüsusi niyyəti (dolus specialis) soyqırım anlayışının mahiyyətini özündə əks etdirir və ikinci hissədə bu xüsusiyyət araşdırılır. Eləcə də, xüsusi niyyətin kifayət qədər mürəkkəb xarakterə malik olması soyqırımı bütün cinayət tərkiblərinin ən mürəkkəbi səviyyəsinə qaldırır. Məqalənin növbəti hissələrində qrupun “qismən məhv edilməsi niyyəti”nin izahına həsr edilmiş dörd müxtəlif yanaşma (kəmiyyət, keyfiyyət, coğrafi və individual) ardıcılıqla şərh olunur. Təhlil edilən məlumatlar əsasında məqalənin nəticə hissəsində soyqırım niyyətinin tövsifi üçün müvafiq metodologiya təklif ediləcəkdir.

2 Soyqırımın xüsusi niyyəti (dolus specialis)

Soyqırım cinayətini digər cinayətlərdən fərqləndirən ən başlıca amil onun xüsusi niyyətlə (dolus specialis) törədilməsidir. Xüsusi niyyət isə özünü “hər hansı qrupu bir qrup kimi tamamilə və ya qismən məhv etmək niyyəti”ndə biruzə edir. Göstərilən niyyətin ən vacib elementi məhz ayrı-seçkilik (diskriminasiya) elementinin olmasıdır. Yəni, zərərçəkmiş şəxs məhz milli, irqi, dini və vətəndaşlıq mənsubiyyətinə görə hücumu məruz qalmalıdır. Məsələn, Xocalı soyqırımını qurbanları azərbaycanlı olduqlarına (etnik mənsubiyyət) görə hücumu məruz qalmışlar. Lakin bu da özlüyündə xüsusi niyyət üçün kifayət etmir. Yəni, təqsirkar müvafiq aktları törədərkən müvafiq qrupu tamamilə və ya qismən kökünü kəsmək niyyəti ilə bu aktı törətdiyini bildirsə də, bu hələ özlüyündə soyqırım üçün kifayət etmir. Çünki bu akt hələ milli, irqi, dini ədavət və ya düşmənçilik niyyəti ilə adam öldürmədir.

Xüsusi niyyətin ikinci zəruri şərti soyqırım aktının qrupu “tamamilə və ya qismən məhv etmək” niyyəti ilə törədilməsidir. Ümumiyyətlə, soyqırım cinayətinin tarixinə nəzər saldıqda əksər əməllərin qrupu qismən məhv etmək niyyəti ilə törədildiyi aşkar olunur. Məsələn, 6 milyondan artıq şəxsin məhv edildiyi Holokost və 800.000 nəfərdən artıq şəxsin öldürüldüyü Ruanda soyqırımlarında təqsirkarların niyyəti yəhudiləri və tutsiləri qismən məhv etməyə yönəlmişdir.



Təqsirkarlar məhz Avropada yaşayan yəhudiləri və Ruandada yaşayan tutsiləri məhv etmək niyyətilə soyqırım aktları törətmişlər. Bu baxımdan təqsirkarların niyyəti dünyanın hər yerində olan yəhudiləri və tutsiləri məhv etmək deyildi.

Qeyd edilənlərə və mövcud məhkəmə presedentlərinə əsasən demək olar ki, qrupun tamamilə məhv edilməsi niyyəti məhkəmə təcrübəsində də aktual deyildir. Çünki, hədəfə alınmış qrupa məxsus olan və soyqırım aktlarının törədildiyi ölkədə yaşamayan şəxslərin hücumu və ya təqibə məruz qalmaması “tamamilə məhv etmək niyyəti”ni istisna edən ən vacib dəlildir. Bu baxımdan istər beynəlxalq cinayət məhkəmələrinin prokurorları, istərsə də milli prokurorlar tamamilə məhv etmək niyyəti anlayışından çəkinir, “qismən məhv etmək niyyəti” anlayışına üstünlük verirlər. Bu tendensiyanın digər səbəblərindən biri də məhz “niyyət” sözünün şərh və sübutlarla təsdiq edilməsi ilə bağlıdır. “Niyət” sözü məqalənin altıncı hissəsində şərh ediləcəyindən bu xüsusat hazırda təhlil olunmayacaqdır. Sübutlara münasibətdə isə qeyd edilməlidir ki, kəmiyyət baxımından təqsirkarın niyyəti nə qədər çox əhalini məhv etməyə yönəlmişdirsə bunu təsdiq edən obyektiv dəlillər – qurbanların sayı da bir o qədər çox olmalıdır. Məsələn, 1 nəfərin öldürülməsi ilə 1.000.000 nəfərlik qrupun tamamilə məhv ediləcəyini düşünmək sadələşmə olardı və əmələ bu formada psixi münasibətin “niyyət” olub-olmaması vacib nəzəri problemdir və məqalənin altıncı hissəsində bu məsələ müzakirə ediləcəkdir.

Yuxarıda qeyd edilənlərə əsasən, praktiklər qrupun “qismən” məhv edilməsi niyyətinə daha çox istinad edirlər. Amma onun da öz nəzəri-praktiki mürəkkəblikləri mövcuddur. Hərfi təfsir baxımından “qismən” sözü bir nəfəri də ehtiva edir [5]. Yəni, 1.000.000 sayı olan qrupun hətta 10 nəfəri belə “qismən”dir. 1.000.000 nəfərlik qrupun “qismən”, yəni 10 nəfərini məhv etmək niyyəti ilə 1 nəfərin öldürülməsi soyqırım hesab edilə bilərmi? Fərz edilən hal formal olaraq soyqırım anlayışı ilə ziddiyyət yaratmır. Lakin, BMT-nin Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsi (BƏM) [6], beynəlxalq cinayət tribunalları [7], Beynəlxalq Hüquq Komissiyası (BHK) [8] və əksər müəlliflər [9] qismən sözünü belə geniş təfsir etmirlər. Onlar “qismən” sözünü “əhəmiyyətli dərəcədə qismən” sözü kimi təfsir etməyi Soyqırım Konvensiyasının məqsədləri, eləcə də Konvensiya müəlliflərinin Konvensiya layihəsi hazırlayarkən nəzərdə tutduqları niyyətə uyğun hesab edirlər. Belə ki, Soyqırım Konvensiyası müəllifləri soyqırım anlayışını Holokost hadisələrinin təsiri altında formulə etmiş, soyqırımı azsaylı ölümlər səviyyəsinə endirməməyi nəzərdə tutmuş, soyqırımı cılızlaşdırmaqdan çəkinməyə çalışmışlar. Lakin, Soyqırım Konvensiyası həm də qoruyucu məqsəd daşıyır. Bu ba-

xımdan əməlin soyqırım hesab edilməsi üçün milyonlarla insanın qurban statusuna çevrilməsini tələb etmək Konvensiyanın qoruyucu məqsədi ilə də ziddiyyət təşkil edərdi. Buna görə də, istər məhkəmə presedenti, istərsə də akademik ədəbiyyat soyqırım anlayışı üçün qızıl ortanı müəyyənləşdirməyə çalışır. Bu baxımdan “qismən” sözünün “əhəmiyyətli dərəcədə qismən” kimi təfsir edilməsi məhz bu qızıl ortanı müəyyən etməyə xidmət edir. Eləcə də, “əhəmiyyətli dərəcədə qismən” sözü hüquqi müəyyənlik prinsipi baxımından “qismən” sözündən daha dəqiqdir.

Bununla belə, “əhəmiyyətli dərəcədə qismən” sözünün şərh edilməsi ilə bağlı məhkəmə praktikası və nəzəriyyədə vahid və yekdil yanaşma yoxdur. *Prokuror v Brđanin* işində YBCT dörd müxtəlif yanaşmanı – rəqəm (kəmiyyət), funksional (keyfiyyət), coğrafi və individual fərqləndirmişdir [10]. Qeyd olunan tədqiqat sahəsi üzrə görkəmli müəlliflər də həmin yanaşmaları təhlil etmişlər [11]. YBCT [12] və BƏM [13] bu metodlar arasında formal olaraq iyerarxiya müəyyən edərək üstünlüyü rəqəm (kəmiyyət) yanaşmasına vermişdir. Buna görə də, həmin məhkəmə və tribunallar əhəmiyyətlik tələbini təhlil edərkən əvvəlcə rəqəm yanaşmasını nəzərdən keçirirlər [14]. Məqalənin növbəti hissələrində həmin yanaşmalar ardıcılıqla təhlil ediləcəkdir.

3 Rəqəm (Kəmiyyət) Metodu

Rəqəm yanaşmasının mahiyyəti Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsinin təsis edilməsinə dair Hazırlıq Komitəsinin Hesabatında hər hansı qrupun az bir hissəsindən artıq hissəsinin məhv edilməsi kimi göstərilmişdir [15]. YBCT mütləq və nisbi kəmiyyət yanaşmasını fərqləndirir [16]. Mütləq kəmiyyət göstəricisi məhv edilməsi niyyət olunan şəxslərin qrupun əhəmiyyətli hissəsini təşkil etməsi üçün minimum rəqəmin olmasını tələb etdiyi halda, (məsələn, azı 1.000.000), nisbi yanaşma niyyət edilən hissənin qrupun bütün sayına olan nisbətini nəzərdə tutur (məsələn, qrupun 3/4). Beynəlxalq məhkəmə və tribunallar nisbi yanaşmaya üstünlük verir [17].

Mütləq kəmiyyət metodu bir qayda olaraq qurban sayının çox olduğu və soyqırımın kütləvi xarakter daşdığı hallarda tətbiq olunur. Təsadüfi deyil ki, RBCT-nin təcrübəsində mütləq yanaşmaya daha çox rast gəlinir. Belə ki, Ruandada baş vermiş soyqırım nəticəsində qeyd edildiyi kimi 800.000 nəfərdən artıq şəxs öldürülmüş və bu cinayət ümumölkə səviyyəsində həyata keçirilmişdir. *Prokuror v Kayishema* işində RBCT qeyd etmişdir ki, “qismən” sözü qrupu təşkil edən şəxslərin əhəmiyyətli dərəcədə məhv edilməsi niyyətini” tələb edir [18].

Prokuror v Jelisić işində YBCT nisbi yanaşmanı “qrupun böyük əksəriyyəti” hesab etmişdir [19]. Lakin



bu anlayış da hüquqi müəyyənlik prinsipi ilə uyğunsuzluq təşkil edir, vahid praktikanın formalaşmasına əngəl olur. Belə ki, böyük əksəriyyət mahiyyət etibarilə qrupun 75% və daha artıq hissəsini nəzərdə tutur. Amma *Prokuror v Brđanin* işində YBCT 10,75% Bosniya müsəlmanı və 7,95% Bosniya xorvatını nisbi baxımdan qrupun əhəmiyyətli hissəsi hesab etmişdir [20]. *Prokuror v Sikirica* işində isə YBCT 2-2,8% göstəricini əhəmiyyətli hesab etməmişdir [21].

Buna görə də, rəqəm metodunun ən böyük çatışmazlığı onun qeyri-dəqiq olması ilə bağlıdır. Heç bir ədəbiyyat və məhkəmə presedenti dəqiqliklə göstərə bilmir ki, əməlin soyqırım kimi səciyyələndirilməsi üçün qrupun hansı hissəsinin, neçə faizinin hədəfə alınması kifayətdir. Minimum neçə nəfərin öldürülməsinin niyyət olunması qrupun əhəmiyyətli dərəcədə qismən hissəsini təşkil etməsi məchul olaraq qalır. Oxşar etirazlar akademik ədəbiyyatda da zaman-zaman səslənir. Məsələn, LeBlank haqlı olaraq qeyd edir ki, qrupun əhəmiyyətli hissəsi anlayışı “rəqəmlər oyunu”dur: 5 nəfərdən 1-i, 20 nəfərdən 5-i, 2.000 nəfərdən 1.001-i və ya 200.000 nəfərdən 100.001-nin qrupun əhəmiyyətli hissəsini təşkil edib etməsinə heç kəs cavab verə bilməz [22]. Eləcə də, Alonzo-Maizlish ritorik olaraq soruşur ki, niyə 2% əhəmiyyətlilik tələbinə cavab vermir? Məsələn, 3 milyon insan 150 milyonluq Hindistan müsəlmanlarının sadəcə 2%-i təşkil edir və bu göstərici əhəmiyyətlilik tələbinə uyğun hesab edilmir [23].

4 Funksional (Keyfiyyət) Meyar

Soyqırım Konvensiyasının hazırlıq materialları layihə müəlliflərinin funksional yanaşmaya yer vermədiklərini göstərsə də [24], bu yanaşma tətbiq edilir və o “ən mürəkkəb” [25] və “daha problemlı” [26] metod kimi xarakterizə edilir. Schabas [27] və Mettraux [28] funksional yanaşmanı qrupun “vacib hissəsi” kimi səciyyələndirirlər. Lakin BƏM “əhəmiyyətli” və “vacib” sözlərini fərqləndirməyərək hər ikisini rəqəm (kəmiyyət) metodunun tərkib hissəsi kimi nəzərdən keçirmişdir [29].

Prokuror v Krstić işində YBCT qeyd etmişdir ki, “hədəfə alınmış hissənin rəqəm sayına əlavə olaraq, qrupun görkəmli nümayəndələri də nəzərə alınan vacib xüsusatdır”. YBCT-nin Apellyasiya palatası daha sonra qeyd etdi ki, “əgər qrupun spesifik hissəsi ümumi qrupun simvolik hissəsini ehtiva edirsə və ya onun bütövlükdə yaşaması üçün həmin hissə əhəmiyyətlidirsə bu hissəni əhəmiyyətli kimi xarakterizə etmək olar” [30]. Başqa sözlə daha az sayda şəxslərin məhv edilməsinin qrupun ümumi mövcudluğuna təsiri əhəmiyyət kəsb edir [31]. Bu baxımdan funksional meyar qrupun vacib sosial, siyasi və ya iqtisadi təbəqəsinin məhv edilməsinin qrupun ümumi

mövcudluğuna bərpəedilməz zərər ehtimalını nəzərdən keçirir [32].

Bu metod *Prokuror v Krstić* işində tətbiq edilmişdir. General Radislav Krstić Bosniya Serblərinin yaratdığı separatçı “Srpska Respublika”-sı ordusunun generalı olmuş, 1995-ci ilin iyul ayında bir həftə ərzində Srebrenica şəhərində təxminən 8.000 müsəlman kişinin qətlə yetirilməsi əməliyyatına (Srebrenica soyqırımı) başçılıq etmişdir. Qeyd edilən dövrdə Srebrenica BMT-nin sülhməramlıları tərəfindən qorunmuş, ətraf ərazilərdən müsəlmanların axıyıb gəldiyi sığınacaq rolunu oynamışdır. YBCT-nin Apellyasiya Palatası bu əməli soyqırım kimi qiymətləndirməklə qərarda bildirmişdir ki, general Krstićin məhv etmək niyyətində olduğu əhali Srebrenicada yaşayan Bosniya müsəlmanlarıdır [33]. Rəqəm metodu baxımından isə Srebrenicanın müsəlman əhalisi ümumi Bosniya müsəlmanlarının elə də əhəmiyyətli hissəsini təşkil etmirdi. Belə ki, YBCT qeyd etmişdir ki, Srebrenica müsəlmanlarının sayı 38.000-42.000 olmaqla Bosniya müsəlmanlarının (2.162.426) 1,76-1,94% təşkil etsə də [34] onlar Bosniya müsəlmanlarının əhəmiyyətli hissəsini təşkil etmişdir. Tribunal öz qərarında rəqəm yanaşmasından daha çox keyfiyyət meyarına əsaslanmış, nəyə görə təxminən 2%-dən də az əhalinin qrupun əhəmiyyətli hissəsini təşkil etməsini aşağıdakı dəlillərlə əsaslandırmışdır: Srebrenicanın Bosniya serb milliyətçiliyi üçün strateji əhəmiyyət daşımaması [35], oranın serblər tərəfindən işğalının Bosniya müsəlman dövlətinin mövcudluğunu əhəmiyyətli dərəcədə sarsıtması [36], Srebrenica üzərində nəzarətin Bosniya müsəlman cəmiyyətinin öz mövcudluğunu davam etdirmələri üçün əhəmiyyət kəsb etməsi [37], oranın ələ keçirilməsi həmin regionun müsəlmanlardan təmizlənməsinə səbəb olacağı [38], Srebrenicanın “təhlükəsiz ərazi” statusunda olması şəhəri Bosniya müsəlmanları üçün vacib etməsi və oranın süqutunun Bosniya müsəlmanlarını müdafiəsiz və zəif vəziyyətə salacağı [39]. Bu elementlər *Prokuror v Tolimir* işində də nəzərə alınmışdır [40]. Bu baxımdan, YBCT təxminən 2%-dən az əhalini qrupun əhəmiyyətli hissəsi hesab etmişdir. Çünki, həmin 2%-dən az kütlənin məhv edilməsi qrupun bütövlükdə mövcudluğunu əhəmiyyətli dərəcədə sarsıtılmışdır. Sual oluna bilər ki, axı faktiki qurban sayı 8.000 olduğu halda YBCT niyə 42.000 nəfərin məhv edilməsi qənaətinə gəlmişdir?

Buna görə də, ikinci və ən vacib xüsusat soyqırım aktlarının və ya qurbanların sayıdır. Belə ki, yuxarıda da qeyd edildiyi kimi heç də Srebrenica əhalisinin hamısı, yəni 42.000 nəfər deyil, yalnız 8.000 nəfərlik hərbi mükəlləfiyyətə cəlb edilə bilən kişi cinsli şəxslər soyqırım qurbanı olmuşlar. Bu zaman bir neçə suallar yaranır: Faktiki məhv edilən şəxslər (8.000 nəfər kişi) ümumi qrupun (Bosniya müsəlmanlarının) daha



az hissəsini təşkil etmirmi? Niyə YBCT faktiki məhv edilən şəxsləri deyil, Srebrenica müsəlmanlarını qrupun hissəsi hesab etmişdir? Üçüncü və ən əsası, Srebrenicalı 8.000 kişi ümumi qrupun (Bosniya müsəlmanlarının) hissəsinin (Srebrenica müsəlmanları) hissəsini təşkil etmirmi? Əgər axırıncı sualın cavabı müsbət olarsa bu təhlil soyqırım anlayışı ilə təzad təşkil edərdi. Belə ki, Soyqırım Konvensiyası yalnız qrupu və onun hissəsinin məhv edilməsi niyyətini nəzərdə tutur. Bu baxımdan Konvensiya qrupun hissəsinin hissəsini məhv etmək niyyətini soyqırım anlayışına daxil etmir.

Lakin bu problemlə xüsusatla YBCT-nin Apellyasiya Palatasının təhlili aydınlıq gətirmişdir. YBCT qeyd etmişdir ki, "Srebrenicadakı Bosniya müsəlmanlarının patriarxal xarakterini nəzərə alsaq kişilərin belə böyük rəqəmdə [7.000-8.000] məhv edilməsi Srebrenicadakı Bosniya müsəlmanlarının fiziki yoxa çıxmasını zəruri edəcəkdir" [41]. Belə ki, 8.000 kişinin məhv edilməsi ilə 42.000 nəfərlik patriarxal icma təkcə öz artım qabiliyyətini deyil, həm də öz fiziki mövcudluğunu itirmişdi. Çünki patriarxal cəmiyyətlərdə şəxsin mənsubiyyəti məhz ata xətti ilə təyin edilən qohumluğa əsaslanır. Cəmiyyətdə fiziki artım yaradacaq kişilərin olmaması isə tədricən həmin cəmiyyətin fiziki məhvinə səbəb olur. Bu baxımdan, 8.000 nəfərlik kişinin məhv edilməsi ilə ümumilikdə 42.000 nəfərlik cəmiyyət məhv edilmişdir.

Apellyasiya Palatasının təhlilindən iki əqli nəticə hasil olur: Birincisi qrupun əhəmiyyətliyi funksional meyarlara uyğun təyin edilir. Yəni, yuxarıda qeyd edildiyi kimi, hətta rəqəm ifadəsi baxımından əhəmiyyətli olmayan hissə keyfiyyət göstəriciləri baxımından əhəmiyyətli hissəni təşkil edə bilər. İkincisi isə qrupun əhəmiyyətli hissəsinin fiziki mövcudluğu məhz soyqırım aktlarının nəticəsinə görə təyin edilir. Başqa sözlə desək soyqırım aktları nəticəsində qrupun əhəmiyyətli hissəsinin məhv edilib-edilməməsi müəyyənləşdirilməlidir. Məsələn, əgər Srebrenicada 8.000 nəfərlik qurban təkcə kişilərdən deyil həm də qadınlardan ibarət olsa idi (məsələn, 4.000 kişi, 4.000 qadın) bəlkə də YBCT soyqırım faktını müəyyən etməyəcəkdi. Çünki, əhalinin qalan hissəsini təşkil edən 34.000 nəfər hər iki cinsdən ibarət olmaqla icmanın mövcudluğunu saxlamaq iqtidarında olacaqdı.

5 Coğrafi Meyar

YBCT soyqırımın məhdud coğrafi ərazidə törədilməsi mümkünlüyü ilə soyqırıma dair yeni bir yanaşmanı irəli sürdü [42] və soyqırımın yalnız "rəqəmlər oyunu" olmadığını irəli sürdü. Soyqırımın ilkin tədqiqatçıları [43] və şərhçilər [44] də soyqırımın məhdud coğrafi ərazidə törədilməsi imkanını nəzərdən keçirmişlər və bu yanaşma BƏM [45], BHK [46] və nəzəriyyəçilər

[47] tərəfindən də təsdiq edilmişdir. Məsələn, BMT Baş Assambleyası 800 [48]-2,400 [49] nəfərlik fəlastinlinin Sabra və Şatila qaçqın düşərgələrində İsrail qüvvələri tərəfindən qırğına məruz qalmalarını soyqırım kimi qiymətləndirmişdir [50]. Eləcə də, YBCT Vlasenica ərazisində baş verən hadisələri də soyqırım kimi səciyyələndirmənin mümkünlüyünü nəzərdən keçirmişdir [51]. YBCT daha da irəliyə gedərək soyqırımın məhdud coğrafi ərazidə törədilmə mümkünlüyünün beynəlxalq adətlərlə təsdiq edildiyini də vurğulamışdır [52].

Bütün bunlara baxmayaraq əksər tədqiqatlar coğrafi yanaşmanın mahiyyətini müəyyən etməkdə çətinlik çəkir. Belə ki, hər hansı qəsəbə, kənd və ya şəhər əlamətinə görə əməlin soyqırım hesab edilib-edilməməsi çox bəsit yanaşma olardı. Əvvəla ona görə ki, soyqırım anlayışında coğrafi ərazi vahidindən deyil qrup və onun hissəsi anlayışlarından istifadə olunur. İkincisi isə, Behrens də qeyd etdiyi kimi niyə əməl regiona münasibətdə soyqırım hesab olunur kiçik qəsəbəyə münasibətdə yox? Eynilə niyə qəsəbəyə münasibətdə əməl soyqırım hesab edilməli, əsir düşərgəsinə münasibətdə bu istisna edilməlidir? [53] Lakin bu etirazlar soyqırımın kiçik kənddə törədilə bilmə ehtimalını istisna etmir. Məsələn, əgər hər hansı azsaylı (məsələn ümumi sayı 5.000 nəfər olan) qrup yalnız bir kənddə məskunlaşmışsa kənd ərazi vahidi olaraq soyqırım anlayışının tələblərinə cavab verə bilər. Bu baxımdan, əhalinin 500 nəfərinin məhv edilməsi soyqırım hesab oluna bilər. Baxmayaraq ki, bu say ümumi əhalinin 10%-i təşkil edir. Çünki qrup azsaylı olduğundan faktiki olaraq əhalinin 10%-nin azalması qrupun ümumi sayı və gələcək artımını əhəmiyyətli dərəcədə sarsıtmış olacaqdı.

Qeyd edilənlərə əsasən coğrafi yanaşmanın mahiyyəti ondan ibarətdir ki, nəzərdə tutulan coğrafi ərazi vahidində qrupun bütün üzvləri yaşamalıdır. Məsələn, *Prokuror v Sikirica* işində YBCT Prijedor bələdiyyəsi ərazisində soyqırım əməlinin törədilmədiyini qənaətinə gəlmişdir [54]. Belə ki, YBCT qeyd etmişdir ki, Prijedor bələdiyyəsi ərazisindəki Bosniyalı müsəlmanların sayı 49.351 nəfərdir. Həmin bələdiyyə ərazisində yerləşən Keraterm əsir düşərgəsində isə müsəlman qurbanların sayı 1.000-1.400 nəfər olmaqla ümumi Prijedor müsəlmanlarının 2-2,8%-i təşkil edir. Bu baxımdan, göstərilən nisbət qrupun əhəmiyyətli dərəcəsini təşkil etmir. Daha sonra YBCT keyfiyyət meyarını nəzərə alaraq qurbanların heç də hamısının vacib sosial təbəqəni deyil, müxtəlif peşələri təmsil edən siravi şəxslərdən ibarət olduğunu, buna görə də həmin şəxslərin məhv edilməsinin ümumi qrupun aqibəti üçün əhəmiyyətli dərəcədə mənfi təsirlərə səbəb olmadığı nəticəsinə gəlmişdir. Göründüyü kimi, YBCT-nin yanaşmasında da uyğunsuzluq olmuşdur. Belə ki, *Prokuror v Krstić* işində o haqlı olaraq Bosniya



müsəlmanlarını bütöv qrup, müvafiq regiondakı (Srebrenica) müsəlmanları isə onun hissəsi kimi nəzərdən keçirsə də, hazırkı qərar da YBCT Prejidor regionundakı müsəlmanları bütöv bir qrup kimi təhlil etmiş, faktiki qurban sayını isə həmin qrupun hissəsi kimi qəbul etmişdir. Fikrimizcə, bu uyğunsuzluğun səbəbi YBCT-nin *Krstić* işinə *Sikirica* işindən daha sonra baxması, məhkəmə presedentinin isə zamanla daha da təkmilləşməsi ilə izah edilə bilər.

6 Individual meyar

Behrens tərəfindən təklif edilən individual meyarın mahiyyəti ondan ibarətdir ki, təqsirkarın soyqırım niyyəti onun vəzifəsi və səlahiyyəti baxımından şərh edilməlidir [55]. YBCT [56] və BƏM [57] individual meyarı müstəqil metod kimi nəzərdən keçirməmiş, bu meyarı coğrafi yanaşma anlayışı altında nəzərdən keçirmişdir [58]. Bundan başqa BƏM individual meyarı rəqəm metoduna tərs mütənasib hesab etmiş [59], eləcə də, individual meyarın müstəqil tətbiqini soyqırım anlayışın təhrif edilmə riski ilə izah etmişdir [60].

Bu meyarı müstəqil metod kimi təqdim edən Behrens iddia edir ki, soyqırım cinayətinin subyektiv cəhəti təqsirkarın əmələ fərdi psixi münasibətinə əsaslandığından, soyqırım niyyəti də hər bir təqsirkara münasibətdə ayrıca qiymətləndirilməlidir. Bu baxımdan hər kəs üçün tətbiq edilən dəyişməz bir düstur yoxdur. Eləcə də, təqsirkarın “əlçatımlığı və nəzarəti” meyarı soyqırım niyyətinin qiymətləndirilməsində əhəmiyyət kəsb edir. Əsgərin soyqırımı realizə etmək imkanı ilə ordu komandirinin imkanı eyni dərəcədə qiymətləndirilə bilməz. Məsələn, 100 nəfər qurban əsgərin soyqırım niyyəti üçün kifayət etsə də, bu minlərlə insanı məhv etmək imkanına malik ordu komandiri üçün kifayət edən göstərici deyildir [61].

Behrensın arqumentləri əsaslı görünsə də bu yanaşma soyqırım anlayışının təhrif edilməsinə səbəb ola bilər. Belə ki, bu yanaşma “niyyət” sözünün mahiyyəti ilə ziddiyyət təşkil edir, buna görə də o qanunçuluq prinsipinin tələblərinə cavab vermir. Hüquqi və fəlsəfi kateqoriya olan niyyət arzulama və ümid kimi kateqoriyalardan tamamilə fərqlidir [62]. Fəlsəfəyə görə, ümid qeyri-müəyyənliklə xarakterizə edilir və rasionallıqla nəyəsə ümid etmək olmaz [63]. Başqa sözlə ümid ağılabatanlıq meyarına cavab vermir. Ümid olunan nəticənin baş vermə ehtimalı hədsiz dərəcədə azdır. Arzulamaq isə ümidə münasibətdə daha passivdir, onun realizə olunması isə ümiddən daha azdır və ya yoxdur. Ümiddə aktiv hərəkət olduğu halda arzulama passivdir. Məsələn, şəxs heç bir aktiv hərəkət etməyərək hansısa qrupun tamamilə məhv edilməsini arzu edir. Bu halda şəxs passiv olaraq arzu edir. Ümiddə isə şəxs aktiv olaraq müəyyən hərəkət

edir, lakin bu hərəkət ağılabatanlıqla arzu olunan nəticəni doğurmaq iqtidarında deyil. Məsələn, şəxs 2 nəfəri qəsdən öldürərək ümid edir ki, 2 nəfərin ölümü 1.000.000 sayı olan qrupun məhv edilməsi ilə nəticələnəcək (əgər bu 2 nəfər keyfiyyət baxımından qrupun mövcudluğu üçün heç bir əhəmiyyət kəsb etməsə). Əlbəttə, əmələ belə bir psixi münasibət quru bir “ümid”dən başqa bir şey deyildir və bu “niyyət” səviyyəsinə yüksəlməmişdir.

Ümid və arzudan fərqli olaraq, fəlsəfəyə görə niyyət arzu olunan nəticəyə dair ağılabatan bir inama əsaslanır [64]. Təqsirkar arzu olunan nəticəyə inanmalıdır [65] və təqsirkarın inamı özlüyündə ardıcıl olmalı, bir-biri ilə ziddiyyət təşkil etməməlidir [66]. Eləcə də, təqsirkar seçdiyi metodun arzu olunan nəticəni doğura biləcəyinə ağılabatanlıqla inanmalıdır [67] Başqa sözlə niyyət cinayət hüququnda o zaman əhəmiyyət kəsb edir ki, təqsirkar arzu olunan nəticəni doğura biləcəyi imkanına inanmalıdır [68]. Eləcə də, bu inam ağılabatan olmalıdır. Əks təqdirdə cinayətin nəticəsinə dair onun şüurunda əvvəlcədən formalaşmış düşüncə xam xəyal, arzu və ya puç ümiddən başqa bir şey deyildir.

Bu baxımdan Behrensın irəli sürdüyü metod əsgərə münasibətdə soyqırım anlayışının təhrif edilməsi riskini yüksəldir. Məsələn, 5.000.000 sayı olan qrupun yalnız 100 nəfər sırası üzvünün tək bir əsgər tərəfindən öldürülməsi halı çətin ki, soyqırım kimi qiymətləndirilsin. Belə ki, 100 nəfər bir əsgər üçün bəlkə də ən maksimum qurban sayı olsa belə ümumilikdə bu rəqəm 5.000.000-luq qrup üçün kifayət deyil. Çünki 100 nəfərlik itki 5.000.000-luq qrupu əhəmiyyətli dərəcədə məhrumiyətə düşür. Bundan başqa, həmin əsgər 100 nəfəri öldürməklə 5.000.000 nəfərin tamamilə və ya əhəmiyyətli dərəcədə qismən məhv ediləcəyini düşünməklə də yanlışlığa yol vermiş olacaqdır. Belə ki, ağılabatanlıqla 100 sırası nəfərin öldürülməsi 5.000.000 nəfərin məhv edilməsinə səbəb ola bilər. Bu baxımdan həmin əsgər qeyd edilən aktları icra etməklə əslində həmin qrupun tamamilə və ya əhəmiyyətli dərəcədə qismən məhv edilməsini “niyyət” etməmiş, buna sadələvhəcəsinə ümid etmişdir.

Lakin Behrensın irəli sürdüyü arqumentlərə qarşı irəli sürdüyümüz dəlillər individual meyarı əhəmiyyətsiz etmir. Individual meyar məhz soyqırım niyyətinin mövcudluğu müəyyən edildiyi halda ayrı-ayrı şəxslərin məsuliyyətinin müəyyən edilməsi zamanı nəzərə alın bilər. Məsələn, Ruandada baş vermiş 800.000 nəfər şəxsin məhv edilməsi ilə nəticələnən soyqırım ümumölkə səviyyəsində realizə edilmişdir. Əgər bu soyqırım aktı zamanı minlərlə şəxsi öldürə bilmək imkanına malik hansısa vəzifəli şəxs yalnız 100 nəfəri öldürmüşsə individual meyar tətbiq etməklə onun soyqırım niyyətində olmaması nəticəsinə gəlinə



bilər. Çünki onun faktiki olaraq qrup üzvlərini dəfələrlə çox sayda məhv etmək imkanı olduğu halda bu imkandan istifadə etməməsi “qrupun tamamilə və ya qismən məhv edilməsi” niyyətinə kölgə salır. Əksinə, sırası bir şəxs Ruanda soyqırımının törədildiyi zaman bir nəfəri zəruri niyyətlə öldürməsi soyqırım kimi qiymətləndirilə bilər. Çünki həmin şəxsin müvafiq dövrdə öldürə biləcəyi şəxs sayı bir nəfər olmuş və bu niyyəti realizə etmişdir. Bu halda onun bir nəfəri öldürmə arzusu niyyət səviyyəsinə yüksəlmişdir. Çünki o bilir ki, ümumölkə səviyyəsində soyqırım aktları həyata keçirilir və onun törətdiyi bir soyqırım aktı həmin kütləvi tədbirlərin tərkib hissəsidir və o bir nəfəri öldürməklə müvafiq qrupun tamamilə və ya qismən məhv ediləcəyini ağlabatanlıqla inanır. Bu baxımdan bir nəfərin öldürülməsi və bir nəfəri öldürmək niyyətində olma işin hallarından asılı olaraq soyqırım kimi qiymətləndirilə bilər.

7 Nəticə

Yuxarıdakı təhlildən aydın olur ki, soyqırım əməlinin fərqləndirici keyfiyyəti onun xüsusi niyyətində əks olunmuşdur. Xüsusi niyyət isə ayırı-seçkilik və əhəmiyyətlik (qrupun əhəmiyyətli dərəcədə qismən məhv edilməsi) elementlərindən ibarətdir. Qrupun əhəmiyyətli hissəsi müəyyən edilərkən isə başlıca olaraq rəqəm metodu tətbiq edilməli, həmin metodun tətbiqində yaranan çatışmazlıqlar keyfiyyət, coğrafi və individual meyarlar tətbiq edilməklə aradan qaldırılmalıdır. Bu baxımdan qrupun əhəmiyyətli hissəsinin müəyyən edilməsi prosesi aşağıdakı məntiqi ardıcılığa əsaslanmalıdır.

Birinci, təqsirkarın qrupu tamamilə yoxsa qismən məhv etmək niyyətində olması müəyyən edilməlidir. Əksər hallarda qismən məhv etmək niyyəti rəhbər tutulur. Çünki, heç də bütün təqsirkarlar hər hansı qrupu yer üzündən tamamilə silmək iqtidarında olmurlar.

İkincisi, məhv edilməsi nəzərdə tutulan hissənin qrupun əhəmiyyətli hissəsi olub-olmaması nəzərdən keçirilməlidir. Əsasən rəqəm baxımından bu təhlil aparılır, lakin rəqəm metodunun yuxarıda sadalanan çoxsaylı çatışmazlıqları da vardır. Həmin çatışmazlıqlar isə keyfiyyət, coğrafi və individual meyarlar vasitəsilə aradan qaldırılır. Məsələn, 5.000.000 sayı olan qrupun 1.000.000 hissəsinin məhv edilməsi niyyəti əhəmiyyətlik tələbinə cavab verə bilər. Belə ki, qrupun 1/5 (20%) hissəsi nisbi olaraq əhəmiyyətli olsa da, 1.000.000 rəqəm mütləq yanaşma baxımından əhəmiyyətli hesab oluna bilər. Lakin, bu da hələ soyqırımın baş verib-verməməsi sualına cavab vermir. Bunun üçün digər şərt tələb olunur.

Üçüncü, məhv edilməsi nəzərdə tutulan əhəmiyyətli hissənin məhv edilib-edilməməsi müəyyən edilməlidir.

Yuxarıdakı misalda 1.000.000 insan qrupun əhəmiyyətli hissəsini təşkil etsə də, 1.000.000 nəfərlik hissənin məhv edilib-edilməməsi müəyyən olunmalıdır. Bu zaman da keyfiyyət, coğrafi və individual yanaşmalar tətbiq edilə bilər. Məsələn, 1.000.000 nəfərlik hissənin məhv edilməsi üçün heç də onların hamısının məhv olunması tələb olunmur. Srebrenica işində olduğu kimi həmin qrupun nəsil artırmaq qabiliyyətinə malik olan şəxslərinin məhv edilməsi mahiyyət etibarı ilə qrupun məhvinə səbəb olan əməl kimi qiymətləndiriləcəkdir.

Təbriz Musayev
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin
Administrasiyasının Hüquq mühafizə
orqanları ilə iş şöbəsinin Əfv məsələləri
sektorunun baş məsləhətçisi

İstifadə olunan mənbələr:

1. Thomas W. Lippman, 'Administration Sidesteps Genocide Label in Rwanda' The Washington Post (Washington, 11 June 1994) <https://www.washingtonpost.com/archive/politics/1994/06/11/administration-sidesteps-genocide-label-in-rwanda/4b5678ea-cd24-4e6a-afed-a34338c481b2/> linkdən 14 sentyabr 2023-cü il tarixdə istifadə olunmuşdur.
2. Soyqırım cinayətinin qarşısının alınması və cəzalandırılması haqqında” Konvensiya (9 dekabr 1948-ci ildə qəbul edilmiş, 12 yanvar 1951-ci ildə qüvvəyə minmişdir) 78 UNTS 277 (Soyqırım Konvensiyası).
3. ibid, maddə II.
4. Prosecutor v Goran Jelisić (Judgement) IT-95-10-T (14 December 1999).
5. Paul Behrens, 'The Crime of Genocide and the Problem of Subjective Substantiality' (2016) 59 German Yearbook of International Law 321, 325.
6. Application of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide (Bosnia and Herzegovina v Serbia and Montenegro) (Judgement) [2007] ICJ Rep 2007, 43 [198].
7. Prosecutor v Goran Jelisić (Judgement) IT-95-10-T (14 December 1999) [82].
8. ILC, 'Report of the International Law Commission on the Work of Its Forty-Eighth Session (6 May - 26 July 1996)', Chapter 2, 'Draft Code of Crimes against the Peace and Security of Mankind' UN Doc A/51/10' UN Doc A/51/10 [8].
9. William A. Schabas, Genocide in International Law: The Crime of Crimes (2nd edn, CUP 2009); Behrens, 'The Crime of Genocide and the Problem of Subjective Substantiality' (n 5); Onur Uraz, Classifying Genocide in International Law: The Substantiality Requirement (Routledge 2023).
10. Prosecutor v Radoslav Brđanin (Judgement) IT-99-36-T (1 September 2004) [702].
11. Bax Behrens, 'The Crime of Genocide and the Problem of Subjective Substantiality' (n 5); Paul Behrens,



- 'Chapter 4: The mens rea of Genocide' in Paul Behrens and Ralph Henham (eds), *Elements of Genocide* (Routledge 2013).
12. Prosecutor v Radislav Krstić (Appeal Judgement) IT-98-33-A (19 April 2004) [12].
 13. Bosnia and Herzegovina v Serbia and Montenegro (n 6) [200]-[201].
 14. Brđanin (n 10) [967].
 15. United Nations Diplomatic Conference of Plenipotentiaries on the Establishment of an International Criminal Court, 'Report of the Preparatory Committee on the Establishment of an International Criminal Court' (14 April 1998) UN Doc A/CONF.183/2/Add.1, 11 Art. 5, Footnote 1 (vurğu əlavə edilmişdir).
 16. Krstić (Appeal Judgement) (n 12) [12].
 17. Uraz (n 9) 44.
 18. The Prosecutor v Clément Kayishema and Obed Ruzindana (Judgement) ICTR-95-1-T, T Ch II (21 May 1999) [97].
 19. Jelisić (n 7) [82].
 20. Brđanin (n 10) [967].
 21. Prosecutor v Duško Sikirica, Damir Došen, and Dragan Kolundžija (Judgement on Defence Motions to Acquit) IT-95-8-T (3 September 2001) [72].
 22. Lawrence J LeBlanc, 'The Intent to Destroy Groups in the Genocide Convention: The Proposed U.S. Understanding' (1984) 78 *The American Journal of International Law* 369, 380.
 23. David Alonzo-Maizlish, 'In Whole or in Part: Group Rights, the Intent Element of Genocide, and the Quantitative Criterion' (2002) 77 *New York University Law Review* 1369, 1398.
 24. Schabas, *Genocide in International Law* (n 9) 281.
 25. Behrens, 'The Crime of Genocide and the Problem of Subjective Substantiality' (n 5) 331.
 26. Caroline Fournet, *The Crime of Destruction and the Law of Genocide: Their Impact on Collective Memory* (Ashgate Publishing Limited 2007) 72.
 27. Schabas, *Genocide in International Law* (n 9) 281; William A. Schabas, 'Was Genocide Committed in Bosnia and Herzegovina? First Judgments of the International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia' (2001) 25 *Fordham International Law Journal* 23, 43.
 28. Guénaél Mettraux, *International Crimes: Law and Practice, Volume I: Genocide* (OUP 2019) 185.
 29. Bosnia and Herzegovina v Serbia and Montenegro (n 6) [193], [198].
 30. Krstić (Appeal Judgement) (n 12) [12].
 31. Jelisić (n 7) [82].
 32. Schabas, *Genocide in International Law* (n 9) 281.
 33. Krstić (Appeal Judgement) (n 12) [19] (vurğu əlavə edilmişdir).
 - 34-38. *ibid* [15].
 39. *ibid* [15], [16].
 40. Prosecutor v Zdravko Tolimir (Judgement) IT-05-88/2-T, T Ch II (12 December 2012).
 41. *ibid* [28].
 42. Carsten Stahn, *A Critical Introduction to International Criminal Law* (CUP 2019) 37.
 43. Pieter Nicolaas Drost, *The Crime of State: Genocide* (AW Sythoff-Leyden Publishers 1959) 85.
 44. Nehemiah Robinson, 'The Genocide Convention-Its Origins and Interpretation', *The Genocide Convention: Hearings before a Subcommittee of the Committee on Foreign Relations United States Senate. Eighty-first Congress, Second session.* (United States Government Printing Office 1950) 498'; Bax 'Subcommittee on the Genocide Convention, 25 January 1950', in *The Genocide Convention: Hearings before a Subcommittee of the Committee on Foreign Relations United States Senate. Eighty-first Congress, Second session on Executive Order The International Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide* (23, 24, 25 January and 9 February 1950) (United States Government Printing Office 1950) 263.
 45. Bosnia and Herzegovina v Serbia and Montenegro (n 6) [199].
 46. ILC (n 8) [8].
 47. Florian Jeßberger, 'The Definition and the Elements of the Crime of Genocide' in Paola Gaeta (ed), *The UN Genocide Convention: A Commentary* (OUP 2009) 108.
 48. 'Final Report of the Israeli Commission of Inquiry into the Events at the Refugee Camps in Beirut' (1983) 12 *Journal of Palestine Studies* 89, 105.
 49. Tomis Kapitan, 'Sabra and Shatilla Massacre' in Donald Arthur Wells (ed) *An Encyclopedia of War and Ethics* (Greenwood Press 1996) 423.
 50. UNGA Res 37/123D (16 December 1982) UN Doc Res. 37/123D.
 51. Prosecutor v Dragan Nikolić a/k/a 'JENKI' (Review of Indictment Pursuant to Rule 61 of the Rules of Procedure and Evidence) IT-94-2-R61 (20 October 1995) [34].
 52. Jelisić (n 7) [83]. Bax Krstić (Judgement) (n 12) [589]-[590]; Brđanin (n 10) [702]-[703]; Prosecutor v Milomir Stakić (Judgement) IT-97-24-T, T Ch II (31 July 2003) 523; Sikirica (n 21) [68].
 53. Behrens, 'The Crime of Genocide and the Problem of Subjective Substantiality' (n 5) 342-3. Bax Sikirica (n 21) [68].
 54. Sikirica (n 21) [72].
 55. Behrens, 'The Crime of Genocide and the Problem of Subjective Substantiality' (n 5) 344.
 56. Krstić (Appeal Judgement) (n 12) [13]; Bax Brđanin (n 10) [702].
 57. Bosnia and Herzegovina v Serbia and Montenegro (n 6) [199].
 58. Krstić (Appeal Judgement) (n 12) [13].
 59. Bosnia and Herzegovina v Serbia and Montenegro (n 6) [199].
 60. *ibid* [199].
 61. Behrens, 'The Crime of Genocide and the Problem of Subjective Substantiality' (n 5) 346.
 62. Cathy Mason, 'Hoping and Intending' (2021) 7.4 *Journal of the American Philosophical Association* 514, 515-6.
 63. *ibid* 520.
 64. Jacob Ross, 'How to Be a Cognitivist about Practical Reason' (2009) 4 *Oxford Studies in Metaethics* 243, 243-4.
 65. *ibid* 244-5.
 66. *ibid* 244-5.
 67. *ibid* 243, 53.
 68. Stefan Kirsch, 'The Two Notions of Genocide: Distinguishing Macro Phenomena and Individual Misconduct' (2008) 42 *Creighton Law Review* 347, 354.



Ədalət mühakiməsinin elektron qaydada aparılması

Ulu Öndər Heydər Əliyevin rəhbərlik etdiyi komissiya tərəfindən layihəsi hazırlanmış və 1995-ci il noyabrın 12-də ümumxalq səsverməsində (referendumda) qəbul edilmiş Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının 125-ci maddəsində (məhkəmə hakimiyyətinin həyata keçirilməsi) təsbit olunmuşdur ki, Azərbaycan Respublikasında məhkəmə hakimiyyətini ədalət mühakiməsi yolu ilə yalnız məhkəmələr həyata keçirirlər. Məhkəmə hakimiyyəti Konstitusiya, mülki və cinayət məhkəmə icraatı vasitəsilə və qanunla nəzərdə tutulmuş digər vasitələr ilə həyata keçirilir. Cinayət məhkəmə icraatında Azərbaycan Respublikasının Prokurorluğu və müdafiə tərəfi iştirak edir.

1995-ci il noyabrın 27-dən qüvvəyə minmiş Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası Azərbaycan Respublikasında ən yüksək hüquqi qüvvəyə və birbaşa hüquqi qüvvəyə malik olmaqla Azərbaycan Respublikasının qanunvericilik sisteminin əsasını təşkil etmişdir. Məhz bu baza əsasında sonrakı dövrlərdə bir sıra digər normativ aktlar qəbul olunmuşdur.

Ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsi zamanı şəffaflığın, insan və vətəndaşların hüquq və azadlıqlarının səmərəli müdafiəsinin təmin edilməsi, müasir informasiya texnologiyalarının tətbiqi prosesinin sürətləndirilməsi məqsədi ilə Azərbaycan Respublikası Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən **“Elektron məhkəmə” informasiya sisteminin yaradılması haqqında** 13.02.2014-cü il tarixli Sərəncam imzalanmışdır.

Həmin Sərəncamda göstərilirdi ki, müasir texnologiyaların məhkəmələrin fəaliyyətində tətbiqi məhkəməyə müraciət imkanlarının genişlənməsinə, ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsində süründürməçilik və sui-istifadə hallarının qarşısının alınmasına, aşkarlıq və operativliyin təmin edilməsinə, məhkəmə qərarlarının icrasına nəzarətin effektivliyinin artırılmasına, elektron kargüzarlığın və elektron sənəd dövriyyəsinin təmin edilməsinə xidmət edəcəkdir. Məhz bu Sərəncamla qərara alınmışdır ki, Azərbaycan Respublikası məhkəmələrinin fəaliyyətində müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqini təmin edən “Elektron məhkəmə” informasiya sistemi yaradılsın.

Bu Sərəncamın icrası nəticəsində “Elektron məhkəmə” informasiya sistemi aşağıdakıları təmin etmişdir:

- ərizə, şikayət və digər sənədlərin elektron formada qəbulunu;
- cinayət işləri, mülki, inzibati, iqtisadi mübahisələrə dair və inzibati xətalər haqqında işlər üzrə icraatın elektron qaydada aparılmasını və sənədlərin elektron dövriyyəsini;



- məhkəməyə daxil olan işlərin hakimlər arasında avtomatlaşdırılmış qaydada bölgüsünün aparılmasını;
 - məhkəmədə işlərə baxılması vaxtlarına dair elektron cədvəlin tərtib edilməsini;
 - məhkəmə prosesində iştirak edən şəxslərə məlumatların elektron qaydada (elektron poçt, SMS məlumatlandırma və sair) çatdırılmasını;
 - məhkəmə proseslərinin audio, video və digər yazan texniki vasitələrdən istifadə etməklə qeydə alınmasını və onları onlayn rejimdə müşahidə etmək imkanının yaradılmasını;
 - işlər üzrə prosesual müddətlərə riayət olunmasına nəzarət edilməsini və müddətlərin bitməsi ilə bağlı xəbərdaredici funksiyalara malik olmasını;
 - qəbul edilən məhkəmə qərarlarının icraya yönəldilməsinin və icra prosesinin izlənilməsinə;
 - sistemdə proses iştirakçısının iştirak etdiyi iş üzrə prosesin gedişi, çıxarılan qərarlar, onların icra vəziyyəti, onlardan verilən şikayət və ya protestlər barədə məlumat almaq imkanlarına malik “şəxsi kabinet”nin yaradılmasını;
 - “Elektron hökumət” portalı ilə və Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğunda tətbiq olunan informasiya sistemi ilə inteqrasiyanı;
 - məhkəmə statistikasının elektron qaydada aparılmasını;
 - məlumatların sistemləşdirilmiş şəkildə saxlanılmasını.
- Qeyd olunan Sərəncamın icrası ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi Ali Məhkəmə və Baş Prokurorluq ilə razılaşdırmaqla cinayət mühakimə icraatında “Elektron məhkəmə” informasiya sistemindən istifadə qaydalarını müəyyən etmişdir. Bu sistem ölkəmizin məhkəmə sistemində çox sürətlə tətbiq olunmuşdur.
- “Azərbaycan Respublikasının Cinayət-Prosesual Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 25.06.2020-ci il tarixli 140-VIQD nömrəli Qanunu ilə Cinayət-Prosesual Məcəlləsinə yeni məzmununda, cinayət mühakimə icraatının elektron qay-



dada aparılmasından bəhs edən 51-1-ci maddə əlavə olunmuşdur.

Qeyd edilən bu mühüm dəyişiklik ədalət mühakiməsinin daha şəffaf, obyektiv, səmərəli və tezlik prinsipinin tələblərinə uyğun formada həyata keçirilməsi üçün çox önəmli olmuşdur. Bununla yanaşı, cinayət mühakimə icraatının elektron qaydada aparılması məsələlərinin analitik təhlili, yeniliklər ilə bağlı meydana çıxan suallara dəqiq cavab tapılması, qanunvericilik normalarının da daha düzgün və dəqiq tətbiq edilməsini zəruri etmişdir. Qeyd edilən sistemə keçilməsi, hər şeydən əvvəl aşağıdakı suallar üzrə düzgün nəticələrə gəlinməsinə və məsələlərin daha dəqiq icra olunmasını tələb edir.

“Elektron məhkəmə” informasiya sisteminin tətbiq olunması CPM ilə müəyyən edilmiş prosessual qaydaların dəyişməsinə, o cümlədən: CPM-in 428-ci (*yetkinlik yaşına çatmayanlar barəsində icraatın aparılması qaydası*), 467-1-ci (*Narkomaniya xəstəliyi ilə əlaqədar cinayət məsuliyyətindən azad edilməsi nəzərdə tutulmuş şəxs barəsində tibbi xarakterli məcburi tədbirlərin tətbiq edilməsi üzrə icraatın xüsusiyyətləri*), 467-11-ci (*narkomaniya xəstəliyi ilə əlaqədar tibbi xarakterli məcburi tədbirlərin tətbiq edilməsi üzrə icraatın təzələnməsi*), 468-ci (*anlaqsız vəziyyətdə cinayət törətmiş şəxslər barəsində tibbi xarakterli məcburi tədbirlərin tətbiq edilməsi üzrə icraatın xüsusiyyətləri*), 479-cu (*cinayət törətdikdən sonra psixi xəstəliyə tutulmuş şəxslər barəsində tibbi xarakterli məcburi tədbirlərin tətbiq edilməsi üzrə icraatın xüsusiyyətləri*), 487-1-ci (*hüquqi şəxs barəsində cinayət-hüquqi tədbirlərin tətbiq edilməsi üzrə icraatın xüsusiyyətləri*) və digər maddələr ilə müəyyən edilmiş prosessual qaydaların (xüsusiyyətlərin) dəyişməsinə səbəb olmur.

Məsələn, CPM-in məhkəmə iclasında qaydanın təmin edilməsindən bəhs edən 310-cu maddəsinə əsasən məhkəmə baxışında iştirak edən və ya məhkəmə iclasında olan bütün şəxslər aşağıdakı vəzifələri yerinə yetirməlidirlər:

– məhkəmə iclasında sədrlik edənin bütün göstərişlərini və icra məmurunun onlara əsaslanan tələblərini yerinə yetirmək;

– məhkəmə iclası zamanı sakitliyə və təmizliyə riayət etmək;

– yerlərindən qalxmamaq və məhkəmə iclası zalında gəzməmək;

– yalnız məhkəmə iclasında sədrlik edənin icazəsi ilə foto, kino, audio, video, kompüter və digər yazan texniki vasitələrdən istifadə etmək;

– yalnız məhkəmə iclasında sədrlik edənin icazəsi ilə danışmaq, vəsatətlər qaldırmaq və ya etirazlar etmək;

– məhkəmə iclasında sədrlik edən müraciət etdikdə qalxmamaq və yalnız onun icazəsi ilə əyləşmək;

– məhkəməyə “hörmətli məhkəmə”, hakimə isə “hörmətli hakim” sözləri ilə müraciət etmək;

– məhkəmə iclasında çıxış edən şəxslərin çıxışını kəsməmək, şərh etməmək və ya onların ünvanına atmacalar atmamaq;

– təhqiredici və nalayiq ifadə və hərəkətlərdən, habelə təqsirləndirilən və ya zərər çəkmiş şəxs, şahid və cinayət prosesinin digər iştirakçılarının dindirilməsi zamanı yönəldici suallardan çəkinmək (maddə 310.2).

Məhkəmənin açıq iclasında iştirak etmək arzusunda olan şəxslər iclas zalına iclasdan əvvəl və ya iclaslararası tənəffüsdə zalda boş yerlərin olduğu halda buraxılırlar. 16 yaşından aşağı olan şəxslər tərəf və ya şahid olmadıqda məhkəmə iclası zalına buraxılmırlar. Məhkəmə iclasının keçirilməsi zamanı təhlükəsizliyin təmin edilməsi məqsədi ilə məhkəmə iclasında sədrlik edənin göstərişi əsasında iclas zalına buraxılan şəxslərin şəxsiyyətlərini təsdiq edən sənədləri və əşyaları yoxlanıla bilər (maddə 310.3).

Məhkəmə iclasında qaydanın təmin edilməsi icra məmuruна həvalə edilir. İcra məmuru CPM-in 310.2.1–310.2.9-cu maddələrində göstərilən qaydalardan kənara çıxmağa yalnız məhkəmə iclasında sədrlik edənin icazəsi ilə yol verilməsinə nəzarət edir və ola biləcək pozuntuların qarşısını alır (maddə 310.4) və sair.

Cinayət prosessual qanunvericiliyinin izah və tələblərindən göründüyü kimi məhkəmələrdə “Elektron məhkəmə” informasiya sisteminin tətbiq olunması CPM ilə müəyyən edilmiş bu prosessual qaydaların dəyişməsinə səbəb olmur.



Digər misal. Cinayət prosessual qanunvericiliyinin izah və tələblərinə əsasən:

– “Yetkinlik yaşına çatmayan şəxslər barəsində məhkəməyədək icraatın, həmçinin birinci, apellyasiya və kassasiya instansiyaları icraatının aparılma qaydası CPM-də nəzərdə tutulmuş ümumi qaydalarla, habelə CPM-in 428–435-ci maddələri ilə müəyyən edilir (maddə 428.1);

– Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 234.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş cinayəti törətmiş, əməlinə başqa cinayət tərkibi olmayan və narkomaniya xəstəliyinə düçar olmuş və bu xəstəliklə əlaqədar cinayət məsuliyyətindən azad edilməsi nəzərdə tutulmuş şəxs barəsində tibbi xarakterli məcburi tədbirlərin tətbiq edilməsi üzrə icraat CPM-in 467-1–467-11-ci maddələri ilə müəyyən edilmiş xüsusiyyətlər nəzərə alınmaqla CPM-in ümumi qaydaları əsasında aparılır (maddə 467-1);

– Anlaqsız vəziyyətdə cinayət törətmiş şəxslər barəsində tibbi xarakterli məcburi tədbirlərin tətbiq edilməsi üzrə icraat CPM-in 468–478-ci maddələri ilə nəzərdə tutulmuş xüsusiyyətlər nəzərə alınmaqla CPM-in ümumi qaydaları əsasında aparılır (maddə 468);

– CPM-in 479–487-ci maddələri ilə nəzərdə tutulmuş xüsusiyyətlər nəzərə alınmaqla cinayət törətdikdən sonra psixi xəstəliyə tutulmuş şəxslər barəsində tibbi xarakterli məcburi tədbirlərin tətbiq edilməsi üzrə icraat CPM-in ümumi qaydaları əsasında aparılır (maddə 479);

– Hüquqi şəxslər barəsində cinayət-hüquqi tədbirlərin tətbiq edilməsi üzrə icraat bu Məcəllənin CPM-in 487-1–487-7-ci maddələri ilə nəzərdə tutulmuş xüsusiyyətlər nəzərə alınmaqla CPM-in ümumi qaydaları əsasında aparılır (maddə 487-1) və sair.

“Elektron məhkəmə” informasiya sisteminin tətbiq olunması isə CPM ilə müəyyən edilmiş bu və digər prosessual qaydaların dəyişməsinə səbəb olur.

Cinayət mühakimə icraatı elektron qaydada aparıldıqda cinayət prosesinin iştirakçıları və cinayət prosesində iştirak edən digər şəxslər prosessual sənədlərin elektron formada tərtib edilməsini, göndərilməsini və qəbulunu bu sistemin istifadə qaydalarına uyğun olaraq həyata keçirirlər. Bununla yanaşı, cinayət prosesinin iştirakçıları və cinayət prosesində iştirak edən digər şəxslər məhkəmədə sənədlərin elektron qeydiyyatını və elektron dövriyyəsinə də “Elektron məhkəmə” informasiya sistemindən istifadə qaydaları”na uyğun olaraq həyata keçirirlər.

“Elektron məhkəmə” informasiya sisteminin yaradılması haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2014-cü il 13 fevral tarixli 268 nömrəli Sərəncamına uyğun olaraq Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 1 iyun 2020-ci il Fərmanı ilə “Elektron məhkəmə” informasiya sistemi haqqında Əsasnamə” təsdiq edilmişdir. Həmin Əsasnaməyə əsasən:

– Əsasnamə “Elektron məhkəmə” informasiya sisteminin (bundan sonra – İnformasiya sistemi) formalaşdırılmasının, aparılmasının, digər qurumların informasiya sistemləri və ehtiyatları ilə Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi (bundan sonra – EHİS) vasitəsilə inteqrasiyasının,



habelə İnformasiya sistemi ilə bağlı mühafizə tədbirlərinin təmin edilməsinin hüquqi, təşkilati və texnoloji əsaslarını müəyyən edir (bənd 1.1);

– İnformasiya sistemi Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsi, Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosessual Məcəlləsi, Azərbaycan Respublikasının İnzibati Prosessual Məcəlləsi, Azərbaycan Respublikasının Cinayət-Prosessual Məcəlləsi, “Fərdi məlumatlar haqqında”, “Məhkəmələr və hakimlər haqqında”, “Elektron imza və elektron sənəd haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunları, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 12 sentyabr tarixli 263 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Dövlət informasiya ehtiyatları və sistemlərinin formalaşdırılması, aparılması, inteqrasiyası və arxivləşdirilməsi Qaydaları” və digər normativ hüquqi aktlar əsasında fəaliyyət göstərir (bənd 1.2);

– İnformasiya sisteminin tətbiqi insan və vətəndaşların hüquq və azadlıqlarının səmərəli müdafiəsinə, məhkəməyə müraciət imkanlarının genişlənməsinə, ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsinin səmərəliliyinin və şəffaflığının artırılmasına, süründürməçilik və sui-istifadə hallarının qarşısının alınmasına, aşkarlığın və operativliyin təmin edilməsinə, məhkəmə qərarlarının icrasına nəzarətin effektivliyinin artırılmasına, elektron kargüzarlığın və elektron sənəd dövriyyəsinin təmin olunmasına xidmət edir (bənd 1.3);

– İnformasiya sisteminin istifadəçiləri iştirakçısı olduqları məhkəmə işləri barədə məlumatları, informasiya sisteminin iştirakçıları isə xidməti vəzifələrinin icrası



ilə bağlı məlumatları informasiya sistemindən ödənişsiz əldə edirlər (bənd 1.5) və sair.

Əsasnamənin informasiya sistemindən istifadə qaydasından bəhs edən 13-cü bəndinə əsasən "informasiya sistemindən istifadə "Vahid məhkəmə portalı" və onun tərkib hissəsi olan elektron kabinet vasitəsilə həyata keçirilir (bənd.13.1).

İstifadəçilər "Vahid məhkəmə portalı" vasitəsilə açıq sənədlərlə (məlumatlarla) tanış ola, Vahid Giriş Sistemi ("ASAN login") ilə eyniləşdirildikdən sonra avtomatik qaydada yaradılmış elektron kabinetləri vasitəsilə özlərinə aid sənədləri (məlumatları) əldə edə, habelə onların gücləndirilmiş elektron imza ilə təsdiq edilmiş elektron variantlarını çap edə, ödənişlər və digər əməliyyatlar həyata keçirə bilərlər (bənd.13.2).

İstifadəçilər, həmçinin informasiya sistemində yaradılan elektron kabinetləri vasitəsilə özləri haqqında toplanan məlumatlarda dəyişiklik edilməsi barədə müraciət edə, habelə həmin məlumatlardan istifadə olun-



ması barədə informasiyanı əldə edə (onlarla tanış ola) bilərlər (bənd.13.3).

Informasiya sistemində həyata keçirilən elektron xidmətlərdən istifadə sahibin rəsmi internet saytında dövlət xidmətləri bölməsi və EHS vasitəsilə ödənişlərin edilməsi isə "ASAN ödəniş" və digər ödəniş sistemləri vasitəsilə (elektron kabinetdə "ASAN ödəniş" və digər ödəniş sistemlərinə keçid verilməklə) həyata keçirilir (bənd.13.4).

Məhkəmə və proses iştirakçıları tərəfindən ərizə, şikayət və digər sənədlərin elektron formada tərtib edilməsi, göndərilməsi, qəbulu, sənədlərin elektron qeydiyyatı və elektron dövriyyəsi CPM-in 51-1.2-ci maddəsində nəzərdə tutulan "Elektron məhkəmə" informasiya sistemindən istifadə qaydalarına uyğun olaraq həyata keçirilir (bənd.13.6).

Qeyd edilən məsələlər ilə bağlı CPM-in cinayət mühakimə icraatının elektron qaydada aparılmasından bəhs edən 51-1-ci maddəsində birbaşa göstərilir ki, "elektron qaydada cinayət mühakimə icraatı CPM ilə

müəyyən edilmiş prosessual qaydalara uyğun olaraq "Elektron məhkəmə" informasiya sistemi" vasitəsi ilə aparılır (maddə 51-1.1). Cinayət prosesinin iştirakçıları və cinayət prosesində iştirak edən digər şəxslər tərəfindən prosessual sənədlərin elektron formada tərtib edilməsi, göndərilməsi, qəbulu, sənədlərin elektron qeydiyyatı və elektron dövriyyəsi məhkəmədə "Elektron məhkəmə" informasiya sistemindən istifadə qaydalarına uyğun olaraq həyata keçirilir" (maddə 51-1.2).

Cinayət mühakimə icraatı elektron qaydada aparıldıqda indiyə kimi vərdiş etdiyimiz və qələmlə imzaladığımız "imza növü"ndən istifadə edilməsindən imtina edilir. Başqa sözlə, cinayət mühakimə icraatının elektron qaydada aparılması yeni imza növündən – elektron imzadan və imza vasitələrindən istifadə edilməsinə zəruri etmişdir.

Məlumat üçün bildiririk ki, kompüter texnologiyalarının inkişaf etməkdə olduğu dünyada informasiya təhlükəsizliyi məsələsi getdikcə daha vacib məsələ kimi ortaya çıxmışdır. Məlumat mübadiləsi zamanı ötürülən informasiyanın təhlükəsizliyinin qorunması çox mühüm məsələdir. Təhlükəsiz şəbəkələr getdikcə daha çox yayılır. Qeyd olunanlar elektron imzanın zəruriliyini ortaya çıxarmışdır.

Elektron imza ideyası 20-ci əsrin 70–80-cı illərdə meydana gəlib və əsas mahiyyəti informasiyanı hazırlayan şəxsin həqiqiliyinin yoxlanılması və 3-cü tərəfə (məhkəmə və s.) bu informasiyanı yaradan şəxsi müəyyən etməsinə imkan yaratmaqdır. Hal-hazırda

elektron imzanı tətbiq edən ölkələr digərlərinə nisbətən daha inkişaf etmiş hesab olunur və həmçinin belə ölkələrdə inkişaf daha da dinamik baş verir. Bu gün elektron hökumətin əsas atributlarından sayılan elektron imza Azərbaycanda da uğurla tətbiq edilməkdədir. "Elektron imza və elektron sənəd haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu qəbul edildikdən sonra "elektron imza"nın reallaşdırılması mərkəzi icra orqanı kimi Nəqliyyat, Rabitə və informasiya Texnologiyaları Nazirliyinə tapşırıldı.

Hazırda "Elektron məhkəmə" informasiya sistemində elektron sənəd dövriyyəsi üçün gücləndirilmiş elektron imzadan və sertifikatlaşdırılmış elektron imza vasitələrindən istifadə edilir.

"Elektron imza və elektron sənəd haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununun 1-ci maddəsində verilməmiş "əsas anlayışlar"a əsasən:

– Elektron imza – digər verilənlərə əlavə edilən və ya onlarla məntiqi əlaqəli olan, imza sahibini identifikasiyaya imkan verən verilənlərdir;



– Gücləndirilmiş elektron imza – imza sahibinin nəzarəti altında olan elektron imza vasitələri ilə yaradılan və yalnız imza sahibinə məxsus olmaqla onu identikləşdirən, əlaqəli olduğu məlumat bildirişinin bütövlüyünü, dəyişməzliyini, təhrif olunmadığını və saxtalaşdırılmadığını müəyyən etməyə imkan verən elektron imzadır;

– Elektron imza sahibi – öz adından və ya qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada ona səlahiyyət vermiş şəxs adından çıxış edən fiziki şəxsdir;

– Elektron imza vasitələri – elektron imza yaradılması və yoxlanılması, eləcə də imza yaratma və yoxlama məlumatları yaratmaq üçün istifadə edilən proqram və texniki vasitələrdir;

– Elektron imzanın həqiqiliyi – elektron imzam yoxlama məlumatları vasitəsilə yoxlanılan elektron imzanın sahibinə məxsus olmasının, imzanın əlaqəli olduğu məlumat bildirişinin bütövlüyünün, dəyişdirilmədiyinin və təhrif edilmədiyinin təsdiqidir;

– Sertifikat – imza sahibini identikləşdirmək üçün nəzərdə tutulan və elektron imzanı yoxlama məlumatlarının imza sahibinə məxsus olması barədə sertifikat xidmətləri mərkəzinin verdiyi kağız və ya elektron sənəddir.

Beləliklə, cinayət mühakimə icraatının elektron qaydada aparılması kağız daşıyıcılardan əlavə, elektron sənəd formasında prosessual sənədlərin meydana gəlməsinə (tərtib olunmasına) səbəb olmuşdur. Məlumdur ki, bunların hər ikisi prosessual sənəddir.

“Elektron imza və elektron sənəd haqqında” Azərbaycan Respublikasının 09.03.2004-cü il tarixli 602-IIQ nömrəli Qanunun elektron imza və elektron sənədin hüquqi qüvvəsindən bəhs edən 3-cü maddəsinə əsasən: *“Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla, sertifikatlaşdırılmış imza vasitələri ilə yaradılmış və qüvvədə olan təkmil sertifikatlı gücləndirilmiş imza əl imzası ilə bərabər hüquqi qüvvəyə malikdir”* (maddə 3.2).

Təkmil sertifikatda imza sahibinin səlahiyyətlərinə dair məlumatlar göstərildikdə Qanunun 3.2-ci maddəsinə müvafiq olan gücləndirilmiş imza şəxsin kağız daşıyıcısı üzərindəki və möhürlə təsdiq edilmiş əl imzasına bərabər tutulur (maddə 3.3).

Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə sənədin notariat qaydasında təsdiqi və (və ya) dövlət qeydiyyatı tələb olunduğu hallar istisna olmaqla, elektron sənəd kağız daşıyıcıda olan sənədə bərabər tutulur və onunla eyni hüquqi qüvvəyə malikdir (maddə 3.5).

Həmin məsələlər ilə bağlı CPM-in 51-1-ci maddəsində birbaşa göstərilir ki, *“Elektron imza və elektron sənəd haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda nəzərdə tutulmuş qaydada elektron sənəd formasında tərtib edilmiş prosessual sənədlər kağız daşıyıcıda olan sənədlərlə eyni hüquqi qüvvəyə malikdir* (maddə 51-1.5). Məcəllənin 51-1.7–51-1.9-cu maddələrində

nəzərdə tutulmuş qaydada “Elektron məhkəmə” informasiya sistemi vasitəsilə təqdim edilmiş sənədlərin digər qaydada verilməsi məhkəmə tərəfindən tələb oluna bilməz (maddə 51-1.10).

“Elektron məhkəmə” informasiya sisteminin tətbiq olunduğu məhkəmələrdə ən mühüm məsələlərdən biri də “elektron kabinetlərin yaradılması” məsələsidir. Belə ki, cinayət prosesinin iştirakçıları və cinayət prosesində iştirak edən digər şəxslər iştirak etdikləri işlər üzrə birinci növbədə prosesin gedişi və çıxarılan qərarlar barədə məlumat almaq istəyirlər. Onlar, həmçinin həmin qərarların icra vəziyyəti, onlardan verilən şikayət və ya protestlər barədə də məlumatlı olmağı arzu edirlər. “Elektron məhkəmə” informasiya sisteminin tətbiq olunduğu məhkəmələrdə isə bu kimi məsələlərin həlli, həmçinin prosessual sənədlərin göndərilməsi və qəbul edilməsi imkanlarının yaradılması yalnız “elektron kabinet” vasitəsilə mümkün ola bilər. Beləliklə, “Elektron məhkəmə” informasiya sisteminin tətbiq olunduğu məhkəmələrdə elektron kabinetlərin yaradılması zəruridir.

Lakin bu məsələlərin həllində bir şərt də var. “Elektron məhkəmə” informasiya sisteminin tətbiq olunduğu məhkəmələrdə cinayət prosesinin iştirakçıları və cinayət prosesində iştirak edən digər şəxslər “Elektron məhkəmə” informasiya sistemində qeydiyyatdan keçmişlərsə, məhkəmə həmin şəxslərə verilməsi nəzərdə tutulmuş prosessual sənədləri və digər məlumatları onların elektron kabinetlərində yerləşdirə bilər. Bu şəxslər “Elektron məhkəmə” informasiya sistemindən qeydiyyatdan keçmədikləri halda isə məhkəmə verilməsi nəzərdə tutulmuş prosessual sənədləri və digər məlumatları həmin şəxslərin elektron kabinetlərində yerləşdirə bilmir.

Beləliklə, “Elektron məhkəmə” informasiya sisteminin tətbiq olunduğu məhkəmələrdə “elektron kabinetlər” nə məqsədlə yaradılır və hansı hallarda prosessual sənədlər və digər məlumatları elektron kabinetlərdə yerləşdirilir kimi sualların cavabları CPM-in 51-1-ci (cinayət mühakimə icraatının elektron qaydada aparılması) maddəsində belə əks olunmuşdur: *“Elektron məhkəmə” informasiya sistemində cinayət prosesinin iştirakçılarının və cinayət prosesində iştirak edən digər şəxslərin iştirak etdiyi iş üzrə prosesin gedişi, çıxarılan qərarlar, onların icra vəziyyəti, onlardan verilən şikayət və ya protestlər barədə məlumat almaq, prosessual sənədləri göndərmək və qəbul etmək imkanlarını təmin edən elektron kabinet yaradılır* (maddə 51-1.3).

“Elektron məhkəmə” informasiya sisteminin tətbiq olunduğu məhkəmələrdə cinayət prosesinin iştirakçıları və cinayət prosesində iştirak edən digər şəxslər “Elektron məhkəmə” informasiya sistemində qeydiyyatdan keçmişlərsə, məhkəmə CPM-ə əsasən həmin şəxslərə verilməsi nəzərdə tutulmuş prosessual sənədləri və digər məlumatları onların elektron kabinetlərində yerləşdirir. Bu barədə həmin şəxslərə “Elektron məhkəmə” informa-



siya sistemi vasitəsilə elektron qaydada (elektron poçt və SMS vasitəsilə) məlumat verilir (maddə 51-1.6).

Beləliklə, "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminin tətbiq olunduğu məhkəmələrdə prosesinin iştirakçıları və cinayət prosesində iştirak edən digər şəxslər məhkəməyə təqdim etmək hüququna malik olduqları prosessual sənədləri "Elektron məhkəmə" informasiya sistemi vasitəsilə göndərə bilirlər.

Göstərilən hallar nəzərə alınmaqla, CPM-in cinayət işinin məhkəməyə göndərilməsindən bəhs edən 292.1-ci maddəsinə də Azərbaycan Respublikasının 25.06.2020-ci il tarixli 140-VIQD nömrəli Qanunu ilə dəyişikliklər edilmişdir. Həmin maddənin yekun redaksiyasına əsasən *"İttham aktını təsdiq etdikdən sonra ibtidai araşdırmaya prosessual rəhbərliyi həyata keçirən prokuror təxirə salmadan ittham aktının surətini cinayət prosesi iştirakçılarına çatacaq sayda əlavə etməklə cinayət işini aidiyyəti üzrə məhkəməyə göndərir və gücləndirilmiş elektron imza ilə təsdiq edilmiş ittham aktını "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminin tətbiq olunduğu məhkəmələrdə həmin sistemə yerləşdirməlidir"*.

Cinayət mühakimə icraatının elektron qaydada aparılmasından danışanda aşağıdakı suallara qanunvericilikdə verilən cavablar da xüsusi əhəmiyyət kəsb edir: "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminin tətbiq olunduğu məhkəmələrdə prosesinin iştirakçıları, o cümlədən dövlət itthamçısı prosessual sənədləri informasiya sistemi vasitəsilə məhkəməyə təqdim edə bilərlər? Həmin məhkəmələrdə hakim dövlət itthamçısına verilməsi nəzərdə tutulmuş prosessual sənədləri və digər məlumatları necə çatdırır?

CPM-in 51-1-cı maddəsinə əsasən "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminin tətbiq olunduğu məhkəmələrdə prosesinin iştirakçıları və cinayət prosesində iştirak edən digər şəxslər məhkəməyə təqdim etmək hüququna malik olduqları prosessual sənədləri "Elektron məhkəmə" informasiya sistemi vasitəsilə göndərə bilirlər (maddə 51-1.7).

Dövlət itthamçısı CPM-in 84.6-cı maddəsində nəzərdə tutulmuş prosessual hərəkətlər üzrə elektron sənəd formasında tərtib edilmiş prosessual sənədləri "Elektron məhkəmə" informasiya sistemi vasitəsilə məhkəməyə təqdim edə bilər (maddə 51-1.9).

"Elektron məhkəmə" informasiya sisteminin tətbiq olunduğu məhkəmələrdə hakim CPM-ə müvafiq olaraq dövlət itthamçısına verilməsi nəzərdə tutulmuş prosessual sənədləri və digər məlumatları onun həmin sistemdə yaradılmış elektron kabinetində yerləşdirir və bu barədə ona həmin sistem vasitəsilə elektron qaydada məlumat verir (maddə 51-1.8).

Beləliklə, prosessual qanunvericilikdə birbaşa göstərilmişdir ki, "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminin tətbiq olunduğu məhkəmələrdə prosesinin iştirakçıları (cinayət prosesində iştirak edən digər şəxslər), o cümlədən dövlət itthamçısı prosessual sənədləri də "Elektron

məhkəmə" informasiya sistemi vasitəsilə məhkəməyə təqdim edə bilirlər.

Bununla yanaşı, hakim də dövlət itthamçısına verilməsi nəzərdə tutulmuş prosessual sənədləri və digər məlumatları onun həmin sistemdə yaradılmış elektron kabinetində yerləşdirməli və bu barədə ona həmin sistem vasitəsilə, elektron qaydada məlumat verməlidir.

CPM-in məhkəmənin yekun qərarının elan edilməsindən bəhs edən 356-cı maddəsinə əsasən məhkəmə baxışının nəticələrinə dair məhkəmənin yekun qərarı imzalandıqdan sonra məhkəmə iclas zalına qayıdır və məhkəmə iclasında sədrlik edən, həcmi böyük olduqda isə məhkəmə tərkibində olan digər hakimlər növbə ilə həmin qərarın giriş və nəticəvi hissəsini elan edirlər (maddə 356.1).

Azərbaycan Respublikasının 25.06.2020-ci il tarixli 140-VIQD nömrəli Qanunu ilə CPM-in 356.1-ci maddəsinə edilmiş dəyişiklikdən sonra bu maddədə "həmin qərarı" sözləri "həmin qərarın giriş və nəticəvi hissəsini" sözləri ilə əvəz edilmişdir. Nəticədə bu qanun qüvvəyə mindikdən sonra hakimlər məhkəmə baxışının nəticələrinə dair məhkəmənin imzalanmış yekun qərarını tam həcmdə deyil, qərarın giriş və nəticəvi hissəsini elan etmək hüququnu da əldə etmişdirlər.

CPM-in məhkəmənin yekun qərarının surətinin verilməsindən bəhs edən 358.1-ci maddəsinə əsasən məhkəmə yekun qərarı elan edildiyi vaxtdan 3 (üç) gündən gec olmayaraq hökmün surətini müvafiq olaraq məhkum edilmiş və ya bəraət verilmiş şəxsə, onun müdafiəçisinə, qanuni nümayəndəsinə, dövlət itthamçısına, zərər çəkmiş şəxsə (xüsusi itthamçıya), mülki iddiaçıya, mülki cavabdehə və onların nümayəndələrinə verməlidir.

"Elektron məhkəmə" informasiya sisteminin tətbiq olunduğu məhkəmələrdə bu məsələlər necə həll olunur? Başqa sözlə: məhkəmənin yekun qərarının hansı hissəsi barədə məlumat, nə vaxt və hansı qaydada "Elektron məhkəmə" informasiya sistemində yerləşdirilməlidir? Məhkəmələrdə hökm, qərar və digər prosessual sənədlər elektron sənəd formasında tərtib edilərkən hansı müddətdə "Elektron məhkəmə" informasiya sistemində yerləşdirilməlidir?

CPM-in 51-1-cı maddəsinə əsasən "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminin tətbiq olunduğu məhkəmələrdə məhkəmənin yekun qərarının nəticəvi hissəsi barədə məlumat həmin qərarın elan edildiyi gün hakimin elektron imzası ilə təsdiq edilməklə "Elektron məhkəmə" informasiya sistemində yerləşdirilməlidir (maddə 51-1.12).

"Elektron məhkəmə" informasiya sisteminin tətbiq olunduğu məhkəmələrdə, məhkəmə, Məcəlləyə müvafiq olaraq qəbul etdiyi hökm, qərar və digər prosessual sənədləri elektron sənəd formasında tərtib edərək Məcəllədə həmin prosessual sənədlər üçün müəyyən edilmiş müddətlərdə "Elektron məhkəmə" informasiya



sistemində yerləşdirir (maddə 51-1.11).

Məhkəmələrdə “Elektron məhkəmə” informasiya sisteminin tətbiq olunması, CPM-in digər müddəalarına da təsirini göstərdi və müxtəlif dəyişiklərə, yeniliklərə səbəb oldu. Məsələn: “Azərbaycan Respublikasının Cinayət-Prosesual Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 25 iyun 2020-ci il tarixli 140-VIQD nömrəli Qanunu ilə CPM-in cinayət təqibi üzrə aparılan prosesual hərəkətlərin gedişinin və nəticələrinin protokollaşdırılmasının məcburiliyindən bəhs edən

51-ci maddəsinə yeni məzmununda 51.6-1-ci maddə əlavə edildi. Həmin maddədə aşağıdakılar göstərilir: *“Məhkəmə iclasında sədrlik edən iclasların fasiləsiz audioyazısının aparılmasını təmin edir; cinayət prosesinin tərəflərini və cinayət prosesində iştirak edən digər şəxsləri audioyazının aparılması barədə xəbərdar edir. Məhkəmə iclasının protokolu məhkəmə iclasının audioyazısına uyğun tərtib edilir və audioyazı barədə məlumat məhkəmə iclasının protokolunda göstərilməklə elektron və ya digər məlumat daşıyıcılarında ona əlavə olunur. Məhkəmə iclasının protokolu və audioyazısı arasında ziddiyyət olduğu halda, məhkəmə iclasının audioyazısına üstünlük verilir”*.

Cinayət mühakimə icraatının elektron qaydada aparılmasının yeni kargüzərlik qaydalarının yaranmasına gətirib-gətirməməsi məsələsi də aydınlaşdırılmalıdır.

CPM-ə 51-1-ci maddəsinin əlavə edilməsi, həmin maddənin müvafiq tələblərinin yerinə yetirilməsi (icrası) cinayət məhkəmə icraatı üzrə yeni kargüzərlik qaydalarının yaranmasına, həmçinin Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi Kollegiyasının 29.11.2011-ci il tarixli 3-N nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının məhkəmələrində kargüzərliyin aparılmasına dair Təlimat”a da yeni məzmununda yeni bəndlərin əlavə edilməsinə, onun daha da təkmilləşdirilməsinə səbəb olmuşdur.

Məsələn, “Azərbaycan Respublikasının məhkəmələrində kargüzərliyin aparılmasına dair Təlimat”ın sənədlərin elektron qeydiyyatından bəhs edən 9-1-ci fəslində göstərilir ki, *“cinayət məhkəmə icraatında məhkəmə, cinayət prosesinin iştirakçıları və cinayət prosesində iştirak edən digər şəxslər tərəfindən daxil olan prosesual sənədlərin elektron qeydiyyatı Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsi və Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu ilə razılaşdırmaqla müəyyən etdiyi cinayət mühakimə icraatında “Elektron*



məhkəmə” informasiya sistemindən istifadə qaydalarına uyğun olaraq həyata keçirilir” (bənd 143-1).

Bundan əlavə, həmin Təlimata cinayət məhkəmə icraatında kargüzərliyin elektron qaydada aparılmasının xüsusiyyətlərindən bəhs edən 12-1-ci fəsil, habelə 186-1, 233-1, 233-2, 233-3, 233-4, 233-5, 233-6-cı və sair bəndlər əlavə edilmişdir.

Məlumat üçün bildiririk ki, Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsində də daxil olan kassasiya şikayətlərinin, ərizə, şikayət və digər sənədlərin elektron qeydiyyatı aparılır. Məhkəmə prosesləri audio, video və digər texniki vasitələrdən istifadə etməklə qeydə alınır. Məhkəmə protokolları və qərarlar Ali Məhkəmənin elektron arxivinə inteqrasiya edilir. Həmçinin “Elektron hökumət” portalı vasitəsilə məhkəmə fəaliyyəti ilə bağlı bütün dövlət rüsumları elektron qaydada ödənilir.

Göstərilənlərə əsasən belə nəticəyə gəlmək olur ki, ölkəmizdə “Elektron məhkəmə” informasiya sisteminin tətbiqi, cinayət mühakimə icraatının elektron qaydada aparılması məhkəmələrdə zaman itkisini nisbətən aradan qaldırılmaqla, proses iştirakçılarına prosesual sənədlərlə vaxtında tanış olmaq imkanını təmin etməklə, sənədlərin sürətlərinin alınmasını, vətəndaşların ədalət mühakiməsinə çıxışını asanlaşdırmaqla ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsi sahəsində sürətli dəyişikliklərə və şəffaflığa səbəb olmuşdur və ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsinin sonrakı inkişaf istiqamətlərini müəyyən etmişdir.

Mətanət Əsgərova
Ədliyyə Nazirliyinin Ədliyyə Akademiyasının
Cinayət prosesi, kriminalistika və məhkəmə
ekspertizası kafedrasının baş müəllimi,
hüquq üzrə fəlsəfə doktoru

Mayıl Bayramov
Ədliyyə Nazirliyinin Ədliyyə Akademiyasının
Məhkəmə hüququ, prokuror və vəkillik
fəaliyyəti kafedrasının müəllimi



Korrupsiya ilə mübarizə sahəsində Malayziya modeli

Malayziya Cənub-Şərqi Asiyada yerləşən və yerləşdiyi qitədə ən sürətlə inkişaf edən iqtisadiyyata malik ölkələrdən biri hesab olunur. Hər il ortalama ÜDM artımı 6,5 faizdir və bazar iqtisadiyyatına malik, yeni sənayeləşmiş ölkələr qrupuna daxildir. Qeyd olunan sürətli inkişaf nəticəsində yaranmış böyük iqtisadi artım müxtəlif tip maliyyə və korrupsiya cinayətlərinin ortaya çıxmasına səbəb olmuşdur. Korrupsiya ilə mübarizə sahəsində ilk dəfə 1959-cu ildə Malayziya Baş Nazirliyinin tərkibində yaradılmış bölmə işə başlamışdır. Həmin dövrdə

istintaq Malayziya Daxili İşlər Nazirliyinin istintaq idarəsi tərəfindən aparılırdı. Həyat səviyyəsinin yüksəlməsi və cəmiyyətin inkişafı bu sahədə də dəyişikliklər tələb edirdi. Təsadüfi deyildir ki, qısa zaman sonra Malayziya hökuməti müstəqil bir qurum kimi 1967-ci ildə Anti Korrupsiya Agentliyini təsis etmişdir. Həmin Agentlik artıq dövlət səviyyəsində korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində ixtisaslaşmış qurum kimi fəaliyyətə başlamış və ayrı-ayrı vaxtlarda transformasiya keçirərək 2009-cu ildə Malayziya Anti-Korrupsiya Komissiyası şəklində yenidən qurulmuşdur. Komissiyanın fəaliyyət sahəsi bütün ölkə ərazisini əhatə etməklə strukturu, əsas aparatı Putracaya şəhərində olmaqla, hər ştat üzrə ayrı-ayrı, ümumilikdə 21 nümayəndəliklə formalaşdırılmışdır. Komissiyanın işi müxtəlif qollara bölünməklə məsləhət şurası, korrupsiya üzrə xüsusi komitəsi, şikayət komitəsi, əməliyyat və preventiv tədbirlər panelləri çərçivəsində fəaliyyətini davam etdirir.

Malayziya Anti-Korrupsiya Komissiyasının əsas funksiyaları korrupsiya ilə bağlı şikayətləri qəbul etmək, təhqiqat və istintaq aparmaq, korrupsiya hallarının baş verməsinin qarşısının alınmasının mümkün yollarını araşdırmaq və müvafiq məsləhət xidmətləri göstərmək, cəmiyyətin müxtəlif təbəqələri arasında maarifləndirmə işlərini aparmaqdan ibarətdir.

Malayziya dövləti korrupsiya ilə necə mübarizə aparır? Malayziya Anti-Korrupsiya Komissiyasının 2009-cu ildə qəbul olunmuş aktı korrupsiya ilə mübarizə sahəsində Komissiya üçün bir növ yol xəritəsi rolunu oynayır, hüquq və vəzifələrini təsbit edir. Aktın ikinci bölməsində əsas obyektlər, aktın məqsədləri müəy-

yənləşdirilmişdir. Özəl və dövlət sektorunda şəffaflığın və hesabatlılığın təşviq edilməsi, dövlət orqanlarının vəzifəli şəxslərini və ictimaiyyətin nümayəndələrini korrupsiyanın zərərli nəticələri barədə maarifləndirmək ən vacib element kimi nəzərə çarpır. Malayziya

qanunvericiliyinə əsasən korrupsiya cinayətlərinə görə 20 ilədək həbs, hansının daha çox olmasına üstünlük verilmək şərti ilə rüşvət miqdarının 5 qatı cərimə və ya ən az 10.000 ringit (rəsmi yerli pul vahidi) üzrə cərimə nəzərdə tutulmuşdur.

Komissiya öz fəaliyyətində üç istiqaməti prioritet olaraq seçmişdir. Preventiv tədbirlərin həyata keçirilməsi, istintaq nəticəsində cinayətkarların ifşa edilməsi və maarifləndirmə işlərinin icrası. Daha geniş anlamda cinayət barədə məlumatın daxil olduğu andan araşdırmanın aparılması, cinayətkarların ifşa edilməsi, məhkəmə hökmünün çıxarılması, vurulmuş ziyanın bərpası nə qədər vacibdirsə, dövlət üçün cinayət törətmiş şəxslərin islah olunaraq cəmiyyətə reintegrasiya olunması da, bir o qədər önəm təşkil edir. Bundan başqa Komissiyanın işinin şəffaflığına və peşakarlığına 5 müstəqil şəxsdən ibarət qrup nəzarət edir.

Hər bir halda komissiyanın müvafiq əməkdaşları tərəfindən korrupsiya riskləri daim izlənilməklə, boşluq və nöqsan olan sahələr qiymətləndirilir, risklərin azaldılması üçün bütün mümkün vasitələrdən istifadə edilərək sistemin gücləndirilməsi üzrə lazımı tədbirlər həyata keçirilir. Təbii bir proses kimi cəmiyyətin sürətli inkişafı fonunda yeni, innovativ cinayət mexanizmlərinin və üsullarının yaranması qaçılmazdır. Bu səbəbdən qanunvericiliyin günün tələblərinə uyğunlaşdırılması məqsədilə Komissiya tərəfindən daim cəmiyyətdə baş verən yeniliklər izlənilir.

Ümumi prosesdə iş bölgüsü üç hissəyə ayrılmaqla istintaq Malayziya Anti-Korrupsiya Komissiyası tərəfindən, ittihamın müdafiə edilməsi prokurorluq tərəfindən və yekun qərarın verilməsi isə məhkəmə tərəfindən icra olunur. Məhz bu məqamda hansı səbəbdən Komissiyanın ittihamı müdafiə etmək səlahiyyətinin olmaması sualı yarana bilər. Malayziya hökuməti istintaqın aparılması və ittihamın müdafiə edilməsi





proseslərini bir-birindən ayırmaqla tam şəffaflığın və ədalətliyin təmin edilməsini nəzərdə tutmuşdur. Diqqət çəkən digər bir fakt isə ondan ibarətdir ki, Malayziya Konstitusiyasının 145-ci maddəsinə əsasən, cinayət işinin məhkəməyə göndərilmədən əvvəl ittihamın müdafiə edilməsi məqsədilə öz mülahizəsinə əsasən icraatı yeniləmək və icraata xitam vermək Baş Prokurorun səlahiyyətindədir. Bu səbəbdən də həmin proseslər bir-birindən ayrılmaqla qeyd olunan müxtəlif qurumlar tərəfindən icra olunur.

Komissiya maarifləndirmə işlərinə xüsusi önəm verməklə bu sahədə gənclər, vəkillər, aktivistlər, qeyri hökumət təşkilatları, dini sektalar və cəmiyyətin digər üzvləri ilə daimi görüşlər təşkil edir. Korrupsiyanın bir xəstəlik kimi cəmiyyətdə yaratdığı fəsadlar üz-üzə keçirilən görüşlərdə iştirakçılara ətraflı çatdırılmaqla bu sahə üzrə mübarizədə birgə fəaliyyətin önəmi xüsusi vurğulanır. Komissiya yarandığı dövrdən etibarən 700-dən artıq seminar və görüş keçirmişdir ki, həmin tədbirlərdə 120.000-dən artıq şəxsin iştirakı təmin edilmişdir. Bununla belə Komissiya tərəfindən həmçinin dövlət və özəl universitetlər, institutlar və digər təhsil müəssisələrində mütəmadi görüşlər təşkil edilməklə cəmiyyətin düşünən gənc beyinləri bu sahə üzrə birgə əməkdaşlığa dəvət edilir, maarifləndirmə işlərinin icrasında gənc nəslin gücündən müvəffəqiyyətlə istifadə edilir.

Dövrün tələbinə uyğun olaraq sosial media, veb-saytlar, tv, radio, qəzet, buklet və bülleten şəklində müxtəlif formatlarda maarifləndirmə tədbirləri həyata keçirilir. Malayziya Anti-Korrupsiya Komissiya Beynəlxalq Anti-Korrupsiya günündə yəni 9 dekabr 2015-ci il tarixdə öz radio kanalını açmış və gün ərzində həmin kanal vasitəsilə korrupsiya ilə mübarizə sahəsində gündəlik informasiyaların və biliklərin ötürülməsi işini uğurla davam etdirir.

Azərbaycan Respublikası və Malayziya arasında diplomatik münasibətlər 1993-cü ilin 5 aprel tarixində qurulmuşdur və 2007-ci ildən Azərbaycan Respublikasının Malayziyadakı Səfirliyi fəaliyyət göstərir. 30 dekabr 2014-cü il tarixli "Azərbaycan Respublikası ilə Malayziya arasında dostluq münasibətləri və tərəfdaşlıq haqqında" Birgə Bəyannamənin təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Qanununda



müvafiq beynəlxalq sənədlər əsasında terrorizm, zorakı ekstremizm, silahlı separatizm, transmilli mütəşəkkil cinayətkarlıq, narkotik maddələrin qeyri-qanuni istehsalı, ticarəti və qaçaqmalçılığı, qeyri-qanuni silah ticarəti, insan alveri, mədəni və tarixi irsə qarşı cinayətlər, çirkli pulların yuyulması və digər transmilli təhlükəsizlik təhdidləri ilə mübarizə aparmaq üçün əməkdaşlığı gücləndirilməsi kimi xüsusi önəm təşkil edən məsələlərin göstərilməsi Azərbaycan Respublikasının hüquq mühafizə orqanları ilə Malayziyanın hüquq mühafizə orqanları arasında münasibətlərin genişləndirilməsini labüd edir. Bunun məntiqi ardıcılığı olaraq 4 fevral 2016-cı il tarixdə "Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsi və Malayziyanın Antikorrupsiya Komissiyası arasında korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu" imzalanmışdır. Həmin əməkdaşlıq hal-hazırda da uğurla davam etdirilməklə münasibələrin inkişafı etdirilməsi üçün müvafiq addımlar atılır. Təsadüfi deyildir ki, təkcə 2023-cü ildə Malayziya Anti-Korrupsiya Akademiyası və digər qurumları tərəfindən Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun nümayəndələrinin iştirakı ilə ümumilikdə 5 onlayn görüş və təlim kursları keçirilmişdir. Korrupsiya ilə mübarizə sahəsində Malayziya modelinin öyrənilməsi və müəyyən edilmiş müsbət islahatların ölkəmizdə tətbiqi yollarının araşdırılması məqsədilə qarşılıqlı əlaqələrin genişləndirilməsi uzun müddətli perspektivdə davamlı nəticələri görməyə imkan verəcəkdir.

Asiman Hacıyev
Baş prokuror yanında Korrupsiyaya
qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin İstintaq
idarəsinin mühüm işlər üzrə müstəntiqi,
I dərəcəli hüquqşünas



Rəqabətli bazar mühitində korrupsiya tipologiyaları

Korrupsiya – ayrı-ayrı obyektiv və subyektiv faktorların təsirindən asılı olaraq müxtəlif növ ictimai münasibətlərdə mövcud olan nizamın fərqli formalarda pozulması ilə nəticələnən bir prosesdir. Məhz sözügedən səbəblərin müxtəlifliyi və doğurduğu nəticələrin fərqliliyi bu təzahürün antropologiyası ilə bağlı bu gün istər praktiki fəaliyyətdə, istərsə də akademik mühitdə kəskin fikir ayrılığına gətirib çıxarır.

Belə ki, bu problemin mənşəcə mədəni, tarixi, hüquqi-institusional, sosial-iqtisadi və digər oxşar faktorlardan qaynaqlanmasına dair əks yanaşmalar mövcud olsa da, bu fikirlərin heç birində məsələnin ciddiliyi danılmır. Heç də təsadüfi deyildir ki, bu sahədə əsas beynəlxalq standartları müəyyən edən Birləşmiş Millətlər Təşkilatının “Korrupsiya Əleyhinə Konvensiyası”nın (UNCAC) Preambulasında korrupsiya artıq sıradan bir cinayət hadisəsi kimi deyil, bütün ölkələrin cəmiyyət və iqtisadiyyatına toxunan transmilli problem kimi nəzərdən keçirilir. Hər bir halda istənilən xəstəliyin müalicəsi üçün düzgün diaqnoz nə qədər həyati əhəmiyyət daşıyorsa, korrupsiya probleminin mənşəyini düzgün müəyyən etmək də onun aradan qaldırılması üçün bir o qədər faydalı olardı.

Qeyd edildiyi kimi, korrupsiya ictimai münasibətlər sisteminin müxtəlif aspektləri ilə bağlı olsa da, onun izləri iqtisadi baxış bucağından daha aydın sezilməklə müxtəlif iqtisadi ekosistemlərdə özünü fərqli tipologiyalar şəklində biruzə verir. Korrupsiyanın iqtisadi prizmadan daha yaxşı qavranılması onun mahiyyət etibarını ilə daha çox maliyyə xarakterli olması ilə də izah oluna bilər. Korrupsiyanın müxtəlif iqtisadi sistemlərə təsir gücünün ölçülməsi isə fikrimizcə əlavə araşdırma mövzusu ola bilər.

Hazırkı məqalə elmi ədəbiyyatda geniş yer verilmiş neoklassik iqtisadi nəzəriyyədən irəli gələn rəqabətli və azad bazar iqtisadiyyatına xarakterik korrupsiya tipologiyalarının təsvirinə və onların mənşəyinin araşdırılmasına yönəlmişdir.

Neoklassik iqtisadi yanaşmaya ümumi baxış

Neoklassik iqtisadi yanaşmanın müfəssəl şəkildə dərk edilməsi üçün bu nəzəriyyədə təsvir edilən azad bazar iqtisadiyyatının fundamental

prinsiplərinin mahiyyətinə varmaq faydalı olardı. Sözügedən yanaşmanın tərəfdarı olan tanınmış iqtisadçı Qari Bekkerə görə rəşional və könüllü qərar qəbuletmə potensialı azad bazarın təməli daşdır (1978). Başqa sözlə azad və rəqabətli bazarda qiymətlər süni formada dikte olunmur, əksinə təbii şəkildə formalaşır. Belə ki, bu növ bazar münasibətləri kontekstində həm istehsalçılar, həm də istehlakçılar müstəqil qiymət verənlər kimi fəaliyyətdə olsalar da qiymətlər tərəflər arasında mövcud olan iqtisadi münasibətlər zəminində özü-özlüyündən formalaşır. Bu fikir eyni zamanda, digər məşhur iqtisadçı alim Adam Smitin (1776) “gözəgörünməz əl” metaforu ilə üst-üstə düşür: insan təbiətində olan eqo və şəxsi maraq amili sanki görünməz bir qüvvə kimi azad bazar dinamikasını idarə edir (Offer, 2012).

Bu təbii iqtisadi qanunauyğunluq istehsalçıların mümkün olan ən az (ağlabatan) resurslardan istifadə etməklə öz maliyyə qazanclarını maksimuma çatdırmaq niyyəti ilə ən aşağı maliyyə xərcləri ilə maksimal keyfiyyətli məhsul axtaran istehlakçılar arasında mövcud olan qarşılıqlı əlaqənin simmetriyasından yaranır. İstehlakçı və istehsalçıların çoxluğu rəqabətli bazar mühitində rəşional seçim imkanı yaratmaqla, tələb və təklif dinamikasını formalaşdırmağa imkan verir. Tələbin artması təklifi də artıma stimullaşdırır. Təklif tələbi üstələdikdə isə tələb azalmağa başlayır. Bu azalma təklifin də müvafiq olaraq enməsinə səbəb olur. Bu proses daim təkrarlanmaqdadır. Qiymət tarazlığını məhz qeyd edilən tələb və təklif amilləri arasındakı təbii simmetriya formalaşdırır. Beləliklə də qiymət sözügedən amillər arasındakı nisbətdən asılı olaraq dəyişir (Khan, 2000 a).

Bütün bu elementlər neoklassik yanaşmanın nəzərdə tutduğu ideal bazar münasibətlərini əhatə edir. Bu yanaşma nöqtəyi-nəzərindən hər hansı kənar müdaxilə, hətta dövlət tərəfindən iqtisadi tənzipləmənin ən kiçik forması belə təbii tarazlığı poza biləcəyi üçün arzuolunmaz hesab edilir. Göründüyü kimi neoklassik yanaşma ümumilikdə mükəmməl hesab edilsə də, iqtisadiyyata kənar müdaxilənin bu nəzəriyyə tərəfindən qəti şəkildə istisna edilməsi onun zəif cəhəti hesab edilə bilər. Çünki nəzəri cəhətdən mükəmməl



görünən azad və rəqabətli iqtisadi mühitdə belə bazar iflası (market failure) hallarına rast gəlmək mümkündür.

Rəqabətli iqtisadiyyatda bazarın iflası və bu prosesdə korrupsiyanın rolu

Qeyd edildiyi kimi neoklassik nəzəriyyəyə görə dövlətin azad və rəqabətli bazara istənilən növ və həcmdə müdaxiləsi onun nizamını əsaslı şəkildə pozmuş hesab edilir. Halbuki, real təcrübə ona dəlalət edir ki, müdaxilənin tamamilə istisna edilməsi heç də müsbət nəticələrə gətirib çıxarmır. Belə ki, iqtisadiyyata dövlət müdaxiləsi o zaman zərərli nəticələrə səbəb ola bilər ki, onun məqsədi ictimai maraqlara – azad bazar münasibətlərini stimullaşdırmağa və onu xarici mənfi təsirlərdən qorumağa yox, şəxsi maraqlara xidmət edən qanunsuz və əsassız üstünlük əldə etməyə yönəldilsin. Hətta dövlət müdaxiləsi ictimai marağın təmini naminə olsa belə, həddindən artıq bona fide xarakterli müdaxilə belə rəqabətlik prinsipinə xətar yetirə bilər. Odur ki, bu məqamda müdaxilənin hansı həcmdə və hansı növ iqtisadi münasibətlərə istiqamətlənməsi meyarlarının əvvəlcədən dəqiqliklə müəyyən edilməsi son dərəcə əhəmiyyətlidir (Ghili və Kumar, 2020).

Məsələn, sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslərə dəstək xarakterli güzəştli kredit verilməsinin nəticələri seçim meyarını müəyyən edən şərtlərdən asılı olaraq mənfi və ya müsbət ola bilər. Müsbət o halda ola bilər ki, bu kreditlər yeni yaranmış, kənar təsirlərə qarşı kövrək və dəstəyə ehtiyac olan sahibkarlıq subyektlərinə verilsin. Kreditin verilməsi üçün sahibkarlıq subyektinin zəngin kredit tarixçəsinin və ya böyük həcmdə maliyyə dövriyyəsinin olmasının ilkin şərt kimi qoyulması isə əksinə mənfi hal kimi qiymətləndirilə bilər. Belə ki, ikinci halda güzəştli kreditin əsaslı maliyyə resurslarına sahib olan daha güclü şirkətlər tərəfindən əldə edilməsi ehtimalı daha çox olur. Güzəştli kredit iri sahibkarlıq subyektinə verildikdə isə bu onları kiçik və orta sahibkarlara nisbətə daha da gücləndirməklə rəqabətlik mühitini pozmuş olacaqdır (Anatoliy və digərləri, 2021).

Rəqabətli bazarın iflasına gətirib çıxaran hallara həm də iqtisadi nəzəriyyədə tez-tez istifadə edilən Nəzarətçi-Agent (principal-agent) prizmasından yanaşmaq olar.

Hər hansı növ ictimai münasibətlərin tərəflərinin şərti olaraq Nəzarətçi və Agent adlandırıldığı bu

yanaşmadan müxtəlif sahələrdə, o cümlədən korporativ idarəetmə, siyasət və iqtisadiyyatda nümayəndəlik və hesabatlılıqla bağlı məsələlərin həlli üçün geniş istifadə olunur.

Bu yanaşmaya görə konkret məqsədlər üçün Nəzarətçi Agentə tapşırıq verən və üzərinə öhdəlik qoyan, Agent isə Nəzarətçinin tapşırığını yerinə yetirmək öhdəliyi daşıyan şəxs və ya qurumlar ola bilər. Agentin öz maraqları ola bilər ki, bu da Nəzarətçinin ona həvalə etdiyi öhdəliklərdən kənara çıxa və ya bu öhdəliklərlə ziddiyyət təşkil edə bilər.



Mənbə: Principal-Agent Problem (wallstreetmojo.com)

Belə ki, bu münasibətlərdə bir vəziyyətdə Nəzarətçi olan subyekt eyni anda digər vəziyyətdə Agent ola bilər. Başqa sözlə, bu münasibətlər statik olmadığı üçün elə qurulmalıdır ki, hər biri öz funksionallığını effektiv yerinə yetirə bilsin. Əyani nümunə kimi göstərmək olar ki, seçki yolu ilə vəzifə tutmuş şəxslər vətəndaşlar qarşısında Agent, öz tabeliyində olan dövlət qulluqçularına münasibətdə Nəzarətçi, vətəndaşlar vergi ödəyicisi qismində müvafiq dövlət qurumu qarşısında Agent hesab edilirlər. Nəzarətçi-Agent əlaqələri o halda bazarın iflasına səbəb olur ki, Agent iş sahəsi barədə Nəzarətçidən daha çox informasiyaya sahib olur. Belə olan halda Khan və Royun vurğuladığı kimi Agent öz şəxsi mənafeyi üçün ictimai mənafe ilə bağlı zəruri olan informasiyanı təhrif edə (və ya gizlədə) bilər və bu da digər korrupsiya hüquqpozmalarına gətirib çıxarır (2022).

Misal üçün, sığorta şirkəti (burada Nəzarətçi statusundadır) müştəriləri tibbi sığorta edərək sığorta olunan şəxslər (Agent statusunda) real sağlamlıq vəziyyətləri haqqında informasiyanı sığorta şirkətindən gizlədərlərsə sığorta müqaviləsi bağlandıqdan sonra həmin xəstəliklərin müalicəsi



üçün proqnozlaşdırılmayan əlavə maliyyə xərcləri yaranacaqdır və bu da sığorta bazarının zəifləməsinə gətirib çıxaracaqdır. Eyni tipologiyarı vergi bəyannamələrinin təqdim edilməsi məsələsinə də aid etmək olar (Panzabekova və Janbozova, 2016).

Başqa bir nümunə kimi göstərmək olar ki, kommersiya bankının filial müdirinin (Agent) həyata keçirdiyi maliyyə əməliyyatlarına həmin bankın idarə heyətinin (Nəzarətçi) effektiv monitoring mexanizmi mövcud deyildirsə, bu halda korrupsiya hüquqpozmasına yol verilməsi riski böyük olur.

İqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsi və renta axtarışı məsələləri

Qeyd edildiyi kimi neoklassik nəzəriyyənin dövlət müdaxiləsinə qarşı olmasında haqlı olduğu bir sıra məqamlar da var. Bunlardan biri də qeyri-təbii inhisarlardır. Inhisar o halda korrupsiya təzahürü ola bilər ki, dövlət normativ hüquqi bazanı elə formada tənzimləyir ki, müəyyən istehsalçılar kateqoriyası bazarda digərlərindən daha əlverişli şərtlərə malik olur və bu yolla da onların təklifi digər istehsalçıların təkliflərindən açıq-aşkar daha sərfəli olduğu üçün istehlakçılar birinci qrupun təklifinə üstünlük verir. Bu da tədricən digər təklif subyektlərini bazardan çıxarır, onların rəqabətə qarşı müqavimətini qırır. Nəticədə bazarda hakim mövqeyə sahib olan inhisarçı subyekt bütün alternativləri sıradan çıxardığı üçün istehlakçılara qiyməti özü diktə edir.

Təbii inhisarçılığı isə dövlətin müsbət müdaxiləsi kimi qiymətləndirmək mümkündür. Məsələn, təbii resurslar və hasilat sənayesi üzərində olan təbii inhisarçılıq şəffaf və hesabatlı olmaqla ictimai mənafeyə xidmət edərsə zərərsizdir (Panzabekova və Zhanbozova, 2016).

Neoklassik iqtisadi yanaşmanın qarşı olduğu anlayışlardan biri də renta axtarışıdır (rent-seeking). Renta axtarışı iqtisadi subyektin azad və rəqabətli bazar iqtisadiyyatı qaydalarını gözləməklə götürə biləcəyi maksimal faydadan daha artıq fayda götürmək imkanındır. Inhisarçılıq özü də renta axtarışının növü kimi çıxış edə bilər (Khan 2000 b). Misal üçün, hesab edək ki, kənd təsərrüfatı sahəsi üzrə ixtisaslaşmış qurum taxılçılıqla məşğul olan kiçik fermerlərə subsidiya ayrılması üçün sosial proqram hazırlayır. Lakin iri fermerlər həmin qurumun vəzifəli şəxslərinə

təsir və təzyiq edərək proqramın əhatə dairəsinin genişləndirilməklə iri fermerləri də əhatə etməsinə nail olurlar. Bu da büdcədən ayrılmış vəsaitin daha kiçik proporsiyalara bölünməsinə səbəb olmaqla kiçik fermerlərə hər hansı bir töhfə vermiş olmur. İri fermerlər isə qaydaları öz xeyirlərinə manipulyasiya etməklə rentadan faydalanmış olur və nəticədə isə bazarda hakim mövqedə qalmağa davam edirlər (Booji və digərləri, 2021).

Bununla belə, neoklassiklərin iddia etdikləri kimi renta axtarışı heç də həmişə zərərli deyil. Çoxsaylı müsbət nümunələrdən biri kimi qeyd etmək olar ki, Azərbaycanda "ABAD" – Ailə Biznesinə Asan Dəstək publik hüquqi şəxs öz fəaliyyəti ilə mikro, kiçik və orta sahibkarlığın inkişafına, əhəlinin məşğulluq səviyyəsinin artırılmasına və rəqabət qabiliyyətli ailə təsərrüfatlarının formalaşdırılmasına dəstək göstərir, onlara ödənişsiz biznes konsultasiyaları keçirir və onların istehsal etdiyi məhsulların müxtəlif sərqi və satış mərkəzlərində nümayiş etdirilməsini təmin edir. Bu nümunədə dövlət renta axtarışı fəaliyyəti ilə rəqabətli bazarın güclənməsini təşviq edir (Azərbaycan, 2023).

Çətinliklər və mümkün həll yolları

Ümumi götürəndə iqtisadi risklərin dəf edilməsində hüquq münasibətləri mühüm əhəmiyyətə malikdir. Qanunun aliliyinin təmin olunduğu iqtisadiyyatlarda bazar iflasının qarşısını almaq nisbətən daha asan başa gəlir. Məsələn Nəzarətçi-Agent modeli prizmasından belə izah etmək olar ki, hüquqi dövlətdə effektiv monitoring vasitəsilə Nəzarətçi hesabatlılığın və şəffaflığın artırılması yolu ilə informasiya asimetriyasının aradan qaldırılmasına və effektivliyin artırılmasına nail ola bilər. Bundan əlavə, əgəlabatan məbləğdə əmək haqqının müəyyən edilməsi və yol verilən hüquqpozmalara görə effektiv və ədalətli sanksiyaların nəzərdə tutulması Agentləri informasiyanı gizlətməkdən və korrupsioner fəaliyyətdən çəkindirə bilər (Davis, 1996).

Əksinə, qanunun aliliyi mövcud olmayan iqtisadi mühitdə isə Nəzarətçi funksiyası effektiv olmadığı üçün Agentə qarşı adekvat sanksiya mexanizmi də mövcud olmur. Bundan əlavə, Nəzarətçilər özləri belə korrupsiyalaşmış ola bilərlər.

Beləliklə, sonuncu ssenaridə bu model effektiv deyildir. Bundan əlavə, qanunun aliliyi təmin olunmayan iqtisadi mühitlərdə mülkiyyət hüquq



və münasibətləri də təminatlı və sabit olmur ki, bu da iqtisadiyyata subyektlər tərəfindən əsaslı investisiya qoyuluşunu zəiflətməmiş olur (Davis, 1996).

Qeyd edilənləri ümumiləşdirməklə belə qənaətə gəlmək olar ki, rəqabətli iqtisadi mühitdə korrupsiya təzahürlərinin qarşısını almaq üçün institusional və hüquqi çərçivə elə formalaşdırılmalıdır ki, azad bazar münasibətlərinin rəşional və müstəqil seçim əsasında formalaşmasına müdaxilələr yalnız ictimai mənafeyə xidmət etməklə zəif iqtisadi subyektlərin dəstəklənməsinə, habelə məhdud resursların səmərəli və ədalətli bölgüsünə yönəlmiş olsun. Bununla yanaşı, vurğulanmalıdır ki, yalnız institusional və hüquqi çərçivəni formalaşdırın keyfiyyətli normativ bazanın olması korrupsiya problemini həll etməyəcəkdir.

Bir sözlə məsələnin köklü həlli üçün effektiv icra və monitorinq (icraya nəzarət) siyasəti və hüquq pozuntusundan çəkəndirmək üçün əsaslı sanksiya sisteminin də işlək olması labüddür. Sözügedən strategiya elə formalaşdırılmalıdır ki, o yalnız bazar iştirakçılarının sui-istifadə imkanlarını deyil, eləcə də səlahiyyətli qurumların da fəaliyyətində korrupsiya risklərini yol verə biləcək diskresion səlahiyyətləri məhdudlaşdırmalı, maraqlar toqquşmasının yaranması ilə nəticələne biləcək müddəaları istisna etməlidir.

Nəticə

Yekun olaraq, belə qənaətə gəlmək olar ki, neoklassik iqtisadi yanaşma sadalanan çatışmazlıqlarının olmasına baxmayaraq dünya iqtisadi sistemində aktuallığını qoruyub saxlamaqla özünü doğruldur. Belə ki, bu yanaşma qüsursuz olmasa da, rəqabət təşviq edildikdə, şəffaflıq təmin edildikdə və müdaxilələr ictimai maraqlara uyğunlaşdırıldıqda iqtisadiyyatın səmərəli fəaliyyət göstərməsi mümkündür. Bununla belə, onun effektivliyi mövcud hüquqi və idarəetmə sistemlərindən çox asılıdır.

Hesabatlılığa, şəffaflığa və mülkiyyət hüquqlarının qorunmasına önəm verən qanunun aliliyi rejimi neoklassik yanaşma prinsiplərinin inkişaf edə biləcəyi mühit yaradır. Əksinə, qeyri-şəffaflıq, korrupsiya və qanunun aliliyinin təmin edilmədiyi iqtisadi mühit isə rəqabətli bazarın əsaslarını sarsıda bilər.

Bir sözlə, qüsurlardan vaqə olmayan neoklassik model real dünya şəraitinə düşünülmüş şəkildə

uyğunlaşdırıldıqda, bütövlükdə cəmiyyətə fayda verən iqtisadiyyatların formalaşdırılması üçün dəyərli bələdçi olaraq qalmaqdadır.

İstinadlar

- Anatoliy M., Kateryna A., Mariya F. & Olha, I, 2021. Competitive models of safe development of Ukraine in conditions of institutional instability and global environmental challenges. SCIENTIFIC SUPPORT OF INSTITUTIONAL REFORMS, Volume 11, 21 – 37.
- Azerbaijan, 2023. abad.gov.az. Available at: <https://abad.gov.az/about>.
- Becker, G.S., 1978. The economic approach to human behavior. Chicago, USA: University of Chicago Press.
- Booji T., Verburgh T., Falconieri F. & Wegberg R., 2021. Get Rich or Keep Tryin' Trajectories in dark net market vendor careers. IEEE European Symposium on Security and Privacy Workshops (EuroS&PW), September, Volume 1, 202 – 212.
- Davis M., 1996. The Impact of Rules Allocating Legal Responsibilities between Principals and Agents. Managerial and Decision Economics, 17(4), 413 – 420.
- Ghili S. & Kumar V., 2020. Spatial Distribution of Supply and the Role of Market Thickness: Theory and Evidence from Ride Sharing. Available at: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3520187.
- Offer A., 2012. Self-interest, Sympathy and the Invisible Hand: From Adam Smith to Market Liberalism. Economic Thought, 1(2), 1 – 30.
- Panzabekova Z. & Zhanbozova B., 2016. The development of a competitive private sector as the direction of the state anti-corruption strategy, Economics and Environmental Management, Volume 4, 57 – 64.
- Smith A., Bullogh C.J. and Parthasarathi P., 2022 (edition). The Wealth of Nations. New York, USA: Fall River Press.
- Khan M.H., 2000 a. Rents efficiency and growth 3 – eprints.soas.ac.uk. Available at: https://eprints.soas.ac.uk/9842/1/Rents_Efficiency_and_Growth.pdf.
- Khan M.H., 2000 b. Chapter 2. rent-seeking as process - core. Available at: <https://core.ac.uk/download/pdf/2792081.pdf>.
- Khan M.H. and Roy P., 2022. Making anti-corruption real: Using a 'power capabilities – SOAS. Available at: <https://eprints.soas.ac.uk/37906/1/ACE-SynthesisPaper001-MakingAntiCorruptionReal-1.pdf>.

Qeyd: Bu yazı müəllifin təhsil aldığı Beynəlxalq Anti-Korrupsiya Akademiyasına 4-cü modul üzrə tədris prosesində (06.09.2023-cü il tarixdə) təqdim etdiyi sərbəst tapşırığın məqalə formatına uyğunlaşdırılmış versiyasıdır. Məqalədə Anglia Ruskin Harvard istinad sistemindən istifadə edilmişdir.

Natiq Eyvazov
Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru
yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş
İdarəsinin Təşkilatı və informasiya təminatı
idarəsinin rəisi, ədliyyə müşaviri



Qətimkan tədbirlərinin tətbiqində yaranan prosesual problemlərin həlli yolları

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 28-ci maddəsinə əsasən hər kəsin azadlıq hüquq vardır.

“İnsan hüquqlarının və əsas azadlıqlarının müdafiəsi haqqında” Avropa Konvensiyasının (bundan sonra – Avropa İnsan Hüquqları Konvensiyası) 3-cü bəndinə görə hüquq pozuntusu törədilməsində əsaslı şübhə ilə bağlı səlahiyyətli məhkəmə orqanı qarşısında durmasından irəli gələn və ya onun tərəfindən törədilən hüquq pozuntusunun, yaxud törətdikdən sonra onun gizlənməsinin qarşısını almaq üçün kifayət qədər zəruri əsasların olduğu hesab edildiyi hallarda – şəxsin qanuni tutulması və ya həbsə alınması, tutulmuş və ya həbsə alınmış hər kəs dərhal hakimin və ya qanunla məhkəmə hakimiyyətini həyata keçirmək səlahiyyəti verilmiş vəzifəli şəxsin yanına gətirilir və ağılabatan müddət ərzində məhkəmə araşdırılması və ya məhkəməyə qədər azad edilmək hüququna malikdir.

Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsi (bundan sonra – Avropa Məhkəməsi) “Belevitski Rusiyaya qarşı iş” üzrə 01.03.2007-ci il tarixli Qərarında qeyd etmişdir ki, *“Konvensiyanın 5-ci maddəsinin 4-cü bəndinə görə, tutulmuş və ya həbs edilmiş şəxs həbsin “qanuniliyinin” müəyyən edilməsində xüsusi əhəmiyyət daşıyan prosesual və maddi-hüquq məsələləri üzrə məhkəmə araşdırmasını başlamaq imkanında olmalıdır. Bu o deməkdir ki, səlahiyyətli məhkəmə yalnız milli qanunvericilikdə nəzərdə tutulan prosesual əsasları deyil, həm də həbsə almaya əsas olmuş şübhələrin ağılabatanlığını, eləcə də həbsə alma və həbs müddətinin uzadılması ilə qanuni məqsədlərin güdüldüyünü araşdırmalıdır”*.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun **“Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosesual Məcəlləsinin 157.5-ci maddəsinin şərh olunmasına dair”** 09.07.2010-cu il tarixli Qərarında göstərilmişdir ki, *“Həbs qətimkan tədbiri ən son prosesual məcburiyyət tədbiri olduğu və digər qətimkan tədbirlərinə nisbətən şəxsin konstitusiya hüquq və azadlıqlarını daha artıq məhdudlaşdırdığı üçün həmin qətimkan tədbiri tətbiq edilərkən qanunvericiliyin tələblərinə dönmədən riayət edilməsi mühüm rol oynayır”*.

Məhz buna görə də qanunverici həbs qətimkan tədbirlərinin tətbiqi əsaslarını və şərtlərini tənzimləməklə yanaşı, cinayət təqibi üzrə məhkəməyədək icraat mərhələsində həbsdə saxlama və həbsdə saxlanılmanın uzadılması müddətlərini, habelə onların hesablanması qaydasını müəyyən etmişdir (CPM-in 158–159-cu maddələri).

Təcrübədə şəxs barəsində həbs qətimkan tədbirlərinin seçilməsi ilə əlaqədar məhkəməyə daxil olmuş təqdimatlara bəzi hallarda təxirə salınmaqla, növbəti gün baxılır. Hakim tərəfindən bu halda şübhəli şəxsin saxlanılmasının 48 saatdan artıq müddətə uzadılması barədə qərar qəbul olunmur. Nəticədə şübhəli şəxs qanunsuz

olaraq 48 saatdan artıq müddətə müvəqqəti saxlama yerində saxlanılır.

Azərbaycan Respublikası CPM-in 148.6-cı maddəsinə əsasən cinayət törətməsinə şübhə yarandıqda şəxsin tutulması, həmin Məcəllənin 148.7-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş hal istisna olmaqla, 48 saatdan artıq davam edə bilməz. Həmin müddət keçənədək tutulmuş şəxsə ittiham elan edilməli, həbslə bağlı prokurorun təqdimatı olduqda isə o, məhkəməyə gətirilməli, məhkəmə təxirə salmadan işə baxmalı və həmin şəxs barəsində həbs qətimkan tədbirlərinin seçilməsi və ya onun azad edilməsi haqqında qərar çıxarmalıdır. Bu hal Avropa İnsan Hüquqları Konvensiyasının 5 və 6-cı maddələrində də öz əksini tapmışdır.

Azərbaycan Respublikası CPM-in 148.7-ci maddəsində isə konkret maddələrlə istintaq olunan cinayət işləri üzrə şübhəli və ya təqsirləndirilən şəxslərin sayının çoxluğu, işin xüsusi mürəkkəbliyi və ya toplamış materialların həcmindən böyüklüyü həmin Məcəllənin 148.6-cı maddəsində nəzərdə tutulan hərəkətlərin 48 saat müddətində həyata keçirilməsinə mane olduqda, müstəntiqin vəsatəti və ibtidai araşdırmaya prosesual rəhbərliyi həyata keçirən prokurorun təqdimatı əsasında məhkəmənin qərarı ilə 48 saatdan artıq olmayan müddətə uzadıla bilər.

Azərbaycan Respublikası CPM-in 447.2-ci maddəsinə əsasən məhkəmədə qətimkan tədbiri qismində həbsin seçilməsi, tutulma müddətinin uzadılması və əməliyyat-axtarış tədbirlərinin həyata keçirilməsinə dair müraciətlərə onlar məhkəməyə daxil olduqdan sonra 24 saat müddətində, digər müraciətlərə isə 48 saat müddətində baxılır.

Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsi Plenumunun **“Həbs və ev dustaqlığı qətimkan tədbirlərinə dair müraciətlərə baxılması üzrə məhkəmə təcrübəsi haqqında”** 03.11.2009-cu il tarixli 2 №-li qərarının 6-cı bəndinə əsasən, qətimkan tədbiri qismində həbsin seçilməsi barədə vəsatətə (təqdimata) məhkəməyə daxil olduqdan sonra 24 saat müddətində (*şübhəli şəxs qismində tutulma müddətini pozmaq şərti ilə və qeyri-iş günündə və ya iş vaxtından sonra alınmasından asılı olmayaraq*), həbsdə saxlama müddətinin uzadılması, ev dustaqlığı qətimkan tədbirlərinin seçilməsi və ya müddətinin uzadılması barədə vəsatətə (təqdimatlara), müdafiə tərəfinin həbs qətimkan tədbirlərinin ev dustaqlığı ilə əvəz olunması barədə vəsatətə, ev dustaqlığı qətimkan tədbiri ilə əlaqədar təqsirləndirilən şəxsin üzərinə qoyulmuş vəzifələrin dəyişdirilməsi, ləğv edilməsi, əlavə vəzifələrin qoyulması barədə vəsatətlərə (təqdimatlara) isə bu müraciətlər məhkəməyə daxil olduqdan sonra 48 saat müddətində qapalı məhkəmə iclasında təkbəşinə hakim tərəfindən baxılır. Məhkəmə iclasında vəsatətlə



(təqdimatla) hüquqlarının məhdudlaşdırılması nəzərdə tutulan şəxsin iştirakı məcburidir.

Azərbaycan Respublikası CPM-in 447.2-ci maddəsində nəzərdə tutulan 24 saat müddət şübhəli şəxs qismində tutulma müddətinə daxildir. Bu hal Ali Məhkəmənin yuxarıda qeyd olunan plenum qərarında da öz əksini tapmışdır.

Bəzi hallarda, axşam saatlarında həbs qətimkan tədbiri ilə əlaqədar materiallar təqdimatla birlikdə daxil olduqda, məhkəmələr gec olduğundan Avropa Məhkəməsinin presedent hüququna əsaslanaraq, işə baxılmasını növbəti günə təxirə salır. Digər hallarda, təqsirləndirilən şəxslərin, epizodların çoxluğu, işin mürəkkəbliyi nəzərə alınaraq, 48 saat müddətində keyfiyyətsiz cəlb qərarları tərtib olunur, ifadələr dolğun alınmır, maddi sübutlar vaxtında götürülmür, digər zəruri istintaq hərəkətləri yerinə yetirilmir, nəticədə həbs qətimkan tədbirinin seçilməsi ilə əlaqədar məhkəməyə təqdim olunmuş ilkin sübutlar hətta təqsirləndirilən şəxsin cinayətə aidiyyətini belə sual altına qoyur.

Bu baxımdan hesab edirəm ki, Azərbaycan Respublikası CPM-in 148.7-ci və 447.2-ci maddələrinə dəyişiklik edilməlidir.

Ayrı-ayrı dövlətlərin cinayət-prosessual qanunvericiliyi nəzərdən keçirilərkən müəyyən edilir ki, qeyd olunan məsələ öz həllini məhz konkret müddəalarda tapır. Məsələn, Qazaxıstan Respublikasının CPM-in 128-ci maddəsinin 5-ci hissəsinə əsasən, bütövlükdə şəxsin şübhəli şəxsi vəziyyətində saxlanması 72 saatdan artıq davam edə bilməz. Həmin Məcəllənin 127-ci maddəsinin 2-ci hissəsində isə həbslə bağlı vəsatətin məhkəməyə daxil olduğdan sonra 8 (səkkiz) saat müddətində onun baxılması nəzərdə tutulmuşdur.

Ukrayna Respublikasının CPM-in 221-ci maddəsində (*İstintaq hakiminin, məhkəmənin qərarı olmadan şəxsin həbsdə saxlanma müddəti*) şübhəli şəxsin 72 saatdan artıq saxlanılmaması, tutulduğu vaxtdan 60 (altmış) saat bitdikdən sonra şəxsin azad olunması və ya həbs qətimkan tədbirinin seçilməsi ilə bağlı məhkəməyə gətirilməsi barədə müddəə öz əksini tapmışdır.

Ona görə də, Azərbaycan Respublikası CPM-in 148.6-cı maddəsi bu cümlə ilə başlanmalıdır: *“Cinayət törətməkdə şübhəli olan şəxs tutulduğu vaxtdan 40 saatdan gec olmayaraq azad olunmalı və ya prokurorun həbs qətimkan tədbirinin seçilməsi ilə təqdimatı olduqda isə o, məhkəməyə gətirilməlidir”*.

Eyni zamanda, Azərbaycan Respublikası CPM-in 447.2-ci maddəsində “24 saat” sözləri “8 saat” sözləri ilə əvəz olunmalıdır.

Azərbaycan Respublikası CPM-in 447.5-ci maddəsinə əsasən hakim prosessual məcburiyyət tədbirinin tətbiq edilməsi məsələsi ilə bağlı məhkəmə iclasına ifadələr, vəsatəti təsdiq və ya təkzib edən şəxsləri çağırır, dindirir, müraciətin əsaslılığının yoxlanılması üçün zəruri olan sənəd və maddi sübutları tələb etmək hüququna

malikdir. O cümlədən məhkəmədə həbs qətimkan tədbirinin seçilməsi ilə bağlı məsələyə baxılarkən, bəzən həbsin qanuni və ya onun əsassız olması ilə əlaqədar əlavə sübutların təqdim olunması zərurəti yaranır. Lakin 48 saat müddətində həmin sənədin, yaxud maddi sübutun, görüntünün və sair cinayət təqibi orqanından asılı olmayan, bu və ya digər səbəblərdən əldə olunması və onların məhkəməyə təqdim edilməsi mümkün olmur. Misal kimi, ağır xəsarətlə bağlı xəstəxananın arayışını, oğurlanmış əmlakın dəyəri ilə əlaqədar arayışı göstərmək olar (*qeyri-iş və ya bayram günlərinin olması, cərrahin növbədən sonra olması və sair səbəblərdən*). Tərəflər bununla bağlı məhkəmədə vəsatət versələr də, belə halların qanunvericilikdə nəzərdə tutulmadığı əsas gətirilərək, hakim tərəfindən məsələyə baxılmasının təxirə salınması mümkün olmur.

Hesab edirəm ki, qeyd olunanlarla bağlı Rusiya Federasiyasının cinayət prosessual qanunvericiliyinin bu məsələni tənzimləməsi təqdirəlayiqdir. Belə ki, Rusiya Federasiyasının CPM-in 108-ci maddəsinin 7-ci hissəsinin 3-cü bəndində qeyd etdiyim məsələ öz həllinin aşağıdakı qaydada tapmışdır: *“Məhkəmə həbs qətimkan tədbirinin seçilməsi ilə bağlı vəsatətə baxarkən, tərəflərdən biri həbsin qanuni və ya əsassız olması ilə əlaqədar əlavə sübutların təqdim olunması üçün məhkəmə iclasının təxirə salınması barədə vəsatət verdikdə, məhkəmə həmin vəsatəti müzakirə etməklə, təmin olunduğu halda, şəxsin tutulmasının 72 saat müddətinə uzadılması barədə qərar qəbul edir”*. Bu hal həmçinin Rusiya Federasiyası Ali Məhkəməsi Plenumunun 19.12.2013-cü il tarixli Qərarının 13-cü bəndində də öz əksini tapmışdır.

Hesab edirəm ki, Azərbaycan Respublikası CPM-in 148.7-ci maddəsində, həcmnin böyüklüyü sözübdən sonra, *“həbelə məhkəmə baxışı zamanı ittiham və ya müdafiə tərəfinin həbs qətimkan tədbirinin qanuniliyi və ya onun əsassız olması ilə bağlı əlavə sübutlar təqdim olunması ilə əlaqədar vəsatət təqdim etdikdə”* sözləri əlavə olunmalıdır.

Beləliklə, bu dəyişikliklər olduğu halda, cinayət təqibi orqanı şübhəli şəxsi azadlığının faktiki məhdudlaşdırıldığı vaxtdan 40 saat keçdikdə, azad etməli və ya prokurorun həbs (ev dustaqlığı) qətimkan tədbirinin seçilməsi ilə bağlı təqdimatı olduqda onu məhkəməyə gətirməlidir. Hakim isə qalan 8 saat ərzində həbs qətimkan tədbirinin seçilməsi və ya bundan imtina olunması barədə qərar qəbul etməlidir. Digər tərəfdən, tərəflərin vəsatəti əsasında həbsin qanuni və ya onun əsassız olması ilə əlaqədar əlavə sübutların təqdim olunması zərurəti yarandığı halda, hakim qanuni əsaslarla işə baxılmasını təxirə sala biləcək. Bununla da qanunvericilikdə olan boşluq və qeyri-müəyyənlik aradan qaldırılmış olacaqdır.

Sərdar İmanov
Bakı şəhəri Xətai rayon prokuroru,
baş ədliyyə müşaviri



Prokurorluqda qulluq keçməyə xitam verilmə əsaslarının təkmili məsələsi

2001-ci ildə **“Prokurorluq orqanlarında qulluq keçmə haqqında”** Azərbaycan Respublikasının Qanunu (bundan sonra – Qanun) qəbul edildiyi vaxtdan bu günə kimi, prokurorluq işçilərinin pensiyaya göndərilməsinə dair verilən əmrlərdə qeyd edilir ki, *“...işçi “Prokurorluq orqanlarında qulluq keçmə haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 32.2-ci maddəsinə müvafiq olaraq prokurorluqda qulluqda olmanın yaş həddinə çatdığına görə (konkret tarixdən) tutduğu vəzifədən azad olunub prokurorluq orqanlarında qulluq keçməsinə xitam verilsin”*.

Həmin Qanunun 32.2-ci maddəsində isə qeyd edilir ki, *“Prokurorluq işçisinin prokurorluqda qulluqda olmasının yaş həddi 60 yaşdır”*.

Maddənin mətnindən aşkar görünür ki, bu maddə norma məlumat xarakterlidir. Qanunun həmin normasında prokurorluq işçisinin qulluqda olmanın yaş həddinə çatdıqda konkret hüquqi nəticələrin yaranmasına, yəni işçinin *“vəzifədən azad olunaraq prokurorluq orqanlarında qulluq keçməsinə xitam verilməsinə”* dair hər hansı bir müddəə öz əksini tapmamışdır. Hüquqi qeyri-müəyyənliyin yaranmasına səbəb olmuş bu hal hüquqi normaların tarazlanmamasının növü olmaqla qanunvericilikdə boşluq adlandırılır. Yəni qanunvericilikdə boşluq – hüquqi tənzimləmə predmeti, həcmi və mahiyyəti baxımından hüquq sistemində nəzərdə tutulmalı olan hüquq normasının olmamasıdır.

“Normativ hüquqi aktlar haqqında” Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Qanununun (bundan sonra Konstitusiyası Qanunu) 1.0.9-cu maddəsində *(Bu Konstitusiyası Qanununda istifadə olunan əsas anlayışlar)* qanunvericilikdə boşluqlar – konkret ictimai münasibətləri tənzimləyən qanunvericilik normalarının olmaması kimi göstərilmişdir.

Qanunvericilikdə boşluq normayaratma vasitəsi ilə aradan qaldırılır. Lakin, qeyd edilən qanunvericilikdəki boşluq bu günə kimi aradan qaldırılmamış və prokurorluq işçilərinin pensiyaya göndərilməsinə dair verilən əmrlərdə, *“vəzifədən azad olunaraq prokurorluq orqanlarında qulluq keçməsinə xitam verilməsinə”* dair müddəanı özündə əks etdirməyən Qanunun 32.2-ci maddəsinə istinad edilmə praktikası davam etdirilir.

Belə olan halda sual olunur: Qanunun 32.2-ci maddəsində işçinin prokurorluq orqanlarında qulluq

keçməsinə xitam verilməsinə dair norma nəzərdə tutulmadığı halda, Baş Prokurorluq tərəfindən işçilərin pensiyaya göndərilməsi barədə verilən əmrlərdə hansı əsasla bu norma rəhbər tutulur?

Konstitusiyası Qanununun “Qanunvericilikdə boşluqlar” adlanan III fəslinin 13.1-ci maddəsində *(Hüququn analogiyasından və qanunun analogiyasından istifadə olunması qaydası)* qeyd edilir ki, *“Konkret ictimai münasibətləri tənzimləyən qanunvericilik normaları olmadıqda hüququn analogiyasından və ya qanunun analogiyasından istifadə oluna bilər”*.

Konstitusiyası Qanununun 13.2-ci maddəsində isə göstərilir ki, *“Əvvəlcə qanunun analogiyasından istifadə olunur. Konkret ictimai münasibətləri tənzimləyən qanunvericilik normaları olmadıqda həmin ictimai münasibətlərə oxşar ictimai münasibətləri tənzimləyən qanunvericilik normaları tətbiq edilir”*.

Yuxarıda qeyd edilən sualla əlaqədar ehtimal etmək olar ki, Qanunun qulluqda olmanın yaş həddini müəyyən edən 32.2-ci maddəsində *“prokurorluq işçilərinin qulluq keçməsinə xitam verilməsinə dair”* qanunvericilik norması olmadığı üçün, Baş Prokurorluq tərəfindən Konstitusiyası Qanununun 13.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş qanunun analogiyasından istifadə olunaraq, Qanunun 29-cu maddəsinin qulluq keçməyə xitam verilməsinə dair prosedur (prosesual) norması tətbiq edilərək işçilərin pensiyaya göndərilməsi barədə müvafiq əmrlər verilir.

Konstitusiyası Qanununun 14-cü maddəsinin *(Qanunvericilikdə boşluqların aşkar edilməsi)* tələblərinə əsasən, *“Qanunvericilikdə boşluqlar aşkar edilərkən aşağıdakılar nəzərə alınmalıdır:*

– *faktiki hal hüquqi tənzimləmə dairəsinə aid olmalıdır;*

– *konkret ictimai münasibətləri tənzimləyən qanunvericilik norması olmamalıdır;*

– *faktiki hal qanunvericilikdə qismən tənzimlənməlidir (tam tənzimlənməmişdir)”*.

Konstitusiyası Qanununun 15.1-ci maddəsinin *(Hüququn analogiyasından və ya qanunun analogiyasından istifadə olunması haqqında qərar)* tələblərinə əsasən, *“Qanunvericilikdə boşluqları aşkar edən və bu Konstitusiyası Qanununun 14-cü maddəsinə tətbiq edən subyekt konkret ictimai münasibətlərin tənzimlənməsinin səlahiyyətlərinə*



aid edildiyi normayaratma orqanına bu barədə məlumat verməlidir”.

Bu normanın mənasına görə, əgər Baş Prokurorluq tərəfindən qanunvericilikdə boşluq aşkar edilibsə, bu barədə normayaratma orqanına, yəni Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə məlumat verilməli idi.

Növbəti sual olunur: əgər Baş Prokurorluq tərəfindən qanunvericilikdə boşluq aşkar edilibsə, Konstitusiya Qanununun bu tələblərinə əməl olunaraq Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə məlumat verilibmi? Zənnimcə, bələ bir məlumat Milli Məclisə verilməmiş, çünki belə məlumat verilsəydi, Milli Məclisin deputatları tərəfindən bu məsələyə normayaratma qaydasında münasibət bildirilərdi.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 96-cı maddəsinin I hissəsinə əsasən, Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisində qanunvericilik təşəbbüsü hüququ (*qanun layihələrini və başqa məsələləri Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin müzakirəsinə təqdim etmək hüququ*) 5 subyektlə yanaşı Azərbaycan Respublikası Prokurorluğuna da mənsubdur. Qanunvericilik təşəbbüsü hüququnun subyektli olmasına baxmayaraq, Baş Prokurorluq qanunvericilikdəki bu boşluğun normayaratma vasitəsi ilə aradan qaldırılması məqsədilə öz hüququndan istifadə etməmişdir.

Yuxarıda qeyd edildiyi kimi, qanunvericilikdə boşluq normayaratma vasitəsi ilə aradan qaldırılır. Qanunun analogiyasından istifadə olunma isə, qanunvericilikdə boşluq nəticəsində əmələ gəlmiş hüquqi qeyri-müəyyənlikdən uzaqlaşmağa imkan yaratmaqla, hüquqi qeyri-müəyyənliklə normayaratma vasitəsi ilə yaradılan hüquqi müəyyənlik arasında keçid üsulu olur.

Hesab edirəm ki, bu hüquqi qeyri-müəyyənlik vəziyyətindən konkret çıxış yolu Qanunun 29-cu maddəsində normayaratma vasitəsi ilə “qulluqda olmanın yaş həddinə çatdıqda” əsası ilə prokurorluq işçisinin qulluq keçməsinə xitam verilməsi normasının nəzərdə tutulmasıdır. Qanunun 29-cu maddəsində normayaratma vasitəsi ilə “qulluqda olmanın yaş həddinə çatdıqda” əsası ilə prokurorluq işçisinin qulluq keçməsinə xitam verilməsi norması nəzərdə tutularsa, bu hal Qanunun 32.2-ci maddəsinə hər hansı bir xələl gətirməyəcək. Qeyd edildiyi kimi, həmin norma məlumat xarakterli olduğundan öz əhəmiyyətini Qanunda saxlayacaq.

“Prokurorluq orqanlarında qulluq keçmə haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 29-cu maddəsində prokurorluq işçisinin qulluq

keçməsinə xitam verilməsinin 9 əsası göstərilmişdir. Qanun qəbul edildiyi vaxtdan 22 il keçməsinə baxmayaraq, bu günə kimi həmin maddədə “qulluqda olmanın yaş həddinə çatdıqda” əsası ilə prokurorluq işçisinin qulluq keçməsinə xitam verilməsinə dair normanın nəzərdə tutulmaması ən azından təəccüb hissi doğurur.

Digər tərəfdən, Qanunun 29-cu maddəsində prokurorluq işçisinin qulluq keçməsinə xitam verilməsinin 9 əsasının, 32.2-ci maddəsində isə qulluqda olmanın yaş həddinə çatması ilə əlaqədar prokurorluq işçisinin qulluq keçməsinə xitam verilməsi əsasının nəzərdə tutulması nəinki qanunvericiliyin tələblərinə, hətta sağlam düşüncə məntiqinə ziddir. İşçinin qulluq keçməsinə xitam verilməsinə dair bütün əsaslar Qanunun bir maddəsində cəmləşdirilməlidir.

Məlumat üçün bildirirəm ki, **“Ədliyyə orqanlarında qulluq keçmə haqqında”** Azərbaycan Respublikası Qanununun 40.1.10-cu maddəsində ədliyyə orqanlarında qulluq keçməyə xitam verilmə əsasları sırasında “qulluqda olmanın son yaş həddinə çatdıqda”, **“Fövqəladə hallar orqanlarında xidmətkeçmə haqqında”** Azərbaycan Respublikası Qanununun 33.1.11-ci maddəsində bu orqanlarda xidmətkeçməyə xitam verilmənin əsasları sırasında “xidmətdə olmanın son yaş həddinə çatdıqda” və Azərbaycan Respublikasının 04.12.2009-cu il tarixli 930-IIIQ nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmiş **“Miqrasiya orqanlarında qulluq keçmə haqqında”** Əsasnamənin 111.10-cu maddəsində miqrasiya orqanlarında qulluqkeçməyə xitam verilməsi sırasında “qulluqda olmanın son yaş həddinə çatdıqda” adlı əsaslar nəzərdə tutularaq bu normalara müvafiq olaraq həmin orqanlarda işçilərin qulluq keçməsinə və xidmət keçməsinə xitam verilir.

Hesab edirəm ki, hüquqi qeyri-müəyyənliyə səbəb olmuş qanunvericilikdəki bu boşluğun normayaratma vasitəsi ilə aradan qaldırılması vaxtı çoxdan gəlib çatmışdır.

Əminəm ki, **“Prokurorluq orqanlarında qulluq keçmə haqqında”** Azərbaycan Respublikası Qanununun 29-cu maddəsində “qulluqda olmanın yaş həddinə çatdıqda” əsası ilə prokurorluq işçisinin qulluq keçməsinə xitam verilməsinə dair norma nəzərdə tutulsa, bu hal Qanunun daha da mükəmməl olmasına xidmət edəcək.

Behbud İsmayılov
Prokurorluq orqanlarının veteranı,
baş ədliyyə müşaviri



Türkiyə Ali Məhkəməsinin sədri Mehmet Akarcanın “Azərbaycan Prokurorluğu” elmi-praktiki jurnalına müsahibəsi



Sual: Sayın Mehmet bəy, ölkəmizin ən füsunkar və zəngin tarixə malik bölgələrindən olan Naxçıvana xoş gəlmisiniz! Səfərinizlə bağlı ilk təəssüratlarınızı bizimlə bölüşməyi rica edərdim.

– Naxçıvan Muxtar Respublikasında olmaqdan məmnunluq duyuram. Biz burada özümüzü doğma evimizdəki kimi hiss edirik. Özümüzü qətiyyənlə səfərdə hiss etmirik. Çox səliqəli, çox təmiz, çox düzənli bir şəhər gördük. İnsanlar da əslində bizim Türkiyədəki kimi – qonaqpərvər, gülərlər insanlardır. Naxçıvan istər memarlıq baxımından, istər təmizlik baxımından olsun, gerçəkdən də gözəl bir şəhərdir, baxımlı bir şəhərdir.

Sual: Qardaş ölkələr olan Türkiyə və Azərbaycanın məhkəmə-

prokurorluq orqanlarının əməkdaşlıq əlaqələrinin hazırkı vəziyyətini necə qiymətləndirirsiniz?

– Bildiyiniz kimi, mən Türkiyə Respublikası Ali Məhkəməsinin sədriyəm. Bundan əvvəl isə prokuror





vəzifəsində işləmişəm. 2015-ci ildən daha sıx siyasi, iqtisadi, ticarət-iqtisadi, mədəni-turizm və sair sahələrdə geniş əlaqələrimiz var. Zaman keçdikcə məhkəmə-prokurorluq sistemində də bu əməkdaşlıq münasibətlərimiz daha da dərinləşməkdədir.

İki ölkənin baş prokurorluq orqanları arasında çox güclü iş birliyi yaranmışdır. Türk Dövlətləri Təşkilatı Birliyində olduğu kimi, Türk Dünyası Prokurorluqlar Birliyi də yaradılmışdır. Ötən həftə Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin sədri dəyərli dostumuz və qardaşımız İnam Kərimovun başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti Türkiyəyə səfər etdi. Biz orada da görüşərək, qarşılıqlı anlaşıdıq, fikir mübadiləsi etdik. Anlaşmalar yolu ilə Azərbaycandakı hakimlərin Türkiyəyə gələrək, təhsil almaları və eyni zamanda Türkiyə hakimlərinin bir qisminin Azərbaycanda gələrək öz təcrübələrindən istifadə etməsi ilə bağlı razılığa gəldik.

Eyni zamanda, qeyd etmək istərdim ki, Baş prokuror hörmətli Kamran Əliyev 2021-ci ilin fevral ayında Türkiyə səfəri zamanı Türkiyə Ali Məhkəməsinə ziyarət etmiş və onunla çox faydalı müzakirələrimiz olmuşdur.

Sual: Bildiyiniz kimi, 2021-ci il noyabrın 1-də Azərbaycan və Türkiyə prokurorluqlarının təşəbbüsü ilə Bakıda TDƏŞ-ə üzv dövlətlərin Baş prokurorlarının ilk iclası keçirilmiş və Baş prokurorlar Şurası təsis edilmişdir. Bu təşəbbüsün perspektivləri barədə nə deyə bilərsiniz, eyni zamanda türk dövlətlərində fəaliyyət göstərən məhkəmələrin eyni qaydada təşkilatlanması üçün hər hansı təşəbbüslər nəzərdən keçirilirmi?

– Bu, çox önəmli bir addımdır. Mən bir qədər öncəki konfransda da bunu qeyd etdim. Hazırda bütün dünyada olduğu kimi rəqəmsallaşma dövründə yaşayırıq. Yəni, artıq istənilən xidmət, mü-



nasibətlər internet üzərindən yaradıla bilməkdədir. Bu qəbildən olan əməllərlə sərhəd cinayətləri, terrorçuluq, uşaqların istismarı, cinsi-pornoqrafik istismar cinayətləri, dələduzluq və s. əməllər əhatə edilir. Bunlarla əlaqədar olaraq həyata keçirilməsi vacib olan tədbirlər var.

Eyni zamanda, türk dövlətlərində fəaliyyət göstərən məhkəmələrin təşkilatlanması ilə bağlı hissədə qeyd etmək istərdim ki, Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin sədri İnam Kərimovla görüşümüzə bu məsələni müzakirə etdik. Türk Dövlətləri təşkilatındakı olduğu kimi Türk dövlətləri yüksək məhkəmələr birliyinin yaradılması istiqamətindəki danışıqlarımız davam etməkdədir.

Sual: Hər zaman qardaş türkiyəli həmkarlarımızı məmnunluqla qarşılamağa sevinən Azərbaycan Prokurorluğunun kollektivinə hansı arzu və diləkləriniz vardır?

– Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu beynəlxalq səviyyədə çox nüfuzlu və çox hörmətli bir təşkilatdır. Eyni zamanda, Türkiyə Ali Məhkəməsinin Baş Prokurorluğu və Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğu arasında sıx əməkdaşlıq əlaqələri beynəlxalq səviyyədə də davam etdirilir. Baş prokuror Kamran Əliyev Beynəlxalq Prokurorlar Assosiasiyasının vitse-prezidentidir. Biz təşkil olunan çoxsaylı beynəlxalq toplantılarda, Çində, Cənubi Afrikada, Gürcüstanda, İngiltərədə Azərbaycanın çox önəmli bir rol aldığını bilirik və görürük. Bu isə digər türk dövlətlərinə də nümunə ola bilər.



Naxçivanda yaş həddinə çatmasına görə prokurorluqda qulluq keçməsinə xitam verilmiş əməkdaşa mükafatlar təqdim olunub



Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğu orqanlarında uzun müddət qulluq etmiş Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun əməkdaşı, baş ədliyyə müşaviri Teymur İbrahim oğlu Vəliyevin “Prokurorluq orqanlarında qulluq keçmə haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 32.2-ci maddəsinə əsasən prokurorluqda qulluqda olmanın son yaş həddinə çatdığından prokurorluq orqanlarında qulluq keçməsinə xitam verilib.

Bununla əlaqədar Naxçıvan Muxtar Respublikasının prokuroru, baş ədliyyə müşaviri Sənan Paşayev sentyabrın 21-də onu qəbul edərək Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun müvafiq əmri ilə “Fəxri fərmanla” təltif edilməsi, Naxçıvan Muxtar Respublikası prokurorunun əmrinə əsasən isə “Qiyətli hədiyyə” ilə mükafatlandırılması ilə bağlı Teymur Vəliyevə “Fəxri Fərman” və “Qiyətli hədiyyə”ni təqdim edib.

Görüşdə tədbir iştirakçıları xatirələrini bölüşüb səmimi söhbətlər etmişlər.

Qeyd edək ki, 1963-cü ildə Şərur rayonunda anadan olmuş Teymur Vəliyev 1986 – 1992-ci illərdə Bakı Dövlət Universitetinin hüquq fakültəsində təhsil almış, 20.06.1994-cü ildən prokurorluq orqanlarına işə qəbul olunaraq Şahbuz rayon prokurorunun köməkçisi vəzifəsinə təyin olunmuşdur. Otuz ilədən çox prokurorluq orqanlarında qulluq edən Teymur Vəliyev Şərur rayon prokurorluğunun müstəntiqi və böyük müstəntiqi, Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun İstintaq şöbəsinin rəisi, 05.11.2004-cü ildən 06.02.2015-ci ilədək Sədərək rayon prokuroru vəzifəsində çalışmışdır. Bundan sonra Teymur Vəliyev Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunda şöbə prokuroru, mühüm işlər üzrə müstəntiqi, eləcə də Kadrlar şöbəsinin böyük prokuroru vəzifələrində işləmişdir.

Həmişə xidmətdə fərqlənən Teymur Vəliyev Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 28.09.2018-ci il tarixli Sərəncamına əsasən “Dövlət qulluğunda fərqlənməyə görə” medalı ilə təltif olunmuşdur. Həmçinin o, Baş prokurorun 26.09.2008-ci il tarixli əmri ilə “Azərbaycan Prokurorluğunun 90 illik yubiley” xatirə medalı, 04.08.2021-ci il tarixli əmri ilə “Prokurorluğun fəxri işçisi” döş nişanı, “Qiyətli hədiyyə” ilə təltif olunaraq, ona xidmət dövründə beş dəfə “Təşəkkür” elan edilmişdir.



Prokurorluğun veteranı Zahid Vəliyevin “Azərbaycan Prokurorluğu” elmi-praktiki jurnalına müsahibəsi

Vəliyev Zahid Baxşalı oğlu 1978–1984-cü illərdə Rusiya Federasiyasının M.S.Suslov adına Rostov dövlət universitetinin hüquq fakültəsinin əyani şöbəsində təhsil almış, 1991-ci ilə qədər Rusiya Federasiyası Rostov vilayət prokurorluğu sistemində çalışmış, 1991-ci ildən 2020-ci ilədək Azərbaycan Respublikası Prokurorluğu sistemində müxtəlif rəhbər vəzifələrdə işləmişdir. Eyni zamanda pedaqoji fəaliyyətlə məşğul olur, kriminologiya, kriminalistika, linqvistika üzrə çoxsaylı məqalələrin və metodik vasitələrin müəllifidir.

Prokurorluqda işlədiyi müddət ərzində xidməti vəzifələrini nümunəvi icra etdiyi üçün, eləcə də qanunçuluq və hüquq qaydasının möhkəmləndirilməsində peşəkarlıq göstərdiyinə görə o, dəfələrlə həvəsləndirilmiş, baş adliyyə müşaviri rütbəsində olmaqla 2020-ci ildən taqəüddədir, əmək veteranıdır.



– Zahid müəllim, ilk növbədə jurnalımıza müsahibə verməyə razılıq verdiyiniz üçün Sizə təşəkkürümüzü bildiririk və qarşıdan gələn prokurorluq işçilərinin peşə bayramı münasibəti ilə Sizi təbrik edirik.

– Mən də öz növbəmdə Sizi və jurnalın redaksiya heyətini bu əlamətdar tarixlə təbrik edirəm. Mən işlədiyim rayonların hamısında hər zaman ictimaiyyətlə əlaqəli olmağıma çalışmışam. Birinci növbədə müəllim və həkim kollektivi ilə, rayonun fəalları ilə, aqsaqqallar şurası ilə və bu münasibətlərin qurulması prokurorluq orqanlarının işinin düzgün qurulmasına, prokurorluğun nüfuzunun artırılmasına, dövlət-vətəndaş münasibətlərinin

yaxşılaşdırılmasına xidmət edən amillərdən biri kimi dəyərləndirmişəm.

Respublika Prokurorluğunun Ümumi nəzarət idarəsindən mən Bərdə rayon prokurorunun birinci müavini vəzifəsinə təyin edildim. Həmin zaman erməni qəsbkarlarının elan edilməmiş müharibə nəticəsində torpaqlarımızın işğal edilməsi ağır nəticələrə səbəb olmuşdur. Bərdə şəhərində çoxsaylı qaçqınlarımız var idi, iki böyük çadır şəhərcikləri olduğu yerdə kriminogen durum ürəkaçan deyildi. Qısa müddət ərzində üzərimə düşən tapşırıqları icra etdim, cinayət işlərinin istintaqını şəxsən özüm aparırdım, o cümlədən həmin vaxt oralarda məşhur seriyalı qatil Ağalar İbrahimov barəsində olan cinayət işi üzrə ibtidai istintaqı aparırdım.

Eyni zamanda, yerlərdən didərgin düşmüş vətəndaşların digər rayonlarda yerləşdirilməsi, qaçqın və məcburi köçkün statusuna uyğun yardımların göstərilməsi sahəsində köməklik edirdik. Sual oluna bilər ki, axı bunlar birbaşa prokuror vəzifəsi ilə bağlı deyildir. Lakin mən belə hesab edirəm ki, o dövrün vəziyyətini təhlil edərək mən görürəm ki, bu düzgün qərar idi. Cinayətkarlıqla mübarizənin əsas məqsədi onu doğuran səbəblərin aradan qaldırılmasıdır. Bu fəaliyyəti mən bir prokuror kimi həm Tərtər, həm Şəmkir, həm də Qusar rayonlarında davam etdirdim.

– Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin qətiyyəti, mübariz ordumuzun və qədirbilən xalqımızın əzmi ilə ordumuz ölkəmizin tam bütün ərazisində qanunlarımızın aliliyini təmin etmişdir. Bizə məlumdur ki, Siz birinci Qarabağ müharibəsi dövründə bilavasitə həmin bölgədə öz xidməti vəzifələrinizi

şərəflə yerinə yetirmisiniz. Xalqımızın yaddaşına əbədi həkk olunmuş o çətin və qanlı illəri necə xatırlayırsınız?

– O vaxtın hadisələri tarixi rəkursu baxımından təhlil edək. Taleh elə gətirmişdir ki, mən sovet dövründə Rusiya Federasiyasının Rostov-Don şəhərində yerləşən Rostov Dövlət Universitetinin hüquq fakültəsinin əyani şöbəsində təhsil alırdım. Demək olar ki, bütün fənləri yaxşı və əla qiymətlərlə oxumuşam. Cəmi iki fənn üzrə kafi qiymət almışdım. Həmin fənləri isə bizim mənfur qonşuların milliyyətindən olan nümayəndələr tədris edirdilər. Onlar azərbaycanlı tələbələrə qərəzli yanaşırdılar.



Ümumən ermənilər azərbaycanlıların savadlı və idraklı olmasına daim maneələr yaradırdılar. Buna baxmayaraq, universitetin rektoru, əvvəllər Sovet İttifaqının Mərkəzi Kommunist Partiyasının Elm və təhsil şöbəsinin rəhbəri olmuş Jdanov Yuriy Andreyeviç deyirdi ki, Heydər Əliyevin hakimiyyəti biliyə söykənən hakimiyyətdir – qnesokratiyadır.

Mən Rusiya Federasiyasının Rostov vilayətində prokurorluq orqanlarında işlədiyim dövrdə mənə məlumat gəldi ki, Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti üzrə ərazi bütövlüyünü pozmağa çalışan erməni separatçılarla mübarizə üçün Daxili İşlər Nazirliyinin, Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsinin və prokurorluğunun vahid istintaq qrupu yaradılıb. Bu istintaq-əməliyyat qrupu Nazirlər Kabinetinin xüsusi qərarı ilə yaradılmış və xüsusi səlahiyyətlərə malik idi. Azərbaycanın Baş prokuroru İsmət Qayıbova mən bütün qaydalara uyğun olaraq təqir ilə müraciət etdim və mənə həmin istintaq-əməliyyat qrupuna xüsusi mühüm işlər üzrə müstəntiq vəzifəsinə təyin etdilər. Həmin istintaq qrupunun tərkibində biz əvvəlcə Xankəndində yerləşdirildik, sonra isə Şuşa şəhərinə köçürüldük. Biz o vaxtı qeydiyyatı olmayan və separatçı rejimi yaradan şəxslərə qarşı mübarizəni həyata keçirirdik. Bununla əlaqədar Çaykənddə, Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətində, eləcə də Göygöl və Xanlar rayon ərazilərində əməliyyatlar keçirildi. Həmin zaman emissarlar, yəni Ermənistan Respublikasından və erməni kilsəsi tərəfindən idarə olunan din xadimləri və ideoloqlar Qarabağın Azərbaycandan ayrılaraq Ermənistana qoşulmasına görə iddialar qaldırmışlar.

Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin əməkdaşları Azərbaycan ərazisinə qanunsuz gələn, qanunsuz fəaliyyət göstərən, silahlı birləşmələr yaradan, həmin birləşmələrdə iştirak edən, dinc əhaliyə qarşı terror aktlarını törədən şəxsləri müəyyən edib məlumatları Daxili İşlər Nazirliyinin xüsusi çevik birləşmələrinə ötürürdülər. Sonuncular isə həmin şəxsləri tutub istintaq qrupunun müstəntiqlərinə təhvil verirdilər. Biz o vaxt həmin cinayət hadisələri üzrə cinayət işləri başlayırdıq, şahidləri dindirirdik, bütün istintaq hərəkətlərini tam həyata keçirdikdən sonra cinayət işini Ali Məhkəməyə təhvil verirdik. O zamanlar həmin cinayət işlərinə Ali Məhkəmə baxırdı. İndi Cinayət Məcəlləsinin 103-cü "Soyqırım" maddəsi var, lakin o vaxtı bu maddə yox idi, və biz bütün cinayət işlərini 70, 94.4.6-cı maddəsi ilə istintaq edirdik, yəni banditizm və odlu silahdan istifadə etməklə çoxsaylı insanların qətlə yetirilməsi. Mənim yaxşı yadımdadır ki, ASALA terror təşkilatının 2 məşhur siması var idi, onlardan biri Monte Melkonyan idi, digəri isə Albert Şegyan idi. Monte Melkonyanı biz tuta bilməsək də, bizim dövlət təhlükəsizlik xidmətinin nümayəndələri Albert Şegyanın olduğu yeri müəyyən edərək, onu tu-



tub gətirdilər. Albert Şegyanın barəsində açılmış cinayət işinin istintaqını şəxsən özüm aparmışam. Taleh elə gətirmişdir ki, onun zərər verdiyi 3 nəfərdən ikisi rəhmətə getmişdir, biri sağ qalmışdır. Mən onu tanımağa təqdim etmişdim, istintaqı yekunlaşdıraraq işi göndərdik Ali Məhkəməyə və onun barəsində müvafiq məhkəmə qərarı çıxarıldı. Monte Melkonyan isə döyüşlərdə igid əsgərlərimizin əlindən öz layiqli cəzasını tapdı.



Həmişə orduya, əsgərlərə yaxın olan adam kimi, mən o vaxt Ulu Öndərin bütün strukturların, xalqın, kimin nəyə gücü çatırdı orduya kömək göstərməsi göstərişini yerinə yetirirdim. O zaman Tərtərdə mən prokuror vəzifəsində işləyəndə bir türk müşaviri Müsa Albay mənə dedi ki, "Zahid müəllim, Azərbaycanın orta məktəbi bitirmiş əsgərinin İQ-sü, yəni idrak qabiliyyəti, NATO-nun orta zabıt heyətinin İQ-sünə bərabərdir, mən bu ordu ilə Avropanı ayaqlayardım. Sadəcə zaman və dövlətin iqtisadi qüdrəti lazımdır".

O vaxt baş verən cinayətlərin hər birini rəsmiləşdir-mək əsas məqsədimiz idi. Bəzi çətinliklər də var idi: yerlərdən didərgin salınmış şəxslərin hamısını dindirə bilmirdik, qırx şahiddən yarısını dindirə bilirdik. Onlar artıq digər yerlərdə məskunlaşmışdılar. Lakin ibtidai istintaqın ilkin mərhələlərində, cinayət hadisəsinin törə-dilməsi, cinayətin kimlər tərəfindən törədilməsi, zərər-çəkmiş şəxslərin dairəsinin müəyyən edilməsi, zərərçəkmiş şəxslər barəsində məhkəmə-tibbi ekspertizasının təyin edilməsi kimi prosesual hərəkətlərin həyata keçirilməsini təmin edirdik.

Bizim vətənpərvər insanlarımız hər zaman var idi, məsələn Allahverdi Bağirov, Şirin Mirzəyev, "general" ləqəbli Ağdam batalyonu komandiri Ərşad Nadirov, on-ların qarşısında biz baş əyirik. Lakin peşəkar hərbiçilərimiz bizə kifayət etmirdi. Sonradan ordu quruculuğu qaydaya düşəndə, əsgərlərimizin maddi-texniki təminatı düzələndə təbii ki, bizim ordumuzun qarşısında heç kim dayan-a bilməzdi.

Bu zamanı da biz xalqımızın Ümummilli Lideri atəş-kəsin kəsilməsi barədə sənədi imzalamada qazandıq. 1994-cü ilin sentyabrın 20-də bağlanan Əsrin Müqaviləsinin bəhrəsini görərək, biz son dövrün ən bahalı müharibəsini aparmağa nail olduq.

- Zahid müəllim, Siz uzun illər müxtəlif rayon-ların prokuroru vəzifəsində işləmişiniz. Lakin sualımız sizin 2009 – 2017-ci illərdə xidmət etdiyiniz məhz Qusar rayonu haqqındadır. Ölkəmizin səfəli və gözəl insanların yaşadığı bu bölgə, orada mövcud olan dövlətimizin tolerantlıq və insanse-vərlik ənənələri barədə nə söyləyə bilərsiniz?

- 2009-cu ilin iyun ayında Qusar bölgəsinə prokuror vəzifəsinə təyin olunmuşdum. Həmin ərəfədə Şahdağ qış-yay turizm kompleksinin tikintisinin təməli qoyulmuşdur. Bu o demək idi ki, yeni infrastruktur yaradılırdı, Azərbaycan üçün yeni ənənəvi turizm sahəsi inkişaf olunurdu, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab





İlham Əliyevin diqqət və qayğısı nəticəsində ərsəyə gələn bu kompleksdə üç mindən artıq tək-cə yerli əhali iş ilə təmin olunmuşdur.

Azərbaycan dövləti unikaldır, Azərbaycan xalqı da öz xüsusi çaları ilə çox unikal bir millətdir. İkinci belə bir ölkə, özünə güvənən və inanan xalq mən tapa bilmərəm. Biz tolerantlığa, multikultural dəyərlərə, çoxmillətliyə, çoxkonfessiyalıya, dostluğa böyük dəyər veririk. Tarixən Azərbaycan belə olub.

Başlayaq qədim zərdüştlükdən, buddizmdən, xristianlıqdan, islamın yayılması dövrlərinə qədər zamanlardan hələ burada yaşayan hər bir insanın tam hüquqlu vətəndaş olmasına tarixən şərait yaradırdı. Bu gün Azərbaycanda, səhv etmərsən, 72 millətin nümayəndələri yaşayır – azərbaycanlılar, yəhudilər, tatlar, qırğızlar, ləzgilər, saxurlar, ruslar, albanlar, yəni o qədər gözəl bir çalarlar var ki, bu bizə əsas verir ki, biz çoxmillətli bir dövlətik. Və hər birimiz Azərbaycanlı olmağımızla fəxr edirik.

Respublikamızın ən gözəl dilbər guşələrindən biri olan Qusarda xalqını, dövlətini, torpağını sevən və onlara sədaqətli olan insanlar yaşayırlar. Qusar rayonu bizim şimal bölgələrinin ən inkişaf etmiş bölgələrindən biridir. Azərbaycan Respublikasının hakimiyyəti respublikamızın bütün bölgələri ilə yanaşı, mən deyərdim ki, daha da çox Qusara diqqət ayırmağa başlamışdır. Bütün bunların hamısı Qusar gənclərinin, əhalisinin öz qədim köklərinə, dininə, ənənəsinə söykənərək müasir azərbaycançılığı mənimsəməyə, müasir Azərbaycan dövlətinin tərkibində dünya mədəniyyətinə, dünya iqtisadiyyatına inteqrasiya olunmasına böyük şərait yaradır. Təkcə son 5 il ərzində Qusarda 35 yeni məktəb tikilib. Burada qeyd etməliyəm ki, Heydər Əliyev fondunun prezidenti, Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın bu sahədə əməyi danılmazdır.

Qusarda işlədiyim zaman oraya Birləşmiş Krallıqdan Devid adlı qonaq gəlmişdir. Biz onu Qubaya apardıq, yəhudilərin Qırmızı qəsəbəsi ilə tanış elədik, Qubada olan soyqırımı abidəsini ona göstərdik, Xınalığa apardıq. Orada biz səmimi söhbətlərdə ona göstərdik “görürsünüz, bax burada yəhudilərin sinaqoqu, ləzgilərin məscidi var, insanlar gəlirlər azad surətdə ibadət edirlər, öz dini inanclarını həyata keçirirlər, öz dillərində oxuyurlar”. Qonaq qulaq asıb dedi: “Zahid müəllim, o qədər xoşuma gəldi ki, mən anamla Azərbaycana gəlib burada yaşaya bilərəm”. Dedim “Gəlin! Bax ermənilər də belə şəraitdə yaşamışlar, onların şəraiti bundan da yüksək idi. Sadəcə olaraq onlar özləri bizi bəyənmişlər. Getdilər və gedəndə də torpaqlarımızı özləri ilə apardılar. Devid, belə olar?”. Qonaq cavab verərək dedi: “Yox, belə olmaz”.

– Bizə məlumdur ki, Sizə Rusiya Federasiyasında təhsil almaqla, oranın müxtəlif bölgələri, o cümlədən Rostov, Pyatiqorsk, Kazan, Moskva şəhərlərində bir çox dost həmkarlarınızın müxtəlif dövlət və ictimai işlərdə fəaliyyət göstərir. Bu dostlarınızın qəlbinizdə hansı izi və qurumlarımız arasında əməkdaşlıq əlaqələrin inkişafı baxımından hansı rolu vardır?

– Ulu Öndərimiz tələbələrimizin digər respublikalarının qabaqcıl ali təhsil müəssisələrində təhsil almağına xüsusi diqqət yetirirdi. O dövrdə SSRİ-nin 170 ali təhsil ocağına 15 minə yaxın azərbaycanlı göndərilmişdir. Bu cümlədən də bu gün bizim dövlətimizin rəhbəri başda olmaqla, digər vəzifə sahibləri də keçmiş sovet məkanlarında təhsil alıb Vətənə qayıdıb xidmət edirlər. Bu ənənə indi də davam etdirilir və mən çox şadam ki, hazırda bu sahə daha da genişləni və artıq Avropa və Amerika ölkələrində də Prezidentimizin göstərişi ilə övladlarımız təhsil alır. Bu hamısı bizim gələcəyimizdir, çünki biz gedib orada özümüzü göstərməklə həm də öz



mədəniyyətimizi də təbliğ edirik. Həmin şəxslərin hər biri Azərbaycanın danışan dilidir və bariz nümunəsidir. Bu baxımdan götürəndə elə özüm də Rusiya Federasiyasında təhsil alanda çoxsaylı tələbə yoldaşlarımı qazandım və mən orada təhsil alan digər azərbaycanlı tələbələrə birgə Azərbaycan diasporasının əsasını qoyan şəxslərdən biri olmuşam. İlk dəfə olaraq Rostovda Novruz Şənliklərinin keçirilməsinin, Azərbaycan mədəniyyətinin nümayiş etdirilməsinin əsasını biz qoyduq. Rostov şəhərinin yanında digər biri Taqanroq adlı şəhər var. Həmin şəhər ikinci dünya müharibəsi zamanı Azərbaycanın 416 sayılı Taqanroq diviziyası tərəfindən azad edilmiş və həmin diviziyanın şərəfinə abidə açılmışdır. Hələ o vaxt bu abidənin açılışında Ulu Öndər gəlib iştirak etmişdir. Sonradan həmin abidə kompleksi cənab Prezidentimizin göstərişi ilə və Azərbaycan dövlətinin vəsaiti hesabına yenidən təmir edilmişdir.

Rusiyada adı çəkilən və çəkilməyən şəhərlərində yaşayan soydaşlarımız və dostlarımızla əlaqələr bizi hər zaman gücləndirir. Götürək Kazan şəhərini, orada müsəlman dininə ibadət edən əsasən tatarlar yaşayırlar və oranın Baş prokuroru İldost Səidoviç Nafikovdur. O, Azərbaycan Respublikasında səfərdə olarkən biz onunla dostlaşmışıq və cənab Baş prokurorun göstərişi ilə onlar Qusarda mənim qonağım olmuşdur. Bu dostluq və əməkdaşlıq bu gün də onların gənc əməkdaşları ilə davam etdirilir. Bu hüquqşünaslar Azərbaycanın həqiqətlərinin çatdırılması üçün bizim "səfirlərimizdir".

Vaxt var idi ki, Azərbaycan Respublikasından gedən vətəndaşlara yalnız işçi qüvvəsinə və yaxud da sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan insanlara kimi baxırdılar, ancaq bu gün Rostovun ən böyük elm müəssisələrindən biri azərbaycanlı tərəfindən təsis edilmişdir. Mənim yetirməm, mənim ilhamlandığım dostum Elşən Tahirov, Rostov Vilayət Məhkəməsinin mülki kollegiyasının üzvüdür. Balaca qardaşım da hüquqşünasdır, o Rostov

şəhərində sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olur və çoxsaylı Azərbaycan diasporasına yardım edir.

Professor Sergey İvanoviç Uleskonun da adını çəkmək istərdim, o Rostov İqtisadiyyat Universitetinin Hüquq fakültəsinin dekanı vəzifəsində çalışır. Azərbaycandan ora gədən, azərbaycanlıların təhsil almalarına yardımçı olan bir şəxsdir. Rusiya Federasiyasının Dövlət Dumasının Qanunvericilik Palatasının sədr müavini də gözəl bir insandır. Azərbaycan həqiqətlərini dünyaya çatdıran, Azərbaycanın xeyrinə danışan şəxslərdən biridir.

Bizim başqa dostumuzun adını da çəkə bilərəm – Anas-

tas Pavloviç Spiridonov, mənim tələbə yoldaşımdır. O, Rostov vilayətində prokurorluq orqanlarında işləyib, sonradan 10 il ərzində Omsk vilayətinin prokuroru vəzifəsində işləyib. Azərbaycana sevən, mədəniyyətimizə bizim qədər dəyər verən bir şəxsdir. O gəlib Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzində qonağımız olub. Bu gün o Rusiya Federasiyasının Prokurorluq Universitetinin Sankt-Peterburq Hüquq İnstitutunun (Filial) direktorudur.

Mən bildiyimə görə Rusiya Federasiyası ilə Baş Prokurorluğun rəhbərliyinin də çox gözəl əlaqələri vardır, Kamran müəllim özü də Rusiya Federasiyasının prokurorluq orqanlarında vaxtı ikən çalışmış, orada alimlik adını almış, özünün də şəxsi nüfuzu və əlaqələri kifayət qədərdir.

– Zahid müəllim, bizə məlumdur ki, övladlarınız hüquqşünaslıq peşəsini seçmişlər, bu seçimə valideyn kimi təsiriniz olmuşdurmu?

– Çox maraqlı sualdır. Mən öz övladlarıma tövsiyə etməmişəm ki, hüquqşünas olsunlar. Hər bir övlad valideynləri üçün əzizdir və onun seçiminə biz hörmətlə yanaşmalıyıq, evdə və ailədə də biz gərək demokratik olaq. Mən də öz övladlarıma qarşı demokratik olmağa çalışmışam və hətta onlara kiçik yaşlarından bəri "siz" deyər müraciət etmişəm. Bizim bir məqsədimiz olub ki, onlar gözəl və müstəqil Azərbaycanımızın tamhüquqlu vətəndaşları olsunlar. Təhsil onların öz seçimidir.

Qızım Leyla xanım, müəllimliyi seçdi, babasının, nə-nəsinin və anasının yolunun davamçısı oldu və indi ingilis dili üzrə çox gözəl mütəxəssisdür. O hələ uşaq yaşlarından ingilis, rus, türk və fransız dillərində sərbəst danışdı.

Böyük oğlum Aqşın hüquqşünaslıq ixtisasını seçərək Odlar Yurdu Universitetinin Hüquq fakültəsinin bakalavr pilləsini və Naxçıvan Dövlət Universitetinin Hüquq



fakültəsinin magistratura pilləsini bitirib. Güzəl idmançı və rəssamdır, gözəl ailə sahibidir və uzun müddət məhkəmə sistemində çalışdıqdan sonra, bu gün o polis sıralarında xidmət edir. Ən əsas meyarı – ədalətli qərar qəbul etməkdir.

Digər oğlum Müşfiq isə Bakı Dövlət Universitetinin həm fəlsəfə fakültəsini, həm də hüquq fakültəsini bitirib. O, öz fəaliyyətini ədliyyə sistemi ilə bağlamışdır və bu gün Ədliyyə Nazirliyində müstəntiq vəzifəsində çalışır. İşindən razıdır və işini sevir.

Tələ elə gətirmişdir ki, qızım Leyla xanımın həyat yoldaşı Elçin Abdullayev də gənc yaşlarından prokurorluq orqanlarında çalışmışdır və bu gün o Baş Prokurorluqda məsul vəzifədə çalışır. Əlavə olaraq mənim qardaşımın iki oğulları vəkilidirlər, bacımın oğlu da hüquqşünas ixtisasına yiyələnib. Öz övladlarıma və onlar qədər çox istədiyim bütün prokurorluq əməkdaşlarına, gənclərimizə uğurlar arzu edirəm.

– Prokurorluq orqanlarında həyata keçirilən hərtərəfli islahatların mühüm hissəsi veteranla-



bərabər çoxsaylı prokurorluq veteranları vardır – Zahid Tağıyev, Behbud İsmayılov, məhrum Xanoğlan Şixəliyev və digər adlarını qeyd etmədiyim çoxsaylı prokurorluq əməkdaşı var ki, biz həmişə işgüzar olmuşuq. Lakin bugünkü işgüzarlıq, bu gün görülən işlərinin həcmi və əhatəsi o qədər böyükdür ki, səmimi deyim, biz bunları çatdırma bilməzdik. Bütün bunların fonunda, bütün bunlara rəğmən veteranlara da vaxt ayrılır, bizlərin sosial qayğıları ilə məşğul olmaq əlbəttə ki, Kamran müəllim başda olmaqla Baş Prokurorluğun rəhbərliyinə yalnız hörmət gətirir. Bu gün bizim çox yüksək pensiya təminatımız vardır və biz özümüzü tam təmin edən vətəndaşlar cəmiyyətindəyik. Bundan əlavə bizim Həmkarlar

İttifaqının xətti ilə bizə istirahət evlərinə göndərişlər verilir. Biz bunlardan razıyıq və nə qədər ki, əlimiz qələm tutur, nə qədər ki, gözümlər görür, həmişə prokurorluğun apardığı siyasətin təbliğatçılığıyıq.

– Sonda Sizə ənənəvi sualımızı vermək istərdik. Həyatınızda ən yüksək nailiyyətiniz kimi nəyi qəbul edirsiniz?



rimıza diqqət, onların sosial-iqtisadi təminatı məsələləri ilə sıx əlaqəlidir. Bu barədə istərdik fikirlərinizi oxuculara çatdıraraq.

– Prokurorluqda keçirilən islahatlar bu gün o qədər hərtərəfidir, o qədər dövrün tələblərindən irəli gəlir ki, onların həyata keçirilməsini çatdırmaq olursa, çox böyük nailiyyətdir. Mən özüm işgüzar insan olmuşam, mənimlə

– Mən xoşbəxt adamam. İşlədiyim dövrdə mən müxtəlif təltiflər almışam. İki dəfə növbədənənar rütbə almışam, digər rütbələrimi zamanında almışam və o məqamlara çatmaq üçün mən gözləmişəm, çalışmışam və hər bir dövrdə mənim əməyim fərqləndirilmişdir: mükafat, fəxri fərman, pul mükafatı, qiymətli hədiyyələr, prokurorluğun fəxri işçisi, Rusiya Federasiyası Prokurorluğunun qiymətli hədiyyəsi, yaşadığım rayonların icra başçılarının fəxri fərmanları və sair. Ancaq bunların hamısından önəmlisi sadəcə Azərbaycan vətəndaşının prokuror kimi mənə sağ ol, oğlum, çox sağ ol, deməsini ən böyük nailiyyətim kimi qəbul edirəm. Bu gün vaxtilə çalışdığım rayonlara böyük ürəklə gedirəm. Müasir Azərbaycan prokurorluğunun xalqın yanında olmaq qabiliyyətini mənimsəmişəmsə, bu mənim ən böyük nailiyyətimdir. Və mən gənclərimizə də bunu tövsiyə edirəm. Diqqətinizə görə çox sağ olun.



AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

**Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətlər Məcəlləsində
dəyişiklik edilməsi haqqında**

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 17-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətlər Məcəlləsində (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016, № 2 (I kitab), maddə 202, № 3, maddələr 397, 403, 429, № 4, maddələr 631, 647, 654, № 5, maddələr 835, 846, № 6, maddələr 997, 1010, № 7, maddələr 1247, 1249, № 10, maddə 1608, № 11, maddələr 1769, 1774, 1781, 1783, 1786, 1788, № 12, maddələr 1984, 2000, 2009, 2024, 2049; 2017, № 1, maddə 21, № 2, maddələr 139, 147, 152, 162, № 3, maddələr 331, 344, № 5, maddələr 698, 701, 734, 749, 754, № 6, maddələr 1020, 1033, 1036, № 7, maddələr 1273, 1296, 1297, 1299, № 11, maddələr 1964, 1966, 1969, 1979, № 12 (I kitab), maddələr 2214, 2217, 2220, 2233, 2237, 2240, 2253, 2256, 2266; 2018, № 1, maddə 19, № 2, maddələr 160, 162, 163, № 3, maddələr 383, 401, 404, № 4, maddə 646, № 5, maddələr 857, 860, 862, 876, 883, № 6, maddələr 1153, 1188, № 7 (I kitab), maddələr 1435, 1437, 1438, № 10, maddə 1963, № 11, maddələr 2188, 2191, 2214, 2217, 2231, № 12 (I kitab), maddələr 2473, 2475, 2499, 2507, 2512, 2522; 2019, № 1, maddələr 4, 6, 15, 18, 23, 44, № 3, maddələr 374, 389, № 4, maddələr 579, 581, 587, 595, № 5, maddələr 791, 800, 803, 804, 813, № 6, maddələr 992, 998, 1007, № 7, maddə 1193, № 8, maddələr 1364, 1367, 1368, 1381, 1383, № 11, maddələr 1682, 1686, 1696, № 12, maddələr 1883, 1900; 2020, № 3, maddə 222, № 5, maddələr 505, 515, 519, № 6, maddələr 670, 672, 681, № 7, maddələr 838, 841, 846, 854, № 8, maddələr 1008, 1011, № 9, maddə 1138, № 11, maddələr 1332, 1333, 1336, № 12 (I kitab), maddələr 1432, 1440; 2021, № 4, maddə 306, № 5, maddə 428, № 6 (I kitab), maddələr 535, 541, 546, 560, № 7, maddələr 701, 705, 711, № 8, maddə 894, № 11, maddə 1208, № 12, maddələr 1306, 1334; 2022, № 1, maddə 2, № 2, maddə 89, № 4, maddə 293, № 5, maddə 435, № 7, maddələr 694, 699, 703, № 8, maddələr 822, 825, 828, № 11, maddə 1236, № 12, maddələr 1364, 1399; 2023, № 1, maddələr 17, 20, 32, 39, № 2, maddələr 149, 201, 204; № 4, maddə 466; Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 2 may tarixli 868-VIQD nömrəli və 30 may tarixli 890-VIQD nömrəli qanunları) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 38.1-ci maddənin ikinci cümləsinə «qeyri-hökumət təşkilatları haqqında» sözlərindən əvvəl «siyasi partiyalar haqqında,» sözləri əlavə edilsin.

2. 54.2-ci maddənin birinci cümləsinə «162-1,» rəqəmlərindən sonra «184.4, 184.5, 184.8,» rəqəmləri əlavə edilsin.

3. 184-cü maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

«Maddə 184. Siyasi partiyalar haqqında qanunvericiliyin pozulması»

184.1. Siyasi partiyanın dövlət qeydiyyatına alınmadan fəaliyyət göstərməsinə görə – fiziki şəxslər yeddi yüz manatdan min manatadək məbləğdə cərimə edilir.

184.2. Azərbaycan Respublikasının ərazisində xarici dövlətlərin siyasi partiyalarının, habelə onların bölmələrinin və təşkilatlarının təsis edilməsinə və ya fəaliyyətinə görə –

fiziki şəxslər yeddi yüz manatdan min manatadək məbləğdə, vəzifəli şəxslər min beş yüz manatdan iki min manatadək məbləğdə, hüquqi şəxslər altı min manatdan səkkiz min manatadək məbləğdə cərimə edilir.

184.3. Əcnəbilərin və yətəndaşlığı olmayan şəxslərin siyasi partiya üzv qəbul edilməsinə görə – vəzifəli şəxslər səkkiz yüz manatdan min manatadək məbləğdə, hüquqi şəxslər üç min manatdan beş min manatadək məbləğdə cərimə edilir.

184.4. «Siyasi partiyalar haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilmiş hərəkətlər istisna olmaqla, siyasi partiyanın fəaliyyətinin dayandırıldığı dövrdə və ya ləğvinin dövlət qeydiyyatına alındığı halda onun hər hansı formada fəaliyyət göstərməsinə, o cümlədən partiya orqanlarının (struktur qurumlarının) və üzvlərinin siyasi partiyanın adından çıxış etməsinə və ya fəaliyyət göstərməsinə, toplantılar keçirməsinə, maliyyə əməliyyatlarının aparılmasına, yaxud onun fəaliyyətinin qanunsuz təşkilində və ya işində iştiraka görə –

fiziki şəxslər yeddi yüz manatdan min manatadək məbləğdə, vəzifəli şəxslər min beş yüz manatdan iki min manatadək məbləğdə, hüquqi şəxslər altı min manatdan səkkiz min manatadək məbləğdə cərimə edilir.

184.5. Siyasi partiyanın səlahiyyət müddəti bitmiş orqanları (struktur qurumları) tərəfindən partiyanın fəaliyyəti ilə əlaqədar hər hansı hərəkətlərin edilməsinə, o cümlədən qərarların qəbul edilməsinə və ya sənədlərin imzalanmasına görə –

fiziki şəxslər yeddi yüz manatdan min manatadək məbləğdə cərimə edilir.

184.6. Siyasi partiya üzvlərinin reyestrində baş vermiş sonrakı dəyişikliklər barədə «Siyasi partiyalar haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilmiş müddətdə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqana (quruma) məlumatın təqdim edilməməsinə görə –

vəzifəli şəxslər min manatdan min beş yüz manatadək məbləğdə, hüquqi şəxslər iki min manatdan üç min manatadək məbləğdə cərimə edilir.



184.7. İctimai-siyasi nəşrlərin, digər təbliğat və təşviqat materiallarının hazırlanması və satışı istisna olmaqla, siyasi partiyanın sahibkarlıq fəaliyyətinin digər növləri ilə məşğul olmasına görə – inzibati xəta nəticəsində vurulmuş ziyanın (əldə edilmiş gəlirin) iki mislindən dörd mislinədək miqdarda cərimə edilir.

184.8. Siyasi partiya tərəfindən dövlət orqanlarının (qurumlarının), yerli özünüidarəetmə orqanlarının, vəzifəli şəxslərin fəaliyyətinə, həmçinin digər şəxslərin sahibkarlıq fəaliyyətinə müdaxilə edilməsinə görə –

vəzifəli şəxslər min manatdan min beş yüz manatadək məbləğdə, hüquqi şəxslər üç min manatdan beş min manatadək məbləğdə cərimə edilir.

184.9. Siyasi partiyanın digər ölkələrin siyasi partiyaları ilə sazişin bağlanması və ya siyasi partiyaların beynəlxalq ittifaqlarına üzvlüyə daxil olması barədə «Siyasi partiyalar haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilmiş müddətdə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqana (quruma) məlumat verməməsinə görə – vəzifəli şəxslər beş yüz manatdan yeddi yüz manatadək məbləğdə, hüquqi şəxslər min beş yüz manatdan iki min manatadək məbləğdə cərimə edilir.

184.10. «Siyasi partiyalar haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə qadağan olunmuş subyektlərdən, yaxud nağd qaydada (bank hesabına köçürülmədən) və ya xarici valyutada vəsaitin siyasi partiya tərəfindən qəbul edilməsinə görə –

vəzifəli şəxslər iki min manatdan iki min beş yüz manatadək məbləğdə, hüquqi şəxslər altı min manatdan səkkiz min manatadək məbləğdə cərimə edilir.

184.11. Siyasi partiya tərəfindən siyasi partiyanın üzvü və ya digər şəxsdən il ərzində «Siyasi partiyalar haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilmiş məbləğdən (dəyərdən) artıq üzvlük haqqının və ya ianənin qəbul edilməsinə görə –

inzibati xətanın bilavasitə obyektı olan artıq qəbul edilmiş üzvlük haqqı və ya ianə müsadirə edilməklə onun məbləğinin (dəyərinin) səksən faizindən yüz faizinədək məbləğdə cərimə edilir.

184.12. Siyasi partiyanın Azərbaycan Respublikasının hüduklarından kənarında istənilən növ (hər növ maliyyə təşkilatları daxil olmaqla) hesab açmasına görə –

vəzifəli şəxslər min beş yüz manatdan iki min manatadək məbləğdə, hüquqi şəxslər dörd min manatdan beş min manatadək məbləğdə cərimə edilir.

184.13. Siyasi partiyanın «Siyasi partiyalar haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərini pozmaqla qəbul etdiyi ianəni həmin Qanunla müəyyən edilmiş müddətdə geri qaytarmamasına, bu mümkün olmadığı halda isə onu dövlət büdcəsinə köçürməməsinə görə –

inzibati xətanın bilavasitə obyektı olmuş ianə məbləğinin altmış faizindən səksən faizinədək məbləğdə cərimə edilir.

184.14. Siyasi partiyanın qəbul etdiyi ianələrin məbləği və ianəni vermiş şəxslər, həmçinin «Siyasi partiyalar haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa görə ianə hesab olunan maddi yardımlar barədə məlumatı Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyasına təqdim etməməsinə, yaxud tam, düzgün və ya vaxtında təqdim etməməsinə görə –

vəzifəli şəxslər iki min manatdan iki min beş yüz manatadək məbləğdə, hüquqi şəxslər altı min manatdan səkkiz min manatadək məbləğdə cərimə edilir.

184.15. «Siyasi partiyalar haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununda müəyyən edilmiş qaydada Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyasına barəsində məlumat təqdim edilməmiş ianə üzrə siyasi partiya tərəfindən bank əməliyyatları və ya hər hansı digər əməliyyat aparılmasına görə –

vəzifəli şəxslər iki min manatdan üç min manatadək məbləğdə, hüquqi şəxslər altı min manatdan səkkiz min manatadək məbləğdə cərimə edilir.

184.16. Bu Məcəllənin 184.6 və 184.9-cu maddələrində nəzərdə tutulmuş xətalərin inzibati tənbeh almış şəxs tərəfindən inzibati tənbeh vermə haqqında qərar qüvvəyə mindiyi gündən bir il ərzində təkrar törədilməsinə görə –

vəzifəli şəxslər iki min manatdan iki min beş yüz manatadək məbləğdə, hüquqi şəxslər dörd min manatdan altı min manatadək məbləğdə cərimə edilir.

184.17. Bu Məcəllənin 184.1–184.5, 184.8, 184.10, 184.12, 184.14 və 184.15-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş xətalərin inzibati tənbeh almış şəxs tərəfindən inzibati tənbeh vermə haqqında qərar qüvvəyə mindiyi gündən bir il ərzində təkrar törədilməsinə görə –

fiziki şəxslər min beş yüz manatdan iki min manatadək məbləğdə, vəzifəli şəxslər üç min manatdan beş min manatadək məbləğdə, hüquqi şəxslər on min manatdan on beş min manatadək məbləğdə cərimə edilir.»

4. 465-ci maddənin dispozisiyasından «və ya siyasi partiya tərəfindən Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyasına» sözləri çıxarılınsın.

5. 466-cı maddə üzrə:

5.1. 466.1-ci maddənin dispozisiyasından «siyasi partiyaya və ya» sözləri çıxarılınsın;

5.2. 466.2-ci maddənin dispozisiyasından «siyasi partiya və ya» sözləri çıxarılınsın.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

İlham ƏLİYEV

Bakı şəhəri, 14 iyul 2023-cü il

№ 980-VIQD



AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

**«Cinayət törətmiş şəxslərin verilməsi (ekstradisiya) haqqında»
Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə**

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 1-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

«Cinayət törətmiş şəxslərin verilməsi (ekstradisiya) haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001, № 6, maddə 386; 2002, № 8, maddə 465; 2011, № 6, maddə 481; 2015, № 11, maddə 1290; 2016, № 5, maddə 840) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. Aşağıdakı məzmununda 1.4-cü maddə əlavə edilsin:

1.4. Bu Qanunda «Azərbaycan Respublikasının səlahiyyətli orqanı» dedikdə, Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu və müvafiq icra hakimiyyəti orqanı nəzərdə tutulur.»

2. 4.2-ci, 5.1-ci maddələrdə, 5.3-cü maddənin birinci cümləsində, 6.2-ci, 6.3-cü, 8.3-cü, 10.2-ci maddələrdə, 13.1-ci maddənin birinci cümləsində, 13.2-ci, 15.1-ci, 15.2-ci, 16.1-ci maddələrdə, 16.2-ci maddənin ikinci cümləsində, 16.4-cü, 16.5.1-ci, 18.1-ci və 18.2-ci maddələrdə «müvafiq icra hakimiyyəti» sözləri «səlahiyyətli» sözü ilə əvəz edilsin.

3. 7.1-ci maddənin birinci cümləsində «müvafiq icra hakimiyyəti orqanları» sözləri «səlahiyyətli orqanı və müvafiq icra hakimiyyəti orqanı» sözləri ilə əvəz edilsin.

**Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
İlham ƏLİYEV**

Bakı şəhəri, 14 iyul 2023-cü il
№ 982-VIQD



AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN FƏRMANI

Dövlət orqanları (qurumları) arasında sənəd mübadiləsinin elektronlaşdırılması haqqında

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, dövlət orqanlarında (qurumlarında) kargüzarlığın aparılması sahəsində qabaqcıl informasiya və kommunikasiya texnologiyalarından istifadə olunmaqla «kağızsız hökumətə» keçid prosesinin sürətləndirilməsi və rəqəmsal idarəçiliyin tətbiq edilməsi məqsədilə **qərara alıram**:

1. Elektron Hökumət İnformasiya Sisteminin infrastrukturunda dövlət orqanlarının (qurumlarının) elektron sənəd dövriyyəsi sistemləri arasında real vaxt rejimində və təhlükəsiz qaydada sənəd mübadiləsinin aparılması ilə bağlı inteqrasiyanın və sənədlərin hərəkəti üzrə uçotun həyata keçirilməsini təmin edən Rəqəmsal Sənəd Dövriyyəsi altsistemi (bundan sonra – altsistem) yaradılsın.

2. Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi altsistemin 2023-cü il sentyabrın 1-dək formalaşdırılmasını təmin etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

3.1. idarələrarası elektron sənəd dövriyyəsi sistemi ilə bağlı təkliflərini dörd ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

3.2. altsistemin, bu Fərmanın 6-cı hissəsinə əsasən yaradılacaq elektron sənəd dövriyyəsi sistemlərinin formalaşdırılması, aparılması və saxlanması ilə əlaqədar xərclərin cari ildə dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş vəsait çərçivəsində maliyyələşdirilməsi üçün, növbəti illərdə isə dövlət büdcəsi layihələrində müvafiq vəsaitin nəzərdə tutulması üçün tədbirlər görsün;

3.3. bu Fərmandan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

4. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasına, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsinə tap-

şırılsın və Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə, Azərbaycan Respublikasının Konstitusiya Məhkəməsinə, Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsinə, Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğuna, Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankına, Azərbaycan Respublikasının Hesablama Palatasına, Azərbaycan Respublikası İnsan Hüquqları üzrə müvəkkilinin (ombudsmanın) Aparatına, Azərbaycan Respublikası Məhkəmə-Hüquq Şurasının Aparatına, Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının Katibliyinə, Azərbaycan Respublikası Korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə Komissiyasının Katibliyinə, Azərbaycan Respublikası Audiovizual Şurasının Aparatına, Azərbaycan Kredit Bürosuna, İcbari Sığorta Bürosuna tövsiyə edilsin ki, altsistem formalaşdırıldıqdan sonra elektron sənəd dövriyyəsi sistemlərini altsistemə inteqrasiya etməklə digər dövlət orqanları (qurumları) ilə sənəd mübadiləsinin həmin altsistem üzərindən aparılmasını təmin etsinlər.

5. Mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları 2023-cü il noyabrın 1-dək, yerli icra hakimiyyəti orqanları, dövlət mülkiyyətində olan və paylarının (səhmlərinin) nəzarət zərfi dövlətə məxsus olan hüquqi şəxslər və dövlət adından yaradılan publik hüquqi şəxslər 2024-cü il avqustun 1-dək mövcud elektron sənəd dövriyyəsi sistemlərini altsistemə inteqrasiya etməklə digər dövlət orqanları (qurumları) ilə sənəd mübadiləsinin həmin altsistem üzərindən aparılmasını təmin etsinlər.

6. Elektron sənəd dövriyyəsi sistemləri mövcud olmayan dövlət orqanları (qurumları) altı ay müddətində elektron sənəd dövriyyəsi sistemlərinin yaradılması ilə bağlı tədbirlər görsünlər.

7. Dövlət orqanları (qurumları) bu Fərmanın 5-ci və 6-cı hissələrində nəzərdə tutulan tədbirləri Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 12 sentyabr tarixli 263 nöm-



rəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş «Dövlət informasiya ehtiyatları və sistemlərinin formalaşdırılması, aparılması, inteqrasiyası və arxivləşdirilməsi Qaydaları»na uyğun olaraq, texniki və səmərəlilik baxımından məqsədəuyğunluğu haqqında Azərbaycan Respublikası Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin rəyi nəzərə alınmaqla həyata keçirsinlər.

8. Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Rabitə və İnformasiya Təhlükəsizliyi Dövlət Xidməti:

8.1. dövlət orqanlarının (qurumlarının) elektron sənəd dövriyyəsi sistemlərinin altsistemə qoşulması üçün onları mühafizə olunan telekommunikasiya kanalları ilə təmin etsin;

8.2. dövlət orqanlarının (qurumlarının) elektron sənəd dövriyyəsi sistemlərinin altsistemə inteqrasiyası üçün onların informasiya təhlükəsizliyi tələblərinə cavab verməsi ilə bağlı rəy versin;

8.3. Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi ilə birlikdə altsistem informasiya təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üçün tədbirlər görsün.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
İlham ƏLİYEV

Bakı şəhəri, 1 avqust 2023-cü il
№ 2279



AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN SƏRƏNCAMI

“Hüquqi yardım haqqında ərizələrin təqdim olunması barədə” Avropa Sazişi üzrə əlaqələndirici orqanın, “Zoraki cinayətlərin qurbanlarına vurulmuş ziyanın ödənilməsi haqqında” Avropa Konvensiyası üzrə səlahiyyətli orqanın və “Fərdi şəxslərin odlu silah əldə etməsi və saxlaması üzərində nəzarət haqqında” Avropa Konvensiyası üzrə mərkəzi orqanın müəyyən edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2001-ci il 4 iyul tarixli 754 nömrəli Sərəncamında dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram:**

1. “Hüquqi yardım haqqında ərizələrin təqdim olunması barədə” Avropa Sazişi üzrə əlaqələndirici orqanın, “Zoraki cinayətlərin qurbanlarına vurulmuş ziyanın ödənilməsi haqqında” Avropa Konvensiyası üzrə səlahiyyətli orqanın və “Fərdi şəxslərin odlu silah əldə etməsi və saxlaması üzərində nəzarət haqqında” Avropa Konvensiyası üzrə mərkəzi orqanın müəyyən edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2001-ci il 4 iyul tarixli 754 nömrəli Sərəncamının (Azərbaycan Respublikasının Qa-

nunvericilik Topusu, 2001, № 7, maddə 488) 3-cü hissəsində “Ədliyyə Nazirliyi” sözləri “Baş Prokurorluğu” sözləri ilə əvəz edilsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi bu Sərəncamın 1-ci hissəsində nəzərdə tutulan dəyişiklik barədə Avropa Şurasının Baş katibinə məlumat versin.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
İlham ƏLİYEV

Bakı şəhəri, 14 iyun 2023-cü il
№ 3916



AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN SƏRƏNCAMI

«Azərbaycan Respublikasının informasiya təhlükəsizliyi və kibertəhlükəsizliyə dair 2023–2027-ci illər üçün Strategiyası»nın təsdiq edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, ölkənin informasiya məkanının təhdidlərdən qorunması, informasiya təhlükəsizliyi sahəsində normativ hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsi, habelə bu sahədə qarşıda duran vəzifələrin müəyyən edilməsi məqsədilə **qərara alıram:**

1. «Azərbaycan Respublikasının informasiya təhlükəsizliyi və kibertəhlükəsizliyə dair 2023 – 2027-ci illər üçün Strategiyası» təsdiq edilsin (əlavə olunur).

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

2.1. bu Sərəncamın 1-ci hissəsi ilə təsdiq edilmiş Strategiyanın (bundan sonra – Strategiya) həyata keçirilməsini əlaqələndirsin;

2.2. bu Sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

3. İnformasiya Təhlükəsizliyi üzrə Koordinasiya Komissiyası:

3.1. Strategiyada nəzərdə tutulmuş tədbirlərin icrasının mütəmadi monitorinqini və qiymətləndirilməsini təmin etsin;

3.2. Strategiyanın həyata keçirilməsi ilə bağlı görülməli işlər barədə ildə bir dəfə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
İlham ƏLİYEV

Bakı şəhəri, 28 avqust 2023-cü il
№ 4060





AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ADINDAN

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Məhkəməsi Plenumunun

QƏRARI

(Çıxarış)

Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 306-cı maddəsinin «Qeyd» hissəsinin həmin Məcəllənin 11-ci fəslə və Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 39, 40, 41 və 43-cü maddələri ilə əlaqəli şəkildə şərh edilməsinə dair

7 iyul 2023-cü il

Bakı şəhəri

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Məhkəməsinin Plenumu Fərhad Abdullayev (sədr), Sona Salmanova, Humay Əfəndiyeva, Rövşən İsmayılov, Ceyhun Qaracayev, Rafael Qvaladze, İsa Nəcəfov (məruzəçi-hakim) və Kamran Şəfiyevdən ibarət tərkibdə,

məhkəmə katibi Fəraid Əliyevin iştirakı ilə,

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin VI hissəsinə, «Konstitusiyası Məhkəməsi haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 27.2 və 33-cü maddələrinə və Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Məhkəməsinin Daxili Nizamnaməsinin 39-cu maddəsinə müvafiq olaraq, xüsusi konstitusiyası icraatının yazılı prosedur qaydasında keçirilən məhkəmə iclasında Gəncə Apellyasiya Məhkəməsinin müraciəti əsasında Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 306-cı maddəsinin «Qeyd» hissəsinin həmin Məcəllənin 11-ci fəslə və Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 39, 40, 41 və 43-cü maddələri ilə əlaqəli şəkildə şərh edilməsinə dair konstitusiyası işinə baxdı.

İş üzrə hakim İ.Nəcəfovun məruzəsini, maraqlı subyektlər Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi və Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi Aparatının mülahizələrini, Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Cinayət Kollegiyasının, Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin və Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyasının mütəxəssis mülahizələrini, ekspert Bakı Dövlət Universitetinin Hüquq fakültəsinin Cinayət prosesi kafedrasının müdiri, professor, hüquq elmləri doktoru F.Abbasovanın rəyini və iş materiallarını araşdırıb müzakirə edərək, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Məhkəməsinin Plenumu **müəyyən etdi:**

Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası Məhkəməsinə (bundan sonra – Konstitusiyası Məhkəməsi) müraciət edərək Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin (bundan sonra – Cinayət Məcəlləsi) 306-cı maddəsinin «Qeyd» hissəsinin həmin Məcəllənin 11-ci fəslə və Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin (bundan sonra – Cinayət-Prosessual Məcəlləsi) 39, 40, 41 və 43-cü maddələri ilə əlaqəli şəkildə şərh edilməsinə xahiş etmişdir.

Müraciətdən görünür ki, Qazax Rayon Məhkəməsinin 29 aprel 2022-ci il tarixli cinayət işi üzrə icraata xitam verilməsi barədə qərarı ilə Ş.Yusibovun Cinayət Məcəlləsinin

306.1-ci maddəsi ilə təqsirləndirilməsinə dair cinayət işi üzrə icraata aliment ödənişi ilə bağlı qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə qətnaməsinin tam icra edilməsinə görə xitam verilmiş və o, cinayət məsuliyyətindən azad edilmişdir.

Cinayət işinin müəyyən edilmiş hallarına əsasən, əvvəllər də Qazax Rayon Məhkəməsinin 14 yanvar 2020-ci il tarixli qərarı ilə Ş.Yusibovun Cinayət Məcəlləsinin 306.1-ci maddəsi ilə təqsirləndirilməsinə dair cinayət işinin icraatına həmin Məcəllənin 306-cı maddəsinin «Qeyd» hissəsinə əsasən xitam verilmişdir.

Birinci instansiyası məhkəməsi hazırkı cinayət işi üzrə Cinayət Məcəlləsinin 72-ci maddəsinin «Qeyd» hissəsinin 1-ci bəndinin tətbiq edilməməli olduğu qənaətinə gəlmişdir.

Həmin qərardan dövlət ittihamçısı tərəfindən apellyasiya protesti verilərək Ş.Yusibovun Cinayət Məcəlləsinin 306.1-ci maddəsi ilə təqsirləndirilməsinə dair cinayət işi üzrə icraata xitam verilməsi barədə qərarın ləğv edilməsi xahiş olunmuşdur.

Dövlət ittihamçısı apellyasiya protestini onunla əsaslandırılmışdır ki, Cinayət Məcəlləsinin 306-cı maddəsinin «Qeyd» hissəsində nəzərdə tutulmuş cinayət məsuliyyətindən azad etmə həmin Məcəllənin 73.3-cü maddəsinin təsiri altına düşdüyünə və təqsirləndirilən şəxs göstərilən maddə ilə artıq bir dəfə cinayət məsuliyyətindən azad edildiyinə görə, onun eyni müddəyə əsaslanıb təkrar cinayət məsuliyyətindən azad edilməsi Cinayət Məcəlləsinin 72-ci maddəsinin «Qeyd» hissəsinin 1-ci bəndinin pozulmasına səbəb olur.

Müraciətdən hesab edir ki, Cinayət Məcəlləsinin Xüsusi hissəsində ayrı-ayrı maddələrin «Qeyd» hissələrində nəzərdə tutulmuş cinayət məsuliyyətindən azad etmə institutunun tətbiqi zamanı, bu institutun maddi və prosessual əsası, hansı qaydada tətbiq edilməsi, həmçinin eyni şəxsə bir neçə dəfə tətbiqinin mümkünlüyü ilə bağlı məhkəmə təcrübəsində fərqli yanaşmalar mövcuddur ki, bu da Konstitusiyası Məhkəməsinə müraciət edilməsinə zəruri edir...

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin VI hissəsinə, «Konstitusiyası Məhkəməsi haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 60, 62, 63, 65-67 və 69-cü maddələrini rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Məhkəməsinin Plenumu **qərara aldı:**



1. Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 306-cı maddəsində təsbit olunmuş cinayət əməlini törətmiş şəxsin həmin maddənin «Qeyd» hissəsinə əsasən təkrarən cinayət məsuliyyətindən azad edilməsi istisna edilmir.

2. Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 306-cı maddəsində təsbit olunmuş cinayət əməlini törətmiş şəxs həmin maddənin «Qeyd» hissəsində göstərilmiş şərtləri yerinə yetirdiyi halda, onun barəsində cinayət təqibinə Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 40.3 və 43.1.2-ci maddələrinə əsasən xitam verilməlidir.

3. Qərar dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

4. Qərar Azərbaycan Respublikasının rəsmi dövlət qəzetlərində və «Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Məhkəməsinin Məlumatı»nda dərc edilsin, habelə Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Məhkəməsinin rəsmi internet saytında yerləşdirilsin.

5. Qərar qətidir, heç bir orqan və ya şəxs tərəfindən ləğv edilə, dəyişdirilə və ya rəsmi təfsir edilə bilməz.

Sədr

Fərhad ABDULLAYEV



AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ADINDAN

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Məhkəməsi Plenumunun

QƏRARI

(Çıxarış)

Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 234.4.4 və 236-cı maddələrinin Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 428.10-cu maddəsi ilə əlaqəli şəkildə şərh edilməsinə dair

14 iyul 2023-cü il

Bakı şəhəri

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Məhkəməsinin Plenumu Fərhad Abdullayev (sədr), Sona Salmanova, Humay Əfəndiyeva, Rövşən İsmayılov (məruzəçi-hakim), Ceyhun Qaracayev, Rafael Qvaladze, İsa Nəcəfov və Kamran Şəfiyevdən ibarət tərkibdə,

məhkəmə katibi Fəraid Əliyevin iştirakı ilə,

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin IV hissəsinə, «Konstitusiyası Məhkəməsi haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 27.2 və 32-ci maddələrinə və Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Məhkəməsinin Daxili Nizamnaməsinin 39-cu maddəsinə müvafiq olaraq, xüsusi konstitusiyası icraatının yazılı prosedür qaydasında keçirilən məhkəmə iclasında Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun sorğusu əsasında Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 234.4.4 və 236-cı maddələrinin Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 428.10-cu maddəsi ilə əlaqəli şəkildə şərh edilməsinə dair konstitusiyası işinə baxdı.

İş üzrə hakim R.İsmayılovun məruzəsini, maraqlı subyektlərin nümayəndələri Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu və Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi Aparatının mülahizələrini, Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Cinayət Kollegiyasının, Gəncə Apellyasiya Məhkəməsinin, Şirvan Apellyasiya Məhkəməsinin, Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyasının Rəyasət Heyətinin, Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin və Azərbaycan Respublikası Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin mütəxəssis mülahizələrini, ekspert Bakı Dövlət Universitetinin Hüquq fakültəsinin Konstitusiyası hüququ kafedrasının professoru, hüquq elmləri doktoru S.Əliyevin

rəyini və iş materiallarını araşdırıb müzakirə edərək, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Məhkəməsinin Plenumu **müəyyən etdi:**

Azərbaycan Respublikasının Prokurorluğu (bundan sonra – Prokurorluq) Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası Məhkəməsinə (bundan sonra – Konstitusiyası Məhkəməsi) sorğu ilə müraciət edərək narkotik vasitələrin və psixotrop maddələrin qanunsuz dövriyyəsi zamanı sosial şəbəkələrdən fərdi rabitə vasitəsi kimi istifadə edilməsi hallarında əməlin Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin (bundan sonra – Cinayət Məcəlləsi) 234.4.4-cü maddəsi ilə tövsif edilməsinin, eləcə də internet informasiya ehtiyatlarından və ya informasiya-telekommunikasiya şəbəkələrindən istifadə etməklə narkotik vasitələrin və ya psixotrop maddələrin istehlakının təşviqinin həmin Məcəllənin 236-cı maddəsində nəzərdə tutulan narkotik vasitələrin və ya psixotrop maddələrin istehlakına təhrik etmə cinayətinin tərkibini və ya Cinayət Məcəlləsinin 234.4.4-cü maddəsində nəzərdə tutulan cinayət əməlinə hazırlığı, yaxud da Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətlər Məcəlləsinin (bundan sonra – İnzibati Xətlər Məcəlləsi) 428.10-cu maddəsində nəzərdə tutulan inzibati xətanın tərkibini yaratmasının müəyyən edilməsi üçün həmin maddələrin əlaqəli şəkildə şərh edilməsinə xahiş etmişdir.

Sorğuda göstərilmişdir ki, Baş Prokurorluqda aparılmış təhlillər zamanı müəyyən edilmişdir ki, son dövrlərdə narkotik vasitələrin və psixotrop maddələrin qanunsuz dövriyyəsi ilə bağlı istintaqı aparılan cinayət işləri üzrə şəxslər tərəfindən «Whatsapp», «Instagram», «Facebook», «Zoom», «Skype» və digər sosial şəbəkələrdən, internet informasiya



ehtiyatlarından istifadə edilməklə narkotik vasitələrin və psixotrop maddələrin çoxsaylı şəxslərə satışının və əlçatanlığının təmin edilməsi, onların reklamının təşkil edilməsi, istifadəsinin həvəsləndirilməsi və bu kimi digər əməllərin törədilməsi, bəzən isə yalnız narkotik vasitələrin və ya psixotrop maddələrin bir-birinə çatdırılması üçün fərdi rabitə vasitəsi kimi istifadə edilməsi hallarına tez-tez rast gəlinir.

Lakin təcrübədə narkotik vasitələrin və ya psixotrop maddələrin qanunsuz dövriyyəsi ilə əlaqədar sosial şəbəkələrdən yalnız fərdi rabitə vasitəsi kimi istifadə edilməsi zamanı əməlin Cinayət Məcəlləsinin 234.4.4-cü maddəsində nəzərdə tutulan cinayət tərkibini yaratması və ya qeyd olunan vasitələrdən istifadə edilməklə qeyri-müəyyən şəxslərə ünvanlanmış narkotik vasitələrin və ya psixotrop maddələrin istehlakını tərifləyən videoçarxların yayımlanması, onların reklamının təşkil edilməsi və bu kimi hallarda əməlin Cinayət Məcəlləsinin 236-cı maddəsində nəzərdə tutulan – narkotik vasitələrin və ya psixotrop maddələrin istehlakına təhrik etmə cinayətinin tərkibini yaratması ilə bağlı fərqli yanaşmaların olması bir sıra hallarda şəxslərin əsassız olaraq daha ağır cinayət əməlini törətməkdə təqsirli bilinərək məsuliyyətə cəlb olunmalarına, bəzən isə cinayət məsuliyyətindən kənar qalmalarına səbəb ola bilər.

Sorğuda qeyd olunur ki, Cinayət Məcəlləsinin 234.4.4-cü maddəsinin dispozisiyasında nəzərdə tutulan əməlin narkotik vasitələrin və ya psixotrop maddələrin qanunsuz dövriyyəsi zamanı sosial şəbəkələrdən məhz fərdi rabitə vasitəsi kimi istifadə edilməsi halını da ehtiva etməsi məsələsi mübahisəlidir.

Belə ki, Cinayət Məcəlləsinin 234.4.4-cü maddəsinin dispozisiyasında bu Məcəllənin 234.2, 234.3 və 234.3-1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş əməllərin kütləvi informasiya vasitələrindən, o cümlədən internet informasiya ehtiyatlarından və ya informasiya-telekommunikasiya şəbəkələrindən istifadə etməklə törədilməsinə görə cinayət məsuliyyəti müəyyən edilir. Yəni maddənin dispozisiyasında istifadə edilən «internet informasiya ehtiyatları və ya informasiya-telekommunikasiya şəbəkələri» ifadələri «o cümlədən» bağlayıcısı ilə «kütləvi informasiya vasitələri» ifadəsi ilə əlaqələndirilmişdir.

Sorğuverənin qənaətinə görə, narkotik vasitələrin və psixotrop maddələrin qanunsuz dövriyyəsinin internet informasiya ehtiyatlarından və ya informasiya-telekommunikasiya şəbəkələrindən istifadə edilməklə törədilməsi dedikdə, qanunverici orqan Cinayət Məcəlləsinin 234.2, 234.3 və 234.3-1-ci maddələrində nəzərdə tutulan əməllərin törədilməsi zamanı narkotik vasitələrin və ya psixotrop maddələrin qanunsuz dövriyyəsinin həyata keçirilməsinin asanlaşdırılması üçün bununla əlaqədar məlumatların qeyri-məhdud sayda şəxslərə çatdırılması, onların çoxsaylı şəxslərə əlçatanlığının təmin edilməsi və digər bu kimi məqsədlər ilə internet informasiya ehtiyatlarından və ya informasiya-telekommunikasiya şəbəkələrindən istifadə edilməsini nəzərdə tutur.

Sorğuda həmçinin qeyd olunur ki, narkotik vasitələrin və ya psixotrop maddələrin istehlakına təhrik etmə cinayət

əməlinin cəhətləri, internet informasiya ehtiyatlarından və ya informasiya-telekommunikasiya şəbəkələrindən istifadə etməklə (onlardan istifadə qaydaları, təsiri, habelə onlardan istifadə ilə bağlı məhnlərin bəstələnməsi və ya yayılması və s.) narkotik vasitələrin və ya psixotrop maddələrin istehlakının təşviqi zamanı əməldə Cinayət Məcəlləsinin 234.4.4-cü maddəsində nəzərdə tutulan cinayət əməlinə hazırlığın, yoxsa həmin Məcəllənin 236.1-ci maddəsində nəzərdə tutulan cinayət əməlinin olması ilə bağlı fikir ayrılıqları vardır. Habelə təcrübədə qeyd olunan hallarda əməlin İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 428.10-cu (Reklam haqqında qanunvericiliyin pozulması) maddəsi ilə inzibati məsuliyyətə səbəb olması da istisna edilmir.

Göstərilənlərə əsasən, Prokurorluq hüquq tətbiq etmə təcrübəsində mövcud qeyri-müəyyənliyin aradan qaldırılması və vahid təcrübənin formalaşdırılması məqsədi ilə Konstitusiyaya Məhkəməsinə sorğu ilə müraciət etmək qərarına gəlmişdir...

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cü maddəsinin IV hissəsini, «Konstitusiyaya Məhkəməsi haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 60, 62, 63, 65-67 və 69-cü maddələrini rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu **qərara aldı**:

1. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 71-ci maddəsinin VIII hissəsindən irəli gələn cinayət qanununun genişləndirici təfsirinin qadağan edilməsi prinsipinin tələbləri baxımından Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 234.4.4-cü maddəsinin məzmununa uyğun olaraq, narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və ya onların prekursorlarının qanunsuz dövriyyəsi ilə bağlı əməllərin internet informasiya ehtiyatlarından və ya informasiya-telekommunikasiya şəbəkələrindən yalnız satıcı ilə alıcı arasındakı fərdi rabitə əlaqəsi kimi istifadə edilməklə törədilməsi kütləvilik əlamətini ehtiva etmədiyindən, həmin maddədə nəzərdə tutulmuş cinayət tərkibini deyil, işin hallarından asılı olaraq həmin Məcəllənin 234.2, 234.3, 234.3-1, 234.4.1, 234.4.2 və ya 234.4.3-cü maddələri ilə nəzərdə tutulmuş cinayət tərkibini yaradır.

2. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının norma və prinsiplərini nəzərə alaraq Birləşmiş Millətlər Təşkilatının «Narkotik vasitələrin və psixotrop maddələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizə haqqında» 1988-ci il tarixli Konvensiyasının (3-cü maddəsinin 1-ci bəndinin (c) yarım bəndinin (iii) abzasının) tələblərinə riayət edilməklə, narkotik vasitələrin və ya psixotrop maddələrin təşviqinə görə cinayət məsuliyyətinin müəyyən edilməsi Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə tövsiyə edilsin.

3. Qərar dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

4. Qərar Azərbaycan Respublikasının rəsmi dövlət qəzetlərində və «Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsinin Məlumatı»nda dərc edilsin, habelə Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsinin rəsmi internet saytında yerləşdirilsin.

5. Qərar qətidir, heç bir orqan və ya şəxs tərəfindən ləğv edilə, dəyişdirilə və ya rəsmi təfsir edilə bilməz.

Sədr

Fərhad ABDULLAYEV



AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ADINDAN

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Məhkəməsi Plenumunun

QƏRARI

(Çıxarış)

**Azərbaycan Respublikası Cəzaların İcrası Məcəlləsinin 17.1, 17-1.1, 17-1.5
və 17-1.6-cı maddələrinin Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin
93-1.1-ci maddəsi ilə əlaqəli şəkildə şərh edilməsinə dair**

28 iyul 2023-cü il

Bakı şəhəri

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Məhkəməsinin Plenumu Fərhad Abdullayev (sədr), Sona Salmanova (məruzəçi-hakim), Humay Əfəndiyeva, Rövşən İsmayılov, Ceyhun Qaracayev, Rafael Qvaladze, İsa Nəcəfov və Kamran Şəfiyevdən ibarət tərkibdə,

məhkəmə katibi Fəraid Əliyevin iştirakı ilə,

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin VI hissəsinə, «Konstitusiyası Məhkəməsi haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 27.2 və 33-cü maddələrinə və Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Məhkəməsinin Daxili Nizamnaməsinin 39-cu maddəsinə müvafiq olaraq, xüsusi konstitusiyası icraatının yazılı prosedür qaydasında keçirilən məhkəmə iclasında Şirvan Apellyasiya Məhkəməsinin müraciəti əsasında Azərbaycan Respublikası Cəzaların İcrası Məcəlləsinin 17.1, 17-1.1, 17-1.5 və 17-1.6-cı maddələrinin Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 93-1.1-ci maddəsi ilə əlaqəli şəkildə şərh edilməsinə dair konstitusiyası işinə baxdı.

İş üzrə hakim S.Salmanovanın məruzəsini, maraqlı subyektlər Şirvan Apellyasiya Məhkəməsi və Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi Aparatının mülahizələrini, Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin, Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin, Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun, Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin, Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyasının, Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin mütəxəssis mülahizələrini və iş materiallarını araşdırıb müzakirə edərək, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Məhkəməsinin Plenumu müəyyən etdi:

Şirvan Apellyasiya Məhkəməsi Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası Məhkəməsinə (bundan sonra – Konstitusiyası Məhkəməsi) müraciət edərək Azərbaycan Respublikası Cəzaların İcrası Məcəlləsinin (bundan sonra – Cəzaların İcrası Məcəlləsi) 17.1, 17-1.1 və 17-1.6-cı maddələrinin Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin (bundan sonra – Cinayət Məcəlləsi) 93-1.1-ci maddəsi ilə əlaqəli şəkildə şərh edilməsinə xahiş etmişdir.

Müraciətdən görünür ki, Ü.Baxşiyev Masallı Rayon Məhkəməsinin 16 sentyabr 2021-ci il tarixli hökmü ilə Cinayət Məcəlləsinin 234.1-ci maddəsi ilə təqsirli bilinərək 2 il müddətinə azadlığın məhdudlaşdırılması cəzasına məhkum edilməklə yanaşı, barəsində tibbi xarakterli məcburi tədbir

– narkomaniyadan müalicə təyin edilmişdir.

İcra məmuru Ü.Baxşiyevin məcburi müalicəsi üçün Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyi «Respublika Narkoloji Mərkəzi» publik hüquqi şəxsinə (bundan sonra – «Respublika Narkoloji Mərkəzi») müraciət etmişdir. «Respublika Narkoloji Mərkəzi» 30 sentyabr 2022-ci il tarixli məktubla müalicənin növbəli şəkildə həyata keçirildiyini, yer məhdudluğu ilə əlaqədar məhkumun ixtisaslaşdırılmış şöbədə məcburi müalicəyə yerləşdirilməsinin mümkün olmadığını və onun çağırılma vaxtı barədə məlumat verilmədiyini bildirmişdir.

Ü.Baxşiyevə təyin olunmuş azadlığın məhdudlaşdırılması cəzasının müddəti 9 oktyabr 2022-ci il tarixində başa çatdığından və cəza müddəti ərzində tibbi xarakterli məcburi tədbirin tətbiqi qeyd olunan əsasla mümkün olmadığından, icra məmuru təqdimatla məhkəməyə müraciət edərək təyin edilmiş narkomaniyadan məcburi müalicənin ləğv edilməsinə xahiş etmişdir.

Masallı Rayon Məhkəməsinin 23 dekabr 2022-ci il tarixli qərarına əsasən təqdimat təmin edilərək məhkum narkomaniyadan məcburi müalicədən azad edilmişdir.

Birinci instansiyası məhkəməsinin həmin qərarından Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorunun müavini tərəfindən apellyasiya protesti verilmişdir.

Şirvan Apellyasiya Məhkəməsi tərəfindən işə baxılarkən belə məzmunlu təqdimatların hüquqi həlli ilə bağlı məhkəmə təcrübəsində fikir ayrılığının olduğu müəyyən edilmişdir.

Belə ki, Cəzaların İcrası Məcəlləsinin 17.1 və 17-1.1-ci maddələrində məhkəmə tərəfindən məhkuma təyin edilmiş tibbi xarakterli məcburi tədbirlərin cəza müddəti ərzində həyata keçirildiyi təsbit olunsa da, həmin Məcəllənin 17-1.6-cı maddəsində isə belə bir qeyd nəzərdə tutulmamışdır.

Təcrübədə bəzi hallarda həmin Məcəllənin 17.1-ci maddəsinin «cəza müddəti ərzində» müddəası hərfi təfsir edilərək, tibbi xarakterli məcburi tədbirlərin yalnız cəza müddəti dövründə icra edilməli olması və ya digər tədbirlə paralel icra olunması mümkün sayılır. Bu mövqə cəzanı çəkib qurtarmış məhkumun cəza müddəti bitdikdən sonra əlavə məhrumiyətlərə məruz qalmamalı olması ilə əsaslandırılır.

Şirvan Apellyasiya Məhkəməsi qeyd edir ki, Cəzaların İcrası Məcəlləsinin 17.1-ci maddəsinin bu cür təfsiri, yəni



cəza müddəti bitdikdən sonra məcburi müalicənin tətbiqinin istisna edilməsi Cinayət Məcəlləsinin 93-1.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş məcburi müalicənin tətbiqi məqsədlərinə nail olunmasını mümkünsüz edir.

Müraciətedənin qənaətinə görə, tibbi xarakterli məcburi tədbirin tətbiq edilməsi ilə bağlı maddi və prosessual hüquq normalarının sistemli təfsiri, həmçinin bununla bağlı cinayət hüququ elmində irəli sürülmüş mövqelər onu deməyə imkan verir ki, tibbi xarakterli məcburi tədbirin tətbiqi cəzanın icrası və ya cəzadan azad edilmə institutu ilə bağlı deyildir.

Şirvan Apellyasiya Məhkəməsi Cəzaların İcrası Məcəlləsinin 17.1, 17-1.1 və 17-1.6-cı maddələri arasında ziddiyyət olduğunu hesab edərək, mübahisəli məqamlara aydınlıq gətirilməsi, vahid təcrübənin formalaşdırılması və qüvvədə olan qanunvericilik normalarının eyni qaydada tətbiq edilməsi məqsədi ilə Konstitusiya Məhkəməsinə müraciət etmək qərarına gəlmişdir...

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin VI hissəsinə, «Konstitusiya Məhkəməsi haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 60, 62, 63, 65-67 və 69-cu maddələrini rəhbər tutaraq Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu **qərara aldı**:

1. Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 93-1.1-ci və Azərbaycan Respublikası Cəzaların İcrası Məcəlləsinin 17.1, 17-1.1, 17-1.5 və 17-1.6-cı maddələri azadlıqdan məhrum etmə ilə əlaqədar olmayan cəzaya məhkum edilməklə yanaşı, alkoqolizm və ya narkomaniyadan

müalicə məqsədi ilə barəsində tibbi xarakterli məcburi tədbirlər təyin edilmiş şəxslərin cəza müddəti başa çatdıqdan sonra müvafiq icra hakimiyyəti orqanının tabeliyində olan ixtisaslaşdırılmış tibb müəssisələri tərəfindən müalicəsinin həyata keçirilməsini istisna etmir.

2. Barəsində tibbi xarakterli məcburi tədbirlər tətbiq edilmiş şəxslərin təxirəsalınmaz müalicəsi ilə əlaqədar müvafiq tədbirlərin görülməsi Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tövsiyə olunsun.

3. Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 93-1.1-ci maddəsinin hüquqi təyinatı və məqsədinə, «Narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının dövriyyəsi haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 26.3-cü maddəsinə uyğun olaraq, barəsində tibbi xarakterli məcburi tədbirlər təyin edilmiş şəxslər xəstəliyin ağırlıq dərəcəsiindən asılı olaraq ixtisaslaşdırılmış tibb müəssisələrində ambulator qaydada müalicə oluna bilərlər.

4. Qərar dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

5. Qərar Azərbaycan Respublikasının rəsmi dövlət qəzetlərində və «Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin Məlumatı»nda dərc edilsin, habelə Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin rəsmi internet saytında yerləşdirilsin.

6. Qərar qətidir, heç bir orqan və ya şəxs tərəfindən ləğv edilə, dəyişdirilə və ya rəsmi təfsir edilə bilməz.

Sədr

Fərhad ABDULLAYEV



AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ADINDAN

Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun

QƏRARI

(Çıxarış)

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 28 və 71-ci maddələrinin II hissəsi baxımından Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 83.4-cü maddəsinin Azərbaycan Respublikası Cəzaların İcrası Məcəlləsinin 167-ci maddəsinə münasibətdə şərh edilməsinə dair

1 sentyabr 2023-cü il

Bakı şəhəri

Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu Fərhad Abdullayev (sədr), Sona Salmanova, Humay Əfəndiyeva, Rövsən İsmayılov, Ceyhun Qaracayev (məruzəçi-hakim), Rafael Qvaladze, İsa Nəcəfov və Kamran Şəfiyevdən ibarət tərkibdə,

məhkəmə katibi Fəraid Əliyevin iştirakı ilə,

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin VI hissəsinə, «Konstitusiya Məhkəməsi haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 27.2 və 33-cü maddələrinə və Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin Daxili Nizamnaməsinin 39-cu maddəsinə müvafiq olaraq, xüsusi konstitusiya icraatının

yazılı prosedur qaydasında keçirilən məhkəmə iclasında Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin müraciəti əsasında Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 28 və 71-ci maddələrinin II hissəsi baxımından Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 83.4-cü maddəsinin Azərbaycan Respublikası Cəzaların İcrası Məcəlləsinin 167-ci maddəsinə münasibətdə şərh edilməsinə dair konstitusiya işinə baxdı.

İş üzrə hakim C.Qaracayevin məruzəsini, maraqlı subyektlər Bakı Apellyasiya Məhkəməsi və Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi Aparatının mülahizələrini, Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Cinayət Kollegiyası



yasının, Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun mütəxəssis mülahizələrini və iş materiallarını araşdırıb müzakirə edərək, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Məhkəməsinin Plenumu **müəyyən etdi:**

Bakı Apellyasiya Məhkəməsi Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası Məhkəməsinə (bundan sonra – Konstitusiyası Məhkəməsi) müraciət edərək Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin (bundan sonra – Cinayət Məcəlləsi) 83.4-cü maddəsinin Azərbaycan Respublikası Cəzaların İcrası Məcəlləsinin (bundan sonra – Cəzaların İcrası Məcəlləsi) 167-ci maddəsinə münasibətdə şərh edilməsini xahiş etmişdir.

Müraciətdən görünür ki, İ.İsmayılov Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin 16 mart 2015-ci il tarixli hökmü ilə Cinayət Məcəlləsinin 178.3.2-ci maddəsi ilə təqsirli bilinərək 7 il müddətinə azadlıqdan məhrum etmə cəzasına məhkum olunmuş, Cinayət Məcəlləsinin 70-ci maddəsi tətbiq olunmaqla həmin cəza 2 il sınaq müddəti ilə şərti hesab edilmişdir. Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin 4 mart 2016-cı il tarixli qərarı həmin hökmdən Məcəllənin 70-ci maddəsinə dair müddəalar xaric edilmiş və o iclas zalından həbs edilmişdir. Bundan sonra Bakı şəhəri Nərimanov Rayon Məhkəməsinin 8 iyul 2016-cı il tarixli hökmü ilə İ.İsmayılov Cinayət Məcəlləsinin 178.2.4-cü maddəsi ilə təqsirli bilinərək həmin Məcəllənin 66.5-ci maddəsi tətbiq edilməklə 8 il müddətinə azadlıqdan məhrum etmə cəzasına məhkum olunmuş, Bakı şəhəri Nərimanov Rayon Məhkəməsinin 27 oktyabr 2016-cı il tarixli hökmü ilə Cinayət Məcəlləsinin 178.2.2-ci maddəsi ilə təqsirli bilinərək, həmin Məcəllənin 66.3 və 66.5-ci maddələri tətbiq edilməklə 9 il 3 ay müddətinə azadlıqdan məhrum etmə cəzasına məhkum edilmişdir. Sonradan Bakı şəhəri Nizami Rayon Məhkəməsinin 10 yanvar 2018-ci il tarixli qərarı ilə İ.İsmayılovun barəsində olan 27 oktyabr 2016-cı il tarixli hökm «Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında» 20 oktyabr 2017-ci il tarixli Qanuna uyğunlaşdırılaraq, əməlləri Cinayət Məcəlləsinin 178.1, 178.2.2, 178.2.4-cü maddələrinə tövsif edilmiş, Məcəllənin 66.2-ci maddəsinə əsasən cəzası 5 il müddətinə azadlıqdan məhrum etmə cəzasına endirilmiş və cəzasının əvvəlinin 26 fevral 2016-cı il tarixindən hesablanması göstərilmişdir.

Bakı şəhəri Nizami Rayon Məhkəməsinin 5 fevral 2018-ci il tarixli qərarı ilə İ.İsmayılovun cəzasının çəkilməmiş hissəsinin daha yüngül cəza ilə əvəz edilməsi barədə ərizəsinə baxılaraq, İ.İsmayılovun üzərində saxlanılmış 5 il müddətinə azadlıqdan məhrum etmə cəzasının çəkilməmiş 3 il 21 gün hissəsi 500 manat miqdarında cərimə cəzası ilə əvəz edilərək, o həbsdən azad edilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyi Bakı Şəhər Probasiya İdarəsinin 12 oktyabr 2022-ci il tarixli məktubundan görünür ki, İ.İsmayılov 500 manat cəriməni 26 noyabr 2018-ci il tarixində tamamilə ödəmişdir.

Bakı şəhəri Nərimanov Rayon Məhkəməsinin 14 oktyabr 2022-ci il tarixli hökmü ilə İ.İsmayılov Cinayət Məcəlləsinin 178.2.4-cü maddəsi ilə təqsirli bilinərək ona 7000 manat cərimə cəzası təyin edilmiş və Cinayət Məcəlləsinin 69.4-cü maddəsi tətbiq edilərək üzərində 6000 manat cərimə cəzası saxlanılmışdır.

Birinci instansiya məhkəməsi Cəzaların İcrası Məcəlləsinin 167-ci maddəsinə istinad edərək hesab etmişdir ki, həmin maddədə cəza çəkməkdən azad etmənin əsaslarından biri kimi cəzanın çəkilməmiş hissəsinin yüngül cəza ilə əvəz edilməsi göstərilmişdir. Bakı şəhəri Nərimanov Rayon Məhkəməsi belə nəticəyə gəlmişdir ki, azadlıqdan məhrum etmə cəzasının çəkilməmiş hissəsi cərimə ilə əvəz olunduğundan, 5 fevral 2018-ci il onun cəzadan azad edildiyi tarix hesab edilməli, bu səbəbdən məhkumluğun ödənilməsi müddəti həmin vaxtdan hesablanılmaqla, hazırkı cinayəti iki il müddət keçdikdən sonra törətdiyindən əməlində residiv mövcud olmamalıdır.

Birinci instansiya məhkəməsi mövqeyini, həmçinin Cinayət Məcəlləsinin 15.3, 18.4.3 və 83.3.3-cü maddələrinin tələbləri baxımından əsaslandırmışdır.

Bakı şəhəri Nərimanov Rayon Məhkəməsinin 14 oktyabr 2022-ci il tarixli hökmündən apellyasiya protesti verilmişdir.

Protestdə qeyd edilmişdir ki, məhkəmə təqsirləndirilən şəxsə yeni cəza təyin edərək Cinayət Məcəlləsinin onun törətdiyi əməl üzrə yaranmış məhkumluğun ödənilmə müddətinin başladığı vaxtın müəyyən edilməsi ilə bağlı tələblərinə deyil, Cəzaların İcrası Məcəlləsinin tələblərinə istinad etməsi, həmin qanunvericilik aktlarının məqsəd və vəzifələrinə uyğun deyildir. İ.İsmayılova hökmlə təyin olunmuş 5 il müddətinə azadlıqdan məhrum etmə cəzasının çəkilməmiş hissəsinin 5 fevral 2018-ci il tarixli hökmün icrası qaydasında qəbul olunmuş qərar əsasında yüngül cəza ilə əvəz edilməsi onun cəzasının çəkilib qurtarması və ya cəzadan azad edilməsi kimi qiymətləndirilə bilməz. Prokurorluğun mövqeyinə əsasən, İ.İsmayılova təyin olunmuş azadlıqdan məhrum etmə cəzasının cərimə ilə əvəz olunduğu vaxtdan artıq onun məhkumluğunun ödənilməsi müddətinin axımı başlayarsa, əvəz edən cərimə cəzasının nə vaxt icra olunmasının və ya ümumiyyətlə icra edilməməsinin heç bir hüquqi əhəmiyyəti qalmır. Bu isə Cinayət Məcəlləsinin 83.4-cü maddəsinin tələblərinə ziddir.

Bakı Apellyasiya Məhkəməsi tərəfindən işə baxılarkən Cinayət Məcəlləsinin 83.4-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş cəzanın çəkilməmiş hissəsi daha yüngül cəza növü ilə əvəz edildikdə, məhkumluğun ödənilməsi müddətinin təyin edilmiş cəzanın əvəz edildiyi və ya yekun cəzanın çəkilib qurtardığı vaxtdan hesablanması ilə bağlı təcrübədə müxtəlif yanaşmalar olduğu müəyyən edilmişdir.

Müraciətdən hesab edir ki, şəxs məhkəmə hökmü ilə təyin edilmiş cəzanı deyil əvəz edən cəzanı çəkdiyi



halda, yenidən çəkmədiyi və artıq əvəz edilmiş (olmayan) cəzanın (təyin edilmiş) hüquqi nəticələrinə məruz qalması ədalət və humanizm prinsipi ilə uzlaşmır.

Müraciətdə həmçinin qeyd olunur ki, Cinayət Məcəlləsinin 83.4-cü maddəsi cəzanın çəkilməmiş hissəsinin daha yüngül cəza növü ilə əvəz edildiyi halda, məhkumluğun ödənilməsi müddətinin şəxsin əsas və əlavə cəzanı çəkməkdən azad edildiyi vaxtdan hesablanmasını təsbit etsə də, əsas cəza dedikdə təyin edilmiş və ya əvəz edən cəzanın nəzərdə tutulması müəyyən deyildir...

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin VI hissəsini, «Konstitusiya Məhkəməsi haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 60, 62, 63, 65-67 və 69-cu maddələrini rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu **qərara aldı:**

1. Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 83.4-cü maddəsinin mənasına görə, məhkum edilmiş şəxsin cəzasının çəkilməmiş hissəsi daha yüngül cəza

növü ilə əvəz edildikdə, məhkumluğun ödənilməsi müddəti cəzanın çəkilməmiş hissəsini əvəz edən cəzanın çəkilib qurtardığı gündən hesablanmalıdır.

2. Azərbaycan Respublikası Cəzaların İcrası Məcəlləsinin 167.0.4-cü maddəsində cəzanın çəkilməmiş hissəsinin daha yüngül cəza növü ilə əvəz edilməsi cəzanın çəkilməmiş hissəsindən azad etmənin cəzaların icrası qaydasında tənzimlənməsini nəzərdə tutur.

3. Qərar dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

4. Qərar Azərbaycan Respublikasının rəsmi dövlət qəzetlərində və «Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin Məlumatı»nda dərc edilsin, habelə Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin rəsmi internet saytında yerləşdirilsin.

5. Qərar qətidir, heç bir orqan və ya şəxs tərəfindən ləğv edilə, dəyişdirilə və ya rəsmi təfsir edilə bilməz.

Sədr

Fərhad ABDULLAYEV



AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ADINDAN

Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun

QƏRARI

(Çıxarış)

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 62-ci maddəsinin tələbləri baxımından Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 74.2.1, 74.5 və 74.8-ci maddələrinin əlaqəli şəkildə şərh edilməsinə dair

25 sentyabr 2023-cü il

Bakı şəhəri

Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu Fərhad Abdullayev (sədr), Sona Salmanova, Humay Əfəndiyeva, Rövşən İsmayılov, Ceyhun Qaracayev (məruzəçi-hakim), Rafael Qvaladze, İsa Nəcəfov və Kamran Şəfiyevdən ibarət tərkibdə, məhkəmə katibi Fəraid Əliyevin iştirakı ilə,

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin IV hissəsinə, "Konstitusiya Məhkəməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 27.2 və 32-ci maddələrinə və Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin Daxili Nizamnaməsinin 39-cu maddəsinə müvafiq olaraq, xüsusi konstitusiya icraatının yazılı prosedur qaydasında keçirilən məhkəmə iclasında Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun sorğusu əsasında Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 62-ci maddəsinin tələbləri baxımından Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 74.2.1, 74.5 və 74.8-ci maddələrinin əlaqəli şəkildə şərh edilməsinə dair konstitusiya işinə baxdı.

İş üzrə hakim C.Qaracayevin məruzəsini, maraqlı subyektlər Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu

və Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi Aparatının mülahizələrini, Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Cinayət Kollegiyasının, Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin Cinayət Kollegiyasının mütəxəssis mülahizələrini və iş materiallarını araşdırıb müzakirə edərək, Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu müəyyən etdi:

Azərbaycan Respublikasının Prokurorluğu (bundan sonra – Prokurorluq) Azərbaycan Respublikasının Konstitusiya Məhkəməsinə (bundan sonra – Konstitusiya Məhkəməsi) sorğu ilə müraciət edərək, Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin (bundan sonra – Cinayət-Prosessual Məcəlləsi) 74.2.1, 74.5 və 74.8-ci maddələrinin əlaqəli şəkildə şərh edilməsini xahiş etmişdir.

Sorğuda göstərilmişdir ki, alternativ tərkibli uzanan cinayətlərin törədilməsi ilə əlaqədar onların başa çatdığı yer baxımından cinayət işlərinin məhkəmə aidiyyətinin müəyyən edilməsi ilə bağlı Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 74.2.1-ci maddəsinin "cinayətin başa çatdığı yer" müddəsinin, o cümlədən cinayət işlərindən biri ağır



cinayətlər məhkəməsinə, digəri isə rayon (şəhər) məhkəməsinə aid olan, bir icraatda birləşdirilmiş cinayət işlərinin yurisdiksiya baxımından hansı ağır cinayətlər məhkəməsinə aid olması ilə bağlı həmin Məcəllənin 74.5-ci maddəsində qeyd edilən “ağır cinayətlər məhkəməsinə” müddəsinin, habelə ərazi yurisdiksiyası Azərbaycan Respublikasının bütün ərazisini və ya bir neçə inzibati ərazi vahidini əhatə edən istintaq qurumlarında məhkəməyədək icraatı tamamlanan cinayət işlərinin məhkəmə aidiyyətinin müəyyən edilməsi ilə bağlı həmin Məcəllənin 74.8-ci maddəsinin şərh edilməsinə zərurət var.

Sorğuda cinayət mühakimə icraatının əsas prinsiplərindən biri olan məhkəmə aidiyyətinə əməl olunması prinsipinə toxunularaq qeyd edilmişdir ki, Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 9.2-ci maddəsinə görə, bu Məcəllə ilə müəyyən edilmiş hallarda cinayət prosesi prinsiplərinin və ya şərtlərinin pozulması cinayət təqibi üzrə başa çatmış icraatın etibarsız sayılmasına, onun gedişində qəbul edilmiş qərarların ləğvinə, yaxud toplanmış materialların sübutedici qüvvəsinin olmaması qənaətinə gəlməyə səbəb ola bilər.

Həmin Məcəllənin 75.1-ci maddəsinə əsasən, cinayət işinin, məhkəməyədək sadələşdirilmiş icraat üzrə materialın, xüsusi ittiham qaydasında şikayətin, habelə digər materialın məhkəmənin icraatına qəbul edilməsi məsələsi həll edilərkən onların məhkəmə aidiyyəti mütləq yoxlanılmalıdır. Məhkəməyə daxil olmuş cinayət işinin və ya digər materialın həmin məhkəməyə aid olmadığı müəyyən edildikdə, məhkəmə onu aidiyyəti üzrə göndərməlidir.

Sorğuverən göstərmişdir ki, məhkəmələr tərəfindən hazırlıq iclasında cinayət işlərinin ərazi üzrə məhkəmə aidiyyəti məsələlərinin həll edilməsi təcrübəsi təhlil edilərkən müəyyən edilmişdir ki, hazırlıq iclaslarında məhkəmə aidiyyəti məsələlərinə baxılarkən eyni xarakterli işlər üzrə fərqli hüquqi mövqelər sərgilənir. Bu isə öz növbəsində bir sıra konstitusional prinsiplərin, o cümlədən Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının (bundan sonra – Konstitusiya) 62-ci maddəsində əksini tapan hər kəsin onun işinə qanunla müəyyən edilmiş məhkəmədə baxılması hüququnun pozulması ilə nəticələnə bilər.

Belə ki, Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 74.5-ci maddəsinə əsasən, cinayət işlərindən biri ağır cinayətlər məhkəməsinə, digəri isə rayon (şəhər) məhkəməsinə aid olan bir icraatda birləşdirilmiş cinayət işlərinə ağır cinayətlər məhkəməsinə baxılır. Lakin, qüvvədə olan cinayət-prosessual qanunvericiliyində həmin qaydada birləşdirilmiş cinayət işlərinin məhkəmə aidiyyətinin məhz ağır cinayətlər kateqoriyasına aid olan cinayətin törədildiyi yer üzrə, yaxud ağır cinayətlər kateqoriyasına aid olmasa da, törədildiyi tarix baxımından daha sonra törədilmiş cinayətin törədildiyi yer üzrə ağır cinayətlər məhkəməsinə aid olması ilə bağlı tənziyyətə öz əksini tapmamışdır.

Sorğuda məhkəmələr tərəfindən alternativ tərkibli uzanan cinayətlərin törədilməsi ilə bağlı cinayət işlərinin məhkəmə aidiyyəti məsələsi həll edilərkən eyni qəbildən olan cinayətlər üzrə biri digərinə zidd olan hüquqi mövqelərin nümayiş etdirildiyi də vurğulanmışdır.

Sorğuda o da bildirilir ki, məhkəmə təcrübəsində ərazi yurisdiksiyası Azərbaycan Respublikasının bütün ərazisini və ya bir neçə inzibati ərazi vahidini əhatə edən istintaq qurumlarında məhkəməyədək icraatı aparılan iki və ya daha çox epizodlu cinayət işlərinin məhkəmə aidiyyəti ilə bağlı da fərqli mövqelər sərgilənir.

Bəzi hallarda Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 74.8-ci maddəsi əsas götürülməklə ərazi yurisdiksiyası Azərbaycan Respublikasının bütün ərazisini və ya bir neçə inzibati ərazi vahidini əhatə edən istintaq qurumlarında istintaqı tamamlanan cinayət işlərinə həmin qurumların yerləşdiyi inzibati ərazi vahidi üzrə fəaliyyət göstərən məhkəmələrdə baxılır. Bir sıra hallarda isə həmin məhkəmələr tərəfindən müvafiq qərarlar qəbul edilməklə cinayət işləri cinayət hadisəsinin törədildiyi inzibati ərazi vahidi üzrə fəaliyyət göstərən məhkəmələrə göndərilir.

Göstərilənlərə əsasən Prokurorluq təcrübədə yaranmış qeyri-müəyyənliyin aradan qaldırılması, qeyd olunan hallar üzrə məhkəmə aidiyyəti ilə bağlı vahid mövqenin formalaşdırılması, bununla da hüquqi müəyyənlik və Konstitusiyada təsbit olunmuş məhkəmə aidiyyətinin dəyişdirilməsinin yolverilməzliyi prinsiplərinin təmin olunması məqsədilə Konstitusiyaya Məhkəməsinə sorğu ilə müraciət etmək qərarına gəlmişdir...

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin IV hissəsini, “Konstitusiyaya Məhkəməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 60, 62, 63, 65-67 və 69-cu maddələrini rəhbər tutaraq Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu **qərara aldı**:

1. Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 74.2.1-ci maddəsinə uyğun olaraq, alternativ tərkibli uzanan cinayətlərə dair işə cinayətə son qoyulduğu yerin yurisdiksiyasına aid olan məhkəmələr tərəfindən baxılmalıdır.

2. Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 74.5-ci maddəsinə müvafiq olaraq, cinayət işlərindən biri ağır cinayətlər məhkəməsinə, digəri isə rayon (şəhər) məhkəməsinə aid olan bir icraatda birləşdirilmiş cinayət işlərinə ağır cinayətin törədildiyi yer üzrə ağır cinayətlər məhkəməsinə baxılmalıdır.

3. Ərazi yurisdiksiyası Azərbaycan Respublikasının bütün ərazisini və ya bir neçə inzibati ərazi vahidini əhatə edən istintaq qurumlarında məhkəməyədək icraatı tamamlanan cinayət işlərinin məhkəmə aidiyyəti Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 74.1-ci maddəsinin hüquqi mahiyyətinə əsasən müvafiq cinayətlərdən ən çoxunun və ya ən ağırının törədildiyi yer üzrə müəyyən edilməlidir.

4. Qərar dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

5. Qərar Azərbaycan Respublikasının rəsmi dövlət qəzetlərində və “Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsinin Məlumatı”nda dərc edilsin, habelə Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsinin rəsmi internet saytında yerləşdirilsin.

6. Qərar qətidir, heç bir orqan və ya şəxs tərəfindən ləğv edilə, dəyişdirilə və ya rəsmi təfsir edilə bilməz.

Sədr

Fərhad ABDULLAYEV



AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ BAŞ PROKURORLUĞU

Ə M R

№ 15/45

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 28 avqust tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının informasiya təhlükəsizliyi və kibertəhlükəsizliyə dair 2023 – 2027-ci illər üçün Strategiyası”nın həyata keçirilməsi ilə bağlı Tədbirlər Planının icrası ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun Tədbirlər Planının təsdiq edilməsi haqqında

Bakı şəhəri

02.09.2023-cü il

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 28 avqust tarixli Sərəncamı ilə “Azərbaycan Respublikasının informasiya təhlükəsizliyi və kibertəhlükəsizliyə dair 2023–2027-ci illər üçün Strategiyası” və bu Strategiyanın həyata keçirilməsi ilə bağlı Tədbirlər Planı təsdiq edilmişdir.

Strategiyada Azərbaycan Respublikasında informasiya təhlükəsizliyinin və kibertəhlükəsizliyin təmin edilməsi sahəsində fəaliyyətin strateji planlaşdırılması və mərhələli olaraq həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Strategiyanın prioritet istiqamətləri təhdidlərin müəyyənləşdirilməsi və risklərin idarə edilməsi, informasiya təhlükəsizliyi hadisələrinin aşkarlanması tədbirlərinin və mühafizə texnologiyalarının gücləndirilməsi, informasiya məkanının informasiya təhlükəsizliyinin təmin olunması səviyyəsinin yüksəldilməsi, kritik informasiya infrastrukturlarının təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, kibercinayətkarlığa qarşı mübarizə, o cümlədən kiberkriminalistika sahəsində fəaliyyətin gücləndirilməsi, informasiya təhlükəsizliyi və kibertəhlükəsizlik sahəsində potensialın gücləndirilməsi, institusional bazanın inkişaf etdirilməsi, informasiya təhlükəsizliyi və kibertəhlükəsizliyə dair normativ bazanın təkmilləşdirilməsi, informasiya təhlükəsizliyi və kibertəhlükəsizlik mədəniyyətinin yüksəldilməsi, informasiya təhlükəsizliyi və kibertəhlükəsizliklə bağlı ölkədaxili və beynəlxalq əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsidir.

Sərəncamda Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğuna Strategiyanın həyata keçirilməsi ilə bağlı Tədbirlər Planında nəzərdə tutulmuş bir sıra tədbirlərdə iştirak tövsiyə olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 28 avqust tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının informasiya təhlükəsizliyi və kibertəhlükəsizliyə dair 2023 – 2027-ci illər üçün Strategiyası”nın həyata keçirilməsi ilə bağlı Tədbirlər Planının icrasını təmin etmək məqsədilə, “Prokurorluq haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 10-cu maddəsini rəhbər tutaraq,

ƏMR EDİRƏM:

1. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 28 avqust tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının informasiya təhlükəsizliyi və kibertəhlükəsizliyə dair 2023 – 2027-ci illər üçün Strategiyası”nın həyata keçirilməsi ilə bağlı Tədbirlər Planının icrası ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun Tədbirlər Planı təsdiq edilsin (əlavə olunur).

2. Tədbirlər Planının icrasına nəzarət Baş prokurorun birinci müavini, müavinləri və Baş Prokurorluğun Təşkilat və icraya nəzarət idarəsinə həvalə edilsin.

3. Əmr elan və icra olunması üçün Baş Prokurorluğun struktur qurumlarına və bütün tabe prokurorluqlara göndərilsin, “Azərbaycan Prokurorluğu” elmi-praktiki jurnalında dərc edilsin və “Prokurorluğun Normativ Xarakterli Hüquqi Sənədlərinin Reyestri”nə daxil edilsin.

**Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru
I dərəcəli dövlət ədliyyə müşaviri**

Kamran Əliyev

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ BAŞ PROKURORLUĞU****Ə M R****№ 15/46****“Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun böhran vəziyyətlərinin kommunikasiya planı”nda dəyişiklik edilməsi barədə****Bakı şəhəri****09.09.2023-cü il**

Baş Prokurorluq üzrə müvafiq əmrlərə əsasən kadr dəyişiklikləri həyata keçirildiyindən “Prokurorluq haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 10-cu maddəsini rəhbər tutaraq,

ƏMR EDİRƏM:

1. Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun 05.04.2022-ci il tarixli 15/32 №-li əmri ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun böhran vəziyyətlərinin kommunikasiya planı”nın 4.5-ci bəndində aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. “Analitiklər qrupu” üzrə “Mətbuat xidmətinin rəhbəri” sözlərindən sonra “vəzifəsini icra edən” sözləri çıxarılsın;

1.2. “Çevik reaksiya qrupu” üzrə “Dövlət təhlükəsizliyi, fəvqəladə hallar və sərhəd xidməti orqanlarının istintaq, təhqiqat və əməliyyat-axtarış fəaliyyətində qanunların icrasına nəzarət idarəsinin rəisi” və “Mətbuat xidmətinin rəhbəri” sözlərindən sonra “vəzifəsini icra edən” sözləri çıxarılsın;

1.3. “Çevik reaksiya qrupu” üzrə “Sənədlərlə və müraciətlərlə işin təşkili idarəsinin rəisi” sözlərindən sonra “vəzifəsini icra edən” sözləri əlavə edilsin və “Eldar Sultanov” sözləri “Sahib İsmayilov” sözləri ilə və 050-211-63-57 rəqəmləri 050-211-40-97 rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

1.4. “Çevik reaksiya qrupu” üzrə “Baş prokurorun xüsusi tapşırıqlar üzrə böyük köməkçisi” sözlərindən sonra “İlqar Səfərov” sözləri, (+994 12) 361-01-05 rəqəmlərindən sonra isə “050-211-67-49” rəqəmləri əlavə edilsin;

1.5. “Maraqlı tərəflərlə iş üzrə səlahiyyətli şəxslər qrupu” üzrə “Dövlət təhlükəsizliyi, fəvqəladə hallar və sərhəd xidməti orqanlarının istintaq, təhqiqat və əməliyyat-axtarış fəaliyyətində qanunların icrasına nəzarət idarəsinin rəisi” və “Mətbuat xidmətinin rəhbəri” sözlərindən sonra “vəzifəsini icra edən” sözləri çıxarılsın, “Baş prokurorun xüsusi tapşırıqlar üzrə böyük köməkçisi” sözlərindən sonra “İlqar Səfərov” sözləri əlavə edilsin;

1.6. “Sosial və onlayn mediada işin təşkili üzrə səlahiyyətli şəxslər qrupu” və “Sözcülər qrupu” üzrə “Mətbuat xidmətinin rəhbəri” sözlərindən sonra “vəzifəsini icra edən” sözləri çıxarılsın.

2. Əmr elan və icra olunması üçün Baş Prokurorluğun struktur qurumlarına və bütün tabe prokurorluqlara göndərilsin, “Azərbaycan Prokurorluğu” elmi-praktiki jurnalında dərc edilsin və “Prokurorluğun Normativ Xarakterli Hüquqi Sənədlərinin Reyestri”nə daxil edilsin.

**Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru
I dərəcəli dövlət ədliyyə müşaviri**

Kamran Əliyev



